

Războiul s-a încheiat. Sudul a capitulat.

După ce s-a întors acasă împreună cu familia, pe domeniul lor din Virginia, Josephine Weatherly caută să-și refacă viața. Urmările dureroase ale războiului însă nu pot fi trecute cu vederea: casa și locurile unde a crescut mai păstrează doar umbra splendorii trecute; moartea i-a secerat un frate și tatăl, iar Daniel, fratele care a supraviețuit războiului, cu toate că este din nou acasă, e covârșit de povara grea a înfrângerii și a amărăciunii.

Viața de huzur, un vis uitat.

Josephine își dă seama curând că, acum, viața e o chestiune de supraviețuire zilnică și recunoaște că nu are de ales decât să învețe câteva îndeletniciri practice de la Lizzie, una dintre puținele servitoare care au mai rămas la datorie.

Totodată, mama lui Josephine ține morțiș să repună pe picioare plantația, așa cum fusese odinioară, însă planul ei este motivat de o ură amarnică.

Oare speranța și credința în Dumnezeu vor supraviețui în ceasul încercării?

În acest roman, Lynn Austin surprinde un crâmpoi din anii dificili ai epocii de (Reconstrucție a Statelor «Unite, întrețesând poveștile a trei femei: o mamă, o fiică și o sclavă eliberată.

Lynn Austin este de opt ori laureată a Christy 4 ward pentru romanele sale: *Tărâmuri ascunse*, *Lumina din întuneric*, *Stâlpul de foc*, *Perechea potrivită*, *Căminul mult visat*, *În vâltoarea apelor*, *Când o lume întreagă ne desparte* și *Wonderland Creek*, Lynn este atât scriitoare, cât și o renumită oratoare care ia cuvântul la conferințe, în tabere și la diferite evenimente bisericești și școlare.

Trăiește împreună cu soțul ei în Illinois și are trei copii. – 9 786067 320077

www.ecasacartii.ro

Un *nou* *început*

Traducere de Laura-Carmen Petran

Lynn Austin

Casa Cărții 2014

Copyright e 2012 Lynn Austin

Cartea a fost publicată în limba engleză cu titlul *All Things New*, la Bethany House Publishers, un imprint al Baker Publishing Group, Grand Rapids, Michigan, 49516, SUA.

Toate drepturile rezervate.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Un nou început de Lynn Austin

Copyright e 2014 Casa Cărții OP 2, CP 30 410670, Oradea

Tel/Fax: 0259 - 469 057; 0359 - 800761; 0728 - 874975

E-mail: infoecasacartii.ro www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Austin, Lynn

Un nou început / Lynn Austin; trad.: Laura-Carmen Petran.

— Oradea: Casa Cărții, 2014 ISBN 978 - 606 - 732 - 007 - 7 I. Petran, Laura-Carmen (trad.)

821.111 - 31 = 135.1

Traducerea: Laura-Carmen Petran Editarea și tehnoredactarea: Timeia Viman Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Findată srl, Oradea, www.findata.ro

Soțului meu, Ken și copiilor mei Joshua, Vanessa, Benjamin, Maya și Sni

El va șterge orice lacrimă din ochii lor.

Și moartea nu va mai fi.

Nu va mai fi nici tânguire, nici ți păt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut.

Cel ce ședea pe scaunul de domnie a zis: „Iată, Eu fac toate lucrurile noi”.

Apocalipsa 21: 4 - 5

Capitolul 1

3 aprilie 1865

Josephine Weatherly credea că deja supraviețuise celui mai negru ceas al nesfârșitului război, însă se înșelase. Acum nu mai exista nici urmă de speranță. Se ghemui alături de sora sa, lângă fereastra de la etaj din casa mătușii sale, privind cum, deasupra Richmondului, în Virginia, fumul umplea văzduhul precum un nor amenințător. Cum se putea ca orașul în care ea și familia ei se refugiaseră să se cufunde într-o asemenea teroare și anarhie? Președintele Davis și guvernul Confederației dădeau bir cu fugiții. Gloate flămânde prădau centrul orașului. Invazia inamică de care toată lumea se temuse de mult era pe punctul de a începe.

— Nu ar trebui să plecăm și noi? întrebă sora sa, Mary. Toată lumea pleacă. Toată ziua urmăriseră potop de refugiați părăsind Richmondul, împreună cu autoritățile guvernului Confederației și camioanele, trăsurile și roabele pline vârf cu bunuri din casă.

— Unde am putea merge? răspunse Josephine cu o ridicare din umeri. Foamea o făcuse apatică. Nu putea să-și desprindă privirea de la imaginea orașului, care de-abia se întrezărea printre coroanele copacilor din depărtare.

— Nu știi, bâigui Mary, dar... mă gândesc... nu ar trebui să îi urmărim pe toți ceilalți? Vin yankeii! Cineva trebuie să știe vreun loc sigur unde ne-am putea ascunde.

Niciun loc nu e sigur, vru să spună Josephine, dar își mușcă limba când văzu groaza din ochii surorii sale. Mary avea șaisprezece ani și își rosese unghiile și pielicica din jur până ce degetele de la mâini lăsau să se vadă carne vie.

— Încetează, spuse Josephine, trăgându-i lui Mary mâna de la gură.

— Îmi pare rău... dar nu mă pot abține! Mi-e atât de frică! Mary își rezemă capul pe umărul lui Jo și începu să plângă.

— Știu, știu. Dar vom fi bine. Aici suntem în siguranță. Josephine mințea, iar Dumnezeu ura minciuna, dar ce mai conta?

În toți cei douăzeci și doi de ani, Jo își dăduse silința să facă ce e bine și să respecte ce spune Biblia, dar Dumnezeu părea să nu fi văzut toate acestea. Nici măcar nu i-a răspuns la vreo rugăciune în toți acești ani nesfârșiți de război. Îl rugase pe Dumnezeu să îi protejeze pe cei doi frați ai ei atunci când aceștia s-au înrolat în luptă, dar Samuel fusese ucis, iar de Daniel nu mai auzise nimeni nimic de săptămâni întregi. Îl implorase pe Dumnezeu să vegheze asupra tatălui lor după ce Garda Națională îl detașase la datorie, dar acesta murise de pneumonie iarna trecută. Josephine stăruise în fața Celui Atotputernic să vegheze asupra ei, asupra lui Mary și asupra mamei lor, trei femei rămase singure pe o plantație întinsă, depășite numeric de sclavi. În schimb, Cel de Sus le trimise în sat un potop de yankei, familia sa fiind nevoită să fugă aici, în Richmond, ca să se adăpostească. Nu știa dacă avea să mai vadă vreodată plantația Stejarul Alb.

În lunile acestea de când se mutaseră aici, la mătușa Olivia, înghesuită împreună cu alte rude refugiate, Josephine se rugase de multe ori pentru pâinea cea de toate zilele și pentru izbăvire de rău, dar foametea și frica se instalaseră împreună cu ei în această casă din Church Hill. Apusul nu mai venea; lungul coșmar refuza să se încheie. Astfel că ieri, în biserică, Josephine ajunsese la concluzia că rugăciunea era doar o pierdere de vreme. Cel Atotputernic făcea oricum ce voia, rămânând nepăsător la rugile ei. Nu mai ceru protecție împotriva focului sau a haosului ce se răspândea, nici împotriva invaziei yankeilor. Un om căruia i s-a tras scaunul de sub șezut de nenumărate ori nu mai încearcă să se așeze.

— Nu ți-e teamă, Jo? Întrebă Mary.

— Nu. Se simțea secătuită de orice sentiment, inclusiv de teamă. Într-un fel sau altul, prin moarte sau izbăvire,

incertitudinea și suferința se vor sfârși până la urmă. Lui Jo nici nu îi mai păsa cum avea să arate deznodământul. Nu mai dorea decât ca acesta să vină cât mai repede.

Se întoarse când auzi niște pași și dădu cu ochii de mama sa, Eugenia, care stătea în ușa dormitorului. Mary o văzu și ea și alergă în brațele sale.

— Ai mai aflat ceva? întrebă Mary. Lui Josephine îi era frică de ce i-ar fi putut răspunde mama ei.

— Domnul colonel a avut amabilitatea să treacă pe aici înainte de a pleca, pentru a ne spune ce se întâmplă. A spus să nu ne îngrijorăm, fiindcă fumul este de la un foc în aer liber din fața clădirii Capitoliului. Guvernul își împachetează cele mai importante documente și le arde pe celelalte. Vor arde probabil chiar și inul și bumbacul depozitate în magaziile orașului, preferând să le distrugă decât să lase yankeilor ceva din ele.

Jo studie frumosul chip al mamei sale, de obicei calm și senin, și își dădu seama după cuta dintre sprâncenele ei negre că mai erau și alte vești rele.

— Ce altceva a mai spus colonelul? Mai jefuiesc bandele prăvăliile?

Mama sa avu o ezitare, dar apoi spuse:

— Da. Ne-a avertizat să nu ne apropiem de cartierul comercial, așa că ... Nu vreau să vă sperii, fetelor, dar eu cred că, pentru orice eventualitate, ar trebui să ne facem bagajele.

— Plecăm cu restul? întrebă Mary.

— Încă nu, spuse mama, mângâind părul închis al lui Mary. Josephine își amintea acest gest liniștitor de pe vremea când era copil și sta în poala mamei, ocrotită în tihna brațelor sale. Dar acum era prea mare ca să mai alerge la mama, iar mâhnirea sa nu putea fi alinată. În plus, mama sa avea acum ea însăși un izvor nesecat de durere.

— Vom mai zăbovi aici o vreme, spuse mama. Dar cred că trebuie să fim pregătite de plecare în caz că va fi nevoie.

— Luăm cu noi totul? întrebă Jo. Cercetă cuierele și cutiile

cu lucruri îngrămădite în micul lor dormitor. Războiul le golise viața întocmai cum vântul și înghețul spulberă frunzele unui copac, iar acum viața lor, odinioară înfloritoare, ajunsese să se limiteze la o singură încăpere.

— Vom lua doar lucrurile de care avem neapărată nevoie, spuse mama. Și doar ce putem căra. Vom lăsa restul în voia lui Dumnezeu.

Jo se întreba dacă aceste ultime bunuri vor supraviețui sau dacă și pe acestea li le va lua Dumnezeu. Ea și mama ei se agățau de aceste amintiri ale vieții lor de dinainte încă din ziua în care un căpitan al Confederației și o mână de oameni sosiseră călare la plantația lor, la douăzeci și cinci de kilometri de Richmond, ca să le prevină de apropierea dușmanului.

— Nu mai sunteți în siguranță aici, doamnă, le spuse acesta. Își scosese pălăria în semn de respect, dar nu coborâse de pe cal. Calul forăi nerăbdător, încetoșând aerul înghețat cu respirația sa.

Pentru Jo, încă o pierdere părea de neconceput, la abia o lună de la moartea tatălui.

— Dar nu putem să ne părăsim casa! îi scăpă lui Jo. Este tot ce mai avem!

Mama stătuse mândră și se ținu tare la aflarea veștilor. Puterea sa interioară părea a fi precum plămădeala care ține universul încheșat și stelele în același loc. Îi strânse mâna lui Jo.

— Dar ce se va întâmpla dacă vom rămâne aici? îl întrebă mama pe căpitan.

— Inamicul ar putea ajunge într-o zi, doamnă. Așa că vă sfătuiesc cu tărie să plecați. Yankeeii sunt niște sălbatici. Nu au niciun cod de decență sau cavalerie. Aruncă o privire fugară spre sclavii familiei, care se opriseră ca să asculte și adăugă: În plus, vă imaginați ce vor face negrii voștri când yankeii îi vor instiga și le vor promite libertate și toate cele. Lui Jo părea că îi îngheață respirația în plămâni, așteptând în aerul înghețat să audă ce va face mama. Calul

căpitanului nu își găsea astâmpărul și trase de frâie nerăbdător să o ia la galop.

— Vom pune soldați să patruleze drumurile până în Richmond cât de mult se va putea, doamnă. Vă vor veghea tot timpul. Dar nu vă putem garanta siguranța odată ce ne vom retrage.

— Mulțumesc, domnule căpitan, spuse mama zâmbind, cu aceeași vorbă echilibrată și încântătoare de matroană a plantației Stejarul Alb. O zi bună și mult succes dumitale și oamenilor dumitale! Apoi, intră în casă și închise ușa. Restul dimineții împărți ordine, cu calm, în timp ce Ida May și Lizzie, dar și alți sclavi ai casei împachetau bunuri din gospodărie, încărcând lenjerie de pat și haine, câteva mobile și cufere întregi de lucruri de valoare în trăsură. Otis înhămă singurul lor cal la trăsura supraîncărcată și îi duse acasă la mătușa Olivia, în Richmond, lăsându-i pe restul sclavilor singuri pe plantație.

Orașul fusese sufocat de refugiați și tremura de teamă. Astfel abia dacă mai aducea a Richmondul pe care Josephine îl vizitase înainte de război, dar acesta le oferise siguranță și un adăpost în ultimele câteva luni. Acum însă nu mai era cazul.

Se întoarse de la fereastră și se uită la harababura din cameră. Ce să ia cu ea? Lucrurile care fuseseră atât de importante pentru ea – setul de pieptene și oglindă cu mânere de fildeș, jurnalul, colierul cu opal al bunicii – aproape că nici nu mai contau. Acestea erau acum niște comori pentru un alt timp și un alt loc, niște obiecte grele, de prisos în lupta pentru supraviețuire. Își adusese cu ea câteva rochii la Richmond, dar singura de care avea nevoie acum era cea verde din muselină cu monedele lor de aur cusute în material. Își desfăcu nasturii de la corsaj și se schimbă în acea rochie. Și mama și sora ei se schimbau.

Josephine își puse într-o geantă de pânză câteva piese de toaletă de bază, apoi hotărî să ia și fotografia tatălui său, Philip Weatherly. Aceasta părea chiar ultimul crâmpei al

vieții cunoscute odată și îi era teamă să nu piardă amintirea feței sale chipeșe, la fel cum pierduse totul. După ce termină, Josephine își cără jos bagajul și se așează în salon împreună cu restul familiei ca să aștepte. Și mătușa Olivia și cele trei fiice ale sale își făcuseră bagajele, dar strămătușa Hattie refuză să facă vreun bagaj.

— Am venit pe lume cu mâinile goale, stărui ea. Și mă aștept să o părăsesc la fel. Pe când terminară cu toții, soarele apusese, învăluit în fumul ce se înălța în văzduh. Salonul era întunecat și rece. Mătușa Olivia se asigură că toată lumea are o plapumă sub care să se cuibărească. Combustibilul se îpușinase drastic, astfel că fură nevoiți să își păstreze fiecare lemn de foc pentru gătit. Nu mai aveau de mult ulei de lampă, dar mătușa Hattie improvizase o lampă cu lumânări pe care o păstrase pentru „vremuri ca acestea” și își deschise Biblia pentru a le citi cu voce tare tuturor: „Dumnezeu este adăpostul și sprijinul nostru, un ajutor, care nu lipsește în nevoi. De aceea nu ne temem...”

Josephine nu mai ascultă. Ceilalți poate că ar găsi mângâiere în Scriptură – iar mătușa Hattie în mod sigur avea credință cât pentru a muta un munte de una singură – dar nu era și cazul lui Jo. Pentru ea, Biblia nu era altceva decât o colecție de basme. Închise ochii, sperând ca Dumnezeu să le ia viața repede, dacă asta avea de gând. Odată cu lăsarea întunericului, pe ea o cuprinse somnul.

O trezi o bubuitură mare în ușa de la intrare. Întrucât își trimisese toți sclavii la culcare în locuințele lor din spatele casei, mătușa Olivia se duse chiar ea să răspundă la ușă. Fără să spună niciun cuvânt, Josephine se ridică și o urmă. La intrare îl găsiră pe vecinul lor, învârtindu-și nerăbdător pălăria în mână.

— Nu intri? îl întreabă mătușa Olivia, de parcă dădea chiar atunci o petrecere, iar el ajunsese cu câteva minute întârziere.

Dădu din cap că nu e cazul.

— Am văzut lumânarea prin geam și am vrut să mă asigur că sunteți bine toți. Să înțeleg că ați hotărât să rămâneți?

— Da. Eu și sora mea Eugenia am decis că ne este mai bine acasă, decât undeva pe drumuri, în miez de noapte. În plus, nu avem unde să mergem. Asta este casa mea. Voi rămâne aici și-i voi apăra cum voi putea mai bine. Iar dacă vor veni yankeii, îmi voi încerca norocul cu ei.

— De venit, sigur vor veni, spuse el. Dar nu ei sunt cea mai mare problemă a noastră. Tocmai vin din centrul Richmondului... Înainte de a-și continua ideea pe un ton mai scăzut, îi aruncă încă o privire îngrijorată lui Josephine, sperând parcă să nu-l audă și ea. Trebuie să stați înăuntru cu ușile încuiate. În seara asta nu mai este ordine și lege în Richmond, iar prădăciunile au scăpat de sub control. Și nu e vorba de yankei, țin să vă spun, ci de concitadinii noștri.

— Crezi că violențele vor ajunge până în Church Hill?

— Nimeni nu știe ce se poate întâmpla, doamnă Greeley. Și asta nu e tot.

Îi Aruncă din nou o privire lui Josephine, iar ea înțelese că nu voia să spună mai multe de față cu ea.

— Continuă, spuse Josephine. Nu o să mă sperii.

Iar când vorbi, glasul îi era la fel de scăzut.

— Gardienii de la penitenciarul de stat și-au părăsit posturile. Acum toți deținuții sunt în libertate.

— O, Doamne, ajută-ne! suspină mătușa Olivia.

— Eu îi voi lăsa pe toți sclavii noștri să doarmă la noi în casă în seara asta. Unde-s mulți, puterea crește.

— Îți mulțumesc că mi-ai spus. Cred că voi face și eu același lucru. Mătușa Olivia închise ușa și o blocă încă o dată, apoi merse în curtea sclavilor ca să le ordone să intre în casă. În câteva minute, Jo îi auzi pe sclavi agitându-se în bucătăria din pivnița de sub ea.

— Sper că nu îi lași pe sclavi să vină în salon cu noi, nu? Întrebă mătușa Hattie când Olivia se întoarse cu veștile.

— Bineînțeles că nu. Le-am spus să rămână în bucătărie

și să se asigure că au zăvorât ușa din spate.

Mama căută în punga pliantă în care își pusese lucrurile și scoase o cutiuță acoperită cu piele pe care Josephine o văzuse în sertarul de la biroul tatălui său. Mătușa Olivia se uită îngrozită când mama deschise cutia și scoase din ea un pistol.

— Eugenia! Ța este încărcat?

— Da, răspunse mama, studiindu-l cu calm.

— Știi să îl folosești?

— Bineînțeles. Și o voi face, dacă va fi nevoie. Îți sugerez să aduci și tu pistolul pe care ți l-a lăsat soțul tău.

— Dar... chiar nu cred că aș putea să...

— Nu trebuie să te folosești de el, Olivia. Simpla îndreptare a armei spre cineva intimidează.

Olivia se duse în biroul soțului său și aduse pistolul și muniția.

— Poftim, Eugenia. Trebuie să mi-l încarci tu. Mama îl încarcă cu mișcări foarte sigure. Cele două femei stăteau acum cu pistoalele în poale, în timp ce mătușa Hattie reluă citirea Scripturii la lumina lumânării care licărea.

— „Să nu vi se tulbure inima...”

— Vom pierde războiul, nu-i așa? întrebă Josephine când mătușa Hattie se opri între versete. Toată lumea o privea în întuneric.

— Armata generalului Lee se retrage, iar yankeii vor cuceri Richmondul. Războiul este gata, iar noi am pierdut.

— Am mai opus rezistență și altă dată, răspunse mama. Dar am avut o cauză dreaptă. Virginia s-a alăturat Uniunii de bună-voie, iar noi am avut tot dreptul să o părăsim. Dreptatea e de partea noastră.

Dar nu putem să avem dreptate și să pierdem? Întrebă Josephine. Nimeni nu răspunse. Crezi că Dumnezeu ne pedepsește?

— Nu. Pentru ce? întrebă mama. Nu am dorit decât să trăim în pace, ca întotdeauna. Dușmanul vrea să ne cucerească și să ne forțeze să ne schimbăm, dar eu am fost

în Philadelphia și am văzut cum se trăia în Nord – și, crede-mă, este cu mult sub nivelul nostru de trai.

— În ce fel sunt diferiți? întrebă Josephine. Știu că nu au sclavi, dar...

— Nu se gândesc decât la bani. Ne critică ei pentru felul în care ne tratăm sclavii, dar ei își tratează imigranții mult mai rău. Măcar noi le oferim mâncare și un acoperiș lucrătorilor noștri. În Nord, nimănui nu-i pasă dacă acei sărmani străini mor de foame pe străzi. Nordul nu are nimic din bunăvoința noastră și venerează atotputernicul dolar. Pentru noi, cele mai importante lucruri sunt familia, pământul și tradiția.

— Dar dacă pierdem războiul... începu Josephine.

— Îl câștigăm sau îl pierdem, întrerupse mătușa Hattie, trebuie să învățăm să ne rugăm precum Iisus în ceasul cel mai rău: „Însă nu precum voiesc eu, ci precum Tu voiești”.

— Dacă se va termina războiul, cel puțin se vor isprăvi și omorurile, șopti mătușa Olivia. Deja am pierdut atâtea oameni dragi.

Pistolul zăcea fără vlagă în poala ei; mama apucă mânerul pistolului ei în pumn.

— Dacă generalul Lee va fi forțat să se predea, spuse mama, se va datora faptului că ne-au întrecut numeric, nu pentru că ne-ar fi înfrânt.

— Ce bine ar fi dacă am ști ce urmează, spuse mătușa Olivia, și cât mai este până se va sfârși totul.

— Ce bine ar fi dacă nu am trăi tot timpul cu teamă, adăugă Mary. Își rodea din nou unghiile de la mâini. Josephine se întinse după mâna surorii și o luă într-a ei. Într-o clipă, mătușa Hattie stinse lumânarea, cufundând încăperea în întuneric. Una dintre verișoarele lui Josephine începu să plângă.

— Gândiți-vă cât de neagră trebuie să fi fost bezna pentru ucenicii lui Iisus după Calvar, spuse Hattie. Mesia al lor era mort. Nu mai exista nicio speranță. Dar apoi, a venit învierea în duminica de Paște, nu doar pentru Cristos, ci

pentru noi toți. Cel Atotputernic ne-a ocrotit pe timpul zilei. Putem să ne bazăm pe El și pentru ziua de mâine.

Dar dacă mâine va fi și mai rău? voi să întrebe Josephine, dar își păstră gândurile pentru sine. Mătușa Hattie începu să cânte imnuri, dar Jo nu i se alătură. Stând în așteptarea zorilor, aceasta i se păru cea mai lungă noapte din viața sa. Epuizată, Josephine se propti într-un final de sora sa și trase un pui de somn.

O explozie deosebit de puternică o smulse brutal din somn. Detunătura scutură întreaga casă și zgudui geamurile. Mary sări brusc de pe canapea în brațele mamei. Verișoarele lui Josephine suspinau și se tânguiau, în timp ce sclavii țipau în bucătărie.

— Yankeii ne încolțesc! spuse mătușa Olivia. Canonierele lor trebuie să fi avansat pe James River.

Urmă o nouă explozie, mai puternică de această dată. Josephine fugi la fereastră și trase draperiile în lături. Soarele încă nu răsărise, dar tot cerul era cuprins de o lumină sinistră, nefirească.

Urmară și alte detunături, una după alta, precum bubuitul a o sută de tunuri, până ce întreg pământul păru că răsună.

Josephine urcă scările în grabă, ca să se uite de la fereastra care oferea cea mai bună vedere asupra orașului și văzu flăcări vii brăzdând cerul pe sub nori groși și negri de fum. Acesta nu mai era focul de ieri. Orașul era în flăcări. Coborî scările poticnindu-se pentru a-i anunța și pe ceilalți.

— Se... se pare că întregul oraș e în flăcări. Toată lumea se holbă la ea, amuțită de șoc.

Mătușa Hattie vorbi prima.

— În Biblie se spune că la sfârșitul vremurilor „cerurile vor trece cu trosnet, trupurile cerești se vor topi de mare căldură...”

— Oprește-te! vru să strige Jo. *Oprește-te! Ai spus că mâine va fi mai bine, dar nu este așa!* Sora și verișoarele ei nu se puteau opri din plâns, iar lui Jo i se păru că sfârșitul

lumii chiar venise. Nu mai era de făcut nimic decât să îl aștepte. Mătușa Hattie încercă să-i adune pe toți la rugăciune, dar Jo nu dori să participe.

Mă duc să urmăresc dacă flăcările nu se extind și încoace spuse ea. Și urcă scările din nou, de una singură.

Josephine nu își dădu seama cât timp trecuse, dar într-un final soarele răsări, iar cerul începu să se lumineze. Putea să întrezărească o mică porțiune din strada Franklin printre case și copaci și văzu un zid mișcător de un albastru închis deplasându-se în josul dealului spre centrul orașului, în direcția flăcărilor.

Roți de trăsură și zgomot de mulți pași făceau zarvă precum un tunet îndepărtat. Dușmanul ajunsese.

Dacă Dumnezeu era bun și dacă o iubea pe Josephine și pe familia ei, cum se putea întâmpla una ca asta? Ea se rugase! cu toții se rugaseră. Ea își acoperi fața și începu să plângă, nu atât pentru națiunea ei pierdută, cât pentru credința ei stinsă.

Trecu o oră sau mai bine, iar priveliștea fu cotropită de o pală de fum. Josephine își șterse lacrimile și coborî pentru a fi cu ceilalți, chiar în momentul în care vecinul lor sosi din nou la ușă. De data aceasta, mătușa Olivia îl conduse înăuntru ca toată lumea să audă veștile.

— Yankeii sunt aici, spuse el încet. Richmondul a capitulat. Exploziile pe care le-am auzit înainte de răsărit au fost propriile noastre canoniere, *Virginia*, *Beaufort* și *Richmond*. Le-am făcut țandări în port pentru ca yankeii să nu pună mâna pe ele.

— Se pare că orașul este cuprins de flăcări, spuse Josephine.

— Așa este. Tot cartierul comercial arde, iar pompierii și forțele poliției sunt de negăsit. Dar yankeii se străduiesc din răputeri să stingă flăcările. Church Hill ar trebui să fie în siguranță.

— Cum se poate una ca asta? întrebă mătușa Olivia. Nimeni nu răspunse.

— Măcar ce a fost mai rău s-a terminat, spuse mătușa Hattie. Ea era singura care nu plânsese. De acum, vom înfrunta tot ce va veni cu credință în Dumnezeu.

Jo nici nu voi să audă de așa ceva. Se întoarse în dormitor. Credința sa în Dumnezeu era acum la fel de zdruncinată precum canonierele Confederației. Pentru ce să te mai rogi dacă Dumnezeu nu te ascultă? Pe lângă asta, singura sa rugăciune era aceea ca armata Confederației să capituleze și ca războiul să ia sfârșit – dar familia sa ar numi-o trădătoare dacă ar spune asta cu voce tare. Dar de ce să te mai străduiești? Pentru ce să mai prelungești acest coșmar?

Josephine își deschise jurnalul, apoi îl închise la loc. Îi amintea de trecut, dar din viața ei trecută nu mai rămăsese nimic. Tot ce învățase în toți acești douăzeci și doi de ani trebuia acum revizuit. Dar nu curățit pur și simplu și tăiat la fel cum sclavii de acasă făceau cu tufele și cu buruienile, ci săpat și scos cu rădăcini pentru ca în acel loc să poată fi sădit ceva cu totul nou.

Jo încă mai credea în Dumnezeu; numai un nebun putea nega existența unui Creator. Dar nu mai credea în rugăciune sau într-un Dumnezeu căruia îi pasă de cei aflați în suferință. Era timpul să își îngroape credința de copil într-un Dumnezeu care era Tatăl său iubitor, care veghea asupra ei, făcând ceea ce e cel mai bine pentru ea.

În ceea ce o privea, El era la fel de distant și de inaccesibil ca și propriul tată iubit.

Capitolul 2

19 aprilie 1865

Eugenia Weatherly nu mai suporta să își vadă fiicele flămânde încă o zi. Trecuse o săptămână de când se încheiase războiul și Sudul capitulase, iar în gospodăria Eugeniei se murea de foame. Ea rezista cel mai bine. Iar acum trebuia să facă rost de hrană. Își puse un șal în jurul umerilor pentru a se proteja de răcoarea dimineții și o luă încet spre ușa ce dădea spre curtea sclavilor, hotărâtă să își găsească servitorul și să îi ceară ajutor. Dar chiar când să ajungă la ușă, sora sa Olivia o strigă:

— Eugenia, stai!

Eugenia se opri cu mâna pe mânerul ușii, nerăbdătoare să își vadă de drum. Era hotărâtă să ducă la îndeplinire ceea ce își pusese în gând și nu i-ar fi permis surorii ei să o facă să se răzgândească.

— Ce mai e acum, Olivia? Vecinul tău a spus să mergem acolo devreme, înainte să se facă coada prea lungă.

Obrajii Oliviei erau brăzdați de lacrimi, lacrimi ce îi înmuiau acum batista vătuită.

— Nu pot îndura gândul că o să cerșești. Tata s-ar răsuci în mormânt dacă ar ști. Nu există nicio altă cale de a face rost de ceva de-ale gurii?

— Nu. Nu există. Cămara și pivnița sunt la fel de goale precum stomacurile noastre. În piață nu vezi decât ruine carbonizate, iar copiilor noștri le este foame. Tu nu te poți opri din plâns...

— Numai din cauza veștilor. Nu îmi vine să cred că generalul Lee chiar a capitulat.

— Ei bine, a capitulat. Războiul s-a încheiat de o săptămână, iar noi suntem la mila dușmanilor. Dacă Comisia Creștină Americană distribuie rații gratuite în oraș, eu zic că suntem îndreptățiți să luăm și noi.

— Cine s-ar fi gândit vreodată că va trebui să acceptăm

milă?

Olivia plângea.

Eugenia își ținu bărbia ridicată cu mândrie.

— Refuz să o consider milă. Yankeii au furat tot ce am avut, așa că ar fi cazul să ne dea ceva înapoi. Deschise din nou ușa, lăsând să intre o pală de aer rece și duhoarea de la grajduri și din curtea sclavilor în micul coridor. Mă voi întoarce cât pot de repede.

— Stai. Nu te duce singură! Vom merge una dintre noi cu tine.

Eugenia dădu din cap că nu e cazul.

— Prefer să merg singură. Tu încă nu ești bine și nu concep ca fiicele mele să iasă în stradă atâta timp cât soldații yankei sunt peste tot. Pe lângă asta, Eugenia nu voia nici ca fetele sale să o vadă cum cerșește mâncare. Îl voi lua cu mine pe slujitorul meu, Amos sau Otis – sau cum l-o chema.

— Ești sigură că încă mai e aici? Se pare că tot mai mulți sclavi își iau tălpășița pe zi ce trece. Yankeii le bagă în cap că sunt liberi să plece.

— Mi se pare o cruzime să le acorzi libertate unor oameni care nu știu ce înseamnă asta sau ce să facă cu ea. E ca și cum ai pune o torță aprinsă în mâna unui copil. Dacă slujnicul meu nu este aici, am să văd dacă unul dintre oamenii tăi poate să mă însoțească.

— Ai grijă, Eugenia. Toată lumea spune că e periculos în oraș.

— Știu... și, Olivia, te rog să nu le spui celorlalți unde am plecat. Se grăbi spre ușa din spate, dornică să termine cu această neplăcută misiune cât mai repede posibil. Nu era obișnuită să folosească ușa sclavilor și aproape că dădu peste un băiețandru așezat pe pridvor, ciopbind o bucățică de lemn. Când o văzu pe Eugenia, acesta sări în picioare, cu brațele pe lângă corp, întocmai ca un soldat gata să asculte ordinul.

— Da, doamnă.

— Știi cumva unde aş putea să îl găsesc pe sclavul care m-a adus de la Stejarul Alb?

— Otis? Da, doamnă. Probabil că este în grajd și se ocupă de calul dumneavoastră și vă lustruiește trăsura.

Eugenia simți un val de ușurare auzind că Otis nu fugise ca mulți dintre ceilalți – și că nu îi furase calul.

— Spune-i că vreau să vorbesc ceva cu el. Băiatul alergă de-a curmezișul curții sterpe spre grajd și reveni după un minut cu Otis, un negru solid. Acesta se opri la vreo trei metri de Eugenia și își scoase pălăria de paie. Era un lucrător de câmp înalt și bine făcut și, deși Eugeniei îi fusese întotdeauna greu să își dea seama de vârsta unui sclav, se gândi că ar avea în jur de treizeci de ani. Era un sclav supus, care își ținea privirea în jos, așa cum se cuvenea.

— Da, doamnă.

Eugenia realiză brusc că acum nu mai avea niciun drept de proprietate asupra lui și, deci, nu mai avea niciun drept să îi ordone să facă ceva. Trebuia să îl *roage* să vină cu ea – iar Eugenia nu ceruse niciodată în viața ei vreun favor unui negru. Astfel că se pregăti și pentru un eventual refuz.

— Am misiunea de a da o fugă în oraș lângă Biserica Sf. Paul și cred că nu aş fi în siguranță să merg singură. Mă întreb dacă ai putea să mă însoțești.

— Am fost acolo și am văzut cu ochii mei harababura, doamnă. Aș putea să vin cu dumneavoastră, dar...

Dar ce? Oare urma să îi ceară plată?

— Ei bine, sper că nu intenționați să luați trăsura. Dacă oamenii vor vedea că aveți cal, vi-l vor fura cât ai zice pește. La fel și trăsura.

Eugenia nu luase în calcul această posibilitate. Magazinul militar în care se distribuia mâncarea era la cel puțin vreo 10-12 străzi depărtare, iar ea nu era obișnuită cu mersul pe jos. Dar cum ar ajunge acasă pe plantație dacă ar rămâne fără cal?

— Atunci se pare că va trebui să o luăm pe jos, spuse ea

Într-un final. Caută o desagă de pânză să o luăm cu noi.

Merseră două străzi până pe strada Franklin, apoi se îndreptară spre dealul dinspre clădirea Capitoliului, acoperișul și clopotnița Bisericii Sf. Paul fiind deja vizibile în depărtare. Pe măsură ce Eugenia se apropia de centrul Richmondului, peisajul se transforma într-un coșmar. Încercase să se pregătească pentru dezastru, dar tot nu scăpase de șoc. În cartierul comercial părăsit mai erau doar schelete de clădiri, cu găuri înnegrite precum niște globuli oculari goi în loc de ferestre. Pe străzi, moloz până la genunchi. Case frumoase fuseseră reduse la niște stive de cărămizi, bare carbonizate și coșuri de fum dărăpănate. Inima Richmondului – fermecătorului Richmond – era doar o dărăpănătură.

Otis încercă să evite zonele cele mai afectate și o conduse pe Eugenia pe lângă mormane de dărâmături și foști pereți căzuți care amenințau să se răstoarne în vânt. Adierea de vânt îi aduse nisip și cenușă în ochi, lăsându-i gustul distrugerii în gură. Pantofii săi nici nu erau făcuți pentru astfel de drumuri accidentate. Se făcură negri de funingine, iar, dacă nu ar fi purtat doliu, funinginea i-ar fi pătat și poalele fustei.

— Stai. Trebuie să mă odihnesc puțin. Eugenia se opri, simțindu-se fără putere. Mormanul ars din fața ei era banca unde făcuse afaceri soțul ei, Philip. Ce se alesese de toți banii? Dar de registrele băncii?

Cel puțin Biserica Sf. Paul și clădirea Capitoliului rămăseseră intacte în toată piața. Imaginea o înveseli, dar asta până ce zări detestatul steag național fluturând din vârful acoperișului Capitoliului. Scuarul cu iarbă din fața clădirii era o mare de uniforme indigo. Eugenia se uită în altă parte, apăsându-și pumnul pe piept în timp ce pe inimă i se puse o dureroasă povară. Să nu fi avut niciun rost războiul? Să fi murit Philip și fiul lor «Samuel în zadar? Își aminti vorbele unuia dintre psalmii mătușii Hattie, care plângea înfrângerea Israelului de către inamici, și parcă

niciodată acele cuvinte nu i se mai părură atât de dureros de potrivite: „Pe malurile râurilor Babilonului, ședeam jos și plângeam, când ne aduceam aminte de Sion”.

Trase aer în piept și începu să înainteze din nou, trecând pe lângă piața Capitoliului, îndreptându-se spre Broad Street și magazinul militar. Un rând de oameni se întindea pe o distanță de aproape două străzi. Eugenia se îmbărbătă, luându-și locul la capătul rândului, îndurerată să vadă că în spatele ei se aliniaseră tot felul de indivizi dubioși – albi jechoși, dansatoare, cerșetori de nimic și negri – oameni cu care Eugenia nu avusese nimic de-a face în viața ei. Înghiți un nod de furie la gândul că acum era obligată să stea în rând cu ei, nevoită să ceară de milă. Mulțimea agitată o înghiontea de fiecare dată când rândul se mișca, astfel că, la un moment dat, își pierdu echilibrul și căzu pe slujnic. El o prinse de mâini pentru a o ajuta să își restabilească echilibrul, apoi se retrase repede.

— Mă scuzați, doamnă! Mă scuzați! Sunteți bine?

— Sunt bine.

Lacrimi de furie și umilință îi inundau ochii. Eugenia nu își închipuise niciodată că va ajunge atât de jos. Își întoarse privirea de la oamenii aceia murdari care se îmbulzeau în jurul ei și își jură că nu va mai coborî niciodată atât de jos. Demnitatea era chiar ultimul lucru pe care yankeii i l-ar putea lua.

— Am nevoie de rații pentru toată casă, îi spuse funcționarului în momentul în care ajunsese în sfârșit la tezgheaua de distribuire, și mâncare pentru toți... servitorii. Era cât pe ce să le zică sclavi.

— Câte persoane?

— Opt. Servitorul meu poate să vă spună câți negri ne-au mai rămas. Îi făcu semn lui Otis.

— O mână de oameni, spuse el cu o ridicare de umeri. Plus câțiva de-ăia mici.

Prea târziu, Eugenia realizează că probabil el nu știa să numere.

Funcționarul se întoarse cu spatele și ridică un sac de mălai pe masă. Mai puse saci cu făină, fasole uscată și orez, o rație de carne sărată de porc și un pachet murdar de untură, afișând în tot acest timp un rânjel larg pe chip. Otis puse totul în desaga de pânză, după care o aruncă peste umăr. Misiunea Eugeniei era gata. Plecă, fără să îi mulțumească yankeului pentru bucatele ce le primise, de fapt, din ceea ce era de drept al ei.

În mersul lor greoi înapoi spre Church Hill, Eugenia trebui să se oprească să-și tragă sufletul de câteva ori. Soarele încălzea prea tare ca să își mai lase șalul, iar foamea o slăbea. Ajunși într-un final acasă, Otis o opri în fața ușii din spate.

— Pot să vă rog ceva, doamnă? Se uita lung la pantofii săi uzați, nu la ea.

— Da. Ce e?

— Toată lumea spune că acum suntem liberi, iar o parte din ceilalți spun că nu vor mai lucra pentru doamna Olivia.

— Să înțeleg că și tu vrei să pleci?

— Ei bine... i-am promis domnului Philip că voi veghea asupra dumneavoastră și asupra domnișoarei Josephine și asupra domnișoarei Mary cât el va fi plecat. Mi-a spus că dacă voi face asta, le va da libertatea celor doi fii ai mei atunci când se va întoarce – deși mă gândesc că acum sunt liberi oricum. Eu mi-am ținut promisiunea și v-am ajutat pe toți să veniți în Richmond, dar acum mi-e un dor cumplit de soția și de familia mea. Aș vrea să mă întorc la Stejarul Alb să văd dacă sunt bine.

— Cum vei merge până acolo?

— Probabil că voi merge acasă pe jos, doamnă.

Acasă. Eugeniei îi stârni o groază de amintiri, ba chiar gândul că o să lăcrimeze. Își ridică bărbia, hotărâtă să rămână puternică.

— Nu trebuie să mergi pe jos, Otis. Dacă ai mai putea aștepta câteva zile, vom pleca cu toții. Vei conduce trăsura noastră.

Pe fața lui se lăți un zâmbet larg.

— Da, doamnă. M-aș bucura să facem așa.

Eugenia avea să meargă acasă. Dorea să îi spună cât mai repede surorii sale ce hotărâse. O găsi pe Olivia așezată la masa de scris, singură, în camera de zi.

— Ați ajuns! spuse Olivia, țâșnind de pe scaun. Am fost atât de îngrijorată! A fost bine totul?

Eugenia dădu din cap că da.

— Acum avem suficientă mâncare pentru două-trei săptămâni. Dar ascultă: m-am hotărât să mă întorc acasă la Stejarul Alb.

— Eugenia, dar nu poți pleca! Este mult prea periculos! Soldații yankei sunt peste tot și, cu ei, tot felul de vagabonzi ce urmăresc prin sate. Refugiați și negri...

— Stejarul Alb e casa mea. Acolo e locul meu și al fetelor.

Traversă camera și luă mâinile surorii ei într-ale ei, rugând-o:

— Trebuie să mă înțelegi, Olivia. Nici tu nu ai vrut să-ți părăsești casa și ai rămas aici pe toată durata războiului, chiar și când toți ceilalți spuneau că e mult prea periculos. Acum și eu vreau să plec acasă, indiferent ce ar spune lumea. Mă voi încrede în Cel Atotputernic. El va veghea la siguranța noastră.

— Dar gândește-te puțin, Eugenia. Câți sclavi ai avut? Câteva zeci? Dacă se vor întoarce împotriva ta?

— Philip întotdeauna i-a tratat bine. Nu cred că ar fi periculoși. Chiar acum mi-a spus slujnicul meu că el a vegheat asupra fetelor și asupra mea datorită promisiunii făcute lui Philip.

Olivia își trase mâinile.

— Nu fi prostuță. Cine știe ce au pus la cale ceilalți negri în lipsa ta.

— Voi pleca oricum, Olivia. Eu și fetele plecăm...

— Unde, mamă? Unde plecăm?

Eugenia se întoarse și o văzu pe fiica sa Josephine stând în ușă.

— Acasă, draga mea. Ne întoarcem la Stejarul Alb.

Un zâmbet temător luminează fața lui Josephine, primul pe care Eugenia îl văzuse în luni bune.

— Când? întrebă ea.

— În câteva zile. Cel târziu săptămâna viitoare. Abia am hotărât, în dimineața aceasta.

— Eu nu cred că tu ții cont de binele fiicelor tale, Eugenia. Sau de siguranța lor.

— Nu mă tem. Tu te temi, Josephine? Căci dacă e așa, nu te voi face să părăsești Richmondul împotriva voinței tale. Nici pe tine, nici pe Mary.

Josephine traversă camera și veni lângă ea.

— Nu mă tem. Și eu vreau să merg acasă.

Eugenia mângâie obrazul fiicei sale, apoi se întoarse din nou spre Olivia.

— Vezi?

— Eu cred că tu nu ai minte deloc.

Eugenia oftă. Recunoștea privirea încăpățânată din ochii surorii sale, dar și ea era la fel de încăpățânată. Câștigase o dispută în această dimineață și adusese acasă provizii de mâncare. Avea să câștige și această bătălie.

— Josephine, poți să ne lași pe mine și pe mătușa ta să discutăm puțin între patru ochi? Mulțumesc.

Eugenia așteptă să rămână singură cu Olivia și spuse:

— Trebuie să mă gândesc la viitorul fiicelor mele. Merită mai mult decât această teamă lașă, această existență de pe o zi pe alta, cu veșnica întrebare ce va aduce ziua de mâine sau dacă ziua de mâine va mai fi. Au devenit foarte tăcute și retrase și gândul că războiul le-a răpit anii tinereții, cei mai frumoși ani, mă umple de furie. Întinse mâna spre mâna surorii ei. Îți mai amintești când eram de vârsta lor, cum ne întindeam pe pat și hohoteam cu secretele noastre? Îți mai aduci aminte de dansurile și rochiile pe care le purtam? Și de încântătorul ritual de curtare? Ce ne mai plăcea să tachinăm și să flirtăm? Toți acei ani au fost plini de râsete și bucurie, dar fetele mele nu

cunosc nimic din această fericire.

— Înțeleg, dar toate aceste lucruri vor lua timp...

— Cu atât mai mult, e bine să începem cât mai repede. Am pierdut cinci ani de viață, Olivia – cinci ani pe care nu îi vom mai recăpăta.

— Cel puțin așteaptă până se întoarce Daniel. Probabil că se va întoarce din armată cât de curând. De ce nu mai aștepți până se întoarce? El îți poate oferi protecție.

Daniel și ceilalți băieți au luptat prea greu, prea mult! Chiar când au fost depășiți numeric, au continuat să lupte pentru libertate și pentru țara lor. Vreau să mă asigur că fiul meu are casa tihnită la care să se întoarcă.

Ochii Oliviei se umplură de lacrimi.

— Nu știu cum s-o spun, dar... dacă Stejarul Alb nu mai este? Dacă yankeii au distrus totul?

Eugenia lăsă mâna Oliviei și se întoarse pentru a privi pe fereastră. Soarele care strălucise atât de plăcut pe drumul dinspre oraș spre casă se făcuse nevăzut după un nor întunecat.

— Mi-am pierdut soțul, întâiul născut și viața pe care am avut-o odată, spuse ea într-un final. Dacă voi afla că nu mai am nici casă, nu știu cum voi îndura – dar voi merge înainte. Dușmanul ne poate înfrânge, dar nu poate să ne distrugă sufletul decât dacă îi dăm voie. Cu ajutorul lui Dumnezeu, voi recâștiga ceea ce mi-au furat yankeii.

Capitolul 3

21 aprilie 1865

Lizzie se afla afară, în bucătăria din spatele conacului, frecând un cazan de fier, atunci când îl auzi pe unul dintre ceilalți sclavi strigând-o.

— Lizzie! Lizzie! Vino repede! Vine încoace o trăsură.

Lizzie scăpă cârpa cu care freca vasul și fugi afară, rugându-se încet, să nu o audă nimeni. O, *Doamne, Te rog! Fă să fie Otis al meu, care se întoarce acasă!* Din momentul în care doamna Eugenia îl pusese pe Otis să îi încarce lucrurile iarna trecută și de când el o dusesse pe ea și pe cele două domnișoare la Richmond, Lizzie se tot întreba dacă avea să își mai vadă vreodată soțul. O auzise pe doamna Eugenia spunând că are foarte mare nevoie de bani după ce dl Philip murise. Dacă hotărâse să îl vândă pe Otis? Dacă Lizzie nu avea să îl mai vadă niciodată? *Doamne Iisuse, Te rog adu-l acasă.*

Iarna se preschimbase în primăvară și nu se mai auzeau vești de la albi din Richmond. Nici Lizzie, nici ceilalți sclavi care fuseseră lăsați acasă nu știau nimic despre ce se întâmpla. În fiecare zi, băieții lui Lizzie o întrebau: „Unde e tata? Când vine acasă?” Ce putea să le spună? Viața în colibele sclavilor era plină de incertitudine și suferință, și asta era tot ce știuseră ei dintotdeauna. Cei dragi erau smulși de lângă ei uneori și nimeni nu îi mai vedea vreodată.

Mama lui Lizzie o avertizase să nu se îndrăgostească și să se căsătorească. „Doar îți frângi inima când ți-l iau de lângă tine”, spunea ea. „Munca grea și suferința sunt suficient de rele, dar să-i pierzi pe cei dragi este cea mai grea povară pe care o vei duce vreodată”. „Dar vreau să mă căsătoresc și să am copii într-o zi”, încerca Lizzie să o lămurească. Dar vocea mamei ei devenea și mai crâncenă. „Ascultă aici. Dacă vei avea copii, îți vor fi dragi, dar apoi va

trebui să-i vezi devenind sclavi ca și tine și ducând o viață de mizerie. Și să nu poți să faci nimic. Îți vei dori să poată și ei să alerge veseli ca și puii de albi, dar, oricât te-ar dura, va trebui să-ți înveți copiii să se supună, orice ar fi. Ei le vor aparține albilor, nu ție. Ascultă-mă, Lizzie. Să nu te îndrăgostești niciodată va face viața mai grea decât este deja”.

Lizzie se gândise la avertizarea mamei sale întreaga iarnă soțul ei Otis plecase, neputând să și-o scoată din minte. Dar era prea târziu. Îl iubea pe Otis mai mult decât orice pe lume și nimic nu putea să schimbe asta. Și copiii lui îl iubeau. Dar de fiecare dată când o băteau la cap, ea îi certa cu asprime, spunând: „Nu vă mai gândiți la el. Nu mai întrebați de el. Poate că nu îl vom mai vedea până când vom ajunge în cer într-o zi, așa că nu mai întrebați și nu mai sperați”.

Imposibil însă. Povara dragostei era așa de grea, încât o îngenucheau pe Lizzie. Ea nu înceta să mai spere sau să se roage, lui Iisus să îl aducă pe Otis acasă.

Tocmai își mai usca mâinile de șorț în timp ce fugi spre curtea laterala ca să privească spre drumul lung umbrit de copaci.

Se vedea un nor mare de praf, deci sigur se apropia o trăsură. Auzea chiar copitele calului lovind cu putere noroiul moale, și trasura țâșnind cu cârâit și scârțâit. Dar nu putea să vadă decât franturi de mișcare printre copaci.

Mai fuseseră și alți vizitatori pe plantație în ultimele câteva săptămâni și, de fiecare dată, Lizzie își spunea că nu e întreagă la cap când își punea speranțe care apoi se năruiau. Tot felul straini colindau drumul spre sat, unii spunând că războiul s-a încheiat, alții spunând că toți sclavii erau liberi. O mână de oameni de-ai stăpânului lor părăsiseră plantația de tot, dar Lizzie și ceilalți care lucrau la conac rămăseseră, prea speriați ca să plece, temându-se să nu fie vânați și bătuți de moarte dacă se dovedea că nu era adevărat. Nu. Lizzie și copiii ei îl așteptau în loc pe Otis.

Și acum, *Doamne, Te rog, fă să fie el.*

Lizzie se opri lângă Dolly, bucătăreasa, pentru a vedea cine avea să apară din mingea de praf care îi pusese pe toți pe jar.

— Dacă este doamna Eugenia, spuse Dolly, stai să vezi când o să vadă ce i-au făcut yankeii cu casa.

— Sper să nu ne tragă pe noi la răspundere.

— Sigur așa va fi. Știi doar cum e ea.

Lizzie își ținu respirația în timp ce trăsura dădu încet colțul pe drum. *Doamne, Te rog!* Dar oare avea vedenii? Nu. Acela chiar era Otis al ei, înalt și chipeș, pe locul vizitiului! Genunchii i se înmuiară și alunecă pe iarbă. Își îngropă fața în șorț și începu să plângă de ușurare. *Mulțumesc, Doamne! Mulțumesc!*

— Ești bine, dragă? Întrebă Dolly, frecând-o pe spate.

— E Otis! Otis al meu s-a întors! Șorțul îi atenuă sunetul vocii în încercarea ei de a-și stăpâni bucuria.

— El e, dragă. Și asta înseamnă că s-au întors și doamna Eugenia și fetele ei.

— Mama! Mama!

Lizzie își auzi fiii strigând-o din spate, venind în fugă dinspre colibe sclavilor.

— E aici, mamă? A venit tata? Ea se încordă pe picioare, apucându-le brațele slabe la timp pentru a-i opri pe fiii săi Jack, de șase ani, și Rufus, de opt ani, să fugă spre tata.

— Stai. Așteaptă puțin, Rufus, dragul meu. Acum așteaptă puțin. Lizzie tânjea să alerge direct în brațele lui Otis și să îl strângă cu putere, dar el trebuia să ajute la descărcarea trăsorii mai întâi. Dna Eugenia își luase în trăsură o stivă de lucruri la Richmond. Lizzie știa asta întrucât ajutase și ea la împachetare, învelind vase scumpe în prosoape și ziare pentru a le proteja.

Fostul birjar al doamnei Eugenia, Willy, veni șchiopătând dinspre grajd ca să îl ajute pe Otis, în timp ce Lizzie privea de la distanță, încă ținându-i pe Rufus și Jack. Băieții erau la fel de dornici să fugă precum câinii de vânătoare după

miros. Lui Lizzie i se păru o veșnicie până ce oamenii duseră toate geamantanele, cutiile și tablourile și câte nu a mai adus doamna Eugenia cu ea.

— Acum probabil că va trebui să ajutăm la despachetare, murmură Dolly.

— Se va bucura că nu a lăsat totul aici ca yankeii să își ia partea.

— Se va bucura? Draga mea, ea întotdeauna găsește ceva de care să se plângă. Nu va fi altfel nici de data asta.

Cel puțin, albi și toate posesiunile lor reveniseră la conac. Otis putea mâna trăsura goală spre grajduri, unde Lizzie și băieții îl așteptau. Într-un final, după atâtea luni de despărțire, după toată așteptarea și îngrijorările și rugăciunile, Lizzie era din nou în brațele lui. Otis o ținu lung în brațe. Apoi, se întoarse spre băieți, care trăgeau de pantalonii săi jerpeliți, vociferând pentru a-i atrage atenția. Îl ridică pe Rufus cu o mână și pe Jack cu cealaltă, de parcă ar fi fost ușori ca pana.

— Plângi, tată! Rufus șterse lacrimile tatălui său cu mânuța lui murdară, lăsând o dâră pe obrazul lui Otis. De ce ești trist?

— Plâng de fericire, nu de necaz. Uită-te la mama. Și ea plânge. Oamenii mai plâng uneori când sunt fericiți, nu știai?

Nu. Copiii lui Lizzie nu știau asta. Nu apucaseră să fie prea fericiți cu o astfel de viață - mereu muncă, mereu flămânzi. Aceasta era probabil cea mai fericită zi din viața lor. În mod sigur era una dintre cele mai fericite zile pentru Lizzie.

— Unde este Roselle? Întrebă Otis, uitându-se în jur. Lăasă băieții jos și se întoarse să deshame caii de la trăsură.

— Lucra cu Cissy la conac înainte să ajungi. Probabil că iar i-o fi dat doamna Eugenia o sumedenie de lucruri de făcut.

Dar Lizzy știa că fiica ei nu venise să îl întâmpine pe Otis pentru că nu avea aceleași sentimente ca Rufus și Jack

pentru el.

Băieților, Otis le era tată bun, însă nu era și tatăl lui Roselle, o tânără de cincisprezece ani.

Lizzie își privi bărbatul cum se ocupa de cal, dând jos căpăstrul și periindu-l bine înainte de a-l pune la adăpost. Era foarte preocupat să termine treaba, timp în care cazanul de fier al lui Lizzie aștepta în bucătărie, iar ei nici că-i păsa.

— Băieți, luați niște cârpe și ajutați-mă să curăț praful de pe trăsură, spuse Otis. Mi-am făcut griji pentru trăsura asta de când am plecat cu ea de aici. Numai Domnul știe câte probleme mi-am făcut în Richmond ca să nu fie furați caii și trăsura domnului Philip. Otis lucra de parcă stăpânul său ar fi fost cât pe ce să vină afară și să răcnească la el dacă nu își îndeplinea treburile. Lizzie se întreba de ce își mai bate capul cu asta. Nici stăpânul, nici fiii săi nu mai erau, iar doamna Eugenia nu punea piciorul în grajdul acela vechi.

— Toată lumea spune că războiul s-a încheiat și că nu mai suntem sclavi, spuse Lizzie, uitându-se la el cum muncește. E adevărat?

— Da, e adevărat, Lizzie dragă. Am auzit multă lume vorbind despre asta prin Richmond. Yankeii au câștigat, iar albiilor trebuie să îi lase liberi pe negri.

— Și pe mine, tata?

— Pe toți, Jack.

— Și noi am auzit același lucru, spuse Lizzie, dar nimeni de pe aici nu știe ce înseamnă asta. Saul și alții cred că acum vom locui la conac și că stăpâna trebuie să se mute. Spune că trebuie să preluăm totul.

Lizzie nici nu îndrăznea să viseze să locuiască în conac, deși cunoștea fiecare ungher, de sus până jos. Cămăruța ei din colibele sclavilor era singura locuință pe care o avusese de când se născuse. Otis râse cu poftă la auzul ideii copilărești a lui Saul.

Asta sigur nu este adevărat. Totul le aparține albilor, mai puțin noi. Nu mai suntem proprietatea lor. Suntem liberi să

părăsim Stejarul Alb și să plecăm unde dorim.

— Oriunde? Cum se poate una ca asta? Lizzie se așează pe un butoi întors, încercând să înțeleagă totul. Putem pleca... unde vrem?

— Da, Lizzie dragă. Ușa este larg deschisă pentru toți acum.

— Dar unde să mergem? Am avea nevoie de hrană și de un acoperiș peste noapte. Iar apoi, ce am face toată ziua?

— Ei bine, prima dată cred că va trebui să ne schimbăm mentalitatea, începând să gândim ca oamenii liberi. Să începem să luăm singuri decizii.

— Dar nouă nu ni se cere să luăm decizii. Niciodată, Otis.

Albii gândesc și în locul nostru. Lizzie își înclină capul în direcția conacului. În fiecare zi a vieții noastre, cineva ne spune ce să facem și cum să facem și nu avem voie să dorim nimic pentru noi. Ne tratează de parcă nu am fi cu nimic mai buni sau mai deștepți decât un cal. Iar în cele mai grele momente ale vieții, Lizzie se temea că ei ar putea avea dreptate.

— Trebuie să ne mutăm din baracă, tata? Întrebă Jack.

Acea era singura casă pe care o cunoscuse, așa mizerabilă cum era..

Nici el, nici fratele său, nici chiar tatăl său nu intraseră în conac, nici măcar când stăpânii albi erau plecați. Lizzie nu voia ca băieții să știe ce le lipsește. Dar Roselle lucra acolo. Ea știa. Poate tocmai de aceea era întotdeauna cu capul în nori, visând la ceva nou.

— Nu te îngrijora. Probabil că vom putea să mai rămânem aici deocamdată, spuse Otis.

— Unii deja au fugit, îi spuse ea. Restul ne-am temut prea mult ca să plecăm. Am stat și am avut grijă de lucruri că asta e tot ce știm să facem. Dar dacă ce spui tu e adevărat, ce ar trebui să facem acum?

Otis nu răspunse pe loc.

— Ei bine... m-am gândit și la asta. Războiul a fost dur pentru albi, iar acum le merge la fel de greu ca nouă. În

Richmond, lumea moare de foame, Lizzie. Am văzut-o pe doamna Eugenia stând la rând pentru mâncare la fel cum făceau și noi cu supraveghetorul în fiecare lună, fiindcă ea și domnișoarele nu mai aveau nimic de mâncare. Toate plantațiile de aici au fost părăsite și evacuate, iar sclavii au plecat nu se știe pe unde. Asta e singura casă pe care o știm și avem trei copii de hrănit. Știu că trebuie să muncim din greu aici, dar stăpânul nu a fost niciodată rău cu noi.

— Dar stăpânul a murit.

— Știu, știu...

— Spui că ar trebui să rămânem? Să continuăm să muncim aici când am putea pleca fără să ne mai uităm în urmă?

— Ei bine... mă gândesc...

Clinchetul clopoțelului care anunța cina în afara bucătăriei îl întrerupse, deși nu era nici pe departe vremea mesei. Lizzie sări brusc.

— Ce să fac? Să mă duc să văd ce vrea?

— Ar fi mai bine să mergi, Lizzie. Deocamdată. Dar Lizzie își cuprinse soțul în brațe încă o dată și îl mai îmbrățișă lung din nou înainte să se ducă.

Cissy suna strașnic din clopoțel, iar Lizzie fu nevoită să își pună mâna la urechi pe când se apropia de el.

— De ce faci atâta zarvă? Arde ceva?

— Dna Eugenia îi cheamă pe toți sclavii înăuntru. Vrea să vorbească cu noi.

Dolly apăru din bucătărie, care era o clădire separată, în spatele conacului, cu care se lega printr-o alee din lemn. Albii doreau mese calde, dar nu voiau ca încăperile lor să se încălzească pe timpul verii, așa că bucătăria era plasată afară.

— Otis spune că e adevărat - suntem liberi, le șopti Lizzie celorlalte două femei în timp ce intrară, și nu mai trebuie să îndeplinim nimic din ce zice ea.

— Mai bine să vedem ce vrea, totuși, spuse Cissy, dând din cap.

Dna Eugenia îi aştepta în salon, cu bărbia în vânt ca de obicei. Ceilalţi sclavi erau aliniaţi în rând, aşteptând precum soldaţii, iar fiica lui Lizzie, Roselle, privea pe fereastra camerei ca şi cum nu i-ar păsa câtuşi de puţin de ce urma să le spună doamna Eugenia. Fata probabil ca visa din nou la poveşti cu finaluri fericite.

Lizzie se duse la ea şi o înghionti.

— De câte ori trebuie să-ţi spun să îţi ţii privirea în jos când vorbeşte stăpâna? şopti ea. Fii atentă acum. Era mai bine să se poarte ca şi până acum până când ştiau cu siguranţă că nu mai era nevoie.

— Ne-am întors din Richmond, începu doamna Eugenia. Am adus cu noi nişte provizii, dar ne-a fost foarte greu să le transportăm, aşa că v-aş ruga să ţineţi de ele cât mai mult.

Lizzie îşi aminti ce îi spusese Otis, cum că stăpâna fusese nevoită să stea la rând ca să primească hrană. Oare era adevărat? Dna Eugenia arătă spre masa din salon. Suprafaţa mesei, altădată fină şi lustruită, era însemnată şi scobită de arsuri de ţigară. Desigur, nu arătase aşa la plecarea ei.

— Ce s-a întâmplat aici? Poţi să-mi spui, Lizzie?

— După ce aţi plecat, o grămadă de soldaţi yankei s-au instalat aici pentru un timp. S-au plimbat prin toată casă, prin hambar şi pivniţă. Luau tot ce găseau de mâncare. A fost bine că ne-aţi spus să ascundem toate bucatele, căci altfel ne-ar fi curăţat de tot.

— Dar asta nu-mi răspunde la întrebare. Ce s-a întâmplat cu masa?

— Yankeii s-au instalat în această cameră, doamnă, spuse Lizzie. S-au aşezat aici cu toate hârtiile, mapele, trabucurile şi cizmele pline de noroi şi s-au folosit de acest salon ca de camera lor. Şi nici nu s-au purtat deloc cu atenţie. Au ocupat întreaga casă, de fapt. Chiar au şi dormit aici...

— Destul! Dna Eugenia ridică ambele mâini. Nu vreau să ştiu unde au dormit. Nu vreau să merg de fiecare dată la

culcare cu imaginea lor în minte. Ați curățat complet totul după ce au plecat?

— Da, doamnă.

— De ce lipsesc atât de multe lucruri de aici, cum ar fi frumosul meu covoraș?

— Yankeii au furat covorașele, tablourile și multe alte lucruri.

— Ei le-au furat?

Lizzie își dădu seama din tonul vocii sale și după sprâncenele ridicate că doamna Eugenia întreba de fapt dacă nu cumva sclavii le furaseră. Asta o făcu pe Lizzie să se înfurie. Nu spusese Otis că acum sunt liberi? Lizzie găsi o brumă de curaj în adâncul ei, semănat acolo de veștile bune despre libertatea lor, și spuse:

— Puteți să mergeți în colibele noastre și să căutați chiar dumneavoastră, doamnă, dacă credeți că noi v-am furat lucrurile. Dar singurul lucru de care ne-am preocupat după plecarea dumneavoastră a fost să cultivăm grădina de la bucătărie ca să avem suficiente alimente de mâncat.

— Cât timp au stat yankeii pe aici?

— Câteva zile. Poate o săptămână sau două.

— Ei bine, care din două?

Fărăma de curaj al lui Lizzie crescuseră puțin mai mult.

— Sclavii nu țin evidența timpului, doamnă, pentru că fiecare zi este la fel. Îndrăzni să ridice privirea spre doamna Eugenia și înțelese din felul rigid în care stătea și după cum îi erau strânse buzele subțiri că își pierde răbdarea. Iar atunci, nu era de bine!

— Trebuie să ajungem la o înțelegere privind lucrul, spuse într-un final stăpâna. Bănuiesc că știți că acum sunteți liberi să plecați. Nu mai avem dreptul de a vă *deține*. Același lucru este valabil și în ce-i privește pe toți lucrătorii de câmp. Puteți să le transmiteți asta din partea mea.

— Majoritatea au plecat, doamnă, spuse Lizzie.

Dna Eugenia o ignoră.

— Dacă veți hotărî să *nu* mai lucrați pentru mine, atunci va trebui să vă mutați de pe pământul meu. Vă dau o săptămână să vă mutați - dar mă aștept ca până atunci să lucrați în mod normal.

Asta da libertate. Dna Eugenia încă își stăpânea gospodăria și făcea pe șefa cu toată lumea, ca întotdeauna. Dar cel puțin ușa era deschisă acum și puteau ieși pe ea dacă voiau.

— Ida May, aș avea nevoie de tine să îmi despachetez hainele, continuă doamna Eugenia. Roselle, vezi dacă Josephine și Mary au nevoie de tine sus. Cissy, poți să începi să desfaci cutiile astea, pune cărțile înapoi pe rafturi în biroul domnului Philip și *te rog* să fii atenta cu vasele și obiectele fragile. Dolly și Lizzy, cred că e destul de lucru în bucătărie ca cina să fie gata la timp.

— Da, doamnă. Lizzie se întoarse la bucătărie pentru a termina de frecat cazanul. Încă nu se simțea liberă, dar îi mulțumea lui Dumnezeu că măcar Otis era din nou acasă. Iar dacă ce a spus el era adevărat, atunci nimeni și nimic nu îi mai putea despărți niciodată.

Capitolul 4

25 aprilie 1865

Josephine se uită pe fereastra de la dormitorul său și se întreabă cât timp avea să mai treacă până ce se va simți în siguranță, ferită de nenorociri, până când va crede cu adevărat că nu se vor mai întâmpla și alte lucruri rele. Familia sa revenise acasă din Richmond în urmă cu patru zile și se bucura să fie din nou acasă. Dar viața la Stejarul Alb era încă haotică, cu provizii de hrană puține. Nu își mai simțise stomacul plin de mult timp.

Jo nu știa cum să-și petreacă ziua în această lume alterată în mod bizar pe care războiul o crease. Era periculos să te expui pe afară cu atâția refugiați, negri și soldați din ambele tabere hoinărind pe drum, încercând să ajungă acasă. Nu îndrăznea să iasă din casă. Dar se și plictisise de citit, de discuțiile cu Mary – iar sora ei probabil că se plictisise și ea de ea. I se părea o pierdere de vreme să tot brodezi pentru lada de zestre. Nu avea talent la desenat sau la pictat cu acuarele și, în plus, nu mai erau bani pentru vopsele odată ce își termina culorile. Jo încercase să cânte la pian, dar fără un profesor îi era greu să facă progrese. Una peste alta, nu prea aveai ce face decât să hoinărești prin casa cu ecou – ceea ce îi adâncea și mai mult mâhnirea.

Oriunde privea, Josephine vedea goluri. Yankeii îi furaseră frumoasele covoare turcești, lăsând în urmă imagini fantomatice pe podea, unde soarele decolorase lemnul. Dar cel mai mare gol îl lăsase tatăl său. Jo încă nu se obișnuise cu gândul că el nu avea să se mai întoarcă niciodată. De fiecare dată când trecea prin birou și îi vedea scaunul preferat, i se părea nedrept că nu stătea acolo scriind în registrul său, jucând șah sau umplând încăperea cu fumul înmiresmat de trabuc.

Nici fratele ei, Samuel, nu mai era. Acesta fusese un

sprijin

constant pentru tatăl lor și ar fi preluat plantația într-o zi, așa cum și tata luase locul bunicului. Mame mândre obișnuiau să vină cu fiicele lor, sperând ca chipeșul Samuel Weatherly să se arate interesat de una dintre ele. Unde își vor mai găsi toate aceste fete soți, acum că Sam și atâtea prieteni de-ai să-i nu mai erau?

Josephine continuă să privească de la fereastra dormitorului visând ca fratele său Daniel să se întoarcă acasă și să pună din nou pe picioare plantația. Înainte de război, fusese plecat la colegiu atât de mult timp din cursul unui an, încât Jo se obișnuise cu golul pe care îl lăsase în urma sa. Cu toate acestea, în scurtele perioade când acesta se întorcea acasă, erau mame care veneau la ei în vizită, în speranța că îl vor peți. Nimeni nu mai venise în vizită de când Jo și familia ei se întorseseră din Richmond, ceea ce pe ea nu o deranja. Oricum nu aveau ceai sau cafea ca să servească musafirii și nici sclavi care să-i întâmpine. Aproape toți sclavii de la Stejarul Alb plecaseră.

Plantația părea neobișnuit de tăcută. Nu se mai auzea clinchetul de clopoțel de dimineață care îi trezea pe sclavi, nu se mai auzeau nici cântecele muncitorilor care mergeau sau veneau din pe plantațiile de bumbac. Pe câmpuri nu mai era nimic în afară de buruieni, iar în grajduri nu mai erau animale. Aromele frumos mirositoare de la bucătărie aparțineau trecutului. Oriunde privea, Jo vedea doar goliciune, și dădea de liniște oriunde mergea. Cel mai dor îi era de muzica, de râsetele și de veselie petrecerilor pe care le dădea mama ei. Vor mai fi vreodată muzică și râsete în viața lor?

Josephine se mută la o altă fereastră a dormitorului pentru o altă vedere și o văzu pe Lizzie, una dintre sclavele casei, ieșind cu ezitare din bucătărie și luând o sapă pentru a lucra grădina de legume. Sclavii o plantaseră înainte de a fi lăsați liberi, iar Lizzie era singura rămasă ca să o întrețină. Ziua aducea așa un aer de prospețime și

speranță, încât Jo fu dintr-odată copleșită de dorința de a scăpa de acea casă înghesuită, claustrofobică. Își legă o bonetă de paie pe cap și se grăbi să coboare, ieșind pe ușa din față.

Inspiră adânc, apoi oftă. În aer se simțea miros de primăvară și miros de fum de lemn din bucătărie. Se plimbă încet prin jurul casei până în spate, observând tufișurile crescute mult prea mari și straturile de flori pline de semințe. Terenul din jurul casei era în paragină acum, că sclavii care se ocupaseră cu grădinăritul plecaseră. Nu mai plouase de zile bune, iar pământul era tare ca piatra și plin de praf sub picioare.

Când ajunse la grădina de zarzavaturi, Josephine deschise poarta de la lotul de pământ împrejmuit și intră, închizând ușa în urma ei. Lizzie tresări.

— Aveți nevoie de ceva, domnișoară Josephine?

— Nu... de fapt, da. Simt nevoia să ies din casă puțin și se pare că e o dimineață foarte frumoasă.

— Da, doamnă.

Lizzie se aplecă din nou asupra lucrului său, bocănind cu sapa în pământul tare.

— Vei pleca și tu de la Stejarul Alb, Lizzie? Ca și toți ceilalți?

— Nu, doamnă. Deocamdată am hotărât să rămânem. Dar numai Domnul știe că nu mi-e ușor să fac toate astea singură. La fel și lui Otis.

Otis. Acesta era numele sclavului care le mânase trăsura la Richmond și înapoi. Jo crescuse cu acești sclavi. Cu toate acestea, știa foarte puține despre ei.

— Otis este soțul tău?

Da, doamnă.

O urmări lucrând câteva minute, inspirând aerul proaspăt de primăvară.

Îți place să lucrezi în grădină?

— Îmi place sau nu, munca trebuie făcută, domnișoară Jo. Altfel, nimeni nu ar avea ce mânca pe aici.

Josephine se întrebă dacă ar trebui să îi dea o mână de ajutor.

Era o idee scandaloasă, fără-ndoială! Dar totul se schimbase în viața lor, iar dacă dorea să mănânce, cum spunea Lizzie, atunci cineva trebuia să o ajute.

În plus, Jo nu avea nimic altceva cu ce să-și umple lungile ore fara ocupație.

Ai vrea să te ajut? întrebă ea.

Lizzie se holbă la ea preț de câteva clipe bune, după care își reveni și își feri privirea.

— Dna Eugenia nu și-ar lăsa fiica să facă muncă de sclavi. Nu, doamnă.

Jo simți furia din vocea ei.

— Acum totul este diferit, Lizzie. Cred că ar trebui să învăț cum să-mi cresc propriile zarzavaturi în caz că vei hotărî să pleci de la noi. Pe măsură ce ideea prindea contur, Josephine realizează cât de mult îi plăcea gândul de a pune odată lucrurile în mișcare, în loc să stea cu mâna-n sân, așteptând să se întâmple lucrurile. Isi putea decide propria soartă și putea să crească legume chiar ea în loc să moară lent de foame.

Îmi arăți ce trebuie să fac, Lizzie?

Nu, doamnă. Voi avea probleme din cauza dumneavoastra, domnișoară Jo.

- Îți promit că nu va fi așa. Și luă sapa din mâinile lui Lizzie. Era mai grea decât își închipuise. Mânerul din lemn era aspru și cu așchii. Arată-mi ce să fac.

Lizzie se uită speriată și făcu un pas înapoi. Josephine se gandi că toate aceste schimbări trebuie să fie grele și pentru ea. Circumstanțele se inversaseră: Lizzie era liberă, iar acum Josephine era cea înrobătită într-o lume a sărăciei și a nesiguranței, întrucât nici Dumnezeu, nici tatăl ei nu mai era lângă ea, Jo trebuia să își poarte singură de grijă - începând cu creșterea propriilor răsaduri. Se întoarse cu spatele la Lizzie și începu să lovească pământul, ca Lizzie să nu-i vadă lacrimile ce-i dădură brusc.

— Așa? Întrebă ea, încercând să imite gesturile lui Lizzie.

— Stați! Lăsați-mă să aduc altă sapa, domnișoară Jo, și vă voi arăta cum trebuie exact. Lizzie aduse sapa proptită de gardul grădinii, apoi se aplecă să-și treacă degetele printr-un rând de plante mici, delicate precum mătasea verde.

— Aceștia sunt morcovi, domnișoară Jo. Restul – ca cele de aici – sunt buruieni. Îndepărtez buruienile, ca plantele să aibă loc să crească. Dar trebuie să fiu atentă să nu iau plantele. Altfel nu am mai avea ce mânca. Mă folosesc de partea ascuțită a sapei, vedeți? Așa.

— E bine? Întrebă Jo, încercând să o imite.

— Da, doamnă. Și continuară și pe alte răsaduri, lucrând cot la cot. Josephine se simțea minunat să facă ceva util. Dar își dădea seama că Lizzie era agitată, uitându-se spre casă să vadă dacă mama ei se uita la ele. Jo se hotărî să facă puțină conversație

— Una dintre artele feminine pe care mama încercase să le insuflă fiicelor și ceva la care Josephine nu se pricepuse niciodată prea bine, în special cu bărbații. Bineînțeles, eticheta spunea că nu avea nimic de discutat cu sclavii, decât ca să le dea ordine.

— De ce e gard de jur-împrejurul grădinii, Lizzie?

— Ca să nu vină iepurii pe aici, domnișoară Jo.

— Sunt iepuri pe aici? Așa de aproape de casă?

— Da, doamnă. Mai mulți ca oricând. Câinilor de vânătoare ai domnului Philip le plăcea să îi fugărească pe vremuri, dar... Se opri, aruncându-i o privire lui Josephine, de parcă ar fi spus ceva greșit. Otis mai pune capcane de-a lungul gardului și uneori mai prinde câte un iepure pentru cină, spuse Lizzie.

Ideea de a mânca carne de iepure îi crea repulsie lui Jo, dar Lizzie începuse să se mai relaxeze puțin, astfel că Jo nu spuse nimic.

— Ce e crucea aceea de lemn? Întrebă ea, arătând spre o pereche de ramuri legate laolaltă. Niște cârpe fluturau de

pe ea în bataia vântului. Era vreo superstiție a sclavilor?

Vă referiți la asta? zâmbi Lizzie. Este o sperietoare de ciori,

domnișoară Jo. Sau cel puțin asta vrea să fie. Mai trebuie aranjată ca toate lucrurile de pe aici, altfel nu va mai speria pe nimeni.

Ciorile ar trebui să creadă că e un om și așa nu ar trage la grădină.

- Dar legăturile acelea de bețe care seamănă cu niște corturi indiene?

Acelea sunt pentru vrejurile de fasole, ca să aibă pe ce să se cațäre atunci când planta crește.

- Sunt atâtea lucruri pe care nu le știu, suspină Jo. Am locuit toată viața la Stejarul Alb și mâncarea îmi ajungea direct pe masa. Îmi pare rău că trebuie să o spun, dar nu m-am gândit niciodată prea mult de unde vine sau că trebuie protejată de păsări, iepuri sau de buruieni.

Poate că fuseseră goluri și lacune și în vechea ei viață, de care pur și simplu nu își dăduse seama. Goluri în cunoștințele ei practice despre cum cresc legumele pe care le mânca și lacune în privința lucrurilor utile. Cum au ajutat-o cântatul la pian sau pictatul cu acuarele sau inițierea de conversații politicoase pe ea și pe familia ei în toți acești ani crunți de război? Și la ce mai folosesc acum aceste abilități?

Josephine ajunse la capătul rândului și se uită înapoi la ce lucrase. Nu arăta nici pe departe la fel de drept și de îngrijit ca stratul lui Lizzie, iar Lizzie ajunsesese la capăt mult mai rapid și începuse chiar următorul rând. Jo apucă sapa cu o hotărâre reînnoită.

Morcovii aceștia când se vor putea culege?

— Nu peste prea mult timp, domnișoară Jo. Încercă să zâmbească puțin. Cam într-o săptămână va trebui să îi rărim, ca să poată crește mari și frumoși.

— Cum se face asta?

— Se smulg câteva rădăcini și se lasă restul.

— Ce păcat! mai ales dacă plantelor le ia așa de mult

timp să crească. Și totuși, schimbările din viața lui Jo păreau să se abată asupra ei la fel de nemilos. Oameni dragi fuseseră smulși de lângă ea. Samuel și tata fuseseră în viață și conduseseră plantația odată, dar dispăruseră mai repede decât puteau morcovii sau fasolea să încolțească. Toamna trecută lucraseră pe câmpuri zeci de sclavi, dar acum nu mai vedeai nici bumbac, nici sclavi.

— Ce te-a determinat să rămâi, Lizzie?

Ea se opri, sprijinindu-se în sapă.

— Eu și Otis avem trei copii la care trebuie să ne gândim. Nu putem să-i ținem flămânzi.

Lizzie era mamă? Nici asta nu știa Josephine.

— Cum îi cheamă pe copiii tăi?

— Roselle, Rufus și Jack.

— Stai puțin. Roselle e fiica ta? Dar nu pari că ai putea fi mama ei!

Lizzie își feri privirea, lăsând capul în jos, cu o oarecare stânjeneală. Lui Jo îi păru rău că vorbise fără să gândească – un lucru pentru care mama ar fi certat-o. Dar Lizzie părea foarte tânără. Cu siguranță nu avea mai mult de treizeci de ani. Ceea ce înseamnă că trebuie să fi avut cincisprezece sau șaisprezece ani – la fel ca și Mary – când s-a născut Roselle. De ce o fi ales Lizzie să se căsătorească și să aibă copii la o vârstă atât de fragedă?

Înainte de război, cea mai mare parte a vieții lui Josephine se concentrase în jurul găsirii unui soț potrivit. Asta îi dictaseră activitățile și întâlnirile de socializare. Învățase să se facă atrăgătoare și plăcută, astfel încât să le întreacă în farmec pe celelalte domnișoare și să capteze interesul unui bărbat. Căsătoria era premiul de la sfârșitul concursului. Jo se gândea la listele lungi de nume pe care ministrul le citea cu o voce solemnă în fiecare duminică în timpul războiului, tineri căzuți în război la fel ca și fratele ei, Samuel, tineri cu care ea socializase odată. Nu mai erau niciunul. Cum ar putea viețile lor să mai fie la fel?

Mă bucur că ai rămas să lucrezi la noi, spuse Jo într-un

final, pentru a întrerupe tăcerea lungă. Și îți sunt recunoscătoare pentru ca mă înveți să...

Josephine!

Josephine ridică privirea, speriată. Mama stătea în ușa din spate cu mâinile în șolduri.

Te-am căutat peste tot. Pentru numele lui Dumnezeu, ce faci?

— Lucrez în grădină.

Vino înăuntru în secunda asta!

Ușa se trânti în urma ei, căci Eugenia se și întoarse înăuntru.

Josephine văzu privirea plină de teamă de pe chipul lui Lizzie și zimbi pentru a o liniști.

- Nu te îngrijora. Eu am dat de belea, nu tu. Își scoase pălăria de paie și se îndreptă spre casă, ștergându-și sudoarea de pe frunte cu mâneca. Mama o aștepta înăuntru, cu mâinile încrucișate.

- Pentru numele lui Dumnezeu, ce făceai? Încă nu am ajuns atât de jos încât să fii nevoită să muncești afară, în arșiță, ca un muncitor de câmp. Ce vor crede oamenii despre noi? Vrei să ți se innegreasca pielea și să ți se facă mâinile numai bășici, ca la sclavi?

- Mă plictisesc, mamă. Nu am altceva de făcut și mă gândeam să învăț cum să pun mâncare pe masă, în cazul în care și Lizzie va decide să plece. Pe lângă asta, mi-a prins bine să lucrez afară. Iar munca nu este grea... Jo își dădu seama că mama era cu gândul în altă parte.

Nu a existat niciun Weatherly care să lucreze ca un negru și mă rog lui Dumnezeu să nu fie niciunul vreodată.

Dar chiar așa e, vru Jo să spună. Dumnezeu nu ne ajută.

— Știai că Otis este soțul lui Lizzie? Întrebă Jo. Mama se uită la ea de parcă își pierduse mințile. Și Roselle e fiica lui Lizzie. Mai au încă doi copii.

— Dumnezeule, ce-ai pățit? De parcă nu ar fi suficient de grav că lucrezi cu sclavii, acum te-ai gândit și să faci conversație cu ei? Josephine!

— Nu mai sunt sclavii noștri. Sunt oameni. Nu trebuie să-i tratăm ca pe sclavi.

— Cred că soarele prea puternic ți-a afectat judecata. Du-te și aruncă-ți puțină apă rece pe față și aranjează-ți părul. Mama se întoarce și o luă la pas. Jo o urmă pe coridor, până în antreu.

— Dar trebuie să schimbăm puțin lucrurile, mamă. Nimic nu mai este cum a fost.

— Ei bine, așa să mă ajute Dumnezeu, voi face ca totul să redevină așa cum a fost înainte. Josephine o lăsa pe mama să plece de această dată, iar ea rămase în antreu singură, privind din nou golurile – locul plin de praf unde stătuse ceasul de pe hol, bucata mai închisă de lemn de pe podea unde fusese covorașul. Iar dacă se uita la dreapta, în biroul tatălui ei, știa că ar vedea scaunul gol.

Nu. Dumnezeu nu le va ajuta. Și era imposibil să faci ca totul să redevină așa cum a fost înainte.

Capitolul 5

28 aprilie 1865

La început, Eugenia nu își recunoscuse fiul. Străinul ce venea pe drum înspre casa ei arăta ca un cerșetor. Uniforma sa necorăspunzătoare nu aducea cu o uniformă a Confederației. Pantofii erau asemeni celor pe care doar un sclav i-ar fi purtat. Ea îl văzu apropiindu-se și se gândi că este un refugiat sau un vagabond care venea să cerșească sau să fure de la ea. Eugenia cauta pe dibuite în buzunarul fustei pistolul pe care îl purta peste tot, apoi ieși pe verandă pentru a-i ordona omului să plece de pe domeniul său. Dar străinul era Daniel.

Înainte ca Eugenia să poată să se miște sau să vorbească, el o văzu în prag și începu să fugă tot restul drumului spre ea, sărind primele trepte pentru a o lua pe mama sa în brațe. Daniel! Daniel se întorsese acasă! Încercă să îi rostească numele, dar nu putu vorbi, căci gâtul îi era înecat de lacrimi. Daniel tremura din tot trupul, iar ea își dădu seama că el plângea cu suspine. Numai ce împlinise douăzeci de ani când plecase la război, mândru și brav.

li batem pe yankei cât ai zice pește și mă voi întoarce acasă la timp ca să ajung la colegiu „în toamnă”. În loc să se întâmple așa, trecuseră cinci ani.

Daniel era băiatul de aur al Eugeniei, blond, chipeș și plin de viață. Fusese glumețul familiei, având talentul de a-i face pe toți să radă. Acum era copleșită de bucurie și de tristețe că îl ținea în brațe. Era atât de slab, de jerpelit, de îmbătrânit! Dar așa erau cu toții!

— O, Daniel! murmură ea. Ai ajuns acasă în sfârșit. Nu își putu stăpâni plânsul. Părea un om distrus. Ea se retrase și se apucă să îi aranjeze părul nisipos de pe frunte. Nu vor mai fi lacrimi de acum, spuse ea. Nu vor mai fi lacrimi. Ești acasă.

Se înălțase puțin, dar arăta mult mai slab. Își lăsase barbă și mustață, ceea ce îl făcea să pară păros și neîngrijit. Dar cea mai mare diferență se observa în ochii lui. Eugenia citi atât de multă tristețe acolo, ca și cum aceștia ar fi văzut lucruri pe care și-ar fi dorit să le poată uita. Daniel îmbătrânise mult mai mult de cinci ani.

— Sunt așa de mândră de tine, spuse ea. Ai luptat din greu.

— Yankeii poate că au fost mai mulți decât noi, spuse el, uscându-și ochii de mânecă, dar nu ne-au înfrânt.

— Știu. Știu. Eugenia mângâie umărul fiului său în timp ce îl privi cum cercetează curtea și câmpurile de pe treptele casei. Îmi pare rău că au plecat atâtea. Numai ce ne-am întors din Richmond săptămâna trecută. Sigur vedea cât de mult se schimbase totul de când plecase, cum minunata lor plantație căzuse în paragină, cât de pustii erau câmpurile de bumbac.

— Au fugit toți sclavii? întrebă el. Am văzut sute de negri hoinărind pe străzi.

— Toți în afară de trei, din păcate. Mai avem un lucrător de câmp și doi sclavi de casă.

— Atâta nu e suficient pentru a ține o plantație.

— Știu. Am auzit că o mână de negri stau prin păduri între sate și locul acesta, dar nu știu sigur dacă vreunul dintre ei e de-al nostru. E bine că ai ajuns cu zi. Nimeni nu se mai simte în siguranță aici după lăsarea întunericului.

Auzi din casă pași bubuind pe scări în jos, iar într-o clipă, Mary și Josephine ieșiră afară să-și întâmpine fratele. Eugenia simți un junghi în inimă văzându-și copiii îmbrățișându-se.

Si tatăl și fratele lor meritau să fie întâmpinați ca niște eroi, dar asta nu avea să se mai întâmple niciodată.

- Ia-ți bagajul și intră, Daniel, spuse Eugenia, conducându-l. Acum ai nevoie de multă odihnă și de mâncare caldă și bună să îți recapetei puterile. Deși, cum putea să își recapete puterile cu hrana neîndestulătoare pe

care o mai aveau, Eugenia nu putea sa-si dea seama. Te-am așteptat de când am auzit că toți soldații în fost eliberați. I-am spus lui Lizzie să se asigure că ai camera pregătită.

- A trecut mult timp de când nu am mai dormit într-un pat. Tovarășii mei obișnuiau să glumească spunând că cel mai bun lucru atunci când ești rănit este că ai parte de un pat curat în care să dormi și că ești servit la cină de o asistentă drăguță. Mary se luminează la gluma fratelui său, însă Josephine și mama sa nu sghițară niciun zâmbet.

— Ai auzit că Harrison Blake și-a pierdut piciorul, nu? întrebă Eugenia.

Daniel întoarse privirea.

- Mda... Ce mai face căpitanul Blake?

— Încă nu am fost să îl vedem, dar s-a întors în sfârșit de la spitalul din Richmond. Ar trebui să îi facem o vizită și să îl înveselim. Stăteau cu toții în antreul de la piciorul scării, iar Eugenia nu stiu să mai spună. Nu era pregătită să vorbească despre Philip și Samuel.

— Ei bine, spuse ea oftând, acum du-te sus și fă-te comod. Și dacă vrei ceva - orice - nu trebuie decât să spui.

— Ce ai zice de o baie caldă? rânji, iar pentru un moment se simți din nou ca tânărul ei fiu fără griji. Dar zâmbetul îi pali repede.

— Sigur, dragul meu. Vrei și să te bărbierești? Pot să îi cer lui Lizzie să caute săpun și o lamă.

- Poate, spuse el, mângâindu-și obrazul. Nu știu. Am purtat barba atât de mult timp, încât m-aș simți gol fără ea. Dar spune-le sclavilor să arunce hainele astea. Probabil că sunt infestate cu păduchi și purici.

Eugenia se cutremură. Nu își putea imagina cât suferise. Daniel apucă balustrada ca să urce scările, apoi se răzgândi și se îndreptă spre biroul tatălui său. Își lăsa geanta să cadă pe podea și se uită prelung în jur.

— E greu de crezut că tata nu mai e, spuse el.

Eugenia nu răspunse. Ea nu îl urmă pe Daniel în

încăpere, dar stătu în prag, privindu-l studiind detaliile.

— Ești bine, mamă? întrebă el întorcându-se spre ea. Eugenia dădu din cap.

— El și-ar fi dorit ca noi să ne trăim viața.

Daniel traversă încăperea pentru a deschide barul în care Philip ținea băuturile. Nu găsi nimic.

— Yankeii au luat tot, spuse ea înainte ca el să poată întreba ceva. Au luat și aproape toate covorașele – sau cel puțin asta mi-au spus sclavii.

— De-acum trebuie să îi numim servitori, mamă, spuse Josephine din spatele ei.

Eugenia își retrase cuvintele.

— Știu, știu... Cum aș putea uita când îmi amintești de fiecare dată?

Daniel se duse la masa tatălui său. Părea epuizat, dar ezită, parcă reticent să se așeze pe scaunul lui Philip. Se uită la Eugenia, cu o expresie de băiețel care se rătăcise. Apoi, spre oroarea ei, își acoperi fața cu mâinile și începu să plângă. Eugenia se întoarse pentru a-și scoate ficele din încăpere.

— Josephine, Mary, mergeți să îi căutați pe sclavi și spuneți-le că trebuie să încălzească apa pentru baia lui Daniel. Mergeți! Repede! După ce fetele plecară, Eugenia se apropie să își mângâie fiul. Dumnezeu știe câte lacrimi mai vărsase ea în această cameră după aflarea teribilelor vești. Dar Daniel era bărbat, iar bărbații nu plâng.

- Nici nu pot să îmi imaginez câte ai îndurat, îl liniști ea tinându-l strâns. Bietul meu Daniel...

Ce greu îi era să-și vadă copiii suferind! Curând, foarte curând va face ca totul să fie bine din nou pentru ei, revanșându-se pentru tot ce pierduseră. Plânsul lui Daniel începu să se potolească.

Eugenia își conduse încet fiul spre scări înspre camera sa.

- Te vei simți mai bine după ce te vei odihni, după ce vei face o baie și te vei schimba în haine curate, îi spuse ea. Sunt convinsă.

În următoarele câteva zile, Daniel dormi mult. O dată sau de două ori, Eugeniei i se păru că îl aude plângând noaptea, dar nu se duse la el și preferă să creadă că se înșelase. Când Daniel era treaz, Eugenia îl privea de la distanță cum hoinărește prin casa sau pe plantație, oprindu-se adesea pentru a se uita lung la ceva sau pentru a-și șterge lacrimile din ochi. Se hotărâse că cel mai bun mod de a-l ajuta să se pună pe picioare era acela de a-l încuraja să petreacă timp cu prietenii. Ceilalți agricultori și fiii lor se aflau în aceeași situație în care se aflau ea și Daniel, așa că poate ar căpăta puțin curaj de la ei.

- Cred că ți-e dor de camaraderia de care ai avut parte în razboi, spuse ea într-o dimineață la micul dejun. Ai dus fiecare lupta cot la cot cu tovarășii tăi și mă gândesc că ai devenit foarte apropiați după atâta timp.

Am fost împreună chiar de la început - noi, cei care am plecat.

— Să-i spun lui Otis să înhame caii la trăsură? Mă gândesc să îi vizităm pe Harrison Blake și pe mama lui acum de dimineață. Mary, Josephine, trebuie să veniți și voi.

- Eu aș prefera să rămân acasă, spuse Josephine.

Eugenia își pierdu cumpătul fără să se mai poată stăpâni.

De ce? Ca să poți lucra în grădină pe arșiță și să stai iar la povești cu nenorocita aia de sclavă? Se opri puțin pentru a-și recapata stăpânirea de sine. Trebuie să stai de vorbă cu oameni care au același statut social ca tine, Josephine. Mama lui Harrison este una dintre cele mai dragi prietene ale mele și nu am mai vizitat-o de prea mult timp.

— Am fost de față când căpitanul Blake și-a pierdut piciorul, spuse Daniel pe tonul său sumbru. El și Samuel erau chiar unul lângă altul când au început să cadă bombe. Dacă aș fi fost cu vreo șase metri mai aproape... Vocea i se stinse, vlăguită de lacrimi înghițite.

Eugenia trase aer în piept într-un efort de a-și drege glasul, conștientă că fiul său Samuel a murit alături de

prietenul său Harrison.

— Nu trebuie să te mai gândești la ce s-ar fi putut întâmpla, dragul meu. Acum ești acasă. Acesta e singurul lucru care contează. Căpitanul Blake se va bucura să primească musafiri, sunt convinsă. A stat în Spitalul Chimborazo atât de mult timp! Mama și logodnica sa au petrecut luni întregi acolo, având grijă de el. Sunt sigură că se va bucura să te vadă. Și poate că și Daniel va ieși din starea sa deznădăjduită când va realiza cât de multe motive are să fie recunoscător – inclusiv pentru viața și membrele sale.

Într-o oră, erau în sfârșit pe drum, deși Eugenia se simțea de parcă îi trăgea pe toți cei trei copii ai săi după ea împotriva voinței lor. Când ajunseră, o trăsură mai mică era deja trasă în fața casei.

— E cineva la ei, spuse Josephine. Mai bine să plecăm.

— Aiurea. Putem măcar să le dăm „bună ziua”. Vizitiul o ajută pe Eugenia să coboare din trăsură. Se bucură să vadă un sclav negru care veni la ușă să-i întâmpine. Măcar prietena ei Priscilla încă mai avea ajutoare în casă.

— Deranjăm? îl întrebă Eugenia pe servitor. Văd că este deja cineva înăuntru.

— E doar domnișoara Emma, doamnă. Și ea, și Priscilla se vor bucura că ați venit.

Eugenia le făcu semn copiilor, care rămăseseră în urmă.

— Haideți. Trăsura e a logodnicei lui Harrison.

Servitorul îi conduse în vechiul birou, acum transformat întrun dormitor de parter. Tatăl lui Harrison murise cu câțiva ani înainte de război, lăsând plantația singurului său fiu supraviețuitor. Draperiile din birou erau trase, ceea ce făcea ca încăperea să pară mohorâtă. Eugenia așteptă câteva clipe ca ochii să se adapteze la întuneric, apoi încercă să își ascundă surprinderea când îl văzu pe Harrison întins în pat, sprijinit de perne.

Cu fața albă precum așternuturile pe care stătea, părea un cadavru. Nu putu să nu observe conturul picioarelor sale pe

sub cuvertura. Un picior întins complet, iar celălalt, doar până la genunchi.

Se dădu la o parte ca să poată și copiii să intre. Se simți stânjenită când îl văzu pe Daniel cu ochii înlăcrimați. Mary și Josephine își întoarseră repede privirea de la Harrison, incapabile sa-și mascheze înfiorarea. Poate că era mai bine să nu fi venit pana aici.

Sau poate că Daniel își va regăsi în sfârșit puterea încercând sa-l ajute pe fostul căpitan. Poate că fiicele ei vor renunța să se mai comporte ca niște șoricei timizi și vor învăța cum să dea dovadă de ținută potrivită și grație. Fetele rușinoase atrag rar cei mai buni soți, la fel ca și cele mohorâte.

- Bună, Harrison, începu Eugenia. Ne-am bucurat să auzim ca esti acasă și ne-am gândit să te vizităm. Se întoarse spre mama si logodnica sa. Priscilla, Emma... trebuie să fiți încântate să îl aveți din nou acasă. Știm ce bucuroase suntem noi că s-a întors Daniel. Continuă conversația preț de câteva minute, vorbind ea în cea mai mare parte, primind din partea lui Harrison doar mormaeli. Mama și logodnica sa păreau și ele neobișnuit de slăbite. Eugenia avu sentimentul că vizita lor întrerupsese un moment dramatic, sentimental.

- Ei bine, doamnelor, haideți, spuse Eugenia într-un final. Ce ar fi să ne retragem în salon să îi lăsăm pe dragii noștri să discute în liniște? Ajunseră în salon și se așezară, când Eugenia observă că logodnica lui Harrison stătea gata să izbucnească în lacrimi.

— Trebuie să fie foarte greu să îl vezi pe omul iubit atât de bolnav, spuse Eugenia, cuprinzându-i mâna Emmei în semn de compasiune. Va trebui să ne rugăm să își recapete puterile pe deplin.

— Nu starea lui de sănătate mă îngrijorează, doamnă Weatherly. Harrison e foarte demoralizat, iar eu... eu nu știu cum să îl înveselesc. Își scoase o batistă din mânecă și își șterse ochii.

— Și Daniel e descurajat. E firesc, dacă ne gândim prin ce au trecut și câte au pățimit. Să pierzi războiul după lupte atât de crâncene și să plătești un preț atât de mare...

— Harrison îmi spune lucruri îngrozitoare, dureroase. De parcă ar vrea în mod intenționat să mă îndepărteze, spuse Emma.

— Nu știu ce l-a apucat pe fiul meu de vorbește așa, adăugă Priscilla. Părea fragilă și ofilită, asemeni unei flori uscate și presate între filele unei cărți groase. Ochii îi erau la fel de plini de durere ca și cei ai fiului său.

— Vorbește boala din el, spuse Eugenia. Oamenii nu pot fi trași la răspundere pentru ce vorbesc când nu se simt bine. Propriul ei fiu de-abia dacă vorbea și chiar se întreba ce este mai rău: să ai un copil închis în el și retras ca și Daniel sau unul care aruncă cu vorbe care dor, precum Harrison.

— Ascultă, Emma, spuse Priscilla. Chiar am vorbit serios mai devreme. Dacă ai dubii legate de logodnă, nimeni în lumea asta nu te va judeca dacă vei decide să o rupi. Eu, cu atât mai puțin.

— Dar îl iubesc, doamnă Blake. Mi-a scris niște scrisori foarte frumoase, în care îmi spunea cât de mult mă iubește și că de-abia așteaptă să începem o viață nouă împreună după război. Le-am păstrat pe toate și le-am citit de nenumărate ori. Mi-a fost atât de teamă că nu îl voi mai vedea, iar acum...

— Războiul schimbă oamenii, spuse Priscilla. Niciunul dintre noi nu mai este la fel. Iar Harrison s-a schimbat cel mai mult.

— Nu trebuie să ne dăm bătăuți, spuse Eugenia. Cu toții am avut partea noastră de suferință și durere, o știe Dumnezeu. Dar nu trebuie să cedăm. Dragii noștri au nevoie să fim acum nai puternice ca niciodată. Eu chiar cred că acum am ajuns la capatul acestui puț adânc. De-acum putem să ne ridicăm. *Trebuie* să ne ridicăm.

- Cum? întrebă Priscilla. Nu cred că am puterea.

- Atunci ne vom ajuta unii pe alții. Poate că tocmai de asta au nevoie și tinerii noștri. Lui Daniel îi e dor să stea la taclale cu alți tineri, seara, la un focul de tabără. La urma urmei, au călătorit și au luptat cot la cot timp de cinci ani. I-am propus să îi cheme ne totți într-o seară la Stejarul Alb. Nu aș avea cu ce să îi servesc, îți spun de pe acum, dar le-ar face bine să se revadă. Și Harrison ar face bine să vină.

- Nu se va duce, spuse Emma. Nu îi va plăcea deloc ideea. Îmi Harrison nu îi place să îl vadă lumea așa, zăcând în pat, neputincios. Spune că nici nu se mai simte bărbat.

Boala din el vorbește. Acum, că e acasă, se va înveseli.

Mă rog să aveți dreptate, doamnă Weatherly.

— Ce ne mai plăcea să organizăm întâlniri din acestea înainte de razboi, nu-i așa, doamnelor? Chiar trebuie să ne întâlnim mai des. Va veți mai înveseli și voi. Iar Eugenia își aminti că va trebui mai depună ceva eforturi ca să le găsească lui Mary și Josephine soți. Atât de mulți tineri muriseră, încât competiția pentru un sot era îndârjită. Josephine era o fată modestă, dacă era s-o spunem pe cea dreaptă, însă avea un farmec și o personalitate care îi acopereau multe dintre defecte. Pur și simplu trebuia să depună puțin efort.

Mai pălăvrăgiri ceva timp până când pentru Eugenia purtarea unei conversații deveni o povară. Vizita lui Daniel la Harrison dura deja mai mult decât o vizită obișnuită, iar ea epuizase toate subiectele. Se ridică, netezindu-și rochia.

— Nu te mai reținem, Priscilla. Sigur ai multe de făcut. Emma, ai putea să-i spui lui Daniel că suntem gata de plecare?

Emma părăsi camera, dar reveni în doar câteva clipe cu o expresie stranie pe chip.

— Daniel a plecat, doamnă Weatherly. Harrison mi-a spus că a luat-o de mult spre casă.

Ce ciudat! Și ce nepoliticos! Dar Eugenia nu își verbaliză gândurile.

— Desigur. Harrison are nevoie de odihnă. Probabil că

Daniel nu a vrut să ne grăbească. Priscilla, draga mea, îți promit că vom mai veni într-o altă zi. Mă bucur mult că te-am văzut, Emma.

Eugenia se gândi că poate îl vor prinde din urmă pe Daniel în drum spre casă și îl vor lua cu trăsura, dar pe drum nu mai întâlnește pe nimeni. De cât timp plecase? Unde se dusesese?

— Fețelor, ați fost tare tăcute astăzi, spuse Eugenia, în timp ce acestea își scoteau pălăriile și mănușile în hol. Mă tem că ați cam uitat cum să interveniți într-o conversație politicoasă.

— Nu am știut ce să spun, spuse Josephine.

— Nici eu, adăugă Mary. Harrison credeai că trage să moară și toată lumea părea nespus de tristă. Nu aș judeca-o pe Emma dacă... Dar nu își încheie vorba.

— Nu e bine să îi părăsești pe cei dragi la greu. Într-un final, lucrurile se vor îndrepta. Vă mai amintiți voi, fetelor, furtunile ce veneau în lunile de vară și cum vântul sufla toate frunzele și crengile în curtea noastră? Uneori se inunda și pajiștea, mai țineți minte? Dar în timp, totul se curăța, apa dispărea și uitam cu totul de furtună.

— Dar lui Harrison nu îi va crește alt picior.

— Josephine! Cum vorbești? Ce v-a apucat în ultima vreme?

— Dar nu este așa?

Eugenia oftă.

— Ce să mă fac cu tine? Se simțea de parcă ar fi pierdut contactul cu fiica sa în acești lungi ani de război, la fel cum se întâmplase cu Daniel de când Petersburgul fusese asediat. Da, războiul fusese într-adevăr lung și îngrozitor, iar amărăciunea încă mai plana peste Sud ca o pătură de ceață. Dar Eugenia se hotărî să aducă un suflu proaspăt și niște raze de soare pentru a o alunga. Îl va ajuta pe Daniel să își găsească o soție și se va îngriji ca fiicele ei să se așeze la casa lor, cu soți care să aibă grijă de ele. Iar în timp, Stejarul Alb va reveni la ceea ce fusese odată.

Capitolul 6

3 mai 1865

Nu doar noaptea neagră ca smoala o speria pe Lizzie. Adevărul era că nu părăsise niciodată Stejarul Alb, iar gândul că era nevoită să plece o înfricoșă. Dar Otis avea rudenii printre vechii lucrători de câmp de la Stejarul Alb, iar Lizzie știa că îi era dor să le vadă. Singura rudă din viața lui Lizzie fusese mama ei, dar aceasta murise cu mult înainte de război. Lizzie nu își cunoscuse tatăl.

— De ce trebuie să plecăm noaptea? îl întrebă ea, mai zăbovind puțin.

— Numai noaptea avem timp liber. Vreau să îmi văd fratele și să aflu ce mai face el, ce mai fac ceilalți, spuse el. Nu l-am mai văzut pe Saul de când m-am întors din Richmond.

— Pot să vin cu tine? întrebă Roselle.

— Nu, răspunse Lizzie repede. Rămâi aici cu Jack și Rufus.

Roselle ar fi putut să îl îndulcească pe Otis ca să îi lase să vină și ei, dar Lizzie îi voia acasă, unde erau în siguranță. Nu își putea scoate din minte imaginea acelor zile când negrii care părăseau plantația erau vânați cu câinii și pedepsiți cu biciul.

— Nici eu nu mi-am mai văzut prietenii de ceva vreme, spuse Roselle îmbufnată.

— Probabil că toți dorm la ora asta – așa cum ar trebui să faci și tu.

Dar nu e corect.

— Vino la mine, Roselle. Lizzie își trase fiica foarte aproape, Vorbind încet ca să nu o audă băieții. Ascultă-mă. Aceasta este chiar prima noastră ieșire noaptea de când... ei bine, de când se spune că suntem liberi. Stai să vedem ce se întâmplă și poate o să vii și tu cu noi data viitoare. Haide, fii cuminte și ascultă ce-ți spun.

Lizzie îl luă de mână pe Otis și ieși din colibă înainte ca Roselle să poată să se opună – și înainte ca Lizzie să fie tentată să se răzgândească și să îi ceară lui Otis să meargă singur. Trebuia să se obișnuiască cu gândul că sunt liberi, iar acesta era un prilej bun, pe cât de mic. Țârâitul greierilor îi însoți pe ea și pe Otis, în timp ce urcară delușorul de la colibele sclavilor și traversară curtea din spate pe lângă cotețul găinilor. Lizzie nu se aștepta să vada o umbră întunecată pe pragul din spate al conacului și i se taie respirația de frică.

- Cine-i acolo? strigă un glas. Era vocea domnișoarei Jo. Lui Lizzie îi trebuiră câteva clipe ca să îi revină inima la loc și să poată vorbi.

— Lizzie. Eu și Otis am ieșit puțin la plimbare. Aveți nevoie de ceva, domnișoară Jo? Lizzie își ținu respirația, sperând oarecum ca domnișoara Jo să aibă nevoie de ea și să aibă astfel o scuză să rămână acasă.

- Nu... admir doar frumusețea serii. Plimbare plăcută! Mulțumim, domnișoară.

- Vezi? șopti Otis. Ți-am spus că totul va fi bine.

Nu crezi că ne va spune, nu?

— Nu are ce să spună. Putem să ne plimbăm dacă vrem. O stranse ușor de mână pe Lizzie și își văzură de drum, trecând de grajduri și luând-o pe pășune, îndepărtându-se de casă.

Știu o scurtătură prin câmpurile de bumbac, dar ar putea fi cam greu de trecut acel pământ dur noaptea.

Sigur e beznă acolo, spuse Lizzie, strângându-l de braț.

— De ce ești așa de agitată, Lizzie dragă?

— Pot să-ți spun ceva?

— Știi bine că da.

— Asta... asta e prima dată când plec de pe plantație.

— Nu se poate. Se uită la ea încruntat. Nu ai mai însoțit-o pe doamna Eugenia uneori?

— Nu, nu. Ea îmi spunea întotdeauna că sunt doar o muncitoare ca mama, așa că le lua cu ea pe Ida May sau pe

Cissy.

— Nu am știut. Data viitoare va trebui să mergem pe timp de zi ca să vezi mai bine lumea.

Își continuară drumul, însoțiți de zgomotul pașilor lor poticniți prin mizerie, ridicând norișori de praf.

— Ce ciudat, spuse Lizzie, că ceva pentru care am fost pedepsiți toată viața, cum ar fi plimbatul în afara plantației după căderea nopții, acum, dintr-odată, nu mai este o problemă. Nu mă pot obișnui cu gândul.

— Toate noile începuturi sperie la început.

— Ei bine, cât timp va trece până mă voi simți liberă? Până când o să știu că putem să plecăm de aici când dorim fără ca cineva să ne urmărească, să ne aducă înapoi?

— Asta va lua ceva timp, Lizzie dragă. Asta e sigur.

Ajunseră la capătul pajiștii cu trei cărări și o luară pe drumul mai larg ce ducea spre satul Fairmont. Cerul era împânzit de stele, luminând linia orizontului de deasupra câmpurilor de bumbac sterpe. Luna se ridica în spatele lui Lizzie, iar ea și Otis proiectau în fața lor umbre prelungi pe drumul înglodat pe măsură ce înaintau. Nu după mult timp, ajunseră la capătul câmpului de bumbac și la intrarea în pădure. Lizzie luă o pauză.

— Am văzut pădurea din depărtare pe când lucram pe câmp, dar niciodată nu m-am apropiat atât de mult de ea. Crengile copacilor erau toate încâlcite, iar pământul de sub ei era plin de tufișuri, buruieni și bușteni căzuți. Ea nu înțelegea cum aveau să-și croiască drum pe acolo. Aici era provocarea. Otis arătă spre aleea cea îngustă ce ducea spre pădure.

— Eu și Saul obișnuiam să explorăm pădurea când eram copii – când puteam scăpa, adică. Râse încet cu satisfacție. Cum putea Otis să aibă amintiri plăcute din copilăria lui petrecută aici, când pentru ea toate amintirile erau dominate de teamă?

Merseră unul după altul, Lizzie ținându-se de cămașa lui Otis. Nu după mult timp, auzi voci și întrezări o lumină

arămie a unui loc licărind în pădure. Lizzie suspină de ușurare când ajunseră la baraca improvizată și îl zări pe Saul, fratele lui Otis, și un grup de sclavi de altă dată stând în jurul focului. Dincolo de ei, un fel de bojdeucă și niște pavilioane din cartoane vechi și saci de ambalat. Auzi un curs de apă clipocind în apropiere și un plânset de copil mic într-una dintre colibe. În luminiș se simțea miros de lemn și de carne friptă.

— Hei, Otis! Lizzie! Ce mă bucur să vă văd! Saul îi întâmpină cu îmbrățișări și bătai pe spate. Am auzit că v-ați întors de la Richmond cu doamna Eugenia.

— Așa e, acum vreo două săptămâni. Dl Daniel s-a întors și el din război, iar acum eu conduc trăsura. Cu toate acestea, nimeni nu spune nimic despre cultivarea bumbacului. M-am tot întrebat cum îți merge și m-am gândit să vin să văd. Cineva rostogoli un buștean uscat în cercul luminat de foc, iar Lizzie se așeză pe el lângă Otis, ascultând sunetul pârâului și pârâitul focului, pocnind tânțarii ce ajungeau pe brațele și picioarele ei goale.

— Ați venit să stați cu noi? o întreabă soția lui Saul pe Lizzie. Unde sunt băieții și Roselle?

— Au rămas la colibă. Încă nu am hotărât să plecăm de la Stejarul Alb.

Lizzie nu o spuse în cuvinte, dar traiul prin pădure ca niște animale sălbatice nu i se părea potrivit defel pentru copiii ei.

— De ce v-ați mutat aici? îl întreabă ea pe Saul.

— Ei bine, m-am gândit că dacă tot sunt om liber de-acum, nu voi mai trăi ca un sclav, să-i las pe alții să-mi spună toată ziua ce să fac.

— Dar ce se întâmplă când vin ploile sau când dă frigul? întreabă Lizzie.

— Sau când proprietarul vine și te alungă? adăugă Otis.

— Până atunci vom avea deja pământul nostru.

— Pământul vostru? întreabă Lizzie. De unde o să faceți rost de pământ?

— A venit în Fairmont un alb de-al nostru, trimis de guvernul din Washington. Ne ajută pe toți negrii. Spune că avem și noi dreptul la fermele noastre.

— Sigur nu e un vicleșug? întrebă Lizzie. Îi surâdea ideea de a nu mai trăi sub papucul doamnei Eugenia și i-ar fi plăcut să-l vadă pe Otis arând pământul pentru el. Dar teama de necunoscut ajunsese prea adânc.

— Nu, nu e vicleșug, spuse Saul. I se spune Biroul pentru Eliberați, iar cel care îl conduce este un yankeu – yankeii aceia care au câștigat războiul. Trimite alimente, haine și tot felul de lucruri prin sat și spune că vom primi și propriul pământ.

— Este alb? întrebă Lizzie.

— Da, dar spune că e sarcina lui să ne ajute să ne așezăm și să avem suficientă hrană. Vorbește cu el, Otis. Ascultă ce are de spus. Susține că putem să ne mutăm în Vest, unde sunt multe pământuri pe care putem să le cultivăm noi.

Lizzie își dădu seama din tăcerea cu care Otis se uita-la foc că și el cumpănea cuvintele lui Saul.

— Data viitoare când mai mergi să vorbești cu omul ăsta, poate o să venim și eu cu Lizzie ca să auzim ce are de spus.

— Nu merge așa. Trebuie să mergem la Fairmont pe rând. Albilor de pe aici nu le place să vadă un cârd de negri.

— Poate putem să mergem imediat după cină într-o seară când terminăm cu treburile, spuse Otis. Crezi că omul ăsta va fi acolo după cină?

— Locuiește deasupra biroului. E chiar clădirea aceea mică din căramidă care ținea de Căile Ferate. Știi de care spun? Chiar în spatele gării.

— Cred că da.

— Nu ai cum să nu o vezi. Iar omul e acolo în cea mai mare parte a timpului.

Mai stătură puțin de vorbă, povestindu-și noutățile și întâmplările de demult. Era plăcut să îl vezi pe Otis râzând din nou cu fratele său. Noaptea nu mai păru atât de

întunecată la întoarcere, dar lui Lizzie tot nu îi plăcea ideea de a bate atâta drum până la Fairmont.

— Nu ai putea să mergi singur să vorbești cu yankeul ăsta, Otis?

— Aș putea, dar aș vrea să auzi și tu ce spune. Orice hotărâm trebuie să hotărâm împreună, tu și cu mine.

— Saul spune că e alb. Ai încredere în albi?

— Nu am neapărat încredere în ei... dar mă încred în Iisus.

— Dolly spune că și Iisus a fost alb.

— Dolly se înșală. El e Fiul lui Dumnezeu și nu are o culoare anume. S-a născut ca și un sclav sărac, la fel ca noi. El înțelege cum ne simțim.

— Nu înțeleg. Dumnezeu nu domnește peste tot pământul, Otis? De ce L-ar lăsa pe Fiul Său să crească sărac?

— Nu știu să îți explic exact. În plus, ar fi mai bine să nu mai vorbim restul drumului spre casă. Vocile parcurg distanțe lungi noaptea, iar dacă se trezește dl Daniel, poate va crede că suntem hoți și va ieși cu pușca.

Două zile mai târziu, Otis îi spuse lui Lizzie să se pregătească să meargă în sat de îndată ce termina cu cina pentru albi. Ea avu întreaga zi la dispoziție ca să se gândească la asta și nu reuși să își dea seama dacă acest lucru o speria sau o entuziasma. Probabil ambele. Toată viața ei, oamenii veniseră și plecaseră de la Stejarul Alb la Fairmont și înapoi, dar Lizzie nu pășise niciodată în afara plantației și nu văzuse cu ochii ei niciun oraș.

Până spre sfârșitul după-amiezii se tot frământă cu asta, când Roselle veni în fugă în bucătărie, strigând:

— Mamă, vino repede! Hai să îți arăt ceva.

— Nu acuma, oftă Lizzie. Am multe de făcut și am nevoie de ajutorul tău. Roselle era o fată atât de visătoare, încât, dacă ploua, era în stare să alerge să caute curcubeul și borcanul cu aur în coada lui. Spune-mi ce e, draga mea. Am de lucru.

— Eu, Rufus și Jack ne-am dus pe o scurtătură pe lângă grajduri și, dintr-odată, o pasăre uriașă a luat-o în zbor direct spre noi, dând din aripi și scoțând un sunet îngrozitor. M-a speriat de moarte! Am luat-o la fugă, dar am realizat că nu era decât o rață. O rață, mamă! M-am apropiat să mă uit mai bine și am văzut că avea un cuib plin cu ouă. Opt ouă.

— Mi le-ai adus? Sunt numai bune pentru micul dejun de mâine.

— Mamă, nu! S-ar putea să fie cu rătuște.

— Și ouăle de găină pot fi cu puișori și le mâncăm în fiecare dimineață. Ouăle de rață sunt foarte gustoase.

— Mamă! Acum mă bucur că nu ți-am arătat! Roselle era scandalizată și își strângea pumnii de parcă ar fi fost gata să apere cuibul. Nu voi lăsa pe nimeni să mănânce ouăle alea, mamă. M-am ascuns în spatele tufișurilor și am urmărit puțin ce se întâmplă. Rața-mamă și rătoiul-tată vin să păzească ouăle, să le țină calde și în siguranță până ce ies puii.

Inima bună a fiicei sale o amuză pe Lizzie.

— Fă ce dorești. Dar să nu te miri dacă un urs sau o vulpe va pune laba pe ele mai repede. Acuma spală-te pe mâini și ajută-mă să pregătesc cina.

Lizzie și Otis pleacă în sat imediat după cină.

— Cât de departe e? întrebă ea pe când se apropiară de drumul principal la capătul pajiștii.

— Câteva minute cu trăsura, spuse Otis. Probabil ne va lua în jur de o oră să ajungem acolo.

În scurt timp, trecură de pădurea unde aveau așezarea negrii, apoi ajunseră la o casă cu o plantație de albi care semăna mult cu Stejarul Alb – doar că era mai mică, cu coloane înalte și o verandă mare în față.

— Aici vine doamna Eugenia în vizită la prietena sa, doamna Blake, spuse Otis. Când încep să se vadă case foarte apropiate una de cealaltă, înseamnă că am ajuns în sat. Iar în scurt timp, începură să apară case pe o parte și

pe cealaltă a drumului, acestea fiind atât de aproape unele de altele precum colibele sclavilor. Otis arătă spre o clădire albă mare cu un turn înalt, ascuțit pe acoperiș. Asta e biserica unde vin membrii familiei Weatherly duminica.

Lizzie văzu din ce în ce mai multe case, iar apoi un șir lung de prăvălii cu ferestre mari în față. Albi și negri mergeau într-o parte și alta și conduceau trăsurile. Se trase însă la o parte când văzu un grup de soldați yankei adunați într-un colț.

— Seamănă cu soldații care au venit în conac după ce ai plecat tu și doamna Eugenia.

— Nu trebuie să ne temem de ei, Lizzie. Yankeii din Richmond ne-au tratat foarte bine. Și dacă nu ar fi stins ei focurile, întregul oraș ar fi ars din temelii. Ne-au dat și mâncare. Eu zic că putem să avem încredere în ei.

Ajunseră într-un final într-o zonă mai murdară a orașului unde puteai vedea barăci și depozite dărâmate și gara.

— Cred că de clădirea aceea mică din cărămidă zicea Saul, spuse Otis.

— Să mergem.

Ușa din față era deschisă, iar în spatele unui birou era un soldat yankeu. Lizzie și Otis știau că nu trebuie să intre pe ușa din față, așa că făcură turul clădirii și bătură la ușa din spate, în câteva clipe, același tânăr le deschise.

— Cu ce pot să vă ajut?

Otis își scoase pălăria și făcu o plecăciune.

— Bună seara, domnule. Îl căutăm pe yankeul care îi ajută pe toți sclavii. Aici este Biroul pentru Eliberați? Otis rosti stângaci denumirea biroului, de parcă nu era obișnuit cu aceste cuvinte ciudate.

— Da. Ați venit unde trebuie. Numele meu e Alexander Chandler.

Lizzie se uită lung la acest bărbat, în momentul în care acesta dori să dea mâna cu ei. Dar cum niciunul dintre ei nu întinse, la rândul lui, mâna, acesta și-o retrase pe a sa. Dl Chandler părea mult prea tânăr ca să dețină o funcție atât

de importantă în guvern. Era înalt și slab, iar în loc de barbă, avea niște perciuni stufoși de ambele părți ale feței, dar nu și pe bărbie sau sub nas.

Zâmbi, iar ochii săi albastru deschis păreau blânzi.

— Cu ce pot să vă ajut?

— Ei bine, domnule, eu sunt Otis, iar ea este soția mea, Lizzie. Se vedea că Otis era agitat. Și ea era la fel.

— Mă bucur să vă cunosc. Intrați. Și, auziți, nu trebuie să intrați pe ușa din spate. Intrați direct pe ușa din față data viitoare. Îi conduse printr-o încăpere neluminată, îngrămădită cu cutii până în biroul din partea din față a clădirii. Un birou mare, stivuit cu hârtii, umplea cea mai mare parte a spațiului. Știți, acesta este de fapt biroul *vostru*, le spuse el.

— Biroul *nostru*? Îngână Lizzie.

Pentru ce să aibă ei nevoie de un birou?

— Da. A fost înființat ca să îi ajute pe sclavii eliberați, ca și voi. Luați loc. În fața biroului erau două scaune, dar nici Lizzie, nici Otis nu îndrăzni să se așeze.

— Mă scuzați, domnule, dar nu am stat niciodată jos de față cu un alb. Nu e voie.

— Înțeleg. Dl Chandler dădu din cap și rămase și el în picioare. Unde stați?

— Aparținem de o plantație din afara orașului, numită Stejarul Alb.

— Vreți să spuneți că *ați aparținut* de ei, spuse dl Chandler zâmbind.

— Da, domnule. Încă lucrăm și locuim acolo, deși toți ceilalți au plecat. Fratele meu, Saul, mi-a spus să venim aici să vorbim cu dumneavoastră. Spunea că trebuie să auzim ce aveți să ne spuneți.

— Mă bucur că l-ați ascultat. Știm că sunt mulți sclavi eliberați ca și voi care se întreabă ce să facă și unde să meargă, așa că biroul acesta a fost înființat de către guvern ca să vă ajute să o luați de la capăt. Iar cum alimentele sunt puține pe aici, încercăm să ne asigurăm și că toată

lumea are ce să mănânce.

— Mulțumim, domnule, spuse Otis. Dna Eugenia spune că ne va da ca să mâncăm dacă rămânem să lucrăm pentru ea, dar nici albi nu prea au ce mânca.

— Puteți să luați niște provizii cu voi astă-seară. Aveți copii?

— Da, domnule, spuse Lizzie. Trei copii. Dl Chandler zâmbea din nou, iar ea se gândi că trebuie să fie un om mulțumit în adâncul lui. Nu putea ignora faptul că stătea de vorbă cu ei de parcă și ei erau tot albi ca și el și stăteau cu toții în încăpere la discuții.

El chiar nu vedea că ei sunt negri?

— Câți ani au copii? Sunt de școală?

Lizzie stătu puțin să se gândească. Ținea evidența vârstei lor numărând sezoanele de cultivare care trecuseră de când sau născut.

— Jack are șase ani. Rufus are opt ani, iar fiica mea, Roselle, cincisprezece.

— Vă întreb pentru că săptămâna viitoare vom deschide o școală aici în sat pentru toți copiii negri. Asociația de Misionari creștini trimite un profesor și vom folosi depozitul gol din spate drept clasă de curs. Copiii voștri pot veni la școală de luni. Puteți să veniți și voi, dacă doriți. Veștile o uluiră pe Lizzie.

— Adică... să învețe să scrie și să citească?

— Da, spuse el râzând. Și toate celelalte materii. Lizzie își duse mâinile la gură, de teamă să nu izbucnească în lacrimi.

— Vreau ca pruncii mei să vină la școala asta, spuse Otis. E singura cale de a avea o viață mai bună decât noi.

Eu și Lizzie vom continua să stăm și să lucrăm bucuroși la vechea plantație dacă putem să ne aducem copiii la școala dumneavoastră.

— Minunat. Vor fi bine-veniți aici. Care este statutul vostru de lucru actual unde locuiți? Sunteți lucrători agricultori? Arendași?

— Nu știm ce înseamnă astea, domnule. Dl Daniel numai ce s-a întors din război de puțin timp și încă nu s-a cultivat nimic decât în grădina de legume. Eu sunt singurul lucrător rămas. Nu mai sunt catâri pentru arat.

— Dna Eugenia a spus că putem să rămânem în coliba noastră, adăugă Lizzie, dacă voi lucra în continuare pentru ea în conac.

— Înțeleg. Dacă doriți, pot să vă ajut să întocmiți un contract de muncă cu proprietarii plantației. Veți lucra pământul pentru voi, iar când se va secera recolta, veți ceda o cotă parte din profituri proprietarilor. Restul va fi al vostru. Voi îl câștigați. Fiecare caz e diferit, dar contractul speculează și ce veți mânca și unde veți sta.

— Cum spuneam, dl Daniel numai ce s-a întors din război, spuse Otis. Încă nu și-a revenit.

— Înțeleg. Puteți să mă înștiințați când va fi pregătit. Și, bineînțeles, copiii pot să înceapă școala deja.

Lizzie se simțea ca într-un vis, temându-se că s-ar putea trezi în orice clipă. Vru să se așeze, dar nu îndrăzni.

— Pot să vă întreb ceva? spuse ea.

— Sigur, orice.

— Faptul că suntem liberi înseamnă că nimeni nu mi-l mai poate lua pe Otis sau pe copii?

— Așa este. Numai bunul Dumnezeu are dreptul să ne separe unii de alții.

Lizzie își acoperi gura din nou pentru a-și înghiți lacrimile. Era prea mult pentru ea. În momentul în care își luară rămas-bun și plecară spre casă cu un sac de provizii, era deja amețită.

— Visez, Otis? întrebă ea.

— Dacă visezi, înseamnă că și eu visez. Stai să le spun lui Roselle și băieților că pot să învețe să scrie și să citească!... Dar asta înseamnă că trebuie să stăm cu doamna Eugenia, știi, nu?

— Știu. Cred că aș mai îndura o vreme.

Avea încredere în Otis. El era singurul lucru sigur din

viața ei si singura sursă de dragoste pe care o cunoscuse. Cu el, simțea că e cineva. Își strecură mâna într-a lui, hotărâtă să facă orice considera el că e bine.

Capitolul 7

10 mai 1865

Josephine şedea la masă, la micul dejun, şi asculta lamentaţiile familiei. Plângerile lor fără sfârşit îi sfredeau adevărate găuri în sufletul ei stors, precum un râcâit constant. Cel mai mult se tânguia mama.

— Ce bine ar fi fost dacă am fi avut nişte şuncă la ouăle astea, spuse ea suspinând. Nici nu îmi mai aduc aminte de când n-am mai mâncat şuncă. Voi vă mai amintiţi? Parcă nu e destul că şi aşa găinile de-abia dacă mai dau destule ouă pentru micul dejun, iar o masă fără şuncă nu prea se poate numi masă.

— Mi-ar plăcea foarte mult puţină dulceaţă de căpşuni de-a lui Dolly la biscuiţii ăştia, spuse Mary. Sunt prea uscaţi.

Josephine încercă nici să nu se gândească la luxuri precum şuncă sau dulceaţă.

— Eu aş da orice pentru o ceaşcă sănătoasă de cafea, spuse Daniel înainte să dispară din nou după ziarul său vechi de o săptămână. Trecuse mai bine de o săptămână de când se întorsese acasă, iar Josephine încă mai spera că îşi va ieşi din amorţeală şi va pune pe picioare plantaţia. Nu ar fi putut să-i ia locul tatălui, desigur, dar ei i se părea că Daniel nici măcar nu încearcă.

— Nici nu mai ştiu de când afumătoarea nu a mai fost plină până la grindă, continuă mama. Şi ce să mai spun ce şunci aveam!

Va mai amintiţi cum obişnuia Dolly să le stropească cu melasă şi să le presare cu scorţişoară? Aroma era ceva dumnezeiesc!

Da, Josephine îşi amintea. Dar nu voia să i se aducă aminte de viaţa frumoasă pe care o duseseră înainte de invazia yankeilor. Poate că nu vor mai avea niciodată şuncă sau dulceaţă de căpşuni, aşa că de ce să nu adune toate aceste amintiri şi să le pună deoparte pentru totdeauna?

— Ascultă, mamă, încep eu, dar mama o întrerupse.

— Mai Țineți minte musafirii pe care îi întrețineam la cină? Tatăl tău cunoștea mulți oameni de vază. Și ei erau înnebuniți după șunca noastră afumată.

Josephine ar fi vrut să o implore să tacă. Dumnezeu le spusese supraviețuitorilor Sodomei și ai Gomorei să nu privească înapoi după ce fuseseră salvați de la moarte și distrugere, iar dacă familia lui Jo continua să privească în trecut, nu vor face decât să devină și ei stane de piatră. Pentru a-i putea atrage înainte alături de ea, Josephine se temea că trebuia odată și odată să cioplească cu dalta în încăpățânarea lor de piatră și să îi tragă spre un nou viitor împotriva voinței lor.

— Yankeii ăia dezgustători nu numai că au curățat cu totul afumătura, continuă mama, dar ne-au și distrus masa din sufragerie. Nici nu mai pot să stau în această încăpere fără să mă înfurii de bădărașia lor.

— Atunci de ce să mai mâncăm aici? întrebă Josephine. De ce nu putem să mâncăm în camera de zi, cum mâncam noi după moartea tatii?

— Pentru că trebuie să ne revendicăm casa din mâinile dușmanilor, insistă ea. Vom servi mesele aici așa cum a făcut-o fiecare generație de Weatherly de când a ridicat bunicul casa.

Daniel ridică privirea din ziar din nou.

— Tata s-ar fi luptat până la moarte decât să permită vreunui sălbatic să intre în casă.

— Știu. Dar ce puteam face? întrebă mama. Eram trei femei singure cuc. Am fost nevoite să fugim la Richmond.

Mama puse mâna pe clopoțelul de argint al servitorilor și sună impacientată, așteptându-se parcă să apară o armată de sclave în sufragerie gata să îi servească. Dar toți sclavii casei plecaseră, cu excepția lui Lizzie și a lui Roselle, iar acestea trebuiau nu doar să servească masa, ci și să o gătească. Trecu un minut și, când văzu că nimeni nu răspunde, mama sună din clopoțel a doua oară. Lizzie

apăru într-un final șovăind, uscându-și mâinile de șorț. Mama suspină ofensată.

— Nu ai auzit că am sunat? Să cumpăr un clopoțel mai zgomotos?

— Am auzit, doamnă. Dar am fost ocupată cu pusul lemnelor în foc. Data viitoare, voi lăsa totul pe loc.

Josephine își ținu respirația. Văzu furia de pe chipul încântător al mamei – buzele sale strânse și sprâncenele arcuite, ochii-i scăpărători. Sclavii trebuiau să răspundă: „Da, doamnă” sau „Nu, doamnă” sau „Mă scuzați, doamnă”. În niciun caz nu trebuiau să prezinte scuze pentru scăpări. Dar Lizzie nu mai era o sclavă. Mama se abținu cu furie să nu îi răspundă enervată, cum ar fi făcut-o înainte.

— Unde este Roselle? Întrebă ea. Și ea e prea ocupată ca să ne servească? Fiecare cuvânt înțepa tăcerea încăperii, tare și ascuțit ca o pioneză, dar Lizzie părea imună la împunsături.

— Astăzi este la școală, doamnă. Roselle a mea merge la școala aceea nouă pentru negri acum. Și cei doi băieți ai mei merg acolo. Lizzie nu trebuia să își ridice privirea mai sus de podea atunci când vorbea cu o femeie albă, dar de data aceasta își ridică bărbia cu mândrie.

O brumă de tensiune, subțire ca lama de cuțit, își făcu simțită prezența în încăpere. Mama o făcu pe Lizzie să aștepte înainte de a face următoarea mișcare, la fel cum tata se oprea uneori pentru a studia fiecare piesă de pe tabla de șah când mai juca câte o partidă. Într-o confruntare a voințelor, nimeni nu o întrecea pe Eugenia Weatherly. Cu toate acestea, dacă Lizzie ar fi plecat la fel ca toți ceilalți, familia ar fi rămas fără ajutoare – și toți din încăpere știau asta. Balanța de putere se răsturnase ușor de la stăpân la servitor de când se sfârșise războiul, dar pentru o femeie mândră ca mama lui Josephine, lumea întreagă își schimbase axa.

— Am terminat de mâncat, spuse mama într-un sfârșit.

Poți să strângi masa acum.

— Da, doamnă.

Lui Josephine, schimbul de replici i se păru stânjenitor. Era sătulă de toate aceste manevre fără rost de care se folosea mama ca să conducă gospodăria după vechile legi. Războiul schimbaseră regulile. Viața nu mai putea fi la fel, iar cu cât mama înceta mai repede de a mai privi înapoi și se obișnuia cu felul în care stau lucrurile acum, cu atât le-ar fi mai bine. Dar în timp ce Lizzie își făcea loc în liniște să adune vesela de pe masă, mama încerca în van să își instaureze autoritatea, îndrăznind să facă ce făcuse toată viața, vorbind de față cu Lizzie de parcă aceasta ar fi fost surdă sau nu ar fi înțeles limba.

— La ce Dumnezeu le folosește copiilor de negri școala? întrebă ea.

— E multă prostie la mijloc, dacă mă întrebi pe mine, replică Daniel. Cineva trebuie să îi pună punct.

Josephine căuta cu disperare un mod de a pune capăt acestui lanț încordat de tensiune.

— Ai ceva planuri pentru azi, mamă? întrebă ea.

— Da, dragă. Mergem în vizită.

Josephine își reținu un oftat. Vizitele la cunoștințe erau o altă rămășiță inutilă a anilor antebelici. Era multă muncă de făcut dacă gospodăria spera să supraviețuiască, muncă pe care Lizzie și soțul ei, Otis, nu aveau cum să o ducă la capăt singuri. Dar mama refuza până și să accepte adevărul, ce să mai vorbim de a merge în bucătărie sau în grădină și să pună osul la treabă.

— Doresc ca amândouă să vă îmbrăcați și să mă însoțiți, spuse ea.

Mary schimbă fețe.

— Dar nu am cu ce să mă îmbrac. Este jenant să fii văzută cu aceeași rochie veche tot timpul.

— Care e diferența? întrebă Josephine. Nici celelalte nu au haine noi.

— În plus, toate rochiile stau pe mine ca niște haine

jerpelitate, fără jupon, continuă Mary. Suntem la fel de bine îmbrăcate ca Lizzie și Roselle. Nu o putem convinge pe Ida May să se întoarcă să ne mai coase?

— Vom vedea, murmură mama.

Josephine își dădu ochii peste cap la gândul unui lucru imposibil. Când Ida May încă mai era sclavă pe plantația lor, mama obișnuia să-i găsească vini din orice și o făcea pe biata femeie să desfacă tot ce a lucrat ca să coase din nou. În niciun caz nu mai putea fi convinsă să se întoarcă. În calitate de croitoreasă liberă, acum putea să își aleagă propriii ei clienți.

— Aveam garderobe pline de haine înainte de război, spuse Mary, gesticulând ca și cum și întreaga sufragerie ar fi fost plină cu ele. Acum nu mai avem nimic!

— Nu poți să spui că ești dezbrăcată, murmură Josephine, dar nimeni nu păru să o audă. Jo avusese șaptesprezece ani înainte să înceapă războiul, iar Mary, unsprezece, dar acum hainele nu le mai erau bune niciuneia. Ida May își dăduse silința să le ajusteze rochiile, dar materialele purtate fuseseră întoarse și recusute de multe ori în ultimii cinci ani, astfel că textura era aproape jerpelită.

— Cum am putea eu sau Jo să ne găsim soți respectabili, în zdrențele astea?

Josephine dădu din cap și își păstră gândurile pentru ea. Cel puțin sora ei va avea un soț într-o bună zi, dat fiind că băieții de vârsta lui Mary fuseseră prea tineri ca să fie luați la război.

Josephine avea însă toate șansele să moară fată bătrână, acum că atâția dintre cavalerii cu care valsase înainte de război căzuseră la datorie. Rămânând atât de puțini, tinerii reveniți de pe front puteau să își aleagă soții mai drăguțe decât ea.

— Acuma trebuie să ții cont, spuse mama, că nu calitatea mătăsii din rochiile tale te face frumoasă. Frumusețea și farmecul vin din interior. Un zâmbet frumos și câteva cuvinte țin loc de zece jupoane și depozite de volane. O

purtare plăcută și maniere bune sunt lucruri mult mai importante decât hainele pe care le porți.

Daniel își lăsa din nou ziarul în jos.

— Lizzie a spus că băieții nu sunt aici?

— S-au dus la *școală*! spuse Mary.

Își dădu ochii peste cap de parcă ideea în sine era la fel de ridicolă precum ai zice că vrei să înveți un câine de vânătoare să citească. Josephine se înfioră, urmărind reacția lui Lizzie, într-un du-te-vino pentru a strânge masa. Dar fața servitoarei părea fabricată din același mahon ca și masa.

— Mă gândesc că asta înseamnă că sunt plecați toată ziua, spuse Daniel. Foșni foaia de ziar în timp ce o împături nervos și o așeză în fața sa. Ce rost are să plătim cheltuieli de întreținere pentru negri, dacă nici măcar nu sunt aici să ne ajute când avem nevoie de ei?

— Chiar trebuie să ne găsim mai mulți lucrători, spuse mama.

L-am văzut pe Willy, fostul nostru vizitiu, într-o zi - stătea în mijlocul străzii în sat și privea oamenii trecând, leneș cum e el.

— De aceea trebuie dată o lege privind vagabondajul, spuse Daniel. Negrii trebuie să dovedească că sunt angajați cu rost sau să se ducă la închisoare.

— Dar Willy suferă de reumatism, spuse Josephine. Nu poți să trimiți la închisoare un infirm. Ce ar fi să îl chemăm să lucreze la noi?

— Nu merită să ne deranjăm să îl ținem până nu ne luăm mai mulți cai, răspunse Daniel. Nu îmi dau seama cum se presupune că ne-am putea deplasa fără niște cai în toată regula. Și cum să arăm câmpurile fără catâri?

Josephine ascultă nemulțumirile fratelui ei și înțelese că lui, cel mai mult, îi lipsea viața sa lejeră. Dat fiind că Samuel fusese numit moștenitorul plantației, Daniel nu și-a făcut niciodată griji legate de muncile ogorului, supravegherea sclavilor sau repararea acoperișului când

acesta mai lăsa să treacă apa. Urmase colegiul în Williamsburg, liber de orice responsabilitate și liber să se distreze cu prietenii. Dar acum Daniel avea responsabilități – dintre care, nu în ultimul rând, era să îi poarte de grijă mamei și celor două surori, asigurându-se că au toate cele trebuincioase, precum hrană și îmbrăcăminte și un acoperiș prin care să nu plouă. Josephine observase că războiul îl transformase într-o cu totul altă persoană. Zâmbetul său leneș dispăruse în spatele unei mustăți înșelătoare și a bărbii pe care și-o lăsase cât timp fusese plecat și până și ochii săi de un albastru strălucitor căpătaseră o tentă cenușie ce o ducea cu gândul la norii de furtună.

Josephine ar fi dorit să pună piciorul în prag și să strige: *„Încetați cu toții! M-am săturat de toate nemulțumirile voastre!”* La ce bun să mai privească în urmă la ce au pierdut? Viața nu era ușoară pentru nimeni acum, dar lamentările neîntrerupte nu făceau decât să înrăutățească lucrurile.

Dar, bineînțeles, își înghiți vorbele. În toți acei ani teribili, învățase să tacă, să își țină pentru ea toate gândurile, sentimentele și temerile, să nu verbalizeze nimic. Mama vorbise în numele tuturor pe timpul războiului, opunând rezistență oricui încercase să îi amenințe, în felul ei încântător, impunător, sigur de sine, întocmai ca un general. Josephine încercase din răspuțuri să se facă nevăzută și neauzită, că acum de-abia își mai amintea cum să se exprime. Avea douăzeci și doi de ani, dar o simplă privire de dojană din partea mamei sau o singură privire amenințătoare din partea lui Daniel ar fi făcut-o să își încurce cuvintele în minte ca un lăntșor fin de argint.

— Chiar trebuie să vin și eu cu tine, mamă? întrebă ea.

— Bineînțeles, Josephine. Știi doar că Priscilla Blake ne așteaptă.

— Dar numai ce am vizitat-o săptămâna trecută, spuse Mary.

— Știu. Dar Harrison nu se simte deloc bine. I-am promis

Priscillei că vom trece cât de des putem ca să îl ajutăm să se mai înveselească.

— De-abia dacă ne-a adresat două vorbe data trecută, spuse Mary, și părea la fel de nefericit când am plecat ca atunci când am ajuns.

Harrison Blake devenise cel mai mare nemulțumit dintre toți, un om a cărui mânie față de pierderile Confederației nu cunoștea limite. Era cu opt ani mai mare ca Josephine și fusese rănit în bătălia de lângă Petersburg. Ultima dată când l-au vizitat, i-a blestemat pe chirurgii care i-au salvat viața, dar nu și piciorul și li s-a spus tuturor că și-ar fi dorit să moară. Ascultându-l, lui Jo îi veni să îi spună: „Atunci, mai bine mori și scoate-ne pe toți din nenorocirea asta!” Nimeni nu a fost surprins când logodnica sa a rupt într-un final logodna. Și nimeni nu a învinuit-o.

— Căpitanul Blake este un erou de război, spuse mama, și îl vom trata cu respectul care i se cuvine. Mama lui este cea mai bună prietenă a mea. Voi, fetelor, veniți cu mine. Punct.

— Pe mine, vă rog să mă scuzați, spuse Josephine. Se și ridică, înainte ca mama să îi răspundă și părăsi în liniște casa pe ușa din spate, fără ca cineva să observe. Nu știu inițial unde să meargă, dar trecu, cu pas grăbit, pe lângă grădina de zarzavaturi și pe lângă grajduri și își aminti de stejarul uriaș unde se refugia când era mică. Frații ei construiseră o casă în crengile sale, iar Josephine urca adesea pe scara din scânduri rudimentare, într-un mod deloc feminin, când dorea să se ascundă de toți.

Se grăbea și acum spre grațiosul copac bătrân, cu gândul de a se refugia din nou acolo, sus. Dar fu decepționată să vadă că treptele scării putreziseră, neavând de ales decât să rămână jos. Plimbându-se la umbra crengilor, furia acumulată de multă vreme ajunse să dea pe dinafară și răbufni.

— M-am săturat de tot! țipă ea cât o ținu gura, speriiind din loc un cârd de păsărele. Toată lumea e atât de furioasă

și de înverșunată tot timpul! Când vom putea să fim din nou fericiți? De ce nu putem să uităm trecutul și să începem o viață nouă? Dacă voi mai auzi pe cineva plângându-se de ce am pierdut, am să țip!

Fața i se înroși de la efort, dar îi prinse atât de bine să poată să exprime ce simțea, încât trase o gură adâncă de aer în piept și continuă.

— Stau și se leagă de lucruri stupide ca șunca, jupoanele și vizitiii, iar pe câmpurile de bumbac cresc buruieni, în pivniță nu mai e nimic de mâncare și toți stau cu mâinile în sân! Dar mama ce face? Se duce în vizită. În vizită! Harrison Blake este un bosumflat bătrân, infirm și înverșunat. Nu aş putea să fiu drăguță cu el niciun minut! Nu pot și nu voi fi!

Josephine rămase într-un final fără elan. Se lăsă în jos, lângă trunchiul copacului, își acoperi fața și începu să plângă. Pe perioada războiului, se forță să fie curajoasă chiar și când era îngrozită și învățase să nu își arate niciodată teama sau durerea. Mama insista că „așa ne luptăm”. „Nu trebuie niciodată să lăsăm dușmanul să creadă că suntem slabi”. Dar Josephine se săturase să se tot prefacă. Se săturase de tot. Așa că începu să plângă.

Deodată, căzu de sus o bucată dintr-o scândură putredă și ateriză lângă ea, cât pe ce să o nimerească în cap. Se uită în sus de unde căzuse lemnul și zări o cizmă de bărbat. Era cineva acolo!

Josephine sări să fugă spre casă, dar, după numai câțiva pași, unul dintre pantofii săi uzați se dezlipi cu totul, astfel că piciorul îi alunecă pe talpa fluturândă. Se împiedică și căzu, aterizând dureros pe mâini și genunchi.

— V-ați lovit, domnișoară? Ridică privirea spre bărbatul ce o privea atent, ițindu-și capul din casa din copac. Era tânăr, cam de vârsta lui Daniel. Avea o față îngustă și păr șaten drept. Era bărbierit, cu excepția favoriților stufoși ce-i încadrau fața. Nu trebuie să fugiți, domnișoară. Nu vă fac niciun rău, vă asigur.

Era yankeu. Își dădea seama după accent. Aș coborî bucuros să vă ajut, continuă el, dar cred că v-ați simți mai în siguranță dacă aș rămâne aici, nu-i așa?

— Nu te apropia de mine! țipă ea cu voce înversunată. Se forță să se ridice, scuturându-și noroiul de pe palme și fustă, fără să-l scape din ochi.

Bărbatul își ridică mâinile în semn de capitulare.

— Bine, domnișoară. Așa voi face.

O fi fost acolo în tot acest timp și să fi auzit furia ei dezlănțuită? Gândul îi transformă teama în mânie și, punându-și mâinile în șolduri, îi aruncă din nou o privire aspră și zise:

— Cine ești și ce cauți pe domeniul nostru?

— Numele meu e Alexander Chandler... și îmi pare foarte rău dacă v-am speriat.

— Nu mă sperie pe mine un yankeu dintr-un copac. De ce m-ai iscodit?

— Nu a fost intenția mea să vă iscodesc, domnișoară... doar eu am ajuns aici primul, dacă mă înțelegeți. Când ați ajuns, nu am vrut să vă sperii strigând sau coborând brusc. Mă gândeam că veți pleca până la urmă. Dar am stat nemișcat atât de mult timp, încât mi-a înțepenit piciorul și, când am dat să-l mișc... atunci a căzut bucata de lemn și v-ați speriat.

— Nu ai fi avut ce să cauți acolo, în primul rând!

— Știu, știu... și îmi pare rău. Am ieșit să fac o plimbare de dimineață, înțelegeți, și, când am văzut căsuța asta sus, mi s-a făcut așa dor de cea pe care am avut-o eu în Pennsylvania, că nu m-am putut abține să nu urc. Apoi, ați venit și...

— Nu știi că yankeii nu sunt bine primiți pe aici? Întoarce-te în Pennsylvania! Nu ne-ați făcut deja destul rău?

— Domnișoară, v-am auzit când spuneți că v-ați săturat de oameni mânioși și înversunați și că doriți să lăsați trecutul în urmă și să încercați să fiți din nou fericiți... îmi pare rău s-o spun, dar păreți chiar dumneavoastră cam

mânioasă și înverșunată.

— Cum îndrăznești?

— Încerc și eu să vă ajut. De asta am venit să lucrez aici, la birou, în primul și în primul rând.

— Ce birou?

— Lucrez ca agent la biroul de refugiați, sclavi eliberați și domenii abandonate. Am fost desemnat să deschid un birou în Fairmont ca să ajut oamenii să își refacă viața, acum că războiul s-a sfârșit. Nu asta spuneți că doriți să faceți? Să o luați de la capăt?

— Dumneata ai deschis școala pentru copiii negrilor?

— Da, eu. Dar nu de unul singur. Avea tupeul să mai și rânjească, de parcă ar fi fost mândru de realizarea sa. Am contactat Asociația Misionarilor Creștini, iar ei ne-au trimis un profesor.

— Să știi că dumneata și amicii dumitale yankei nu sunteți bine primiți aici, și nici școala aceea.

— O, da. O știu prea bine, domnișoară. M-am lovit de multe ziduri înalte, ridicate din aceleași materiale de care vorbeați - ranchiună și amărăciune. Guvernul a deschis Biroul pentru Eliberați ca să ajute la legarea rănilor, așa că acum, plantatorii și foștii sclavi pot să își vadă de viață la fel cum doriți și dumneavoastră, dar...

— Voi, yankeii, aveți tupeu, nu glumă! mai întâi, distrugeți totul și după aceea, veniți și pretindeți că vreți să ne ajutați să ne refacem viața? Cea mai bună cale de a ne ajuta este să vă duceți la casele voastre și să ne lăsați în pace.

— Vedeți? Câtă înverșunare din nou! Și nu bine ați terminat de spus că v-ați săturat de ea. Cum vă așteptați ca cei din jur să își schimbe atitudinea și să fie din nou fericiți dacă dumneavoastră înșivă nu doriți să vă schimbați?

— Cum îndrăznești?

Își întinse puțin gâtul și o privi din nou.

— Îmi cer scuze. Mi s-a mai spus că am prostul obicei de a spune ce gândesc când ar trebui mai bine să tac. Îmi pare

rău. Nu am vrut să vă jignesc.

— Eu voi pleca acum. Ai face bine să cobori din copac și să părăsești domeniul nostru.

— Așa voi face. Dar dacă îmi permiteți... aș vrea să vă ofer un sfat, dacă se poate, pentru situația dumneavoastră.

— Situația mea?

— Da. Spuneți că doriți să fiți din nou fericită. Ei bine, eu am aflat că una dintre cheile fericirii de durată este recunoștința. Când îmi pun timp deoparte ca să fiu mulțumitor pentru lucrurile mici din jurul meu, pentru cerul albastru, pentru iarba verde și... pentru această frumoasă căsuță din copac, atunci, imediat, toate aceste mici bucurii se adună și mă fac fericit.

Josephine fu pe punctul de a spune din nou: „Cum îndrăznești?”, dar își dădu seama că deja o spusese de două ori. Singura cale de a încheia toată acea conversație neplăcută era de a pleca.

— La revedere, domnule... îi și uitase numele.

— Chandler. Alexander Chandler. O zi bună și dumneavoastră, domnișoară. Sper să ne mai întâlnim și în împrejurări mai fericite.

— Eu sper să nu te mai văd niciodată.

Se întoarce spre casă, sperând să își poată vedea de drum cu capul sus și cu mândria intactă, dar fu nevoită să fie cu băgare de seamă la drum, să își păzească pașii, dat fiind că mai avea doar un pantof. Accentul său de yankeu și prezența sa pe pământul familiei sale erau lucruri care nu puteau decât să o înfurie. Dar cel mai mult o înfuria pe Josephine faptul că el avea dreptate. Și ea era la fel de înverșunată și de furioasă ca toți ceilalți.

Capitolul 8

Eugenia terminase de mâncat micul său dejun frugal de jumătate de oră, dar stătea singură la masa din sufragerie, privind în gol, încercând să invoce puțină energie. Nu era firesc să se simtă atât de ostenită dis-de-dimineată, dar în ultima vreme se simțea obosită mai tot timpul. În celelalte vremuri, înainte de război, Ida May sau Cissy sau oricare altă sclavă a Eugeniei ar fi urmat-o sus în dormitor ca să o ajute să își desfacă corsetul, să își scoată juponul și cercul rochiei peste cap și să își aranjeze părul. Dar acum nu mai erau nici Ida May și Cissy, nici jupoane. Toți sclavii plecaseră, cu excepția lui Lizzie, care nu era decât o lucrătoare de câmp, care reușise să își croiască o cale spre moșie de pe câmpurile de bumbac. Până ce ceilalți sclavi aveau să se întoarcă și totul avea să reentre pe făgașul normal, Eugenia trebuia să facă totul de una singură. În mod sigur, negrii își vor reveni, nu-i așa? Philip i-a tratat întotdeauna bine. Chiar nu vedeau că în gospodărie duceau o viață decentă?

Daniel spunea că zeci de sclavi se adăpostiseră în pădure, fără să mai lucreze nimic. Gândul acesta îi dădea fiori. De asta își și ținea arma pe aproape tot timpul. Ce bine ar fi dacă Daniel i-ar fi putut lămuri și atrage să se întoarcă la lucru! Era mult de lucru. Eugenia văzuse distrugerile pe drumul spre casă de la Richmond – poduri și linii ferate distruse, garduri surpate, clădiri arse. Dar acum se făcea și mai multă pagubă prin neglijență; toate pământurile acelea frumoase odinioară, printre care și al ei, risca să rămână în paragină, năpădit de buruieni. Nimeni nu părea să știe cu ce să înceapă, dar măcar Eugenia era hotărâtă să încerce să facă ceva.

Oftă și urcă în odaia ei ca să se schimbe din cămașa de noapte într-o rochie adecvată. Ceva negru, bineînțeles. Încă mai purta doliu după Philip și Samuel. Chiar și după ce se încheiaseră zilele oficiale de doliu, ea oricum nu mai avea

decât haine negre și nici nu putea să cumpere materiale pentru rochii noi, acum că Richmondul era în ruine și nici bani nu prea mai avea. În plus, ținutele negre îi confereau Eugeniei un aer de soră printre toate celelalte femei tot în negru. Ele înțelegeau cum e să te trezești ca să plângi zi după zi și să te plimbi prin încăpere sperând să-l vezi pe omul drag moțând în scaunul său preferat lângă cămin și să simți junghiul drept în inimă, atunci când realizezi că el nu mai e.

Termină de descheiat corsajul și fusta, apoi se așează la măsuța de toaletă ca să își aranjeze părul. Imaginea din oglindă trăda adevărul nepoftit al faptului că la vârsta de cincizeci de ani frumusețea deja îi pălea. Fața îi era mult mai slabă, obrajii, mai fără culoare, iar șuvițele argintii din părul său negru de abanos erau tot mai evidente. La vârsta lui Mary, Eugenia fusese atât de frumoasă, încât veniseră să-i ceară mâna pețitori din tot ținutul. Iar înainte să aibă vârsta lui Josephine, se măritase deja cu cel mai chipeș dintre ei, omul cu cea mai prosperă plantație și cea mai încântătoare casă. Făcuse o alegere bună.

Dragul de Philip. Eugenia citise în fiecare privire a sa dragostea ce i-o purtase. O venerase și o răsfățase de-a dreptul. Avuseseră o căsnicie trainică, fiind binecuvântați cu doi fii și două fiice. Ce dor îi mai era de el! Își luă batista și își șterse lacrimile. Era prea devreme ca să cedeze durerii. Avea prea multe de făcut. Lacrimile mai puteau aștepta până la căderea nopții.

Eugenia se forță să meargă înainte asemeni unei trăsurii ce se aventurează pe un drum noroios, știind că dacă ar renunța la acest control și la a mai da ordine și directive prin casă chiar și pentru un moment, s-ar adânci într-o mizerie lipsită de orice speranță. Așa că își lăsa mânia să o impulsioneze asemeni biciului de vizitiu, găsind un motiv de a se ridica din pat dimineața, de a se îmbrăca, de a continua să se miște. Nu dorea să îi lase pe yankei să o înfrângă. Dorea să recapete tot ce aceștia îi luaseră. Cu

excepția lui Philip și a lui Samuel, bineînțeles. Numai Dumnezeu știa că pe ei nu avea cum să îi aducă înapoi. Dar într-o zi, dacă va rămâne suficient de puternică și dacă își va da suficient silința, viața va reveni la normal. Se va găsi cine să aibă grijă și de fiicele ei, vor avea case frumoase și soți buni. Iar Daniel va găsi o modalitate de a face ca plantația să prospere din nou. Poate că era el tânăr și răsfățat, dar moștenise multe dintre calitățile fine ale tatălui său, precum tenacitatea și curajul. Va aduce înapoi forța de muncă a negrilor – deși negrii vor trebui *angajați* acum. Nimeni nu mai avea dreptul să-i *dețină*. Josephine o cicălea mereu, aducându-i aminte că acum trebuie să li se adreseze diferit negrilor și să îi și trateze altfel. Dar cum i se poate cere să își schimbe niște obiceiuri de o viață peste noapte? Eugenia dăduse ordine sclavilor de când era copil, împreună cu mama sa, Ruby.

Eugenia se gândi la Lizzie și la ce bine ar fi fost dacă Ida May ar fi dorit să rămână în locul ei. Eugeniei nu îi plăcea felul în care aceasta îi vorbea și o privea cu sfidare. Dar pentru moment, nu avea de ales. Lizzie era singura sclavă rămasă. Toți ceilalți refuzaseră să se întoarcă. Refuzaseră! Cine a mai văzut așa ceva? După câte a făcut Eugenia pentru ei de-a lungul anilor.

Dar nu avea timp să cadă în autocompătimire de dimineață. Eugenia își dădu părul pe spate pentru a-și etala chipul dramatic de văduvă și îl prinse răsucit în mod elegant la baza gâtului. Era gata. Acum trebuia să se asigure că și fetele se pregăteau. Porni pe coridor spre camerele lor și o găsi pe Mary singură, șezând la măsuța de toaletă, pieptănându-se. Semăna perfect cu Eugenia la șaisprezece ani, cu părul său negru lucitor și fața gingașă în formă de inimă. Și, deși Mary se schimbaseră în cea mai bună rochie a sa, Eugeniei i se rupea inima să o vadă îmbrăcată atât de sărăcăcios. Era o fată foarte frumoasă. Ar fi trebuit să poarte tafta și mătase, căptușite cu jupoane și dichisită cu panglici și dantelă.

Eugenia zâmbi cu greu.

— Ești deja gata?

— Da, mamă.

— Unde este Josephine?

Mary ridică din umeri cu nepăsare.

— Te rog frumos să nu faci gestul acesta, Mary Louise Weatherly. Ridicatul din umeri e un semn de lene pe care nu îl voi tolera la o domnișoară de statutul tău. Așa fac doar oamenii de rând.

— Îmi pare rău, mamă. Dar nu știu unde este Jo. A plecat de acasă imediat după micul dejun și nu s-a mai întors de atunci.

Eugenia se îndreptă spre fereastră și dădu la o parte draperia pentru a se uita afară, sperând ca Josephine să nu se fi dus din nou să lucreze în bucătărie sau în grădină. Dar singura silueta vizibilă pe cărarea abruptă de pământ era sperietoarea de ciori zburlită pe care o făcuse Lizzie ca să sperie ciorile. Eugenia trase la loc draperia și se întoarse.

— Probabil că se pregătește. Știe că trebuie să plecăm imediat. Haide să te ajut să îți aranjezi părul.

Părul său negru cârlionțat, de aceeași culoare și textură cu al său, se mișca precum mătasea printre degetele Eugeniei la pieptănat. Tocmai îi fixa clama de păr lui Mary, când Josephine țâșni în încăpere, plină de sudoare și cu fața aprinsă.

— Josephine! Ce Dumnezeu...? Uită-te la tine! Ești plină de sudoare ca o sclavă de câmp.

— M-am dus la plimbare. E foarte cald afară. Abia sufla, de parcă fugise tot drumul spre casă în loc să meargă la pas, cu sfială.

— Ai ieșit *singură*? Poți mai mult de atât. Te rog frumos să te pregătești. E târziu. Cred că l-am și auzit pe Otis trăgând trăsura în față.

— Eu nu pot să vin cu voi. Mi s-a rupt pantoful și nu se mai poate repara. Uite. Îl ridică să-l vadă Eugenia. Talpa pantofului se legăna ca o gură deschisă.

— Nu trebuia să alergi. Nu te-am învățat să umbli cu grație și să-ți păstrezi ținuta, Josephine?

— Ba da... dar am purtat pantofii aceștia de peste cinci ani. Astăzi pur și simplu au cedat.

— Îți voi împrumuta o pereche de-a mea până se repară. Dar tot vii cu noi. Josephine își aduse umerii în față, de parcă ar fi cărat un balot de fân în spate.

— Stai dreaptă, te rog, spuse Eugenia. Trebuie să te îmbraci repede. Mary te poate ajuta să îți aranjezi părul.

Eugenia se întoarse în camera sa ca să aducă o pereche de pantofi, întrebându-se unde greșise cu Josephine. Fusese întotdeauna o fată de rând, era clar, chiar și îmbrăcată în mătase și dantelă. Avea păr șaten moale și o față mare, ambele caracteristici moștenite din partea lui Philip. Josephine devenise din copil, femeie în timpul războiului, într-o perioadă în care supraviețuirea de zi cu zi fusese mult mai urgentă decât cultivarea de farmece femeiești. În acest timp, deprinse mai multe proaste obiceiuri ce trebuiau schimbate, precum spatele lăsat, în loc de a păstra postura dreaptă, afișarea unei expresii încruntate în loc de un zâmbet. Totodată, era mult prea sfioasă și ezita să ia parte și la cele mai simple conversații. Și îi mai plăcea și să hoinărească de una singură, cum făcuse și în această dimineață. Dar cel mai rău, Josephine nu știa câtuși de puțin să se poarte în preajma tinerilor, deși competiția pentru un soț era încrâncenată. Astfel că avea șansa să practice cu Harrison Blake chiar astăzi.

— Uite. Încearcă perechea asta, Josephine, spuse ea, intrând pe nesimțite din nou în camera fetelor cu o pereche de-a ei. Josephine se strâmbă când încercă să probeze unul.

— Sunt prea mici.

— Atunci îmi pare rău, dar trebuie să îi iei. Și te rog să nu faci fața asta, dragă. Este cu totul necuviincioasă.

Într-un final fură pregătite, dar Eugenia simțea parcă oboseala și mai adânc în oase. Coborî impetuoasele trepte și îl găsi pe Daniel așteptându-le afară în fața trăsorii. Părea

obosit și învins, de parcă numai ce ar fi ajuns acasă de la război. Eugenia și-ar fi dorit să știe cum să îl poată face din nou acel tânăr fericit, fără griji care fusese odată. Va lua timp, se gândea ea. Trebuia să îi acorde timp.

— Îmi pare rău, dar eu nu pot să vă însoțesc astăzi, spuse el în timp ce o ajută pe Eugenia să se urce în trăsură. Sunt prea multe de făcut aici. Eugenia îl mângâie pe umăr.

— Te înțeleg, dragul meu. Dar se întrebă în sinea ei ce anume se gândea Daniel să facă. Petrecea ore întregi în biroul lui Philip și în grajduri, dar nu vedea nimic schimbat. Tot nu aveau șuncă la micul dejun, iar stomacurile încă le chiorăiau de foame.

— Ascultă, Daniel. Te rog mult să discuți cu ceilalți plantatori când îi prinzi și să afli de unde putem cumpăra niște carne de porc. Nu se nasc în perioada asta a anului, primăvara?

— Ba, cred că da. Ce să le dau ca plată?

— Lasă asta în seama mea, dragul meu. Sigur mai găsea ceva printre lucrurile ei de valoare ascunse, ceva ce ar putea da la schimb. Îmi doresc să avem din nou șuncă în afumătoare, spuse ea. Poate că va trebui să așteptăm ca animalele să se îngrașe, dar anul viitor, pe vremea asta, ne vom bucura de șuncă la masa de Paște ca întotdeauna.

— O să văd ce pot să fac, mamă. Daniel își târșâi picioarele pe scări până în casă în timp ce Otis luă în primire frâiele. În sfârșit, porniră la drum.

Eugenia vizită mai întâi două plantații vecine, lăsând vizita la Priscilla Blake la urmă. Fu surprinsă să vadă că nici Priscilla, nici servitorul nu ieși să îi primească. Eugenia bătut la poartă, apoi deschise ușa casei prietenei sale și se aventură înăuntru cu fiicele ei după ea, ca niște rățuște. Priscilla sigur era acasă. Fără niciun mijloc de transport, nu putea să se ducă niciunde.

— Priscilla! strigă ea. Sunt eu, Eugenia. Antreul era ponosit, iar draperiile erau trase. Masa de sufragerie și bufetul erau pline de praf și nelustruite. Eugenia înaintă pe

hol și își găsi într-un final prietena, în ultimul loc la care s-ar fi putut gândi, chiar în bucătăria din demisol, spălându-și vasele.

— Priscilla? Pentru Dumnezeu, ce faci? Unde este servitoarea?

— A plecat de câteva zile. Harrison i-a aruncat în față o farfurie și... a plecat, ca și ceilalți.

Eugenia își îmbrățișă prietena.

— Draga de tine. Voi vorbi cu Lizzie a noastră. Poate știe pe cineva care ar putea să te ajute. Priscilla se trase, dând din cap.

— Nu, nu. Le aruncă o privire fiicelor Eugeniei și spuse încet: Noi... nu ne mai permitem să plătim pe nimeni. Se sprijini de Eugenia când îi dădură lacrimile.

Eugenia le făcu fetelor semn să părăsească bucătăria.

— Mergeți să îi citiți ceva lui Harrison acum, le spuse ea, ferindu-și prietena de și mai multă rușine. La cât de oribil trebuie să fie să suferi o asemenea nenorocire, cu siguranță nu îți mai dorești să ai și martori la căderea ta. O ținu pe Priscilla strâns, legănând-o în brațe.

— Ssst... sst... Totul va fi bine. Vei vedea.

— Nu e adevărat. Nu mai pot, Eugenia. Eu nu sunt la fel de puternică ca și tine. Nu mai știu ce trebuie să fac.

Eugenia își scoase din mânecă o batistă și i-o întinse.

— În primul rând, hai să lăsăm toată mizeria asta și să mergem să ne așezăm în salon. O luă pe Priscilla de după umeri și o îndrumă pe scări spre camera din față, simțind un fior de teamă când observă cât de fragil părea acum trupul Priscillei sub rochia-i uzată.

— Ei, nu e mai bine acum? Întrebă Eugenia, după ce dădu la o parte draperiile și se așeză lângă ea pe canapea. Priscilla își uscă ochii cu batista.

— Cred că Harrison e pe moarte.

— Pe moarte? A spus dr. Hunter asta? Ce are?

— Nu știu... ceva ce nu se poate vedea. Dar și-a pierdut voința de a trăi și nu știu cum să îl ajut.

— Și Daniel e demoralizat. E ceva firesc după câte li s-au întâmplat. Dar băieții noștri sunt tineri. Vor...

— Nu mai pot continua, Eugenia. Dacă Harrison moare, va trebui să vând casa asta.

— Nu vorbi așa, spuse ea, luându-i Priscillei mâinile într-ale ei. Nu o să moară și nu poți să vinzi pământul. E tot ce avem. În plus, Daniel spune că yankeii sunt singurii care își permit să cumpere terenuri acum și vor profita de tine și vor încerca să te înșele la valoarea domeniului.

Priscilla stătea cu capul plecat, privind în jos la mâinile sale împreunate.

— La ce bun pământul? spuse ea. Harrison nu va putea niciodată să țină o plantație. Și toți sclavii au plecat. Cum vom trăi dacă nu vom putea avea recoltă? Nu știu ce altceva aș mai putea face decât să vând și să mă mut la Baltimore ca să stau la sora mea. Ridică într-un sfârșit privirea spre Eugenia. S-a oferit să mă ajute să am grijă de Harrison. Pur și simplu nu pot să o fac de una singură acum, că s-a rupt și logodna și Emma Welch a plecat.

Eugenia simți o lovitură de furie, nu împotriva Priscillei sau a Emmei, ci la gândul unei noi înfrângeri. Priscilla Blake era prietena ei cea mai bună, iar dacă ea ar fi renunțat la tot și s-ar fi mutat, asta ar fi însemnat încă o pierdere în viața Eugeniei, încă o victorie pentru yankei. Nu îi putea lăsa să îi ia prietena. Sau pământul. Sau pe Harrison.

— Ascultă. Ai nevoie de ajutor, Priscilla. Acceptă ajutor din partea mea până când Harrison va fi din nou pe picioare... Se opri, îngrozită de lipsa de inspirație a cuvintelor sale. Harrison niciodată nu avea să mai fie din nou pe picioare. Iartă-mă, draga mea. Am vrut să spun, până ce lucrurile vor reintra în normal. Dar Priscilla părea mult prea distrasă ca să observe greșeala.

— Nu cred că lucrurile vor mai intra vreodată în normal. Nu după câte am pierdut.

— Aiurea. Bineînțeles că vor intra în normal. E doar o chestiune de timp. Când sclavii vor flămânzi, își vor băga

mințile în cap și se vor întoarce la muncă. Daniel spunea că s-ar putea să se dea o lege ca negrii să dovedească că sunt angajați cu folos sau să fie arestați ca vagabonzi. Soldații yankeii vor pleca în curând, înțeleg că deja mulți au și plecat. *Vom redobândi* ce am pierdut, Priscilla.

— Cu excepția celor dragi. Nimic nu îi mai poate aduce înapoi.

— Știu, murmură Eugenia. Știu. O trase din nou pe Priscilla în brațele sale ca să își ascundă propriile lacrimi, neîndrăznind să plângă.

— Cât mi-aș fi dorit să nu fi fost războiul ăsta, plânse Priscilla. Ce mi-aș dori să ne întoarcem la viața de dinainte!

— Ne vom întoarce. Dar trebuie să fii puternică și să nu te dai bătută.

Încă se mai țineau strâns în brațe când Eugenia auzi o trăsură trăgând în față.

— Așteptați pe cineva? întrebă ea.

— Probabil că e dl dr. Hunter. Mai trece să îl vadă pe Harrison când are drum înapoi.

— Șterge-ți ochii, draga mea, și fii puternică. Îl voi pofti înăuntru. Eugenia se liniști în drum spre ușă, netezindu-și rochia și aranjându-și părul la loc. Își ridică bărbia și zâmbi cu amabilitate în momentul în care deschise ușa ca să îl primească pe doctor.

— Bună ziua, domnule doctor. Ce mai faceți?

— Dna Weatherly! Își smulse pălăria și făcu o plecăciune reverențioasă. Mă bucur să vă revăd.

— V-am mai dojenit oare că nu îmi spuneți Eugenia? spuse ea, afișând un zâmbet cu subînțeles.

— În regulă... mulțumesc. Arăți minunat, Eugenia. Părea că nu se poate mișca din prag, privind-o lung cu admirație – și poate cu dor. Medicul fusese prieten cu Philip înainte de război și le mai făcea vizite ocazional ca să joace șah împreună cu el și să mai soarbă puțin vin Bourbon. *Tare mi-e că David Hunter vine să te vadă pe tine, nu pe mine*, obișnuia Philip să o tachineze. *Nu-i dată să nu-mi spună cât*

ești de frumoasă și cât de norocos sunt.

Doctorul își dresese glasul. Părea stânjenit, de parcă Eugenia îi citise gândurile.

— Nu... nu am mai avut ocazia să vorbesc cu tine de când s-a sfârșit războiul, dar aș vrea să îți spun acum că mi-a părut nespus de rău să aud ce s-a întâmplat cu Philip și Samuel.

— Mulțumesc. Am auzit că și tu ți-ai pierdut soția. E adevărat?

Dădu din cap cu solemnitate.

— Am trimis-o să stea cu mama ei cât am fost eu plecat, gândindu-mă că îi va fi mai bine în Savana, dar atât ea, cât și mama ei au murit de friguri.

— Îmi pare nespus de rău. Intră, David. Priscilla e nerăbdătoare să discute cu tine despre Harrison.

— Da, desigur. Voi merge să văd pacientul mai întâi, dacă nu te superi. Și dispăru în camera lui Harrison de la parter, iar în câteva clipe Josephine și Mary ieșiră pentru a le oferi intimitate. Pe fețele lor se putea citi un sentiment de ușurare întocmai ca și în cazul deținuților evadați.

— Sunt o gazdă groaznică, nu-i așa? spuse Priscilla. Doamnelor, vă servesc cu un ceai?

— Nu, nu te deranja, spuse Eugenia. Nu e cazul, nu, fetelor? Mary dădu din cap și se așeză lângă ele în antreu pentru a mai sta de vorbă, acum că Priscilla părea să se mai înveselească prin participarea la o scurtă conversație plăcută. Josephine se făcu nevăzută ca de obicei. Eugenia auzi un zgomot ușor de farfurii și căni în bucătărie și se gândi că fiica ei se pusese să spele vasele. De ce, Doamne, insistă fata asta să facă pe servitoarea?

După vreo cincisprezece minute, doctorul ieși din camera lui Harrison, vizibil îngrijorat.

— Aș dori să discut puțin cu dumneavoastră, doamna Blake.

Eugenia se ridică.

— Cred că noi ne vom vedea de drum, spuse ea, dar

Priscilla o prinse de mână.

— Nu. Așteaptă! Te rog! Aș vrea să mai stai. Dacă e de rău, voi avea nevoie de tine...

— Desigur, dragă. Mary, te rog frumos să mă aștepți afară la trăsură. Voi veni și eu imediat.

— Cum e? Întrebă Priscilla după ce Mary plecă. Ochii îi erau deja plini de lacrimi înainte ca dr. Hunter să apuce să spună ceva.

— Fizic, nu este nimic în neregulă, doamnă Blake. Rana i s-a vindecat pe de-a întregul. Știu că s-a plâns de o durere-fantomă la piciorul amputat, dar asta e ceva obișnuit.

— De-abia dacă mănâncă și se topește pe zi ce trece. A rupt logodna cu Emma Welch și acum a alungat toți servitorii.

— Da, mi-a spus domnișoara Welch.

— O tot ține că vrea să moară, și mi-e foarte teamă că va face ceva... că îl voi găsi...

Doctorul îi puse mâna pe umăr.

— Nu cunosc niciun leac împotriva disperării. Îmi pare foarte rău. Dar promit să mai vin să îl vizitez mai des, dacă doriți. Și mă voi ocupa să primiți amândoi niște rații de la guvern. Se distribuie prin sat la Biroul pentru Eliberați. Poate îi va prii o schimbare de dietă.

— M-aș bucura foarte mult. Vă mulțumesc că ați venit, domnule doctor.

Eugenia îl conduse până la ușă. Se opri în prag și spuse:

— Mi-a făcut plăcere să te revăd, Eugenia. Arăți la fel de bine ca întotdeauna.

— Mulțumesc, David.

Complimentul său o bine dispuse, chiar dacă el nu era un membru al clasei sale sociale. Fusese ușurată să vadă că locuința lui din oraș supraviețuise războiului, dar nu dorea să se gândească cum arăta aceasta pe dinăuntru, acum că soția lui nu mai era ca să se ocupe de ea. Dr. Hunter și soția sa nu ținuseră sclavi.

După ce plecă, Eugenia se duse înăuntru și o găsi pe

Josephine jos, în bucătăria care acum arăta curată și ordonată. Era cu picioarele goale. Pantofii ce nu îi fuseseră buni erau aruncați la o parte. Eugenia dădu din cap, reprimându-și dojana.

— Plecăm în câteva minute, Josephine. Du-te afară și așteaptă în trăsură cu sora ta.

— Nu mai stai puțin? o imploră Priscilla în timp ce Eugenia se pregătea de plecare. Nici nu îți poți imagina ce singură mă simt pe aici toată ziua. Măcar tu le ai pe fete să îți țină companie.

— Vom mai veni curând, îți promit. Dar în timp ce își îmbrățișă prietena de rămas-bun, în minte i se contură o idee. O lăsă pe Priscilla și îi luă mâinile într-ale sale.

Ascultă, draga mea. Cum ți s-ar părea dacă Josephine s-ar muta cu tine o perioadă? Te-ar putea ajuta cu Harrison și ți-ar fi și o companie plăcută. Ce zici?

— O, dar nu se poate...

— Prostii. Bineînțeles că se poate. Jo va veni cu mine acasă acum, își va aduna câteva lucruri și o vom aduce înapoi duminică după biserică. Te rog să nu te împotrivești, draga mea. Sunt hotărâtă. Ne vedem duminică. Și o porni spre trăsura ce o aștepta, înainte ca Priscilla să mai poată protesta.

Eugenia așteptă până ce calul o luă la trap pe lungul drum ce ducea spre casă ca să îi spună fiicei sale ce hotărâse.

— Ascultă, Josephine. Priscilla mi-a mărturisit astăzi, într-un moment de confidență, că dacă nu va găsi niciun ajutor, va trebui să vândă plantația și să se mute. Lupta cu boala lui Harrison a fost extrem de grea pentru ea și mi-am dat seama că nu face față greului la fel de bine ca noi. Are nevoie de ajutorul nostru, așa că i-am oferit asistența ta.

— Cum? Asistența mea? De ce eu?

Eugenia privi înspre pădure spre marginea domeniului, evitând privirea fiicei sale.

— Pentru că ești o tânără bună și capabilă.

— Dar nu vreau să am grijă de Harrison! E plin de înverșunare și de ură! Mary poate să ți-o spună dacă nu mă crezi, dar fiecare minut petrecut acolo a fost oribil! Nu mă deranjează să o ajut pe doamna Blake, dar te rog să nu mă pui să am grijă de el. Te rog, mamă!

— Deja i-am promis Priscillei că vei merge. Va fi pe o perioadă scurtă, până ce situația se va ameliora. I-am spus că te vei muta la ei duminică, imediat după biserică.

Josephine se încovoie de disperare. Eugenia se abținu să nu-i spună ceva legat de postură. În schimb, își luă fiica de mână.

— Harrison și mama sa nu au pe nimeni, Josephine. Sunt convinsă că și ei ne-ar ajuta dacă situația ar fi invers și Daniel ar fi fost cel care și-a pierdut piciorul.

Josephine nu spuse nimic, dar o lacrimă i se rostogoli pe obraz, ajungând direct pe mâna Eugeniei.

— Fără lacrimi, draga mea, spuse ea. Fii puternică. Trebuie să fim puternice.

Capitolul 9

De îndată ce femeile albe plecară de acasă, Lizzie își dezlegă șorțul și ieși la soare pe pridvorul din spate. Nu era ea sclava nimănui, așa că nici nu trebuia să lucreze ca atare. În plus, nici nu avea cum să facă munca a cinci sclavi de una singură, orice ar fi vrut doamna Eugenia.

În clipa în care își așează trupul istovit jos, grămada răzleață de pui din curte își făcu apariția, dornici să vadă dacă le aruncă firimituri, înghiontindu-se și îmbulzindu-se ca niște puști neastâmpărați. Găinile arătau atât de jalnic, încât Lizzie nu ar fi avut mult de lucru să le ciupilească când va fi venit timpul să le pună în farfurie. Dar atâta timp cât dădeau un ou, două pe zi, erau în siguranță, departe de cratiță. Sigur știau și ele adevărul, de tot scormoneau și ouau, prelungindu-și viața plătind cu ouă.

Dna Eugenia tot timpul se plângea că nu sunt destule ouă. Lizzie nu o putea face să înțeleagă că trebuia să lase găinile să clocească un timp. Odată ce puii ieșeau din ou și creșteau, urmau să fie mult mai multe ouă de mâncat.

— Pentru moment, trebuie să vă descurcați fără, îi spunea ea doamnei Eugenia, ca să aveți mai încolo.

Dar stăpâna nu voia să audă.

Lizzie flutură șorțul ca să sperie cârdul.

— Plecați. Nu mă mai bateți la cap. Nu am nimic pentru voi. Așa că puii se agitară, cu gâlceavă și cloncănit, și făcură cale întoarsă să mai ciugulească insecte prin noroi. Lizzie închise ochii, lăsând soarele să îi încălzească fața. Murmurul nepăsător al puișorilor aducea cu zumzetul ce se crea când doamna Eugenia și prietenele sale stăteau în salonul din față și vorbeau despre vreme și câte și mai câte. Din când în când una dintre doamne se trezea să scoată câte un chicot sau cârâit de începeau și restul să le imite, întocmai precum puii de găină. Gândul în sine îi smulse un zâmbet.

Când redeschise ochii, îl văzu pe Otis venind într-o

plimbare spre ea dinspre grajduri. Îi făcu semn și afișă un zâmbet.

— Uită-te la tine – stai la soare ca o femeie liberă.

Lizzie nu se putu stăpâni să nu zâmbească.

— Păi dacă sunt femeie liberă...

Se opri în fața ei, atât de înalt și lat în umeri, încât acoperi tot soarele.

— Doamnele au plecat?

— Da. Dar ar fi bine să stai prin preajmă. Dl Daniel nu s-a dus cu ele. Sigur va veni să te caute acuși.

— Știu eu unde e el, spuse Otis râzând. Tocmai m-a trimis să îi duc puțină apă de băut.

— Și ce e așa de amuzant? De ce te-ar face să râzi faptul că te face curierul lui?

— Pentru că de el mă distrez. Crede că eu sunt servitorul lui, care îi aduce păhărelul, dar el încă mai lucrează la grajduri, iar eu am ieșit la lumină, la o gură de aer. Otis se așează pe pridvor lângă ea. Și, în plus, voi fura o sărutare de la cea mai frumoasă fată din ținut. Își plecă fața spre a ei și o sărută. Lui Lizzie îi plăcea mirosul lui familiar de pământ și sudoare. Nu i-ar fi plăcut nimic mai mult decât să stea aici și să îl sărute toată ziua. Totuși, se trase la o parte.

— Mai bine nu, spuse ea, lovindu-l ușor cu cordonul șorțului. Dl Daniel se poate uita, știi doar. Mă duc să îți aduc ceva în care să cari apa. Se ridică și se duse în bucătărie să caute două ulcioare.

Dl Daniel nu ar împărți un ulcior de apă cu un negru, așa cum nu ar bea din troaca porcului. Otis o urmă înăuntru și se uită cum caută în dezordinea ce domnea în bucătărie.

— Vezi de câtă dezordine trebuie să mă ocup? spuse ea. Credeam că dacă voi fi liberă va fi mai bine, dar nu e așa. Acum, eu sunt și bucătăreasă, și femeie de serviciu, și menajeră, toate întruna. Dna Eugenia se poartă de parcă încă am fi cinci – spunându-mi să fac un lucru, apoi, înainte să mă apuc de el, strigă după mine să fac altceva. Nu pot să le fac pe toate.

— Știu, Lizzie dragă. Știu. Te-ai aștepta ca toate necazurile prin care au trecut alții ăștia să le facă inima mai bună, nu mai dură.

Lizzie se întoarce să se uite la Otis al ei, ce stătea acolo atât de răbdător, fără urmă de îngrijorare pe chip. Se lăsă cuprinsă de brațele sale, odihnindu-și capul pe umărul lui. Cămașa îi era udă de sudoare.

— Iar mă plâng toată ziua. Sunt la fel de rea ca stăpâna. Cum de tu nu te plângi niciodată, Otis? Ei încearcă să te facă pe tine să faci munca a cincizeci de sclavi.

— Nu va fi pentru mult timp. Dl Daniel își va călca pe mândrie zilele astea și va fi nevoit să mai angajeze.

— Într-o zi, aș vrea să plec de aici și să nu mă mai întorc. Trebuie să existe un alt loc mai bun pentru noi.

— Știi doar că nu putem să renunțăm la ce avem aici. Atâta timp cât copiii au șansa să meargă la școală, trebuie să stăm aici. Într-o zi, vom avea un loc al nostru, Lizzie dragă, te asigur. Și atunci nimeni nu ne va mai spune ce să facem. Lizzie îl îmbrățișă, apoi se retrase. Duse cele două ulcioare pe care le găsi la pompă, le clăti cu apa din găleată, apoi pompă până ce ambele ulcioare și găleata se umplură. Uneori, lucrul aici pentru doamna și fetele ei era de parcă nu ar fi avut loc niciun război și nu s-ar fi schimbat nimic. Mă simt de parcă tot sclavă aș fi și așa va fi mereu.

— Totul e aici, spuse Otis, arătând spre inimă. Aici știm că suntem liberi. Nu contează ce spun ceilalți. Dacă alții se vor lua de tine, adu-ți aminte că nu sunt decât vorbe, Lizzie. Nu te agăța de ele. Aruncă-le pe ușa din spate ca pe o găleată cu apă chioară.

— Asta faci tu când dl Daniel se poartă urât cu tine?

— Da, doamnă. Asta fac. Se aplecă să ridice ulcioarele și o sărută pe gât. Ne vedem diseară, Lizzie dragă.

Îl privi plecând, întrebându-se cum de un om atât de bun și stăpân pe sine și-ar lua o nevastă fricoasă și plină de griji ca ea.

Se întoarce chiar înainte de a ajunge la grajduri și îi

zâmbi ca și cum ar fi știut că se uită la el. Ridică mâna și îl salută, simțindu-se copleșită de dragoste pentru el. Nu suporta să vadă că este tratat ca un sclav în fiecare zi, să muncească peste măsură și să fie luat de sus de dl Daniel. Otis era la fel de bun ca orice alb – poate chiar mai bun. Dar avea dreptate. Dacă ar mai sta puțin și copiii ar putea să meargă la școală și dacă ar lucra din greu și ar pune bani deoparte, ar putea să aibă un loc al lor într-o zi, întocmai cum le spusese yankeul din oraș.

Lizzie se gândi din nou la găinile din curte și cât de bine i-ar fi și doamnei Eugenia dacă nu ar înhăța toate ouăle în fiecare dimineață. Asta încerca Otis să îi spună lui Lizzie: *E mai bine să rezisti așa pentru moment, ca să-ți fie mai bine după*. Oftă și se întoarse în casă la lucru.

Era plăcut să aibă casa la dispoziție în absența doamnei Eugenia. Dar nu trecu nicio jumătate de oră, că doamna începu să sune din clopoțel după Lizzie. De ce nu putea femeia asta să se deplaseze pe hol să vadă cu ochii ei cât era de ocupată și să nu o mai întrerupă întruna? Lizzie își uscă mâinile de șorț și urmă țărâitul clopoțelului până în holul din față.

— Da, doamnă Eugenia.

— Ascultă aici, spuse ea, arătând spre masa de pe hol. Eu și fiicele mele am fost plecate în vizită astăzi, iar pălăriile și mănușile încă nu au fost duse sus și puse la loc.

— Nu am avut timp, doamnă.

Dacă ar fi avut și o brumă de curaj, ar fi întrebat-o de ce ea sau cele două fete nu au putut să le ducă chiar ele sus.

— După cum ți-am mai explicat, trebuie să învelești pălăriile în hârtie de mătase și să le pui în cutiile lor – și să ai grijă să nu strivești vreo floricică sau vreo pană. Apoi, să verifici mănușile să vezi dacă trebuie spălate și uscate sau reparate.

Iar dacă se găsea cea mai mică pată pe vreo mănușă sau o singură pană lăsată pe pălăria sa de doi bani, Lizzie avea să și-o primească. Așteptă să vadă dacă mai era ceva.

— O prietenă de-a mea a rămas fără servitori pentru moment, spuse stăpâna într-un final. Sigur știi pe cineva care ar putea să o ajute, nu-i așa?

Lizzie își mușcă buza, prefăcându-se că se gândește, în timp ce se pregătea pentru un răspuns tăios. Dna Eugenia chiar credea că sclavii au o grămadă de prieteni cu care se vizitează toată ziua? Chiar credea că negrii își pierd timpul cu întâlniri la fel ca albi? Lizzie se forță să rămână inexpresivă și să răspundă rapid.

— Nu, doamnă. Nu cunosc pe nimeni.

— Poți să te mai interesezi pentru mine, te rog? Când îi mai vezi pe alții?

— Care *alții*? Cuvintele îi tâșniră fără ca Lizzie să le mai poată opri. Eu nu mă întâlnesc cu nimeni, doamnă Eugenia, având în vedere că lucrez aici din zori până seara. Îi păru rău de cele spuse chiar în momentul rostirii, dar stăpâna știa exact cum să o stârnească să-și scoată furia la suprafață, precum apa din pompa de afară.

Dna Eugenia rămase calmă, de parcă ar fi fost sub demnitatea ei să îi mai dea vreo replică. Probabil se gândea să o facă pe Lizzie să plătească pentru această ieșire într-o altă zi.

— Atunci, te rog să o ai în vedere pe prietena mea în cazul în care auzi de cineva care își caută de lucru. Fiica mea Josephine se va muta acolo la sfârșitul săptămânii ca să dea o mână de ajutor.

Lizzie nu spuse nimic. În schimb, se întoarse și plecă fără să ceară voie. Știa să se poarte și mai bine de atât. Știa și că asta o scotea din sărite pe doamna Eugenia – poate așa cum se simțea Lizzie acum.

— Lizzie!

Se opri, apoi se întoarse încet pentru a o privi, fără să spună nimic. Erau precum doi câini enervați, ce se încolțeau, zburliți, niciuna neîndrăznind să atace sau să dea înapoi.

— Ne-ai făcut paturile? Ai făcut curat în dormitoare?

întrebă doamna Eugenia.

— Nu am avut încă timp, doamnă. Dacă ar fi întrebat-o pe Lizzie ce făcuse toată dimineața, avea pregătită lista – și tot ce era trecut acolo era mai important decât făcutul paturilor pentru cele două domnișoare răzgâiate care, dacă era până acolo, ar fi putut să-și aranjeze și singure așternutul.

— Măcar ai golit oalele de noapte de sus? Te rog să nu le lași prea mult. Se încălzește afară.

— Da, doamnă. Nu conta cât de cald se făcea afară. Lizzie avea oroare de golirea oalelor de noapte. Muncă de sclav.

— Ar trebui să îți faci o ordine în sarcini, Lizzie, și să te ocupi mai întâi de lucrurile cele mai importante.

— Da, doamnă.

Se îndreaptă spre ieșire, gata să explodeze. *Mai întâi lucrurile cele mai importante?* Oare stăpâna prefera să i se facă mai întâi paturile sau să primească mâncarea pe masă?

Lizzie se întoarse în bucătărie ca să frământa pâinea, conștientizând că nu făcea decât să se pedepsească singură atâta timp cât nu se ducea să pună la loc pălăriile și să golească oalele de noapte. Dar lovirea și frământatul aluatului o ajuta să își descarce furia. După ce lăasă coca lângă foc ca să dospească, se duse într-un final sus pentru a duce la îndeplinire corvezile.

Spre după-amiază, Lizzie ieși să plivească buruienile din grădina de zarzavaturi, ca pretext pentru a-și supraveghea copiii care urmau să se întoarcă în curând de la școală. Era îngrijorată de moarte pentru ei, știind cât era de lung drumul spre sat și cât de periculos era pentru ei să bată atâta drum singuri. Era plin de albi cărora nu le plăcea să vadă negrotei altundeva decât la muncă.

Și era și mai periculos pentru fiica ei, Roselle, care avea deja cincisprezece ani și devenise frumușică ca un piersic în floare.

Lizzie se opri surprinsă când ajunse în grădină. O văzu pe domnișoara Josephine deja la lucru cu o pălărie mare de paie în cap pentru a-și proteja pielea albă, să nu i se facă rozalie. Amândouă știau cât s-ar fi supărat doamna Eugenia dacă ar fi prins-o făcând munca de sclavi, dar domnișoarei Jo nu părea să îi pese.

— Pot să vă întreb ceva, domnișoară Josephine? întrebă Lizzie.

— Desigur.

— De ce doriți să lucrați aici în grădină ca o sclavă? Știți că doar o veți supăra pe doamna Eugenia.

— Pentru că îmi place să lucrez în grădină. Simt că fac ceva util. În plus, mama s-a dus să doarmă.

Lizzie se puse să lucreze cot la cot cu ea, ridicând privirea din minut în minut, uitându-se după copii și... după stăpână. Ataca buruienile cu aceeași furie cu care frământase aluatul de dimineață, consumându-și toate îngrijorările și temerile, până ce Jack și Rufus își făcură apariția pe drum, aruncând pietre printre buruieni și agitând praful cu picioarele goale.

Băieții erau singuri.

Lizzie simți că o lasă toate puterile, de parcă ar fi primit o lovitură direct în stomac când văzu că Roselle nu era cu ei. Sapa îi căzu din mână și o luă spre drum pentru a se întâlni cu ei, lăsând în urmă porțița de la grădină balansându-se și pe domnișoara Jo, nedumerită.

— Unde e sora voastră?

Tânărul Rufus o privi cu aceeași expresie calmă pe care o avea întotdeauna tatăl său.

— Roselle a plecat de la școală la prânz, mamă, și nu s-a mai întors. Lizzie simți aceeași lovitură în stomac încă o dată.

— Cum? Dar unde s-a dus? E cu cineva?

— Nu știu unde s-a dus, dar nici Lula, nici Corabelle nu s-au mai întors.

Iar Lizzie nu putea să facă nimic decât să aștepte. Și să

se îngrijoreze. Se bazase pe Roselle pentru pregătirea prânzului, dar acum trebuia să gătească și să îl servească singură. Unde putea fi Roselle? Dacă i s-a întâmplat ceva îngrozitor? Să se ducă Otis să o caute?

Pe când ajunse Roselle acasă, prânzul fierbea deja, precum și starea lui Lizzie.

— Unde ai fost? De ce nu ai fost la școală după-masă așa cum ar fi trebuit?

Roselle le aruncă o privire fraților ei, care erau ocupați să umple lada de lemne.

— M-am plimbat puțin cu prietenele mele prin Fairmont și m-am simțit atât de bine liberă, fără să-mi spună nimeni ce să fac... efectiv am uitat să ne mai întoarcem la școală.

— E periculos să umbli așa! strigă Lizzie. Chiar nu știi ce ți se poate întâmpla?

Numai ce începuse să o dojenească, când clopoțelul din sufragerie sună, întrerupând-o. Lizzie închise ochii și inspiră adânc pentru a-și reveni, apoi își privi din nou fiica.

— Mă duc să văd ce vrea stăpâna. Termină tu de pus mâncarea în farfurii, apoi spală cratițele. Vom mai vorbi când se întoarce și taică-tău. De data asta, Roselle avu bunul simț să facă ce i se spusese.

Lizzie se grăbi să ajungă în sufragerie. La fel ca în zilele de altă dată, cu toții erau așezați cu farfuriile lor frumoase pe masă, cu fața lor de masă albă și cu șervețele lor elegante. Nu era nimic de mâncare în afară de mâncarea pentru sclavi și nici din aceea nu prea multă, dar doamna Eugenia dorea să fie servită în farfurii de argint la fel ca la cina de Crăciun.

— Adu-ne un ulcior cu apă, te rog, spuse ea.

— Da, doamnă.

Lizzie se întoarse în bucătărie și îi ceru lui Roselle să caute un ulcior, apoi îi trimise pe Rufus și pe Jack să scoată niște apă.

Otis ajunse pe când Lizzie alerga încolo și înapoi din bucătărie în sufragerie și înapoi, iar ea îl văzu spălându-se

afară. După ce albi primiră de mâncare, Lizzie reuși într-un final să se așeze la masa de la bucătărie împreună cu familia sa, chiar dacă putea oricând să sară la datorie din nou dacă clopoțelul ar fi început să sune.

După ce Otis termină rugăciunea pentru masă, Lizzie se întoarse spre el și spuse:

— Vrei să știi ce a făcut Roselle astăzi? După prânz, a plecat cu prietenele ei și nu s-a mai întors la școală. Apoi, se întoarse spre fiica sa, făcându-i semn cu degetul. Acum, ar fi bine să ne spui de ce ai făcut asta. Și ar fi bine să ai un motiv serios.

Otis întinse mâna pentru a o calma pe Lizzie. O mai avertizase și înainte că nu ajungea nicăieri cu țipatul și cu atitudinea de stăpână. Nu reușea decât să o enerveze pe Roselle, așa cum se enerva și Lizzie, atunci când doamna Eugenia începea să îi dea ordine și să țipe la ea. Înainte ca Roselle să apuce să răspundă, Otis începu să îi vorbească încet.

— Roselle dragă, știi care e diferența dintre un sclav și un om liber? Diferența constă din faptul de a ști să scrii și să citești. Dacă înveți lucrurile astea, poți să devii ce vrei în viață. Nimeni nu te va putea cumpăra ca pe o proprietate. Dar dacă rămâi în ignoranță, vei fi întotdeauna o sclavă.

— În plus, adăugă Lizzie, poate că i-ai și auzit pe albi râzând și amuzându-se pe seama faptului că mergi la școală. Ei sunt convinși că nu se va prinde nimic de tine. Vrei să le dovedești că au dreptate?

— Ai încredere în mine și în mama ta, Roselle. Vrem ca tu să ai parte de tot ce nu am avut noi.

Roselle își ridică într-un final privirea din farfurie.

— Știu că tu nu ești tatăl meu, îi spuse ea lui Otis. Îmi amintesc când eram doar eu și mama, înainte să apari și tu.

Lizzie dădu să se ridice, gata să ajungă la ea peste masă să o plesnească. De ce trebuia Roselle să aducă vorba de asta de față cu frații ei și să-l întristeze pe Otis?

— El e tatăl tău acum și va trebui să faci ce-ți spune.

Otis întinse din nou mâna.

— Faptul că nu ai sângele meu nu mă împiedică să te iubesc ca pe propria mea fiică, Roselle. Acum, te rog frumos să ne spui mie și mamei tale ce a fost atât de important încât să nu te mai întorci la școală astăzi.

Roselle ridică din umeri.

— Nimic... Am vrut pur și simplu să evaderez undeva unde nimeni nu-mi spune ce să fac. Eu, Lulu și Corabelle nu am mers niciunde. Ne-am plimbat doar prin oraș și ne-am gândit ce am putea să facem acum că suntem libere. Lulu spunea că am pielea destul de albă ca să „trec”. Ea mi-a spus că dacă nu m-ar cunoaște nimeni, m-aș putea chiar mărita cu un alb.

Lizzie simți că o furnică pielea.

— Asta vrei tu să faci în viață? Să te căsătorești cu un alb?

— De ce nu? E mai bine decât așa.

— Asta vor și fețele alea albe și care nu sunt bune de nimic, spuse Lizzie, gesticulând la masă. Hai, spune, după ce te măriți cu un alb, ce vei face? Vei sta toată ziua ca ei, chicotind ca găinile?

— E mai bine decât să golești oale de noapte. În plus, ce altceva aș putea să fac?

Lizzie nu știa. Ea nu fusese liberă să viseze la o altă viață decât de puțin timp. Dar când se uită la Otis și la cei doi fii ai lor, așezați în jurul mesei împreună, realizează dintr-odată ce voia.

— Ascultă, Roselle. Nu e nicio rușine să lucrezi cinstit. Dar „ceva mai bun” înseamnă să fac această muncă în propria mea casă, pentru soțul și familia mea. Înseamnă să admirăm grădina și cârdul de pui și să știi că sunt ale tale. Doar ale tale. Înseamnă să știi că o să ai parte de smântână și de lapte, nu de ce mai rămâne după baterea untului. Iar cel mai important, înseamnă să clădești ceva împreună cu un bărbat bun, cinstit, pe care să îl iubești cu adevărat, și nu cu un oarecare palid la față după care să te duci doar

pentru că este bogat.

Otis îi prinse mâna. O strânse cald și ferm.

— Noi nu putem să te oprim să faci ce vrei când vei fi mai mare, îi spuse el lui Roselle. Dar pentru moment, te rugăm să mergi la școală.

— Pentru că și dacă vei găsi un alb cu care să te măriți, termină Lizzie, va ști exact ce ești atâta timp cât nu știi să scrii și să citești.

— Tatăl meu adevărat a fost alb?

Pentru a doua oară, Lizzie aproape că se ridică de pe scaun pentru a-i trage o palmă fiicei sale. Cu aceeași mână, Otis o împiedică însă să se ridice.

— Nu te gândești tu la asta acum, reuși ea să spună. Tu învață ce vi se spune la școală și, într-o zi, când voi vedea că ai terminat, o să-ți spun și despre tatăl tău.

— Promiți?

Lizzie simți un nod în gât de teamă, înainte să-i răspundă.

— Da, promit. Acum ajută-mă să strâng masa și să spăl vasele.

Clopoțelul sună din nou în sufragerie chiar în momentul în care Lizzie se ridică. Își încovoie umerii. Simțea că efectiv nu are puterea să facă față ifoselor doamnei Eugenia acum.

— Du-te tu să vezi ce vrea, îi spuse lui Roselle, până arunc eu firimiturile la găini. Câteva minute de liniște o ajutară pe Lizzie să o ia mai ușurel și să se calmeze.

Intră din nou chiar când Roselle se întorcea din sufragerie cu mâinile pline de vase murdare.

— Urăsc să lucrez pentru doamna Eugenia, bombăni ea. Mi-aș dori să îmi găsesc de lucru în altă parte.

Lizzie înțelegea perfect ce simțea fiica ei. Dar oricât de mult ar fi avut nevoie de ajutorul lui Roselle pe acolo, realizează că le-ar prinde amândurora mai bine dacă Roselle ar pleca și ar lucra pentru altcineva un timp. Lizzie se duse la ligheanul unde fiica sa punea vasele și o luă după umerii săi subțiri.

— Dna Eugenia m-a întrebat chiar astăzi dacă știu pe cineva care ar putea să lucreze pentru prietena ei, doamna Blake. Vrei să îi spun că te poți duce tu câteva ore după școală în fiecare zi? Poate ai câștiga ceva bănuți.

— O să mă gândesc, spuse ea dând din umeri.

Când munca pe ziua aceea se termină, Lizzie închise ușa spre conac și se duse în coliba sa cu familia. În unele nopți, mai stăteau de vorbă puțin, dar nu și în noaptea aceea. Cu toții erau prea istoviți. Lizzie se întinse lângă Otis și îl ținu strâns.

— Ce să facem cu Roselle? îi șopti ea în întuneric.

— Ne vom ruga și ne vom bizui pe bunul Dumnezeu, ce altceva să facem?

— Mă tem pentru ea.

— Știu. Și eu. Dar Roselle va fi bine, Lizzie dragă. Trebuie doar să mai lucrăm puțin aici.

Lizzie oftă și se hotărî să aibă răbdare. Va lăsa ca ouăle să facă pui și, într-o zi, ea și Otis vor avea un întreg coteț al lor.

Capitolul 10

14 mai 1865

Cu o săptămână în urmă, dacă cineva ar fi întrebat-o pe Josephine ce și-ar dori, ar fi spus în mod sigur că vrea să scape de veșnicile nemulțumiri ale familiei. Acum, că dorința i se îndeplinise, regreta. În clipa în care se trezi duminică dimineața și văzu bagajul pe care și-l pregătise pentru plecarea la doamna Blake, realizează că mersese din rău în mai rău. Josephine ar fi preferat să trăiască în pădure decât cu Harrison Blake.

Totuși, o compătimea pe mama lui. Priscilla nu merita toată suferința care se abătuse asupra ei. Pe Josephine nu ar fi deranjat-o să o ajute cu treburile casei până ce își găsea o servitoare sau să pună mâna la cultivarea grădinii pentru a scoate ceva legume pentru mâncarea casei. Jo se bucurase să o ajute pe Lizzie cu grădina. Chiar mergea acolo aproape zilnic când dorea să scape de mama și de sora ei. Îi făcea plăcere chiar și să își petreacă seara cu doamna Blake, având în vedere că ea nu se plângea întruna ca și mama sa și nici nu o corecta mereu privind postura și manierele. Dar cum putea să trăiască sub același acoperiș cu Harrison Blake? Chiar și o scurtă vizită în odaia lui îi păruse o incursiune în vizuina bursucului.

Josephine oftă și coborî din pat ca să se pregătească pentru biserică.

Dintr-un oarecare motiv, se gândi la yankeul pe care îl găsisese pitit în căsuța din copac cu patru zile în urmă. Oare spusele sale să fie cheia fericirii? Recunoștința. „*Când sunt atent să fiu mulțumitor pentru lucrurile mici, atunci toate acele bucurii se adună și mă fac fericit*”. Nu putea fi adevărat, nu-i așa? Dar în timp ce Jo își încheia corsajul și își luă rapid fusta, parcă totul căpăta sens. Mulțumirea era opusul nemulțumirii. Poate că ar trebui să îi urmeze sfatul. Dacă mama se plângea că nu avea șuncă, Jo putea să îi

spună că poate fi recunoscătoare că aveau ouă. Când sora ei s-ar mai plânde de rochiile ei ponosite, Jo ar putea să îi spună să fie recunoscătoare că nu poartă zdrențe ca Lizzie.

Josephine dădu la o parte draperiile de la geam și lăsă lumina soarelui să pătrundă, văzând că mărul din grădină era deja în floare. Sigur putea fi recunoscătoare pentru asta. Nu numai că vor avea mere în următoarele luni, dar pomul era la fel de încântător precum o mireasă împodobită cu volănașe, jupoane apretate și tot tacâmul. Cine mai avea nevoie de dantelă pe rochiile când aveau un întreg pom înveșmântat în flori dantelate, chiar în fața ușii? Poate că se va duce să culeagă o mână de flori cu care să decoreze masa.

Apoi, Josephine își aminti că urma să se mute sub același acoperiș cu înverșunatul și nefericitul Harrison Blake chiar în acea zi. Cum putea să fie recunoscătoare pentru asta? Se întoarse de la fereastră, privind în gol în timp ce scormonea în minte după un răspuns. Putea să fie mulțumitoare că nu era rudă cu el, ceea ce însemna că nu trebuia să îl mai vadă după ce își va fi îndeplinit misiunea acolo. Și putea să fie *deosebit de* recunoscătoare că Harrison Blake nu era soțul ei! Gândul o făcu să zâmbească. Poate că ideea asta cu recunoștința dădea roade, până la urmă.

— La ce te strâmbi? întrebă Mary. Căscă și își întinse brațele, slabe și palide ca niște lujere noi.

— Nimic, sunt doar... recunoscătoare, spuse Jo, ridicând din umeri.

— Mama spune că nu trebuie să ridicăm din umeri.

— Mama are prea multe reguli. Ar trebui Josephine să fie mulțumitoare și pentru acestea? se gândi la asta câteva clipe și hotărî că respectarea regulilor o ajutase pe mama să rămână tare – iar tăria ei ținuse familia în viață în timpul războiului. Așa că, da, putea să fie mulțumitoare și pentru regulile mamei. Așa că o lovi ușor pe picior pe Mary și spuse:

— Eu zic să te ridici din pat, altfel, vom întârzia la

biserică. Apoi, se așează în fața oglinzii și începu să se pieptene.

Mary coborî din pat și dădu un oftat îndurerat în momentul în care aruncă o privire în garderobă.

— Nu am ce să iau pe mine la biserică în afară de rochia asta uzată pe care am luat-o și săptămâna trecută.

— Bucură-te că n-a ars biserica în timpul războiului, replică Josephine. Și că avem trăsură și cal care să ne ducă până acolo.

— Ce tot spui?

— Nu contează. Oricum, nu pot să-ți explic. Josephine își răsuci părul într-un coc și îl prinse. Apoi, se grăbi jos să culeagă un buchet de flori de măr pentru a decora masa la micul dejun. Se va duce la biserică cu familia ca să evite vreun conflict cu mama, dar va petrece tot timpul visând cu ochii deschiși, și nu rugându-se. Rugăciunea se dovedise o pierdere de vreme.

Lui Daniel îi luase atât de mult timp să se pregătească, încât îi făcu pe toți să întârzie la biserică. Josephine stătu cu capul plecat, stânjenită să intre pe vârfuri la un serviciu de închinare deja început. Cum ar fi putut să fie recunoscătoare pentru această întârziere? Acum întreaga familie era nevoită să se așeze în spate printre cei ce sușoteau neliniștiți.

Jo încă mai încerca să găsească ceva pentru care să fie mulțumitoare când o întrezări pe Emma Welch de-a curmezișul altarului. Ea și Harrison fuseseră foarte îndrăgostiți când și-au anunțat logodna în urmă cu cinci ani.

Jo se întreba acum dacă Emma suferea sau se simțea ușurată că rupsesse logodna. Pe măsură ce predica se lungea, Jo realizează că faptul că ajunsese cu întârziere la biserică în acea dimineață îi dădea ocazia să vorbească cu Emma. Dacă dragostea sa pentru Harrison ar putea fi reaprinsă, poate că Josephine nu ar mai trebui să se mute la familia Blake, până la urmă. În clipa în care serviciul se încheie, Jo își făcu loc să iasă din rândul de bănci și își făcu

loc prin mulțime până la altar, unde era multă lume.

— Bună, Emma. Ce mai faci? De aproape, rochia Emmei părea la fel de jerpelită ca și a ei.

— Sunt bine. Tu, Josephine?

— Sunt bine. Ascultă, putem vorbi? E important.

Jo știa că trebuie să vorbești despre vreme și să abordezi alte subiecte de politețe la început, în loc să ataci omul direct, însă nu era prea pricepută la astfel de conversații, spre dezamăgirea mamei ei. Se traseră la o parte pentru a lăsa loc celorlalți enoriași să intre în altar, apoi se așezară pe o bancă goală.

— Am trecut zilele astea cu mama pe la familia Blake, începu Josephine.

— Înțeleg. Emma își întoarse privirea, examinând mulțimea ce pleca de parcă cineva ar fi chemat-o, doar ca să aibă o scuză să plece. Ce mai face Harrison? întrebă ea.

— Încă e ținut la pat și are nevoie de îngrijiri speciale.

— Îmi pare rău să aud asta. Uite, eu trebuie să plec. Scuză-mă, te rog.

— Stai. Înțeleg că nu mai ești logodită cu el, dar Harrison e foarte descurajat, iar tu l-ai iubit odată...

— Nu-mi cere să-l vizitez, Josephine. Mărturisesc că îmi este foarte greu să îl văd așa infirm. A fost înalt și atât de chipeș, iar acum... rănilor sale sunt oribile.

— Dar nu scrie în Bible că „dragostea suferă totul, îndură totul”? Harrison e același chiar dacă are unul sau ambele picioare.

— Te înșeli. Nu mai este același om. Harrison pe care l-am cunoscut eu înainte de război era bun, iubitor și foarte vesel. Bărbatul care s-a întors acasă din război nu mai este el.

— Dar l-ai iubit. Poate dacă ai mai avea puțin grijă de el și l-ai alimenta cum trebuie...

— Am încercat, Josephine. I-am spus că nu îmi pasă de rănilor lui. Dar nu eu am fost cea care a rupt logodna. Harrison a făcut-o. Mi-a spus că nu mai dorește să se

căsătorească cu mine și mi-a poruncit să plec. Mi-a spus lucruri îngrozitoare – cum că niciodată nu m-ar fi iubit... și nici nu doresc să repet câte a mai spus. A spus că nu va putea niciodată să lucreze și să întrețină o soție și o familie și mi-a cerut să plec și să nu mă mai întorc.

Lui Josephine nu îi era greu să și-l imagineze spunând toate astea și multe altele. Dar continuă să insiste pe lângă Emma, disperată să scape cumva de corvoada de a trebui să-l îngrijească ea însăși pe Harrison.

— Nu ai putea să-i mai acorzi o nouă șansă? Mai devreme sau mai târziu se va înmuia și poate va redeveni iar cel care a fost odată.

— Este prea târziu. Am decis să mă întâlnesc cu alți pețitori.

— Dar dacă l-ai iubit...

— Ascultă. Îmi doresc și eu ce își dorește orice femeie: un soț, o casă și copii.

— Dar...

— Josephine, oprește-te! Adevărul e... Harrison mi-a spus că nu va putea avea copii din cauza rănilor. Obrajii Emmei luară culoarea sfeclei, iar Jo simți și ea că i se aprind obrajii. Astfel de subiecte nu se discutaseră niciodată.

— Am o mătușă văduvă în Norfolk, spuse Emma, ferindu-și din nou privirea. În câteva săptămâni, mă voi muta la ea ca să o ajut să aibă grijă de copii. Acolo, într-un alt oraș, unde sunt străină și nu știe nimeni că am mai fost logodită, am mai multe șanse să cunosc bărbați noi.

— Nici măcar nu o să-ți iei rămas-bun de la Harrison înainte de a pleca? Poate că încă o vizită va reaprinde o scânteie de dragoste sau speranță.

Dar Emma clătină din cap și se ridică.

— Îmi pare rău, Josephine.

— Îți doresc numai bine în Norfolk, strigă în urma ei, apoi suspină plină de frustrare. De ce unii reușeau să meargă mai departe, iar Jo rămânea prinsă acolo ca o muscă într-un pahar? Se ridică și ea și se grăbi spre altarul acum gol în

direcția opusă, părăsind biserica pe o ușă laterală, pe care o și trânti în urma ei.

— Recunoștința nu ține! strigă ea cu voce tare. Nu am pentru ce să fiu mulțumitoare.

Porni cu pași apăsăți de-a lungul pajiștii din jurul bisericii, ignorând grupurile vorbărețe de oameni, oprindu-se doar când o văzu pe sora ei, Mary.

— Spune-i mamei că merg pe jos acasă, îi strigă acesteia.

— Dar e prea departe! Pantofii tăi...

— Mă voi opri dacă obosesc. Puteți să mă luați de pe drum.

Pantofii lui Josephine poate că erau o problemă. Erau ai mamei ei și erau mult prea mici. Dar Jo nu purta ciorapi, așa că putea să își dea jos pantofii dacă îi făceau răni și să meargă desculță, ca o sclavă. Trebuia însă să și-i tragă înapoi în picioare înainte ca familia să o ajungă din urmă cu trăsura, ca să nu îndure o altă predică.

Îi prindea bine să se rupă puțin de ceilalți și să fie doar cu ea însăși. Poate că se va duce până acasă pe jos – numai că nu trebuia să meargă acasă, își aminti într-un final. Daniel îi urcase bagajul în spatele trăsorii. Se descurajă din nou. Ce putea oare să facă în privința lui Harrison? De ar fi putut măcar să îl convingă să se ridice din pat și să lucreze din nou plantația, atunci s-ar putea întoarce acasă.

Și-l scoase din minte pe Harrison, încercând să fie mulțumitoare pentru însorită zi și pentru cele câteva clipe de solitudine. Numai că în momentul în care o luă după colț, realizează că nu era singură. Un tânăr înalt și slab ca un felinar stradal mergea încet pe drum chiar înaintea sa, oprindu-se din metru în metru să ia câte o piatră sau să apuce câte o floare de cicoare de pe marginea drumului.

Nu îl recunoscuse până ce se apropie mai mult de el și îi văzu perciunii vâlvoi. Era yankeul din căsuța din copac. Cum îl chema? DI Chandler, de la Biroul pentru Eliberați. Îi trecu prin minte că poate el ar fi putut să îl ajute cumva pe Harrison. Josephine se opri o clipă să-și îndese pantofii în

picioare, apoi strigă:

— Domnule Chandler! Domnule Chandler, așteptați!

Acesta se întoarce, surprins să își audă numele și o așteaptă. La început, nu păru să o recunoască. Apoi, schiță un zâmbet și arată spre ea:

— Știu! Sunteți domnișoara cu pantoful rupt.

— Așa este. Măcar nu făcuse referire la tirada sa jenantă sau la lacrimile vărsate de față cu el. Aș vrea să vă cer un sfat, domnule Chandler.

— Desigur, domnișoară... Nu cred că v-am aflat numele data trecută.

— Josephine Weatherly, nu că ar conta. Întrebarea mea e legată de un vecin de-al nostru, Harrison Blake. Familia lui are nevoie de ajutor ca să își reorganizeze plantația. Spuneai că ăsta e și scopul agenției dumneavoastră, nu-i așa?

Dădu din cap că da.

— Îl aștept în biroul meu pe prietenul dumneavoastră și...

— Asta nu ar fi posibil. Dl Blake încă se recuperează în urma rănilor suferite în război. E infirm și ținut la pat.

— În cazul acesta, m-aș bucura să mă deplasez eu și să stau de vorbă cu el. Unde locuiește?

— Dacă o ții tot înainte spre plantația noastră, plantația lui e prima de care vei da pe dreapta.

— Ar fi bine dacă aș veni miercuri dimineața?

— Miercuri ar fi perfect. Mulțumesc.

Acum că întâlnirea era stabilită, Josephine nu mai voia să discute cu yankeul. Era chiar pe punctul de a-i ura o zi bună, când acesta o întrebă:

— Dumneavoastră veți fi acolo ca să faceți prezentările? Nu-mi place să merg undeva neanunțat. Unii aruncă cu oale după yankeii care le intră pe domeniu neinvitați. Zâmbetul afișat pe chip îl făcu să pară mai tânăr decât probabil că era. Și spre deosebire de fratele ei și de Harrison Blake, dl Chandler părea plin de viață și bun la inimă, înviorător ca o cană de apă de izvor într-o zi toridă. Dar, pe de cealaltă parte, dl Chandler făcea parte din tabăra învingătorilor din

război. El nu pierduse aproape tot ce deținuse.

— Da, voi fi acolo, îi spuse ea. Pentru o scurtă perioadă voi sta la familia Blake. Trebuie să te avertizez însă că dl Blake se poate să nu accepte ideea. Și nici să se arate prietenos cu dumneata. Dar dacă ai putea doar să le explici opțiunile pe care le-ar avea dacă ar convinge lucrătorii să revină pe plantație, sunt sigură că mama lui vă va fi foarte recunoscătoare.

— Desigur. O voi face cu plăcere. Iar dacă dumneavoastră...

— Mulțumesc. O zi bună! Se întoarce și se grăbi înainte ca el să apuce să spună mai multe, îndreptându-se înapoi spre drumul pe care venise.

— Ne vedem miercuri, îi strigă el.

Știa că era nepoliticos să pleci atât de brusc, dar nu dorea să mai audă nimic din partea lui, cu atât mai puțin să fie văzută discutând cu el. Trecu din nou pe lângă el câteva minute mai târziu după ce urcă în trăsura familiei, dar îl ignoră cu totul, văzându-și de drum, lăsându-l singur pe marginea drumului, cu buchetul său prăfuit de flori de cicoare.

Groaza începu să îi strângă stomacul lui Josephine, întocmai ca un copil încăpățânat, pe când vizitiul o lăsă în fața reședinței familiei Blake, pe veranda cu piloni. Acum nu mai părea posibil să fie mulțumitoare pentru ceva. Apoi, doamna Blake o primi pe Josephine cu o îmbrățișare care îi înmuie inima. Cât de însetată trebuie să fi fost să ia pe cineva în brațe, cineva care să îi arate o fărâmbă de afecțiune umană și speranță! Cerul știa că de la Harrison nu primea așa ceva.

— Ce frumos din partea ta să vii să ne ajuți, Josephine. Sper că mama ta nu te-a forțat să vii.

— Bineînțeles că nu. Mă bucur că pot ajuta. Trebuie să vă simțiți foarte singură pe aici.

— Da, m-am simțit foarte singură. Priscilla continuă să vorbească în timp ce o conduse pe Josephine în

antecameră, apoi sus într-un dormitor plin de praf și neaerisit.

— Te rog să mă ierți că nu am reușit să îți aerisesc camera cum trebuie, dar n-am mai avut niciun ajutor de când a plecat Minnie, iar eu pur și simplu nu m-am descurcat cu toate singură.

Josephine dădu din cap cu empatie.

— Nu vă îngrijorați. Sunt aici ca să vă ajut cum pot.

— Dacă aș reuși să aduc înapoi măcar pe unul dintre sclavi să facă curat și să gătească.

— Poate că voi putea eu să vă ajut să găsiți pe cineva. Este un birou al noului guvern în sat care oferă ajutor în astfel de probleme. Deja am și vorbit cu unul dintre agenți în numele dumneavoastră.

— Ești un înger, Josephine. Un înger trimis de Dumnezeu.

Jo își puse bagajul pe pat și scotoci înăuntrul său după o cutiuță de tablă pe care o luase cu ea.

— V-am adus câteva flori de mușețel pe care le-am cules și le-am uscat. Să mă pun să fac un ceai, doamnă Blake?

— Da, mulțumesc. Mă duc sus să văd dacă s-a trezit Harrison. Și lui i-ar prinde bine un ceai și o companie plăcută.

În văgăuna bursucului, se gândi Josephine în timp ce ducea tava cu ceai în camera lui Harrison câteva minute mai târziu. Nu îl știuse prea bine înainte de război din cauza diferenței de vârstă, dar în acele vremuri niciodată nu arătase atât de supărat și de neîngrijit cum era acum. Pielea îi era albă și fragilă ca și coaja de ou pe sub barba sa neagră netunsă și părul pletos, ochii săi negri aducând groază ca într-un coșmar. Jo se forță să zâmbească.

— Bună ziua, Harrison!

— Pleacă. Nu vreau să îmi citești din cărțile tale plictisitoare. Sunt perfect capabil să citesc în cazul în care voi decide să îmi pierd timpul cu povești ridicole.

— Ți-am adus un ceai, spuse ea, așezând tava pe măsuta de la marginea patului. Și fratele meu Daniel ți-a trimis

niște ziare. Poate o să vrei să le citești.

— Nu o să vreau. De ce să citesc despre o lume din care eu nu voi mai face parte niciodată?

— Asta ai decis să faci? Să te rupi de lume?

Josephine, de felul ei, nu prea spunea tot ce gândea, însă gândurile și vorbele sale, la fel ca și dormitorul de sus, fuseseră încuiate și nemărturisite de prea mult timp. Dacă Harrison știa să fie direct, și ea putea.

— Nu eu am ales asta! strigă el. Uită-te la mine! Cum aș putea să duc o viață normală?

Ea luă încet o gură adâncă de aer ca să-și facă curaj.

— Am auzit că dl dr. Hunter a spus zilele trecute că nu e nimic în neregulă cu tine.

— Doctorul e un prost care încă are două picioare perfect sănătoase. Uită-te la mine! Zvârli într-o parte cuvertura ca să îi arate hidosul ciot al piciorului, amputat deasupra genunchiului. Semăna cu o bucată de carne brută, cicatrizată, de un roșu aprins. Ți se pare că asta nu e nimic?

Josephine își feri privirea, șocată. Dar îi căută din nou ochii, refuzând să îi dea câștig de cauză.

— Nu ești singurul om care a fost rănit atât de amarnic. Dacă ai dori, ai putea să angajezi lucrători să cultive pământul și să pui din nou pe picioare plantația.

— Chiar nu te duce mintea mai mult? Nu am niciun sclav care să lucreze și nici bani ca să angajez lucrători. Am pierdut totul!

— Nimeni nu mai are sclavi, Harrison. Dar de aia tot trebuie să cultivăm pământul ca să nu murim de foame. Am stat de vorbă cu agentul de la biroul noului guvern din Fairmont. Va trece pe aici zilele următoare ca să discute cu tine despre...

— Chiar ai tupeu. Ieși din casa mea! Afară! Răsturnă tava de pe măsuta de la pat, ceașca cu ceai se sparse, iar el apucă o carte să o arunce spre ea. Josephine se feri la timp. Nu mai fusese niciodată tratată astfel. Pe de-o parte, îi venea să fugă pe ușă și să nu se mai întoarcă niciodată,

dar, pe de altă parte, obosise să tot fie vânată de teamă, ceea ce îi dădea destulă furie cât să lupte. Luă cartea și o aruncă înapoi spre el, cât pe ce să-l nimerească direct în cap. Cartea însă se lovi de perete și se rostogoli pe podea.

— Poftim! Ți place?

El se holbă la ea, cu o expresie întunecată și adâncă precum o fântână. Nu știa de ce nu îi mai era frică de el, dar teama îi dispăruse. Mai continuăm meciul ăsta sau încerci să te porți civilizată cu mine?

— Du-te acasă, copil nătâng! Nu te vreau aici.

Josephine scutură din cap.

— Nu am venit de dragul tău. Sunt aici pentru mama ta. Poate că tu meriți să trăiești singur cuc, dar ea nu.

— Mamei mele i-ar fi mai bine fără mine.

— Ce vorbe prostești și egoiste din partea ta! Se apropie de patul său, vorbind cu glas scăzut, ca să nu audă mama lui. Te-ai gândit măcar o clipă și la ea? Tot îmi spui că ai pierdut totul. Dar și ea poate spune același lucru, Harrison. Tu ești tot ce i-a mai rămas și nu cred că ar mai putea îndura încă o pierdere. Tu ești ultima amintire pe care o mai are de la tatăl tău și de la viața pe care ați avut-o. Nu îmi pasă cât ești de nefericit, dar măcar ai putea să încerci să îți refaci viața de dragul ei.

Josephine se întoarce și părăsi camera. Tremura atât de rău, încât trebui să se așeze, dar ieșirea de adineauri îi dădea un sentiment de eliberare, la fel cum o furtună dintr-o noapte de vară împrăștează aerul și poți respira mai ușor. Ținuse în ea toate aceste sentimente de prea mult timp, dar acum își regăsi glasul. Și pentru aceasta era recunoscătoare.

Capitolul 11

17 mai 1865

Eugenia coborî scările spre antreu, cu mâna pe balustradă. Lemnul era uscat ca iasca. Stâlpii balustradei și balustrada din mahon trebuiau unse și lăcuite, altfel aveau să devină sfărâmicioase și aveau să crape de căldură la vară. Același lucru era valabil și pentru mobila din salon, care lânzezea sub straturi de praf care o făceau pe Eugenia să strănute de fiecare dată când intra în salon. Podelele se simțeau nisipoase când pășeau. Scândura parchetului nu mai fusese spălată și ceruită de ani, după cum nici puținele carpete rămase nu fuseseră bătute și nici draperiile și penele din hainele de pat nu fuseseră aerisite. De pe tavan atârnavă plase de păianjen ce se formau deasupra capului ei. Eugenia privi cum casa ei odinioară frumoasă se deteriora chiar sub ochii ei și se simți neajutorată.

Deteriorarea nu se producea doar în interiorul casei. Când Eugenia ajunsese în camera de zi și privi prin vitraliile colorate, văzu câmpurile îndepărtate năpădite de buruieni în locul bumbacului, acareturi ce necesitau un strat de vopsea și reparații, o grădină de legume care trebuia udată și ținută corespunzător dacă familia sa ar fi sperat vreodată să mai mănânce o masă decentă. Terminase micul dejun de doar o oră, dar senzația de chiorăială din stomac tot nu înceta. Fiicele ei arătau la fel de slăbănoage ca și lucrătoarele de la câmp.

Luă în mână fotografia înrămată a lui Philip pe care o ținea pe masa sa de scris și studie fața-i chipeșă. Uneori, când se uita la el, aproape că auzea o melodie din zilele lor fericite pe fundal, un vals pe care dansaseră odată sau o arie dintr-un recital la care participaseră împreună în Richmond. Dar astăzi, nu mai auzi niciun sunet în timp ce privea fotografia. În schimb, fu cuprinsă de un atac de furie la gândul că el o părăsise. Așează fotografia cu fața în jos pe

masă.

În timpul primilor ani de război, Philip fusese axul universului pentru Eugenia, conducând plantația, ținând negrii la muncă, sprijinind Confederația prin contribuții bănești și provizii. Nu plecase la luptă până când războiul nu se extinsese aproape de pământul lor și toți bărbații de vârsta lui fuseseră detașați în Garda Națională. În final, el nu murise în luptă, ci de pneumonie în timpul ultimei ierni lungi de război. O lună mai târziu, yankeii se instalaseră și ea fu nevoită să se refugieze în Richmond. De atunci, ea și familia ei de-abia își duceau zilele, trăind din niște bani puși deoparte în chip înțelept de către Philip.

Eugenia se simți ușurată când Daniel ajunsese acasă în urmă cu trei săptămâni, convinsă că el avea să se ocupe de tot. Dar privindu-l cum hoinărește pe plantație, târându-și picioarele, cu umerii lăsați, realizează că războiul ucisese sămânța de viață din el. Nu avea nici cea mai mică idee ce ar trebui să facă sau de unde să înceapă repunerea pe picioare a plantației. Deznădejdea și lipsa lui de inițiativă o înfricoșau pe Eugenia mai mult decât yankeii. Ce putea să facă?

Plecă de la fereastră și se trase până la fotoliu, simțind din nou acea apăsare în coșul pieptului, cu care începea deja să se obișnuiască. Uneori, o cuprindea o greață, aproape tăindu-i respirația. Eugenia nu vorbise cu nimeni despre atacurile pe care le avea. De ce să-i mai îngrijoreze? Dacă se așeza câteva minute și dacă își lua gândul de la greutate, sorbind puțin ceai ca să se calmeze, durerea dispărea într-un final. Sună clopoțelul de lângă scaun și închise ochii așteptând ca Lizzie să apară. Îi deschise din nou când auzi pașii șovăielnici ai servitoarei.

— Da, doamnă. Tonul ofensat al lui Lizzie și postura ei impacientată o făcură pe Eugenia să resimtă și mai tare durerea din piept.

— Aș dori o ceașcă de ceai, Lizzie. Pune, te rog, niște foi de mentă culese și uscate de Josephine.

— Da, doamnă.

Lizzie plecă, vizibil enervată. Ceaiul o ajută pe Eugenia și îi alină durerea, la fel ca și buchetul vesel de flori de măr pe care Josephine îl aranjase într-un pahar pe masa de scris. Eugenia nu realizase cât de mult muncise Josephine prin casă și cât de dependenți erau toți de ea până când plecase la Priscilla și la Harrison în urmă cu patru zile. Casa părea pustie fără ea, deși Jo fusese întotdeauna tăcută și retrasă. Felul ei de a fi era atât de diferit de al Eugeniei, încât uneori se întreba dacă nu cumva moașa o schimbase pe fiica ei cea adevărată cu un alt copil la naștere.

Peste câteva minute, când Mary coborî în camera de zi la Eugenia, durerea din piept mai trecuse.

— Ce facem astăzi, mamă?

Să îi fi cerut lui Mary să facă sarcini de gospodărie sau să lucreze în grădină ca și Josephine? Poate Lizzie ar fi putut să o învețe lucruri simple, precum ștersul prafului de pe mobilă sau lustruirea lemnului. Dar mai bine nu. Atunci ar fi fost prea greu de găsit un soț potrivit care să aibă grijă de Mary și să o întrețină dacă ar fi avut mâini lucrate sau pielea bronzată de la munca în soare. Eugenia încercă să nu se gândească la viitor, știind că altfel o vor lua din nou durerile.

— Mă gândesc să o vizităm pe Priscilla astăzi să vedem cum se înțeleg ea și Josephine.

Mary se strâmbă.

— Trebuie să vin și eu?

— Să știi că nu îmi place tonul ăsta plângăreț, Mary Louise. Va trebui să înveți să ceri lucruri fără să te plângi.

— Te rog, mamă. Aș prefera să nu merg.

Eugenia nu o putea învinui. Harrison putea fi îmbufnat când avea toane. De fapt, Eugenia nici nu-și amintea vreo vizită în care să nu fi fost așa.

— Poți să rămâi acasă, dar trebuie să-mi promiți că îți vei studia lecțiile cât voi fi plecată. Războiul o obligase pe Eugenia să devină și profesoara fiicei sale, acum că nu își

mai permitteau un profesor privat.

— Promit că voi studia. E în regulă atunci, mamă?

— Foarte bine. Spune-i, te rog, lui Daniel că am nevoie de trăsură și de vizitiu.

Otis o duse pe Eugenia până la casa Priscillei, care nu era deloc departe. Nu ținuse niciodată frâiele unei trăsuri până atunci și nici nu intenționa să o facă, indiferent de câte sarcini apăsau pe umerii unicului lor lucrător de câmp.

— Să vii după mine înainte de prânz, te rog, îi spuse ea.

Când Eugenia ajunsese pe plantația Blake, văzu încă un cal priponit la stâlp.

— Vă deranjez? Întrebă ea când Priscilla apăru la ușă. Aveți musafiri? Să revin în altă zi?

— Nu. Intră, te rog. Am nevoie de ajutorul tău, Eugenia. Nu știu ce să fac.

Eugenia era încă afară când îl auzi pe Harrison urlând la cineva în camera lui, ținând cât îl țineau plămânii.

— Îmi pare rău... îmi pare rău, spuse Priscilla, privind în direcția lui. Nu ar trebui să asști la asemenea urlete, Eugenia, dar...

— Ce se întâmplă? Cine e aici?

— Un domn de la o agenție de guvern din oraș. Josephine l-a invitat să stea de vorbă cu Harrison despre posibilitatea de a angaja ajutoare pentru plantație, dar...

— Pleacă din casa mea! o întrerupse urletul furios al lui Harrison, urmat de zgomotul unui pahar spart. Într-o clipă.

Josephine țâșni din dormitor, urmată de un tânăr înalt. Acesta părea marcat.

— Îmi pare rău, domnule Chandler, spuse Josephine în timp ce înaintară pe coridor spre Eugenia, dar dacă Harrison nu vrea să te asculte, poate e mai bine să ne explici mie și doamnei Blake. După cum vezi, ea are nevoie de ajutorul dumitale... O, bună, mamă!

Josephine o prezintă pe Eugenia domnului Chandler, explicându-i că acesta era agent la Biroul pentru Refugiați, Sclavi eliberați și Domenii abandonate. Părea mult prea

tânăr și neexperimentat pentru a deține o poziție în guvern. Ce s-or fi gândit yankeii de trimiseseră pe cineva atât de tânăr? Credeau că proprietarii de plantații sunt toți niște bădărani fără educație?

— Îmi pare bine, doamnă Weatherly. Agentul îi întinse mâna, dar Eugenia o ignoră. Nu îl învinuia pe Harrison că îl scosese afară. Ce pățise Josephine de îl chemase aici? Dacă ar fi fost asta casa Eugeniei, i-ar fi poruncit îndată să o părăsească, dar nu era casa ei. Ea era doar musafira Priscillei. Și nu era nici momentul, nici locul potrivit ca să își certe fiica.

Eugenia se așează în salon cu ceilalți, ascultându-l pe jumătate pe yankeu explicând cum proprietarii de plantații ar putea să își recapete forța de muncă printr-un aranjament numit arendare sau prin angajarea negrilor ca muncitori agricultori. Eugenia nu intenționase să îi acorde prea multă atenție, dar pe măsură ce vorbea dl Chandler, cu atât mai mult își dădea seama că Daniel avea nevoie de ajutor cu plantația Stejarul Alb la fel ca Harrison. Dar ca și Harrison, Daniel nu și-ar fi călcat niciodată pe mândrie ca să ceară ajutor unui yankeu.

— Plantațiile au nevoie de lucrători, iar negrii au nevoie de un loc de muncă, încheie dl Chandler. Aceasta este chiar cea mai bună soluție pentru toată lumea.

— Ar putea doamna Blake chiar să angajeze servitori în casă? întrebă Josephine. Se uită direct la Eugenia ca să se asigure că mama ei era atentă la răspuns.

— Majoritatea familiilor de negri vor să stea împreună, spuse dl Chandler. Așa că, da. Ne asigurăm adesea ca soțiile să lucreze pe moșie cu condiția să fie găzduite acolo.

Josephine încă se mai uita la Eugenia, cu sprâncenele ridicate, vrând să spună: „Vezi, mamă?” Avea dreptate, bineînțeles. Lizzie avea nevoie de ajutor.

— Aveți nevoie de timp ca să vă mai gândiți? întrebă dl Chandler. Eu pot să revin și în altă zi.

Priscilla se uită la Eugenia ca și cum ar fi dorit să lase

greutatea luării unei decizii pe umerii ei.

— Ce crezi că ar trebui să fac, Eugenia?

Josephine vorbi înainte ca Eugenia să poată răspunde.

— Ar trebui să semnați contractul, doamnă Blake. E singura cale de a primi ajutorul de care avem nevoie.

Eugenia se holbă la fiica ei. De când devenise atât de puternică și de hotărâtă? Atât de puțin feminină?

— Dar nu Harrison ar trebui să decidă? Întrebă Priscilla. Își duse degetele tremurânde la gât și își deschise agitată gulerul. Nici ea, nici Eugenia nu fuseseră crescute să preia controlul astfel. Eugenia se întrebă dacă prietena ei nu avea momente de furie irațională la adresa soțului ei pentru că murise și o lăsase să se zbată în această situație dificilă. Soții lor juraseră să le poarte de grijă.

— Harrison nu este capabil să decidă ceva, spuse Josephine, până nu se ridică din pat și se simte mai bine. Între timp, cultivarea pământului e o chestiune de viață și de moarte.

— Ar fi bine să o ascultați, doamnă Blake, spuse dl Chandler. Domnișoara Weatherly are capul pe umeri. Eu voi fi disponibil să vă sfătuiesc pe parcurs, desigur, și să mă asigur că lucrătorii muncesc din greu și își respectă contractele. Este datoria mea să veghez la interesele tuturor.

— Cât de repede poate să angajeze lucrători? Întrebă Josephine.

— Imediat. Mă duc la birou și încep procedurile... dacă asta doriți, doamnă Blake.

Se uită din nou la Eugenia. Eugeniei îi era mai ușor să decidă pentru prietena ei decât să decidă pentru ea.

— Eu zic că ar trebui să o faci, Priscilla.

Dl Chandler zâmbi.

— Bun. Voi vorbi cu lucrătorii și voi reveni în câteva zile. O zi bună, doamnelor! Josephine se ridică și se duse spre ușă cu el.

În lipsa lor, Eugenia se lăsă pe spate în scaun și privi în

salon pentru prima dată de când ajunsese. Părea diferit față de cum arătase săptămâna trecută, și totuși Eugenia nu putea să își dea seama din ce consta diferența. Să fi fost faptul că draperiile erau date la o parte lăsând să intre soarele? Sau să fie mobila lustruită? Dacă da, Josephine făcuse totul, dar de ce? Eugenia ura să își vadă fiica depărtându-se atât de mult de educația sa aristocrată și punând osul la treabă ca o femeie de rând, chiar dacă truda ei îi salva pe toți. Se gândi însă că dacă Daniel ar fi avut măcar jumătate din inițiativa surorii sale, ea nu ar mai privi viitorul cu teamă.

— Crezi că procedez bine? întrebă Priscilla, întrerupând-o pe Eugenia din meditație. Nu aș suporta să îl știu pe Harrison supărat pe mine, dar ce spune Josephine are sens. Sunt confuză.

— Nu este în natura noastră să ne opunem deciziilor bărbaților noștri, spuse Eugenia. Jo nu înțelege ce simți, dar eu înțeleg. După ce a murit Philip, am fost nevoită să iau multe decizii și știu cât e de greu. Dar până ce Harrison nu se face bine, ești ca și în război, Priscilla. Trebuie să facem tot ce putem ca să supraviețuim și să revendicăm ce am pierdut.

Când Josephine reveni în salon câteva minute mai târziu, cu ea era și doctorul.

— Avem încă un musafir, spuse ea. A sosit dl Hunter.

— Bună dimineața, doamnelor, spuse el, urmând-o pe Josephine în salon. Schimbă câteva vorbe cu Priscilla, apoi se îndreptă spre locul unde ședea Eugenia.

— Și ce mai face doamna... adică Eugenia?

— Sunt bine, mulțumesc. Tu?

Nu răspunse. În schimb, păru să o studieze, astfel că îl studie și ea. Părul său blond devenise grizonant și trebuia tuns în jurul urechilor, dar, bineînțeles, nu mai avea o soție care să îi amintească de astfel de lucruri și care să aibă grijă de el. Iar ochii săi albaștri păreau atât de triști, de parcă încă mai vedeau ororile la care asistase în timpul

războiului. Când vorbi într-un final, cuvintele sale o surprinseră.

— Îmi pari palidă, Eugenia.

Să îi spună de atacurile pe care le are? Tânjea să se sprijine de el și să îl audă asigurând-o că durerea e provocată doar de teamă, că aceasta va dispărea când lucrurile vor reveni la normal. Dar atunci ar auzi și Josephine, iar Eugenia nu voia ca fiica sa să își facă griji. Zâmbi către doctor și își odihni mâna pe brațul său pentru o clipă.

— Par palidă doar când sunt în preajma fiicei mele. Insistă să lucreze în grădină. Vezi cum i s-a înnegrit pielea?

Doctorul nu zâmbi.

— Totul este bine acasă?

— Da, totul este bine, David. Dădu din mână cu mânușa, semn că nu avea de ce să își facă griji.

— Bine. Mă bucur atunci. Ei bine, doamnelor, pe mine vă rog să mă scuzați acum. Mă duc să-l văd pe Harrison.

— Acasă lucrurile nu sunt bine, mamă, spuse Jo după ce doctorul și Priscilla plecară. Daniel nu poate să conducă plantația aia mare doar cu Otis. Iar Lizzie nu poate nici ea să se ocupe de toată gospodăria. Daniel trebuie să discute cu dl Chandler și să angajeze ajutoarele de care are nevoie.

— Eu zic să discutăm asta în privat, șopti ea. Priscilla se întorcea în salon după ce îl condusesese pe doctor în cameră. Dar Josephine dădu din cap.

— Aștept să îmi promiți că îi vei spune lui Daniel ce ne-a explicat dl Chandler.

— Ajunge, Josephine! Să nu stricăm vizita asta frumoasă certându-ne. Spuneți-mi, doamnelor. Cum vă înțelegeți?

— Jo parcă a picat din cer! izbucni Priscilla. Dar pe când ea și Eugenia începură să discute, Josephine se ridică și părăsi tăcută încăperea.

În drum spre casă, gândurile o chinuiau precum un război pe Eugenia. Pe de o parte, femeile nu trebuiau să preia controlul decât dacă bărbații erau bolnavi ca Harrison.

Daniel poate că nu era rănit, dar ceva în el era frânt și nu mai avea grijă așa cum trebuie de plantație și de nevoile familiei. Oare ar trebui să acționeze contrar educației primite și să preia frâiele ca Josephine și Priscilla? Sau ar trebui să aibă răbdare și să aștepte ca Daniel să se regăsească – asta însemnând să riște să moară de foame? Eugenia tânjea să aibă un bărbat la care să apeleze, cineva care să o salveze. Bărbații erau mai puternici decât femeile și știau întotdeauna ce să facă. Dar când Eugenia își aminti că întorsese fotografia lui Philip cu fața în jos, o voce supărătoare îi șopti că bărbații erau cei care hotărâseră să meargă la război la urma urmelor și pierduseră totul.

Când trăsura ajunsese acasă, Eugenia atrase atenția vizitiului, iar acesta trase lângă veranda din față.

— Acum, du-mă, te rog, la grajduri. Vreau să vorbesc cu fiul meu.

— Da, doamnă.

Îl găsi pe Daniel uitându-se la un țarc gol, stând degeaba, din câte se vedea. Fu surprins să o vadă.

— Ce faci aici, mamă?

— Tocmai am avut o discuție interesantă la plantația Blake. Eugenia îi spuse ce îi explicase domnul de la birou și nu fu deloc surprinsă când Daniel reacționează la fel ca și Harrison.

— Vrei să am încredere într-un yankeu? Un om al guvernului? Niciodată! Și nu putem avea încredere nici în sclavi. Ne vor omorî în propriile paturi și ne vor fura toate lucrurile.

— Daniel, negrii au ajuns deja mai numeroși decât noi. Ar putea să ne omoare oricum dacă îi vom lăsa să moară de foame. Iar dacă nimeni nu va lucra nimic pe aici, vom muri cu toții de foame.

— Trebuie să ne protejăm pe noi, mamă, în primul și în primul rând. O mână de negri leneși deja locuiesc în pădure. Eu mă tem pentru siguranța noastră. Daniel își continuă explicațiile, de parcă s-ar fi gândit de mult la toate

acestea.

— Eu și prietenii mei am decis că e de datoria noastră să ținem sclavii sub control.

— *Asta* te-ai întâlnit să discuți cu prietenii tăi? Eugenia vru să îl apuce de umeri și să îl scuture, dar își păstră tonul calm.

— Mă bucur că te vezi cu prieteni, dar speram că asta ar duce la ceva mai productiv, cum ar fi o plantație de bumbac. Nu ar fi mai bine pentru toți dacă ai angaja sclavi care să lucreze, în loc să îi alungi?

— Cum să îi angajăm? Nu ne permitem!

— Trebuie să discuți cu dl Chandler. Există metode de a face rost de banii de care avem nevoie. Te rog, Daniel. Nu era în natura Eugeniei să fie atât de directă și să se contrazică cu fiul ei astfel. Dar dacă decizia era bună pentru plantația Priscillei, atunci era bună și pentru plantația lor.

Daniel se întoarse și o luă la pas spre poarta de la grajd.

— Eu nu sunt tata, spuse el stând tot cu spatele. Și nu sunt nici Samuel.

— Știu, dragul meu, dar...

— Voi face asta așa cum văd eu.

Se îndreptă spre ușă, luând-o spre câmpul de bumbac năpădit de buruieni. Eugenia nu îl urmă. În schimb, o luă spre casă, ridicându-și fusta neagră pentru a nu o târî prin praf.

Putea să îi ceară lui Otis să o ducă în oraș. Putea să semneze un contract chiar cu dl Chandler. Atunci bumbacul putea fi plantat și astfel, ar avea recoltă de vânzare în toamnă. Dar chiar pe când cumpănea ideea, Eugenia simți că o ia din nou durerea din piept. Fu nevoită să intre înăuntru și să se așeze. Trebuia să îi acorde lui Daniel mai mult timp.

Capitolul 12

20 mai 1865

Două zile, Lizzie încercase să ignore semnele. Simțea cum stomacul i se întorcea pe dos dimineața, înainte de a se târî jos din pat. Când golea oalele de noapte, duhoarea o îngreșoșa ca niciodată. Toată ziua se târa încoace și-ncolo, simțindu-se obosită tot timpul. Tot spera să se înșele, se ruga să se înșele, dar nu mai încăpea urmă de îndoială. Otis venise acasă în urmă cu o lună, iar acum în pântecul ei creștea un prunc.

Ar fi trebuit să fie fericită. Copilul s-ar naște liber, nu rob. Ar fi al ei și al lui Otis, nu al doamnei Eugenia și al domnului Daniel. Lizzie n-ar trebui să-și facă griji că acest copil îi va fi luat vreodată. Dar vai, acesta era un moment teribil de a aduce un copil pe lume. De-abia aveau ce mânca. Pe umerii ei deja erau mai multe sarcini decât putea duce, în special acum, că Roselle lucra pentru prietena doamnei Eugenia după școală în fiecare zi. Încă un copil va face să le fie mult mai greu ei și lui Otis să se mute de aici și să aibă o locuință a lor într-o zi. Cel de Sus știa că Lizzie își iubea toți cei trei copii, dar nu mai voia încă unul. Cu toate acestea, urma să aducă pe lume încă un copil fie că voia sau nu. În fața acestui adevăr, se lăsă jos pe ultima treaptă, își ridică șorțul pe față și începu să plângă.

Nici nu începuse bine să-și verse amarul, că Lizzie auzi clopoțelul doamnei Eugenia în camera de zi. *Nu acum! Te rog! Lasă-mă să trăiesc și eu!* bombăni ea. Așteptă puțin, dar clopoțelul sună din nou. Nu era nimeni altcineva care să se ducă, iar dacă Lizzie nu se grăbea, lucrurile se puteau înrăutăți. Își șterse ochii, trase aer adânc în piept și plecă să vadă ce dorea stăpâna. Știa că dacă doamna Eugenia ar lua-o tare, ar izbucni în lacrimi din nou.

— Da, doamnă Eugenia. Lizzie se uita la propriile ei picioare, străduindu-se să își stăpânească lacrimile.

— Astăzi trebuie să-ți faci timp să dai cu ceară și ulei

stâlpii și balustrada. Lemnul e foarte uscat și se va distruge dacă nu va fi îngrijit cât de repede. Chiar toată mobila trebuie lustruită.

Lizzie își mușcă buza, așteptând să fie sigură că nu va izbucni în plâns. Aceasta era încă o sarcină adăugată la un munte de muncă în creștere, pe care efectiv nu îl mai putea urca.

— S-ar putea să nu apuc azi, doamnă. Poate mâine.

— Mâine e Sabatul.

— Of. Atunci luni.

— Aș prefera să fie azi. Să nu uiți. Chiar trebuie făcut.

— Da, doamnă. Lui Lizzie îi dădură lacrimile înainte să ajungă pe coridor. Le lăsă să cadă, pe măsură ce își continuă lucrul în acea după-amiază, pregătind o masă din ce mai găsea pe acolo. Astăzi trebuia să pregătească mâncare mai multă, suficientă și pentru ziua următoare, iar ea să-și poată lua liber duminică după-amiază. Nu se aștepta ca Otis să vină în bucătărie înainte de clopoțelul ce anunța cina, dar când ajunse mai devreme decât de obicei, o surprinse plângând în timp ce zdrobea cartofii.

— Lizzie dragă, ce s-a întâmplat? S-a luat stăpâna de tine?

— Nu... nu mai mult ca de obicei.

Încercă chiar să râdă, dar nu izbuti. Otis îi luă zdrobitorul de lemn din mână și o luă în brațe.

— Spune-mi atunci ce s-a întâmplat.

Lizzie știa că acest copil era doar vina ei. De nu l-ar fi iubit pe Otis atât de mult! Doar mama ei a avertizat-o să nu se îndrăgostească. Își odihni capul pe pieptul lui și îi auzi inima bătând, ferm și regulat. La fel ca el.

— Voi mai aduce pe lume un copil.

El se trase înapoi ca să se poată uita la ea. Zâmbea.

— Păi, astea sunt vești bune, nu-i așa? De ce plângi dacă sunt vești bune?

— Pentru că nu sunt vești bune, Otis. E atât de mult de lucru și nu pot să le fac pe toate singură, iar acum nu vom

mai putea avea un loc al nostru și vom avea încă o gură de hrănit... O trase din nou spre el.

— Ssst... ssst... Domnul știe toate astea, Lizzie. Și El tot a găsit de cuviință să ne mai trimită un copil pe care să îl iubim. Ne vom descurca. Îți promit că ne vom descurca.

— Cum?

— Ei bine... încă nu știu. Dar poate voi vorbi din nou cu Saul și cu ceilalți să-i conving să se întoarcă aici la lucru. Ar fi trebuit să fac asta mult mai devreme, Lizzie. Îmi pare rău.

— Dar dacă doamna Eugenia ne va da afară când va vedea că sunt însărcinată? Nici acum nu pot să mă descurc cu toată munca. Cum voi putea să fac față când voi fi cu burta la gură? Își întinse mâinile în față pentru a-i arăta cât de mare îi va fi burta. Otis își puse mâna pe mijlocul ei, mângâind-o ca pe un copilăș.

— Dacă doamna Eugenia nu ne va mai vrea, voi vorbi cu yankeul acela din oraș și îi voi cere să ne găsească alt loc de muncă. Nu mai plânge. Totul se va rezolva. Un copil e de bine, Lizzie.

Cuvintele sale îi dădură speranță și astfel reuși să termine de gătit și de spălat vasele până la culcare. Dar nu apucase să lustruiească balustrada cum îi ceruse doamna Eugenia. Și nu avu timp de asta nici duminică dimineața. De-abia reuși să pună masa și să termine mâncarea înainte ca albi să se întoarcă acasă pentru masa de duminică de după biserică. Lustruirea trebuia să aștepte până luni.

Lizzie fu mulțumitoare pentru ocazia de a sta jos în acea după-amiază și de a se odihni. Otis, Rufus și Jack plecaseră la pescuit de dimineață, iar acum Lizzie stătea pe pragul din fața colibei lor, privindu-l pe Otis cum curăța doi pești pe care îi prinseseră. Solzii peștilor pe care îi curăța zburau peste tot. Otis chiar îi dăduse și lui Rufus un cuțitaș ca să învețe și el.

Lizzie stătea la soare, privindu-și familia. Cu toții râdeau și povesteau. Lizzie credea că nu putea să fie mai fericită de atât și, când ridică privirea și o văzu pe Roselle venind în

jos de pe deal spre ei, nu se putu abține să nu zâmbească.

— Roselle, draga mea! spuse ea, făcându-i cu mâna. Ar fi vrut să sară și să își îmbrățișeze fiica, dar își ținuse în lanțuri instinctul matern atâția ani, de teama de a nu-și iubi fiica și de a o pierde mai apoi, încât încă se mai simțea prinsă în această strânsoare.

— Ai primit și tu zi liberă? întrebă Lizzie.

Roselle dădu din cap.

— Domnișoara Jo mi-a spus că pot să vin acasă pe la voi. Roselle își ținea brațele strâns încrucișate la piept, un gest pe care îl învățase de la Lizzie, reprimându-și sentimentele, temătoare de a-și arăta dragostea.

— Cum merg lucrurile pe acolo? întrebă Otis.

— Bine. Îmi place să lucrez pentru domnișoara Josephine. E foarte bună cu mine. Stăpânul e ca un șarpe cu clopoței, în schimb. Domnișoara Jo îmi spune să mă feresc de el.

Otis se opri din curățat solzii și se uită la Roselle.

— Sper că te mai duci la școală în fiecare zi.

Roselle își dădu ochii peste cap.

— Da, merg. Îmi place mult la școală.

Lizzie știa că acesta era și adevărul, întrucât îi întrebasese pe Rufus și pe Jack despre sora lor când se întorseseră de la școală. Lui Lizzie totuși încă nu îi venea să creadă că și copiii ei învățau să scrie și să citească. Părea de necrezut. Auzise de sclavi care fuseseră biciuiți și vânduți în Sud pentru că au învățat câte ceva, de aceea Lizzie nu îndrăznise să ia în considerare această posibilitate. Dar se părea că de fiecare dată când avea un motiv de care să se bucure, cum ar fi faptul că pruncii ei merg la școală, se întâmpla ceva rău care o făcea să își piardă speranța. De data aceasta era gândul că este însărcinată și toate temerile și bătăile de cap care decurg din a primi încă un copil pe care să îl iubești. Lizzie părea fericită pe moment, dar era conștientă că urma să plouă peste fericirea ei.

— Îmi pare rău, Roselle, dar va trebui să îi spui domnișoarei Jo că nu vei mai putea lucra pentru ea.

— Poftim? De ce?

Câtă furie în două cuvinte!

— Pentru că va trebui să te întorci și să lucrezi cu mine.

— Nu! Nu vreau! Nu-mi place să lucrez pentru doamna Eugenia, cu veșnicele ei aere. Dacă mă obligi să mă întorc, am... am să fug!

Lizzie se ridică brusc în picioare, gata să explodeze.

— Întotdeauna te gândești numai la tine, Roselle! îmi spui „nu” și mă ameninți că fugi înainte să te deranjezi să mă întrebi de ce am nevoie de ajutor.

Lizzie se întoarce cu spatele și plecă, grăbindu-se spre colibele sclavilor ca să își descarce amarul, ca o oală ce dă în foc.

Toate colibele erau goale, cu excepția uneia în care locuiau ei, ceea ce îi făcea să simtă că locuiesc într-un loc pustiu. Unele uși fuseseră lăsate deschise și, trecând printre ele, Lizzie văzu paturi dezgolite, o masă și un scaun, lucruri care fuseseră prea greu de cărat când toată lumea plecase în căutarea libertății. Dincolo de ultima colibă, erau câmpurile de bumbac goale și atelierul mare din lemn unde erau depozitați baloții de bumbac. Lizzie se așează pe pragul micului atelier, unde obișnuiau să usuce tutunul când trăia stăpânul Philip, iar în momentul în care se văzu singură, începu să plângă. De această dată, lacrimile nu erau din cauza copilului, ci din cauza amenințării lui Roselle. De când se născuse fiica ei, Lizzie se îngrijorase că stăpânul avea s-o vândă, iar acum Roselle o amenința că pleacă. Pentru asta o durea inima pe Lizzie, întrucât își dorea să se agațe strâns de copii și în același timp să îi lase liberi.

Trecură câteva minute înainte de a se auzi niște pași șovăind pe cărare. Ridică privirea, așteptându-se să îl vadă pe Otis, dar era Roselle.

— Mamă? Roselle încă își mai ținea mâinile strâns la piept, de parcă i-ar fi fost frig. Otis mi-a spus de copil. Iartă-mă, mamă. Mă voi întoarce ca să te ajut.

Lizzie se ridică și o îmbrățișă pe Roselle.

— Să știi că numai după-amiezile. Nu vom lăsa pe nimeni, nici măcar pe doamna Eugenia să te țină departe de școală, bine?

Roselle dădu din cap. Lizzie își ținea brațul pe după umerii firavi ai lui Roselle în timp ce o porniră spre colibă. Roselle o luă și ea pe Lizzie de brâu, atât de ușor și prudent, aproape pe nesimțite.

Rufus fugi în calea lor, ținând în mână o farfurie ciobită cu un pește curățat în ea.

— Uite, mamă! Peștele este gata să fie gătit! Lizzie își duse mâna la gură pentru a nu-și da stomacul peste cap în momentul în care mirosul de pește îi ajunsese la nas.

— Mulțumesc, Rufus dragă. Sunt convinsă că va ieși foarte gustos.

— Îl gătesc eu, spuse Otis, așa că nu va trebui să o faci tu.

— Oricum, spuse Roselle oftând, domnișoara Jo spune că vor mai primi ajutoare în curând, așa că nu vor mai avea nevoie de mine. O parte din sclavii lor se întorc și vor lucra pământul pentru ei. Fără supraveghetori, stăpâni, nimic.

— S-a ocupat dl Chandler și biroul lui? întrebă Otis.

— Nu știu numele omului. Dar e același yankeu pe care îl văd la birou unde e școala. A venit să discute cu domnișoara Jo de câteva ori. Ar trebui să mergem să lucrăm cu toții acolo. E mult mai bine decât aici.

— Mai întâi, am să încerc să fac rost de ajutoare aici, spuse Otis. Poate că o să mă duc să vorbesc iar cu fratele meu și cu ceilalți diseară. Câțiva dintre sclavii doamnei Blake trebuie că trăiesc în pădure cu Saul și cu restul. Toată lumea trebuie să știe de dl Chandler și de aranjamentele sale acum. Va trebui să lucrăm plantația Stejarul Alb la fel ca până acum.

— Crezi că dl Daniel te va lăsa să o faci? întrebă Lizzie. Fără supraveghetori sau ceva?

— Nu știu, dar dl Daniel nu plantează bumbac, iar asta trebuie făcut cât mai repede, altfel va fi prea târziu. E

aproape iunie. Ne vom duce la Saul diseară după ce se culcă băieții.

— Pe întuneric? tremură Lizzie, amintindu-și ultimul drum prin pădurea întunecată.

— De ce să nu mergem cât încă mai e lumină?

— Pentru că aceasta este singura noastră zi liberă și vreau să o petrec cu copiii. Își puse din nou o mână pe umărul lui Rufus și una pe umărul lui Roselle.

— Vor să-mi spună ce mai învață pe la școală, nu-i așa?

— Eu știu să număr, spuse Jack. Vrei să auzi?

Începu să spună numerele, cu o față la fel de serioasă ca a predicatorului când vorbește despre flăcările iadului.

Rufus lăsase jos farfuria cu peștele și îl trăgea acum pe Otis de ziar.

— Nu putem să venim și noi diseară să îl vedem pe unchiul Saul?

— Diseară nu. Poate data viitoare. Acum hai să frigem peștele ăsta. Pun pariu că va fi delicios dacă îl facem la foc de tabără. Roselle, fugi tu până la bucătărie și adu-mi cea mai mare tigaie pe care o găsești. Jack și Rufus, trebuie să adunați niște lemne de foc.

Băieții săriră spre stiva de lemne, în timp ce micuțul Jack număra:

— Treizeci și șapte, treizeci și opt, treizeci și nouă... Ce urmează, Rufus?

— Patruzeci. Vocea lor dispăru în depărtare, tot numărând.

Roselle era plecată de atât de mult timp, încât Lizzie începu să se îngrijoreze. Nu reușea să găsească tigaia? O fi chemat-o doamna Eugenia să facă ceva? Hotărî să o ia pe potecă spre conac și să vadă ce o reținea. Dar în momentul în care ajunse la capătul aleii, o văzu pe Roselle alergând spre ea strigând:

— Mamă! Mamă, s-a întâmplat ceva groaznic!

Lizzie simți că i se înmoaie genunchii, gândindu-se la ce putea fi mai rău.

— Ce este, draga mea?

— Nu m-am mai uitat la rațe toată săptămâna, așa că m-am gândit să mă uit la ele acum. Nu mai sunt! Nu mai sunt, mamă!

Lui Lizzie îi reveniră puterile, cu un val de ușurare. Nu era nicio tragedie, până la urmă.

— Probabil că au ieșit puii din ouă, draga mea. A trecut ceva timp, nu-i așa?

— Da... Cojile erau toate sparte, dar nici rața-mamă, nici rățoiul-tată, nici cei cinci pui nu mai erau, doar trei dintre ei erau părăsiți. Nu mai sunt, mamă! Am stat, am așteptat și m-am uitat peste tot, sperând ca rața și rățoiul să se întoarcă, dar sărmanii aceia de puiști au rămas singuri. Bat cuibul în lung și în lat, de unii singuri, măcăind să moară, nu alta!

Asta era voia naturii, vru să spună Lizzie, așa era viața. Era greu, dar uneori niște fapte nevinovate rămâneau lipsite de apărare. Era o lecție dură pentru Roselle, dar nu aveai ce să faci.

— Ascultă, draga mea. Din ce știu eu despre rațe, ele se iau și se duc spre o baltă sau un pârâu imediat după ce bobocii ies din ouă. Acolo trăiesc – în apă – atunci când nu stau pe cuib.

— Dar cei trei boboci rămași? Se vor mai întoarce părinții la ei?

— Din câte știu eu, rațele nu știu să numere. Ele nu înțeleg că trei dintre boboci lipsesc. Poate că cele trei ouă s-au deschis mai târziu decât celelalte sau poate că bobocii au avut nevoie de mai mult timp și au rămas în urmă. În orice caz, se pare că nu au noroc.

Roselle începu să plângă. De când fusese mică avusese o inimă miloasă. Abia dacă o lăsa pe Lizzie să calce o furnică și plângea dacă loveai o muscă. Acum era îndurerată pentru cei trei boboci.

— Vor muri, nu-i așa? se smiorcăi Roselle. Dacă vine un raton sau un șoim le va prinde și le va mânca?

— Astea sunt legile naturii.

— Nu-mi place natura, spuse ea, dând din picior. Trebuie să fac ceva!

Otis și băieții veniră în fugă de pe deal să vadă ce era cu toată zarva aceea. Lizzie le spuse de cei trei boboci care rămăseseră singuri.

— Nu pot să îi aduc acasă? întrebă Roselle. Voi avea grijă de ei.

— Dar cum o să îi hrănești și cum o să ai grijă de ei? întrebă Lizzie. O să îi iei cu tine la școală toată ziua?

— Măcar pot să încerc, mamă. Trebuie să fac asta!

— Stai puțin, interveni Otis pe tonul său calm. Am o idee. Hai să luăm bobocii și să îi punem cu găinile în coteț. Aici vor fi feriți de ratoni și vor avea ce să mănânce și poate că găinile vor avea grijă de ei și le vor ține de cald noaptea până când se vor întrema.

— Nu le vor face nimic rău? întrebă Roselle, încă înlăcrimată.

— Să vedem.

— Eu zic că e o idee bună, spuse Lizzie. Găinile tot au vrut să stea pe ouă și țineau morțiș să scoată pui, dar doamna Eugenia lua ouăle pentru mâncare în fiecare dimineață.

Roselle le arată unde era cuibul raței, iar după ce vână bobocii speriați câteva minute, Otis aduse un sac de pânză și se folosi de el pentru a prinde cei trei boboci. Îi duse până la țarcul găinilor și îi lăsă după gard. Cu toți stătură și se uitară câteva minute, dar găinile nu păreau să îi bage în seamă. Păreau mult mai interesate să vadă dacă Lizzie nu le adusese ceva de ciugulit.

— Haideți să îi lăsăm în pace, spuse Otis, și să mergem să ne mâncăm peștele. Răstuștele vor fi bine. Vei vedea.

El și Lizzie plecară spre seară spre barăcile din pădure după ce mâncară peștele și focul se terminase, iar băieții se culcaseră. De data aceasta, se duseră pe scurtătură prin câmpul de bumbac, ghidați de lumina unui pătrar de lună

strălucitor.

— Câte stele crezi că sunt pe cer? Întrebă Lizzie, ridicând privirea în sus.

Otis râse.

— Nici măcar nu știi numere atât de mari. Poate va ști să ne spună Jack după ce va învăța să numere.

Zona de barăci părea că crescuse de la ultima vizită a lui Lizzie, cu mai multe corturi și tabere și cocioabe auxiliare adăpostite în păduri. Cineva cânta la vioară și toți se distrau, cântau, băteau din palme și râdeau. Poate că era mai bine să trăiești acolo și să gătești pentru familie în loc să te spetești călcând fețe de masă și lustruind mobilă pentru doamna Eugenia. Copiii tot ar fi putut să meargă la școală de aici. Era pe punctul de a-l întreba pe Otis ce crede când îl văzu pe fratele său și se grăbi spre el să îl salute. Lizzie se duse să vorbească cu Dolly și Cissy, care lucraseră cu ea în conac.

— Salut, Lizzie! Stai jos să vorbim puțin, spuse Dolly. Spune-ne ce mai e nou.

Faptul că purta un prunc în pânțece era pentru Lizzie primul gând, dar încă nu dorea să le spună celorlalți.

— Vă place să locuiți aici, în pădure? Întrebă ea în timp ce îi făcură loc lângă foc.

— Acuma... sunt lucruri cu care trebuie să te obișnuiești, spuse Dolly. Cum ar fi să gătești fără oale, linguri, boluri și altele.

— Și sunt și mulți țânțari, adăugă Cissy, punându-și mâna în păr.

— Tu și Otis vă gândiți să veniți alături de noi? Întrebă Otis. V-ați săturat și voi de doamna Eugenia?

— Nu. Otis vrea să vă ceară lui Saul și vouă să veniți înapoi să lucrați din nou la Stejarul Alb și să locuiți în vechile voastre colibe, ca și înainte.

— Dragă, suntem cu toții liberi acum. De ce vrei să mai lucrezi pentru familia asta Weatherly?

Lizzie nu știa ce să răspundă.

— Nu... nu vreau să lucrez pentru doamna Eugenia, dar Otis spune că pentru moment e cel mai bine. Lizzie o privi pe Cissy cum pune încă o bucată de lemn în foc, ațâțând cărbunii cu o bâtă lungă.

— Ați auzit că o mână dintre oamenii de pe plantația doamnei Blake se întorc să lucreze la ea?

— Da, spuse Dolly, ridicând din umeri. Îi știu pe câțiva dintre ei. Dar eu și Pete așteptăm să ne luăm un teren al nostru, undeva în Vest. Ne vom muta de aici cât de curând vom reuși.

— De ce vrei să te muți într-un loc străin? întrebă Lizzie. Otis spune că ar fi posibil să vă întoarceți să lucrați la Stejarul Alb, dar asta pentru voi, fără stăpân sau supraveghetor.

Dolly dădu din cap.

— Nu cred. Dna Eugenia nu îți mai spune ce să faci?

Înainte ca Lizzie să apuce să îi răspundă, se auzi un foșnet puternic în pădure, zgomot de frunze uscate smulse și bețe uscate trosnind.

— Ssst... făcu cineva.

Vioara tăcu. Toată lumea amuți și ciuli urechile. Lizzie auzi un nechezat de cal, iar când privi în acea direcție, văzu o lumină de felinar pâlpâind printre copaci. Se apropia. Întoarse capul și văzu încă o lumină din prima, apoi încă una lângă ea și încă una... până ce luminile formară un cerc în jurul taberei. Erau înconjurați.

Lizzie și ceilalți se ridicară instinctiv în picioare, gata de fugă. Zgomotul copitelor tropăind printre tufișuri deveni tot mai tare pe măsură ce felinarele se apropiau.

Deodată se auzi o împușcătură cu un bubuit ce o făcu pe Lizzie să sară. Apoi o întreagă rafală de împușcături se auziră una după alta, până ce toate împușcăturile răsunară cu ecou în întreaga pădure.

Femeile începură să țipe, copiii și pruncii urlau de frică, bărbații se îngrămădeau prin întuneric, căutându-și familiile și un loc în care să se adăpostească. Lizzie se făcu ghem la

pământ și își acoperi urechile, îngrozită. Oare avea să moară? Cine ar avea grijă de copii? Apoi, simți brațele ocrotitoare ale lui Otis în jurul ei.

— Doamne-ajută! șopti el.

— Să nu miște nimeni! strigă cineva când împușcăturile încetară. Stați pe loc! Lizzie îndrăzni să ridice privirea și văzu un cerc de călăreți mascați înconjurându-i, îndreptând armele spre ei, cu felinarele aprinse. În jur se auzeau doar plânsete și suspine.

— Oameni buni, va trebui să vă mutați de aici! strigă o voce. Cu toții! Nu mai puteți sta aici, ați înțeles? Aceasta este proprietate privată. Dacă va mai trebui să venim aici ca să scăpăm de voi, data viitoare vă omorâm.

Câțiva călăreți descălecară și începură să distrugă bordeiele cu topoare, bâte și paturile puștilor. Alții meraseră cu caii și călcară corturile improvizate, făcându-le una cu pământul. Sclavilor înmărmuriți le îngheță sângele în vine în locul în care erau, neavând curajul de a se împotrivi, speriați de amenințarea puștilor îndreptate spre ei. După ce acești bărbați înarmați distruseră complet tabăra, își întoarseră caii și își văzură de drum.

— Ești bine, Lizzie?

Lui Otis îi tremura vocea.

— Sunt doar speriată. Tu?

— Sunt bine.

O ajută să se ridice. Lizzie se uita, amorțită, în jur, la ceilalți care scotoceau printre dărâmături, salvând ce se mai putea salva. Din fericire, nimeni nu părea rănit.

— De ce ne urăsc atât de mult? îl întrebă ea pe Otis.

— Sunt furioși pentru că au pierdut războiul. Nu mai pot să omoare yankei, așa că se răzbună dând vina pe noi. Se întinse la Dolly să o ajute și pe ea să se ridice.

— Și vrei să lucrăm pentru astfel de oameni? întrebă Dolly.

— Nu avem unde să ne ducem, spuse Lizzie. I-ai auzit. Nu mai puteți locui aici, în pădure. Măcar pe plantație, veți

avea colibe și hrană. În plus, dl Daniel nu este ca ei.

— Asta nu ai de unde să știi.

Era adevărat. Lizzie nu știa asta. Gândul îi provocă un fior de teamă. Îi lăsaseră pe Roselle, Rufus și Jack singuri.

— Hai acasă, Otis. Te rog.

Se ținură strâns unul de celălalt în timp ce se grăbiră prin pădure și traversară câmpul de bumbac părăsit. Lizzie nu se putea opri din tremurat. Te-ai fi gândit că libertatea înseamnă o viață complet nouă, o viață fără teamă. Atunci de ce îi era frică? Privi în sus spre lună și spre stelele ce străluceau pe cerul nocturn și se întrebă cum se putea ca lumea să fie atât de frumoasă și de urâtă în același timp.

Capitolul 13

23 mai 1865

Poala fustei lui Josephine era umedă de rouă, în timp ce aceasta se plimba prin iarbă, pe câmpurile de bumbac. Umezeala ce i se infiltra prin pantoful rupt îi ajunse și la picioare, dar ei nici că îi păsa. Se bucura de libertatea pe care o avea pe plantația Blake, libertatea de a se plimba pe domeniu dimineața, de a asculta păsările și de a privi reînnoirea adusă de primăvară pe pământul înverzit. Plantația aceasta nu era nici pe departe la fel de mare și de frumoasă ca Stejarul Alb. Nu era nicio pădure la marginea domeniului și niciunul dintre stejarii semeți care dăduseră numele plantației ei. Casa era și ea mai mică și nu așa de elegantă. Dar Harrison Blake își dăduse silința să se ocupe de domeniu după moartea tatălui său și plantația prosperase – asta înainte de război.

Josephine se opri când ajunse la balustrada gardului și privi spre câmpurile năpădite de buruieni. În curând, pământul avea să prindă viață din nou. Dl Chandler de la Biroul pentru Eliberați venise, cu o zi în urmă, cu cinci familii de negri, care semnaseră un contract pentru a deveni muncitori agricultori pe pământul familiei Blake. Josephine stătuse pe verandă și privise cum foștii sclavi se duceau la noile lor case, cu calabalăcurile legate care pe spate, care pe umeri. Simți o mică brumă de speranță, prima după mult timp, când văzuse muncitorii ajungând. Se întreba dacă și ei erau la fel de încrezători. Trei dintre femei merseseră deja să cerceteze bucătăria de la subsol și, în scurt timp, se aprinse primul foc. Bărbații discutau și râdeau între ei în timp ce își căutau unelte prin atelier.

În această dimineață, Josephine privi o pereche de măcălendri îngrijindu-și cuibul într-un copac și se simți... aproape fericită. Numai starea lui Harrison o mai făcea să-și dorească să se întoarcă acasă. Se bucura de pacea și de

liniștea de aici, fără să audă nemulțumirile constante ale familiei sale și pe mama sa atenționând-o întruna cum să stea și cum să își îngrijească părul, îi plăcea că era liberă să lucreze în grădină sau să se plimbe, după pofta inimii ei. Ea și doamna Blake găteau împreună, iar lui Jo îi plăcea să mănânce mâncare făcută de ea însăși, mese care nu trebuiau servite într-o sufragerie în mod formal, în vase de porțelan și argint și cu față de masă de damasc.

Priscilla Blake era mult mai realistă în ce privea pierderile și viitorul său. Și spre deosebire de mama lui Jo, era gata să se murdărească pe mâini și să facă ce era necesar pentru a supraviețui.

Josephine se întoarse când liniștea dimineții fu întreruptă de un murmur de voci. Noii lucrători ieșeau din colibe pentru a-și începe munca. O adunătură de copii – Jo număra vreo nouă – își cărau prânzul în saci, acum că plecau împreună 1-2 kilometri până la Fairmont ca să meargă la școală. Doi dintre bărbați se îndreptau spre câmpurile de bumbac, dar, când o văzură pe Josephine, se opriră și își ridicară pălăriile, în semn de respect. Ea le făcu cu mâna și apoi îi privi aplecându-se să sape bulgări de pământ și să îi strivească între degete. Cum trebuie să fie să știi că lucrezi pământul pentru tine pentru prima dată? Poate că și ei vor avea aceeași satisfacție pe care au avut-o ea și doamna Blake când au gustat prima lingură de supă făcută de mâna lor. Lui Jo îi plăcea de doamna Blake, iar aici simțea că face ceva util pentru prima dată în viața ei, în loc de a sta pur și simplu sperând să atragă vreun crai sau așteptând ca părinții să ia decizii în locul ei. Era mulțumită de acest nou sine mai puternic.

— O, ce udă ești pe fustă! spuse doamna Blake când Josephine își încheie plimbarea și intră în casă. Era o simplă observație, nimic mai mult, neavând nimic din reproșul pe care îl adăuga mama ei.

— Știu. Dar e atât de plăcut afară dimineața, încât nu puteam să nu fac o plimbare, chiar dacă iarba este udă.

Se așezară împreună să mănânce un mic dejun simplu, pe care îl pregătiseră servitorii, minunându-se de cât de ușori erau biscuiții lui Mable față de cei pe care se străduiseră ele să-i facă și râzând la compararea lor. Jo văzu puțină culoare în obrajii doamnei mai în vârstă, în locul palorii de mai înainte și o brumă de fericire în ochii ei palizi și încercănați de oboseală. După ce terminară de mâncat, doamna Blake pregăti o tavă de mic dejun pentru Harrison, dar se întoarse cu ea înapoi o clipă mai târziu.

— Harrison încă doarme și nu am vrut să îl deranjez. Ai putea să îi duci tu micul dejun când se trezește, Jo?

— Desigur. Trebuie să porniți la drum din timp ca să aveți timp să ajungeți la Richmond și să vă și întoarceți azi.

— Mulțumesc, dragă. Nu îmi place că trebuie să îl las o zi întreagă, dar știu că vei fi o bună companie pentru el cât voi fi eu plecată.

— Da, bineînțeles.

De fapt, Josephine ura să petreacă timp cu Harrison. Era relativ civilizat când mama sa era de față, iar pe Jo nu o deranja să le citească amândurora cu voce tare în timp ce doamna Blake broda sau cârpea ceva. Dar un timp petrecut în doi cu Harrison era mult prea descurajant. Nu dorea deloc compania lui Josephine și se făcea că doarme ca să plece – ceea ce pe ea o bucura. În această dimineață lăsa să treacă cât mai mult posibil după ce mama lui plecă, oțelindu-se singură înainte de a intra în camera lui Harrison. Când intră într-un final, îl găsi întins pe spate cu mâinile sub cap, holbându-se în tavan.

— Bună ziua, spuse Jo, încercând să pară veselă. Ți-am adus micul dejun. Noul nostru bucătar a făcut biscuiți. Tare cred că o să ți se pară mult mai buni decât cei pe care i-am făcut eu. Așteaptă până ce acesta se ridică în șezut, apoi îi așeză tava în poală. Trebuia să stea să se asigure că mânca tot, căci bănuia că se înfometa cu bună știință. Era deja atât de slab, încât i se vedea conturul oaselor sub piele. De fapt, acolo, printre umbre, în camera sa întunecoasă, arăta

mai mult ca o stafie, așa că Josephine se grăbi să dea la o parte draperiile și să lase lumina să pătrundă.

— Nu le deschide! spuse el. Lasă-le închise. Ți-am mai spus că-mi face rău la ochi. Josephine îl ignoră. Va trebui să se ridice și să le închidă el însuși dacă asta dorea.

— Astăzi va veni dl Chandler de la Biroul pentru Eliberați, spuse ea. A acceptat să ne ajute cât de mult va putea ca noii tăi lucrători să înceapă.

— Ce știe un yankeu despre cum se ține o plantație?

— Habar n-am. Astăzi vrei să vorbești cu el? Poți să îl întrebi chiar tu câte știe.

— Nu vreau să am nimic de-a face cu el.

— Bine. Treaba ta.

Îl privi amestecând într-un gălbenuș cu un biscuit și gustând puțin.

— Nu pot să cred că te aștepti să tolerez un yankeu pe domeniul meu. Să mă bucur că am sclavi și yankei care să conducă plantația în locul meu.

Arătă spre cârjele pe care le adusese dr. Hunter, proptite de perete, pe care se așternea praful.

— De ce nu te dai jos din pat să le folosești? Pot să te ajut, dacă vrei. Ai putea să ieși și să conduci tu totul. Ochii i se îngustară de furie și apucă cana, gata să o arunce spre ea.

— Am să ți-o arunc înapoi, Harrison.

— Afară!

Dădu din cap și se așeză pe scaun, înapoi.

— Nu sunt sclavă ca să îmi dai ordine. Iar dacă nu o să preiei controlul asupra pământului și asupra vieții tale, atunci se va găsi altcineva să o facă. Doar nu te aștepti ca toți să stea și să o vadă pe mama ta murind de foame numai fiindcă tu ești prea mândru și mândru ca să ai grijă de tine.

— Greșești că încerci să-i dai speranțe mamei. Cum crezi că va putea să țină toți oamenii pe care i-a angajat?

— Biroul va furniza rații până când totul se va aranja. Și

după cum ți-am explicat mai devreme, lucrătorii vor primi fiecare câte o palmă de pământ pe care să o cultive și o colibă în care să locuiască. Iar la toamnă, vor împărți cu voi recolta obținută.

— Înseamnă că tu chiar nu ai nimic în căpățână dacă crezi că sclavii ăștia vor mișca vreun deget dacă nu sunt supravegheați. Vei vedea numai cât sunt de leneși și de lipsiți de inițiativă.

— Sau poate se va dovedi că tu ești cel care nu gândește. Negrii știu că acum lucrează pentru ei. Le-am văzut copiii mergând la școală de dimineață, sperând la un viitor mai bun. Iar trei dintre nevestele lor sunt în bucătărie chiar acum și gătesc pentru noi.

— Să le spui să nu se apropie de camera mea.

— O, crede-mă. Le-am spus deja. Eu și mama ta le suntem foarte recunoscătoare pentru ajutor. Ultimul lucru de care am avea nevoie ar fi să arunci după ele și să le pui pe fugă din nou.

Îl privi cum luă încă o mușcătură din biscuitul înmuiat în gălbenuș, ținându-l cu degetele sale palide, scheletice. Nefericirea se ținea de el ca o uniformă.

— Ai face bine să îmi aduci arma, spuse el, fără să o privească. Voi avea nevoie de ea ca să te protejez pe tine și pe mama.

— Sunt vechii tăi sclavi, Harrison. Nu sunt periculoși. I-ai tratat bine înainte de război, nu-i așa? Nu au resentimente.

— Chiar ești atât de prostuță? Ei au impresia că dețin totul acum. Îmi vreau arma.

Toată viața sa, Josephine făcuse ce îi spusese bărbaii din viața ei, respectând regulile ca o fetiță cuminte, inclusiv poruncile lui Dumnezeu. Dar toți cei care avuseseră autoritate asupra sa o dezamăgiseră - în special Dumnezeu - și era sătulă să facă ce îi spun ei.

— Nu, Harrison. Dacă vrei arma, va trebui să te ridici și să ți-o iei.

Nu mai vorbise astfel niciodată. Dar dacă învățase ceva

În lunile astea de când se terminase războiul, era că dacă are o voce sau o părere, era bine să le facă cunoscute și să facă cum consideră.

— Unde e mama?

Jo ezită, știind că adevărul l-ar supăra. Dar oricum ar fi aflat, mai devreme sau mai târziu, și era mereu supărat.

— A plecat la Richmond.

— Singură?

— Acum are vizitiu.

— Ce face la Richmond? Credeam că orașul a ars.

— Nu în întregime. Nu a vrut să îți spună dinainte, de teamă să nu te supere, dar cum orice pare să te supere în perioada asta, o să-ți spun adevărul. Vorbește la bancă pentru un împrumut. Are nevoie de bani ca să înceapă să cultive și să cumpere catâri și alte animale de fermă.

Harrison își lăsă capul în jos și închise ochii. Îi părea rău de el, când îl vedea cât îi e de greu să accepte. Pentru un bărbat ca Harrison, obișnuit să aibă controlul asupra vieții sale, trebuia să fie devastator să scape frâiele din mâini și să fie silit să zacă neajutorat, în timp ce alții luau decizii. Așteptă reacția plină de furie a lui Harrison, gândindu-se că va trânti tava sau o va azvârli după ea. Dar el stătea în continuare așezat cu capul plecat, cu ochii închiși, cu umerii lăsați.

— Îmi pare rău, Harrison, spuse ea încet. Și chiar îi părea. Dl dr. Hunter spune că te va ajuta să înveți să mergi cu cârjele. Cu puțin exercițiu în fiecare zi, te vei întrema. Nu are niciun rost să rămâi la pat. Ai fi putut să mergi la Richmond cu mama ta dacă ai fi dorit să te ridici din pat. Se opri din nou, așteptându-i reacția, așteptându-i izbucnirea care era sigură că avea să aibă loc. Rămase însă tăcut și nemișcat atât de mult timp, încât într-un final, spuse:

— Harrison? Ești bine?

Ridică privirea spre ea, cu o față senină, cu ochi negri strălucitori. Încercă să citească ce se vedea în ochii săi, dar nu putu.

— Ai dreptate, spuse el încet. Trebuie să mă schimb.

Se uită lung la el, șocată. Reușise oare să îl convingă? Cum era posibil așa ceva când nici mama și nici logodnica lui nu au reușit?

— Mă bucur să aud asta. Și zâmbi.

— Cred că voi începe schimbarea prin a mă bărbieri. Își trecu mâna osoasă peste față. Părul și barba îi deveniseră lungi și neîngrijite, contribuind suplimentar la înfățișarea sa înfricoșătoare. Se face tot mai cald și îmi va fi cald. Voi avea mâncărimi dacă nu mă bărbieresc.

— Vrei să caut pe cineva care să te ajute? încă nu își revenise din uimirea provocată de schimbarea lui bruscă.

— Nu! Nu e nevoie! răspunse repezit, aspru, apoi oftă și își înmuie glasul. Îmi pare rău. Dar ai dreptate. Nu ar trebui să depind de nimeni. Dacă îmi aduci lama și spuma de bărbierit, mă voi descurca singur. Toate sunt în rucsac. Adu-mi doar rucsacul. Cred că mama l-a pus sus în cameră.

— Nu ai nevoie și de oglindă și de un lighean cu apă?

Dădu din cap și se uită pe fereastră. Trebuie să fi fost foarte frustrant să vadă plantația umplându-se cu buruieni în ultimele câteva luni. Acum că s-au întors lucrătorii, va vedea în curând plante de bumbac crescând și înflorind.

Josephine se grăbi sus și găsi o lamă dreaptă și o curea de piele în rucsacul tot rupt pe care îl purtase prin război. Nici urmă de săpun. Astfel că luă o bucată din lavoarul din camera ei și propria sa oglindă de mână și i le duse.

— Vrei să îți ții oglinda? îl întrebă după ce servitorii aduseră ligheanul cu apă pe care îl ceruse.

— Nu, mulțumesc, Josephine. Lasă-mă singur, te rog. Era prima dată când îi cerea ceva frumos și îi spusese „te rog”. Îi și zâmbi ușor. Numai de ar ține această schimbare și Harrison ar începe cu adevărat să se miște.

Îi întoarse zâmbetul și făcu așa cum îi ceruse, închizând ușa când părăsi camera. Nu bine ieșise afară ca să se așeze pe veranda din față când dl Chandler sosi călare.

— Bună dimineața, domnișoară Weatherly. Își smulse

pălăria de pe cap înainte de a descăleca, salutând-o cu un zâmbet. Cum vă bucurați de o zi atât de frumoasă? Se obișnuise deja cu accentul acela de yankeu și nu mai avea probleme să îl înțeleagă. Dar ca toți yankeii, vorbea mult prea repede, împletind toate cuvintele între ele. Josephine tot îl considera yankeu și deci un dușman, dar părerea ei trebuia să se schimbe. O ajutase deosebit de mult pe doamna Blake, așa că nu avea motive să nu fie amabilă cu el.

— Foarte bine, mulțumesc, domnule Chandler. Dumitale?

— Bine și eu. Își legă calul la stâlp și se opri pe ultima treaptă a verandei. Merg bine noile aranjamente?

— Da. Eu și doamna Blake vă suntem foarte recunoscătoare pentru ajutor. De dimineață am servit primul mic dejun gătit pentru noi. Până acum ne-am descurcat destul de greu, din păcate, având în vedere că niciuna dintre noi nu avea experiență în bucătărie.

— Mă bucur că am putut să vă ajut. Familia Blake este prima din această zonă care beneficiază de serviciile biroului, iar asta îmi aduce și mie multă satisfacție. Sper ca entuziasmul vostru să fie molipsitor. Continuă să zâmbească asemeni unui școlar care tocmai primise o bomboană de mentă.

— Și eu sper. Plantația ar avea nevoie și de alte ajutoare. Mi-aș dori ca și fratele meu Daniel să te asculte și...

Josephine se opri. În timp ce se uita la zâmbetul de școlar al domnului Chandler, realizează dintr-odată cât de fals fusese zâmbetul lui Harrison, cât de bruscă, schimbarea. Rareori oamenii se schimbă așa. Teama îi îngheță sângele în vine.

— Domnișoară Weatherly? S-a întâmplat ceva?

— Scuzați...

Josephine fugi în casă, în camera lui Harrison, cu inima bubuindu-i în piept, împiedicându-se în pantofii ei rupți. Primul lucru pe care îl văzu când deschise ușa fu o baltă de un roșu aprins pe hainele de pat, de parcă un copil ar fi răsturnat o găleată cu vopsea. Doar că nu era vopsea. Era

sânge. Era sângele lui Harrison. Țâșnea din mână și curgea pe pat dintr-o rană adâncă la încheietură. Harrison tocmai își ducea lama și la mâna stângă, pe punctul de a-și tăia și cealaltă încheietură, când ea țipă:

— Nu! Oprește-te! Harrison, oprește-te!

Josephine sări în vârful patului, trăgându-i mâna în care ținea lama în ambele sale mâini, luptându-se cu el să i-o ia din mână. Mâinile lui erau alunecoase din cauza sângelui cald și se umplu și ea de sânge numaidecât.

— Lasă-mă în pace! Pleacă! țipă el, Harrison cel mânios și înverșunat pe care îl știa prea bine.

Continuă să se lupte cu el, disperată să îi ia lama, să îi oprească sângerarea. Era surprinzător de puternic. Simți o durere adâncă în momentul în care lama i se înfipse accidental în mână. Harrison avea să câștige. Avea să își îndeplinească dorința. Harrison avea să moară.

— Ajutor! Să mă ajute cineva! țipă ea, sperând s-o audă vreun servitor. Acestora li se spusese să nu se apropie de camera lui Harrison, dar sigur i-ar veni în ajutor, nu-i așa? Ajutați-mă! Vă rog!

Într-un final, auzi niște pași zoriți, iar apoi, vocea domnului Chandler.

— Domnișoară Weatherly? Ce...?

— Ajută-mă să îi iau lama! Repede!

Dl Chandler fugi spre ea și trase mâna lui Harrison, deschizându-i degetele și smulgându-i lama din mână. Josephine o auzi lovind peretele lângă pat și trântindu-se pe podea când dl Chandler o smulse. Era mai puternic decât Harrison, mai puternic decât ea, așa că putu în sfârșit să îl slăbească pe Harrison și să se retragă, în timp ce încercă să îi prindă mâinile rănite.

— Pleacă de aici! răcni Harrison, blestemându-l pe Chandler. Lasă-mă în pace! Lasă-mă! Se zbătea în zadar.

Yankeul era mult prea puternic pentru el. Dar lui Harrison sângele continua să îi țășnească din încheietură, iar acest tablou o umplu de frică pe Josephine. Nu știa cum să facă

să oprească sângerarea. Avea să sângereze până la ultima picătură.

— Domnișoară Weatherly, vă rog... spuse Chandler, respirând greu. Vă rog să îmi desfaceți cureaua și să mi-o dați. Era o solicitare strigătoare la cer. Când văzu că nu se mișcă din loc, spuse: Vă rog. Trebuie să o folosim ca garou ca să oprim sângerarea. Altfel, va sângera până va muri. Ambii bărbați erau plini de sânge. La fel erau și mâinile lui Jo și partea din față a rochiei sale. Grăbește-te! se rugă el.

Se forță să se miște, ghemuindu-se lângă dl Chandler, care stătea în genunchi în pat. Catarama era greu de desfăcut cu degete tremurânde și mâini firave, dar reuși într-un final să o dezlege și trase cureaua din găici. În tot acest timp, Harrison zbiera și urla ca un animal turbat, blestemând și zbatându-se.

— Înfășurați-o în jurul brațului său și închideți-o cu catarama, domnișoară Weatherly... Bun. Strângeți-o tare... Mai tare!

Într-un final, sângerarea păru să încetinească.

— Bine... bine, respiră ușurat dl Chandler. Acum, vedeți dacă puteți să îmi găsiți ceva ce să folosesc ca frânghie. Este vreo cravată sau altă curea la îndemână? Jo găsi halatul de baie al lui Harrison și îi luă cordonul. Chandler o îndrumă să îl lege în jurul mâinii tefere a lui Harrison de piciorul patului în timp ce el îl ținea cu ambele brațe în jos. Harrison nu se mai zvârcolea și părea să fie slăbit din cauza pierderii de sânge, dar încă mai mârâia și blestema. Sângele curgea peste tot, îmbibându-se în cearșafuri. Rochia lui Josephine și așternuturile de pat probabil că erau distruse.

— Dacă ați găsi ceva cu care să îi legăm brațul, domnișoară Weatherly, aş putea să mă întorc în Fairmont și să aduc un doctor.

— Da... sigur. Josephine se împiedică prin cameră și apucă primul lucru pe care îl văzu - cordonul draperiilor din sufragerie. Doi servitori, Beulah și Mable, stăteau în hol, cu

ochii măriți de teamă la vederea ei.

— Este totul în regulă, domnișoară Josephine? Întrebă Mable. Aveți nevoie de ajutor?

— Sunt bine. Asta nu e sângele meu. Se grăbi înapoi în cameră și privi cu uluire cum dl Chandler îi legă lui Harrison celălalt braț de piciorul patului. Când fu convins că legăturile erau suficient de strânse, îi puse lui Josephine mâinile pe umeri preț de o clipă parcă pentru a o echilibra.

— Să faceți bine și să stați aici să îl vegheați. Mă voi întoarce cât de repede pot. Să aveți grijă ca bandajul să stea strâns. Auzi ușa din față închizându-se, apoi nechezatul unui cal luând-o la galop. Se lăsă pe marginea patului, genunchii fiindu-i prea slabi ca să o mai susțină. Harrison se trase în ciuda restricțiilor pentru o clipă, de parcă ar fi testat legăturile, apoi încetă să se mai miște. Părea a fi un cadavru. Tot așa ar fi arătat și într-un sicriu, se gândi ea. Exact așa.

Acum că stătea jos, Josephine deveni conștientă de durerea ce zvâcnea în degetul ei. Încă mai plângea. Își puse degetul în gură, simțind sânge, apoi îl scoase din nou și îl înveli strâns într-un fald al fustei. Pe măsură ce șocul începea treptat să pălească, își făcu loc furia.

— De ce ai face un lucru atât de nesăbuit? îl întrebă ea.

— De ce crezi? Se uită la ea pentru o clipă, înainte de a-și întoarce privirea în altă parte. Am vrut să o fac mai demult, dar nu am vrut ca mama să fie cea care să mă găsească.

— Ce om ignorant... egoist... egocentrist!

— Nu ai idee cum e să pierzi totul.

— O, ba da. Am idee. În caz că nu ai observat, eu, mama ta și toată lumea din Virginia am suferit pierderi. Am fost nevoiți să ne adaptăm la o viață nouă, și la fel poți face și tu.

— Nu am pentru ce să trăiesc.

— Ai multe lucruri pentru care să trăiești - plantația, casă, logodnica care te-a iubit. E vina ta că ai gonit-o pe Emma.

— Nu am ce să îi ofer.

— Știi ceva? Sunt sătulă până peste cap să te ascult. Când vei înceta să mai privești totul prin ochii ăia egoiști și să începi să te gândești și la altcineva? Yankeii nici nu au trebuit să te omoare ca pe fratele meu. Faptul că îți plângi singur de milă te va omorî.

— Chiar nu înțelegi? Nu vreau să trăiesc astfel!

— Crezi că vreunul dintre noi vrea? Nu crezi că noi am vrea să ne trăim viețile ca și până acum? Toți trebuie să mergem mai departe, fiecare dintre noi.

— Dar tu nu ești infirmă! Nu știi cum e să simți că nu mai ești... întreg.

Dar poate că știa. Ceva lipsea în viața lui Josephine, ceva invizibil, iar ea nu știa ce. În sufletul său, erau niște goluri ca spațiile din podeaua de la Stejarul Alb, unde fuseseră niște carpete, ca locurile lăsate pe tapet când yankeii furaseră tablourile familiei. Ceva în interiorul său fusese prădat, iar acum nu se mai simțea nici ea întreagă. Harrison se plângea adesea că simte o durere în piciorul lipsă. Și Josephine simțea durerea asta fantomă. Dacă ar fi putut să oprească cumva durerea aceea!

— Niciunul dintre noi nu este întreg, Harrison. Dar dacă ai înceta să-ți mai dorești să mori, poate că ai începe să trăiești din nou. Nu faci decât să îi îndepărtezi pe toți, cu atitudinea ta răutăcioasă și plină de ură, sperând ca nimănui să nu-i pese dacă trăiești sau mori. Sperând ca toți să ne simțim ușurați. Ei bine, nu va funcționa. Nu îți voi da privilegiul să mori. A trebuit să îmi dau seama cum să mă agăț de speranțe după ce i-am pierdut pe tata și pe fratele meu și modul nostru de trai, așa că ar fi bine să o faci și tu. Ai fost suficient de curajos ca să pleci la luptă și să te lupți – de ce să nu fii suficient de curajos încât să trăiești cu consecințele războiului tău ridicol?

— Aș fi fost gata să îmi dau viața pentru Sud.

— Atunci e timpul să îți aduni aceleași puteri ca *să trăiești* pentru Sud. Dacă nu îți place să vină yankeii pe aici

și să preia controlul, spunându-ți ce să faci, atunci împotrivește-te *trăind*, nu luându-ți propria viață.

— Nu am pentru ce să trăiesc, spuse el, trăgându-se fără puteri în legături. Sclavii și yankeii îmi conduc plantația... mama te are pe tine să o consolezi...

— Eu nu sunt aici decât temporar. Nădăjduiesc să plec acasă după ce te vei hotărî să te dai jos din pat.

— Atunci, pleacă... și lasă-mă singur. Închise ochii.

— Nu mi-ar plăcea nimic mai mult decât să te las singur. Și crede-mă, o voi face de îndată ce va ajunge dl dr. Hunter.

Își încrucișă mâinile tremurânde în poală și privi pe fereastră în loc de a-l mai privi pe el, așteptând în tăcere ajutorul ce avea să vină.

Capitolul 14

Josephine nu știa cât timp trecuse până când îl auzi într-un final pe dl Chandler galopând înapoi cu doctorul. Se ridică, netezindu-și fusta pătată de sânge și privi în jos la omul demn de milă din pat.

— Harrison, ascultă-mă. Așteptă până acesta ridică privirea spre ea. M-am tot gândit. Nu aș vrea ca mama ta să afle ce ai încercat să faci astăzi. Vom curăța totul înainte să ajungă acasă, iar dacă chiar va vedea sânge sau tăieturi pe mâna ta, ar fi bine să îi spui că te-ai tăiat din greșeală. La ce ar ajuta-o să știe adevărul? Josephine se apropie de el, ținându-l cu privirea. Nu înțelegi? Dacă află că ai încercat să te sinucizi, își va da seama că nu o iubești suficient cât să reclădești acest loc și să ai grijă de ea. Poate că pe tine nu te interesează că o faci să sufere, dar eu refuz să stau deoparte și să permit așa ceva. Auzi ușa din față deschizându-se și închizându-se și pași pe coridor. Apoi, dr. Hunter și dl Chandler intrară în cameră.

— Harrison, nebunule! îl luă în primire doctorul. După câte am făcut ca să îți salvăm viața, așa ne răsplătești? Ce a fost în capul tău? Ridică mâna lui Harrison, încă legată de piciorul patului și îi examinează încheietura. Cine a făcut treaba cu garoul a făcut o treabă bună. I-a salvat viața.

— Dl Chandler a fost cu ideea, spuse Josephine. Harrison ura gândul că fusese salvat de un yankeu.

— Am fost nevoiți să învățăm cum să punem un garou în timpul războiului, spuse Chandler. Nu a fost asta prima dată când am făcut-o, din păcate.

Pantoful doctorului lovi ceva – oglinda lui Josephine, căzută pe podea. Se aplecă să o ridice și i-o dădu. Sticla semăna cu o pânză de păianjen, reflectând o sumedenie de imagini în loc de una singură. În fiecare imagine, Josephine se văzu plină de sânge. Imaginea îi dădu amețeli. Închise ochii pentru a opri vârtejul care cuprinsese încăperea și bâjbâi după ceva de care să se prindă, pentru a-și regăsi

echilibrul.

— Domnule Chandler, vă rog scoateți-o pe Josephine afară să ia puțin aer, îl auzi spunând pe doctor. Nu era decât vag conștientă de brațul domnului Chandler în jurul taliei sale pe când acesta o ajută să iasă din cameră, conducând-o afară pentru a se așeza pe prag.

— Sunteți bine? întrebă el după ce o așeză. Nu, bineînțeles că nu sunteți bine. Tremurați toată! Își scoase jacheta, îmbâcsită acum cu sânge uscat și i-o puse pe umeri, apoi se așeză lângă ea. Ea lăsă oglinda în poală și își dezveli degetul rănit pentru a se uita la tăietură. Sunteți rănită. Ce s-a întâmplat?

Josephine ridică din umeri.

— Nu știu. Probabil că atunci când mă luptam cu Harrison m-am tăiat.

El își scoase batista și o înfășură strâns în jurul degetului ei, strângându-i o clipă mâna înainte de a-i da drumul. De ce era atât de amabil?

— Îmi pare rău de reacția domnului Blake, spuse ea, și pentru apelativele pe care vi le-a adresat.

— Sunt obișnuit. Dumneavoastră, doamna Blake și dr. Hunter sunteți chiar singurii oameni din Fairmont care se poartă civilizat cu mine. Nu îi condamn pe vechii sclavii că nu au încredere într-un alb și tot încerc să îmi dau seama cum aş putea să le câștig încrederea. Cred că noua școală a început încet să îi câștige.

Dar uneori mă îndoiesc că aş putea să îi fac pe oameni ca dl Blake să aibă încredere în mine.

— Nu are decât ură față de toată lumea, inclusiv față de mine. De-abia dacă e civilizat cu mama sa. Ridică oglinda spartă din poală, privind multiplele reflecții. Dl Chandler i-o luă ușor din mână și o puse pe prag.

— Îmi pare rău că te-ai tăiat, spuse el.

— Oglinda asta a fost un cadou din partea tatălui... iar acum e spartă. Îi era teamă că o să înceapă să plângă. După câte a îndurat, oare ar plânge după o oglinjoară?

— Îmi pare rău, spuse dl Chandler.

— De ce? Nu este vina dumatăle.

Îl auzi respirând adânc și expirând ușor.

— Ce relație aveți cu dl Blake? Dacă nu vă deranjează că întreb.

— Familiile noastre se cunosc de mulți ani. Harrison a fost prietenul cel mai bun al fratelui meu. Erau împreună când Harrison a fost rănit, iar Samuel a fost ucis. Dna Blake era aici singură cu el, așa că am acceptat să vin să îi țin companie - de fapt, a fost ideea mamei mele. Cel de Sus știe că Harrison nu este o companie plăcută pentru nimeni.

— Am crezut că poate sunteți logodnica lui.

— Nicidecum! Ce te face să crezi asta?

— Am impresia că ți-neți la el. Îl știați suficient de bine încât să vă dați seama ce voia să facă și ați ținut suficient la el încât să îl opriți.

— Nu puteam să stau și să îl las să moară. Mama lui nu ar fi trecut peste asta niciodată. Și așa aproape că și-a pierdut orice speranță. Parcă începe să renască acum, că are iar servitori și îi mai țin eu companie, dar dacă Harrison s-ar fi sinucis, ar fi fost distrusă.

— Dar familia dumneavoastră? Sunt toți bine? Mama dumneavoastră nu a mai venit la birou pentru ajutor. Eram sigur că urma să vină și ea după ce a sfătuit-o pe doamna Blake să colaboreze cu mine.

— Fratele meu Daniel este acasă acum. El este cel care conduce plantația. Poate că a supraviețuit războiului, dar nu și-a revenit mai mult decât Harrison, dacă înțelegi la ce mă refer.

— Nu știu în ce măsură va putea să își reveni vreodată vreunul din noi.

— Familia mea este puțin mai bine ca familia Blake, deoarece doi dintre servitori au acceptat să rămână cu noi. Iar mama este o femeie foarte puternică. Este hotărâtă să revină la viața avută înainte - cu excepția că nu îi poate aduce înapoi pe tata și pe fratele meu, bineînțeles. Nu am

reușit să o conving că viețile noastre nu vor mai putea fi la fel. Nu vom mai putea avea niciodată ce am pierdut. Josephine se opri, stânjenită că ajunsese să își descarce amarul acestui străin – și yankeu pe deasupra. Ce o apucase? Îmi pare rău. Te rețin de la lucru. Dădu să ridice de pe umeri jacheta lui, dar el o opri.

— Vă rog, mai țineți-o puțin. Și chiar nu mă grăbesc să încep să lucrez. Mai întâi, vreau să fiu sigur că vă simțiți bine.

Nu era bine. Tremura toată, întrebându-se dacă avea să-i treacă vreodată.

— A fost atâta sânge! spuse ea cu un fior. Nu-mi pot imagina cât de disperat trebuie să fii ca să faci așa ceva. Nu voi uita niciodată privirea lui Harrison când a ridicat lama... Spre oroarea sa, Josephine începu să plângă. DI Chandler se apropie de ea și o luă după umeri. Îmbrățișarea sa era atât de mângâietoare, încât Josephine uită pentru o clipă cine era și se sprijini de el, recunoscătoare că are pe cine să se bazeze, cineva care ar ascultă o și căruia îi pasă de ea.

— După toate lucrurile prin care a trecut Harrison, plânse ea, după toată vărsarea de sânge pe care a văzut-o, ai crede că viața e neprețuită pentru el. Că se consideră norocos că este încă în viață. În schimb, el vrea să moară.

— Până nu treci prin război, domnișoară Weatherly, nu puteți să înțelegeți prin ce au trecut tineri ca Harrison și ca fratele dumneavoastră, nici cum i-au schimbat toate lucrurile astea. Vorbea încet, cu blândețe, iar ea simțea vigoarea brațului său de parcă acesta ar fi susținut-o să nu se prăbușească. După un timp, vezi atâta moarte, încât devii indiferent față de ea. Începi să realizezi cât ești de aproape de a muri în fiecare clipă a vieții tale. Moartea e lângă noi, doar la o bătaie de inimă sau la un glonț depărtare. În război, dai ochii cu moartea zi după zi, privindu-ți prietenii murind, ținându-i piept chiar tu și începe să nu-ți mai fie teamă. Pare inevitabil. Devii un mort ambulant.

— Harrison l-a văzut pe fratele meu murind. Samuel a fost cel mai bun prieten al lui.

— Cu toții ne privim prietenii murind. Într-o bătălie, chiar aici în Virginia, ni s-a ordonat să atacăm o fortificație inamică în vârful dealului. Un detașament după altul trebuiau să treacă chiar prin focul inamic, și astfel luptătorii au fost secerăți ca fânul. Bărbații cu care am mărșăluit și cu care am trăit și am răs zăceau pe deal, morți, pe moarte, urlând în agonie. Dar de îndată ce cădeau, comandorul ordona ca următorul detașament să se avânte pe deal peste ei. Am văzut căzând cinci mii de oameni în douăzeci de minute. Eram aliniat în detașament, așteptându-mi rândul, așteptându-i să-mi ordone să mor, și părea atât de inevitabil, încât efectiv nu îți mai păsa.

Se opri, iar cum nu mai continuă, Josephine ridică privirea spre el. În ochii săi străluceau lacrimi.

— Într-un final, cineva văzu stupiditatea acestui lucru și puse punct măcelului. Dar pot să înțeleg de ce prietenului tău nu îi mai pasă dacă trăiește sau moare. Moartea nu este nimic. Este o întâmplare obișnuită în timpul războiului. O lamă la încheietură este nimic comparativ cu ce a îndurat pe acolo.

— Nu știu cum să îl ajut. Cum să îl fac să meargă înainte?

— Niciodată nu va putea să facă asta atâta timp cât nu renunță la amărăciune. Amărăciunea este unul dintre sentimentele cele mai fatale pe care le poți trăi. Atunci când trăiești cu amărăciune, nu poți privi înainte, ci numai înapoi – gândindu-te la ce ai pierdut, prins în trecut, disperând că totul e pierdut. Într-un final, asta îți devorează orice speranță.

El descifra exact ce simțea Josephine legat de rugăciunile ei rămase fără răspuns: amărăciune. Iar ea își aminti dintr-odată că stătea de vorbă cu dușmanul ei. Nu ar trebui să stea singură cu el. Nu era potrivit. Josephine se ridică țeapănă, se trase din prinsoare, scuturând de pe umeri jacheta lui.

— Dar ce mai faci acum în Virginia, domnule Chandler? Nu ai și dumneata o casă și o familie prin Nord, pe undeva?

— Când m-am întors acasă din război, am resimțit aceeași amărăciune ca și dl Blake și...

— Mă îndoiesc de asta! Dumneata ești în tabăra învingătorilor.

— Într-un război nimeni nu câștigă, domnișoară Weatherly. Toți pierd într-un fel sau altul. Eu mi-am pierdut familia, pe fata cu care speram să mă căsătoresc, respectul de sine... dar nu vreau să vă mai plictisesc cu povestea mea.

— Nu, te rog. Mi-ar plăcea să aud cât de multe crezi că ai pierdut.

— Ei bine, spuse el cu un oftat, familia mea aparținea Societății Prietenilor – noi suntem quakeri. Am fost crescut în această credință și m-am implicat profund în mișcarea de abolire. Nu puteam să înțeleg cum puteau oamenii să *dețină* pe cineva, ca pe o posesie. Am citit *Coliba unchiului Tom* și auziserăm cu toții poveștile teribile despre sclavia din Sud. Credința mea spune că e păcat și neconcordant cu creștinismul să duci o viață de belșug și huzur când alții suferă și trudes. Credem, de asemenea, că Dumnezeu urăște sclavia.

— Tata a fost întotdeauna bun și corect cu sclavii. Niciodată nu i-a biciuit și nu s-a purtat urât cu nimeni. Își desfășură batista de pe deget și i-o dădu înapoi.

— Dar *deținea* oamenii, domnișoară Weatherly. Ființe umane. Pur și simplu nu înțeleg asta. I-am urât pe sudiști din cauza asta.

— Dar măcar cunoșteai pe vreunul?

— Nu, bineînțeles că nu. Dumneavoastră știați vreun yankeu înainte să începeți să ne urâți?

— Am avut motive întemeiate să vă urâm. Armata voastră a invadat națiunea noastră suverană și ne-a distrus pământul.

Își întinse mâinile în semn de pace, fluturând ușor batista

în semn de capitulare.

— Înțeleg. Îmi pare rău. Se opri pentru o clipă. Quakerii cred în nonviolență. Suntem pacifiști – sau cel puțin ar trebui să fim. Dar am dorit să lupt. Alți bărbați de vârsta mea își luau uniforma și învățau să tragă și să se înroleze în armată la război. Păreau numeroși și curajoși. Aș fi putut solicita statut de obiect de conștiință și să rămân necombatant când am fost înrolat, dar nu am dorit. I-am spus tatălui meu că motivul deciziei mele era să îi ajut pe sclavi să devină liberi. Mi-a spus că mă amăgesc singur și chiar așa a și fost. În realitate, aveam douăzeci de ani și îmi doream să călătoresc și să lupt ca toți cei de vârsta mea și să câștig glorie. După cum vă imaginați, familia mea era îngrozită. Femeia cu care am vrut să mă căsătoresc nu a mai vrut să aibă de-a face cu mine.

— A meritat? Faptul că ne-ai omorât a fost tot ce ai sperat?

— A fost un iad, spuse el, dând din cap. Sau cel mai apropiat lucru de iad. Prima dată când am plecat la luptă și a trebuit să îmi îndrept arma spre un om și să apăs pe trăgaci, nu am putut să o fac. Mi-am dat seama că făcusem o greșală enormă. Dar trebuia să trag. Trebuia să ucid ca să nu fiu ucis. Dacă aș fi evitat să omor și aș fi reușit totuși cumva să supraviețuiesc, aș fi fost făcut laș. Dacă aș fi predat armele, aș fi fost împușcat ca dezertor. Dacă nu mi-aș fi ucis atacatorii, probabil aș fi fost ucis de către ei – și nu voiam să mor. Mă vârâsem singur într-un adevărat haos, astfel că nu aveam ce să mai fac decât să urmez ordinele și să trag.

— Iar când s-a sfârșit războiul?

— Într-adevăr, casa mea nu a fost invadată ca a dumneavoastră, dar nu am mai avut la ce să mă întorc acasă. Înțeleg cum vă simțiți dumneavoastră și dl Blake și familiile dumneavoastră. Poate că am câștigat războiul, dar am pierdut tot ce a fost important pentru mine. Vechea mea viață, tot ce am luat de bun s-a dus pentru totdeauna.

Mai rău e faptul că mi-am spulberat credința creștină. Și așa m-am scufundat în amărăciune, gândindu-mă la ce am pierdut și disperând pentru că s-a dus.

Se opri pentru o clipă, răsucindu-și batista.

— Este foarte greu să te întorci acasă când ești în tabăra învingătorilor. Pot doar să îmi închipui amărăciunea și rușinea înfrângerii pentru Confederație. Sudul a luptat din toate puterile, acesta este adevărul. Bărbați ca fratele dumneavoastră și ca dl Blake au pierdut războiul fără să aibă vreo vină. Uniunea pur și simplu a avut mai multe arme și mai mulți oameni decât voi. Iar acum oamenii sunt făcuți să sufere din cauza înfrângerii lor.

— Atunci de ce ești aici, domnule Chandler?

— Biblia spune că trebuie să ne iubim dușmanii, pentru asta am venit aici.

— Ce corect din partea dumitale!

Josephine auzi disprețul cu care rostise aceste vorbe.

— Îmi pare rău dacă așa sună, dar e adevărat. Oriunde am mers, Domnul mi-a spus aceleași cuvinte: „Iubește-ți dușmanii, iubește-ți dușmanii”. La început, nu am știut ce înseamnă asta. Am știut că în cazul ăsta, dragostea nu putea fi un sentiment; trebuia să fie o acțiune. Am văzut prăpădul de pe aici. Am luat parte la ea. Am văzut cum negrii au fost eliberați fără să aibă unde să se ducă și fără să aibă vreun mijloc de a-și susține familiile, așa că am hotărât că cel mai bun mod de a-mi arăta dragostea față de dușmani ar fi să vin înapoi și să îi ajut. Credeți-mă, nu am vrut să o fac, dar am fost obligat. Așa că, iată-mă aici.

— Bănuiesc că știi că pe aici mai sunt o sumedenie de yankei care nu fac decât să încerce să ne fure ce pot, deși majoritatea dintre noi nu mai avem mare lucru.

— Puteți să credeți ce doriți despre intențiile mele, domnișoară Weatherly, dar eu nu doresc nimic de la dumneavoastră sau de la familia dumneavoastră sau chiar de la Harrison Blake – decât iertare.

— Iertare pentru ce?

— Pentru faptul de a fi făcut parte din armata care v-a ucis tații, frații și soții. Iertare pentru faptul de a vă fi distrus pământul și de a vă fi provocat suferință și greutate. Cer iertare pentru faptul că am ridicat arma și am pornit război împotriva voastră. Și iertare pentru faptul că trăiesc când alții au murit. Josephine nu răspunse nimic. Cerea imposibilul. Nici ea, nici nimeni din familia ei nu ar fi putut să îl ierte. De asta o fi refuzat fratele ei să vorbească cu dl Chandler? De asta Harrison mai degrabă ar muri decât să accepte ajutorul lui?

— Singura modalitate prin care mânia și amărăciunea vor dispărea este iertarea, spuse el, de parcă i-ar fi citit gândurile.

— Nu sunt mânioasă doar pe dumneata și pe yankeii ca dumitale - sunt mânioasă și pe tata și pe frații mei pentru că ne-au implicat în acest război stupid în primul rând. Pentru ce a fost totul? Dacă te-aș ierta, ar trebui să îi iert și pe ei. Încă nu sunt pregătită să fac asta. Era surprinsă de propria confesiune. Nu își permisesese niciodată să gândească astfel. Ar fi fost pe punctul de a-și lua cuvintele înapoi, spunând că a vorbit din greșeală, când el o întreabă:

— Ce vă doriți pentru viața și viitorul dumneavoastră, domnișoară Weatherly?

Înainte să răspundă, auzi vocea domnului dr. Hunter în spatele ei.

— Domnișoară Weatherly?

Se ridică în picioare și luă jacheta domnului Chandler de pe prag ca să i-o înapoieze.

— Mulțumesc pentru ajutor. Scuză-mă, te rog, domnule Chandler.

— Așteptați. Înainte de a pleca... nu doriți să îmi spuneți pe numele mic, Alexander? Și îmi permiteți să vă spun...?

— Josephine.

— Da. Mulțumesc, Josephine.

Îl urmă pe doctor înăuntru în camera lui Harrison. Acum nu mai era legat de picioarele patului, dar stătea întins cu

ochii închiși, părând mai mult mort decât viu.

— Am reușit să îi cos rana, spuse dr. Hunter. Să sperăm că se va vindeca așa cum trebuie. Dar cea mai mare problemă, din câte îmi dau seama, este vindecarea sufletului său.

Lui Josephine i se întoarse stomacul pe dos când văzu încheietura lui Harrison. Se vedea carne vie, vineție, cu cusături negre ca niște picioare de păianjen ce țineau cele două margini ale pielii împreună. Mama lui Harrison ar leșina de oroare dacă l-ar vedea

— Ca să nu mai vorbim de sângele de peste tot. Hainele de pat arătau groaznic, pline de sânge uscat și de culoare închisă.

— Am avut o discuție cu Harrison, continuă doctorul. Nu cred că va mai încerca așa ceva vreodată, dar nu se știe niciodată. Josephine nu putea decât să se holbeze la Harrison și la toată dezordinea, astfel că o apucă din nou amețeala. Doctorul îi puse mâna pe umăr, readucând-o înapoi.

— Dacă pregătiți puțin săpun și apă, domnișoară Weatherly, am să vă ajut să curățați.

— Da... mulțumesc... nu aș vrea ca doamna Blake să afle.

— Asta nu e treaba ta, mormăi Harrison.

— Să știi că eu țin la ea, chiar dacă tu nu ții, spuse Josephine. Dacă va afla, ar fi ca și cum i-ai trage o palmă peste față și i-ai spune că o urăști. Nu am să te las să o faci să sufere astfel! Simți din nou mâna doctorului pe umăr.

— Are dreptate, Harrison. Am să te mut pe scaun câteva minute ca să putem curăța patul. Doctorul nu era un om prea puternic și era cu un cap mai mic decât Harrison, dar îl ridică fără efort și îl așază pe scaunul unde stătea doamna Blake de obicei. Harrison părea prea slab ca să reziste.

Jo luă repede așternuturile de pe pat și le făcu ghemotoc. Servitorii vor fi nevoiți să le fiarbă în săpun cu leșie și chiar și așa nu era sigur că aveau să iasă toate petele. Găsi așternuturi curate în dulapul cu rufe și refăcu repede patul,

știind că doctorul trebuia să plece în curând.

— Am să-ți aduc un scaun cu rotile, îl auzi spunându-i lui Harrison. Altfel, vei face escare la spate, dacă stai întins toată ziua. I-am scris deja unui prieten de la Spitalul Chimborazo din Richmond ca să îl întreb dacă are. Dar nu ai niciun motiv să nu umbli în cârje într-o bună zi.

— Te aștepți să mă târăsc pe aici ca un olog nenorocit?

— Ai putea să înveți să mergi din nou, Harrison. De ce să nu lași șchiopătatul să îți aducă aminte de curajul de care tu și alții au dat dovadă în drame atât de mari?

Josephine se offeri să părăsească camera în timp ce doctorul îl ajută pe Harrison să se schimbe într-o cămașă de noapte curată.

— Dați-i una cu mâneci lungi, îi spuse ea, ca să nu-i vadă mama sa cusăturile. Duse grămada de așternuturi murdare jos la servitori și reveni cu un lighean cu apă caldă, apoi îl ajută pe dr. Hunter să-l spele pe Harrison pe față și pe mâini. Nu opuse rezistență. Dar ea nu dori să îl frece prea tare, iar sângele negru, uscat din jurul unghiilor nu ieșea.

— Va fi foarte slăbit câteva zile, acum că a pierdut atât de mult sânge, așa că nu îți va crea prea multe probleme. Doctorul se spală și el pe mâini și apoi își lăsa în jos mânecele.

— Ai sânge pe față, Josephine. Vrei să mai stau puțin cu el ca să apuci să te speli și să te schimbi?

— Da. Mulțumesc. Se grăbi să iasă din cameră pentru a le cere servitorilor să mai aducă apă în timp ce dr. Hunter se așeză pe scaun și așteptă.

Trebuia să se schimbe în rochia de duminică. Și trebuia să se gândească la cum să îi explice doamnei Blake de ce o poartă. A doua zi urma să meargă acasă să își caute alte haine. Rochia asta și oglinda trebuiau aruncate la gunoi.

Servitorul bătu la ușa de la dormitor înainte de a intra să îi umple ligheanul și ulciorul.

— E totul în regulă, domnișoară Josephine? Jo văzu îngrijorarea în ochii lui Beulah.

— Sunt bine. Dl Blake... a avut un accident. Sângele pe care îl vedeți este al lui. Dar vă rog să nu-i spuneți nimic doamnei Blake când vine acasă. Am încercat să îl curățăm ca să nu se vadă. Nu vreau să se necăjească.

— Da, doamnă.

Apa era caldă și reconfortantă, iar Josephine se spală pe față, pe gât și pe brațe. Își frecă unghiile până ajunse în came pentru a scoate tot sângele uscat. Se simțea foarte singură, sub povara secretului teribil al lui Harrison. Nu ar fi ajutat-o cu nimic să se roage. Dumnezeu nu ar face nimic pentru ea. Ar trebui să găsească o altă sursă de putere care să o ajute să meargă înainte. Până acum trebuia să se fi obișnuit cu acest sentiment de singurătate.

— Ești foarte amabilă să ajuți familia Blake astfel, spuse doctorul după ce Josephine reveni în camera de jos. Harrison era din nou în pat, întins, nemișcat, cu ochii închiși. Ascultă, Josephine. Văd că iadul de astăzi și-a luat tributul. Pari foarte afectată. Sper că vei încerca să te odihnești după-masă.

— Da... mulțumesc. Mă voi odihni. Dna Blake are servitori care gătesc și fac curățenie acum. Agentul de la Biroul pentru Eliberați s-a ocupat de tot.

— Dl Chandler face o treabă foarte bună. Este un om bun.

— Mi-aș dori ca și fratele meu Daniel să asculte de el. Am avea nevoie de ajutoare și la Stejarul Alb.

— Cine vă lucrează plantația?

— Nimeni. Avem doar o servitoare în casă și un lucrător de câmp, care nu au cum să se ocupe și de plantație. Daniel nu cere ajutor, iar mama duce totul pe umeri singură. A fost și ea aici când dl Chandler a explicat cum e cu arendașii și a fost de acord că este o idee bună, dar Daniel nu ascultă de ea.

— Ai vrea să vorbesc și eu cu el? Aș putea să trec pe la Stejarul Alb înainte de a mă întoarce în sat, dacă crezi că și el și mama ta sunt acasă.

— Da, cred că sunt acasă. Mulțumesc.

— Mă duc atunci.

Josephine își aminti întrebarea domnului Chandler, în timp ce se așeză din nou, în camera lui Harrison. Ce își dorea pentru viața ei, pentru viitorul ei? Nu avusese timp să se gândească la asta sau să îi răspundă. Dar ce voia ea? Astăzi și-ar fi dorit ca toată această dramă să se termine. Toată lumea să înceteze să se mai plângă, să înceteze să se uite înapoi în trecut și să lase deoparte toată înverșunarea și să trăiască.

Iar pentru viitorul ei? Lui Josephine îi era teamă să viseze, îi era teamă să numească ceva ce și-ar dori, cum ar fi să se căsătorească sau să aibă copii sau o casă a ei. Învățase să își reprime sentimentele și să nu se gândească la viitor. Singura sa dorință era să dispară golul din inima ei, dar probabil că lucrul acesta era la fel de nerealist precum a te aștepta ca yankeii să îi aducă înapoi mamei carpetele sau ca locurile goale de pe podea să se umple din nou.

Își aminti dintr-odată de oglinjoara spartă, își aminti cum dl Chandler – Alexander – i-o luase și o pusese deoparte pe prag. O lăsase acolo, iar doamna Blake putea să o vadă.

Josephine se grăbi să iasă pe verandă ca să ia oglinda și să o arunce, dar și să-i mulțumească domnului Chandler pentru ajutor, își amintise să îi mulțumească?

Dar nu mai era nici urmă de oglindă și nici de dl Chandler.

Capitolul 15

Eugenia căută în zadar prin camera de zi după clopoțelul de argint pe care îl folosea că să o cheme pe Lizzie. Ce se întâmplase cu el? Când văzu că nu îl găsește, fu nevoită să se deplaseze până în bucătărie să o caute personal pe Lizzie. Eugenia nu ar fi fost deloc surprinsă dacă fata ar fi ascuns clopoțelul doar ca să nu mai fie chemată. Fusesse întotdeauna una dintre sclavele cele mai încete.

— Aici erai! spuse ea, când o găsi pe Lizzie curățând cartofii în bucătărie. Știi cumva ce s-a întâmplat cu clopoțelul meu de argint?

Lizzie ridică privirea, surprinsă.

— Nu e pe măsuta din camera de zi?

— Nu. L-am căutat peste tot. Sigur nu l-ai văzut?

Lizzie dădu din cap că nu. Dacă chiar ea îl luase, mima foarte bine nevinovăția.

— Ascultă, te-am rugat acum trei zile să dai cu ulei balustrada și stâlpii de lemn de la scări, dar văd că încă nu s-a făcut nimic. Ai uitat?

— Nu, doamnă. Dar domnișoara Mary a avut nevoie să îi pregătesc ceva de mâncare de dimineață, iar dl Daniel a avut nevoie urgentă să îi umplu cu apă un ulcior curat, și a trebuit să pun la foc supa asta pentru cină, și încă nu am apucat nici să spăl vasele de la micul dejun. Nici nu reușesc să le fac pe toate într-o zi.

Eugenia se stăpânea cu greu. Lizzie nu numai că avea o atitudine nepotrivită față de muncă, dar nici nu arăta respectul cuvenit.

— Bine. Lasă atunci ce faci și vino să te ocupi de lemn acuma.

— Și ce să fac cu cartofii, doamnă? Se vor înnegri dacă nu îi pun în apă.

— Nu-mi pasă. Lasă-i.

— Da, doamnă.

În ochii lui Lizzie erau lacrimi? Eugenia încercă să își

mențină vocea calmă și tonul neporuncitor, deși fusese învățată să nu cedeze și să fie fermă în raport cu sclavii. *Nu mai sunt sclavi*, i-ar fi amintit Jo. Eugenia oftă.

— Nu cer imposibilul, spuse ea în timp ce o conducea în casă. Doar niște sarcini simple, de bază, care să îmi țină casa și să nu o lase să se deterioreze mai mult decât e deja.

— Da, doamnă.

Îi dăduse o lacrimă?

Eugenia stătu cu ochii pe Lizzie câteva minute până ce fu sigură că a găsit ceara, uleiul de mobilă și o cârpă curată și a început să lucreze. Scările erau chiar deasupra biroului lui Philip, unde Daniel se întreținea cu prietenii săi, Henry Schreiber și Joseph Gray, care veniseră în vizită. Cei doi gentlemani își arătasera amândoi interesul față de Mary în momentul în care aceasta îi salutase la ușă în urmă cu o oră. Cel de Sus știa că Eugenia nu putea să aștepte să vină Lizzie și să deschidă ușa musafirilor, așa că o trimisese pe Mary să îi salute și să îi întrețină cu conversații politicoase până îl așteptau pe Daniel să vină de la grajduri. Eugeniei îi trecuse prin cap că oricare dintre acești tineri ar fi o pereche potrivită pentru Mary. Tânărul domn Gray în mod special provenea dintr-o familie foarte bună.

În timp ce Eugenia stătea în antreu, supraveghind-o pe Lizzie, hotărî să între puțin în vorbă cu tinerii. Bătu ușor la ușă, apoi intră în birou. Daniel și Joseph vorbeau despre nume de cultivatori locali și despre fiii lor în timp ce Henry le trecea pe o listă.

— Mă scuzați că vă întrerup, spuse ea, dar m-am gândit să vă salut. Tinerii se ridicară repede în picioare pentru a o saluta. Le făcu semn să se așeze la loc.

— Ce mai face familia ta, Joseph?

— Nu vă voi minți, doamnă Weatherly. Ne este greu tuturor. Tata chiar se gândește să vândă pământul, dar noi nu îl vom lăsa.

— Spune-i, te rog, mamei tale că mi-ar face plăcere să ne

întâlnim. De fapt, poate ai putea să o aduci data viitoare când mai vii. Și mama ta ar putea să vină, Henry.

— Mulțumesc, spuse Joseph. I-ar face plăcere. Nu iese prea des.

— Ce puneți la cale, domnilor? Tare am impresia că faceți o listă cu invitați la o petrecere.

Tinerii își aruncară priviri conspirative.

— Și va fi o *petrecere* pe cinste! spuse Joseph, făcând șiret cu ochiul.

— Mai ceva ca data trecută, spuse Daniel înainte de a se întoarce spre Eugenia. Nu, mamă. Facem planuri pentru protejarea comunității. Discutăm despre un orar pentru bărbații care ar putea să facă cu schimbul să patruleze străzile noaptea cum se făcea înainte de război.

— De ce să patruleze străzile? Acum nu mai avem de prins sclavi evadați.

Joseph se așază din nou pe scaun.

— Acum situația e mult mai rea, doamnă Weatherly. Acum toată noaptea hoinăresc negri vagabonzi. Trebuie să le dăm de înțeles că intenționăm să ne protejăm și că ne asigurăm că sclavii își cunosc locul.

— Oamenilor le e teamă să circule singuri pe stradă, chiar și ziua, adăugă Henry Schreiber. Yankeii și armata lor de ocupație nu fac nimic în privința asta, așa că ține de noi să ne protejăm familiile și terenurile.

— Vă mai aduceți aminte de bordeiele din pădure de care toată lumea se temea? Le-am desființat. Joseph rânji cu satisfacție. I-am avertizat să nu se mai adăpostească acolo dacă nu vor s-o pățească.

— Ei bine, dacă acum nu mai stau prin pădure, unde s-au dus? Întrebă Eugenia.

— Ce mai contează? dădu din umeri Joseph. Au plecat. Asta e tot ce contează. Femeile noastre pot să meargă călare pe lângă păduri fără să se teamă pentru viețile lor.

Veștile o supărară pe Eugenia. Dacă Philip ar fi fost în viață, ar fi căutat o soluție mai bună decât aceasta, pe care

o găsiseră băieții ăștia.

— Nu v-ați gândit că poate am fi mai în siguranță dacă am ști unde locuiesc? Toată lumea știa să evite zona aceea noaptea. Acum negrii se pot ascunde oriunde. Și pot să caute să se răzbune pe cei care i-au alungat de acolo.

— Lasă-mă pe mine să mă îngrijorez, mamă. Nu trebuie să îți faci griji pentru astfel de probleme.

Fiul ei o îndepărta cu finețe. Avea tupeul să creadă că dacă stătea pe scaunul lui Philip era acum mai înțelept decât ea după atâția ani petrecuți cu sclavii. Eugenia se ridică dreaptă, ridicându-și și bărbia.

— Daniel, eu nu sunt o persoană care se dă la o parte. Nici nu sunt genul care se îngrijorează fără rost. Cine crezi că a condus plantația în absența ta, luând poziție și protejând casa după ce tatăl tău a murit? Am rămas neînfricată tot războiul și sunt perfect capabilă de a-mi purta singură de grijă pentru a fi în siguranță acum cu o armă încărcată. Mai făcu încă un pas în încăpere, apropiindu-se de tineri. Nu negrii mă îngrijorează. Ceea ce mă îngrijorează este că nimeni nu cultivă nimic.

Daniel își desfăcu brațele a neputință.

— Ce te aștepti să fac fără sclavi?

— Ai putea foarte bine să îi angajezi să lucreze pentru tine, cum a făcut și Priscilla Blake. Eu cred că dacă negrii lucrează din greu și au burțile pline, nu vor fi nemulțumiți și nici nu vor hoinări noaptea pe străzi.

Daniel îi zâmbi cu aroganță.

— Știu cât de curajoasă ai fost în timpul războiului, mamă. Dar acum poți să lași pe mine toate deciziile.

Eugenia era pe punctul de a riposta văzând că este îndepărtată pentru a doua oară când auzi zgomotul unui cal care se apropia din față. Așteptați pe cineva?

— Nu. Daniel se ridică și se uită pe fereastră. Cred că e dr. Hunter.

— Scuzați-mă, spuse Eugenia. Mă duc să văd ce dorește. Fu nevoită să părăsească încăperea și să încerce să se

calmeze înainte să aibă un nou atac. Simțea deja presiunea ce indica că durerea începea să pornească în coșul pieptului și nu își permitea să aibă un episod în fața fiului său. După cum se vedea, el o considera slabă și incapabilă de a oferi sfaturi înțelepte.

Înainte de a deschide ușa din față, aruncă o privire spre scări pentru a se asigura că Lizzie încă mai lucrează și văzu că aceasta ajunsese deja aproape de final.

— Să nu te zgârcești cu uleiul de mobilă, Lizzie. Lemnul s-ar putea usca foarte repede. Eugenia se privi în oglinda din antreu și văzu că era încruntată într-un mod tare neplăcut. Făcu un efort conștient de a zâmbi, înainte de a deschide ușa.

— Ziua bună, David. Ce te aduce la Stejarul Alb?

Termină de priponit calul de stâlp înainte de a-și scoate pălăria și de a se îndrepta spre ea.

— Vin de la plantația familiei Blake. Josephine m-a rugat să trec pe aici.

— E totul în regulă? Sunt bine Priscilla și Harrison?

Păru să ezite pentru o clipă, după care spuse:

— Totul e bine, date fiind condițiile.

— Intră, te rog. O urmă în foaier, părând șifonat și obosit, de parcă ar fi stat toată noaptea treaz sau ar fi dormit cu hainele de pe el. Poate că așa se și întâmplase.

— Tocmai am vorbit cu Josephine. Fiica ta face o muncă demnă de toată lauda prin ajutorul pe care îl dă acolo, dar se epuizează, Eugenia. Are nevoie de câteva zile de odihnă și destindere. I-am spus că ar trebui să ia în calcul să se întoarcă acasă, acum că doamna Blake are ajutoare.

— Dacă pentru asta ai venit, poți să îi spui lui Josephine că, în ce mă privește, sunt de acord. Nu pot să o forțez să rămână.

— Bun. Dar nu numai de asta am venit. Se uită în jur să vadă cine ar putea trage cu urechea, apoi spuse: Josephine m-a rugat, de asemenea, să vorbesc cu Daniel despre cum să facă să aducă mai multe ajutoare aici, la Stejarul Alb.

Înțeleg că ești la curent cu contractele de muncă pe care le plasează Biroul pentru Eliberați. Totul pare să meargă ca pe roate pe plantația Blake până acum.

— Mă bucur.

— Pot să vorbesc cu Daniel despre asta? E acasă?

— Da, e acasă. Pe aici, te rog.

Îl conduse în biroul lui Philip, ascultând cum tinerii îl salutară și îi oferiră un scaun. Eugenia știu că ar trebui să plece și să îi lase pe domni să discute în privat, dar nu dori să o facă. Dr. Hunter susținea exact ce îi spusese și ea lui Daniel și dori să se asigure că fiul ei știa asta. Poate că Daniel va lua în seamă sfaturile venite din partea unui bărbat. Rămase lângă ușă, ascultând cum dr. Hunter explica ceea ce văzuse pe plantația Blake. Eugenia nu putu să se abțină să nu adauge:

— Tocmai vorbeam despre cum să îi aducem pe sclavi din nou la lucru, aici la Stejarul Alb, nu-i așa, domnilor?

— Eu cred că ar fi în interesul tuturor să acordăm biroului o șansă, conchise doctorul.

Daniel scârțâi scaunul parcă gata să sară din el.

— Așa-zisul Birou pentru Eliberați este din Washington, nu-i așa? Chiar vă așteptați să avem încredere în ceva ce face guvernul american? Numele în sine ar trebui să vă spună că biroul caută negri, nu albi. Din câte știm, am putea să ne vindem viața și pământul prin contractele lor. Yankeii vor rămâne astfel cu totul, iar noi, cu nimic! La aceasta, tovarășii lui Daniel își murmurară aprobarea părând cât se poate de nervoși.

Doctorul întinse mâinile, parcă dorind să liniștească spiritele.

— E timpul să renunțăm la atitudinile și la opiniile care au dat naștere războiului, pentru început. Ce ne-a apucat? Totul s-a schimbat și trebuie să ne schimbăm și noi.

— Nu. Ceea ce ar trebui să facem este să îi scoatem pe yankeii din Virginia pentru totdeauna, spuse Daniel, nu să primim porunci de la ei. Ei îi încurajează pe sclavi să preia

controlul. Yankeeii nu au experiența pe care am avut-o noi cu negrii. Ei nu își dau seama că le era mai bine înainte. Sclavii sunt ca și copiii. Au nevoie de îndrumări și de muncă asiduă ca să nu dea de încurcături. Nu sunt ei în stare să cultive pământul singuri și să își țină propriile ferme mai bine decât niște copii.

— Iar yankeii pierd timpul oamenilor cu școala aia, adăugă Joseph Gray. În primul rând, sclavii aceia nu vor învăța niciodată nimic. Iar în al doilea rând, la ce i-ar ajuta dacă ar învăța să scrie și să citească? Negrii nu pot să facă aceleași munci ca și albi. Ați auzit vreodată de vreun medic negru, domnule dr. Hunter? Dumnezeu i-a creat pentru munca de jos, doar de asta sunt buni.

— Nu este adevărat deloc, începu dr. Hunter, dar toți cei trei tineri începură să vorbească și să se contrazică dintr-odată, nemaîntelegându-se nimic.

Ascultându-i, Eugenia se întărâta tot mai mult. Părerea exprimată de Daniel și de amicii lui era concepția ei de-o viață, însă, cu toate acestea, totul părea foarte rece și dur venind din partea lor.

— Și eu vă împărtășesc părerea despre negri, în general, spuse Eugenia când tinerii tăcură într-un final. Dar Philip era de părere că ne este mai bine – suntem mai în siguranță, de fapt – dacă îi tratăm corect și dacă ne preocupăm de binele lor, decât dacă îi înfuriem prin acte de cruzime. Acum că sunt liberi, ce vă face să credeți că nu vor căuta să se răzbune dacă nu ne dăm silința să ne înțelegem cu ei?

— I-am auzit pe câțiva vagabonzi dintr-aceia vorbind că stau pe aici pentru că au acces la școală pe gratis, spuse Joseph, ignorându-i întrebarea.

— Atunci va trebui să închidem școala și astfel negrii vor fi nevoiți să se mute în altă parte.

— Violența nu este o soluție, spuse dr. Hunter. Nu am învățat lecția asta încă?

— Nici noua agenție a guvernului nu este o soluție, spuse

Daniel. Nu este decât o farsă a yankeilor, care vor să le ofere cât mai multe avantaje negrilor. Vor ca noi să lăsam garda jos. Să știți că eu nu am de gând să îmi dau plantația printr-o semnătură și nici să îi las să îmi cultive pământul.

— Dar nu se plantează nimic! spuse Eugenia. Din ce vom trăi?

— Dacă negrii aceia vor da de foame și vor avea nevoie de un loc cald în care să stea iarna, vor da fuga la noi, implorându-ne să le dăm de lucru. Nu avem nevoie de intervenția yankeilor.

Faptul că fiul ei era atât de încăpățânat o înfurie pe Eugenia. Îi venea să strige la el ca să îl facă să asculte. Monedele ei de aur erau aproape pe terminate și rămăsese și fără bijuterii. Nu mai aveau din ce să trăiască dacă Daniel nu începea odată să cultive pământul și să crească animale cât mai degrabă. Chiar voia să moară cu toții de foame? Dar de-abia putea să respire, ce să mai țipe la el! Presiunea și durerea din piept crescuseră dincolo de puterea ei de a le mai stăpâni și fu nevoită să părăsească încăperea și să se așeze undeva înainte ca cineva să observe că îi era rău. Merse, împiedicat, spre ușă, cu capul greu, ținându-se de cadrul ușii, de perete, de bibliotecă pentru a-și menține echilibrul. Ajunse aproape de antreu în siguranța coridorului, când auzi vocea doctorului în spatele ei.

— Eugenia! Eugenia, ți-e rău? îi prinse brațul, ținând-o și conducând-o spre scaunul cel mai apropiat.

— Sunt bine, spuse ea strângând din dinți. Nu face o scenă... te rog.

— Îmi pare rău. Nu ar fi trebuit să te supărăm astfel.

— Nu m-ați supărat. Doar că... am început să-mi simt capul greu dintr-odată. Va trece. Va fi bine. Dar nu era bine. Durerea era atât de intensă, încât se temu să nu leșine, deși stătea așezată. Du-te înapoi înăuntru și bagă-i mințile în cap fiului meu. Te rog, David.

— Nu te las singură aici. Văd clar că nu te simți bine. Îngenunche în fața ei cu fața aproape de a ei, uitându-se în

ochii ei de parcă ar fi încercat să citească o carte. Avea stropi de sânge uscat pe gulerul cămășii. Să îmi aduc geanta? E afară.

— Nu e nevoie, David, serios. Faci prea mult caz din asta. Nu... nu am mâncat... și mi-e...

— Eugenia, de-abia respiri! Desfă-ți corsajul și dezleagă-ți cordonul. Aș face-o eu, dar nu aș vrea să mă pocnești.

Reuși să zâmbească la hazul lui și făcu precum îi spuse. Dar faptul că se eliberase din strânsoarea hainelor nu ajută la nimic. Își apăsă ambele mâini pe piept pentru a se lupta cu presiunea ce o apăsa.

— Simți durere în piept?

— Puțin... dar o să treacă...

— Unde doare? Aici? Îi puse mâna pe inimă.

Acum putu să simtă cât îi bătea de haotic, de parcă ar fi vrut să țâșnească afară din piept. Știa că ceva nu este în regulă.

— Ai mai avut astfel de dureri?

— Trece de fiecare dată... în câteva clipe. Nu e nimic.

— Asta eu voi decide. De cât timp te doare? Și cât timp durează?

Nu putu să răspundă, din cauza durerii care o copleșea. Ura faptul că aceasta îi dădu lacrimi în ochi. O parte din ea tânjea să renunțe la orgoliu și să accepte ajutorul lui David. Cu toate acestea, se simțea umilită la gândul că el asista la slăbiciunea ei.

— Doamne, Dumnezeule, murmură el în momentul în care îi simți pulsul. Se ridică și o luă de pe scaun în brațe și o duse până la canapea ca să se poată întinde. Acum putea într-adevăr să respire mai ușor, iar panica care însoțea aceste crize începu încet să se retragă. David se ghemui lângă ea, apucându-i mâna, așteptând ca respirația să i se liniștească.

— Eugenia, vorbește-mi. Spune-mi ce se întâmplă.

— O dată sau de două ori... când mă supăra ceva... am mai avut câte un atac din acesta. Întotdeauna trece. Nu e

nimic.

— Eugenia, nu trebuie să te prefaci față de mine. Nu îmi voi schimba părerea despre tine. Ești una dintre cele mai puternice femei pe care le cunosc. Cum altfel ai fi continuat după câte ai pățimit? Te admir. Multe femei s-ar fi prăbușit de mult.

— Nu îmi permit să mă prăbușesc până nu voi vedea Stejarul Alb înflorind din nou și nu voi recupera tot ce am pierdut.

— Tot?

Eugenia dădu din cap, închizând ochii.

— Tu singură?

— Ei bine, am sperat să primesc puțin ajutor de la Daniel acum că e acasă, dar m-a dezamăgit. După cum vezi, nu s-a pus încă pe treabă.

— Restaurarea plantației Stejarul Alb este prea mult pentru tine singură, indiferent de cât de puternică ești.

Eugenia nu mai voia să-i asculte sfaturile bine intenționate. Se așeză și se întoarse discret să își închidă corsajul.

— Mulțumesc, David. Apreciez atenția ta, dar nu trebuie să-ți faci griji pentru mine. Voi fi bine.

— Nu te cred.

Se uită la el și ridică din umăr ca pentru a spune: *Treaba ta.*

— Ascultă. Philip a fost prietenul meu. Ce pot să mai fac pentru el e să am grijă de tine. Nu am putut să fac nimic pentru pneumonia sa și am fost nevoit să îl văd suferind și murind. Dar nu voi sta să te văd și pe tine murind.

— Nu mor. Am prea multe de făcut. Reuși să zâmbească. Iar moartea lui Philip nu a fost vina ta.

— Eu am simțit că a fost. Se ridică de pe genunchi pentru a se așeza lângă ea pe canapea. De când a început războiul, am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să am grijă de toți în cele mai groaznice împrejurări... ca să nu ajung nicăieri. Mulți dintre pacienții mei au suferit și au murit.

Acum că războiul este gata, mă simt de parcă aş sta să mă uit la oameni cum se îmbolnăvesc şi mor. Aproape că am pierdut încă un pacient ieri, acum tu aproape că ai leşinat. Sunt în război cu moartea, Eugenia, şi sunt sătul să tot pierd.

— Poate că tu eşti cel care încearcă să facă prea multe.

— Nu! De-abia dacă fac ceva. Se opri. Se uitară unul la altul şi zâmbiră. Suntem croiţi din acelaşi material, nu-i aşa, Eugenia?

— Poate că da. Îi studie chipul măcinat de griji, ochii săi blânzi, obosiţi şi rezistă impulsului de a-l îmbrăţişa. Dar chiar mă simt mai bine acum. Vezi? Ți-am spus că este doar un atac trecător.

— Ai nevoie de mai mult ajutor. Fiica ta a fost înțeleaptă că a căutat agenția guvernului şi a cerut ajutor pentru Priscilla. Niciuna dintre ele nu a încercat să facă totul de una singură. Josephine m-a rugat să vin aici şi să îl lămuresc pe Daniel, dar poate că ar trebui să te conving şi pe tine.

— Nu e nevoie să mă convingi. Am auzit ce a avut de spus dl Chandler şi sunt de acord că totul are sens. Dar ai văzut reacția lui Daniel când i-ai vorbit despre asta adineauri.

— Poți să semnezi tu contractele. Asta a făcut Priscilla. Nu a aşteptat aprobarea fiului ei.

— Aici e diferit. Daniel nu este infirm. Ba chiar încearcă să intre în pielea lui Philip, un rol care nu prea i se potriveşte. Poate că aş putea să mai angajez personalul casnic, dar nu ştiu nimic despre bumbacul ce trebuie plantat. Tot am încercat să îl lămuresc pe Daniel, dar el este cel care ia deciziile finale.

— Atunci voi vorbi eu cu el în locul tău. Situația nu este deloc bună pentru sănătatea ta.

Eugenia îl apucă de braț.

— Să nu cumva să-i spui lui Daniel vreun cuvânt despre sănătatea mea! Nu vreau ca el sau altcineva să ştie.

Se uită la ea în tăcere pentru o clipă.

— Sunt de acord, dar cu o condiție, Eugenia. Va trebui să mă lași să trec pe aici și să te consult regulat.

— Și să-i lași pe ceilalți să creadă că am nevoie de atenție medicală? Niciodată!

— Atunci voi veni în secret. Te voi lua la o plimbare cu trăsura sau ceva. Aerul curat îți va face bine, la fel cum îți va face bine să te mai retragi din toată tensiunea asta din când în când. Am putea să reintroducem niște activități normale în viețile noastre.

— Chiar plimbări cu trăsura? râse ea. Toată lumea va crede că mă curtezi.

Doctorul privi în altă direcție, dar Eugenia văzu că roșise.

— Ai prefera să creadă că ești pacienta mea?

— Doamne-fereste! Nu! Aș prefera să știu că ne bârfesc pe noi decât sănătatea mea. Și te rog, David. Nu vreau să aflu copiii mei. S-ar speria de moarte, acum că Philip a murit.

— Înțeleg. Promit că va rămâne secretul nostru. Se opri, frecându-și falca de parcă ar fi căzut pe gânduri. Am promis că îl voi vizita și pe Harrison Blake mai des, așa că aș putea să trec mult mai ușor când sunt pe acest traseu. Să spunem... de trei ori pe săptămână?

— E absurd! Ne vom scoate vorbe că ne-am logodit și ne-am și căsătorit dacă ai veni atât de des!

— Atunci, voi veni să te scot la o plimbare *cel puțin* de două ori pe săptămână, Eugenia, și nu accept niciun refuz. Vru să se ridice, dar se opri când o văzu pe ea ridicându-se.

— Nu e nimic de făcut. Stai acolo și odihnește-te cel puțin o jumătate de oră. Încearcă să dormi chiar. Mă duc înapoi în birou acum să văd dacă am șanse să le bag mințile în cap lui Daniel și amicilor lui.

— Dar trebuie să mai văd de servitoare și să mă asigur că încă lucrează.

— Nu, Eugenia. Rămâi unde ești. Mă duc eu să văd ce face.

Plecă pentru o clipă, apoi reveni pentru a-i spune:

— Servitoarea lustruiește balustrada. Asta vrei să facă?

— Da. Mulțumesc. Și să nu îți uiți promisiunea, te rog.

— Te vei pregăti pentru o plimbare cu trăsura pe joi?

Dădu din cap zâmbind. Oricând putea să găsească o scuză pentru a se răzgândi când venea momentul.

— Bine. Ne vedem atunci.

Eugenia se lăsă pe spate pe pernele de pe canapea și închise ochii. Ce s-ar întâmpla dacă ar reuși să îl facă pe Daniel să-și lase deoparte ura și să fie din nou fericit? Obsesia față de negri și neîncrederea în guvern dusesese la dezastruosul război, până la urmă. Așa au și ajuns să piardă totul. Daniel și prietenii lui trebuiau să se așeze și să își facă familii. Trebuiau să își curteze drăguțele, să iasă la dans. După cum spunea dr. Hunter, tuturor le-ar face bine să își reia niște activități normale.

Cu cât Eugenia se gândea mai mult la ea, cu atât devenea mai convinsă că dansul era tocmai lucrul de care Daniel și ceilalți aveau nevoie pentru a-și elibera mintea de înfrângerea suferită. Ce altă cale mai bună de a uita de probleme decât să mergi înainte? Dacă Daniel s-ar fi îndrăgostit, ar vedea rapid nevoia de a începe cultivarea bumbacului.

Da, asta avea să facă. Avea să organizeze o serată chiar acolo la Stejarul Alb. Nu trebuia să fie la fel de costisitoare ca balurile pe care le ținuse înainte de război. Doar o simplă seară de dans. Dar care va ridica moralul tuturor și o va duce pe Eugenia cu un pas mai aproape de redobândirea vieții pe care o pierduse.

Și cine știe? Poate va găsi și soți pentru ficele ei. Desigur, Mary și Josephine nu aveau cu ce să se îmbrace – de altfel, nici ea. Dar nimeni nu va vedea manșetele jerpelite și dantela uzată la lumina lumânării. Chiar va numi serata „dans la lumina lumânării” sau „dans la lumina lunii”.

Eugenia urma să înceapă prin chemări în vizită și prin

discuții cu soțiile celorlalți proprietari de plantații. Puteau să planifice totul împreună. Nimeni nu avea prea multe în această perioadă, dar dacă fiecare pune la comun puținul pe care îl avea – ceva sirop de pădărie sau vin de soc – ar fi putut fi o seară minunată. Putea să țină dansul în salonul în care obișnuise să țină baluri. Poate că Priscilla îi va da servitorii ei într-o zi ca să curețe de praf camera și să pregătească totul.

Eugenia era deja mai bucuroasă. Da, era din nou timpul pentru râsete și dragoste în camerele de la Stejarul Alb.

Capitolul 16

Cea mai frumoasă parte a zilei pentru Lizzie era când Rufus, Jack și Roselle se întorceau de la școală. Băieții sporovăiau despre ceea ce învățau, amândoi vorbind deodată în momentele în care petreceau timp și cu ea. Lizzie își dorea să poată să stea jos, să îi tragă în poală și să îi ia la ea pe amândoi, dar întotdeauna era prea mult de lucru ca să pună mâncare pe masă. În plus, voia ca și Otis să le audă poveștile. Era foarte mândru de copiii lui.

— Știu că vreți să povestiți ce ați făcut azi, spuse ea, gonindu-i din bucătărie. Dar trebuie să mergeți la sarcinile voastre. Puteți să ne povestiți totul la cină.

Așa că băieții săriră să adune lemne de foc și apă de la pompă, iar Lizzie se întoarse la vatră, scormonind cărbunii și amestecând în supă. O strigă și pe fiica sa peste umăr.

— Roselle! Când văzu că nu răspunde, Lizzie se întoarse. Roselle se pleoștise pe un scaun de la bucătărie ca o păpușă din cârpe care își pierduse postura. Știu că drumul de la școală e lung, spuse Lizzie, și nu-mi place defel să te pun la lucru chiar imediat, dar sunt prea multe lucruri de făcut. Du-te și ia rufe de pe sfoară și vezi dacă avem servete curate pentru masă. Poți să le pregătești deja pentru cină și...

Roselle o întrerupse cu un acces de furie.

— Credeam că suntem liberi.

— Știu cum te simți, draga mea. Cel de Sus știe că te înțeleg. Lizzie îi puse lui Roselle mâna pe cap, mângâindu-i părul, mângâindu-i obrazul. Era o fată foarte drăguță, chiar și când se încrunta astfel și i se făcea o cută mică între sprâncene.

— Dar înainte de a face toate astea, du-te să vezi dacă nu găsești clopoțelul cu care sună doamna Eugenia. Ar trebui să fie în camera de mic dejun, dar l-a căutat toată ziua. Mă va necăji întruna până îl găsesc. Încruntarea lui Roselle se transformă într-un zâmbet șiret, drăguț.

— Știu eu unde este clopoțelul.
— Serios? Unde?
— L-am luat și l-am ascuns de ea.
— Roselle! Nu poți face una ca asta!
— Ei bine, m-am săturat efectiv să îl aud sunând tot timpul și deranjându-te. Trebuie să o iei mai ușor pentru că... știi tu...

Lizzie își trecu mâna peste mijlocul ei. Da. Copilul.

— Ascultă. Nu vei face decât să o superi pe doamna Eugenia, spuse Lizzie, dând din cap. Știi cât de mult îi place să sune din clopoțel.

— Nu-mi pasă. Poate dacă va trebui să se ridice de pe scaun măcar o dată la nu știu cât timp și să vadă ce faci în momentul ăla și cât de mult lucrezi, nu te va mai deranja tot timpul.

Lizzie îi dădu lui Roselle o șuviță de păr după ureche. Spera ca fiica ei să nu afle niciodată cât de frumoasă era.

— Este foarte drăguț din partea ta, draga mea. Chiar este. Dar trebuie să duci clopoțelul la loc acum. Spune și tu că l-ai găsit sub un scaun ca să creadă că s-a rostogolit acolo din greșeală. Vei primi de la ea o bilă albă că l-ai găsit, în mod sigur.

— Dar e foarte leneșă, mamă. Nu ar ridica un deget ca să-și ia ceva. Cât am stat acasă la familia Blake, nici stăpâna, nici domnișoara Josephine nu s-au arătat deranjate să își mai facă singure una, alta. Au gătit, au spălat vasele, au făcut de toate.

— Știu, draga mea. Știu. Dar am aflat astăzi că doamna Eugenia e bolnavă. Lizzie vorbi mai încet, aproape șoptind. A avut ceva criză cât a fost doctorul aici și i-am auzit vorbind în camera din față. Nu vrea să știe nimeni, dar doctorul părea îngrijorat.

— Ce are?

— Nu știu, dar se poate să sune din clopoțel când chiar îi e rău și nu se poate ridica. Trebuie să ne asigurăm că e mulțumită, Roselle. Dacă i s-ar întâmpla ceva, nu are rost

să spun ce ni s-ar întâmpla nouă.

— Dar niciodată nu e mulțumită, mamă.

— Crezi că eu nu știu? Dar dă-i înapoi clopoțelul, draga mea. Apoi, vino și ajută-mă să termin cina.

Roselle reuși să se ridice de pe scaun, încă semănând cu o păpușă de cârpe, și se duse în casă pentru a pune clopoțelul la locul lui. Era o fată bună, Lizzie știa asta. Chiar dacă periculos de frumoasă.

Lizzie încercă să nu se îngrijoreze cu privire la celelalte lucruri pe care le mai auzise în timp ce lustruise balustrada mai devreme, dar parcă toate îi stăteau ca un nod în stomac. Nu putea decât să aștepte până mai târziu ca să îi spună și lui Otis ce puneau la cale tinerii aceia. După ce copiii fură trimiși la culcare, îl chemă afară din colibă ca să poată vorbi.

Chiar și atunci nu vorbi decât șoptit.

— I-am auzit azi pe dl Daniel și pe niște prieteni de-ai lui vorbind despre faptul că ei au fost cei care au distrus bordeiele din pădure și i-au alungat pe toți. El a fost unul dintre ei, Otis!

— Ești sigură?

— Am auzit fiecare cuvântul din locul în care lucram. Au vorbit și despre cum să facă să distrugă școala, să o închidă și astfel să scape de noi. Au spus că nu vor ca pruncii noștri să învețe să scrie și să citească.

— Trebuie să ne întâlnim cu dl Chandler și să îl avertizăm. Deși era întuneric, Lizzie citi pe chipul său îngrijorarea.

— Știu, dar cum am putea? E prea periculos să mergi în oraș noaptea. Și despre asta au mai vorbit. Vor începe patrulă de noapte, cum au mai fost mai demult, mai ții minte? Oricine e prins pe stradă după lăsarea întunericului primea o mamă de bătaie – sau mai rău!

— Nu ne pot opri să mergem unde vrem. Acum suntem liberi. Nu au niciun drept să ne oprească. Ești sigură că ai auzit bine?

— Am ascultat fiecare cuvîntel și știu ce am auzit. Asta au făcut în camera stăpînului Philip toată după-masa – au făcut o listă cu bărbați care pot face cu schimbul la patrulă.

— Asta e rău... trebuie să facem ceva...

— Știu, știu! Lizzie își frămînta mâinile, ca și cum ar fi stors apa dintr-o cârpă.

— O, ce mi-aș dori să putem pleca de la Stejarul Alb și să lucrăm pentru altcineva! Și mi-aș dori să putem să ne trimitem copiii la școală fără să ne mai uităm peste umăr tot timpul, temându-ne de ce e mai rău.

Otis îi luă mâinile într-ale sale ca să o mângâie.

— Trebuie să discutăm cu dl Chandler. Poate am putea să mergem la Fairmont duminica asta în jumătatea de zi liberă. Crezi că va fi acolo?

— Nu știu, dar am face bine să încercăm. Nu aș vrea ca alții să închidă școala.

Otis o trase în brațele sale.

— Domnul știe ce trebuie făcut, murmură el. El ne va arăta.

Otis știa mult mai multe despre Dumnezeu decât Lizzie.

Tatăl său fusese predicator înainte să moară și ținuse întâlniri în pădure duminicile după-masa. Toți sclavii se adunau grămadă ca să-l asculte. Credința lui Otis părea să crească mai mult în fiecare an, precum marii stejari care dăduseră numele plantației, în ciuda tuturor lucrurilor prin care trecuse. Visul lui, Lizzie o știa, a fost să învețe să citească și să aibă propria lui Biblie.

A doua zi, Lizzie aerisea lenjeria de pat când domnișoara Josephine sosi acasă cu trăsura vecinilor, purtând rochia sa de duminică. Lizzie așteptă până ce domnișoara Jo termină de vorbit cu mama și sora ei, apoi o urmă sus în dormitor.

— Pot să vă ajut cu ceva, domnișoară Josephine?

— Nu știu... cred că nu. Scotocea prin dulap de parcă ar fi căutat ceva. Când văzu că nu găsește nimic, oftă și se așeză pe marginea patului. Știi să coși, Lizzie?

— Nu, doamnă. Asta chiar nu știu. Aveți nevoie de Ida

May pentru asta.

— Dar Ida May a plecat. Oftă din nou. M-am întors pentru că am nevoie de niște haine, dar nu găsesc nimic ce să-mi fie bun.

Lui Lizzie îi plăcea de domnișoara Josephine. Nu era nici pe departe la fel de drăguță ca și mama și sora sa, astfel că nici nu umbla cu bărbia ridicată ca ele. Fusesse bună cu Lizzie după ce ceilalți sclavi au plecat, ajutând-o în grădină și stând de vorbă cu ea. Și Roselle spunea că domnișoara Jo s-a purtat foarte bine cu ea cât a lucrat la familia Blake. Lizzie se hotărî să riște și să îi ceară ajutorul.

— Pot să vă cer ceva, domnișoară Josephine?

— Sigur, Lizzie. Despre ce e vorba?

— Eu și Otis am vrea să vorbim cu yankeul despre ceva. Vă mai întâlniți cu el uneori? Roselle spune că mai venea pe la doamna Blake câteodată.

— Chiar și azi este acolo.

Lizzie se uită în jur ca să se asigure că nu ascultă nimeni. Nu văzu pe nimeni, dar de aia tot vorbi încet, pentru orice eventualitate.

— Când îl vedeți, ați putea să-i spuneți să treacă pe aici ca să discutăm ceva cu el eu și Otis? E important.

Domnișoarei Josephine i se schimbă expresia, iar Lizzie ghici că răspunsul ei era „nu” chiar înainte ca ea să-l rostească.

— Asta nu ar fi o idee prea bună. Îmi pare rău.

Lizzie dădu din cap și porni spre ușă, nedorind ca domnișoara Jo să îi vadă dezamăgirea.

— Stai, așteaptă, Lizzie. Vreau să te ajut, dar dacă fratele meu vede vreun yankeu venind pe domeniul nostru, va scoate arma. Pot în schimb să îi transmit domnului Chandler un mesaj, dacă dorești.

Lizzie ezită, amintindu-și de sfatul mamei sale de a nu avea niciodată încredere în albi. Mai făcuse greșeala asta o dată și îi era teamă de ce s-ar întâmpla dacă ar mai face-o și a doua oară.

— Mulțumesc, domnișoară Jo, dar nu e important.

— Poți să ai încredere în mine, spuse ea, chiar dacă e vorba de familia mea. Îți promit că nu le voi spune niciun cuvânt.

Acum Lizzie se afundase în ceva din care nu știa cum să iasă. Dacă nu se confesa domnișoarei Jo, poate că aceasta s-ar supăra. Dar dl Daniel era fratele ei. Nu ar accepta să audă lucruri rele despre el, în mod sigur. În plus, Lizzie va trebui să recunoască că trăsese cu urechea, iar aceasta ar atrage o mulțime de probleme. Încercă să iasă din încurcătura în care intrase singură și decise să îi spună domnișoarei Jo doar o parte a poveștii.

— Nu putem să mergem în oraș să discutăm cu dl Chandler pentru că avem de lucru toată ziua, iar noaptea patrulează bărbați pe străzi.

— Nu mai patrulează...

— Ba da, doamnă. Vor începe să patruleze din nou. Întrebați-l pe dl Daniel. Eu și Otis vom avea probleme dacă ieșim noaptea. De aceea am prefera să vină dl Chandler la noi.

— Nu poate să vină aici, Lizzie. Îmi pare rău.

— Noi nu putem să mergem la el decât duminică după-masa. Dar dacă nu lucrează în ziua Sabatului?

Domnișoara Josephine căzu puțin pe gânduri. Lizzie își ținu respirația. Oare chiar putea să o ajute sau răspundea doar ca albii? Dar dacă o întreba pe Lizzie de unde știa de patrule? O, până la urmă își dori să nu fi pornit pe acest drum alunecos!

— Ascultă, Lizzie... ce-ar fi dacă i-aș spune domnului Chandler că vreți să vă întâlniți cu el și l-aș ruga să vă aștepte la birou duminică? Ați putea? Astfel ai fi sigură că e acolo după-masă.

Lui Lizzie îi reveni suflul.

— Mulțumesc, domnișoară Jo. Mulțumesc. Între timp, Lizzie continuă să se îngrijoreze dacă nu cumva li s-ar putea întâmpla ceva rău copiilor la școală. Bărbații ăștia nu ar fi

venit și ziua ca să îi sperie în drumul mare, nu? Erau oare chiar atât de răi?

— Poate că ar trebui să nu-i mai lăsăm pe copii câteva zile la școală, îi spuse ea lui Otis în acea seară. Spune-le că avem nevoie să ne ajute pe aici. Domnul știe că e chiar adevărat.

— Nu, Lizzie. Nu putem să îi lăsăm pe albi să ne sperie și să facă ce vor.

Așa că Lizzie șoptea o rugăciune de fiecare dată când îi trimitea pe Roselle, Rufus și Jack la școală și se mai ruga și când aștepta în grădină în fiecare după-masă, privind în depărtare și făcându-și griji până ce îi vedea apărând pe drumul spre casă. Va putea ea uita vreodată acele zile de altă dată și să creadă că nimeni și nimic nu ar putea să îi ia de lângă ea pe soțul și pe copiii ei? Lizzie ar fi trebuit să o asculte pe mama sa și să nu îndrăznească să iubească atât de mult pe cineva.

Parcă nu mai venea ziua de duminică. De îndată ce ea și Otis terminară lucrul, se pregătiră să plece în oraș.

— Ce-ar fi să mergem la pescuit după-masa asta? întrebă Rufus. Duminica era singura zi când băieții aveau timp să mai stea cu tatăl lor, dar Lizzie știa că problema pe care o aveau de rezolvat era mult mai importantă. Otis se ghemui ca să-l vadă mai bine, punându-și mâinile pe umerii fiului său.

— Îmi pare rău, dar eu și mama avem ceva important de care trebuie să ne ocupăm astăzi în Fairmont.

— Nu putem să venim și noi? întrebă Jack.

— De data asta nu, dar vom merge la pescuit săptămâna viitoare, dacă va fi voia Domnului. Promit.

Lizzie se întreba cum de avea curajul să facă promisiuni. Nimeni nu știa ce le rezervă viitorul. Viețile lor erau precum puful alb de păpădie – suflă o dată și puuf! zbură și era împrăștiat de vânt. Otis nu știa ce putea să se întâmple mâine sau cât de repede putea să se schimbe totul. Dar dacă l-ar fi întrebat cum de îndrăznește să vorbească despre

viitor, i-ar fi spus că se încrede în Dumnezeu.

În momentul în care ajunseră în oraș, Lizzie era deja obosită. Ziua aceasta ar fi trebuit să fie o zi de odihnă, dar nu avea parte de așa ceva, asta era sigur. Otis ținuse liniile de tren o bună bucată de drum pentru a sta departe de străzi și încă mai mergeau de-a lungul liniilor când se apropiară de clădirea pătrată din cărămidă, de lângă gară, a domnului Chandler. Ușa din față a biroului era larg deschisă în acea zi de primăvară, iar dl Chandler stătea în prag ca și cum i-ar fi așteptat. Lizzie nu intrase niciodată pe ușa din față a casei albului, dar acum el stătea aici, făcându-le semn. Totuși li se păru ciudat.

— Am auzit că vreți să discutăm, spuse el. Intrați, vă rog.

Micul birou părea și mai aglomerat decât fusese la ultima vizită, plin de lăzi, butoaie și cutii înghesuite peste tot. Stive de hârtii acopereau biroul, iar în vârful lor era o carte deschisă de parcă yankeul chiar ar fi citit din ea înainte ca ei să ajungă.

— Vă rog, luați loc, spuse el, arătând spre cele două scaune goale.

Nici Lizzie, și nici Otis nu dădură să se așeze. Lui Lizzie îi era și acum la fel de greu ca data trecută să uite tot ce fusese învățată și să se așeze în prezența unui alb. În mod sigur, trebuia să învețe multe lucruri acum că era liberă, dar îi era foarte greu să se apuce de ele.

— Vă rog să stați jos. Insist, spuse el. Ați bătut drum lung până aici.

Lizzie se uită la Otis. El încuviință din cap și se așezară amândoi, nedorind să nu se supună unui alb. Dar Lizzie se trase pe marginea scaunului, să poată sări în picioare în orice clipă. Își privi pantofii, prea tulburată pentru a începe discuția și sperând ca Otis să deschidă subiectul.

— Vă mulțumim că ne-ați așteptat, domnule, începu Otis. Vom încerca să fim scurți ca să nu vă răpim mult timp. Soția i-a auzit pe albi discutând ceva zilele trecute. Nu și-a propus să asculte, însă a auzit totul în timp ce lucra pe

coridor, astfel că a ascultat ce spuneau dl Daniel și ceilalți tineri.

— Nu trebuie să îi mai spui *domnul*, spuse dl Chandler. Dar continuă, te rog. Scuză-mă că te-am întrerupt.

— Ei bine, domnule, ei făceau planuri să înceapă din nou să patruleze noaptea, așa cum se făcea înainte de război...

— Nu înțeleg. Ce sunt patrulele de noapte?

— Se obișnuia ca niște bărbați să facă cu schimbul pentru a patrula călare străzile noaptea cu armele încărcate pentru a se asigura că nu erau sclavi evadați. Dar acum că suntem liberi, se gândesc că suntem periculoși, așa că încearcă să ne alunge de pe străzi pe timpul nopții. De aceea am fost nevoiți să venim să vă vedem ziua. În mod sigur biciuie pe oricine prind.

— Nu au voie să facă asta! Este ilegal! spuse dl Chandler, ridicând tonul.

Otis se holbă și el la pantofi.

— Ei bine, domnule... așa stau lucrurile, spuse el încet.

— Înțeleg. Mulțumesc că mi-ați spus. Va trebui să informez pe cineva în Richmond despre aceasta în cel mai scurt timp.

Părea gata să sară și să încalece chiar în acea clipă. Hotărârea lui de a-i ajuta o încurajă pe Lizzie.

— Și ăsta nu e cel mai grav lucru, spuse ea, de-abia reușind să rămână pe scaun. Bărbații aceștia au mai spus și ceva cum că ar vrea să închidă școala - școala dumneavoastră. Și arată spre spatele clădirii unde era clasa. Au spus că nu vor ca copiii negrilor să învețe să scrie și să citească, așa că și-au pus în gând să închidă definitiv școala, și astfel să ne facă să ne mutăm în altă parte.

Se uită lung la ea și pentru o clipă, ea citi în ochii lui teamă. Realiză că nu se temea pentru el, cât pentru școala lui. De ce trimiseseră yankeii pe cineva atât de tânăr să facă treaba asta? De ce nu trimiseseră și ei pe cineva mai în vârstă, mai puternic sau mai aprig? Dl Chandler era un om bun, dar părea doar un școlar în uniformă de om mare.

Lizzie era conștientă că yankeii ca el câștigaseră războiul, dar acest om nu părea că ar avea vreo șansă în lupta împotriva domnului Daniel și a camarazilor lui. Dl Chandler deschise gura ca pentru a spune ceva, apoi o închise din nou. Lizzie așteptă.

— Nu știu ce să spun, murmură el. O amenințare la adresa școlii este ceva grav. Nu pot să îmi dau seama de ce ar... Au spus cumva mai concret ce intenționează să facă? Trebuie să luăm măsuri de precauție. Mă tem pentru siguranța elevilor și a profesoarei noastre, domnișoara Hunt.

— Trebuie să fiți și dumneavoastră precaut, domnule Chandler, spuse Lizzie. Oamenii aceștia au arme și nu se tem să le folosească. Au distrus tabăra din pădure, unde locuiau niște prieteni de-ai noștri. Eram acolo, în vizită la fratele lui Otis, în noaptea în care au dat iama și ne-au amenințat că data viitoare ne vor ucide.

— Nici nu știm ce s-a întâmplat cu Saul și ceilalți, spuse Otis, sau unde s-au mutat, dar cineva trebuie să îi avertizeze cu privire la patrulele de noapte. Am încercat să îi spun lui Saul că ar trebui să se așeze și el și să semneze un contract din acesta, dar spunea că dumneavoastră o să îl trimiteți pe el și familia lui pe o bucată de pământ undeva în Vest.

— Așa este. Îmi pare rău, însă programul ăsta ar putea lua mai mult timp până să înceapă decât am sperat. Șefii mei din Washington au alte priorități pe ordinea de zi.

— Cum va rămâne cu școala? întrebă Lizzie. Sunt în siguranță copiii noștri acolo?

— Oamenii ăștia vor ataca practic o instituție a Guvernului țării, dacă vor încerca să facă ceva, spuse dl Chandler încruntându-se.

— Dar lor nu le pasă de asta, spuse Otis. Au mai atacat și cu alte ocazii guvernul țării, nu-i așa? Nu de asta au dus războiul?

Dl Chandler se lăsă de spate. Lui Lizzie îi părea rău

pentru el. Dar imediat se îndreaptă la loc ca și cum ar fi prins curaj.

— Voi merge la Richmond să văd dacă pot să fac rost de protecție.

— Mulțumim, domnule. Apreciem mult ajutorul dumneavoastră, spuse Otis. Familia e totul pentru mine. Părea ușurat, dar Lizzie nu îi împărtășea ușurarea.

— Ne dorim să lucrăm în altă parte, izbucni ea. Dl Daniel e capul acestor oameni. Oare... am avea unde să ne mutăm? Sau pe altcineva la care să lucrăm în afară de familia Weatherly?

— Familia Weatherly? La familia lor... lucrați voi?

— Da, domnule.

— Au și o fiică Josephine Weatherly?

— Da, domnule.

— Și fratele ei este cel pe care l-ați auzit vorbind lucrurile astea? Cel de care spuneți că e capul?

— Da, domnule.

Dl Chandler se lăsă pe spate, respirând grăbit. Lui Lizzie începu să îi bată inima cu putere. Oare se supăraseră pe ei că i-au spus de dl Daniel?

— Am spus ceva greșit? întrebă Otis. Își strângea atât de tare pălăria în mâini încât ar fi putut să își treacă degetele prin ea.

— Nu... nu. Nu ați spus nimic greșit. Sunt doar... surprins. Atâta tot. Ar fi trebuit să fac legătura când Josephine m-a rugat să vă aștept zilele trecute. Ea știe despre amenințarea la adresa școlii?

— Nu, domnule. Mi-a fost frică să îi spun fiindcă ar afla că am ascultat la ușă.

— Înțeleg. Și înțeleg și de ce doriți să lucrați în altă parte. Dar plantația Blake este singura care a semnat un contract cu muncitorii până acum. Iar ei au ajutoare suficiente acum.

Îmi pare rău. Dar de îndată ce altcineva va solicita ajutoare, veți fi primii pe care îi voi întreba.

Otis o luă pe Lizzie de mână când se ridică.

— Mulțumim, domnule, spuse el. Să sperăm că nu va fi prea târziu să punem bumbac până atunci.

— Ascultați. Nu vă pot mulțumi îndeajuns că mi-ați dat toate aceste informații. Și atât timp cât încă mai lucrați pe plantația Stejarul Alb, poate puteți să îi ajutați pe ceilalți – și pe mine – dacă mai auziți ceva. Dacă cumva mai auziți ceva, sper să îmi spuneți și mie. Poate îmi trimiteți un bilet prin copii. Ar fi posibil?

Lizzie dădu din cap, dar știu că era imposibil. Uitase oare că ea și Otis nu știau să scrie și să citească? Își luară la revedere și o porniră spre casă, dar Lizzie nu se simțea cu nimic mai bine sau mai în siguranță decât se simțise în drumul spre oraș. Și era obositor să mergi pe lângă liniile ferate. Nisipul aspru îi intra prin pantofii rupți.

— Mă simt de parcă am fi niște iepuri prinși în cursă, spuse ea. Nu avem unde altundeva să lucrăm, nu putem trăi în pădure, nu putem pleca ca să nu murim toți de foame.

Și Otis părea îngrijorat. Mi-aș dori să pot să îl avertizez pe Saul și pe ceilalți despre patrulele de noapte.

— Mai avem puțin timp până la lăsarea întunericului. Poate putem să mergem să îl căutăm. Rufus a spus că îi vede pe copiii lui Saul la școală uneori, așa că nu pot locui prea departe de aici.

Otis se opri.

— Stai să mă gândesc. Unde mergem?... Știu unde este locul lui preferat de pescuit și e chiar în drum spre casă. Te deranjează dacă mergem acolo să vedem?

Îl găsiră pe Saul și pe încă câțiva de pe plantație pescuind la o copcă în râul Pamunkey. Luminișul era ascuns după o mare de buruieni și lujere și nu era vizibil de pe drum până nu ajungeai direct la el.

— Ce mă bucur să te văd! îi spuse Otis fratelui său. Nu știam cum să dăm de tine.

Lizzie se așeză ca să se odihnească pe o piatră pe malul pârâului. Era atâta liniște și pace aici, încât își dori să își

poată ridica o mică colibă și să locuiască aici, departe de toate necazurile. Își băgă degetele în apă, dar le trase repede afară. Apa era rece ca gheața.

— Acum stai aici? îl întrebă Otis pe fratele lui.

— Nu. Stăm tot în pădure. Mai departe de drum, însă.

— Asta nu e prea bine. Ai auzit ce au spus oamenii aceia. Data viitoare nu vor mai trage pe deasupra capetelor voastre – vă vor ucide cât ai clipi. Și probabil că vor și scăpa. Nimeni nu crede cuvântul unui negru mai mult decât cuvântul unui alb.

— Nu vom mai sta acolo prea mult. Vom face rost de pământ în curând și ne vom muta în Virginia definitiv.

— Ai face bine să discuți din nou cu dl Chandler. Eu și Lizzie am fost la el și ne-a zis că ar putea dura ceva până se va realiza treaba cu pământul.

Lizzie închise ochii, ascultând glasul bolborosit pe care îl scotea apa când trecea peste pietre. Ce bine ar fi dacă toate zilele ar fi la fel de pașnice ca aceasta! Între timp, Otis îi spuse lui Saul și celorlalți bărbați despre patrulele de noapte și despre amenințarea ce păștea școala. Vocile lor se auzeau în depărtare.

— Să te asiguri că le spui tuturor să nu umble pe străzi după lăsarea serii.

— Nu ne e frică și nici vouă nu ar trebui să vă fie frică. Acum suntem liberi.

— Poate că legea s-a schimbat, dar dl Daniel și ceilalți încă mai gândesc ca înainte. Sunt furioși că au pierdut războiul și caută vinovați, așa că dau vina pe noi. Când Lizzie deschise din nou ochii, soarele atingea vârfurile copacilor, făcând tot cerul roșu. Se ridică și se duse spre locul unde vorbeau bărbații și îl trase pe Otis de mână.

— Trebuie să ajungem acasă înainte de lăsarea întunericului. Așa că o pornim spre casă în ritm mai alert, dar sentimentul de pace pe care îl trăise Lizzie pe malul apei dispăruse.

— Crezi că Saul și ceilalți ne vor asculta? întrebă Lizzie.

Otis dădu din cap.

— Saul a fost întotdeauna încăpățânat.

Umbrele erau lungi și purpurii când ajunseră acasă. Băieții se jucau în fața colibei cu bâte și pietre, dar lăsară totul și fugiră în calea lor de îndată ce își văzură părinții apropiindu-se de casă.

— Unde e Roselle? întrebă Lizzie, uitându-se în jur.

— S-a dus să se plimbe pe la coteț să vadă rațele.

Lizzie simți un nod în gât.

— A plecat demult?

Rufus ridică din umeri.

— Nu demult.

— Stați aici, băieți!

Cu Otis alături, Lizzie se grăbi să urce dealul.

— În fiecare zi după școală se grăbește la cuib, pufăi Lizzie. Bobocii ei cresc tot mai mari și se înțeleg cu cloștile. Dar când o văd pe Roselle, fug spre ea de parcă ar ști că ea este salvatoarea lor. Teamă o făcea să se bâlbâie. Ar fi putut să o avertizeze pe Roselle să nu se aventureze prea departe de colibă, dar nu voia ca pruncii ei să trăiască cu teamă tot timpul, așa cum pățise ea. Acum își dori să o fi avertizat.

Ajunseră în vârf, dar lui Lizzie îi stătu inima în loc. Roselle stătea pe alee între casă și bucătărie și discuta cu dl Daniel. Roselle zâmbea și părea sfioasă și drăguță, dar felul în care o privea domnul îi îngheță lui Lizzie sângele în vine la fel ca pâraul.

— Otis! Otis, ia-o de lângă el! Își duse mâna la gură pentru a se abține să nu țipe.

— Taci! Nu scoate niciun cuvânt. Stai aici.

Lizzie de-abia respira. Voia ca Otis să fugă tot restul drumului, dar el se duse calm spre Roselle de parcă nu ar fi avut nicio grijă pe lume. Dl Daniel se întoarse și îl văzu venind. În acel moment, expresia îi deveni rece ca gheața de ianuarie. Roselle se întoarse și îl văzu și ea pe Otis. Zâmbetul îi pieri.

Otis își scoase pălăria în semn de respect și aplecă privirea spre picioarele sale, nu spre domnul, așa cum fusese învățat. Lizzie nu auzi ce vorbiră, însă după doar un minut, el și dl Daniel se îndreptară spre grajduri. Lizzie îi făcu semn lui Roselle să se întoarcă la colibe sclavilor.

— Ce a vrut dl Daniel? Întrebă Lizzie. Inima încă îi bătea foarte tare.

— Nimic. Vorbeam doar. Voia să audă povestea bobocilor mei.

Lizzie observă conturul trupului înfloritor al lui Roselle pe sub rochia sa de bumbac subțire – lucru pe care și domnul ar fi putut să îl vadă.

— Ferește-te de el, Roselle. Iar dacă chiar trebuie să te apropii de el, să fii prevăzătoare. Ai auzit?

— E stăpânul nostru. Trebuie să facem ce spune, nu?

— Ascultă-mă. Nu mai este stăpânul nostru. Tatăl tău lucrează pentru el, Roselle. Noi însă lucrăm pentru doamna Eugenia.

— Otis nu e tatăl meu.

Lizzie apucă mâna lui Roselle când aceasta dădu să plece și o trase înapoi.

— Nu începe cu toate astea, auzi? Otis te iubește ca pe propriul copil. Ar face orice pentru tine.

— Când ai să-mi vorbești despre tatăl meu adevărat? Ai promis, mai ții minte? Roselle era atât de drăguță, chiar și când era bosumflată, încât Lizzie era speriată de moarte.

— Îți voi spune când va veni momentul potrivit. Dar acum nu este momentul. Între timp, te avertizez să stai cât poți de departe de omul ăsta.

Capitolul 17

28 mai 1865

Josephine își potrivi pălăria în oglinda din coridor a doamnei Blake. Părea atât de decolorată și de murdară după ce o purtase duminică de duminică în ultimii cinci ani, încât abia aștepta să o arunce la gunoi. Stilul poate că i se potrivise pe la șaptesprezece ani, dar părea mult prea copilăroasă pentru o tânără de douăzeci și doi de ani. Jo ar fi preferat să nu poarte deloc pălărie, dar îi lipsea curajul de a sfida convențiile și nu mai avea răbdare să asculte muștrările mamei dacă ar fi mers la biserică fără pălărie.

— Nu e minunat că avem din nou vizitii? Întrebă doamna Blake. Și că putem să mergem la biserică duminică?

Josephine vedea imaginea Priscillei în oglinda din spatele ei, aranjându-și și ea pălăria cu un ac de pălărie.

— Da... e minunat, murmură Josephine. Dar, în realitate, fusese nemaipomenit de fericită să poată să evite biserica în ultimele săptămâni. Mama ei se oferise să vină să o ia în fiecare duminică, dar de fiecare dată Jo se scuza că nu dorea să o lase pe doamna Blake singură - iar doamna Blake nu voia să îl lase singur pe Harrison. Acum că aveau din nou servitori, erau libere să meargă la biserică, spre disperarea lui Josephine.

— Când dr. Hunter va aduce scaunul cu rotile, va trebui să îl convingem și pe Harrison să vină cu noi, spuse doamna Blake. Părea atât de fericită și de încrezătoare, încât Jo dădu din cap în semn de aprobare. Dar Harrison nu ar fi mers la biserică. Un om plin de amărăciune că el nu ar fi avut ce să îi spună lui Dumnezeu. Jo știa bine, pentru că nici ea nu avea nimic să îi spună.

— Sunteți sigură că nu doriți să rămân cu el acasă, doamnă Blake? Mi-ar face plăcere, să știți.

— Se va descurca și singur. A spus că va suna după servitori dacă va avea nevoie de ceva.

Josephine tot mai era îngrijorată că va încerca să își ia din nou viața dacă îl lăsa singur. Servitorii știau adevărul și promisese să păstreze secretul – cum să nu-și fi dat seama când au văzut atâta sânge? Josephine se ducea tot timpul în camera lui înaintea doamnei Blake de fiecare dată când rămânea singur un timp mai îndelungat. Mama lui nu trebuia să se confrunte cu oroarea pe care o trăise ea.

Jo se bucură de călătoria cu trăsura spre Fairmont într-o zi de primăvară atât de frumoasă. Dar în timp ce urcă treptele bisericii, realizează că făcuse o greșeală când acceptase să vină. Mica clădire aranjată cu stranele sale îngrijite și ferestrele colorate îi aminteau de orele pe care le petrecuse pe genunchi aici rugându-se cu ardoare în timpul războiului. Și de felul în care Dumnezeu își bătuse joc de rugăciunile ei, prin indiferența Lui crudă.

— Vă deranjează dacă stau în spate? întrebă ea. Mi-e foarte cald. Sunt sigură că mamei i-ar plăcea să stați lângă ea. Din fericire, doamna Blake nu obiectă.

Josephine găsi un loc chiar în ultimul rând. Se așează când se așezară și ceilalți și deschise cartea de cântări la imnul care se cânta, dar furia rece ce îi umplea sufletul o făcea incapabilă să cânte vreun vers. Dacă ar fi reușit să reziste cumva la slujba de astăzi, ar găsi un șir de scuze să nu mai vină niciodată. Pastorul vorbea despre credință de parcă ar fi fost ceva la fel de colorat și de delimitat precum scenele pictate pe geamurile cu vitralii, dar Jo știa că acestea nu erau adevărate. Mântuitorul care o privea de sus de pe geamuri părea la fel de plat, de rece și de fără viață ca și sticla. Lumea, după cum se dovedise, nu era la fel de curată și de ordonată cum fusese învățată Josephine să creadă – *doar urmează regulile, fă ce este bine și vei fi fericită... Oamenii buni sunt binecuvântați, cei răi sunt pedepsiți... Cere și ți se va da...* Nimic nu era adevărat. Dumnezeu nu răspundea la rugăciuni.

Furia creștea în inima ei până ce nu mai putu să respire. Ce mai căuta acolo dacă oricum nu credea o iotă din ce se

spunea? În momentul în care adunarea se ridică pentru a rosti crezul apostolic, își croi drum spre altar și se grăbi să iasă.

Aer curat! Mirosea a fân și fum de lemn și cai, dar cel puțin nu se mai simțea prinsă în capcană. Se grăbi să coboare treptele bisericii și să iasă din clădire, nedorind nimic decât să o ia pe jos spre casă. Dar era prea mult de mers, iar pantofii ei erau într-o stare groaznică. Trebuia să aștepte să se termine slujba.

Un rând întreg de trăsură erau legate de stâlpi, caii plesnind insecte cu coada. Vizitii negri se relaxau la soare, vorbind încet. Josephine hotărî să o ia pe cărarea din spatele bisericii și să viziteze cimitirul. Balamalele porțiței ruginite scârțâiră tare în momentul în care o deschise și o închise. Aerul era răcoros la umbra copacilor, astfel că își strânse mai tare șalul peste umeri.

Unele morminte datau de o sută și mai bine de ani, însemnările de pe pietre de-abia mai fiind vizibile după un secol de vânt și ploi. Dar mai erau acolo și mult prea multe morminte noi, cele ale victimelor de război. Știa că pentru fiecare soldat îngropat acolo, alți doi-trei tineri fuseseră îngropați în cimitire departe de casă, fără posibilitatea de a mai fi aduși înapoi. Înaintă pe cărarea spre locul de veci al familiei sale, unde tatăl ei și Samuel fuseseră îngropați lângă trei generații de Weatherly. Se așeză pe mormântul masiv al străbunicului Weatherly cu spatele la biserică, așteptând să se încheie slujba din biserică.

Se așezase de doar câteva minute, când auzi porțița de la cimitir scârțâind. Cineva intrase și apoi o închisese la loc. Jo nu se întoarse, sperând ca oricine ar fi fost să aibă bunul simț să îi respecte suferința și să o lase în pace. Nu dorea să stea de vorbă cu nimeni sau să dea explicații de ce ieșise din biserică. Așa că așteptă, ținându-și respirația.

— Sunteți bine, domnișoară Weatherly?

Răsuflă, speriată, când recunoscuse vocea din spatele ei. Era yankeul. Îl văzuse când se grăbise să iasă din biserică,

stând în picioare sprijinit de perete, în spate, lângă ușă. Se uitase la ea când trecuse pe lângă el.

— Sunt bine, minți ea. Aveam nevoie de puțin aer curat, atâta tot. Acesta nu răspunse, dar își dădu seama că era încă acolo, stând în picioare la o oarecare distanță. Aș prefera să fiu singură, te rog. În schimb, îl auzi venind mai aproape. Se opri și se ghemui lângă ea. Purta un costum simplu de culoare închisă și o cămașă albă în loc de uniformă sa de yankeu.

Nu ai auzit ce am spus? Am spus că vreau să fiu singură.

— Știu. Asta spunem noi întotdeauna când avem nevoie mai mult decât oricând să vorbim cu cineva.

— Pleacă, te rog, domnule Chandler. Dar o spuse pe un ton blând, nepărând deloc convingătoare.

El o luă drept o invitație și se așeză cu picioarele încrucișate pe iarbă, în fața ei.

— Ai promis că îmi vei spune Alexander, îți mai aduci aminte?

— Am venit aici ca să fiu singură... Alexander.

— Când m-am întors prima dată din război, nici eu nu mai suportam să merg la biserică. Mă simțeam de parcă nu aș mai fi avut niciun drept să merg acolo ca să îl slăvesc pe Dumnezeu, încălcasem porunca Sa care spune „să nu ucizi” și acționasem împotriva oricărei învățăături a credinței mele când am pus mâna pe armă. Gândeam că sigur Dumnezeu nu m-ar mai fi primit înapoi după ce îi încălcasem poruncile. Și nici nu m-am simțit deloc bine-venit în adunarea mea. Dar după cum poți vedea, într-un final, am reușit să intru din nou pe ușa bisericii, chiar dacă trebuie să stau în picioare singur în spate. Se opri, așteptând, culegând un trifoi și rupându-i frunzulițele.

Politețea îi dicta lui Josephine să spună ceva, dar era prea obosită ca să mai fie politicoasă. Vru să îl șocheze ca să plece odată.

— Eu nu mai cred în Dumnezeu.

— De ce?

Părea curios, nicidecum șocat.

— Ești chiar așa de greu de cap? Uită-te în fața ochilor! Acesta e mormântul tatălui meu și celălalt e cel al fratelui meu Samuel. Am pierdut războiul! Nu ai idee cât de mult m-am rugat – cât de mult s-au rugat toți la biserică – pentru protecția celor dragi, pentru o izbândă împotriva inamicului care ne-a invadat țara. Și ți se pare că Dumnezeu a răspuns? Sau că măcar ne-a ascultat? Fie nu există Dumnezeu, fie chiar nu-i pasă de noi și de nevoile noastre. În ce mă privește, mersul la biserică, statul acolo, participarea la ritualuri... nu e decât o fățarnicie.

— Ai citit vreodată cartea lui Iov din Biblie?

— Lasă-mă în pace, te rog.

— Îmi pare rău, dar nu mai pot să fac asta la fel cum nu ai putut nici tu să îl lași pe Harrison Blake singur când a vrut să își ia viața.

— Te asigur că eu nu intenționez să îmi iau viața.

— Poate că nu în modul în care a încercat el. Dar disperarea va avea același rezultat, Josephine, dacă o vei lăsa să își urmeze cursul. Poate că vei mai umbla și tu ca tot omul, vei mânca, vei sta la povești, dar vei fi moartă pe dinăuntru.

— Tu nu știi nimic despre mine.

El însă era primejdios de aproape de a-i descrie exact simțămintele ce o încercau atunci. Cum putea să știe? Și cu ce drept îi vorbea despre toate astea?

— Poate că nu știu multe despre tine, e adevărat. Dar știu că noi, oamenii, am fost creați ca să îl iubim și să îl slujim pe Dumnezeu. El ne iubește profund și din toată inima. De aceea, de fiecare dată când unul din copiii Săi decide să plece de la El, acesta nu poate să ajungă decât la disperare. Și la moarte spirituală.

— Ar trebui să stau acolo și să particip la slujbe deși nu mai cred nimic? Nu aș fi o ipocrită atunci?

— Nu, deloc. Asta te-ar face copilul Lui. Dacă ai simți că tatăl tău adevărat este supărat pe tine și ar înceta să mai

vorbească cu tine, să îți mai dea diferite lucruri, nu te-ai așeza măcar lângă el ca să îl întrebi de ce face așa? Asta îți sugerez doar. Stai jos în prezența lui Dumnezeu și întreabă-L de ce suferi, de ce nu îți răspunde la întrebări.

— Și să mă aștept să aud o voce din ceruri? Nu putu să se abțină să nu pară plină de dispreț.

— Nu, probabil că nu va trebui să aștepti să auzi o voce din cer. Zâmbi de parcă ea ar fi glumit și nu ar fi vorbit sarcastic. Dar...

— Atâta timp cât Dumnezeu nu mi-a răspuns la niciuna dintre rugăciuni, ce te face să crezi că îmi va răspunde acum?

— Pentru că acum ai ști să întrebi ce trebuie. Eu chiar dacă nu aud cu urechile de carne o voce, simt că Dumnezeu îmi vorbește prin prieteni... și îți cer să mă consideri și tu pe mine un prieten. Când ne îndepărtăm de Dumnezeu și de alți oameni, întotdeauna ajungem în pragul disperării. Nu asta i s-a întâmplat și lui Harrison Blake?

— El are chiar mai multe motive să fie supărat decât mine. El și-a pierdut un picior. Nu va mai putea niciodată să meargă.

— Și totuși tu încerci să îl convingi să-și reia viața, nu-i așa? Asta spun, Josephine. Dă-i lui Dumnezeu încă o șansă. El a avut suficient har ca să îmi acorde mie a doua șansă.

Ferestrele de la biserică erau deschise, iar Josephine putu să audă cântările în momentul în care începu orga, apoi cântul adunării. Slujba se apropia de final.

— Trebuie să pleci, Alexander. Nu e bine să fim văzuți împreună fără o însoțitoare.

— Înțeleg... Eu sunt dușmanul, nu?

— Da. Chiar sunt surprinsă că îndrăznești să apari în biserică.

— Nu e ușor, te asigur. Acum e doar a doua oară când vin. Dar am credință că măcar câțiva oameni vor reacționa ca niște buni creștini.

— Să nu ajungi dezamăgit.

Oftă și se ridică.

— Mi-a făcut plăcere să stau de vorbă cu tine, Josephine. Sper să mai avem ocazia să vorbim.

Îl privi luând-o agale, cu mâinile în buzunar. Nu putu să nu se gândească că lui îi era mai ușor să creadă că are toate răspunsurile din moment ce câștigase războiul.

Chiar și așa, Jo decise să îi urmeze sfatul. Spre după-amiază, împrumută Biblia doamnei Blake și o duse la ea în cameră ca să citească puțin în timp ce restul dormeau, și o deschise la cartea lui Iov. Era o poveste ce îi rupea inima, o poveste de la care nu își mai putu lua gândul nici după ce o termină. Era supărată și furioasă pe dl Chandler și acum abia aștepta să mai revină pe plantație. Dar el nu veni luni. Și nici marți.

Miercuri dimineața, Josephine își duse cutia de cusut pe veranda din față, la lumina soarelui, ca să încerce să-și coase un tiv. După cum bănuise, sângele lui Harrison nu ieșise de pe rochia ei la spălat, dar salvase o parte din dantelă și suficient material cât să-și înseileze o fustă. Nu avea cum să fie cu mult diferit de brodat. Nu trebuia decât să coase în linie dreaptă.

Pe când își vedea de treabă, ridică privirea și îl văzu pe dl Chandler venind călare pe drum, făcând un bun contrast cu uniforma sa de culoare închisă de yankeu printre copacii verzi. Lăsă deoparte cusutul în momentul în care acesta își priponi calul de stâlp și coborî în grabă scările pentru a apuca să stea de vorbă cu el înainte să îi audă doamna Blake. Pe chipul lui se iți un zâmbet când își dădu jos pălăria, dar Josephine spuse repede:

— Am așteptat să vorbesc cu dumneata.

— O, Doamne! Nu prea e de bine, după cum îmi pare. Zâmbetul îi păli. Te-au necăjit lucrătorii? Nu sunt ascultători? Aș fi venit mai repede să îi verific, dar a trebuit să merg până în Richmond și...

— Nu are nimic de-a face cu lucrătorii. Sunt supărată din cauza acelei povești din Biblie pe care mi-ai spus să o

citesc.

— Te referi la lov? Ce e cu ea?

O privi de parcă ar fi vrut să zâmbească, dar se temea. Stătea în picioare, degajat, bătându-și ușor calul pe gât. Biblia spune că lov a fost un om bun, un om neprihănit. Dumnezeu îl iubea, iar el îl iubea pe Dumnezeu.

— Și cum a putut Dumnezeu să stea cu mâna-n sân când Satana îi luă totul? Averea, toți copiii, sănătatea. E groaznic, domnule Chandler!

— Alexander, te rog.

— De ce m-aș încrede într-un Dumnezeu atât de crud? Chiar permite El să fim niște marionete într-un joc stupid? Josephine resimțea atât de multă furie înăbușită, încât de-abia mai putea vorbi. E o poveste groaznică!

Yankeul se uită în jur, de parcă răspunsul la revolta ei ar fi fost undeva prin grădină, apoi îi făcu semn să îl urmeze.

— Îți propun să ne plimbăm spre hambar ca și cum am vorbi despre lucrători sau ceva. Nu cred că îți dorești să riști să fii auzită stând la taclale cu un yankeu, ca între prieteni, nu-i așa?

— Eu... eu încă nu sunt sigură că suntem prieteni. Povestea pe care mi-ai recomandat-o mi s-a părut foarte supărătoare.

Dar o luă cu toate acestea în direcția lui și începură să se plimbe agale spre câmpurile cu bumbac.

— Ai citit toată cartea, Josephine?

— Nu. Anumite pasaje au fost de neînțeles - nesfârșite discursuri în contradictoriu. Prietenii lui lov ar fi trebuit să îl consoleze, dar ei nu au făcut decât să îl condamne. Cine are nevoie de astfel de prieteni?

— Dar mă gândesc că te regăsești în suferința lui, nu-i așa? În pierderile lui...

— Aia da. Dar la fel poate să spună și Harrison - iar el vrea să moară. De ce nu am fi amândoi supărați pe un Dumnezeu care tratează oamenii astfel?

— Exact! Tocmai de asta te-am îndrumat să nu încetezi

să te duci la biserică și să vorbești cu Dumnezeu. Oamenii se îndepărtează de Dumnezeu și încetează să mai creadă în El pentru că sunt învățați că nu e voie să te mânii pe Dumnezeu. Chiar nu e voie! Iov își revarsă mânia direct pe Dumnezeu. El țipă, se plânge și protestează. Îi spune lui Dumnezeu că nu este corect, la fel cum nu e corect ca tu să fii nevoită să suferi, deși nu ai avut nimic de-a face cu decizia de a începe războiul. Iov ne arată că nu e nimic rău în a te certa cu Dumnezeu. Dumnezeu ne înțelege durerea. El face față furiei noastre.

— Și te aștepti ca eu să mă cert cu Dumnezeu?

— Da, spuse el râzând. La fel cum te cerți cu mine. Josephine nu înțelegea deloc cum putea să îl amuze asta.

— Eu am fost învățată să nu mă mânii pe cei care dețin o autoritate asupra mea, domnule Chandler.

— Alexander.

— Și nici să mă cert cu ei. În special, nu am voie să mă cert cu tatăl meu și cu Dumnezeu. Așa că să vii să-mi spui că am voie să fiu mânioasă pe El și să mă cert cu El e ceva... absurd!

— Deja ești supărată pe Dumnezeu, iar El o știe. Chiar poți să vorbești despre asta cu El.

Când ajunseră la gardul de la căile ferate, ea se opri, dar refuză să îl privească.

— Îmi pare rău, dar să țiip la Dumnezeu nu este ceva foarte ușor pentru mine.

— Rugăciunea nu presupune doar să ceri lucruri. E vorba și de a-ți face timp să ascuți ce îți spune Dumnezeu, la fel ca în orice altă discuție sănătoasă. Atunci când ne oprim într-un final din a vorbi, din a cere și din a implora anumite lucruri, este mai ușor să auzi ce încearcă Dumnezeu să îți spună. Dă-i o șansă, Josephine. Și, te rog, citește și finalul cărții.

— Am citit deja finalul. Dumnezeu a făcut ca Iov să primească totul înapoi. Oare asta ar fi trebuit să-l facă să se simtă mai bine? Dumnezeu i-a dăruit chiar încă un rând de

copii, dar asta nu avea cum să îi vindece durerea de a-i fi pierdut pe cei pe care i-a avut. Și mama încearcă să redobândească tot ce a pierdut, dar i-am spus că își dorește imposibilul. Chiar crezi că Dumnezeu îi va da un alt soț care să îl înlocuiască pe tatăl meu? Sau un alt fiu care să îl înlocuiască pe Samuel?

— Nu. Bineînțeles că nu.

— Cred că ceri prea mult dacă îi spui cuiva să continue să se roage când nimeni nu i-a răspuns la nicio rugăciune.

— Josephine, nu știu cum să o spun, sau dacă chiar să o spun...

— Spune.

— Cred că știu de ce nu ai primit răspuns la rugăciuni așa cum ți-ai fi dorit.

— Serios? Ridică într-un final privirea spre el și acum îi păru mai în vârstă pentru anii pe care îi avea, mai înțelept decât avea dreptul să fie. Avea o seninătate interioară și niște ținte bine stabilite pe care nu le înțelegea. Îl văzuse în acțiune în ziua în care îl preluase pe Harrison, oprindu-i sângerarea și plecând călare în oraș să aducă un doctor. Acum privea lung spre câmp, la brazdele proaspăt arate, la oamenii aplecați să lucreze, și fu încredințată că el știa răspunsul - spre deosebire de nenorociții de prieteni ai lui lov. Spune-mi, îi ceru ea.

Dădu din cap.

— Nu cred că vei accepta motivul deocamdată.

— Ce înseamnă asta? Că ar trebui să sufăr și mai mult înainte să pot să îl aflu? Sau vei fi ca prietenii lui lov și-mi vei spune că sigur am comis vreun păcat capital și Dumnezeu mă pedepsește astfel?

— Nu are nimic de-a face cu vreun păcat. Cu toții păcătuim - Nord și Sud, bărbați și femei, toți.

— Atunci de ce nu mi-a răspuns Dumnezeu la rugăciuni?

Într-un final se întoarse ca să o privească.

— Bine. Îți voi spune care cred eu că e motivul. Dar va trebui să îmi promiți că nu te vei certa cu mine acum.

Promite că te vei gândi câteva zile, iar apoi vom vorbi din nou. Promiți?

Consimți, cu greu. Dl Chandler o luă de umăr și o întoarse ușor pentru a privi câmpurile cu bumbac.

— Privește. Vezi oamenii aceia care lucrează acolo?

Josephine văzu negrii arând, greblând, muncind. Era o imagine familiară, una pe care o văzuse de nenumărate ori în viață. Se impacientă.

— Desigur.

— Pentru ce crezi că s-au rugat ei în timpul războiului – și chiar și înainte de izbucnirea războiului?

Știa care era răspunsul pe care voia el să îl audă, dar era prea încăpățânată să răspundă.

Răspunse el în locul ei.

— Eu cred că s-au rugat pentru același lucru pentru care s-au rugat israeliții pe când erau robi în Egipt – își doreau să fie liberi, își doreau ca propriii copii să le aparțină lor, nu stăpânilor lor. Și-au dorit speranță și un viitor aici pe pământ și nu doar în cer. Crezi asta?

Josephine fusese învățată că Dumnezeu a creat rasa neagră pentru muncă. Blestemul din Canaan era peste ei, astfel că aceștia erau condamnați să îi servească pe albi. Dar asta fusese înainte să se împrietenească cu Lizzie și cu Roselle, înainte de a lucra cot la cot cu ele și cu servitorii doamnei Blake. Înăuntrul ei, știa că ceea ce crezuse ea toată viața era greșit.

— Se poate, încuviință ea. Astfel că Dumnezeu a auzit rugăciunile acestor sclavi și le-a auzit și pe ale tale. Crezi că ar fi fost posibil să răspundă tuturor și să dea ambelor părți tot ce au cerut?

— Deci Sudul a greșit și Dumnezeu a decis să îi pedepsească printr-o înfrângere. Asta vrei să spui?

— Nu. Deloc. Spun că întotdeauna există motive când Dumnezeu nu ne răspunde la rugăciuni așa cum am dori noi. Amintește-ți de rugăciunea lui Iisus în grădina Ghetsimani. Nici El nu voia să sufere, la fel ca și noi. Cu

toate acestea, El a spus: „Totuși nu cum voiesc Eu, ci cum voiești Tu”. A fost voia lui Dumnezeu ca Iisus să moară. Dumnezeu nu l-a răspuns la rugăciune nici propriului Său Fiu! Dar Iisus a crezut că voia lui Dumnezeu este mai bună decât a Sa.

— Așa că Iisus a cedat în fața voinței lui Dumnezeu. Asta trebuie să fac și eu? A fost voia Lui să pierdem războiul și ca tatăl meu să moară și ca familia mea să sufere?

— El nu a vrut neapărat ca Sudul să sufere. Dar este întotdeauna voia lui Dumnezeu ca poporul pe care îl iubește să fie liber. De asta L-a și trimis pe Iisus. Ca să fim liberi de păcate, liberi să fim ce ne-a creat El să fim, liberi să îl slujim. Bineînțeles că a fost voia Lui să răspundă rugăciunilor sclavilor. De la grădina Eden, planul Său a fost să readucă toate lucrurile și toți oamenii la El. Din nefericire pentru tatăl și fratele tău, ei s-au opus planului lui Dumnezeu și au plecat la război. Dar și eu am mers împotriva planului lui Dumnezeu și a moștenirii mele de quaker și m-am înrolat. Nu pot să îl condamn pe Dumnezeu pentru tot ce am îndurat în acești cinci ani. A fost vina mea că m-am opus voinței Sale.

Vorbele lui Alexander sunau ca o erezie pentru urechile lui Josephine. Felul în care vorbea despre Dumnezeu îi părea mult prea personal și direct, întocmai cum ar face-o un sclav impertinent care stă la taclale și se contrazice cu stăpânul său. Credința îi fusese descrisă cu totul altfel în biserică. Pe de altă parte, pastorul lor nu le vorbise niciodată despre motivul pentru care rugăciunile adunării nu primiseră răspuns. Și toată lumea continua să se roage la fel și după război – cu excepția lui Josephine.

— Dar nu văd cum...

— Așteaptă. Ai promis că te vei gândi la asta câteva zile, mai ții minte? Și apropo, am ceva pentru tine în desagă. Hai să ne întoarcem.

Fu nevoită să țină pasul cu el pe drumul de întoarcere, întocmai pe unde veniseră. Se opriră lângă calul priponit.

Josephine nu avea idee ce ar fi putut să îi arate și fu uluită când acesta desfăcu desaga și scoase din ea oglinda ei. Aceasta era din nou întreagă.

— Ai... reușit să o reperi?

— Da. Când am fost la Richmond. Ai spus că e un dar de la tatăl tău, așa că am știut că e importantă pentru tine.

O tot întoarce în mâini. Arăta așa de bine, ca nouă!

— Nu știu cum aş putea să îți mulțumesc. Se temu chiar să nu izbucnească în plâns.

— Cea mai bună cale ar fi să-mi accepți prietenia. Chiar am nevoie de o prietenă, Josephine. Mă simt foarte singur când nu am cu cine să vorbesc.

— Cum poți să-mi ceri așa ceva? Dacă îți voi deveni prietenă, familia mă va considera o trădătoare. Toată lumea se va întoarce împotriva mea la fel cum s-a întors împotriva ta.

— Chiar îți pasă de ce crede lumea? Pentru că mie îmi pari genul de femeie căreia nu îi pasă.

— De ce spui asta?

— Am văzut cum lucrezi în grădină și în bucătărie, făcând tot felul de lucruri pe care o femeie de condiția ta socială nu ar trebui să le facă. Nu te-am văzut stând și așteptând ca un servitor să vină să te servească. Dacă ți-ar fi păsat de ce credea lumea, nu ai fi acceptat ajutorul meu cu contractele pentru arendași. Nimeni altcineva din oraș nu a mai avut curajul să facă asta.

Adevărul din spusele lui era evident. Se revoltase împotriva moravurilor sociale de când se sfârșise războiul.

— Purtarea mea o supără pe mama din cale afară, spuse ea, zâmbind ușor.

— Și faptul că ești mândioasă pe Dumnezeu și susții că nu mai crezi în rugăciuni te face diferită. Mă gândesc că toate acestea sunt contrare educației pe care ai primit-o. Cei din jurul tău nu ar fi șocați dacă ar afla?

— Dar ei nu știu asta.

— Dar eu știu, Josephine. Și nu te privesc deloc diferit. Te

consider prietena mea. Gândește-te la ce ți-am spus și vom mai vorbi. O luă la pas înainte să apuce ea să obiecteze.

Josephine se gândi la ciudățenia prieteniei sale cu Alexander Chandler în timp ce duse sus oglinda și o așeză pe măsuta de toaletă în dormitorul său. Pentru prima dată în viață, găsisese pe cineva cu care să poată vorbi liber, cineva care nu o cenzura atunci când spunea ce gândea și ce credea. Ce ușurare era asta!

Dar era în același timp și primejdios. Nu numai pentru că el era yankeu, ci și pentru că în viitor nu se mai întrezărea nicio altă situație în care să se bucure de o libertate ca asta. Femeile nu le vorbeau astfel soților lor, și în mod sigur nu le vorbeau astfel taților lor. Dacă avea noroc, poate își găsea un aliat într-o soră sau prietenă, dar chiar și o bună prietenă putea fi tentată să divulge un secret într-un moment de furie sau de slăbiciune.

Nu ar fi spus că era în totalitate în largul ei în discuțiile cu Alexander Chandler, dar știa că va continua să discute cu el, chiar și numai pentru șansa de a putea vorbi liber. Dar nu avea niciun dubiu că va sosi și vremea când plăcerea vinovată a prieteniei sale – dacă chiar asta era – îi va fi și ea luată.

Capitolul 18

31 mai 1865

Timp de trei zile, în fiecare dimineață și după-masă, Eugenia se duse pe plantațiile vecine, lansând invitații tuturor din cercul ei social la un dans de primăvară. Acesta urma să fie ținut în salonul de la Stejarul Alb într-o lună, în prima sâmbătă din iulie. Majoritatea invitaților fură surprinși să audă că Eugenia plănuia un astfel de eveniment în timp ce toată lumea încă mai încerca să se recupereze după război, dar promiseră cu toate acestea că vor fi prezenți.

Când Eugenia se opri pe plantația familiei Blake ca să o invite pe Priscilla, o servitoare le aduse o tavă de ceai foarte frumoasă, cu căni de porțelan și șervețele de in presat.

— Mărturisesc că te invidiez că ai servitori, șopti Eugenia când fata termină de turnat ceaiul și se retrase tiptil din salon.

— E numai ceai de mușețel, Eugenia. Nu știu cum ești tu, dar cred că suntem cu toții sătui să ne hrănim numai cu mentă și mușețel. Și cicoarea aia îngrozitoare! Dar ce putem să facem? Tare mă voi bucura când vom avea din nou ceai adevărat și cafea. Și zahăr, bineînțeles.

— Nu contează, spuse Eugenia, dând din mână. Ritualul în sine mi se pare foarte relaxant, ție nu? Ceștile din porțelan și ceainicul cald, argintul lustruit și șervețelele brodate. Și o servitoare! Astea sunt toate semne minunate că revenim și noi la normal.

La fel și dansul pe care îl voi ține. Nu îl voi numi bal pentru că... ei bine, încă nu suntem pregătiți pentru un bal. Dar un simplu dans va fi bine-venit. Ce părere ai?

— Chiar crezi că acum este momentul potrivit? Lumea încă jelește.

— Atunci înseamnă că e momentul perfect. Nu scrie și în Biblie că „vreme este să jelești și vreme să dănțuiești”?

— Dar eu nu sunt convinsă că a trecut jalea.

— Nu, dar putem să ne permitem să fim fericiți din nou – chiar și doar pentru o seară. Asta nu înseamnă că nu ne e dor de cei dragi ai noștri. Cel de Sus știe că încă sufăr după Philip și Samuel. Am purtat doliu de când mă știu și voi continua să port. E tot ce mai am. Dar viața trebuie să meargă mai departe... de dragul copiilor noștri, dacă nu pentru noi.

— Dar uită-te la noi! Nu avem decât buruieni într-o cană. Priscilla ridică ceașca de ceai, ca pentru a-și dovedi spusele, apoi o puse la loc pe farfurioară. Orice dans pe care l-ai ține nu va putea fi decât o umbră a vremurilor fericite de altă dată. Oare nu ne vom simți mai rău când îl vom compara cu zilele apuse?

— Bineînțeles că primul dans va fi dificil – amintirea – cum a fost, amintirea tinerilor pe care nu îi vom mai vedea niciodată. Dar trebuie să începem de undeva. Nimeni nu se așteaptă să fie la fel. Dar chiar cred că va înveseli pe toată lumea după atâta suferință.

— Eugenia, te rog să nu te superi pe mine, dar eu nu cred că voi veni.

— Priscilla! Sigur că vei veni! Ești prietena mea cea mai bună și ești totodată singura persoană care mi-a refuzat invitația. Trebuie să vii. Am și nevoie de ajutorul tău.

— Mă tem că nu aș putea să te ajut cu prea multe.

— Prostii. Vei fi de neprețuit pentru mine prin simpla prezență. Amândouă ne-am pierdut soții. Avem nevoie una de cealaltă. Îi luă mâna într-a ei și i-o strânse puțin înainte de a-i da drumul. Și sper că mă vei lăsa să-ți împrumut servitorii pentru o zi. Lizzie va avea nevoie de ajutor ca să curețe salonul și să dea mobila la o parte. Le-am spus tuturor că nu vom avea cină la miezul nopții cum făceam altă dată, dar cred că dacă fiecare va aduce câte ceva, va fi totul foarte festiv. E ca și în povestea aceea de copii „Supa de piatră”. Mai ții minte? Au început cu o oală de apă și fiecare a adus câte ceva, un morcov, un cartof și în scurt

timp, s-a făcut de o supă.

Priscilla reuși să zâmbescă.

— Mi-aș dori să am și eu puterea și... optimismul tău.

— Să știi că le poți avea pe amândouă. E alegerea ta, să știi. Eu m-am amuzat copios doar planificând acest dans. Gândește-te cum ne vom simți în seara petrecerii? Te rog, Priscilla. Spune că o să vii.

— Foarte bine. M-ai ajutat enorm prin faptul că ai trimis-o pe Josephine să mă ajute.

— Trebuie să vină și Harrison.

Priscillei îi pieri zâmbetul precum un abur.

— Nu poți să-i ceri unui infirm să vină la un dans. E crud. Nu va veni.

— Îi voi spune lui David să îl încurajeze.

— Cui?

Eugenia râse pentru a-și ascunde stânjeneala.

— David Hunter... dl dr. Hunter. După cum poate ai auzit, m-a tot scos la plimbări cu trăsura, din când în când. Eugenia ieșise cu el de mai multe ori și de fiecare dată se întâlniseră cu cunoscuți. În mod sigur zvonurile circulau. Priscilla se întinse după ceainic și reumplu cănila.

— Acum că ai amintit de asta, chiar am auzit că ați fost văzuți împreună. Millicent Gray mi-a spus după biserică duminica trecută, dar nu am crezut-o. Nu te curtează dl dr. Hunter, nu, Eugenia?

— Nu. Bineînțeles că nu. Nici nu aparține clasei noastre sociale. Dar știe oamenii din comunitate foarte bine și a avut amabilitatea să accepte să mai împărtășim idei împreună. Este și el la fel de preocupat să repună Sudul pe picioare ca și noi.

— A fost un ajutor enorm pentru Harrison.

— Îmi vin în minte și alți tineri în afară de Harrison care au fost răniți în război și care au acceptat să vină la dansul meu. Harrison nu va fi singur. Spune-i că muzica îl va bine dispune.

— De unde o să faci rost de muzică?

— Am tot întrebat în stânga și în dreapta pe toți de care știam că știu să cânte la un instrument dacă vor să se ofere voluntari. Laurence Schreiber cântă la vioară – știai? A promis că va mai întreba câteva cunoștințe. Josephine și Mary vor cânta la pian, deși nu toată seara. Merită să și danseze. Vom avea un mic ansamblu de muzicieni. Nu te bucuri doar când te gândești la asta?

Priscilla zâmbi.

— Ai dreptate. Întotdeauna ai dreptate.

— Am încă un motiv. Vreau să văd din nou tineri împreună. Tinerii sunt încă foarte mohorâți. Trebuie și ei să se îndrăgostească și să înceapă să se gândească la viitorul lor, la familiile lor – să privească înainte, nu înapoi. Daniel este cel mai posomorât dintre toți, iar cel mai bun remediu la care mă pot gândi pentru el este să invite la dans o fată frumoasă și să se îndrăgostească. M-aș bucura să le găsesc soți și fiicelor mele. Având în vedere că sunt puțin bărbați, mă gândesc să o iau în fața celorlalte mame, prin acest dans.

— Ești o romantică incurabilă, Eugenia.

— O, sper! Sper să ne bucurăm și de lumina lunii și a stelelor în acea seară. Totul ar fi incredibil de romantic atunci, ce zici?

Eugenia ridică privirea în momentul în care ușa de la camera de zi se deschise, așteptându-se să o vadă pe servitoarea Priscillei. Dar era Josephine.

— Bună, mamă. Nu am știut că ai venit în vizită până am văzut trăsura afară.

Înfățișarea ei o îngrozi pe Eugenia. În mod clar făcuse ceva muncă pe afară, căci fața îi era plină de sudoare, iar poalele rochiei erau murdare. Nici măcar nu își aranjase părul cum trebuie, ci îl purta lăsat pe spate, agrafele gata să-i cadă. Înfățișarea ei dezordonată îi scotea și mai tare în evidență simplitatea, ceea ce o făcea să arate ca și o fată de rând. Nu mai putea lăsa lucrurile așa. Era timpul ca Josephine să vină acasă și să își reia manierele de doamnă.

Eugenia dădu să o certe aspru, apoi se răzgândi. Avea oricum suficient timp să se ocupe de aspectul fiicei sale odată ce va ajunge acasă.

— Nu vrei să servești un ceai cu noi? întrebă Priscilla. Să chem servitoarea?

— Nu, mulțumesc. Nu vreau nimic acum. Rămase în prag, sprijinindu-se de cadrul ușii. Nu purta ciorapi, iar Eugenia îi observă degetele goale când privi prin talpa pantofului ei distrus. Eugenia se strădui să rămână calmă și să nu o certe.

— Josephine, draga mea, am venit să vă invit pe tine, pe Priscilla și pe Harrison la dansul pe care îl voi organiza în iulie.

Jo scăpă un mic hohot de râs.

— Dans? E ridicol!

Din nou, Eugenia se stăpâni cu greu.

— Spune-mi, te rog, ce e ridicol, Josephine.

— Nu contează, spuse ea, ridicând din umeri – un alt obicei prost. Nu am cum să câștig cu tine, mamă. Dar sper că nu te aștepți să vin. Mi se pare absurd.

— Dar spune-mi de ce.

Jo pufăi de frustrare.

— Pentru că, după cum tot încerc să îți spun de săptămâni întregi, nu putem să ne întoarcem la zilele de altă dată. Lucrurile nu vor mai fi la fel și e o pierdere de timp să încercăm. Am fi ca niște copii mici care joacă teatru.

— Asta e părerea ta, draga mea. Eu să știi că nu îți împărtășesc opinia.

Ce îi venise? Josephine fusese o fată foarte tăcută și docilă. Niciodată nu îi răspundea înapoi. Eugenia inspiră adânc, străduindu-se să rămână calmă.

— Cred că știu ce e cel mai bine pentru familia mea și chiar cred că pentru tine, Daniel și Mary va fi bine să cunoașteți și alți tineri de vârsta voastră. Un dans e ocazia perfectă pentru a face asta.

— Viitoarele noastre perechi, nu?
— M-am gândit și la asta.
— Ei bine, mie nu îmi pasă dacă mă voi mărita vreodată.
— Acum chiar ești ridicolă.
— Nu, mamă. M-am resemnat în privința asta. Știu că nu sunt o frumusețe și, în plus, chiar nu sunt suficienți tineri eligibili.

Eugenia era acum sigură că era în interesul lui Josephine să se întoarcă acasă. Aici avea prea multă libertate și își formase prea multe obiceiuri și atitudini proaste.

— Voi avea nevoie de ajutorul tău pentru organizarea dansului, Josephine. Va fi o ocazie excelentă pentru tine și Mary să practicați abilitățile de gazdă. Sigur vă amintiți cum să îi faceți pe musafirii noștri să se simtă bine, nu-i așa?

— Nici nu am cu ce să mă îmbrac.

— Nici ceilalți nu vor avea, draga mea. Cu toții vom purta rochiile de duminică. Hainele elegante nu contează. Ce e important e că vom avea ocazia să ne întâlnim cu prietenii și vecinii.

Josephine nu răspunse nimic; privea lung pe fereastră. Poate că se oprișe din a-și mai exprima revolta, dar Eugenia știa că fiica ei tot la asta se gândea.

— Ascultă, draga mea, acum că Priscilla nu mai are nevoie de tine să fii tot timpul aici, cred că ar trebui să te întorci acasă.

Tresări și se uită lung la mama sa.

— Dar...

— Bineînțeles că vei mai veni des pe aici să îi vizitezi pe Harrison și pe Priscilla, dar dr. Hunter mi-a spus că în curând Harrison va ieși mai mult. Eu zic că e foarte bine că nu mai e nevoie de tine pe aici.

Josephine oftă ca și cum și-ar fi dat seama că era inutil să se mai împotrivească. Eugenia era obișnuită ca lucrurile să se rezolve așa cum voia ea.

Pe când ajunsese acasă, Eugenia se simți obosită. Cearta cu Josephine o vlăguise, dar fiica ei acceptase să se

întoarce acasă până la sfârșitul săptămânii. Vizitiul opri trăsura în fața casei și o ajută pe Eugenia să coboare. Dar fu surprinsă când se postă în fața ei, blocându-i trecerea spre treptele pragului.

— Dna Eugenia? Aș putea să vorbesc ceva cu dumneavoastră? Ezita și șovăia, cu privirea în pământ. Era un sclav bine crescut, docil, tipul de rob preferat de orice proprietar. De ce tot spunea Daniel că trebuia să le fie frică de el?

— Da, Otis. Ce este?

— Poate că vi se va părea deplasat din partea mea și vă rog să mă iertați... dar ar trebui să ne apucăm de cultivat bumbacul în curând, iar dl Daniel nu vrea să mă asculte.

— Așa... Continuă.

— Să cultiv bumbac e ceea ce știu să fac cel mai bine. Chiar îmi ard mâinile de nerăbdare să mă apuc de treabă. Se opri, lăsându-și greutatea de pe un picior pe celălalt. Știu că dl Daniel a fost plecat în război și nu a avut când să învețe cum se crește bumbacul ca și dl Samuel. Și nu e nicio problemă. Aș vrea doar să împrumut o palmă de pământ pe care nu o folosește și să cultiv eu singur pe ea bumbac. Și poate încă o bucată de pământ pe care să cultiv ceva de-ale gurii pentru familia mea și ceva legume în plus pe care să pot să le vând. Sunt dispus să lucrez din greu în timpul meu liber când nu veți avea nevoie de mine să vă duc pe undeva. Cunosc chiar și câțiva oameni care ar putea să mă ajute.

— Ai vorbit cu Daniel despre asta? Ce părere are despre propunerea ta?

— Nu ar asculta ce am de spus, doamnă.

Eugenia lăsa privirea în jos, frustrată. De ce era Daniel atât de încăpățânat? Oare se temea să intre în pielea lui Philip? Îi era frică să nu greșească?

— Vă sunt recunoscător că ați oferit familiei mele un loc aici și că ne țineți, continuă Otis. Dar eu vreau să lucrez pentru familia mea, la fel cum fac și negrii doamnei Blake.

— Fiul meu nu ar semna niciodată un astfel de contract. Nu va lucra cu un yankeu.

— Ei bine, doamnă, poate că nu vom avea nevoie de yankeu. Dl Philip își ținea întotdeauna cuvântul, așa că știu că și dumneavoastră vi-l veți ține. Poate că aş putea să mai găsesc câțiva lucrători dacă i-ați lăsa să stea aici. Și Lizzie a mea ar avea nevoie de niște ajutoare prin casă.

— Da, e clar că ar avea nevoie. Și m-aș bucura dacă ai aduce-o înapoi pe Ida May, dacă ai găsi-o.

Reacția inițială a Eugeniei la propunerea servitorului fu una de ușurare. În definitiv, cineva era la fel de interesat de repunerea pe picioare a plantației ca și ea, deși era vorba de un simplu sclav. Cu mai multe ajutoare în gospodărie, ar fi putut să readucă la normal și casa. Dar cum ar fi putut să îl facă pe Daniel să accepte?

— Mă voi gândi la ideea ta, Otis, și te voi înștiința în curând ce voi decide.

Dădu să meargă înăuntru, dar el o opri din nou.

— Doamnă?... Scuzați-mă, dar aş vrea să vă mai vorbesc și despre animale. Am avea mare nevoie de un catâr pentru plug. Și ar fi bine dacă am avea și niște porci și poate chiar și o vacă. Aș fi dispus să am grijă de ele, doamnă. Tot ce aş cere în schimb este ca o parte din lapte să ajungă și la băieții mei și poate ceva carne de porc să iau și pentru familia mea la vremea tăiatului.

Inițiativa lui o surprinse. Eugeniei i-ar fi plăcut să poată să îi spună să îi dea bătaie, să pună bumbacul și să cumpere animalele, dar se temea de reacția lui Daniel.

— Nu vreau să înțelegeți greșit, doamnă, dar dl Daniel nici nu ar vrea să audă. E ocupat cu treburile lui... dar am vrut să vă spun că sunt dispus să lucrez din greu dacă aş avea posibilitatea.

Acum chiar o implora, ceea ce o făcu pe Eugenia să se simtă stânjenită.

— Cum spuneam, va trebui să mă gândesc. Te voi anunța ce voi decide.

Avu politetea de a se retrage, aplecându-se în semn de respect.

— Mulțumesc, doamnă. Și mulțumesc că m-ați ascultat.

Eugenia se duse în casă și își scoase pălăria și mănușile în coridorul din față. Fusese tare bucuroasă și entuziasmată de dansul ei, dar entuziasmul îi fu spulberat mai întâi de fiica ei și acum de gândul la încăpățânarea fiului ei. Cum ar fi putut să își atingă obiectivele dacă toți i se împotriveau? Chiar nu realizau că nu făcea decât planuri pentru binele lor și pentru binele plantației Stejarul Alb?

De-abia dacă avu timp să își scoată pălăria și mănușile, când dr. Hunter sosi singur cu trăsura. Trăsura sa nu era închisă, iar hainele i se umpleau de praf de fiecare dată când se ducea la plimbare cu trăsura cu el. O văzu în prag chiar în momentul în care se dădu jos și o chemă.

— Ești gata de plimbare? zâmbi timid, cu pălăria în mână, ceea ce o făcea să se gândească la un tânăr pețitor care venise la întâlnire, făcând-o să se simtă din nou ca o domnișoară. În tinerețea ei, o căutaseră zeci de tineri, care veneau să îi facă curte cu rândul. Acea fusese o perioadă foarte fericită din viața sa, dar ce mult trecuse de atunci!

leși afară pe verandă ca să vorbească cu el.

— Îmi pare rău, David. Dar astăzi nu pot.

Zâmbetul i se preschimbă într-o încruntătură de îngrijorare.

— Te simți bine?

— Da, sunt bine, dar m-am tot plimbat cu trăsura în toate satele în ultimele trei zile și numai ce m-am întors acasă de câteva minute. Te-aș dezamăgi crunt dacă nu aș veni la plimbare astăzi?

— Nu m-ai dezamăgi atâta timp cât m-ai invita înăuntru și mi-ai povesti ce ai mai făcut. N-ai avut probleme, nu? Și nici nu te-ai prea obosit, nu?

— Ssst... Se uită în spatele ei, în timp ce coborî treptele verandei. Copiii sunt acasă. Nu pot să te invit înăuntru pentru că Mary sau Daniel ne-ar putea auzi.

— Atunci putem merge la plimbare pe jos. Îi oferi brațul său, iar ea îl acceptă, simțindu-se din nou ca o tinerică. Dar nu reușiră să înainteze prea mult, căci fură împiedicați de buruienile și crengile căzute pe alee.

— Drumul ăsta ducea la trandafir. Mai ții minte ce frumos era, David? Și uită-te la el acum. Poate că ar trebui să mergem înăuntru, până la urmă. Mă supără mereu să văd cât de mult au crescut toate buruienile.

— Acea nu e o bancă? Întrebă el. Hai să ne așezăm acolo, începu să dea la o parte mizeria și frunzele moarte, apoi se așezară împreună. Sigur e totul în ordine? Părei... distrasă când am ajuns.

Eugenia ezită înainte de a hotărî să i se confeseze.

— Tocmai am avut o discuție cu unul dintre sclavi. Ar vrea să se apuce de plantat bumbac... să lucreze ca arendaș, cum se spune. Daniel nu ar sta să-l asculte nici în ruptul capului, așa că m-a abordat pe mine. Spune că știe tot ce trebuie și chiar s-a oferit să mai găsească lucrători.

— Pare o idee foarte bună. O vei accepta?

— Nu știu. Daniel s-ar supăra.

— Asta e problema lui, nu a ta, dacă nu vrea să gândească. Își va schimba părerea la toamnă când veți avea bumbac de vânzare.

— Ai dreptate. Cred că voi accepta. Îi zâmbi și observă că părul său bălai îi atârna acum lung și cârlionțat peste urechi.

Rezistă tentației de a i-l aranja sau de a-i sugera să se tundă. Ambele gesturi ar fi părut prea intime. David se împotriva modei vremii nelăsându-și barbă și mustață. Ea își dădu seama, văzându-i barba nerasă, că părul îi era grizonant. Și barba lui Philip încărunțise în ultimii ani de război.

— Ai mai avut probleme cu inima? o întrebă David, întrerupând-o din gânduri.

— Nu, deloc, acum că mă gândesc. Această realizare o surprinse. Acum fac planuri pentru o seară de dans aici la

Stejarul Alb și cred că asta mi-a făcut bine. Ți-am urmat sfatul, să știi, și am decis să mă mai implic în activități obișnuite. Știi cât de mult îmi plăcea să mă simt bine înainte de război.

— Am auzit asta. Petrecherile și balurile de la Stejarul Alb erau de basm.

Eugenia realizează că făcuse o gafă. Doctorul și soția sa nu fuseseră niciodată invitați la niciunul dintre evenimentele formale ale Eugeniei. Cu venituri medii și fără istoric familial, doctorul îi era inferior pe scara socială. Lui Philip îi plăcea să joace șah cu David, dar niciodată nu concepușe să îl invite pe doctor la vreun eveniment social organizat la ei. David și soția lui nu aveau nici îmbrăcămintea, nici manierele potrivite pentru un bal. Dar David fusese foarte bun cu Eugenia în ultimele luni, iar ea voia să îl invite. Ea se bucura de o poziție suficient de înaltă în comunitate încât să poată să mai încalce unele norme sociale dacă voia.

— Trebuie să vii la seara mea de dans, David. Poți să vii cu o parteneră, dacă dorești.

La auzul acestor vorbe, doctorul râse zgomotos, în hohote sănătoase, ceea ce îi aduse Eugeniei un zâmbet pe chip și o făcu să dorească să îl audă din nou.

— Cu o parteneră? Ca să vadă și lumea că nu te curtez. Așa era vorba, mai știi?

Îl strânse de braț.

— Eu zic să îi lăsăm să ghicească. Vor crede că ești într-adevăr un burlac cât se poate de eligibil dacă îți permiți să curtezi mai multe femei odată. Nu era nici pe departe la fel de chipeș cum era Philip, dar avea o fire foarte blândă și era de o tandrețe care te atrăgea. Ar fi fost un soț bun pentru o văduvă norocoasă – și chiar erau multe văduve din care să aleagă. Dar dacă chiar se recăsătorea, femeia aceea trebuia să fie tare harnică, la fel ca prima sa nevastă. Neamul Hunter nu deținuse niciodată sclavi.

— Ești sigură că organizarea unei seri de dans nu te va pune sub prea multă presiune? Întrebă el.

— Nici vorbă. Mi-a plăcut mult să mă distrez, iar aceasta este ocazia să aduc înapoi o părticică din ce am pierdut. O fac de dragul copiilor mei.

— Ești o femeie puternică, Eugenia. Și ești obișnuită să obții ce îți dorești și să îți atingi scopurile. Dar pot să îți dau un sfat necerut?

— Dacă dorești.

Simți că trebuie să ridice garda și îl lăsă de braț.

— Înainte să te zbați să obții viața de altă dată, te sfătuiesc să te gândești bine și să vezi dacă chiar merită să lupți pentru tot ce ai pierdut. Eu îmi amintesc cum era și o... artificialitate a multor lucruri, niște pretenții care nu erau sănătoase pentru nimeni. Acum că negrii sunt liberi, lumea nu mai are mâna de lucru necesară pentru stilul de viață de dinainte. Și mulți nici nu mai au banii necesari pentru asta.

— Și atunci să las totul să se ducă de râpă?

— Bineînțeles că nu. Este bine că revendici ce se poate, Eugenia. Nici eu nu renunț la pacienții mei când mă străduiesc să le redau sănătatea. Dar e nerealist să te aștepti ca lucrurile să fie la fel ca înainte – la fel cum pentru mine ar fi nerealist să mă aștept ca pacienții mei să trăiască în veci cu un tratament potrivit.

— De ce îmi spui toate astea?

— Pentru că nu aș vrea să te văd dezamăgită și să suferi atunci când lucrurile nu vor ieși așa cum sperî. Și nu aș suporta să te văd afectată de asta și să îți distrugi sănătatea.

— Îți mulțumesc pentru grijă, David. Seara de dans va avea loc în 1 iulie. Promiți că o să vii?

— Am să încerc. Între timp, te rog să nu te suprasoliciți. Cere ajutor când ai nevoie. Nu e un semn de slăbiciune să îți cunoști limitele.

După ce doctorul plecă, Eugenia se hotărî să discute cu Daniel despre propunerea lui Otis. Trebuia să își păstreze calmul, își spuse, pentru a nu risca să aibă o criză. Îl găsi pe

fiul ei în biroul lui Philip, unde își curăța și ungea arma. Îl privi pentru o clipă din ușă, iar mirosul usturător al uleiului îi aminti de Philip. Oare ar trebui să îi spună pur și simplu lui Daniel că hotărâse să îl lase pe Otis să pună bumbac sau să îi sugereze să îl asculte direct pe el?

Când o văzu în ușă, Daniel ridică privirea.

— Bună, mamă. Ai nevoie de ceva? Nu zâmbea. Eugenia își dorea doar să îl vadă zâmbind fără nicio grijă.

Se opri și hotărî cum să înceapă. Mai încercase ea să îi sugereze ceva odată și el nici nu voise să audă, așa că se hotărî să îi comunice direct decizia ei și să îl lase să se înfurie. Poate că nu va mai vorbi cu ea, dar cel puțin bumbacul se va cultiva.

— Aș vrea să discutăm, Daniel.

— Ce mai e acum?

Privirea îi era întunecată și îndârjită.

— Am hotărât să fac toate aranjamentele ca o parte din foștii noștri sclavi să vină să ne lucreze pământul. Vor pune bumbac.

— Nu mă mai supăra cu ce ai discutat cu yankeul ăla. Nici nu vreau să aud.

— Asta nu are legătură cu el. Vom face chiar noi aranjamentele. Măine este 1 iunie și trebuie să punem deja bumbacul. Având în vedere că sclavii știu cum să o facă, am decis să îi las să se ocupe.

Lăsă arma pe masă cu un zgomot puternic.

— Nu putem să îi plătim. Și sigur nu vor lucra pe degeaba.

— Îi vom lăsa să își păstreze o parte din recoltă în schimbul muncii pe pământul nostru. Sclavii vor fi liberi să vândă restul bumbacului pentru ei. Este același aranjament pe care îl face și yankeul, doar că noi nu îl vom implica pe el.

— Ești credulă dacă ai încredere în negri.

— Se poate, dar cred că trebuie să încercăm. Nu avem nimic de pierdut. Cu cât ne-ar fi mai rău dacă nu am

încerca? Dacă îi vom lăsa să cultive bumbacul, vom putea scoate ceva profit. Dacă nu, în mod sigur nu vom avea nimic.

Daniel împrânci arma și se lăsă pe spate cu brațele încrucișate.

— Atâta timp cât preiei tu plantația, mamă, te gândești și să te duci pe câmp și să îi supraveghezi?

Își păstră calmul, dar furia lui îi apăsa ca o greutate pe piept.

— Îi vom lăsa să lucreze fără să îi supraveghem. Știu ce fac și sunt motivați să o facă. Nici ei nu vor să moară de foame, la fel ca noi.

— Nu crezi că pot să țin plantația, așa-i? De ce nu mi-o spui în față?

Presiunea din pieptul Eugeniei își întindea acum tentaculele și ajunse să îi cuprindă și coastele, strângându-i-le dureros. Dădu însă durerea la o parte.

— Nu am spus asta, Daniel. Dar sunt conștientă că nu ai fost crescut cu gândul că vei prelua Stejarul Alb așa cum a fost Samuel. Niciunul dintre noi nu e încântat de sarcinile cu care am rămas, dar hai totuși să încercăm, nu vrei?

— Fă ce vrei, spuse el, ridicând mâinile. Nu-mi pasă.

Atitudinea sa acră făcea ca durerea din pieptul Eugeniei să se întetească. Aceasta simți nevoia să se așeze. Nu putea să îl lase să îi vadă slăbiciunea, dar nici să îl lase să învingă. Trase aer adânc în piept.

— Intenționez să fac un aranjament cu Otis. Nu am nevoie de permisiunea ta. Iar dacă tot ești supărat pe mine, poți să știi că mă gândesc să cumpăr și niște animale de fermă. Avem nevoie de un catâr, poate și de o vacă ca să avem din nou unt.

El se ridică brusc în picioare și se duse spre geam, cu spatele la ea.

— Așa mă faci să mă simt, ca ultimul om. De parcă te-aș fi dezamăgit.

— Încă nu m-ai dezamăgit. Înțeleg că ai nevoie de timp

ca să te obișnuiești cu gândul că ești acasă. Dar dacă continui să fii necooperant, ne vei dezamăgi și pe mine, și pe tine.

Se grăbi să plece, forțându-se să își țină capul sus. Dar durerea puse stăpânire pe ea din nou, câștigând bătălia. Se duse în camera sa de zi și închise ușa, rugându-se ca Daniel să se răzgândească, rugându-se ca durerea zdrobitoare să înceteze.

Capitolul 19

1 iunie 1865

Otis se năpusti în bucătărie, unde Lizzie era ocupată cu amestecatul biscuiților și țiță:

— Lizzie! Lizzie! A spus da! Dna Eugenia a spus da! O luă pe sus în brațe și o învârti în cercuri, lăsând-o fără aer.

— Lasă-mă jos, nebunule, spuse ea râzând, și spune-mi de ce te porți așa. El se supuse, dar Lizzie încă mai simțea că se învârtă bucătăria cu ea în timp ce se uita la zâmbetul cu înțeleas al lui Otis.

— Am întrebat-o ieri pe doamna Eugenia dacă ne poate da o parcelă de pământ pe care să o cultivăm pentru noi, iar azi-dimineață, după ce am dus-o peste tot, mi-a spus da! Acum putem să cultivăm bumbac, Lizzie, și tot felul de alte legume pentru mâncare și poate că ne va mai rămâne și ceva de vânzare.

Ochii lui Lizzie se umplură de lacrimi de bucurie.

— Nu am mai văzut un om atât de fericit la gândul că va lucra din greu.

— Bunul Dumnezeu ne-a răspuns la rugăciuni. De acum încolo vom lucra pentru noi. Mă voi duce să discut cu Saul și cu ceilalți ca să fac rost de ajutoare, iar, cu voia lui Dumnezeu, vei avea și tu ajutoare în casă.

— Mi-e greu să cred așa ceva.

— Ai face bine să o crezi, Lizzie, pentru că nu mă voi răzgândi. Se aplecă să îi fure o sărutare, iar ea nu se putu abține să nu se uite spre ușă, temându-se ca nu cumva să intre doamna Eugenia și să îi prindă.

— Trebuie să mă întorc la biscuiții mei, spuse ea, mai dându-l afară. Otis se așază pe scăunelul din bucătărie, continuând să sporovăiască, privind-o cum lucrează.

— Am tot făcut planuri de când am întrebat-o despre asta, Lizzie, sperând și rugându-mă să spună da. Am și scos lama de la plug și am ascuțit-o pe piatra de ascuțit ca să fie

gata. Am luat-o la plimbare prin câmp, studiind care ogoare ar fi mai bune pentru bumbac și pe care mi le-aș dori pentru grădina noastră de legume. Știu exact de unde să încep de îndată ce voi primi niște semințe și un catâr. Ți-am spus că o să ne dea și animale de fermă? Dar partea cea mai bună este că nimeni nu va plesni niciun bici pe spatele meu toată ziua. E aproape la fel de bine ca și când pământul ar fi fost al meu.

— Sună ca un vis împlinit. Își șterse o lacrimă cu mâna plină de făină.

— Chiar este pentru mine. Care e visul tău, Lizzie?

Se uită din nou spre ușa de la bucătărie, apoi, din nou în castron.

— Eu nu am visat niciodată, știi doar. Iau zilele așa cum vin și văd ce se întâmplă.

Otis își răsuci trupul musculos, relaxându-se pe un scăunel, stând cu picioarele întinse spre cămin.

— Haide, Lizzie. Încearcă-ți norocul și visează și tu la ceva. Se poate împlini, să știi. Te-ai fi gândit vreodată că vom avea atât de multe? Că vom fi liberi și că pruncii noștri vor învăța să scrie și să citească?

— Nu, domnule. Asta e cu mult peste ce m-am gândit, iar acum nici nu știu ce altceva aș mai putea dori.

— Poate că „dorință” nu e cuvântul potrivit. Ce-ai zice de o rugăciune, Lizzie? Eu m-am rugat fierbinte înainte să discut cu doamna Eugenia și L-am rugat pe Domnul să o facă să mă asculte. Și m-a ascultat! Tu ce l-ai cere bunului Dumnezeu?

Lizzie luă o linguriță din coca de biscuiți și o așeză pe grătarul de copt, în timp ce se gândi la întrebarea lui. Mai luă una și încă una, aliniindu-le frumos.

— Cred că m-aș ruga ca copiii mei să crească să fie ce vor ei și nu ce le va spune altcineva să fie, să aibă o viață mai bună decât am avut eu. Se opri, adăugând încă o linguriță, cu ochii iarăși plini de lacrimi.

Și mă rog să nu-mi fie atât de teamă că vom pierde tot.

Otis se ridică și o luă în brațe.

— Hei. Am fost în văi adânci și Domnul a fost acolo, nu-i așa? El nu ne va lăsa nici acum.

Lizzie tânjea să stea în tihna brațelor sale, dar nu putu să se abțină să nu privească din nou spre ușa bucătăriei.

— Nu ai de lucru? Întrebă ea, trăgându-se din brațele sale, să își șteargă ochii.

— Am cât încape. Voiam doar să îți spun veștile bune. Iar după cină diseară, voi merge să îi spun și lui Saul. Poate că el și ceilalți se vor întoarce să mă ajute la bumbac.

Lizzie înțepeni de teamă.

— Nu poți să pleci diseară! Cum rămâne cu patrulele? Nu, domnule! Trebuie să găsești o altă cale de a discuta cu el.

— Nu există altă cale. Cu cât vorbesc mai repede cu el, cu atât putem să începem să cultivăm mai repede. Trebuie, Lizzie. Voi fi atent.

Lizzie se dădu în spate și se lăsă pe scăunel, înmuindu-i-se genunchii.

— Măcar știi unde e Saul?

— Ei și ceilalți stau în pădure, unde țineam într-o vreme întâlniri de rugăciune. Nu va trebui să merg pe drum.

— O, Otis, te rog, nu te duce. Te rog!

— Trebuie, nu înțelegi? Dna Eugenia mă va lăsa să preiau frâiele plantației și i-am spus că pot să o fac, dar nu pot să o fac singur. Am nevoie de ajutorul lui Saul.

— Atunci vin și eu cu tine.

— Nu, spuse el, dând din cap. Tu trebuie să stai acasă să te odihnești. Nu aș vrea să ți se întâmple ceva ție și pruncului din pânțece. E și așa suficient de rău că trebuie să lucrezi din greu toată ziua și de-abia ai ce să mănânci. Nu vreau să te știu că umbli și prin pădure toată noaptea.

Lizzie vru să îl tragă spre ea, să îl scuture și să îl implore, dar teama o slăbea prea mult ca să se poată ridica de pe scăunel.

— Nu poți să mă protestezi, Otis. E foarte periculos să

pleci noaptea la drum, știi bine. De aceea nu vrei să vin și eu.

Se îndreptă spre ea, punându-i mâinile pe umeri.

— Ascultă. De ce S-ar deranja Dumnezeu să îmi răspundă la rugăciune și să miște inima Eugeniei dacă nu mi-ar purta de grijă? Se aplecă și o sărută pe frunte, apoi plecă înainte ca Lizzie să se mai poată opune.

O sărută din nou, înainte de a pleca în acea seară, după cină:

— Nu te îngrijora. Mă întorc repede. Dar cerul se întunecase și stelele se iviră, iar Lizzie privea pe fereastra colibei cum călătorea luna pe cerul întunecat – și Otis tot nu ajunsese. Roselle, Rufus și Jack dormeau, dar Lizzie nici nu se chinui să se strecoare sub pătură.

Stătu pe scaunul din lemn o vreme, trează ca lumina. Stătu afară pe scăunel până i se făcu prea frig. Se puse jos înăuntru din nou. Și în tot acest timp nu putu să nu se îngrijoreze și să se roage. Se duse la fereastră și privi într-o direcție, apoi merse la ușă pentru a se uita în cealaltă direcție, acum simțindu-și stomacul un ghem de nervi.

Câteva ore mai târziu i se păru că aude un sunet slab de voci de bărbați. Otis și Saul! se grăbi să iasă, privind spre alee, apoi o luă ușor la fugă spre casă. Lizzie se opri când văzu că era dl Daniel cu un grup de prieteni venind călare de undeva. Patrulele de noapte! Stătu și vorbi câteva minute cu ceilalți, apoi aceștia își văzură de drum în timp ce dl Daniel își duse calul în grajd. Putu să vadă conturul lung, subțire al armei din mână.

Să îl și prins pe Otis deja? Oare zăcea rănit pe undeva? Sângerând? Dându-și duhul? Lizzie fugi înapoi spre colibă tremurând din picioare și căzu pe genunchi, rugându-se și implorând, îngrijorându-se și plângând. Poate că văzuse patrulele la timp și decise să se ascundă până dimineață. *Te rog, Doamne! Te rog!* Noaptea aceea devenise una dintre cele mai lungi din viața lui Lizzie. Așteptarea devenise insuportabilă, dar ce putea să facă? De ce

îndrăznise să spere la o viață mai bună?

Când cocoșul cântă, știu că noaptea se încheiase. Cerul se luminează până ce soarele răsări într-un final. Și nici urmă de Otis. Era timpul să se trezească să meargă la conac și să aprindă focul, să adune ouăle, să își usuce lacrimile. Se simțea mahmură și abia se ținea pe picioare de la prea puțin somn și prea mult plâns și era mult prea epuizată ca să poată lucra. Dar doamnei Eugenia nu îi păsa de cum își petrecuse ea noaptea. Lizzie ar fi încurcat-o rău de tot dacă nu ar fi făcut tot ce trebuia în casă.

Otis încă nu se întorsese când Lizzie termină micul dejun. De obicei, el era cel care îi trezea pe copii, așa că acum trebui ea să se grăbească în colibă ca să îi scuture să se trezească.

— Hai, Rufus... Jack. E timpul să vă treziți și să vă pregătiți pentru școală.

Rufus se întoarse și o privi, căscând:

— Unde e tata?

— O să vină mai târziu. Pregătiți-vă numai. Roselle, ai tu grijă ca băieții să se îmbrace? Trebuie să mă întorc la bucătărie.

— Tata e gata? întrebă Jack.

Lui Lizzie i se făcu rău.

— Haideți la bucătărie să luați micul dejun după ce vă îmbrăcați. Mă duc să vă pregătesc pachetul pentru școală.

Doamne, Dumnezeule... unde e Otis al meu?

Ieși din colibă și iată-l! Venea, șchiopătând, prin câmpul de bumbac dinspre pădure. Saul și încă un bărbat îl țineau pe Otis între ei. Cămașa îi era pătată cu sânge și avea o cârpă îmbibată de sânge legată la cap.

— Nu, nu, nu... Lizzie fugi spre el, cu un sentiment de ușurare, dar și de furie clocotindu-i în inimă. De aproape, fața umflată nu prea mai semăna cu a lui, iar la cap avea o tăietură adâncă, din care încă mai curgea sânge. Hainele îi erau sfâșiate și pline de sânge, iar el venea șontăcând ca un bătrân.

— Cine i-a făcut asta? strigă Lizzie. Cine l-a bătut în halu asta?

Și ceilalți bărbați aveau tăieturi și vânătăi, dar niciunul nu o încasase așa crunt ca Otis. Saul îi spuse toată povestea în timp ce se apropiară de colibă.

— Patrulele de noapte ne-au găsit tabăra în pădure și au început să tragă și să distrugă totul. Cei mai mulți dintre noi ne-am împrăștiat și am fugit, dar bătrânul Willy nu a putut să se miște prea repede, așa că unul dintre călăreți a început să îl izbească cu patul puștii. Otis a fugit să îl apere și a încasat-o în locul lui.

— L-am văzut pe dl Daniel întorcându-se cu niște prieteni în miez de noapte, spuse Lizzie. Ei au fost nu-i așa?

— Aveau *bandane* pe față și era întuneric, spuse Saul.

— Dar știi calul ăla și el mă știe pe mine, spuse Otis. Felul în care vorbea Otis, cu buzele umflate, era comic.

Dl Daniel a fost acolo.

— Au spus că facem numai probleme și că am face bine să plecăm din oraș înainte să ni se întâmple ceva și mai rău, adăugă Saul. Dar nu știu ce ar putea să ni se întâmple mai rău decât să fim împușcați. Au tras în noi fără niciun motiv!

Ajunseră în colibă. Copiii veniseră afară să vadă ce se întâmplă și asistară, cu ochii larg deschiși, cum acei bărbați îl ajutau pe tatăl lor să intre. Jack și Rufus începură să plângă. Roselle apucă ulciorul de apă și îi turnă într-o cană.

— Mulțumesc, Roselle, draga mea, murmură el. Apoi încercă să îi liniștească pe băieți. Mă voi face bine, nu vă faceți griji... Nu este nimic ce să nu se poată vindeca... Dar voi nu ar trebui să fiți pe drum spre școală acum?

— Nu vreau să merg, tată!

— Mi-e frică!

Și Lizzie era speriată. Dacă au putut să îi facă asta lui Otis – marele și puternicul Otis – ce le-ar putea face la doi băiețași sau frumoasei sale Roselle? Nici nu voia să își imagineze.

— Veți fi în siguranță, îi asigură tatăl lor. Bunul Dumnezeu va veghea asupra voastră.

— Așa cum a vegheat asupra ta? izbucni Lizzie.

— Da, Lizzie. Sunt încă în viață și am să mă fac bine. Doar puțin șifonat, atâta tot.

Lizzie se grăbi să iasă din colibă și se duse direct în bucătărie, simțindu-se uzată și stoarsă ca o cârpă veche. Umbla ca prin somn când așeză masa pentru micul dejun, puse mâncarea pe farfurii și le servi pe doamna Eugenia, pe domnișoara Mary și pe domnișoara Josephine, care se mutase înapoi acasă de la plantația familiei Blake de câteva zile. Lizzie își ținea capul plecat tot timpul, de teamă să nu spună ceva oribil dacă le-ar fi privit fețele albe. Din fericire, dl Daniel nu coborâse să mănânce cu ceilalți. Era epuizat, în mod sigur, după ce bătuse niște oameni lipsiți de apărare.

Lizzie nu ar fi putut nicidecum să îl servească pe omul care l-a bătut pe Otis.

Într-un final, masa se termină. Copiii lui Lizzie mănăcară micul dejun în bucătărie și o porniră spre școală, ghemuiți unul lângă celălalt ca niște mielușei în drumul lor spre oraș. Lizzie numai ce se pusese jos să mănânce, când domnișoara Jo intră pe ușa deschisă de la bucătărie. Lizzie se ridică din nou în picioare.

— Aveți nevoie de ceva, domnișoară Jo?

— Nu, nu. Te rog, stai jos, Lizzie, și termină de mâncat. Am venit doar să te întreb... ești bine? Păreai... supărată.

Ce putea să spună? Nu îndrăznea să îi spună domnișoarei Jo că fratele ei era un om înfiorător, care bătea oameni nevinovați fără niciun motiv.

— Sunt bine.

Lizzie își ținu capul în jos și se întoarse cu spatele la domnișoara Jo ca să nu vadă că avea ochii roșii și înlăcrimați.

— Spune-mi, te rog, Lizzie. Pot să te ajut cu ceva?

Lizzie se hotărî să riște.

— Sunt îngrijorată pentru Otis al meu. A avut un...

accident grav... azi-noapte. Dacă cumva vine doctorul acela astăzi, credeți că ar putea să vină să îl consulte și pe el?

— Vrei să văd ce pot să fac pentru el?

Clătină din cap. Domnișoara Jo era sora lui Daniel. Fusese crescută în aceeași casă cu el. Cum puteau să fie atât de diferiți?

— Nu, mulțumesc, domnișoară Jo. Mamei dumneavoastră nu i-ar plăcea acest lucru și nu vreau să o supăr. I-a promis lui Otis că îl va lăsa să lucreze pământul, știți? Aseară a plecat să facă rost de mai mulți lucrători și atunci... s-a întâmplat.

— Dar dacă e rănit, poate pot să îl ajut.

— Puteți, vă rog, să îi spuneți doamnei Eugenia că ne pare foarte rău, dar Otis nu va putea să o ducă astăzi cu trăsura?

Domnișoara Jo păru să o studieze ceva timp înainte de a-i răspunde.

— Sigur, Lizzie. Eu zic să mergi să ai grijă de soțul tău acum. Îi voi explica eu totul mamei. Și te rog să-mi spui dacă pot să te ajut cu ceva.

— Mulțumesc, doamnă. Vă sunt recunoscătoare. Am să termin de spălat vasele mai întâi.

— Mă ocup eu de ele. Nu te îngrijora în privința mamei. Ia-ți micul dejun cu tine, Lizzie, și du-te.

— Da, doamnă. Mulțumesc, doamnă.

Dar Lizzie lăsă farfuria cu mâncare și se grăbi spre colibă, fiindu-i prea rău ca să poată mânca. Saul și celălalt bărbat plecaseră, iar Otis adormise. Se puse pe marginea patului, privindu-l, dorind să aducă un lighean cu apă și să îi îngrijească rănila, să curețe sângele, dar nu vru să îl trezească. Era mânioasă pe Dumnezeu pentru că le permisesese albilor ălor să îl bată în halul ăsta – dar îi era și mulțumitoare că îi cruțase viața.

Lizzie încă mai stătea în picioare, privind imaginea teribilă, de poveste a lui Otis, când ușa de la colibă se deschise și Roselle și băieții se năpustiră înăuntru.

— Ce faceți acolo? șopti ea. Nu v-am spus să mergeți la școală? Tata are nevoie de odihnă.

— Nu se face școală, mamă, spuse Roselle. Azi-noapte a fost un incendiu și școala a ars! Fugi în brațele lui Lizzie, plângând pe umărul ei.

— Un incendiu?... La școală? Asta nu ar fi trebuit să o șocheze pe Lizzie, dar o șocă. Nu îi auzise ea pe dl Daniel și pe prietenii lui vorbind despre planurile de a distruge școala? Nu încercase ea și Otis să îl avertizeze pe dl Chandler?

— Domnișoara Hunt a spus că... nu vom mai putea ține ore... până când nu se repară, îi spuse Rufus printre suspine, și... și ne-a trimis acasă.

— O, Doamne, nu! se tângui Lizzie.

Toată agitația îl trezi pe Otis, astfel că încercă să se ridice în șezut.

— Ce s-a întâmplat? Cum a izbucnit incendiul?

— Cineva a pus laolaltă toate manualele și mesele în mijlocul clasei și le-a dat foc, spuse Roselle.

— Au făcut-o intenționat, mamă! spuse Rufus. El și Jack fugiră în brațele tatălui pentru mângâiere. Lui Lizzie îi fu teamă să nu izbucnească în lacrimi.

— Au fost răniți? Întrebă Otis.

— Yankeul avea mâinile toate bandajate, spuse Roselle, și avea o voce nostimă. De la fum, ne-a spus el.

— El și câțiva oameni au stins focul înainte să ardă toată clădirea, dar clasa e distrusă și încă mai e mult fum. Nu se vor mai ține ore până nu o repară.

— Și nu mai avem manuale, se plânse Jack. Cum să învățăm să citim?

— Nu pot să închidă școala... Otis își spuse ca pentru el. Numai așa veți putea avea o viață mai bună. Poate dacă îl vom ajuta cu toții pe dl Chandler, va reuși să o deschidă din nou.

— Otis, nu! E prea periculos. Vrei să ne rănească copiii așa cum te-au rănit pe tine?

— Vom fi bine, Lizzie. Nu-ți pierde speranța. Dacă noi vom înceta să mai sperăm și să credem, ei vor avea câștig de cauză. Dar Lizzie știa că albiî întotdeauna câștigă. Nu ar fi trebuit să își facă nicio speranță de la bun început.

Capitolul 20

2 iunie 1865

Ceva nu era în regulă cu Lizzie. În momentul în care servitoarea venise în sufragerie de dimineață, Josephine observă că ochii îi erau umflați de parcă nu ar fi dormit toată noaptea. Era evident că plânsese. De îndată ce mama și Mary se duseră sus, Josephine o zbughi în bucătărie să o ajute. Lizzie nu dăduse prea multe detalii despre accidentul soțului său, dar Jo o trimise acasă să aibă grijă de el, iar acum se bucură că era singură și liberă în bucătărie pentru câteva clipe. Ceva din mirosul afumat al fumului și aroma biscuiților care se coceau o făcea să se simtă bine. Lui Josephine îi plăcuse să lucreze în bucătărie cu doamna Blake, făcând munci ușoare cum ar fi spălatul vaselor și menținerea focului – sarcini de sclav. Acum că era acasă, nu prea mai îndrăznea să facă toate aceste lucruri.

Jo termină de spălat vasele, mătură podeaua, mai pândind afară, cu un sentiment de vinovăție, de parcă s-ar fi așteptat să o vadă pe mama sa. Eugenia nu ar înțelege simpla satisfacție pe care i-o dădeau aceste sarcini lui Josephine și cât de mult o obosise pe Jo acel stil de viață leneș. O porni spre o stivă de lemne ca să ia încă un buștean, când îi văzu pe Roselle și pe cei doi frați ai săi venind spre bucătărie.

— Nu ar trebui să fii la școală, Roselle?

— Nu putem să mergem, domnișoară Jo. Fata era aproape să izbucnească în lacrimi. Azi-noapte a fost un incendiu la școală și a ars totul. Cărți, scaune, tot.

Josephine avu un moment de panică. Alexander Chandler locuia în camerele de deasupra școlii.

— Au fost răniți?

— Tata, spuse fratele lui Roselle. Cineva l-a rănit pe tata.

— Dar asta nu a fost din cauza focului, spuse Roselle. Îl înghionti, făcându-l să-și țină gura.

Înainte ca Jo să mai pună întrebări, Lizzie se apropie grăbită de bucătărie, legându-și șorțul în jurul taliei.

— Nu o deranjați pe domnișoara Josephine. Mergeți și terminați-vă lucrul. Copiii se împrăștiară, băiețelul mai mic spre stiva de lemne, cel mare spre grajduri, iar Roselle prin bucătărie.

— Îmi pare rău dacă v-au deranjat, domnișoară Jo. Le-am dat și lor ceva sarcini cum nu se duc la școală azi.

— Cum e Otis?

— Se odihnește. Pot să mai fac câte ceva cât timp doarme.

— Spune-mi, te rog, ce s-a întâmplat. Rănile lui au vreo legătură cu focul de la școală?

— Nu, doamnă.

Jo așteptă, forțând-o să spună mai multe.

— Cum am spus, aseară Otis a plecat să îl roage pe fratele său să îl ajute să pună bumbacul. Nu putea să meargă decât pe înserate, iar patrulele de noapte l-au prins.

— Patrulele de noapte? Dar...

— Nu avem voie să ieșim după lăsarea întinericului. Vă mulțumesc că m-ați ajutat, domnișoară Jo, dar acum am ajutoare.

Poate că nu era treaba lui Jo. Oare se băga în viețile lor dacă mai rămânea? Lizzie părea foarte stânjenită cu ea prin preajmă. Josephine se gândea ce să facă, dar atunci se auzi clopoțelul mamei sunând în casă. Lizzie oftă și se întoarse să plece, dar Josephine o opri.

— Lasă-mă pe mine, să văd ce vrea mama. Îi voi spune că... că programul tău e dat peste cap în dimineața asta. Se grăbi înainte ca Lizzie să poată protesta și o găsi pe mama sa stând la masa din camera de zi.

— Ai nevoie de ceva, mamă?

— O, Doamne, Josephine! Să nu-mi spui că de acum tu vei începe să răspunzi când chem servitorii?

— Bineînțeles că nu, dar...

— Unde e Lizzie?

— Are o problemă... personală de rezolvat. M-am oferit eu să vin.

— De când contează problemele ei personale? Are de lucru.

— De când războiul s-a sfârșit și sclavii sunt liberi. Nu mai sunt proprietatea noastră ca să le mai dăm ordine.

— Nu am timp pentru astfel de prostii, Josephine. Eugenia îşi împinse scaunul înapoi şi aşteptă. Am sunat-o pe Lizzie pentru că am nevoie de vizitiu şi de trăsură. De obicei, Daniel se ocupă de toate acestea pentru mine, dar el încă nu s-a trezit. Probabil că nu se simte bine.

— Otis nu va putea să te ducă cu trăsură astăzi. A fost plecat să găsească mai mulţi muncitori pentru plantaţie şi a fost oprit de nişte bărbaţi care făceau patrula de noapte. L-au bătut pentru că a ieşit noaptea – deşi este un om liber şi avea tot dreptul să iasă.

Chipul mamei fu străbătut de o expresie ciudată, apoi îşi reveni rapid. Josephine încercă să înţeleagă despre ce era vorba. Nu era furia sau revolta pe care le simţea Jo. Să fie o oarecare vină? Sau ruşine? Oare mama fusese implicată în vreun fel?

— Ştii cumva cine organizează aceste patrule, mamă? E şi Daniel printre ei? De asta nu a coborât la micul dejun? Jo fu îngrozită la gândul că fratele ei era capabil să atace oameni nevinovaţi şi să dea foc la o şcoală.

Mama scutură din deget în faţa ei.

— Nu uita cine eşti, Josephine Weatherly, şi de ce parte eşti! Oamenii noştri fac ce trebuie ca să fim cu toţii în siguranţă. Vrei să vezi cete de negri leneşi dând iama peste noi în casă, în puterea nopţii, să caute răzbunare pentru anii de sclavie? Daniel nu ar putea să se lupte singur cu o gloată.

— Dar pe Otis îl ştii doar. Nu e periculos. De ce l-ar ataca Daniel?

— Asta nu e treaba ta.

Josephine văzu bărbia ridicată a mamei, mâinile încrucișate și știu că era inutil să mai spună ceva. Mama sa nu era capabilă să își schimbe felul de a fi. Răbufnind, Jo încercă să abordeze problema dintr-o altă perspectivă.

— Îl aștepți pe dr. Hunter azi? Otis are nevoie de îngrijiri medicale. Sau să merg la doamna Blake să văd dacă e acolo?

— În primul rând, nu mergi *pe jos* nicăieri. Iar în al doilea rând, doctorul consultă albi, nu negri.

— Otis e vizitiul tău! Lucrează pentru noi. De ce nu te preocupă faptul că e rănit? De ce nu te mănii pe cei care l-au bătut? Chiar dacă nu te interesează nedreptatea în sine, nu ai nevoie să se facă bine ca să poată lucra din nou?

— Nu știu unde ți-ai format niște opinii atât de ciudate, Josephine, sau cum aș putea să îți corectez gândirea. Știi mai mult decât să te împrietenești cu negrii, iar acum vrei să primească tratamente speciale de la un doctor alb?

Josephine oftă.

— Lizzie m-a întrebat dacă vine astăzi dr. Hunter și dacă da, dacă ar putea să se uite la rănila soțului ei. Trebuie să fie grave dacă cere ajutor.

— Cum te poți aștepta să aibă grijă de familiile noastre după ce își murdărește mâinile cu ei? Poate să răspândească vreo epidemie. Să nu cumva să îi ceri așa ceva!

— Dr. Hunter ar trebui să hotărască pe cine vrea să ajute, nu crezi?

Ca un făcut, Josephine auzi o trăsură sosind în față, iar când se uită pe fereastră, văzu că era doctorul. Se grăbi spre ușă, dar mama o urmări chiar în spate, privindu-l amândouă cum coboară din trăsură și urcă treptele.

— Bună dimineața, doamnelor, spuse el, scoțându-și pălăria. Era pe punctul de a mai spune ceva, dar, trecându-și privirea de la una la alta, citi o supărare pe chipurile lor.

— Deranjez?

— Nu, David. Intră liniștit.

Rămase însă pe verandă.

— E o dimineață atât de plăcută, încât m-am gândit să vin să văd dacă dorești să vii la o plimbare, Eugenia. Nu știam că te-ai întors acasă, Josephine. A sosit în sfârșit și scaunul cu roțile al lui Harrison și i-l voi duce chiar astăzi. Arată spre trăsură, unde zăcea un scaun de lemn cu roți mari cu treaptă legat în spate.

— Speram să ne ajuți pe mine și pe doamna Blake să ne descurcăm cu el prima dată.

Jo se grăbi să răspundă înaintea mamei.

— Mi-ar face plăcere, domnule dr. Hunter, dar mai întâi ar fi altceva. Vizitiul nostru negru a fost rănit azi-noapte. Soția lui, servitoarea noastră, ne-a rugat să vă întrebăm dacă ați putea să îl vedeți...

— ... iar eu i-am spus lui Josephine că tu nu ai decât pacienți albi respectabili. Te rog să nu te simți obligat să îi faci pe plac fiicei mele. În ultima vreme, se comportă foarte ciudat.

Dr. Hunter păru că își cântărește bine gândurile înainte de a răspunde. Era un om respectuos, un adevărat gentleman, iar acum i se cerea să ia partea cuiva.

— Eugenia, spuse el, adresându-i-se ei prima dată, noaptea trecută au avut loc niște acte de violență teribile la adresa negrilor din zonă, și mulți s-au ales cu răni grave. Deși ai dreptate când spui că în general nu am pacienți negri, ar fi bine să îl văd pe servitorul vostru. Știu cât de puțini oameni ai în această perioadă și cât de mult depinzi de omul ăsta ca să lucreze. Nu el e cel care se va ocupa de bumbacul de pe pământul vostru?

— Ce fel de violențe? întrebă Jo înainte ca mama să poată răspunde.

— Noaptea trecută mi-au fost aduși la cabinet patru negri bătuți cu sălbăcie. Alți doi aveau și răni provocate de împușcături. Unul dintre ei a murit de dimineață și mă tem că și cu celălalt se va întâmpla la fel.

— Dar care a fost motivul violenței? Ce au făcut? întrebă

Josephine.

— Se pare că locuiau în pădure, iar patrulele de noapte au dat năvală ca să le distrugă tabăra. Din păcate, s-au tras și focuri de armă. Negrii fuseseră avertizați să părăsească pădurea, dar nu au plecat. Își plecă privirea, spre picioarele sale, pentru o clipă, apoi o ridică din nou. Tot azi-noapte a fost și un incendiu la școala copiilor de negri.

Josephine înghiți în sec.

— Credeți că focul a fost pus înadins?

— Da, așa se pare. M-am trezit când am auzit clopotul ce anunța incendiul. Știam de ceva vreme că avem în comunitate oameni care nu vor ca negrii să meargă la școală. Astfel de sentimente mi se par tragice.

— Cât de grav a fost incendiul? Au fost răniți? Întrebă Josephine.

— Agentul de la Biroul pentru Eliberați a suferit arsuri și a inhalat mult fum, dar își va reveni.

Jo simți un val de ușurare. Fu surprinsă să realizeze că ținea la Alexander, că acesta îi devenise prieten, într-un mod ciudat.

— Copiii lui Lizzie mi-au spus că școala a trebuit să se închidă.

— Da. Va trebui văzut dacă structura mai e solidă și, chiar dacă este, va trece ceva timp până să se poată repara, din câte am văzut.

Jo o văzu pe mama sa ridicându-se cu postura ei arogantă, cu capul ridicat în semn de mândrie. Cum putea să nu fie mișcată? Era o femeie grijulie, capabilă de o mare atenție pentru ceilalți. De ce nu îi păsa de negri? Dar Jo știa bine că nu trebuia să întrebe astfel de lucruri de față cu musafirul lor.

Dr. Hunter o atinse ușor pe braț pe Eugenia, parcă rugând-o să înțeleagă.

— Scuzați-mă, doamnelor. Mă duc să-mi aduc trusa ca să pot să îl consult pe servitor. Revin imediat.

Făcea tot ce putea ca să nu o insulte pe mama ei. O

respecta, Jo realiza asta. Părerea ei conta pentru el. Poate prea mult.

Josephine îl urmă, cu intenția de a-i arăta drumul spre colibele sclavilor, dar mama o trase în spate.

— Nici să nu te gândești să te duci acolo cu el.

Jo se luptă să își mențină calmul, să fie aceea fiică obedientă. Umbla și ea pe aceeași cărare îngustă ca dr. Hunter, conștiința spunându-i un lucru, iar simțul datoriei și al respectului întipărit pentru mama sa spunându-i altceva.

— Te rog, pot să mă duc să îl ajut pe Harrison cu noul scaun? întrebă ea.

— Bineînțeles.

Josephine se întoarse să plece în casă, dar mama o opri din nou.

— Josephine, știu că acum crezi că sunt aspră și nerezonabilă, dar nu vreau decât ce e mai bine pentru tine. E important să continui să fii acceptată ca parte a acestei comunități, iar aceasta presupune să nu încâlci niște valori existente.

— Chiar dacă aceste valori sunt greșite? se gândi la Daniel, întrebându-se din nou dacă fusese implicat.

— Nu vreau să rămâi singură. Vei fi considerată o ciudată, o proscrisă.

— Dar e viața mea...

— Da, așa e, iar eu nu te voi lăsa să ți-o distrugi. Războiul ne-a lăsat în ruine, nu ne putem permite să ne comportăm ca niște indivizi. Suntem parte dintr-o comunitate. Avem nevoie unii de ceilalți, mai ales acum. Dacă te împotrivești normelor sociale acceptate, îți va fi mult mai greu, viața va fi mult mai dureroasă. Nimeni nu te va accepta. Te rog să înțelegi că toată critica mea e spre binele tău. Familia ta are nevoie de tine. Eu am nevoie de tine. Încerc să te îndrum spre o cale mai bună, o cale mai ușoară.

— Dar s-au schimbat foarte multe. Sudul nu va mai fi ce a fost.

— Cu atât mai mult avem nevoie să ne agățăm de tradiții

și unii de ceilalți. Viitorul va fi astfel mai puțin înspăimântător dacă unele lucruri rămân la fel.

— Nu înțeleg de ce au trebuit să îl atace pe Otis. Și să dea foc la școală.

Mama nu răspunse nimic. În schimb, păru să o aprecieze pe Josephine, scuturându-i de pe umeri niște scame imaginare, așezându-i o șuviță de păr.

— Trebuie să te duci sus și să te pregătești de plecare, Josephine. Te rog să ai mai multă grijă cu părul tău și dă-ți jos șorțul ăla oribil. Și cât ești acolo sus, gândește-te, te rog, la ce ți-am spus.

Jo se grăbi să urce, neștiind ce să creadă, cu excepția faptului că era foarte supărată. În timp ce își scotea agrafele și își pieptăna din nou părul, Josephine știa că nu voia să se împotrivescă comunității și să trăiască în izolare ca și Harrison. Nu îi spusese chiar ea că nu e bine să se izoleze de restul? Dar de ce o pune mama să aleagă între două părți? De ce nu putea să arate grijă față de Lizzie și Otis, să întrețină discuții cu Alexander Chandler și totuși să fie acceptată de ceilalți? De ce nu puteau colabora, să se înțeleagă cu toții?

Poate că se organizaseră patrule de noapte înainte de război, dar Josephine fusese ferită de multe lucruri. Femeile aveau anumite griji, bărbații, altele. Dar războiul schimbaseră totul.

Era pe cale să coboare înapoi, ieșind din camera ei, când văzu jacheta lui Daniel aruncată peste balustrada dinspre camera lui. Se aplecă să o miroase, dar apoi își dori să nu o fi făcut. Duhnea a fum de lemn și a praf de pușcă. Vru să dea buzna în camera lui și să îl confrunte cu acest adevăr, să strige la el. Dar doctorul se întorsese în casă și stătea în antreu, cu trusa în mână, discutând cu mama.

— Cum e Otis? îl întrebă mama.

Chiar era interesată, se întreba Jo, sau pur și simplu voia să aibă din nou vizitiu?

— Este un om zdravăn. I-am cusut o tăietură de pe scalp

și cred că se va face bine. Nu are răni provocate de împușcături sau oase rupte, din fericire. Alții nu au fost atât de norocoși. Dar nu poți să te aștepti să conducă trăsura câteva zile.

— Ți-a spus ce s-a întâmplat? întrebă Josephine când ajunse la capătul scărilor.

Doctorul dădu din cap.

— Nu. Era clar că fusese bătut la fel ca și ceilalți noaptea trecută. Le e teamă să mi se confeseze, probabil pentru că sunt alb.

— Sunt gata de plecare, domnule Hunter, dacă sunteți gata și dumneavoastră.

Jo voia să fugă de acasă, de familia ei.

— Nu vrei să vii cu noi, Eugenia? întrebă doctorul.

— Astăzi nu, dacă nu te superi. Am multe de făcut.

— Altă dată?

— În mod sigur.

De îndată ce Josephine rămase singură în trăsură, doar cu dr. Hunter, decise să îi mărturisească temerile ei.

— Nu... nu sunt sigură, dar cred că fratele meu Daniel a fost și el implicat în ce s-a întâmplat azi-noapte. Nu a coborât pentru micul dejun de dimineață și mai înainte am observat că jacheta îi duhnea a fum. Nu a fost în apele lui de când s-a întors din război... și nu sunt sigură ce să fac. Dacă vor veni autoritățile...

— Nu se vor face arestări. Dacă fratele tău a fost implicat, a fost și el unul dintre zeci. Tinerii noștri sunt neliniștiți și tot încercă să se obișnuiască că sunt iar acasă. Și în multe cazuri, se confruntă cu noi responsabilități uriașe – cu femei de întreținut, ei fiind fără resurse, fără bani. Sunt furioși și speriați. Lumea le-a fost dată peste cap și nu suportă acest lucru.

— Niciunul dintre noi nu suportă acest lucru. Dar asta nu e nici pe departe o scuză pentru violențe.

— Ai dreptate. Dar acei tineri au văzut iadul împreună, au luptat împreună, au trăit împreună. Așa că își trag puterile

din ceea ce știu - arme și violență. Fratele tău a ajuns la maturitate în iureșul războiului. Viața lui civilizată a fost întreruptă. E mult prea ușor să găsești în negri țapi ispășitori și să îi învinuiești pentru război. Sunt ținte ușoare pentru că nu au putere și sunt vulnerabili. În niciun caz, eu nu caut scuze pentru ceea ce face fratele tău și ceilalți, dar chiar înțeleg cum s-a ajuns aici.

— Care e soluția? Cum să oprim violența?

— Tinerii au nevoie de căpetenii bune, bărbați pe care îi respectă, care pot să le canalizeze energia spre ceva mai productiv. Ei nu îi vor accepta niciodată pe negri drept egali lor, dar măcar pot să ajungă la un compromis cu ei și să învețe să colaboreze, așa cum fac la plantația lui Harrison Blake.

Cele două plantații erau foarte învecinate, iar trăsura ajunse în câteva minute. Josephine coborî, în timp ce doctorul dezlegă scaunul cu roțile, dar se opri înainte de a intra.

— Josephine, așteaptă. Motivul pentru care te-am rugat să vii astăzi nu a fost ca să mă ajuți fizic să îl mut pe Harrison. Ci pentru că îi face bine prezența ta.

— Eu? Asta chiar nu e adevărat. Să fiu sinceră, domnule Hunter, nu îl suport. Îmi solicită toată atenția doar să stau în aceeași cameră cu el. E atât de înverșunat și de irascibil...

— Știu, știu. Dar tu ești singura persoană în afară de mine, care are îndrăzneala să se pună cu el. El are nevoie de asta. Dacă se luptă cu mine și cu tine, măcar se luptă și nu se dă bătut.

— Vreți să spuneți... că *doriți* să mă cert cu el?

Doctorul zâmbi.

— Ei bine, nu prea îți dă de ales, nu-i așa?

— M-am tot gândit că nu e prea feminin să îi dau replici. Nu știu ce ar spune mama dacă m-ar auzi.

— Semenii foarte mult cu mama ta, Josephine. Ai o putere interioară și un curaj mare, deși tu o arăți în moduri diferite.

Sper să continui să îl vizitezi pe Harrison.

Josephine era confuză, în timp ce urcă treptele spre casă. Chiar era la fel de puternică precum mama ei? Dacă chiar era așa, ar fi putut face dovada acestui curaj ținându-i piept lui Daniel și riscând astfel să fie ostracizată de comunitate? Gândurile sale fură întrerupte când doamna Blake ieși ca să îi salute. Apoi se făcu o adevărată forfotă în timp ce dr. Hunter duse scaunul cu roțile în camera lui Harrison.

— Nu am de gând să te tot ridic sus și jos, îi spuse el. Te voi învăța cum să te pui pe scaun cu puțin ajutor. Îl făcu pe Harrison să stea pe marginea patului, iar când doctorul potrivea scaunul fix în fața sa, îl instrui pe Harrison să își sprijine brațele de scaun. Pentru prima dată, nu opuse rezistență și nici nu se agită, dar rămase tăcut și abătut. Acum ridică-te, întoarce-te și așază-te. Harrison urmă îndrumările doctorului, aterizând în scaun cu un mormăit.

— Dar dacă va cădea? întrebă mama lui.

— Poți să îi chemi pe servitori să îl ajute.

Harrison era la fel de slab ca o așchie și nu putea să cântărească prea mult. Josephine și-l amintea cum era înainte de război, un tânăr îndesat, cu umerii lați, solid și bine făcut. Acum, dr. Hunter, care era mult mai scund, putea să îl ridice în brațe și să îl care. Doctorul ar fi putut să țină o lecție despre scheletul uman indicând oasele proeminente ale lui Harrison. Cu toate acestea, Harrison nu îi inspira milă lui Josephine așa cum fusese cazul lui Lizzie de dimineață, când aceasta se târâse în salon cu ochi oboșiți și roșii. Sau ca în cazul lui Roselle, când aflase de incendiul de la școală. Jo se întreba de ce.

— De cum te vei înzdrăveni, continuă dr. Hunter, vei putea să împingi singur scaunul, învărtind de roți. Dar astăzi am rugat-o pe Josephine să te împingă.

Scaunul de-abia încăpu pe ușa dormitorului. Jo se întreba cum se simțea Harrison, acum că ieșise din dormitorul acela mohorât, din închisoarea la care se condamnase singur, pentru prima dată în luni bune.

— Unde ți-ar plăcea să mergi? îl întreabă Josephine.

Dar Harrison, care nu rostise un cuvânt de când ajunsese, nu răspunse nimic.

— Cred că ar trebui să îl scoți afară, spuse dr. Hunter. Intrarea din spate ar trebui să fie mai ușor de folosit decât cea din față. Josephine îl duse jos în hol și apoi îl scoase afară pe ușa de la veranda din spate. Doctorul mânuiește scaunul la ultimele trei trepte, lăsându-l pe spate și împingându-l fiecare treaptă în parte.

— Vom face rost de niște material și vom face o rampă ca să poți să cobori și să urci mai ușor. Acesta este doar începutul, Harrison. De cum vei prinde putere, vei putea într-un final să scapi de scaun și să folosești cârjele. Harrison tot nu spunea nimic. În spatele lui, doctorul îi șopti lui Jo să îl plimbe prin curte, spre hambar și spre câmpurile de bumbac. Era destul de greu, căci pământul era dur și neuniform, dar nu i-ar fi dat lui Harrison satisfacția de a o auzi plângându-se.

— Nu e plăcut să te plimbi la aer curat? îl întreabă ea. Soarele e atât de blând și de plăcut.

— Asta e o glumă?

— Nu. Majoritatea oamenilor adoră să stea afară pe o vreme atât de frumoasă de iunie. Mă mir că tu nu.

— Am servit în armată, în caz că ai uitat. Am locuit în natură pe tot felul de vreme timp de aproape cinci ani. Tot ce îmi doresc este să am un acoperiș deasupra capului și un pat în care să dorm noaptea.

Se opri la umbra unui arțar, privind oamenii muncind pământul în depărtare.

— Îți place să fii mereu altfel, Harrison?

— Ce întrebări idioate pui! Nici n-ai idee prin ce am trecut.

— De ce nu îmi spui, atunci?

— Nu ai face față.

— Încearcă-mă. Spune-mi ce-ți aduci aminte din cum a fost pe front.

Nu credea că el avea să muște momeala și fu surprinsă când începu să vorbească.

— Îmi amintesc cât de uscată îmi era gura când rupeam cartușele. Cum eram uscat de sete, dar nu puteam să beau. Și oboseala – parcă făcea parte din tine. Nu curajul ne determina să luăm taurul de coarne și să deschidem focul asupra inamicului sau să ne ferim de un bombardament de artilerie, ci pura extenuare. După un timp, devii indiferent la pericol. Pur și simplu nu îți mai pasă de ce se întâmplă. Moartea pare ca o scăpare binevenită de la oroare.

— Un alt soldat mi-a spus că devenise atât de familiarizat cu moartea, încât începuse să pară ceva inevitabil, apoi a început să se simtă ca un mort ambulant.

— Are dreptate. Te și obișnuiești să vezi mâini și picioare însângerate împrăștiate în jurul tău, capete fără corpuri, trunchiuri fără capuri. Apoi, ajungi ca într-o zi să privești în jos la un picior ciopârțit și să realizezi că este propriul tău picior.

— Acum vrei să mă șochezi intenționat.

— Tu ai vrut-o... Pentru ultimii doi ani, cei mai mulți așteptau doar să le vină rândul să moară. Nu am fost deloc surprins când am fost lovit. Mă așteptam demult.

— Dar nu ai murit. Ești din nou acasă. Și acum când îți vezi casa și pământul, nu ești recunoscător că ești în viață?

— Nu. Nu mai am puterea și energia pentru a o lua de la capăt. Singurul lucru pe care îl obții prin faptul că te amesteci este că o faci pe mama să fie dezamăgită din nou. Modul nostru de viață depindea de sclavie. Nu putem scoate un profit de pe bumbac dacă va trebui să plătim muncitorii. O știu prea bine, așa cum și ceilalți muncitori o știu. Plantația nu va putea fi niciodată restaurată pentru că eu nu voi putea face suficienți bani pentru a o ține ca altă dată. Este imposibil.

— Așa că, te dai bătut?

— Are rost să mă pun să muncesc din greu fără sens, știind că nu voi avea niciodată suficienți bani? Sau vrei să

mă apuc de altă meserie? Nu am pregătirea necesară ca să fac altceva și nici fratele tău sau alți proprietari de plantație sau fiii lor nu au.

Mama ta și mama mea – chiar și tu însăși – cereți imposibilul de la noi.

— Nu este adevărat. Eu tot îi spun mamei că lucrurile nu vor mai fi ca înainte, dar asta nu înseamnă că nu trebuie să reconstruim ce putem.

Pentru o clipă, se gândi la povestea pe care Alexander îi spusese să o citească din Biblie și cum lovise a primit înapoi de două ori mai mult după ce Dumnezeu l-a testat. Ce bine ar fi fost dacă s-ar întâmpla așa și în realitate. Dar Biblia nu era decât o colecție de basme.

Văzu un călăreț singur venind în galop pe drum și, de parcă gândurile ei l-ar fi făcut să vină, Alexander Chandler își făcu apariția pe plantație.

— Uite-l pe yankeul ăla ciudat, spuse Harrison. Vreau să îi spui să plece și să nu se mai întoarcă. Nu am nevoie să stea cu ochii pe muncitorii mei.

— De ce nu i-o spui chiar tu? Se roți cu scaunul și începu să-l împingă spre partea din față a casei, dar Harrison întinse mâna în spate și o apucă pe Jo de braț.

— Nu! Stai aici, Josephine! Oprește-te! Era atât de furios încât făcu ce îi spusese, oprindu-se brusc și aproape făcându-l să cadă din scaun. Nu am ce să-i spun omului ăluia. Du-mă înapoi.

— Nu știu de ce îl urăști pe dl Chandler atât de mult. Nu este ca și ceilalți yankei, să știi. A venit aici ca să ajute, nu ca să profite de noi. Sunt sigură că ai avea nevoie de sfaturile și de ajutorul lui în cultivarea pământului, iar asta ar fi valabil și pentru muncitorii tăi.

— Du-mă înapoi în casă. Nu vreau să fiu în preajma lui – și nici tu nu ar trebui. Văd că stai de vorbă cu el tot timpul. Ar trebui să mai pui punct. Dacă tot vei încerca să intri în grațiile lui, îți vei distruge reputația.

— Să intru în grațiile lui! Începu să se apere Jo pe ea și

prietenia ei bizară cu Alexander, urând faptul că i se poruncise să nu mai vorbească cu el – și mai ales că venea din partea lui Harrison! Apoi, își dădu seama că nu ar face decât mai rău atât pentru ea, cât și pentru dl Chandler dacă încerca să îi ia apărarea, întoarse scaunul și luă drumul casei. Erau suficient de aproape de Alexander încât să-i vadă bandajele albe pe mâini, așa că hotărî să îi spună lui Harrison ce se întâmplase.

— Știai că azi-noapte câțiva inși au atacat foștii sclavi în tabăra lor din pădure? Doi bărbați au fost împușcați, dintre care unul a și murit. Apoi, școala negrilor a fost incendiată, astfel că a trebuit să fie închisă.

— Asta nu e treaba mea – sau a ta.

Dintr-odată, Jo se gândi că Harrison ar putea deveni unul dintre liderii buni de care doctorul spusese că era neapărată nevoie. Harrison fusese înrolat drept căpitan în timpul războiului, iar majoritatea dintre bărbații din zona lor fuseseră sub comanda lui, inclusiv Daniel. Harrison deținea una dintre cele mai prospere plantații din zonă, ceea ce îl făcea un om influent în comunitate.

— Ar putea să fie treaba ta dacă ai vrea să te implici, îi spuse ea. Ai putea să vorbești în numele negrilor. Cei mai în vârstă te respectă.

Râse scurt.

— Eu nici pe mine nu mă respect; cum aș putea pretinde respect de la ceilalți? Uită-te la mine. Plantația mea e dirijată de femei și de negri, care îmi dau ordine fie că îmi convine, fie că nu. Oare e de mirare că nici nu mai simt că trăiesc?

— Ești de acord că nu e bine să îi tratezi astfel pe foștii sclavi? Să îi bați și să îi împuști, să îi omori? Să le dai foc la școală?

— Ai tupeul să îmi ceri părerea, Josephine? După ce îmi nesocotești toate dorințele de o lună? Nici măcar nu mă lași să preiau controlul asupra vieții sau a morții mele și îmi ceri părerea? Și îmi ceri să vorbesc în numele *negrilor*, mai ales?

— Harrison, te rog.

— Ce ai vrea să fac? Legat de negri și de școală.

— Să vorbești cu fratele meu și cu ceilalți. Fă-i să vadă că nu fac bine ce fac. Cere-le să se oprească, să facă pace cu foștii sclavi și să se apuce de cultivat pământul. Nu am avut suficient război și destule crime? De unde a venit totul?

— Ai prea multe pretenții. Oamenii nu se schimbă peste noapte. Iar pe aici întotdeauna se va considera că sclavii trebuie să își cunoască locul.

— Dar trebuie să ne schimbăm pentru că legile s-au schimbat. Uită-te la noii lucrători care lucrează pe câmp. Sunt dispuși să o ia de la capăt... Noi de ce nu am putea? Ajută-mă, te rog, Harrison.

— Atâta timp cât tu și celelalte femei doriți să dețineți controlul, de ce nu faceți voi ceva? Dar dacă chiar vrei ca lucrurile să revină la normal, atunci trebuie să îți amintești care e locul tău în ordinea lucrurilor și să îi lași pe bărbați să preia frâiele. Asta înseamnă că va trebui să trăiești cu deciziile pe care le vom lua noi.

Continuă să îl ducă spre casă, împingând scaunul cu roțile, prea furioasă ca să mai vorbească. Îl chemă pe doctor să tragă scaunul pe scări, apoi plecă, grăbindu-se să se întâlnească cu Alexander înainte să ajungă pe câmpul de bumbac.

— Am auzit ce s-a întâmplat noaptea trecută, spuse ea, cu răsuflarea tăiată din cauza grabei. Ești bine?

— Sunt bine, am doar câteva arsuri.

Vorbea în șoaptă, iar vocea sa aspră suna dureros.

— Ți-ai pierdut vocea.

— Sunt răgușit de la fum. Arată spre lucrători, aplecați să semene semințele de bumbac. Am venit să văd dacă sunt bine și... Se opri, închizând ochii pentru o clipă înainte de a se întoarce să se uite la Josephine. De fapt, nu e într-un totul adevărat. Am venit pentru că am vrut să te văd și să îți spun că nu voi mai veni pe plantația asta o vreme. Trebuie să reclădesc școala.

— Eu nu mai stau aici. M-am mutat înapoi acasă. Simți nevoia să schimbe subiectul. Inima începu să îi zvâcnească de la lent la galopant în momentul confesiunii și nu se mai obosi să asculte ce avea de zis. I-ai văzut pe cei care au dat foc?

— Aveau fețele acoperite. Și era întuneric. Focul m-a trezit dintr-un somn adânc. Se opri, scuturat de un spasm de tuse. Scuză-mă... totul s-a petrecut prea repede.

— Vizitiul mamei mele a ieșit azi-noapte, iar patrulele de noapte l-au atacat și l-au bătut fără motiv. El nu e un om violent. Este foarte muncitor și nu e un scandalagiu. Nu merita una ca asta.

— Niciunul dintre cei răniți nu a meritat așa ceva. Cu toții sunt oameni buni.

— Dl dr. Hunter mi-a spus că un bărbat a fost împușcat și a și murit.

— Da. Voi merge la Richmond să raportez aceste violențe și să cer ajutor. De asemenea, o voi trimite acasă pe profesoara noastră, domnișoara Hunt, până ce reconstruim școala. Ea voia să mai stea și spune că nu îi e teamă, dar nu pot să îmi asum un astfel de risc. E mult prea periculos. Se opri ca să tușească din nou și își dresă glasul. În plus, va lua ceva timp să reparăm prejudiciul. Toate cărțile au ars. Așa că poate să meargă acasă deocamdată.

— Dar copiii vor să învețe. Nu poți să îi lași pe oamenii aceia să câștige. Oricine ar fi fost, mi-au bătut servitorul!

El își lăsa capul în jos, încercând să își păstreze calmul.

— Mă simt responsabil pentru ce s-a întâmplat, pentru că am fost avertizat. Niște oameni mi-au spus că au auzit cum s-a planificat acest complot în privința școlii. Dar fără ceva specific, mi-a fost greu să mă pregătesc. Am raportat amenințarea în Richmond și am cerut ajutoare.

— Și nu te-au crezut?

— Nu contează dacă m-au crezut sau nu. Forțele de ocupație sunt deja răspândite prea puțin. Sunt mult prea multe probleme de rezolvat în Richmond. Fairmont e doar

un orășel de țară.

— Ei bine, dacă nu vor trimite ajutoare, sper că vei lua măsuri pentru a te proteja tu însuși pe viitor. Spuse ea, știind că unul dintre rău-făcători putea fi chiar fratele ei.

— Adică să mă înarmez? Alexander dădu din cap. Nu voi mai pune mâna pe o armă cât voi trăi.

— Atunci eu zic că ești un om fără minte. O zi bună, domnule Chandler!

— Josephine, așteaptă!

Se întoarse pentru a-l privi din față, frustrată și furioasă – pe el, pe fratele ei, pe neputința ei.

— Poftim?

— Știu că nu sunt bine-venit pe plantația ta. Cum voi mai putea să te văd? Cum vom mai putea vorbi?

Vru să spună: „*Nu mai putem vorbi. Ar trebui să nu mai vorbesc cu tine*”. Mai ales după avertizarea lui Harrison și a mamei sale. Dar gândul de a nu-l mai revedea pe Alexander o făcu să se simtă foarte singură și goală pe dinăuntru. Voia să afle mai multe despre cartea lui Iov și despre rugăciunile ei rămase fără răspuns. Alexander îi ceruse să îl ierte, iar ea nu îi răspunse. Și încă nu știa ce să îi răspundă la întrebarea: „Ce îți dorești pentru viața și viitorul tău?”

Josephine plecă privirea spre pantoful ei rupt și nu o ridică spre el.

— Mai știi casa din copac de pe proprietatea noastră? Unde ne-am întâlnit prima dată?

— Da, desigur.

— Nu putem să ne întâlnim prea des, Alexander... dar poate din când în când.

— Mâine?

Josephine simți că nu îi ajunge aerul.

— Nu... Marți. Dis-de-dimineață, înainte de micul dejun. O porni grăbită spre casă cât de repede putu cu pantofii ei rupți, întrebându-se ce o apucase.

Capitolul 21

3 iunie 1865

Eugenia căută în van după un plic. De-abia găsisese o bucată de hârtie normală și suficientă cerneală pentru a-i scrie surorii ei o scrisoare. Evident, epuizase toate proviziile de plicuri în timpul războiului. Nu mai conta. Olivia înțelegea. Ce era important era mesajul pe care i-l transmitea, și anume că Olivia, Charles și fiicele lor erau invitați la seara de dans ținută de Eugenia într-o lună, pe 1 iulie. Pentru ei ar fi un regal să mai plece puțin din orașul distrus, un weekend petrecut departe de nesuferiții de soldați yankei. Daniel avea să îi pună scrisoarea la poștă luni, când mergea la Richmond.

Casa părea tăcută. Unde erau Mary și Josephine? se gândi că era cazul să afle. De când Josephine se întorsese acasă de la Priscilla, Eugenia fusese nevoită să o urmărească peste tot, de parcă ar fi fost un bebeluș în patru labe pus pe boacăne. De altfel, o găsisese pe Josephine spălând vase în bucătărie sau lucrând afară, în grădină, sau hoinărind prin pădure sau pe câmpurile cu bumbac. Oare de ce fiica ei nu se mulțumea cu purtarea cuvenită unei domnișoare? Trebuia să se îndrăgostească și să se așeze la casa ei, lucru valabil și pentru Daniel.

Eugenia se uită pe fereastra camerei de zi să vadă dacă Josephine nu lucra în grădina de zarzavaturi. Din fericire, nu era acolo, mai puțin în cazul în care nu era la vedere, fiind aplecată să pună semințe sau cine știe ce altceva. Ceața de dimineață ce învăluisese totul asemeni unui vâl de mireasă se ridicase deja, iar Eugenia putu să îl vadă pe sclavul ei masiv și înalt, Otis, reparând gardul de la pășune. Yankeii distruseseră multe garduri în timpul războiului, probabil pentru a le folosi ca lemne de foc. Dar acum că Daniel fusese de acord să cumpere un catâr și niște câini de vânătoare, poate chiar o vacă sau încă un cal – atât cât

permiteau fondurile pe cale de dispariție ale Eugeniei – gardurile trebuiau reparate. I-ar fi dat lui Daniel și ultimul galben pe care ea și fiicele ei îl cususeră pe poalele rochiilor lor. Mulțumea lui Dumnezeu însă că Philip nu investise și ultimul cent în Confederație. Cel puțin, mai puteau supraviețui acum încă un an.

Eugenia se plimbă prin camerele goale, pline de praf ale casei sale, deplângând frumusețea lor apusă și le găsi pe Josephine și pe Mary în salon. Stăteau așezate într-un colț luminat de o rază de soare primăvărat, cu ușile franțuzești deschise larg spre terasă, iar camera era umplută de mireasma pământului umed și a frunzelor proaspete. Mary citea tare, cu vocea ei blândă de pisică, în timp ce Josephine stătea aplecată peste o poală de tafta verde lucitor – una dintre rochiile care îi rămăseseră mici în timpul războiului. *Cosea. Cosea!*

Eugenia traversă camera și ajunse între Josephine și prag, punându-se chiar în lumină.

— Ce faci?

Mary ridică privirea, păstrând rîndul din carte cu degetul, dar Josephine continuă să împungă.

— Îmi ajustez o rochie mai veche ca să îi fie bună lui Mary.

— Dar... dar nu știi ce faci. O strici.

— Nu o stric. Am mai făcut din astea. Una dintre noile servitoare ale doamnei Blake era o croitoreasă excelentă. Ea mi-a arătat cum să iau mai mult material și cum să fac niște clini ca să lărgesc corsajul. Iar dacă scot puțin din faldurile fustei, voi putea să adaug materialul la tiv ca să o lungesc.

— Of, Josephine! Eugenia era uimită și îngrozită în egală măsură. Sper să o termini la timp ca Mary să o poată purta la dans. Dar să știi că nu ești o croitoreasă de rînd. Cusutul este sub demnitatea ta. De ce nu o dai la servitoarea Priscillei, să se ocupe ea? Sunt sigură că Priscilla nu s-ar supăra să o împartă cu noi după câte ai făcut pentru ea și

Harrison.

În mod supărător, Josephine continuă să coase, trecând acul înainte și înapoi, trecând așa cea lungă prin materialul verde, sclipitor.

— Poți să îmi explici de ce brodatul este o activitate acceptabilă pentru tinere, întrebă ea fără să ridice privirea, iar cusutul nu? Nu ți se pare că a face ceva bun de îmbrăcat este ceva mult mai util decât să brodezi pernițe și batiste?

Eugenia își stăpânea cu greu supărarea.

— Fetelor, voi vă trageți din două dintre cele mai bune familii din Virginia, spuma aristocrației din Sud. Femeile noastre nu au făcut niciodată astfel de munci manuale. Cu toate acestea, de fiecare dată dau peste tine în bucătărie sau în grădină, Josephine. Iar acum te-ai apucat de cusut? Cine știe pe ce o să mai pui mâna? E de neconceput că am ajuns atât de jos.

Josephine ridică într-un final privirea, odihnindu-și mâinile în poală.

— Vrei ca Mary să aibă ce purta sau nu?

Eugenia nu putu să răspundă. Femeile erau creaturi delicate, prețuite de soții, tații și fiii lor. Cu toate acestea, fiicele ei erau aproape în zdrențe, cu degetele afară din pantofii rupți. Cum de decăzuseră atât de rău? Nu era corect! Era mânioasă pe Philip, pe Samuel și pe Daniel, furioasă pe toți acei bărbați prost ghidați care nu au reușit să găsească o soluție mai civilizată decât să declanșeze un război.

— Să stau și să brodez mostre, mamă, sau mai bine să cârlesc ceva de îmbrăcat? replică Josephine, privind-o fără să clipească.

— Am înțeles ideea. Nu e nevoie să mă ataci. Dar promite-mi că nu îți vei face un obicei din asta și că te vei opri de îndată ce ne vom permite o croitoreasă.

— Și dacă nu voi dori să mă opresc?

— Josephine!

Niciodată nu îi mai răspunsese înapoi Eugeniei astfel, nu

se întâmplase nici măcar să-și spună părerea, necum să se mai și certe cu ea.

— Îmi face multă plăcere să lucrez cu mâinile, fie că mă pun să cos o rochie, să pregătesc o supă sau să frământ biscuiți. E mult mai plăcut decât să stau degeaba și să citesc poezii toată ziua sau să mă piaptăn de o sută de ori sau să exersezi postura corectă cu o carte pe cap.

— Eu cred că acum chiar vrei să mă superi înadins.

— Chiar deloc. Dar am hotărât să nu mai aștept un salvator care să vină să mă salveze. Nimeni în cer și pe pământ nu ne ajută, așa că m-am hotărât să o fac eu.

— Ai de gând să te faci și pantofar? întrebă ea, arătând spre pantoful rupt al lui Josephine.

Își trase piciorul de la vedere, ascunzându-l sub scaun și sub tivul fustei sale lungi.

— M-aș face dacă aș ști cum, spuse ea zâmbind.

— De ce mai porți pantofii ăștia mizerabili? Parcă ți-am dat o pereche de-a mea ca să ai ce să porți.

— Sunt prea mici pentru mine. Îmi strâng degetele atât de tare încât abia merg cu ei. Nu aș putea dansa cu ei.

Eugenia hotărâse să cumpere animale de fermă și semințe de bumbac cu ultimii săi bani. Nu mai rămăseseră bani și pentru pantofi. Oare fetele ei aveau să ajungă desculțe?

— Am să lungesc fusta până în pământ, ca să nu se vadă picioarele, spuse Josephine. Își reluă lucrul, dar într-o clipă se împunse cu acul.

— Au! își duse degetul în gură și îl supse.

Eugenia ajunse la mâinile lui Josephine, aplecându-se să i le inspecteze.

— O, Doamne, uită-te la mâinile astea... spuse ea, cu vocea întretăiată. Proaspăta împunsătură lăsă la iveală un punct de sânge strălucitor, iar ea observă o tăietură proaspăt vindecată pe o mână, care părea destul de adâncă. Avea bășici în palme, probabil de la săpatul în grădină, unghii neglijate și murdare, iar pielea la fel de

roșie și de dură ca și creasta cocoșului. Ce Dumnezeu ai făcut acasă la Priscilla?

— Tot ce a trebuit. Josephine își trase mâinile și le ascunse sub materialul din poală.

— Promite-mi că nu vei mai spăla niciun vas și că nu vei mai lucra nimic până la seara de dans. Lasă-ți mâinile să se vindece, pentru Dumnezeu!

— Voi purta mănuși, nu?

— Nu asta e ideea. Nu mă supăra, Josephine. În plus, după cum te știi, mănușile ți le vei da jos după prima oră... Hai să-ți văd mâinile și ție, Mary. Dădu să le inspecteze pe ale lui Mary, dar deși acestea nu erau nici roșii, nici crăpate, nici pline de bășici, Mary nu se opri din obiceiul de a-și roade unghiile și pielicica din jurul lor. Ambele fete aveau nevoie de mănuși, dar toate perechile pe care le mai aveau erau uzate, pătate sau cârpite.

— Promit că nu mi le voi mai roade, spuse Mary când Eugenia îi lăsă mâinile libere.

— Mulțumesc.

— Dacă tot vorbim de lucru... începu Josephine.

— Acum ce mai e? întrebă Eugenia suspinând. Simți nevoia să se așeze.

Privi în jur după cel mai apropiat scaun și îl trase lângă fete.

— Cât am stat aici și am cusut, m-am tot uitat la terasă și m-am gândit ce păcat că au crescut buruieni. Nu ar fi frumos să o curățăm pentru seara de dans, ca invitații să poată să se plimbe pe afară?

— Să nu cumva... Vorbesc serios, Josephine. Să-ți iei gândul. Oh, de aș avea bani, ți-aș face bagajele ție și lui Daniel să vă trimit la Richmond să vă terminați școala.

— Nu mă voi pune să fac eu asta, mamă. Mă gândeam să îi rugăm pe cei doi băieți ai lui Lizzie să smulgă buruienile. Nu mai merg la școală pentru că școala a fost incendiată. Poate ai văzut ce supărați erau Jack și Rufus. Numai ce începuseră să învețe să citească.

— Sclavii să citească... cine a mai auzit de așa ceva? spuse Eugenia, fără să gândească. Când văzu reacția lui Josephine, își înmuie tonul. Îmi pare rău, dar sclavii cu școală erau un lucru de care toată lumea se temea când eram copil. Adulții obișnuiau să vorbească despre asta ca despre ceva foarte periculos.

— De ce? Întrebă Mary. Își duse din nou degetele la gură, dar Eugenia se întinse să i le tragă înapoi.

— Pentru că sclavii care știau să scrie și să citească se foloseau de aceste deprinderi ca să evadeze și să îi ajute și pe alții să evadeze. Astfel se pierdea o proprietate valoroasă. Trebuiau să fie aspru pedepsiți, ei și oricine îndrăznea să îi învețe. Josephine o privi acuzatoare – sau poate doar i se părea Eugeniei?

Îmi pare rău, dar nu poți să îmi ceri să renunț la acest obicei peste noapte. Războiul s-a terminat de doar două luni, pentru Dumnezeu.

— Iar sărmanii copii numai ce au prins să meargă la școală de câteva săptămâni.

Eugenia întoarse privirea într-o parte. Și-ar fi dorit să nu îi fi auzit pe Daniel și pe prietenii săi vorbind despre cum să facă să închidă școala și să distrugă tabăra negrilor din pădure. David Hunter spusese că un om fusese împușcat și chiar murise. Ar face Daniel așa ceva? El și prietenii lui pretindeau că își apără casele și familiile, dar să împuști oameni și să dai foc la o școală erau niște acte de vandalism. Propriul ei servitor fusese rănit fără niciun motiv din câte își dădea seama. Când Philip trăia, Eugenia mai auzea uneori zvonuri despre sclavi, dar Philip o asigurase întotdeauna că era mai bine să nu știe multe. Acum înțelegea de ce. Dintr-odată, o briză străbătu ușile deschise, iar Eugenia își strânse șalul pe umeri, tremurând.

— Școala negrilor nu e treaba noastră, spuse ea, întorcându-se cu spatele la fiicele sale, și nu doresc să mă cert cu voi pentru asta. Se simțise bine toată dimineața și nu mai resimțise acea durere în piept de zile bune. Sunt de

acord că trebuie să curățăm terasa, dar nu le putem porunci puștilor negri să o facă, nu? Tu ești întotdeauna prima care îmi aduce aminte că ei nu mai sunt sclavii noștri acum.

— M-am tot gândit la asta, spuse Jo. Am decis că aş putea să mă ofer să îi plătesc dându-le câteva dintre cărțile mele de școală. Au fost la pământ când au auzit că școala a ars. Așa că... vrei să îi rog să facă treaba?

— *Să îi rogi?* Ei care mănâncă mâncarea mea, trăiesc pe proprietatea mea și nici nu lucrează în schimb...

— Sunt copii, mamă. Bineînțeles că nu lucrează.

— Dar înainte lucrau. Eugenia își amintea că văzuse copii ca băieții lui Lizzie pe câmpurile de bumbac lucrând cot la cot cu părinții lor. Oftă. Terasa ar arăta mult mai bine fără toate acele buruieni. Da, poți *să îi rogi*, Josephine. Plătește-i cum vrei. Dar să nu te prea împrietenești cu ei și nici să nu le permiți să sară calul.

— Să sară calul? repetă Josephine. Sunt copii!

— Și să *nu* te implici și tu în munca lor.

— Desigur. Mulțumesc, mamă.

Josephine se aplecă la lucrul din mână și zâmbi pe sub mustață. Ce altceva mai punea la cale?

— Abia aștept să vină seara de dans, spuse Mary. Sunt așa de bucuroasă că voi avea o rochie nouă... nouă pentru mine.

— Vrei să mă ajuți la cusut? o întrebă Josephine. Știi cum se face, Mary. Astfel rochia ar fi gata mai repede.

Eugenia răsuflă ușurată când Mary dădu din cap că nu. Era o fată tare bună și încântătoare. Încă era mult prea tăcută și fricoasă după toate lucrurile prin care trecuse, dar poate că dansul îi va reda puțină încredere în ea.

— Că veni vorba de dans, i-am invitat și pe mătușa Olivia și pe unchiul Charles și pe fetele lor să vină la Richmond și să stea peste noapte la noi. M-am gândit că poate vă veți bucura să mai stați din nou cu verișoarele voastre. Bineînțeles, asta înseamnă că dormitorul de oaspeți trebuie

aerisit și pregătit. Să-mi amintiți să vorbesc cu Lizzie despre asta. Sau ar putea să o facă și Roselle dacă ar fi cineva cu ochii pe ea. Mă bucur mult că o avem din nou acasă, deși e încă tânără și nu are prea multă experiență. Voi, fetelor, puteți să împărțiți același dormitor cu verișoarele, nu-i așa? Va fi foarte frumos să avem din nou musafiri pe aici.

Mary se aplecă înainte în scaunul ei, cu ochii strălucitori de entuziasm.

— Sper să am ocazia să dansez atunci. Crezi că vreunul dintre cavalerii pe care îi inviți va vrea să danseze cu mine?

— Desigur! Ești o domnișoară foarte frumoasă, știi bine. Prietenul lui Daniel, Joseph Gray, părea foarte atras de tine ultima dată când a fost aici.

— Dar el e de vârsta lui Daniel, iar eu sunt sora mai mică a lui Daniel. Nu va considera că sunt prea tânără pentru el?

— Absolut deloc. Eu aveam vârsta ta când am început să merg la baluri și petreceri. Mama invita pe toți burlacii eligibili din Richmond ca eu și Olivia să ne cunoaștem potențialii pețitori și să putem fi văzute de familiile lor. Ce îmi mai plăcea!

Oare trebuia să vorbească cu fiicele ei despre rafinata artă a flirtului? Să le învețe cum să se arate vioaie și atrăgătoare în ochii bărbaților? Eugeniei îi venise totul atât de natural încât îi păruse ca o parte a firii ei, dar era conștientă că fetele ei, care erau timide și emotive ca niște șorice, nu erau deloc ca ea. Ele crescuseră în prea multă teamă, tristețe și incertitudine.

— Ritualul în sine de curtare pare foarte artificial, spuse Josephine. Pui la un loc oameni la petreceri și baluri și te aștepti să își găsească perechi potrivite? Ideea în sine îmi dă fiori. Își aplecă capul și își continuă cusutul.

— Nu e deloc artificial! Cum altfel ai putea să faci cunoștință cu peșitorii dacă cineva nu ia inițiativa să creeze cadrul?

— Așa l-ai cunoscut pe tata? Întrebă Mary. La un dans?

— Da. Locuiam în Richmond, după cum știi, dar pentru

Philip distanța nu a fost un obstacol. Ne-am nimerit la mai multe evenimente împreună, astfel că eu știam cine e, doar că la vremea respectivă aveam un alt pețitor. Atunci părinții lui Philip m-au invitat aici la un bal chiar în acest salon. Sora mea Olivia a venit și ea. Dormitoarele erau pline de musafiri din afara orașului.

— Îmi amintesc cum mai veneau și înainte de război, spuse Mary. Ce îmi plăcea să mă uit la acele doamne cum se pregăteau în ținutele lor fine – ca niște prințese. Și ce îmi plăcea să mă uit cum dansau perechile! Tatăl vostru era un dansator extraordinar, iar la balul ținut de părinții lui a dansat cu mine toată seara. Nu lăsa pe nimeni să mă ia nici măcar pentru un singur vals. Vorbeam și vorbeam, nu despre nimicuri așa cum fusesem învățată, și nici nu ne adresam dulcegării, ci întrețineam o conversație foarte profundă. Era diferit de toți ceilalți tineri pe care îi știam. Mă trata ca... pe prietena lui, ceea ce nu se mai auzise, bineînțeles. Eugenia zâmbea, lăsându-se purtată de aceste amintiri. Îmi amintesc cina generoasă pe care a servit-o bunica, masa de seară pusă pentru zeci de oameni. Așa se făcea pe atunci. Întotdeauna dădeai o cină la un bal. Philip schimbase cartonașele cu locurile, astfel încât să stau chiar lângă el. Bineînțeles, nimeni nu știa. Așezarea invitaților la masă fusese gândită cu atenție, iar mama lui Philip se lăuda cu fiul ei. Dar nimeni nu putea să rămână supărat pe Philip prea mult timp. Știți cât era de fermecător. El era etalonul bunelor maniere din Sud, de parcă chiar el inventase termenul de *gentleman*.

Se opri pentru a-și stăpâni puseul de tristețe ce o cuprinsese brusc și privi spre terasa odinioară încântătoare. Acum buruienile invadaseră despărțiturile dintre pietrele din pavaj, crescând atât de înalte și de groase, încât pietrele de-abia mai erau vizibile. O parte a scuarului fusese acoperită de vițe de glicină susținute de niște stâlpișori, dar plantele agățătoare crescuseră haotic și acoperiseră totul cu mlădițe moarte. Își aminti cum florile umpleau terasa cu

parfumul lor dulceag. Băncile de piatră pe care ședeau oamenii între valsuri erau acum prea murdare pentru a te mai așeza pe ele, iar balustrada joasă din jurul perimetrului scuarului trebuia vopsită în alb din nou. Amintirile despre cum arătase totul în acea seară o făcură pe Eugenia să lăcrimeze. Se întoarse spre fiicele sale.

— Tatăl vostru m-a cerut de soție în acea seară.

— Iar tu ai zis da! Ochii închiși ai lui Mary străluciră.

— Bineînțeles! Un tânăr atât de chipeș, de fermecător, cu o casă extraordinară - m-a cucerit cu totul.

Povestea cuprindea și alte lucruri pe care Eugenia nu îndrăznea să le spună fiicelor ei. Pe când petrecerea se spărgea și proprietarii plantațiilor învecinate plecară, Philip o trase la o parte.

— Vino să ne întâlnim pe terasă, după ce doarme toată lumea, îi șopti el.

Eugenia nu îi răspunse. Era o cerere scandaloasă. Dar nu putu să și-l scoată din minte în timp ce se retrase sus în camera musafirilor cu celelalte domnișoare din afara orașului. Philip o făcuse să se simtă așa cum nu se simțise cu niciun alt bărbat - îi tăiasse răsuflarea, iar fiecare fibră din ea se trezise de parcă pielea i-ar fi devenit mai mică. Fusese o tortură să păstreze distanța de castitate în timpul dansului. Cum s-ar fi simțit dacă el ar îmbrățișa-o strâns, dacă l-ar fi ținut de mână fără mânuși, dacă l-ar fi lăsat să îi atingă pielea? Astfel de gânduri păcătoase făcură ca corsajul să îi pară legat prea strâns.

Sclavele le urmară pe Eugenia și pe celelalte fete sus și le ajutară să se dezbrace și să își scoată bijuteriile, rochiile de bal, corsetele și jupoanele, desfăcându-le părul și pieptănându-le.

Fetele dormeau în cămăși de noapte și pantaloni bufanți. Eugenia se urcă în patul său de pene lângă sora ei, dar nu putea sta locului, simțindu-se atât de neliniștită, încât se temea să nu ia foc.

— De ce te porți atât de ciudat? o întrebă Olivia. Mai întâi

stai toată seara și dansezi cu Philip Weatherly și de-abia dacă le mai dai și altora o șansă și acum arunci de pe tine toate cuverturile de parcă ai avea ceva cu ele. Ce se întâmplă cu tine?

— Nimic.

Totul. Eugenia nu se putea destăinui Oliviei. Nu înțelegea nici ea ce simțea și de ce, dar voia să meargă jos, să fie cu Philip. Bineînțeles că nu putea să meargă, nu trebuia să meargă. Dacă cineva ar fi aflat, reputația ei ar fi fost distrusă.

Încă mai era trează ca lumina când Olivia și celelalte fete adormiseră. Așa că Eugenia se dădu cu grijă jos din pat, se înveli în cămașa sa de noapte și se furișă pe vârful picioarelor pe scări până în salon. Nu avu nevoie de lumânare ca să se ghideze, întrucât învățase pe de rost fiecare centimetru din frumoasa casă a familiei Weatherly. Întrezări silueta lui Philip în pragul de la fereastră, scăldată în lumina lunii. Fugi spre el.

— Eugenia, ai venit!

O trase în brațele sale, acum nu la acea distanță rece, ci strângând-o la pieptul lui, cu brațele lui puternice. Apoi, se aplecă să o sărute, iar senzația buzelor lui pe buzele ei fu ceva mai minunat decât își putuse imagina vreodată. Era primul sărut al Eugeniei. Alți pețitori îi mai furaseră sărutări apăsându-și buzele pe obrazul sau pe mâinile ei, dar acesta era un sărut pasional, plin de dorință. Simți puterea lui și se trase după un minut, buimacă și speriată. Amândurora li se tăiase răsuflarea.

— Mi-am dorit toată seara să ajungem aici, spuse Philip, și cu săptămâni... nu, luni înainte de asta. Mai exact, de când te-am cunoscut acasă la primar în Richmond, îți mai aduci aminte? De Crăciun. Apoi, la balul de la casa tatălui tău și la petrecerea lui Sheffield și... nici nu îmi mai amintesc în câte alte locuri.

Ești foarte frumoasă, Eugenia. M-am simțit atras de tine de la început, dar ai fost întotdeauna înconjurată de

admiratori și m-am temut că nu îți voi capta niciodată atenția.

— Te-am observat, Philip. Mâinile lui încă se odihneau ferm pe spatele ei, iar căldura lor îi dădea fiori.

— Dorința de la distanță e un lucru, dar după ce am și discutat cu tine toată seara și am cinat cu tine, am ajuns să o cunosc pe femeia din spatele chipului superb și... m-am îndrăgostit de tine. Te rog acceptă să te căsătorești cu mine, să fii soția mea.

Soția lui. Cuvântul purta mai multe înțelesuri pentru Eugenia: câștigarea prestigiului unei familii bune, odată cu obligațiile sociale ce veneau la pachet și trebuiau îndeplinite, ieșirea de sub protecția tatălui în schimbul protecției soțului și, bineînțeles, împlinirea datoriei de soție de a-i dăruia acestuia fii. Dar în acea seară, realizase că a fi soția lui însemna și a fi ținută în brațe astfel, a fi sărutată astfel, a simți mâinile sale pe pielea ei dezvelită. Le auzise pe verișoarele și prietenele ei vorbind despre astfel de intimități cu teamă și o vagă oroare, dar se înșelaseră – o astfel de intimitate îți tăia suflarea într-un mod minunat.

Eugenia nu mai purta acum mănuși și se întinse pentru a-i atinge lui Philip fața și barba. El își dăduse jos jacheta și își suflecuse mânecile și își trase mâinile în jos pe brațele sale goale până ce își împreunară mâinile.

Îl privi în ochi, dorindu-și să se căsătorească cu el în acea noapte, chiar în acel moment, dar aceasta nu era decizia ei.

— Va trebui să discuți cu tatăl meu, spuse ea.

— Știu, știu. Mârâi de parcă l-ar fi durut ceva. Dar poți să îl convingi să își dea consimțământul, nu? Mi-ai furat inima, înțelegi...? îi strânse mâna la piept. O auzi cum bate cu putere? E a ta, Eugenia. Vreau să îmi petrec restul vieții și să împart această casă cu tine. O trase strâns spre el și o sărută din nou înainte ca ea să poată să îi răspundă.

Realiza atunci că acest sentiment minunat, copleșitor era dragoste. Căsătoria nu trebuia să fie doar sfârșitul unui joc bine jucat, ci un angajament de dragoste și pasiune.

Eugenia nu mai dori să se căsătorească cu un bărbat pentru că acesta ar fi o bună partidă sau un avantaj economic pentru ambele familii sau să își aleagă cea mai bună casă sau cel mai chipeș crai – deși credea cu adevărat că Philip chiar era cel mai chipeș dintre pețitori. Era un moment în care ar fi uitat cu bucurie de vastul conac din Richmond al unuia dintre ceilalți pețitori ai ei, John Sheffield, și ar fi dat uitării toată bogăția sa.

— Da, Philip, suflă ea când se despărțiră. Da. Vreau să mă căsătoresc cu tine.

— Promiți? Fu uluită să vadă că avea lacrimi în ochi.

— Promit.

— Iartă-mă, dar aș vrea să te mai sărut o dată. Îi țin din nou bărbia cu palma sa pentru încă un sărut, unul mai blând, mai tandru de această dată, după care spuse murmurând: Du-te la culcare, Eugenia. Eu nu voi putea dormi, dar tu trebuie... Noapte bună.

Fu surprinsă să constate că încă se mai putea ține pe picioare când dădu să se întoarcă în cameră. Când se puse în pat, Olivia se trezi.

— Doamne! Ai picioarele ca gheața! Și tremuri toată! Unde ai fost?

— Am fost jos.

— Jos? Pentru ce? Ce ai făcut acolo?

Eugenia nu mai putu să își ascundă bucuria nicio clipă.

— Mă voi căsători cu Philip Weatherly. Tocmai m-a cerut de soție și am spus da.

— Ai... *vorbî* cu el? În *cămașă de noapte*? Și cu părul despletit?

— Te rog să nu spui la nimeni. Nu contează că m-a văzut astfel pentru că mă voi căsători cu el, Olivia!

— Dar asta nu va decide tata? Nu vrea el să te căsătorești cu John Sheffield?

— Îl voi convinge să se răzgândească. Sunt îndrăgostită, Olivia. Îl iubesc pe Philip Weatherly.

— Nu poți să fii îndrăgostită. Asta e pentru fetele

prostuțe, obișnuite, nu pentru noi. Mama spune că dragostea adevărată se dezvoltă din respect reciproc în timp, după ce te căsătorești. Ce știi tu despre dragoste?

— Nu am mai simțit așa ceva pentru un bărbat până acum – și am cunoscut zeci. Nu trebuie să mă prefac sau să vorbesc despre lucruri fără importanță cu Philip. Toate acestea, flirtul și joaca, par acum ridicole. Îl iubesc! Își aminti lacrimile din ochii lui, rememoră pasiunea și tandrețea gesturilor sale și își îngropă fața în pernă și începu să plângă.

— Ce se întâmplă cu tine?

— Poți să te căsătorești tu cu John Sheffield, Olivia, nu-mi pasă deloc de el. Philip îi va cere tatii mâna mea și va trebui să mă ajuți să îl conving. Trebuie să mă mărit cu Philip!

Două luni mai târziu, Eugenia își văzu îndeplinită dorința când tatăl său anunță logodna ei cu Philip Weatherly. În anii de atunci încolo, nu s-a îndoit nicio clipă că Philip o iubea pe ea, numai pe ea. Iar dragostea ei pentru el nu s-a ofilit și nu a pălit niciodată.

Acum el nu mai era. Terasa unde împărtășiseră primul sărut pasional era plină de buruieni. Iar Eugenia era singură.

Capitolul 22

Lui Lizzie nu îi venea să-și creadă urechilor. Își trase mâinile din lighean și le șterse cu șorțul, uitându-se lung la soțul ei. Fața lui umflată încă mai era plină de vânătăi de pe urma bătăii pe care o luase și știa că spatele și umerii plini de răni îl dureau. Și tot se ducea la Richmond cu dl Daniel luni?

— De ce trebuie să mergi? întrebă ea. Cum ar putea dl Daniel să aibă pretenția să mergi călare cot la cot cu el? Este unul dintre cei care te-au bătut!

— A fost și el parte din grup, dar nu a fost el cel care...

— De ce nu putem să ne mutăm în altă parte? Băieții nu mai au școală aici. De ce mai stăm pe aici? Nu mai suport efectiv să îi pun masa în fiecare zi omului ăluia după ce ți-a făcut.

— Noi ar trebui să ne iubim dușmanii. Iisus spune...

— Spune și să mai lucrăm pentru ei ca să ne mai poată bate o dată?

— El spune că dacă dușmanul te lovește peste un obraz, să i-l întorci și pe celălalt.

— Nu, domnule! Asta n-am s-o fac niciodată. Și nici tu nu ar trebui! Își băgă din nou mâinile în cuva cu rufe, scoțând la suprafață o cămașă și frecând-o atât de tare de masă, încât ar fi putut să o facă terci.

— Așa a spus Iisus, Lizzie. Nu inventez eu. El a spus că trebuie să ne iertăm vrăjmașii și să ne rugăm pentru ei.

— Asta e prea mult. Să îi ierți pe cei care ți-au făcut rău? Să ierți un om rău ca dl Daniel după ce a dat foc la școală? Hoho, nu, domnule. Stoarse apa din haine cu ambele mâini, la fel cum i-ar fi plăcut să îl strângă de gât pe dl Daniel.

— Ascultă, trebuie să merg cu el. Nu doar spre binele nostru sau pentru că doamna Eugenia mă lasă să cultiv bumbac, dar și pentru că va fi de lucru pentru ceilalți dacă rămânem la Stejarul Alb. Bătrânul Willy a fost rănit și el azi-noapte și are nevoie de un loc unde să stea. E prea bătrân

ca să doarmă în pădure și va muri dacă va mai primi încă o bătaie ca asta. Dar dacă va începe să o plimbe cu trăsura pe doamna Eugenia toată ziua încolo și-ncoace, eu voi fi liber să mă ocup de câmpurile cu bumbac. Și Saul se gândește să vină. Iar soția lui va putea să te ajute.

— Clara e o lucrătoare la câmp. Nu va lucra niciodată în conac, nici măcar nu a venit niciodată înăuntru. Lizzie ridică cămașa domnișoarei Mary din apă și o scutură de masă.

— Dar ai putea să îi arăți Clarei ce să facă, nu? Astfel doamna Eugenia nu te va mai solicita tot timpul pe tine.

— Bănuiesc că da. Dar eu nu mă rog pentru doamna Eugenia și nu mă rog nici pentru dl Daniel.

Otis se frecă pe rana de la cap din noaptea aceea îngrozitoare, îi spusese lui Lizzie că toate cusăturile pe care i le făcuse doctorul îl mâncau.

— Știu că nu e ușor să ierți astfel de oameni, spuse el, dar Iisus i-a iertat pe cei care l-au bătut cuie în mâini, mai ții minte?

Lizzie se gândi la tatăl lui Roselle în timp ce stoarse apa din cămașă. Nu suporta să își amintească ziua în care a fost concepută Roselle, chiar și după atâția ani. Cum ar fi putut să ierte?

— Eu nu știu Biblia ca tine, Otis. Dar dacă vrei să iert și să mă rog, va trebui să mă înveți cum să o fac.

— Toți trebuie să învățăm cum. De aceea aș vrea să încep să țin întâlniri de rugăciune din nou așa cum făceam pe vremea lui tata. Mai ții minte?

— Te aștepți ca lumea să vină în pădure noaptea ca să se roage? Vrei să ne omoare pe toți?

— Nu mai este ilegal să ne adunăm să citim Biblia. Și dacă ne întâlnim ziua, nu noaptea...

— Nu ne vom întâlni. Nu, domnule. E prea periculos.

Oftă. Părea frustrat, dar nu mânios. Otis niciodată nu se mânia, chiar și atunci când poate ar fi trebuit să se mânie. Lizzie nu înțelegea care era treaba cu iertarea și întoarcerea celui alt obraz, chiar dacă Iisus a spus că așa

trebuia făcut.

— În regulă. Am altă idee, spuse Otis. Biroul ăsta pentru Eliberați se presupune că ar trebuie să fie un loc unde cineva se îngrijește de noi, nu-i așa? Ce ar fi să ținem întâlnirea de rugăciune în oraș, chiar în fața biroului, ca dl Chandler să poată veghea asupra noastră? Poate că va și citi Biblia cu voce tare până când unul dintre noi va învăța cum trebuie făcut. După ce se va repara clasa, poate că ne va lăsa să ne întâlnim acolo iarna. Lizzie văzu cum se entuziasma în timp ce vorbea.

— Albii aceia au încercat să dea foc la birou, nu-i așa? Iar dl Chandler nu a putut să îi oprească.

— Nu vor da ei foc la o biserică, Lizzie. Vom ține întâlnirile duminica după-masa... poate vom găsi și un predicator...

— Nu tu! Nu, domnule. E mult prea periculos.

Otis zâmbi larg.

— Știu cum se pune bumbacul, Lizzie dragă, dar nu știu nimic de predicat. Dar cu toții ne putem ruga, nu-i așa? De asta avem cea mai mare nevoie acum, mai mult decât de orice. Cu toate câte se întâmplă în jur, trebuie să-i cerem bunului Dumnezeu să vegheze asupra noastră și să ne ajute să ne dăm seama încotro să ne îndreptăm și ce să facem până ne vom obișnui cu gândul că suntem liberi. Avem nevoie și ca El să vegheze asupra copiilor noștri.

Lizzie nu putu decât să dea din cap. Și-ar fi dorit să aibă credința lui, și-ar fi dorit să poată să-și păstreze și ea credința că totul avea să fie bine. Băgă mâinile în apa plină de săpun pentru a mai scoate o șosetă și pentru a o trece pe mână pentru a o freca.

— Deci ești hotărât să pleci la Richmond luni?

Dădu din cap încet.

— Dl Daniel vrea să plecăm dis-de-dimineată.

Lizzie își aminti sentimentul îngrozitor pe care îl avusese în stomac, de parcă ar fi înghițit un bolovan ultima dată când îl văzuse pe Otis plecând spre Richmond. Își aminti cât

de lungi păreau zilele de așteptare și cum îi creștea îngrijorarea. Cel puțin de data asta dl Daniel nu putea să îl vândă pe Otis contra unei sume de bani. Știa că nu trebuia să se îngrijeze. Dar totuși se îngrijora.

După ce Otis plecă, se întoarse la rufele sale, suspinând când le văzu vârf în coș, așteptând să fie clătite și agățate să se usuce. Pe când câmpurile de bumbac vor fi gata de cules în toamnă, ea urma să fie prea grea cu un prunc în pânțe ca să dea o mână de ajutor. Cum avea ea să facă toată munca asta cu scutece de spălat și un bebeluș de hrănit? Poate că Otis avea dreptate. Dacă rămâneau aici și Saul și ceilalți se întorceau, amândoi vor primi ajutoarele de care aveau nevoie.

Când rufele fură în sfârșit gata și agățate la uscat, Lizzie se duse în bucătărie să vadă cum se descurcau Rufus și Jack cu treburile. Îi pusese să scoată apă ca să toarne peste răsadurile cu legume, dat fiind că nu prea plouase în ultima vreme. Băieții munciseră din greu, iar fasolea ridicase deja capul cu puțină apă. Dar ambii băieți erau uzi leoarcă, iar Lizzie își dădu seama că se jucaseră în apă și că se stropiseră în timp ce udaseră plantele.

— Ce ați făcut de v-ați udat așa, băieți? îi tachină ea. E vreo gaură în găleată?

— Nu... Eu și Jack doar ne-am... Dădu din umeri.

Jucat, se gândi Lizzie. Nici nu știau cuvântul.

— Foarte bine. Amândoi ar trebui să faceți o baie. Sunteți pe terminate?

— Mai avem două rânduri, mamă, și...

Se opri. Zâmbetul îi păli, iar trupul îi înțepeni când privi în spatele lui Lizzie. Lizzie se întoarse și o văzu pe domnișoara Josephine venind pe ușa din spate drept spre ei, ținând ceva în mână. Lizzie simți și ea că trupul îi înțepenește, de parcă ar fi prins-o cineva într-o capcană. Domnișoara nu putea să o învinuiască pe Lizzie pentru că nu avea încredere într-un Weatherly. Știa domnișoara Jo ce făcuse fratele ei și prietenii acestuia? Dacă da, probabil că îi era

rușine că era sora lui. Dna Eugenia știa adevărul. Fusese în cameră și auzise tinerii punând la cale incendierea școlii. O, da. Auzise totul. Dna Eugenia știa.

— Bună ziua, domnișoară Josephine.

— Bună ziua, Lizzie. Deszăvorî portița de la grădină și intră. Văd că și băieții tăi sunt aici. Bine. Am o propunere pentru voi toți.

— O ce?

— Vreau să vă întreb ceva. Mama se gândește să țină o seară de dans aici în luna iulie și m-am gândit că ar fi frumos să curățăm terasa din fața salonului ca lumea să se poată plimba pe afară. Mă tem că trebuie smulse buruienile. Mă întrebam dacă aș putea să îi angajez pe Rufus și pe Jack să se ocupe de asta?

— Mama dumneavoastră nu vă va lăsa să faceți munca asta, domnișoară Jo, mai ales dacă e vorba de a lucra cot la cot cu noi toată ziua.

— Știu. Deja mi-a interzis să mai lucrez, dar mi-a dat voie să le arăt lui Rufus și lui Jack cum se face. Îngenunche să stea de vorbă cu ei, ochi în ochi, în timp ce ei se dădură cu o treaptă mai în spate.

— Nu mai am bani ca să vă plătesc pentru munca în plus, dar dacă sunteți de acord, m-am gândit că aș putea să vă învăț să citiți și puțină aritmetică în schimb. Știu că sunteți triști că nu mai puteți să mergeți la școală. Prin asta aș putea să vă răsplătesc munca. Își desfăcu brațele și le arătă două cărți.

Lizzie văzu privirile nerăbdătoare ale băieților când domnișoara le întinse cărțile. Știau că nu trebuie să le ia sau să le atingă, dar își frecară mâinile de pantaloni, pentru orice eventualitate.

— Haideti. Puneți mâna pe una dintre ele, spuse domnișoara Jo. Dacă veți vrea să faceți treaba, vor fi ale voastre. Și veți putea câștiga și alte cărți. Ce părere aveți?

— Nu contează ce spun ei. Ce va spune doamna Eugenia? Domnișoara Jo se ridică din nou.

- Deja a fost de acord.
- Vă va lăsa să le dați cărțile? Și să le fiți profesoară?
- Totul e aranjat.
- Putem, mamă? Te rugăm.
- Te rugăm.

Se uitau cu toții de la Lizzie la domnișoara Jo și înapoi de parcă domnișoara le oferise o bucată de aur.

— Cred că da... spuse Lizzie într-un final. Privirea de pe fețele lor în momentul în care puseră mâna pe carte o făcu să lăcrimeze. Se temea să spere că asta ar fi ceva bun, se temea și să îi lase să spere.

— Acum va trebui să câștigați cărțile înainte de a le putea păstra, ați auzit?

— Nu e nevoie, pot să le ia de pe acum, Lizzie. Insist chiar. Astfel veți ști că îmi voi ține promisiunea. Se uită drept la Lizzie, de parcă ar fi vrut să îi transmită ceva. Poate că știa ce făcuse fratele ei. Poate că încerca să se revanșeze. Lizzie plecă privirea la picioarele ei.

— Mulțumesc, domnișoară Jo. Băieții vor lucra din greu pentru dumneavoastră, vă promit. Acum, băieți, duceți cărțile acasă ca să rămână frumoase.

— Dar să le aduceți mâine când vom începe lucrul, imediat după micul dejun, bine? Vom exersa citirea împreună.

— Ce spuneți, băieți? Întrebă Lizzie văzându-i cum se grăbesc spre porțița grădinii.

— Mulțumim, domnișoară Josephine.

— Eu mulțumesc.

Mai târziu, în acea după-amiază, Lizzie și Roselle tăiară părțile stricate de pe ultimul dovlecel de iarnă pentru a pregăti ceva pentru cină. Rufus dădu buzna în bucătărie.

— Mamă, vin o grămadă de oameni. Sunt sclavi, ca și noi. Vin prin câmpul de bumbac.

— Nu mai suntem sclavi, spuse Roselle. Și nici ei. Rufus o trase pe Lizzie de mână până ce lăsa lucrul și veni împreună cu Roselle afară cu el.

— Vezi, mamă? Îi vezi?

Își acoperi ochii de strălucirea apusului și văzu o mână de oameni mișcându-se încet, de-a curmezișul câmpului, cu pachete de lucruri legate la spate și balansându-li-se pe cap. Chiar și copiii cărau greutate.

— Trebuie să fie unchiul Saul și mătușa Clara. Vin să ne ajute. Aceia sunt cei trei copii ai lor, nu-i așa? Se pare că au mai adus câțiva oameni cu ei. Lizzie nu se putu abține să nu se simtă entuziasmată pentru Otis. Visul său de a crește propriul bumbac avea să se împlinească, în sfârșit.

Rufus o trase de fustă.

— Acela e bătrânul Willy, mamă? Cel cu bastonul mișcător?

— Sigur. El e. Tatăl tău mi-a spus că s-ar putea să se întoarcă astăzi la lucru.

Lizzie văzu încă un om sprijinindu-l pe Willy, care schiopăta, în timp ce traversa câmpul. Amândoi purtau poveri mari.

— Îl țin minte pe Willy, spuse Jack. Mă lăsa să le dau mere cailor.

— Putem să fugim să ne întâlnim cu ei? întrebă Rufus. Am putea să îi ajutăm să își care lucrurile.

— Da, mergeți. Nu văd ce rău ar fi. Să fiți atenți pe unde fugiți. Să nu călcați într-o vizuină de iepure. Știa că băieților le era dor să mai stea cu alți copii, acum că școala se închisese.

— Pot să merg și eu? întrebă Roselle. Lizzie văzu nerăbdarea ei și își dădu seamă că și ea era tot copil.

— Da, poți să mergi.

Lizzie se duse la bucătărie ca să termine de pregătit dovlecelul, dar continuă să privească pe fereastră, așteptând sosirea grupului. Odată ce hrana fu gata, se grăbi la colibele sclavilor ca să îi întâmpine. Soția lui Saul și cei trei copii se mutau chiar în coliba de lângă ei, iar Willy și lunganul tânăr care îl ajuta se instalau în coliba de peste drum de ei. Copiii fugeau cu toții în sus și în jos printre

colibe, agitându-se și trăncănind ca un cârd de păsărele.

— I-am adus lui Otis încă un lucrător, îi spuse Saul. Îl cheamă Robert. Otis mi-a spus că are nevoie de multe ajutoare.

— Așa e, spuse Lizzie. Mă bucur că ai venit la noi, Robert. Și tu, Willy. Și voi toți.

— Nu am venit nici cu mâna goală, spuse Clara. Uită-te la ce a prins Saul și Willy de dimineață. Puse jos o găleată de tablă plină cu pește în fața lui Lizzie. Mirosul puternic îi întoarse stomacul pe dos lui Lizzie așa cum se întâmpla în fiecare dimineață, dar poate că avea să îi treacă din nou când se făcea timpul să mănânce.

— Peștele ăsta arată tare bine. Asta mâncați tot timpul cât ați stat în pădure?

— Nu doar pește, spuse Saul. Prindeam și iepuri. Iar zilele trecute am prins un curcan sălbatic. Țin să vă spun că asta da hrană.

— Pot să te ajut să gătești peștele la cină, spuse Clara. Ai puțin mălai?

— Am puțin porumb uscat. Poate vor putea copiii să îl macine. Dar trebuie să le servesc masa și albilor. Tocmai căutam ceva ce să le fac la cină.

— Câți au mai rămas?

— Doar doamna Eugenia, dl Daniel, domnișoara Jo și domnișoara Mary. Dar cele două fete nu mănâncă prea mult. Ciugulesc din mâncare ca niște vrăbiuțe, de cele mai multe ori.

— Cred că va fi suficient. Dacă Saul va putea să curețe peștele ăsta până termin eu cu mutatul în colibă, noi două putem să ne apucăm să îl frigem, Lizzie.

— Te ajut eu să te instalezi, spuse Lizzie. Coliba era mică, iar lucrurile lor erau puține, așa că nu le luă mult timp să descarce saltelele de paie și să își atârne jachetele și celelalte haine în cui.

— M-am gândit că va fi greu să venim iar aici, spuse Clara, iar la început, m-am împotrivit. Dar nu e chiar atât de

rău. Pare diferit acum, nu-i așa? Pe chip îi apăru un zâmbet în timp ce se uită în jur. Lizzie nici nu își amintea să o fi văzut pe Clara zâmbind.

— Nu, nu e rău, spuse Lizzie. Dna Eugenia ne pune la lucru destul de mult – și să te ferești cât poți de dl Daniel. Dar domnișoara Mary nu ne face probleme, iar domnișoara Jo se poartă foarte frumos cu noi. Măcar vechiul clopoțel pentru sclavi nu va zăngăni în fiecare dimineață și nu ne va sufla nimeni în ceafă.

Leșiră din coliba Clarei chiar când Willy și Robert plecau spre grajduri ca să îl găsească pe Otis.

— Se pregătește să plece la Richmond luni, spuse Lizzie. Când nu e la grajduri, e pe câmpurile de bumbac pe undeva. Îi place să stea cu mâinile în praf și nu mai poate de nerăbdare să înceapă aratul.

Copiii se adunaseră în jurul lui Roselle, rugând-o să le mai spună o poveste de-a ei. Cele două fete ale Clarei, Annie și Meg, erau cam de aceeași vârstă cu Rufus și Jack, iar băiețelul lor, Billy, puțin mai mare.

— Am să vă spun o poveste adevărată, spuse Roselle, dar, mai întâi, vreau să vă arăt ceva. Îi conduse pe alee, iar Lizzie știu că îi ducea la curtea găinilor ca să vadă rațele. Le vedeți pe cele trei galbene? Sunt ale mele.

— Ce pui ciudați și groaznici, spuse Billy. Au ceva la picioare.

— Asta pentru că nu sunt pui, sunt boboci de rață. Sunt rațele mele. E timpul să facă baie. Vreți să vedeți?

În fiecare după-masă Roselle umplea un lighean mai vechi cu apă pentru a le face răzuștelor un mic iaz în care să se joace. Răzuștele se stropeau și se zvăpăiau scuturându-și penele din coadă de apă, plesnind din labelle lor plate, amuzante. Copiii se prăpădeau de râs când le priveau, iar Roselle le spuse toată povestea lor, începând cu salvarea lor. Soarele înroșea tot cerul pe când cobora după dealuri și, pe când privea Lizzie la cerul în flăcări și asculta râsetul copiilor, se simți aproape fericită. Numai de

ar fi durat.

În acea seară, după ce albi terminară de servit cina, noua familie a lui Lizzie se adună în jurul mesei în bucătărie ca să ia și ei cina, așezați pe butoaie goale și trunchiuri de copac în loc de scaune. Copiii puseră o față de masă veche pe podea și se așezară să mănânce.

— Asta da pește, spuse Otis.

— Și albi au părut foarte mulțumiți de cină, spuse Lizzie. Dna Eugenia mi-a spus că a fost la fel de bun ca preparatele lui Dolly.

— Asta chiar e un compliment, spuse Clara. Fata aia chiar știa să gătească.

— E ceva să stăm aici ca oamenii liberi, spuse Saul.

— Nu trebuie să fim mereu cu ochii în șapte, adăugă Otis, pentru că acum lucrăm pentru noi. Iar pe luni seara, se poate să ne trezim și cu o vacă în grajd și câțiva porci de îngrășat. Și chiar un catâr. Sper din suflet să găsim un catâr bun.

— O să vă învăț pe toți, voi, copii, să mulgeți vaca, spuse Clara. Ați putea face asta în fiecare zi. Și să luați smântână și să scoateți untul.

— Dar noi deja avem de lucru, spuse Rufus. Domnișoara Jo ne-a angajat să smulgem buruienile. Ne va învăța și să citim pe perioada cât lucrăm.

— Și ne plătește cu cărți, adăugă Jack.

— Putem să vă ajutăm și noi? Întrebă Annie.

Rufus ridică din umeri.

— Cred că da. Putem să o întrebăm pe domnișoara Jo mâine.

— Tată, să știi că ne-a dat deja fiecăruia o carte, spuse Jack. Și încă nu ne-am apucat de muncă.

Otis dădu din cap în semn de mirare.

— I-auzi! Abia aștept să mergem la culcare ca să văd și eu cărțile astea noi. Poate că o să-mi și citești într-una din zile.

În acea seară, Lizzie termină lucrul mai repede decât de

obicei cu ajutorul Clarei și al celor două fete ale ei. După ce le spusese noaptea bună tuturor, ea și Otis se retraseră în colibă, iar Jack și Rufus se așezară în poala tatălui lor pentru a-i arăta cărțile. În colibă era prea întuneric ca să vezi cuvintele. Nu aveau ei lumânare sau lampă, dar se străduiră împreună să vadă imaginile frumoase la lumina lunii.

— Eu deja m-am uitat la cuvinte cât a fost lumină afară, spusese Rufus, și deja cred că știu câteva.

— Abia aștept să le aud, fiule. Sunt foarte mândru de tine.

— Roselle știe să citească mai bine ca noi.

Otis se forță din nou să vadă o poză, apoi o ridică în lumina difuză ce venea de la geam.

— Auzi. M-am uitat acum mai bine la imaginea asta și cred că e o poveste din Biblie. Vezi aici? Pare să fie David și uriașul. El și băieții își aplecară capul pentru a o studia înainte de a trece la următoarea pagină. Iar aici cred că e Iona și peștele uriaș. Iar aici e povestea cu zidurile care se prăbușesc – vedeți bărbații aceia cum sună din trompete? Se lăsă pe spate cu un zâmbet larg. În curând ne veți citi din Biblie.

Lizzie se simți mulțumită când se întinse lângă Otis în acea noapte.

— Azi chiar a fost o zi bună, nu-i așa? șopti el. Vom face ca totul să fie bine, Lizzie dragă. Noi toți, fratele meu și ceilalți. Familiile noastre sunt fericite și libere. Îi mulțumesc Domnului pentru ziua aceasta.

— Eu tot mai sper să nu trebuiască să pleci cu dl Daniel luni.

— Nu-ți strica ziua de azi îngrijorându-te pentru cea de mâine. Totul va fi bine, vei vedea.

Lizzie dorea să creadă că de acum aveau să se întâmple lucruri bune, dar se temea. Adevărul era că ea încă mai trebuia să muncească din greu pentru doamna Eugenia și dl Daniel, iar experiența o învățase să nu aibă încredere în

familia Weatherly. În niciunul dintre ei.

Capitolul 23

5 iunie 1865

Luni dimineața, Josephine se grăbi să termine micul dejun, nerăbdătoare să își înceapă ziua. Să curețe în secret terasa și să facă lecții cu copiii era o adevărată aventură pentru ea, o schimbare față de rutina plictisitoare de zi cu zi. Fu dezamăgită când se trezi și văzu că afară era o zi cu umezeală, înnorată, cu nori joși care amenințau cu ploaia, dar măcar copiii nu trebuiau să muncească în dogoarea soarelui. Daniel plecase deja la Richmond, iar ea era dornică să se apuce și ea de treabă.

— Vă rog să mă scuzați. Se ridică de la masă înainte ca mama să aibă timp să îi dea vreo replică.

— Ce pui la cale, Josephine? Ai dat mâncarea pe gât ca o sclavă ce se grăbește la câmp să culeagă bumbacul.

— I-am angajat pe copii să curețe buruienile de pe terasă, mai ții minte? Vreau să ne apucăm înainte să înceapă ploaia.

— Să nu cumva să pui vreun deget, căci altfel voi anula proiectul, m-ai auzit?

— Da, mamă. Acum te rog să mă scuzi.

Jo se abținu să nu o ia la fugă pe scări și să o supere și mai mult pe mama sa, dar nu putu să nu se bucure la gândul muncii ce îi stătea în față. Îi făcuse plăcere să muncească în grădina de legume, să semene semințe și să le vadă cum cresc și devin răsaduri de plante cu fructe verzi. Acest proiect părea la fel de promițător. Se curățau părți întregi de scaieți și buruieni, iar terasa urma să arate iarăși curată ca nouă.

Își puse pălărie de paie și o fustă și o bluză dintre cele mai vechi și ieși afară pentru a supraveghea lucrul. Ce dor îi era să dea la sapă și să se murdărească pe mâini smulgând buruieni și tunzând via, dar mama o privea. Josephine aflase aseară la cină că plantația câștigase câțiva noi

lucrători, iar cu ei, încă trei copii. Acum văzu șase copii venind dinspre mica movila de la colibele sclavilor, iar când o văzură că îi așteaptă, aceștia o zbughiră spre ea.

— Pot să ajute și verișorii noștri? întrebă Rufus. Tocmai s-au mutat înapoi și vor și ei să învețe să citească.

Și ei erau copii serioși ca Rufus și Jack, cu ochi închiși la culoare, în care se citea teama. Trupurile lor subțiri o duseră pe Josephine cu gândul la niște vreascuri. Felul umil în care o priveau cu fețele lăsate în jos, care îi evitau privirea, o făcură să se simtă ca un căpcăun dintr-o poveste.

— Sigur că pot să ajute. Cu cât sunt mai mulți lucrători, cu atât mai repede va fi gata treaba.

Acum trebuia să caute mai multe cărți de dat, dar nu îi păsa de asta. O porni spre atelierul grădinarului pentru a aduce uneltele, iar copiii începură în curând să grebleze frunzele, să smulgă buruienile și să adune crengile moarte. Josephine fu nevoită să își adâncească mâinile în buzunare pentru a rezista tentației de a ajuta. Se simți precum un supraveghetor ostenit ce stătea degeaba dând ordine, plesnind din bici.

— Vedeți dacă puteți să ridicați câteva pietre să luați și de sub ele și să smulgeți buruienile cu rădăcini, îi instrui ea. Rufus și băiatul mai mare, Bill, o luară la întrecere pentru a vedea cine poate ridica cele mai multe dale de piatră, curioși să vadă viermii și insectele ce mișunau și labirintul caselor de furnici pe care le găsiseră sub pietre. Fețele noi, Annie și Meg, țipară.

— Putem să păstrăm râmele astea pentru pescuit? întrebă Rufus.

— Sunt ale voastre, spuse Josephine. Curiozitatea lor o mișcă. Se gândi la cărțile despre natură din camera fraților ei și abia așteptă să li le prezinte copiilor.

Willy, fostul lor vizitiu, se mutase și el înapoi la Stejarul Alb și, când îi văzu lucrând, veni și el șchiopătând până sus cu un fierăstrău, să dea o mână de ajutor. Josephine se

bucură să-l vadă pe bătrânul acesta cumsecade cu părul alb ca lâna și cu degetele cu noduri. Se aplecă să dea o mână de ajutor, tăind crengile moarte și lujerele de glicină care erau prea lungi. Jack și Annie cărară crengile la stiva de vreascuri.

— Balustradele astea ar cam trebuie spoite, spuse Willy, în timp ce începu să curețe tufișurile care le cuprinseseră.

— De unde să facem rost de var? Multe lucruri nu știa Josephine, dar era dornică să le învețe.

— Majoritatea albilor și-l fac singuri, doamnă, din scoici de stridii crăpate.

— Sunt câteva scoici lângă râu, unde mergem să pescuim, spuse Rufus. Doriți să vă aduc câteva data viitoare când mergem?

— Da, te rog. Ar fi minunat.

Willy luă o mână de frunze moarte și le folosi pe post de perie pentru a mătura băncile de piatră.

— Fii drăguț și mătură și băncile astea bine de tot.

— O voi întreba pe Lizzie dacă știe ceva cu care am putea să le frecăm bine. În timp ce ei lucrau, începu să plouă, o ploaie ușoară, domoală, de care nimănui nu păru să îi pese la început. Dar pe când trecea timpul și Josephine începu să simtă umezeala înmuindu-i hainele, realizează că era timpul să se oprească – pentru a evita furia fără motiv a mamei.

— Asta e tot pentru astăzi, spuse ea. Acum mergeți și vă spălați pe mâini. Ne vom întâlni în bucătărie și vom face o lecție de citire.

Josephine se grăbi înăuntru, urcând pe treptele din spate spre camera sa pentru a lua cărțile pe care le alesese pentru a le da copiilor, precum și o mică tăbliță de scris. La întoarcere, se opri în dreptul ușii de la camera fraților ei. Oare ar fi putut să împrumute niște cărți și de la ei? Josephine mergea rar în camera lor, nu numai pentru că se întrista când își amintea de Samuel, ci și pentru că îl evita pe Daniel, fiind scandalizată de ceea ce făcuseră el și

tovarășii lui. Dar acum Daniel era plecat la Richmond cu Otis. Roti mânerul de la ușă și intră.

În cameră se simțea un miros ce o făcu să își aducă aminte de Samuel, același miros de tutun și piele ca în biroul de jos, care îi amintea de tatăl ei. Samuel fusese mult mai mare decât Josephine și îi păruse întotdeauna un adult. Dar, studiind tezaurul de cărți și alte artefacte pe rafturile sale – cuiburi de păsări, vârfuri de săgeată și craniu de marmotă – parcă își văzu fratele ca acel băiat curios care fusese odată. Viața lui fusese mult prea scurtă, iar moartea sa, o mare pierdere. Iar acum Daniel și Harrison, ale căror vieți fuseseră cruțate, și le pierdeau singuri prin înverșunare și ură.

Alese două dintre cărțile fratelui ei pentru a le prezenta copiilor negri astăzi – una cu imagini ale insectelor, alta cu plante originare din Virginia – și se grăbi jos ca să le țină prima lecție. Acum ploua tare, iar ea strânse cărțile sub șorț în timp ce o zbughi de la ușa din spate în bucătărie. Îi găsi pe copii așteptând-o, așezați pe podea în semicerc în fața scaunului lăsat liber pentru ea. Băieții lui Lizzie aveau cărțile în poală, iar când Jack o văzu, întinse mâinile să îi arate că erau curate.

— Foarte bine, Jack. Ai făcut foarte bine că te-ai spălat pe mâini. Se așază și ea, devenind dintr-odată agitată, și nu numai pentru că mama s-ar fi mâniat dacă ar fi aflat ce făcea. Și Josephine avusese profesori de-a lungul anilor, dar ce știa o fată bogată și răsfățată despre cum să ții o lecție? Materiile pe care le studiasse ea erau într-un totul diferite de cele pe care le învățau acești copii. Se uită lung la Lizzie, ocupată la cămin cu Roselle și noua servitoare, Clara, apoi își dresе glasul.

— Mi-ar fi plăcut să găsim un loc mai bun de întâlnire, spuse ea, ca să nu te deranjăm, în timp ce lucrezi, Lizzie.

— Nu contează, domnișoară Jo. Poate se va prinde și de mine ceva. Roselle, du-te și tu și ascultă. Răspund eu la clopoțel dacă sună doamna Eugenia. Roselle lăsă cu

bucurie totul și se așează lângă ceilalți copii.

— Să începem cu alfabetul, spuse Josephine. L-ați învățat toți până acum?

După un început timid, Josephine se lăsă prinsă curând de lecții, surprinsă de cât de multe știa deja copiii. Încercă câteva exerciții simple de adunare, folosind tăblița și creta, și descoperi că Rufus se descurca foarte bine cu numerele. Dar copiilor le plăceau cel mai mult cărțile și, în special, să exerseze cititul împreună cu ea. Abia aștepta să le mai țină lecții.

— Cam atât pentru astăzi, spuse ea după o oră. Nu îndrăzni să mai continue căci mama ar fi venit să o caute – și probabil s-ar ține de promisiunea că o va trimite să își termine școala dacă ar fi văzut-o ce face. Mama fusese de acord cu ideea de a curăța terasa de buruieni și de a le plăti copiilor munca prin cărți, dar nu și să facă școală în bucătărie, cu Jo în rolul de învățătoare. Ar fi fost îngrozită.

Josephine le dădu fiecărui copil câte o carte ca plată, apoi o trase pe Roselle de o parte.

— Am observat că tu prinzi mult mai repede decât ceilalți, Roselle. Dat fiind că eu nu pot să petrec prea mult timp ținând lecții în fiecare zi, ce părere ai avea dacă te-aș învăța pe tine câteva lucruri și apoi să-i înveți tu pe copii?

— Serios, domnișoară Josephine? Sigur că mi-ar plăcea. E amuzant să fii profesor. Înainte ca școala să ardă, domnișoara Hunt ne mai lăsa pe mine și pe Cissy să îi învățăm pe copiii mai mici și mi-a spus că aș putea să fiu profesoară într-o bună zi, dacă aș vrea. Credeți că ar fi posibil, domnișoară Jo? Credeți că aș putea ajunge și eu profesoară ca și domnișoara Hunt?

Josephine nu știa ce să creadă. Fusese crescută cu aceleași prejudecăți ca și mama sa, fiind convinsă că sclavii erau buni pentru munca fizică. Desigur că știa că asta nu este adevărat, dar oare putea lumea să se schimbe atât de repede încât să le permită negrilor să fie acceptați ca profesori? Jo se gândi la ironia faptului că în timp ce

războiul o pusese pe ea în situația de a face munca sclavilor, le permisesese și foștilor sclavi să viseze la a face munca albilor. Se gândi din nou la întrebarea lui Alexander: „*Ce îți dorești pentru viața ta... pentru viitorul tău?*”

— Cred că ai fi o profesoară extraordinară, Roselle.

— Serios, domnișoară Jo? Ridică privirea spre Josephine și, pentru prima dată, Jo realizează ce fată frumoasă era, ce trăsături fine și delicate avea, asemeni surorii sale Mary, la fel de frumoase ca ale unei femei albe.

— Domnișoara Hunt spunea că în Nord, de unde era ea, negrii au tot felul de slujbe și locuiesc în case frumoase și tot tacâmul. E adevărat, domnișoară Jo?

— Nu știu, Roselle. Nu am fost niciodată acolo. Se gândi să îl întrebe pe Alexander despre asta a doua zi când urma să vină. A doua zi! Acceptase să se întâlnească sub casa din copac dis-de-dimineață înainte de începerea programului la Biroul pentru Eliberați, înainte ca mama și Mary să poată observa că lipsește.

A doua zi, Jo se trezi de îndată ce cântă cocoșul și se dădu repede jos din pat. Camera ei era foarte întunecată în momentul în care se ridică în vârful picioarelor, se îmbracă rapid și observă că iarăși plouă. Norii păreau să atingă acoperișul hambarului și păreau ca un fum printre copaci în momentul în care ajunse afară în ploaia mărunță. Își învelise umerii cu un șal pentru a se proteja de răcoarea dimineții și îl ridică și pe cap în timp ce înaintă grăbită pe cărare spre căsuța din copac, cât de repede îi permitea pantoful ei rupt.

Alexander Chandler o aștepta sub copac, în timp ce calul său păștea în preajmă. Ținea în mâini desaga, iar când o văzu, zâmbi.

Atunci ea fugi spre copacul unde o aștepta, copac ce le servea acum de acoperământ de ploaie.

— Mă bucur că ai venit, Josephine. Observă că vocea nu îi mai era răgușită.

— Da... și eu. Momentul fu ciudat. Niciunul dintre ei nu

știa cu ce să înceapă. Ploaia lipăia pe podeaua casei din copac de deasupra și se prelingea pe frunze. Alexander rupse tăcerea primul.

— Ți-am adus ceva. Uite, aruncă o privire. Deschise gura desagii, moment în care ea observă că aceasta era plină cu pantofi. Nu putu vorbi.

— A fost vina mea că ți-ai rupt pantoful fiindcă ai luat-o la fugă când m-ai văzut, spuse el, așa că ți-am adus alții noi. De fapt, nu sunt chiar noi; sunt de mâna a doua. Sper că asta nu ți se pare ceva jignitor.

— De unde sunt?

— Au fost primiți la biserica mea, în Nord, și au fost donați Biroului pentru Eliberați pentru familiile nevoiașe. Nu am știut ce mărime ai, așa că am pus aici mai multe mărimi. Poate mai are nevoie și altcineva din familia ta.

— Mama nu ne-ar da voie sub niciun chip să primim milostenie.

— Nu trebuie să afle.

— Dar nu e oarbă, Alexander. Sigur va observa că am alți pantofi.

— Dar ai nevoie de ei. Ar prefera să te vadă desculță decât să își calce pe mândrie și să accepte milostenie?

Da, se gândi Josephine. Probabil că așa ar prefera.

— Te rog, încearcă o pereche. Ia mai multe perechi, dacă vrei. Jo se uită în desagă și văzu că deși pantofii fuseseră folosiți, era clar că erau de calitate și în stare bună. Și chiar avea nevoie de pantofi. În realitate, era disperată să aibă o pereche. Așa că alese o pereche ce părea să i se potrivească, se sprijini de trunchiul umed al copacului și probă un pantof. Se potrivea perfect. La fel și perechea sa. Acum i-ar fi cald și bine la picioare.

— Am să mă gândesc la o explicație pentru mama, spuse ea. Mulțumesc, Alexander. Îți sunt recunoscătoare pentru bunătatea ta. El se liniști și zâmbi cu ușurare. Și doar ca să știi, continuă ea, nu te consider vinovat că mi-am rupt pantoful atunci. Erau pantofi vechi și uzați. A fost vina mea

că am luat-o la fugă atât de lipsită de grație. Dar oricum, mulțumesc.

— Dar te rog să iei mai multe perechi.

— Pentru mine, nu. Dar dacă pot, aş lua o pereche pentru sora mea Mary. Scotoci prin desagă şi alese o pereche de pantofi înguști, închiși ce păreau că i-ar fi buni lui Mary.

— Pot să îți aduc și alte lucruri. Bisericele din Nord sunt dornice să ajute Sudul să se refacă...

— Nu, te rog, nu. Îmi va fi prea greu să dau explicații. Cred că e mai bine să păstrăm secrete întâlnirile și prietenia noastră.

Acum se lăsă din nou o liniște stânjenitoare. De data aceasta, Jo rupse tăcerea, dorind să schimbe subiectul.

— Cum merg reparațiile la școală?

— Mă tem că s-au cam încurcat în chestiuni birocratice. Sunt nevoit să aștept fonduri pentru materialele de construcții, iar roțile guvernului se mișcă foarte încet. Ne-au promis că ne vor mai trimite manuale imediat, dar încă nu a ajuns nimic.

— Am deschis eu un fel de școală pe plantație. Avem trei copii noi la Stejarul Alb în afară de cei trei ai lui Lizzie, și le-am promis că le țin lecții dacă mă ajută cu puțină muncă prin curte. Am început chiar ieri și ne-am simțit foarte bine. Sunt foarte dornici să învețe. Și sunt și inteligenți.

— Doamne! De ce nu vii în oraș să le ții lecții tuturor copiilor?

— Ai spus că școala încă nu e gata.

— Încă nu. Dar de îndată ce vom primi cărțile, ai putea să ții lecțiile în fața biroului.

— Mama nu ar fi de acord sub nicio formă. Nu știe nici că le țin lecții copiilor de la Stejarul Alb. Dar Roselle mi-a spus că i-ar plăcea să ajungă profesoară într-o zi. Crezi că ar fi posibil? Greșesc dacă aş încuraja-o?

— Deloc. Am auzit de învățători negri în alte birouri de pe aici.

— Bun. Atunci o voi încuraja.

Se uită la Alexander, dar felul în care o privea o făcu să uite tot ce vru să mai spună.

— Mă bucur că ai venit astăzi, Josephine. M-am temut că nu o să vii din cauza ploii.

Privi în altă parte, devenind deodată conștientă de sine.

— Am acceptat să vin numai pentru că ai ridicat atâtea întrebări în ultimele dăți când am mai vorbit și încă nu mi-ai răspuns la toate.

— Nici eu nu știu toate răspunsurile, spuse el râzând. Dar întrebă-mă. Voi încerca să îți răspund.

Îndrăzni să îl privească din nou și văzu că zâmbește. Josephine îl considera un bărbat chipeș, nu la fel de arătos ca și tatăl său, dar așa erau puțin bărbați. Ce o atrăgea pe ea la Alexander nu era felul în care arăta, ci puterea sa interioară tăcută pe care părea să o aibă și maturitatea ce-i întrecă vârsta.

— Ei bine, încep eu, m-am tot gândit la observațiile tale privind motivul pentru care Dumnezeu nu mi-a răspuns la rugăciuni. Ai spus că putem să discutăm după ce mă gândesc puțin, mai ții minte?

— Bineînțeles. Nu ai obosește să stai în picioare, Josephine? Nu vrei să ne așezăm?

— Nu, mulțumesc. Pământul este prea umed. Iar asta îi făcu inima să bată într-un fel amuzant la gândul de a se strecura aproape de el în locul acela strâmt de sub casa din copac. În fine, ziceai că Dumnezeu nu mi-a răspuns la rugăciuni pentru că a dorit să îi elibereze pe sclavi...

— Nu numai pe sclavi. Dacă Dumnezeu dorea să te elibereze și pe tine?

— Ce vrei să spui? Eu sunt liberă. Am fost întotdeauna.

Dădu din cap, parcă pierzându-și răbdarea cu ea.

— Cum crezi că ar fi fost viața ta dacă Sudul ar fi câștigat războiul? Dacă tatăl tău nu ar fi murit?

— Chiar zilele trecute a vorbit și mama despre asta în discuția despre seara de dans. Ea și tata s-ar fi asigurat ca eu să fiu curtată de pețitorii potriviți din familii respectabile.

M-aș fi măritat cu unul dintre ei și aș fi devenit soție și mamă. Probabil că m-aș fi mutat pe plantația soțului meu, poate aș fi locuit cu socrii o vreme. Într-un final, aș fi devenit matroana plantației.

— Și cum ți s-ar fi părut? Îți pare rău că nu s-a întâmplat așa?

— Să fiu sinceră, mă simt ușurată. I-am spus mamei că vechiul mod de curtare și aranjarea căsătoriilor pare foarte artificial în ziua de azi. Dar nu cred că aș fi comentat ceva dacă nu am fi pierdut războiul și toate celelalte.

— Războiul v-a scăpat de toate aceste așteptări. Vechile cerințe au dispărut iar voi – și foștii sclavi – sunteți liberi să faceți lucrurile pentru care v-a creat Dumnezeu și nu ce vă spun alții să faceți.

— Dar Dumnezeu a creat femeile ca să fie soții și mame.

— Adevărat, dar femeile pot să aibă și alte roluri. Quakerii cred în educarea atât a bărbaților, *cât și* a femeilor. Două dintre surorile mele, care sunt căsătorite, chiar au luat cuvântul în public pentru mișcarea de abolire. Dacă războiul ți-a adus emancipare și ție, nu numai sclavilor?

Aceasta era a doua întrebare pe care el o ridicase, cea care o bântuia pe ea. Ce își dorea pentru viața ei, pentru viitorul ei? Jo realizează că nu știa răspunsul pentru că nu avusese niciodată libertatea de a o cere. Toate deciziile importante le luaseră alții pentru ea, iar ei se ceruse să aibă încredere în deciziile părinților ei. Nu își imaginase niciodată un alt mod de viață.

— Nu știu ce aș putea răspunde, spuse ea într-un final. M-aș fi mulțumit să mă căsătoresc cu cel ales de tatăl meu, iar acum sunt mulțumită că nu trebuie să mă căsătoresc. Sunt mult prea diferită de celelalte fete, am o înfățișare mult prea ștearsă...

— Nu ești ștearsă!

Își puse mâna pe mâneca umedă a jachetei sale pentru a-i face semn să nu mai spună nimic.

— Te rog, nu. Nu ceream un compliment. Trebuie să plec. Mama se va întreba pe unde am umblat și de ce am părul și hainele ude. Mulțumesc încă o dată pentru pantofi.

— Dar... nu am terminat de discutat. Când putem să ne mai întâlnim? vru să spună *niciodată*, conștientă fiind că nu ar fi trebuit să vină de la bun început și că nu ar fi trebuit să vorbească cu el defel.

— De azi într-o săptămână, spuse ea.

— La aceeași oră?

— Da, aceeași oră, același loc. Plecă grăbită prin ploaia rece de dimineață.

Capitolul 24

De fiecare dată când Josephine vorbea cu Alexander Chandler, își petrecea tot restul zilei gândindu-se la vorbele sale. Avea darul de a repune în cauză toate lucrurile cu care ea fusese învățată, făcând-o să gândească diferit. La fel se întâmplă și de această dată, spusele lui urmărind-o ca o umbră, de parcă chiar Alexander venea după ea prin casă.

Plouă toată ziua, ceea ce o frustra. Ea și copiii nu puteau să lucreze pe terasă, iar ea nu putea nici să își găsească o scuză să se furișeze în bucătărie ca să îi învețe pe copii încă o lecție. Nu avea nimic de făcut toată ziua decât să se gândească la Alexander.

Așteptă până în ziua următoare ca să îi arate pantofii lui Mary, încercând să născocească o explicație pentru ei - fără să reușească.

— Vino sus în dormitor cu mine, îi spuse ea după micul dejun. Trebuie să probezi rochia ca să pot face tivul. Josephine așteptă ca Mary să își desfacă rochia încă neterminată și îi întinse pantofii. Poftim. M-am gândit că ai avea nevoie de o pereche de pantofi ca să ai ce purta la seara de dans cu rochia cea nouă.

— Josephine! De unde sunt?

— Probează-i. Vezi dacă ți-s buni.

Mary se așeză pe pat și îi luă în picioare.

— De unde îi ai?

— Sunt un dar de la cineva care a văzut că avem nevoie de pantofi. Și eu am o pereche nouă, vezi? Ridică tivul rochiei ca să îi arate lui Mary pantofii cei noi.

— Nu ar fi trebuit să îi accepți. Mamei nu îi va plăcea că am acceptat milostenie. Vocea ei moale era puțin mai mult decât o șoaptă.

— Dar avem nevoie de ei, nu-i așa? Îți sunt buni?

— Da, perfecți chiar.

— Bun. Și ai mei la fel. Așa că hai să îi purtăm și să ne bucurăm de ei pentru moment. Ne descurcăm noi cu mama

când îi va observa.

Mary părea în dubii, de parcă i-ar fi fost teamă să contravină codului de reguli rigide ale mamei. Fusesse doar o copilă, de unsprezece ani, când războiul a început să le demoleze viața confortabilă pe care o duceau, iar Josephine vedea efectele de durată pe care acest lucru le lăsase asupra lui Mary.

— Îți mai aduci aminte de zilele acelea, Mary, când ne uitam la pantofi și la rochiile noi ca la ceva ce ni se cuvenea în loc să le considerăm niște luxuri?

— Da... Nu mi-am făcut niciodată griji că pantofii sau rochiile nu îmi vor mai fi bune și nu m-am îngrijorat ce m-aș face dacă s-ar fi întâmplat așa ceva. Dar lucrurile continuă să se înrăutățească, încât am impresia că în fiecare zi pierdem câte ceva. Începu să își scoată pantofii, dar Josephine o opri.

— Nu, nu. Ține-i în picioare și urcă-te pe scaun ca să pot să măsoar tivul. Cum simți rochia? E bună?

— Da. Perfectă. Cum ai reușit să înveți să coși atât de bine?

— Nu e greu. Și tu... începuse să spună: „*Și tu ai putea să o faci*”, dar se răzgândi. Ai fi surprinsă dacă ai vedea cât e de simplu.

O ajută pe Mary să se urce, apoi se așeză cu picioarele încrucișate pe podea sub ea cu o pernă de ace de croitorie și începu lucrul. Își aminti de teroarea pe care o resimțise sora ei când se cuibărise în casa mătușii Olivia în Richmond. Mary era o fată frumoasă, cu piele de porțelan ca a mamei sale, cu obraji delicați și încă îmbujorați, ca de copil. Dar era temătoare, vorbea încet, umbla încet, de parcă i-ar fi fost frică să nu facă ceva care ar putea atrage un dezastru. Dar ce viitor avea? Josephine se opri din tivit pentru o clipă și ridică privirea spre ea.

— Cineva m-a întrebat de curând ce îmi doresc pentru mine, pentru viitorul meu. Tu ce ai răspunde la o astfel de întrebare, Mary?

— Îmi doresc tot ce îşi doreşte fiecare femeie: căsătorie, casă, copii. Ce altceva ar mai fi?

Josephine nu ştia nici ea care ar fi răspunsul.

— Te-ai căsătorit vreodată cu un bărbat pe care îl iubeşti?

— Ce vrei să spui?

— Să presupunem că te-ai îndrăgosti de un bărbat pe care mama l-ar considera nepotrivit. Cineva care nu şi-ar permite să angajeze servitori şi ar trebui să faci tu toată curăţenia şi să găteşti şi să faci tot ce face Lizzie. Te-ai mai căsătorit cu el?

— Nici nu vreau să îmi imaginez aşa ceva! Nu s-ar putea întâmpla. Ştiu că oamenii de pe aici nu au prea multe drepturi acum pentru că yankeii au furat totul, dar mama spune că până voi ajunge la vârsta de măritiş, vom redobândi totul. Deja am câştigat înapoi câţiva sclavi, nu-i aşa?

— Aceia nu sunt sclavi, Mary.

— Ştii ce vreau să spun. Mama spune că o va instrui pe Roselle să fie camerista mea şi că o va învăţa cum să îmi aranjeze părul şi să mă îmbrace dimineaţa. Mi-a spus că Roselle va putea chiar şi să se mute cu mine şi să îmi fie slujnică după ce mă căsătoresc.

Roselle, care visa să devină învăţătoare. Josephine oftă, realizând că era inutil să mai încerce să schimbe modul de gândire al surorii ei – aşa cum Alexander Chandler îl schimba pe-al ei.

— Stai nemişcată ca să pot să fixez tivul.

— Va fi gata rochia după ce termini tivul?

— Mă tem că nu. Cusăturile laterale sunt doar înseilate. Mai întâi vreau să mă asigur că ţi-e bună mărimea. Va trebui să le cos definitiv pe spate înainte să poţi să o porţi, altfel ţi se va rupe la prima piruetă cu un cavaler pe ringul de dans.

Josephine se apropia de final când mama intră în cameră.

— Îţi vine tare bine rochia, Mary. Josephine, chiar trebuie să stai pe jos? Sigur ai vreun scăunel pe care să te așezi. În

orice caz, am venit să vă spun, fețelor, că astăzi mergem în vizită la familia Blake. L-am rugat pe Willy să aducă trăsura în față.

Asta însemna că îl vor întâlni pe Harrison. Josephine nu se mai gândise la el de zile bune și în mod clar nu i se făcuse dor de el... cu toate acestea, îi era dor să mai vorbească cu doamna Blake. Mary coborî de pe scaun pentru a-și schimba rochia.

— Nu ne-a observat pantofii, îi șopti ea lui Jo după ce mama plecă.

Când ajunseră pe plantația Blake, Josephine fu surprinsă să îl vadă pe Harrison stând pe veranda din față în noul său scaun cu roțile.

— Nu-i așa că a făcut progrese extraordinare? îi șopti Priscilla lui Jo după ce o salută. Se plimbă singur pe aici, înăuntru și afară.

— Mă bucur mult, spuse Josephine.

În timp ce mama și Mary intrară înăuntru cu Priscilla, Josephine rămase pe verandă pentru a discuta cu Harrison o clipă, sprijinindu-se de balustradă. Începuse din nou să plouă, stropii prelingându-se de pe acoperișul verandei, curgând de pe streășină și amintindu-i de vizita pe care i-o făcuse Alexander sub casa din copac.

— Mă bucur că mai vedem și ploaie. Tu nu, Harrison? Va prinde tare bine recoltei.

— Nu contează dacă plouă sau nu. Negrii ăia nu vor scoate niciun profit din bumbac.

— Ei bine, văd că ești la fel de vesel cum te știam. Văd și că te-ai tuns și ți-ai aranjat barba. Arăți mult mai bine.

— Și tu arăți astăzi ca și fiica Eugeniei Weatherly și nu ca o servitoare de casă.

Fața i se înfierbântă de rușine.

— Asta nu a fost prea politicos.

— Așa am și vrut să fie.

— De ce? De ce îți place să mă insulti și să mă superi? Te face să te simți mai bine dacă îmi vorbești așa? Te simți

mai bărbat?

— Taci, Josephine. Taci...

— Nu-mi spune tu ce să fac. Nu ai niciun drept.

Faptul că trebui să îi vorbească astfel o făcu să tremure din cap până în picioare, dar se simți totodată și bine pentru că putuse să spună ce gândește. Nu o încurajase dr. Hunter să îi țină piept lui Harrison? Iar dacă prietenia sa cu Alexander o învățase ceva, aceasta era să pună întrebări, să spună ce gândește, să vorbească în numele ei.

Alexander. Urma să îl vadă din nou marți. I se păru că mai e mult până atunci.

— Crezi în Dumnezeu, îl întrebă ea deodată, și că El răspunde la rugăciuni?

— Poftim?

Se opri și se sprijini de balustradă și mai făcu un pas spre el.

— Te-am întrebat dacă mai crezi în Dumnezeu după toate cele întâmplate.

— Bineînțeles că mai cred. Nu sunt păgân.

— Crezi și că El răspunde la rugăciuni?

— De ce vrei să știi?

Josephine decise că trebuie să îi spună adevărul.

— Pentru că eu nu mai cred că El răspunde la rugăciuni și mă întrebam dacă avem ceva în comun. Cel de Sus știe că nu cădem de acord asupra niciunui lucru.

Harrison râse zgomotos. Chiar râdea! Săptămâni la rând cât stătuse acolo, ore întregi cât petrecuse cu el, Jo nu îl auzise râzând nici măcar o dată. Se aștepta ca mama sa să vină în fugă spre verandă să vadă ce era acel sunet nefamiliar sau cine putea să fie musafirul acela atât de bine dispus. În mod sigur nu putea fi Harrison cel care râdea. Dar el era.

— Ești o figură! spuse el dând din cap.

— Ai de gând să îmi răspunzi la întrebare?

— Da. Am să îți răspund. Din păcate, încă mai cred în Dumnezeu. Cred că El le-a îngăduit yankeilor să mă lase

fără picior, ca pedeapsă pentru păcatele mele. A făcut din mine un olog mutilat și grotesc ca să mă chinuie și să mă pedepsească.

Josephine nu putu să spună nimic. Alexander îi spusese că suferința nu era pedeapsa lui Dumnezeu. Nu asta era învățătura din cartea lui Iov?

— Am încercat să termin cu toate și să iau scurtătura spre iad, continuă Harrison, dar Dumnezeu te-a trimis pe tine și pe yankeul ăla ridicol ca să mă opriți. Voi doi ați face o pereche bună ca mesageri ai iadului, trimiși pentru singurul scop de a mă tortura și de a mă pedepsi aici pe pământ puțin mai mult. Așa că prețul păcatelor mele nu a fost încă pe deplin plătit.

Josephine nu avu nici cea mai vagă idee de ce ar putea să răspundă.

— Te-am șocat? Nu ai de gând să mă întrebi ce păcate de neiertat am făcut?

— Nu e treaba mea asta.

— O! Dar restul vieții mele mizerabile ți se pare că e treaba ta. De ce, ipocrită ce ești?

— Nu sunt ipocrită. Ipocrit e cineva care pretinde că are credință, dar care duce o cu totul altfel de viață. Nu m-ai ascultat, Harrison. Am spus că eu nu mai cred într-un Dumnezeu, așa cum se spune la biserică, care stă și ascultă rugăciunile noastre și... Se opri. Dacă ce spusese Alexander era adevărat, dacă Dumnezeu avea motivele Lui pentru a nu răspunde la rugăciuni, și aștepta să îi elibereze pe sclavi, să o elibereze pe ea, atunci ar fi putut să se încreadă din nou în El?

— Continuă... Aștepta ca ea să termine.

— Nu contează. Îți voi face pe plac acum. Voi merge înăuntru și te voi lăsa singur. Și asta și făcu.

Dar cuvintele lui Harrison o urmăriră. Oare Dumnezeu chiar l-ar fi făcut olog ca să îl pedepsească?

Josephine îl întrebă pe Alexander despre asta cum îl întâlnește sub casa din copac în marțea următoare.

— Ai spus că în cartea lui Iov se dovedește că suferința nu este o pedeapsă. Dar asta înseamnă că Dumnezeu nu îi pedepsește niciodată pe oameni pentru păcatele lor?

— Nu. Cartea lui Iov arată că chiar și oamenii buni suferă uneori din motive pe care doar Dumnezeu le cunoaște... Nu stăm jos, Josephine? Nu trebuie să venim aici ca să stăm în picioare toată ziua. Nu plouă. Inima începu să îi bată mai tare la gândul de a se așeza lângă el.

— Nu, mulțumesc. Mi s-ar murdări fusta.

— Atunci data viitoare voi aduce o pătură sau ceva pe care să ne așezăm. Ar fi trebuit să mă gândesc. Îmi pare rău. Zâmbetul lui o dezarmă. Părea că vine dintr-o sursă interioară adâncă care îi umplea întreaga ființă și nu era un zâmbet din curtoazie socială. Rămaseră în picioare sub podeaua casei din copac, la fel de aproape unul de celălalt ca data trecută, chiar dacă nu ploua.

— Te rog, continuă, spuse Josephine. Vreau să înțeleg cum a fost cu suferința lui Iov.

— Dacă credem că Dumnezeu e bun, atunci putem să ne încredem că dacă El aduce suferință în viețile noastre sau dacă El nu ne răspunde la rugăciuni, aceasta se întâmplă numai pentru binele nostru.

— Harrison crede că și-a pierdut piciorul pentru că Dumnezeu l-a pedepsit. Să fie adevărat?

Alexander ridică din umeri fără tragere de inimă, parcă vrând să spună că nu exista un răspuns simplu.

— Uneori suferința noastră este o consecință a alegerilor noastre, atunci când mergem pe cărările noastre și ne împotrivim lui Dumnezeu. Faptul că și-a pierdut piciorul ar putea fi rezultatul deciziei lui Harrison de a se lupta, nu o pedeapsă. Dumnezeu nu se bucură când noi suferim.

— Atunci de ce o îngăduie?

— Uneori, aceasta este o modalitate de a ne convinge să ne întoarcem la El. Dumnezeu a folosit războiul pentru a mă aduce pe mine înapoi la El. Pe câmpul de luptă, oamenii se roagă mai mult decât o fac în biserici.

— Dar dacă este adevărat, ar trebui să cred că este bine că tata a murit, că este bine că eu și familia mea am suferit în timpul războiului și că am pierdut aproape tot ce am avut.

— Niciodată nu poți să știi sigur care ar fi fost viața ta dacă nu ar fi venit războiul. Suferința e parte din viața de după Cădere. Poate că tatăl tău ar fi murit altfel. Familia ta putea să își piardă averea într-un al fel de dezastru. Greșim dacă ne așteptăm ca viețile noastre să fie perfecte în partea aceasta de cer. Și nu e bine ca părinții să își protejeze copiii și să îi facă să creadă că cel mai important lucru în viață este să fii fericit.

— Dacă viața nu trebuie să fie fericită, atunci pentru ce să o trăim? De ce să nu o încheiem așa cum a încercat Harrison?

— Pentru că există o mare diferență între fericire și bucurie. Fericirea e ceva exterior și se schimbă odată cu circumstanțele. Dacă crezi că banii te fac fericit, de exemplu, și apoi îți pierzi toți banii, vei fi foarte nefericit. Dar bucuria este ceva în interiorul nostru și nu depinde de împrejurări. Chiar și săracii se pot bucura. Nu mi-ai spus tu că muncile acelea simple precum lucrul în grădină îți dădeau o satisfacție?

— Ba da... iar mamei îi provoacă furie. Ea susține că munca îmi va distruge mâinile, printre altele.

Alexander îi luă mâna într-a lui și o studie, apoi își ridică din nou privirea la ea.

— Când ne îndepărtăm de Dumnezeu, ne îndepărtăm de orice șansă de a avea vreo bucurie. Bucuria nu vine prin împrejurări, ci de la Dumnezeu. Atingerea lui îi încălzea întreaga făptură, de parcă s-ar fi pus lângă un cămin aprins. Același efect îl avea și privirea lui. Inima începu să îi bată mai iute și își aminti brusc de cum frații ei se luau la întrecere pe caii tatălui lor, iar sunetul copitelor prin noroi se auzea tot mai tare. Cam așa își simțea inima acum. Își dorea ca Alexander să continue să o țină de mână, de

aceea își și lăsa mâna liberă. Făcu eforturi pentru a-și feri ochii de privirea lui intensă, uitându-se în jos la drumul ce ducea spre casă.

Iar acolo o văzu pe Mary, la o aruncătură de băț, uitându-se la ei. De cât timp era acolo? Josephine se întoarse cu spatele la Alexander și se grăbi spre ea.

— Mary! Ce faci aici?

— Am auzit că te-ai trezit și te-ai îmbrăcat. Te-am auzit plecând și acum câteva dimineți. M-am întrebat unde mergi, așa că m-am îmbrăcat și te-am urmărit.

— Voiam să iau o gură de aer și...

— Și ai venit să stai cu yankeul ăla. Te-am văzut cu el.

Jo se întoarse pentru a privi în spate, dar nu mai era nici urmă de el sau de cal. O luă de braț pe Mary și porniră spre casă.

— M-ai spionat?

— De asta m-ai întrebat ce părere am despre căsătoria cu persoana nepotrivită? Despre căsătoria din dragoste? Te-ai îndrăgostit de *e*/?

Spuse cuvântul în mod peiorativ, de parcă Alexander ar fi fost un nimeni sau chiar mai puțin de atât.

— Nu, nu m-am îndrăgostit. Nu fi ridicolă! Vorbeam doar.

— Te ținea de mână, Jo.

— Nu-i adevărat.

— Doar am văzut.

— Ascultă. Încearcă și el să mă ajute să înțeleg cum e cu războiul...

— Ce știe un yankeu despre interesele noastre în război?

Jo începu să îi explice prietenia lor bizară, dar nu putu să îi spună surorii ei că își pierduse credința și că nu mai putea să se roage. Mary nu ar fi înțeles.

— Ai de gând să-i spui mamei că ne-ai văzut?

— Depinde. Ai de gând să te mai furișezi ca să te întâlnești cu el?

Cum Josephine ezită, Mary spuse:

— Jo, nu poți să faci una ca asta! Nu se cade! Oamenii

vor crede... ideea e că el e de partea dușmanilor și am văzut că te-a luat de mână. Am văzut cum te privea.

— Încetează. El nu este dușmanul nostru. Și jur că nu am făcut decât să vorbim. Nu e ceea ce crezi.

Dar Mary avea dreptate. Felul în care Alexander o privise îi făcuse inima să bată cu viteza unui pursânge în galop. Trase aer în piept, apoi suspină.

— Te rog să nu-i spui mamei. Ți-am cusut o rochie nouă, ți-am adus pantofi – de la el erau, că veni vorba. De la biserica din Nord a lui Alexander Chandler.

— Ți-a picat cu tronc, nu-i așa? Și să nu-mi spui că nu e așa pentru că ți se citește pe față.

— Mary...

— Ce vor spune vecinii când vor afla? Mama ține seara de dans ca noi să ne găsim soți – soți gentlemani, potriviți – nu poți să distrugi totul, nu te las eu! Poate că tu nu îți dorești să fii fericită, dar eu îmi doresc.

Jo o trase pe Mary lângă grajduri, de teamă ca mama să nu le audă certându-se dacă se apropiau de casă. Își aminti cuvintele lui Alexander despre fericire și bucurie și se întrebă dacă ar putea să îi explice diferența și lui Mary.

— Fericirea e ce am avut înainte de război, când trăia tata. Totul se baza pe avere, pe servitori, o casă frumoasă, dar astea au pierit. Când împrejurările s-au schimbat, nu am mai fost fericiți. Dar putem totuși să ne bucurăm, acum și în viitor, chiar dacă nu mai avem o casă frumoasă sau zeci de servitori sau soți.

— Nu are nicio logică ce spui.

Mary semăna foarte mult cu mama când stătea așa, cu mâinile în șolduri și bărbia în vânt.

— Te-ai uitat vreodată la Lizzie și Otis și la copiii lor? Ei nu au nimic – nu au casă, nu au bani, poartă zdrențe și umblă desculți – dar au dragoste și bucurie.

— Și crezi că tu poți avea lucrurile astea cu yankeul?

— Nu, Mary. Nu. Am nevoie de cineva cu care să vorbesc, atâta tot. Nu suport să stau închisă în casă toată ziua fără

să fac nimic. Mă plictisesc. De asta am început să îți cos rochia și să curăț terasa. Iar dl Chandler e cineva nou cu care pot să vorbesc, atâta tot. Dar te rog să nu-i spui mamei. Ea nu va înțelege. Mă va face captivă în casă.

— Dacă promiți că nu o să te mai întâlnești cu el, atunci îți promit că nu îi voi spune.

— Bine. Dar va trebui să mă mai întâlnesc odată cu el ca să îi explic de ce...

— Nu! Nu te mai duce la casa din copac. Își va da el seama de ce nu mai vii.

— Dar va crede că...

— Ce? Ce va crede? Mary își înfipse mâinile în șolduri din nou.

Josephine fusese pe punctul de a spune că Alexander va crede că ea nu ține la el, dar nu îndrăzni să spună acest lucru cu voce tare. Pentru că ținea la el. În ciuda rațiunii, a logicii, a averii, ea chiar ținea la el. Poate chiar prea mult.

Îi luă mâna lui Mary într-a ei și o privi în ochi. Și oricât de mult i-ar fi dispăcut lui Josephine, spuse:

— Promit. Promit că nu mă mai întâlnesc cu Alexander Chandler.

Capitolul 25

17 iunie 1865

— Așa că această cameră să fie curățată bine, spuse Eugenia în timp ce inspectă camera de oaspeți. Asta înseamnă că trebuie schimbat patul, trebuie măturată podeaua și trebuie șters praful. Draperiile va trebui luate jos, spălate, scrobite și călcate. Lasă toate ferestrele deschise cât timp lucrezi ca încăperea să se aerisească bine.

— Da, doamnă. Roselle dăduse răspunsul potrivit, dar Eugenia o surprinse privind pe fereastră, și nu la lucrul ce trebuia făcut. Cele două fete negrese care urmau să o ajute pe Roselle păreau speriate de Eugenia, așa cum trebuia. Cu toate acestea, erau doar niște copile și mult prea tinere ca să fie încă servitoare în toată regula.

— Te rog să fii atentă, Roselle. Vreau ca totul să fie făcut cum trebuie. Vom avea musafiri din Richmond în două săptămâni.

— Da, doamnă.

Josephine, care o urmărea pe Eugenia peste tot, se apropie de ea și îi șopti:

— Nu mai poți să le dai ordine. Nu mai sunt...

— Știu, știu. Pentru Dumnezeu, Josephine, nu mă mai bate la cap cu asta.

— Ei bine, servitorii trebuie plătiți pentru munca lor și...

— Le ofer cazare și mâncare – sau mă înșel? Măcar atâta pot să facă și ei, să mă ajute cu câteva munci simple din când în când.

— Dar când m-au ajutat pe mine cu terasa...

— Nu ar fi trebuit să te las să le plătești copiilor ălor munca. Acum vor avea astfel de pretenții tot timpul.

Josephine suspină.

— Măcar lasă-mă să le ajut să dea jos draperiile. Sunt mai înaltă decât ei.

Eugenia fu de acord, dar numai pentru că timpul era scurt și mai erau foarte multe lucruri de făcut până în seara de dans. Se bucura că o avea acum pe Clara ca servitoare în casă ca Josephine să nu se mai simtă obligată să o ajute pe Lizzie în toate. Clara se dovedea a fi o bucătăreasă mult mai pricepută decât Lizzie și aproape la fel de bună precum Dolly. Desigur, meniul lor încă era limitat drastic, dar în câteva săptămâni urmau să aibă produse proaspete din grădina de legume. Roselle și cele două fete noi erau foarte tinerele, dar asta însemna și că Eugenia putea să le învețe chiar ea – asta dacă nu erau bătute în cap, desigur.

— Pot să te las sub supravegherea lui Josephine? Întrebă ea. Pot să mă aștept ca totul să fie făcut cum trebuie?

— Da, doamnă, repetă Roselle.

— Promite-mi că nu vei mai pune mâna să faci nimic, Josephine.

— Nu voi face decât să dau jos draperiile. Deja și mutase un scaun sub o fereastră, iar acum cobora bara. Când Jo se ridică pe vârfuri, Eugenia observă că nu îi mai ieșeau degetele din pantofi. Se duse mai aproape ca să vadă mai bine.

— Josephine? De unde ai pantofii aceștia?

Jo se întoarse atât de repede, încă ținând în mână bara greoaie a draperiei, încât fu cât pe ce să aterizeze de pe scaun. Eugenia o ajută să își găsească echilibrul.

— Pantofii mei?... Ăăă... Cineva a observat că aveam nevoie de o pereche nouă de pantofi și...

— Acest cineva are și un nume?

— A vrut să rămână anonim. Toată lumea știe ce părere ai despre gesturile caritabile.

— Așa că tot ai acceptat milostenie?

Josephine inspiră adânc, apoi suspină.

— Da. Și să știi că am acceptat o pereche și pentru Mary. Avem nevoie de ei, mamă. Iar într-o zi, când vom recupera totul, așa cum ești tu convinsă, vom putea să plătim pentru acest gest frumos și să facem și noi milostenie pentru alți

oameni nevoiași.

Eugenia nu putea să lupte cu logica fiicei sale și nici nu putea să îi explice durerea pe care i-o provoca faptul că nu avea posibilitatea să le poarte de grijă copiilor ei ea însăși.

— Eu voi fi jos dacă veți avea nevoie de îndrumările mele, spuse ea. Priscilla mi-a promis că îmi va trimite două dintre fetele ei să mă ajute să reamenajez salonul. Trebuie să ajungă din clipă în clipă.

Când servitoarele Priscillei sosiră, Eugenia privea la terasa proaspăt restaurată. Curtea cu dale ieșise mai bine decât îndrăznise Eugenia să spere, acum că buruienile fuseseră smulse și balustradele fuseseră vopsite. Bineînțeles că știa de ce se ținea Josephine, când se furișea ca să îi învețe pe copii să citească. Dar măcar lucrul era terminat, iar terasa arăta minunat. Mai lipsea numai ca Josephine să cunoască un tânăr cumsecade în seara dansului. În mod sigur, unul dintre musafiri o va agreea, cineva care dorea să își lege numele de familia Weatherly.

Le puse pe servitoarele Priscillei la muncă, începând să rearanjeze mobila din salon, să împingă scaunele și mesele spre perete pentru a face loc de dans, să măture pe jos și să șteargă praful în imensa încăpere. Erau chiar pe terminate, când Lizzie își făcu apariția cu câte o sticlă prăfuită de vin de soc în fiecare mână.

— Uitați ce am găsit, doamna Eugenia.

— De unde, Doamne, le-ai scos?

— Le-am găsit în pivnița de jos, doamnă. Le-am ascuns de yankei după ce ați plecat și am uitat cu totul de ele până acum că am ajuns la fundul sacului de cartofi. Mai sunt câteva sticle tot ca astea.

— Minunat! Acum să nu uiți să speli și să usuci toate paharele de vin pentru invitați.

— Da, doamnă.

Următoarele două săptămâni zburară cu toată agitația de la Stejarul Alb, așa cum nu se mai întâmplase de la terminarea războiului. Eugenia de-abia putu să adoarmă în

seara dinaintea dansului, iar pe când invitații începură să sosească, se simți la fel de nesigură ca o școlăriță. Sora sa, Olivia, ajunsese de la Richmond în acea după-amiază împreună cu familia și urma să petreacă noaptea în camera oaspeților.

— Ești foarte curajoasă să deschizi din nou porțile pentru invitați în acest mod, spuse Olivia când primele trăsuri începură să sosească în acea seară. Stătură în salon împreună, în rochiile lor uzate, purtând puținele bijuterii pe care nu le vânduseră. Să fim sinceri, eu și Charles încă nu ne permitem să ne prezentăm astfel. Suntem nevoiți să mergem la culcare când se întunecă de cele mai multe ori, ca să economisim uleiul de lampă.

— Am consultat calendarul și am programat dansul într-o seară cu lună. Mulțumesc lui Dumnezeu că timpul a ținut cu noi și că nu sunt nori. Și aici avem puțin ulei de lampă și prea puține lumânări, dar i-am rugat pe toți cei care pot, să își aducă o lumânare.

— Totul arată minunat.

— Mulțumesc. Mă temeam că... faptul că decorul e mai sărăcăcios va fi stânjenitor, mai ales comparativ cu petrecerile luxoase pe care le dădeam eu și Philip.

— Nu, deloc. Eu cred că vei fi admirată de toți pentru curajul de a merge înainte.

Admirația aceasta se dovedi suficientă pentru Eugenia. Se simți ca în zilele bune când întâmpina invitații la ușă și îi poftea înăuntru. Unii dintre prietenii ei aveau chiar lacrimi în ochi când îi mărturisiră Eugeniei că într-adevăr avuseseră nevoie de o astfel de ocazie. Recunoștința lor o înveseli, iar fericirea de pe fețele vecinilor făcu ca toată munca și efortul de planificare să merite. Eugenia sperase ca acesta să fie un prim pas spre redobândirea vieții ei de altă dată, dar acesta se dovedi a fi cu mult mai mult.

În curând muzicienii ei voluntari ajunseră și începură să cânte. Mary și Josephine făcură cu schimbul la pian. Invitații se învârteau pe ringul de dans, doamnele cu rochiile lor

cele mai bune, în timp ce mulți domni veniseră în uniformele Confederației, întregul salon se umplu de râsete și muzică.

În următoarele câteva ore, Eugenia făcu protocolul ca o bună gazdă, vorbind cu invitații, atentă la nevoile lor. Cu toții o copleșiră cu complimente. Îl văzu pe Daniel valsând și chiar zâmbind. Un grup de tineri admiratori, printre care și Joseph Gray, se învârteau în jurul lui Mary și al verișoarelor sale. Mary arăta foarte bine în rochia pe care Josephine i-o refăcuse. Dar Eugenia nu putea să înțeleagă de ce Josephine nu își cususe și ei una. Când o întrebase, Jo ridică pur și simplu din umeri și plecă.

Josephine nici măcar nu încerca să cunoască vreun crai. De fapt, pe măsură ce treceau orele, se părea că avea să își petreacă tot timpul la pian. Eugenia așteptă până când piesa se termină, apoi se duse la pian și o luă pe Josephine la braț.

— Haide, dragă. Mai lasă și pe alții. Trebuie să intri și tu în discuție cu invitații. Îl văzu pe tânărul Henry Schreiber stând de vorbă cu Daniel în apropierea ușilor deschise spre terasă și o trase pe Josephine într-acolo.

— Vă simțiți bine, domnilor?

— Da, doamnă Weatherly. Foarte bine chiar, spuse Henry. Vă mulțumesc că m-ați invitat.

Eugenia zăbovi destul cât să o ajute pe Josephine să intre în discuție, apoi se retrase discret când Henry o invită pe Josephine la dans. O văzu pe Priscilla Blake intrând în salon și se grăbi spre ea să o salute.

— Unde este Harrison? Nu a venit?

— Ți-am spus că nu o să vină.

— Îmi pare rău să aud asta. Dar mă bucur că ai venit tu, dragă. Toată lumea a întrebat de tine.

— Îmi pare rău că am întârziat. Am tot încercat să îl conving pe Harrison, dar...

— Nu contează. Este vin de soc pe bufet. E făcut de Dolly, fosta noastră bucătăreasă. Ți aduc un pahar.

Se întâlnește cu Leona Gray lângă măsuța cu răcoritoare, iar Priscilla intră numaidecât în vorbă cu ea. Eugenia scruta din priviri întregul salon pentru a vedea cine mai are nevoie de atenție și pentru a se asigura că invitații se întrețin în mod plăcut. Olivia și soțul ei valsau împreună, iar Eugenia simți un pumnal în inimă de gelozie când îi văzu – iar apoi un val de furie față de Philip pentru nesăbuinta de a fi susținut războiul, pentru indiferența de a o fi părăsit și de a o fi lăsat singură. Fusesse un bărbat foarte puternic, dinamic, întotdeauna în putere și stăpân pe situație, care umplea orice încăpere cu prezența sa din momentul în care intra pe ușă. Simți acum durerea absenței sale de parcă ar fi avut o rană în mână sau în picior sau inima i-ar fi fost scoasă din piept. În timp ce se forță să își împiedice lacrimile să îi curgă pe obraz, simți o bătaie pe umăr.

— Îmi acorzi acest dans, Eugenia?

Se întoarce, surprinsă să îl vadă pe David Hunter. În sfârșit își tunsese părul, iar acum părea mai zvelt și mai chipeș în uniforma Confederației. Pentru o clipă, uită de bunele maniere și se pierdu uitându-se pur și simplu la el. Doctorul zâmbea cu sfială.

— Te rog să nu spui nu, Eugenia. Mi-a trebuit o seară întreagă ca să îmi adun curajul să îți cer acest dans.

— Sigur că voi dansa cu tine. Doar... doar că m-ai luat prin surprindere, atâtă tot. Nu mi-am dat seama că ai ajuns, îmi pare rău.

— Mary, fiica ta, m-a primit. Așadar?

Eugenia se duse spre el, iar el o purta pe ringul de dans pe un vals plin de grație. Eugeniei îi plăcuse întotdeauna compania bărbaților. Iubea puterea și masculinitatea lor și felul în care acest lucru îi complimenta feminitatea. Intrase cu entuziasm în jocul flirturilor când fusese de vârsta lui Mary și se bucurase de influența pe care frumusețea sa o avea asupra bărbaților. O invidia acum pe fiica sa, care doar începuse să își descopere potențialul.

David se dovedește a fi un dansator minunat, grațios și lin.

— Unde ai învățat să dansezi atât de frumos? îl întreabă ea pe când alunecau pe ring.

— Mama mea m-a învățat. Spunea că e ceva ce orice gentleman trebuie să învețe. Eugenia se minună cum soția unui medic de rând învățase să valseze, dar nu puse nicio întrebare. Dacă te întrebi cum a învățat mama mea, spuse David cu un zâmbet, ei bine, ea s-a născut într-un mediu privilegiat ca al tău. S-a căsătorit cu un om „de rând” pentru că s-a îndrăgostit de tatăl meu, medic ca și mine, care a tratat-o de scarlatină.

— Serios? Ce interesant!

— A fost o idilă plină de romantism, așa mi s-a spus. Mama mea provenea din familia Blandford din districtul Fairfax.

— Cunosc numele. Sunt o familie foarte bună. Nu era de mirare că David dăduse dovadă întotdeauna de maniere foarte fine, dacă mama sa provenea din familia Blandford.

— Ai ales o seară frumoasă, Eugenia, luminată de lună și de stele. Casa ta arată extraordinar.

— De-ai fi văzut ce gale dădeam înainte. Întâlnirea aceasta pălește în comparație cu acelea.

— Te întristează comparația dintre seara aceasta cu ce a fost în trecut?

— Nu contează. Ne permitem să fim din nou fericiți, să lăsăm războiul în urmă. Astăzi este mai bine ca ieri, asta contează. Ne-am făcut cadou această seară ca să dansăm și să ne întâlnim cu prieteni vechi, nu ca să ne îngrijorăm pentru ziua de mâine.

Ceea ce îi lipsea cel mai mult, realizează Eugenia, era eliberarea de griji, mulțumirea de a-l ști pe Philip că se ocupă de toate și că are grijă de ea. De când murise, fusese nevoită să dirijeze plantația singură, să facă tot felul de aranjamente cu foștii sclavi, să se asigure că recoltele fuseseră plantate și că grădina de legume era întreținută.

Daniel ajunsese să o dezamăgească profund. Nu știa cum își petrecea timpul zi de zi, dar în mod sigur nu se ocupa de

Stejarul Alb. Se uită în jur după el în timp ce ea și David se mișcau în ringul de dans, dar nu îl zări.

— Ne asemănăm puțin cu unul dintre pacienții mei, spuse David, ale cărui febră și durere l-au lăsat pentru o zi și o noapte, după care a reușit să adoarmă în pace. Poate că febra va reveni mâine, poate că pacientul se va face mai rău și va muri. Dar astăzi, poate să se bucure de viață – la fel și noi.

— Ai dreptate. Toate aceste familii bune au suferit în acești ultimi ani, și multe încă mai suferă. Dar în seara aceasta ne adunăm ca o comunitate și ne bucurăm unii de compania celorlalți.

— Le-ai numit „familii bune”. Chiar și după război, Eugenia, încă mai împărți oamenii în categorii, cum ai fost învățată – bogați și săraci, acceptabili social sau nu, albi sau negri?

— Nu eu i-am așezat în aceste categorii. Viața.

— Dar în ochii lui Dumnezeu toți oamenii sunt la fel, nu crezi? Sau crezi că în cer vor fi categorii segregate ca cele pe care le-am creat noi pe pământ?

— Ce întrebare ciudată! Nu cred că m-am gândit vreodată cum va fi în cer.

— Nu. Pentru că am fost învățați că pe de o parte este aristocrația din Sud, iar de cealaltă parte, sunt oamenii de rând. Că negrii nu sunt decât puțin mai mult decât niște dobitoace cu suflet. Dar eu chiar mă întreb, încă mai crezi asta?

— Nu știu sigur ce cred. De ce mă întrebi astfel de lucruri?

— Pentru că e timpul să ne gândim la aceste lucruri, pe aici, prin Sud. Vechiul sistem aristocratic a fost decimat, iar acum avem șansa să îl reconstruim. Îl vom face la fel ca înainte. Sau, ca creștini, vom începe să îi privim pe ceilalți așa cum îi vede Dumnezeu?

— David, tu vrei să mă șochezi? Să mă superi?

— Încerc să te schimb. Din motive egoiste, recunosc. Nu

ar trebui să încerc asta astă-seară.

Eugenia bănuise de mult că David Hunter ținea la ea. Dacă asta era o tentativă stângace de a lui de a vedea dacă are vreo șansă să o curteze, prefera să pretindă că nu înțelege.

— Știi totul despre schimbare, spuse ea. Am fost nevoită să accept deja mai mult decât mi-aș fi dorit. Dar încă mai cred că unele lucruri nu ar trebui să se schimbe. Anumite tradiții ar trebui să rămână, de dragul copiilor noștri.

— Eu cred că vei descoperi că valorile copiilor noștri sunt diferite de ale noastre. Ei vor vedea că sclavia nu este bună și că trebuie să ajungă la un final. Au văzut și ei inutilitatea războiului. Acum învață să trăiască fără averi și privilegii. Eu sper ca fiii și fiicele noastre să învețe, de asemenea, să caute unii la alții și alte calități în afară de bani și poziție socială.

Se gândi de îndată la Josephine și la obiceiurile și opiniile ciudate pe care le dobândise. Conversația în sine o făcea pe Eugenia să se simtă foarte stânjenită și începu să se foiască în brațele lui David, dorindu-și ca valsul să se încheie.

— Fiicele tale, de exemplu, continuă David. Ce-ar fi dacă una dintre ele ar hotărî să se căsătorească din dragoste, ca mama mea?

Asta ar fi ultima picătură, se gândi Eugenia. Nu ar permite așa ceva.

— Eu am fost norocoasă să primesc și dragoste, și onoare prin căsătoria cu Philip, răspunse ea. Mă rog ca și fiicele mele să aibă parte de același lucru. Femeile care se căsătoresc cu un bărbat de alt statut social ajung la suferință și dezamăgire.

— Mama mea a fost foarte fericită.

— Mă îndoiesc să fi fost posibil. După ce dragostea pălește, ce rămâne? Sigur au fost momente în care mama ta a tânjit după viața privilegiată pe care ar fi putut să o aibă – eu mărturisesc că tânjesc după acea viață. Sunt zile în care mă doare să am totul înapoi. Dar eu nu am ales

aceste schimbări pe care am fost nevoită să le accept. Mama ta însă le-a ales.

Eugenia realizează că vorbele ei fuseseră mult mai dure decât intenționase, când David spuse:

— Nu am vrut să te supăr. Îmi pare rău. Mulțumesc pentru dans, Eugenia.

— A fost o plăcere.

Făcu o plecăciune curtenească și se îndepărtă, ieșind pe ușile ce îl conduseră spre terasă.

Eugenia se ocupă din nou de invitați, asigurându-se în același timp că Lizzie și Clara aveau în permanență pahare de vin spălate și bufetul plin. Eugenia primi invitații la dans și de la alți gentlemani, printre care și Daniel și cumnatul său, Charles. O văzu chiar și pe Mary valsând cu Joseph Gray. Perechile se bucurau și de timpul plăcut de afară pe terasa luminată de razele lunii, dar când ieși și ea să se răcorească puțin fu îngrozită să îl vadă pe Daniel stând de vorbă cu tinerica menajeră, Roselle. Chiar râdea cu ea, culmea. Eugenia se duse la el și îl luă la braț.

— Daniel, nu uita de invitați, te rog. Am văzut că mai sunt domnișoare care încă nu au fost invitate la dans. Înainte de a-l conduce pe Daniel înăuntru, îi aruncă lui Roselle o privire aspră. Servitoarea urma să își primească porția ceva mai târziu.

Pe măsură ce orele treceau, Eugenia realizează că îi pierduse urma lui David Hunter. Discuția pe care o avusese cu el îi lăsase un gust amar și dorea să se asigure că nu îl jignise. Făcu turul salonului, dar tot nu îl găsi.

— Nu l-ai văzut pe dr. Hunter? o întrebă într-un final pe Josephine.

— A plecat. A văzut că erai ocupată și m-a rugat să îți mulțumesc că l-ai invitat. A spus că îi pare rău, dar că e nevoit să plece mai repede.

— O, ce păcat!

Eugenia simți o dezamăgire profundă, pe care nu și-o putea explica. Simți nevoia să părăsească veselia salonului

pentru o clipă și ieși pe coridorul din față, sperând să îl găsească pe David acolo, sperând să nu fie prea târziu să îl convingă să rămână sau să poată să îi spună noapte bună. Dar în antreu nu era nimeni. Din nou de-abia își stăpâni lacrimile și nu știa de ce. Se opri în dreptul biroului întunecat al lui Philip, tânjind să își vadă soțul așezat în fața ferestrei, să vadă fumul de țigară făcând rotocoale în timp ce juca o partidă de șah cu dr. Hunter. Dar Philip nu mai putea să se întoarcă, își spuse ea pentru a o suta oară. Eugenia își șterse lacrimile și afișă un zâmbet îndrăzneț, apoi se întoarse în salon la invitații săi.

După ce se stinse și ultima lumânare, când se auzi și ultima notă de pian, după ce și ultimul invitat îi mulțumi și îi spuse noapte bună, Eugenia se lăsă într-un scaun în salonul părăsit, obosită, dar mulțumită. Fusesse o seară extraordinară, un prim pas spre revendicarea vieții ei. Singurul eveniment trist fusese discuția cu David legată de categoriile sociale. Să fi flirtat cu ea? Să o fi întrebat despre părerile ei pentru că dorea să o curteze? Eugenia se obișnuise să primească atenție din partea domnilor în trecut, dar oare el chiar îndrăznea să spere că ea s-ar îndrăgosti de el și s-ar căsători cu el? Nu, era imposibil să te aștepți din partea ei să se căsătorească sub statutul ei social, chiar și din dragoste. O întrebase dacă le-ar permite fiicelor sale să facă așa ceva, dar răspunsul ei era un nu categoric.

Poate că ar fi trebuit să nu mai petreacă atât de mult timp cu el, chiar și ca pacientă. Până la urmă, nu mai resimțise durerea aceea în piept de săptămâni bune. Era adevărat că îi făcea plăcere să fie în compania lui și să primească admirația sa. Dar poate că nu era drept față de David să îl încurajeze să spere că s-ar putea întâmpla ceva între ei. Cu toate acestea, era ea gata să își petreacă tot restul vieții singură, fără să mai fie ținută în brațe sau iubită de un bărbat? Avea doar cincizeci de ani. Trebuia să participe la un dans ca să mai simtă mâinile unui bărbat în

jurul ei? îi scăpă o lacrimă. Se lupta atât de mult să își redobândească viața de dinainte, dar în final avea să fie singură, iar acesta era un gând de nesuportat.

Se uită prin salon, simțindu-se tristă că dansul pe care îl planificase atât de mult timp se încheiase. În salon era acum dezordine, dar cel puțin acum avea servitori care să o ajute să curețe totul. Acum trebuia să meargă la culcare. Se ridică din scaun și fu pe punctul de a închide ușile spre terasă când îi văzu pe Olivia și pe soțul ei stând în lumina lunii unul în brațele celuilalt, sorbind ultimele picături de vin de soc. Aveau să meargă sus împreună, ținându-se aproape unul de celălalt.

Olivia se întoarse și o zări.

— Tocmai vorbeam că ne bucurăm să vedem că îți merge bine, Eugenia. Pe câmpurile de bumbac recolta crește, ai din nou servitori... Dar știam oricum că vei fi bine. Ai fost dintotdeauna o femeie puternică.

— Mulțumesc. Nici nu am avut ocazia să vă întreb... vouă cum vă merge în Richmond?

Charles suspină.

— Mărturisesc că îmi e greu să o iau de la capăt la vârsta mea. Yankeii fac tot posibilul să ne fie cât mai greu să ne guvernăm singuri și ne cer angajamente de loialitate și o nouă constituție pentru Commonwealth și multe alte prostii. Sunt hotărâți să ne arunce înfrângerea în față.

— Să nu vorbim despre asta astă-seară, spuse Olivia. A fost o seară minunată, Eugenia. Îți mulțumim din suflet că ne-ai dăruit nouă și fiicelor noastre acest dar.

Eugenia urcă treptele spre dormitor, simțindu-se epuizată, dar mulțumită. Când trecu pe lângă camera fetelor, auzi șoapte și chicote și deschise puțin ușa cât să arunce o privire înăuntru. Fetele erau îmbrăcate în cămașă de noapte și discutau despre cavalerii care le invitaseră la vals, pieptănându-și una alteia părul. Chiar și Josephine râdea. Când una dintre fete admiră rochia lui Mary, pe care aceasta o agățase pe ușa de la dulap, Eugenia își ținu

respirația, rugându-se ca Josephine să nu le spună verișoarelor sale că ea o cususe. Ar fi fost extrem de umilitor. Dar Mary o văzu pe Eugenia în prag și fugi spre ea să o îmbrățișeze.

— Mulțumesc, mamă! Mulțumesc mult pentru seara aceasta minunată.

— Cu drag, scumpo. Mi-aș fi dorit doar să fi fost la fel de luxoasă ca pe vremuri. Noapte bună, fetelor.

Eugenia se gândi din nou la David Hunter în timp ce își scoase bijuteriile și își agăță rochia. Ce încercase să-i spună? spusese că dorea să o schimbe din motive egoiste, dar Eugenia știa că dacă ar îndeplini coarda încă puțin, s-ar rupe numaidecât. Îi plăcea să primească atenție și îi făcea plăcere să fie cu el, dar oare mai trebuia să se întâlnească cu el? Se privi în oglindă în timp ce își desprinsese părul, iar gândul de a nu-l mai vedea pe David Hunter o făcu să lăcrimeze.

Resimți patul rece și gol. Perini reci, așternuturi reci, chiar și într-o noapte caldă de iulie. Eugenia fusese atât de veselă în timpul petrecerii, dar acum începu să plângă.

De ce mi-ai făcut una ca asta, Philip? De ce ne-ai implicat pe toți în războiul acela teribil?

Capitolul 26

Lizzie se plimbă prin salonul pustiu adunând paharele pe o tavă pentru a le duce la bucătărie. Lumânările arseseră toate, dar razele lunii încă mai pătrundeau prin uşile de la terasă astfel că avea lumină suficientă ca să vadă ce are de făcut. Munca intensă de pregătire a serii o epuizase deja, dar trebuia să cureţe puțin, căci altfel doamna Eugenia s-ar fi plâns dimineaţă. A doua zi era duminică, iar Lizzie avea jumătate de zi liberă. Ea şi Otis aveau de gând să meargă în oraş după-masă, la prima întâlnire de rugăciune ținută la Biroul pentru Eliberaţi.

Tava lui Lizzie era plină şi nici nu mai văzu alte pahare. Era pe punctul să plece, când Roselle veni dinspre sufragerie.

— Ai pregătit masa pentru micul dejun? o întrebă Lizzie. Farfurii suficiente şi pentru musafiri?

— Da, mamă.

— Du-te să te culci atunci. Vin şi eu imediat.

În schimb, Roselle se puse în prag în uşa ce dădea spre curte, sprijinindu-se de cadru. Privea visătoare, şi nu părea deloc dornică să plece, de parcă încă mai auzea muzica cântând.

— Nu-i aşa că a fost frumoasă seara aceasta? întrebă ea. Nu am mai auzit astfel de muzică până acum. Mi-ar plăcea şi mie să port o rochie la fel de frumoasă precum cea pe care domnişoara Jo a făcut-o pentru domnişoara Mary şi să dansez cu un tânăr chipeş. Întinse mâinile şi făcu o piruetă în faţa uşilor, de parcă ar fi dansat cu cineva.

Lizzie dădu din cap.

— Nici să nu-ţi treacă prin cap, Roselle. Nu merită nici măcar să-ţi doreşti. Scoate-ţi asta din cap.

— De ce? Aş putea să merg şi eu la o seară de dans într-o bună zi. Lumea îmi spune că sunt frumoasă, să ştii.

Lui Lizzie i se întoarse încet stomacul pe dos.

— Cine? Cine îţi spune asta?

— Prietenele mele, Lula și Corabelle.

— Să nu te apuce mândria acum. Nu e nimic mai rău decât o fată frumoasă care se crede mai bună decât alții doar pentru că bunul Dumnezeu a făcut-o așa.

Deși era întuneric, Lizzie văzu pe fața lui Roselle un zâmbet sfielnic, roșindu-se.

— Și dl Daniel mi-a spus că sunt frumoasă.

Pe Lizzie o trecură fiori reci, din cap până-n picioare.

— Când ți-a spus așa ceva?

— În seara asta. La dans.

Lizzie aproape că scăpă tava cu pahare. O, *Doamne, nu... Te rog...* Fu nevoită să se așeze. Se duse spre cel mai apropiat scaun, ceea ce Roselle nu păru să observe, ea continuând să pălăvrăgească.

— Mi-a spus că sunt la fel de frumoasă ca o fată albă și a vrut să danseze cu mine. I-am spus că nu știu să dansez și m-a asigurat că nu e nicio problemă, că mă va învăța el. Așa că m-a invitat afară, chiar acolo pe dalele acelea, ca să mă învețe.

Nu... Doamne, nu...

— Apoi a venit doamna Eugenia și l-a luat și a stricat tot.

Era pentru prima dată când Lizzie îi fu recunoscătoare doamnei Eugenia. Lizzie nu putea să respire, nu putea să vorbească. Simțea ca și cum cineva i s-ar fi pus pe piept, luându-i tot aerul.

— Și mai știi seara aceea când m-am dus sus să văd de rațe, continuă Roselle, și am dat de dl Daniel în bucătărie? M-a întrebat cum mă cheamă și mi-a spus: „Tu chiar ești drăguță”. În seara asta, și-a amintit cum mă cheamă, mamă. A spus că Roselle e un nume foarte frumos pentru o fată foarte frumoasă.

Lizzie așeză tava cu pahare, care i se clătina deja în mâini pe capătul mesei și sări de pe scaun, cuprinsă de furie. Pentru a doua oară în viață înțelegea cum poate cineva să se mânie atât de tare încât să poată face moarte de om. O apucă pe Roselle de umeri și începu să o scuture,

disperată să îi bage mințile în cap.

— Nu! Nu! Nu! Să nu te mai apropii de el, ai auzit? Să nu te mai apropii de el!

— Mamă... nu!

În ochii lui Roselle se putea citi confuzie și teamă. Lizzie își trase fiica în brațe, strângând-o puternic.

— Îmi pare rău, draga mea. Îmi pare rău. Nu plânge... Dar chiar trebuie să nu te mai apropii de dl Daniel. Să nu te mai apropii de el niciodată.

Roselle dădu să se tragă din brațele lui Lizzie, privind-o ca și cum nu ar fi crezut niciun cuvânt din spusele lui Lizzie.

— Acum suntem liberi, nu-i așa? Nu mai suntem sclavi ca să nu îndrăznim să vorbim cu stăpânul – sau să dansăm cu el dacă ne invită.

— Ascultă-mă! Nu trebuie să dansezi cu el. Nu trebuie să faci nimic în afară de a-i servi masa și de a-i spăla hainele. Și să nu crezi niciodată vreun cuvânt din ce îți spune.

Ochii negri, mari ai lui Roselle se umplură de lacrimi, care începură să i se rostogolească pe obraji.

— Am vrut doar să văd cum e să dansez ca domnișoara Mary și ca celelalte fete. Doar o dată, mamă.

— Tu nu ești ca celelalte fete. Dacă vrei să dansezi, atunci găsește-ți pe cineva ca și tine, nu un alb. Și în mod special, nu pe dl Daniel. El e unul dintre bărbații care l-au bătut pe tata, nu îți mai aduci aminte?

— Nu-i adevărat! Spui asta doar pentru că nu îți place de el.

— Întreabă-l pe tata atunci. Îți va spune el. Și știi bine că Otis nu minte. L-a văzut pe dl Daniel în seara aceea cu ceilalți bărbați, luându-l la bătaie pe sărmanul Willy și deschizând focul.

— Otis nu e tatăl meu. Tatăl meu a fost alb, nu-i așa? De asta urăști oamenii albi? Pentru că tatăl meu a fost alb?

— Nu vorbi așa cu mine!

— De asta nu vrei să-mi spui cine e, nu-i așa? Nu vrei să aflu că și el era alb. Se întoarce, dar Lizzie o apucă de braț

și o trase înapoi.

Oricât ar fi fost de supărată, Lizzie tot nu putea să îi spună lui Roselle adevărul. Nu dorea să își amintească propria prostie. Sau rușine. Dar trebuia să îi spună ceva lui Roselle.

— Am să-ți spun un lucru despre tatăl tău, atâta tot. A început să mă curteze cu vorbe dulci, la fel cum o face dl Daniel. Tot îmi spunea cât sunt de frumoasă. Dar mai vezi vreo urmă de tatăl tău acum? A rămas el ca să te iubească pe tine și pe mine și să-ți fie tată ca Otis?

Roselle privi spre pantofii săi rupți, în timp ce lacrimile continuau să-i curgă pe obraji.

— Nu, domnule! Otis ți-a fost tată în toate sensurile cuvântului. Și îmi este și mie un soț bun. Să-ți cauți și tu un bărbat cu teamă de Dumnezeu ca Otis. Cineva care să stea cu tine și să te ajute să îți crești copiii, după ce ți-i face în burtă. Chiar crezi că dl Daniel se va căsători cu o negresă care îi golește oala de noapte în fiecare dimineață?

Roselle suspină.

— Am vrut doar să dansez, spuse ea încet.

— Știu, scumpo. Știu. Dar în lumea aceasta sunt oameni răi care ar profita de tine pentru asta. Lizzie o trase în brațele ei. Înțelegea cum se simțea Roselle. Și ea fusese inocentă și credulă, în urmă cu ani buni, dar finalul fusese crunt pentru ea. Chiar era nevoie de o tragedie ca Roselle să nu mai fie atât de naivă? Lizzie îi dădu drumul fiicei sale și puse din nou mâna pe tavă pentru a o duce la bucătărie.

— Să mergem la culcare. Restul dezordinii mai poate aștepta până mâine dimineață.

Deși era foarte obosită, Lizzie nu putu să adoarmă. Gândurile i se învârteau în cap la fel ca dansatorii din ring, încercând să găsească o soluție pentru Roselle. Nu avea încredere în dl Daniel. Dacă i-ar fi făcut ceva rău fiicei sale, l-ar omorî. Chiar ar face-o. La fel cum ar fi trebuit să îl omoare pe tatăl lui Roselle.

Mult prea curând, cocoșul începu să cânte, iar Lizzie

trebui să se trezească și să pregătească micul dejun, străduindu-se să tragă cumva de mâncare ca să ajungă și pentru musafirii de la Richmond ai doamnei Eugenia.

Mulțumea lui Dumnezeu că o avea acum pe Clara ca ajutor și putea să o lase pe Roselle să doarmă. Lizzie nu dorea să dea ochii cu Roselle. Iar în mod sigur, nu voia ca Roselle să îi servească pe albi în salon.

Duminică după-masă, când munca era gata, toată lumea se pregăti să plece la Fairmont pentru prima întâlnire de rugăciune de la Biroul pentru Eliberați. Lizzie era foarte obosită din cauza nedormitului și și-ar fi dorit să stea acasă ca să doarmă puțin, dar nu dorea să îl supere pe Otis. El, Saul și încă câțiva vorbiseră cu dl Chandler, iar el fusese de acord să îi lase să se întâlnească pe panta cu iarbă de lângă liniile de tren. Chiar a spus că le va citi el Biblia cu voce tare. Lizzie și Clara pregătiră un prânz de picnic simplu pentru familii ca să mănânce după, și toată lumea porni spre oraș. O luară pe drum, deși cărarea prin câmpuri și pe lângă liniile de tren era mai scurtă. Bătrânul Willy dori să vină și el, dar, cum el nu putea să meargă atât de mult, Robert se oferă să îl ducă cu roaba.

— Uite ce priveliște! spuse Otis când trecură pe lângă câmpurile cu bumbac. Bunul Dumnezeu ne binecuvântează cu soare și ploaie ca recolta de bumbac să crească. Plantele erau chiar atât de groase și de verzi, încât de-abia puteai vedea cărăruile printre rânduri.

Dar Lizzie era cu ochii pe Roselle, care mergea în fața lor. Copiii mai mici se înghesuiră în jurul lor încât acum tot grupul arăta ca o cloșcă cu pui în timp ce Roselle făcea pe învățătoarea cu ei și îi puneă să spună alfabetul. Roselle acum era un copil, sărind peste drum ca și cei micuți, iar în clipa următoare voia să poarte rochie de seară și să danseze cu dl Daniel. Lizzie se gândi la ce s-ar fi putut întâmpla noaptea trecută dacă doamna Eugenia nu ar fi intervenit și simți din nou teamă. Ajunse la Otis și îl prinse de braț.

— Otis? Cred că Roselle ar face bine să lucreze cu tine de acum, nu cu mine.

— Adică pe câmp? Dar de ce vrei așa ceva, Lizzie?

— Pentru că doamna Eugenia încearcă să o facă camerista domnișoarei Mary, iar Roselle e prea bună pentru așa ceva. Îmi doresc pentru ea o viață mai bună decât să stea să pieptene o fată răsfățată sau să îi lege corsetul.

— Nu înțeleg nimic. E mai bine să lucrezi pe câmp decât să lucrezi în casă?

Lizzie hotărî atunci să îi spună adevărul.

— Trebuie să o ținem cât mai departe de dl Daniel. Seara trecută a tot vrăjit-o cu vorbe dulci, spunându-i că e drăguță și cerându-i să danseze cu el.

Otis se opri din mers. Se uită la Lizzie.

— De ce ar vrea el să danseze cu o fată de culoare, când ne urăște așa de mult?

— Știi bine ce vrea. Roselle nu înțelege ce se poate întâmpla, Otis. E prea credulă. Nu mai vreau să o știu în conac. Locul e prea mare, iar domnului Daniel îi e ușor să o atragă într-un loc ca să fie singuri. Știu că nu îi va plăcea să lucreze la câmp. Dar e pentru binele ei.

Otis oftă și reluă mersul.

— Ce bine ar fi dacă ar începe iar școala! M-am gândit că poate am putea să îl ajutăm toți pe dl Chandler să o reconstruiască, poate să lucrăm la ea noaptea sau când mai avem o după-amiază liberă. Dar nimeni nu are timp, trebuie semănat grâul și legumele și mai sunt multe altele de făcut. Și știi că nu îndrăznim să ieșim noaptea.

— Ce vom face cu Roselle?

— Adu totul înaintea Domnului, Lizzie. De asta ținem întâlnirea aceasta de rugăciune. Ne vom aduce toate problemele înaintea Domnului.

Dl Chandler stătea în pragul ușii clădirii mici de cărămidă care găzduia Biroul pentru Eliberați, salutându-i pe toți. Totul arăta bine din față, dar când Lizzie se duse în spate, încăperea în care se ținuseră orele se vedea că fusese

incendiată, fiind toată neagră, carbonizată și plină de lemne arse. Atât de mult îi urau albi. Iar Cel de Sus știa că și Lizzie îi ura la fel, pentru faptul că o făceau să se simtă atât de neajutorată. Se simți nevoită să se întoarcă cu spatele la acea priveliște pentru a-și putea stăpâni furia ce creștea în lăuntrul ei ca o buruiănă.

Zeci de alte familii ajunseseră deja, iar Lizzie își puse deoparte aceste sentimente când le văzu și le salută pe Dolly, pe Ida May și pe toți ceilalți care mai lucraseră la Stejarul Alb. Copiii se fugăreau unii pe alții și făceau cu schimbul balansându-se pe liniile de tren și sărind pe traversele de tren până începu timpul de rugăciune. Erau prea mulți oameni dacă începeai să îi numeri, chiar dacă Lizzie ar fi știut să numere.

Otis veni lângă ea, întrerupându-i gândurile.

— Vreau să vorbesc cu dl Chandler despre ceva ce aș vrea să citească din Biblie. Mă întorc imediat și atunci putem începe.

— Stai. Vreau să vin cu tine. Faptul că mulțimea era atât de mare îi dădu lui Lizzie curaj, iar de îndată ce Otis termină de vorbit cu el, Lizzie se hotărî să vorbească și ea cu dl Chandler. Era slab ca un vrej de fasole și trebuia să își ridice privirea ca să îi vadă ochii, care erau palizi ca o cămașă de culoare albastră deschis.

— Domnule Chandler? Trebuie să începem din nou școala cât mai repede. Pe copiii noștri nu îi interesează dacă e gata sau nu. Nu îi deranjează dacă stau pe iarbă. Dar trebuie neapărat să învețe să scrie și să citească.

— Îmi pare rău, dar încă nu au sosit noile manuale. Și nu avem învățător.

— Nu ați putea să o chemați din nou pe domnișoara Hunt? Vă rog mult. Numai așa ar putea și copiii mei să aibă o viață mai bună. Cu fiecare zi în care școala e tot închisă, sunt nevoiți tot mai mult să lucreze pe plantație și se învață tot mai mult cu sclavia, în loc să învețe cum să fie liberi.

— Înțeleg, dar...

— Am auzit-o pe doamna Eugenia spunând că vrea să o facă pe Roselle camerista fiicei sale răsfățate. E suficient că trebuie să îi golesc oala de noapte, nu vreau ca și fiica mea să trebuiască să facă asta toată viața. Dacă Roselle și băieții nu vor merge la școală, vor rămâne sclavi, indiferent de ce spune legea, indiferent de cine a câștigat războiul. Vă rog să deschideți din nou școala. Vă rog!

Dădu din cap și își duse pumnul la gură, ca și cum ar fi căzut pe gânduri. Ea văzu în ochii lui milă, iar asta îi dădu speranță.

— Lasă-mi puțin timp de gândire, Lizzie. Acum, știu că Otis vrea să începem întâlnirea.

— Da, domnule. Mulțumesc, domnule.

Otis ajunsese în vârful mobilei și stătea acum în fața grupului, ridicând mâinile pentru a face liniște. Lizzie fu cuprinsă de un fior de teamă. Se grăbi spre el și îi șopti:

— Parcă ai spus că nu vei predica.

— Nu voi predica. Nu fac decât să deschid această primă întâlnire. Du-te și ține-mi și mie un loc. Vin imediat.

Lizzie se duse înapoi și se așeză pe iarba încălzită de razele soarelui. Jack se urcase în poala ei, iar ea își duse brațul pe umerii lui Rufus când și acesta se lăsă pe ea. Roselle stătea în fața lor cu prietenele ei.

— L-am rugat pe dl Chandler să ne citească ceva din Biblie, spuse Otis când într-un final mulțimea se liniști. Ceva ce îmi amintesc că citea și tata. Apoi, vom putea să ne rugăm pe rând și să vorbim cu Domnul.

Dl Chandler încă mai răsfoia Biblia când se duse lângă Otis. Paginile erau subțiri precum foile de ceapă și foșneau în bătaia vântului.

— Cred că am găsit versetele pe care Otis vrea să le citesc, începu el. Este vorba de două pasaje pe care le-a pus împreună. Primul este din Psalmul 126, iar celălalt este din Galateni. Își dresе glasul și începu să citească cu accentul său de yankeu, vorbind suficient de tare încât să îl audă toată lumea. „Când Domnul a adus înapoi pe prinșii

de război ai Sionului, parcă visam. Atunci gura ne era plină de strigăte de bucurie, și limba de cântări de veselie. Atunci se spunea printre neamuri: «Domnul a făcut mari lucruri pentru ei!»,..

Cineva din adunare începu să strige: „Amin!”, iar dl Chandler ridică privirea zâmbind.

— „Da, Domnul a făcut mari lucruri pentru noi, și de aceea suntem plini de bucurie”, continuă el. „Cei ce seamănă cu lacrimi, vor secera cu cântări de veselie. Cel ce umblă plângând, când aruncă sămânța, se întoarce cu veselie, când își strânge snopii”.

— Mulțumim, Doamne! strigă cineva. Paginile Bibliei foșniră din nou când dl Chandler le întoarse, căutând al doilea pasaj.

— „Ce seamănă omul, aceea va și secera. Cine seamănă în firea lui pământească va secera din firea pământească putrezirea; dar cine seamănă în Duhul va secera din Duhul viața veșnică. Să nu obosim în facerea binelui; căci, la vremea potrivită, vom secera, dacă nu vom cădea de oboseală”.

— Acestea sunt pasajele pe care le-am dorit, spuse Otis. Mulțumesc, domnule. Trase aer în piept și începu să vorbească mulțimii cu aceeași voce calmă, echilibrată, cu care vorbea când le spunea povești copiilor sau când se ruga. Toți cei de aici știți că dacă semănăm semințe de bumbac în pământ, vom culege bumbac. Dacă semănăm porumb, crește porumb. Și după cum spunea versetul, dacă semeni ură an după an, culegi război, ca cel pe care abia l-am încheiat. Știu că poate vă gândiți că singurele semințe pe care noi, sclavii, le primim sunt munca grea, durerea și suferința. Dar dacă I le dăm lui Dumnezeu, El poate să facă un miracol sub acel pământ. O vedem în fiecare zi. Pui o sămânță mică și crește o plantă mare, verde, cu flori și frunze și bumbac. Noi nu o putem face singuri. Trebuie să ne încredem în Cel Atotputernic. Dar astăzi putem lua toată suferința și să i-o dăm lui Dumnezeu. Știți ce vom culege la

vremea potrivită? Bucurie! Atunci vor putea să ne dea foc la școală și să ne ia totul, dar nu ni-L vor putea lua pe Iisus. El este cu noi, iar El ne-a promis o viață mai bună cu El în cer într-o zi. Astăzi suntem aici ca să ne rugăm și să aducem toate încercările înaintea Lui. Dar nu semănați semințele urii. Predați-i lui Iisus lacrimile voastre și într-o zi veți culege bucurie!

Toate aceste cuvinte îi veniră lui Lizzie ca un șal călduros pe umeri într-o zi friguroasă. Își dorea să fi putut să creadă și ea în Iisus la fel ca Otis, dar uitase de mult cum să mai creadă. Chiar și așa, rugăciunea ei pentru acea zi era: *Ține-o în paza Ta pe Roselle. Ocrotește-o Tu. Nu lăsa să i se întâmple nimic rău.*

Otis veni și se așeză lângă ea, apoi se întoarse și spuse:

— Și încă ceva. Nu uitați că Iisus a spus că trebuie să ne rugăm și pentru dușmanii noștri.

Să se roage și pentru dl Daniel? Sau pentru tatăl lui Roselle? Lizzie nu putea să facă așa ceva. Cuvintele i s-ar opri în gât de parcă ar încerca să înghită un pumn de făină.

Toți cei prezenți își plecară capetele și începură să se roage. Acum câte unul se ruga cu voce tare, apoi se rugau cu toții deodată sau, la un moment dat cineva începea să cânte o cântare.

Și, deși strigătele lor păreau triste și rugătoare la început, programul se încheie exact cum promisese Otis, cu muzică, râsete și bucurie. Majoritatea aduseseră și mâncare cu ei, așa că se răspândiră peste tot pe iarbă și împărțiră merindele între ei ca la un picnic mai mare.

Dl Chandler intră în clădire pentru a-i lăsa să se închine singuri, dar puțin mai târziu în acea după-amiază, ieși din nou afară și se poziționă în vârful mobilei pentru a atrage atenția tuturor.

— Vă rog să nu plecați încă. Am de făcut un anunț. Așteptă până ce mulțimea făcu liniște. După cum știți, este sarcina mea să mă ocup de sclavii eliberați – adică de voi toți – să veghez asupra intereselor voastre și să mă

îngrijesc de nevoile voastre. Astăzi aş vrea să vă cer iertare pentru că nu m-am descurcat prea bine. Cu ceva timp în urmă, câţiva dintre voi au încasat o bătaie plină de ură în pădure şi doi oameni buni au murit împuşcaţi. Sunt hotărât să fac dreptate pentru voi toţi, mai ales pentru cei doi oameni ucişi. Dar nu pot să o fac fără ajutorul vostru. Am discutat cu autorităţile din Richmond despre aceste acte de violenţă şi mi s-a spus că nu se pot face anchete fără martori. Aş vrea să vă rog pe toţi cei care aţi fost acolo în acea noapte, pe toţi cei care aţi fost răniţi, să veniţi la mine să discutăm. Va trebui să îmi spuneţi tot ce vă mai amintiţi. Dacă voi putea pune cap la cap toate informaţiile pe care mi le veţi da, vom avea mai multe şanse să îi găsim pe cei responsabili şi să îi predăm justiţiei.

— Cuvântul nostru nu va fi luat niciodată de bun, spuse bătrânul Willy, dând din cap. Mai ales împotriva cuvântului unui alb.

— Îi voi vâna pe toţi cei din Biroul pentru Eliberaţi până în Washington, până se va face dreptate. E datoria mea. De asta s-a şi înfiinţat acest birou. Aşa că, vă rog pe cei care aţi fost acolo, să veniţi să staţi de vorbă cu mine.

— Îi vei spune că a fost dl Daniel? îi şopti Lizzie lui Otis. Acesta nu răspunse nimic.

— Şi încă ceva, adăugă dl Chandler. Mi-am dat seama că am permis unui grup de oameni rău intenţionaţi să mă împiedice să văd una dintre cele mai mari nevoie ale voastre – educaţia copiilor voştri. Îmi pare rău. Vă rog ca de mâine dimineaţă să îi trimiteţi aici la şcoală. Vom ţine lecţiile chiar aici afară, unde stăm acum sau, dacă plouă, în biroul meu. Deci de mâine şcoala va fi din nou deschisă oficial.

Rufus se așezase alături de Lizzie, dar sări în picioare, prea entuziasmat ca să mai stea jos.

— Ai auzit, mamă? Avem din nou şcoală! sări Jack şi se luară de mâini şi începură să dănţuiască chiar acolo pe iarbă.

Otis o luă pe Lizzie de mână, strângând-o cu putere.

— Vezi? Domnul deja ne răspunde la rugăciuni.

— Ce zici să-i spui și despre situația domnului Daniel și a prietenilor săi?

— Trebuie să mă rog mai întâi. Dreptatea nu e totuna cu răzbunarea și trebuie să mă asigur că procedez dintr-o motivație bună. Știu că am văzut calul domnului Daniel acolo. Dar nu știu dacă el îl călărea. Și nu știu dacă el a fost cel care i-a împușcat pe oamenii aceia.

— Dl Chandler a spus că toți trebuie să spunem ceea ce știm.

— Dar dl Chandler nu înțelege cum stau lucrurile aici în Sud. Dacă acuzăm un alb în față, există șanse mari ca albul să rămână în libertate – iar noi să fim omorâți.

— Dar nu e corect.

— Până nu ajungem în cer, nu va exista dreptate, Lizzie dragă.

Luni dimineată, Lizzie le servea albilor micul dejun în salon, când Eugenia se uită în jur și întreabă:

— Unde e Roselle? Trebuie să meargă sus în camera lui Mary când terminăm. E timpul să învețe cum să devină camerista lui Mary. *Nu, doamnă!* vru să spună Lizzie. *Trebuie să învețe să scrie și să citească.* Își mușcă limba, ca să nu spună asta cu voce tare, apoi răspunse încet:

— Roselle nu e aici, doamnă. A mers la școală de dimineată.

— Minți! spuse dl Daniel. Părea atât de furios, de parcă scotea flăcări pe nări. Știm din surse sigure că școala e închisă.

— E adevărat, spuse Lizzie, speriată și fericită în același timp. Dar școala tocmai s-a deschis din nou. Astăzi este prima zi. Riscă să arunce o privire spre domnișoara Josephine și văzu că aceasta se abținea să nu zâmbească.

La auzul acestor vorbe, doamna Eugenia păru ca o femeie căreia tocmai i se furase ceva și nu știa încotro să se îndrepte.

— Să înțeleg că și celelalte două fete noi au mers la școală? întrebă ea. Cum le cheamă?

— Vă referiți la Annie și Meg? Da, doamnă, și ele s-au dus la școală.

Lizzie se întoarse repede și duse platoul gol în bucătărie ca să-și ascundă zâmbetul. Când ajunsese în bucătărie, îi spuse Clarei despre reacția albilor și se puseră amândouă să râdă. Clara numai ce terminase de bătut untul din smântână laptelui de la noua lor vacă și îl presa acum în formele de unt.

— Te-ai fi gândit că se va bucura că are din nou unt și frișcă în ceai. A zis ceva legat de asta?

Lizzie dădu din cap.

— Nu sunt niciodată mulțumiți. Dna Eugenia cu cât primește mai multe și cu cât lucrurile îi seamănă cu felul în care au fost odată, cu atât vrea mai mult. Lizzie luă o găleată pentru a pompa niște apă pentru spălatul vaselor. Îi vedea pe Otis și pe ceilalți pe câmpul de bumbac, iar în partea stângă, în depărtare, vedea răsadurile de porumb verde care se ridicau din pământul întunecat. Îi spusese lui Otis că era gata să îl ajute. Fusesse și ea o lucrătoare de câmp ca și mama ei, înainte de a se muta la conac și, în anumite privințe, încă își mai dorea să fie, mai ales acum că nu mai era supravegheată de cineva plesnind din bici. Dar Otis nici nu voia să audă de așa ceva.

— Copilul ăla va începe să dea din picioare înainte să apuci să-ți dai seama, spusese el, apăsându-și mâna pe mijlocul ei. Stai numai în conac unde măcar mai poți să stai jos din când în când și poți să te mai adăpostești de soare.

Nici Rufus și Jack nu trebuiau să lucreze la câmp. Lizzie zâmbi, amintindu-și de privirile lor când duceau cărțile câștigate de la domnișoara Jo la școală ca să le arate și celorlalți. Nu, domnule, Lizzie nu avea de gând să o lase pe doamna Eugenia sau pe dl Daniel să îi strice ziua. Avea să adune toate aceste semințe pe care ei le aruncau în ea și avea să le dea Domnului Iisus ca să poată să fie

preschimbate în bucurie.

Capitolul 27

3 iulie 1865

Copiii lui Lizzie erau din nou la școală. Josephine se bucură când auzi veștile la micul dejun, deși avea să îi fie dor să le mai țină lecții. Fuseseră niște elevi inteligenți, ageri, dornici să soarbă tot ce îi învăța. Ea se întreba acum pe cine găsisese Alexander ca să le țină lecțiile și se întristă puțin că nu era ea acea persoană. Bineînțeles, era cu neputință să facă un lucru atât de scandalos. Mama mai degrabă ar fi expulzat-o în Richmond decât să îi permită să devină o învățătoare de rând, cu atât mai puțin la o clasă plină de negrotei.

Acum ziua toridă de iulie îi stătea lui Josephine în față, interminabilă și la fel de lungă și de fără rost ca și toate celelalte. Îi era dor de zilele pe care le petrecuse acasă la doamna Blake, când învățaseră cum să gătească împreună și când Josephine învățase să lucreze grădina dimineața, înainte ca soarele să dogorească prea tare. Acum singura sa plăcere vinovată era să coase. Hotărâse să încerce să își modifice o fustă și un corsaj pentru ea la două dintre rochiile sale uzate.

— Dacă va trebui să mă întrețin cu pețitori, voi avea nevoie de ceva frumos pe mine, îi spusese Jo mamei sale pentru a o îmbuna. Cu toate astea, nu îndrăznea să scoată acul și ața prea des, să se arate încântată de muncă, să nu o supere pe mama.

În acea după-amiază, Jo stătea în salon cosând un tighel lateral, materialul de tafta alunecându-i și foindu-se printre degete, când îi văzu pe copii întorcându-se de la școală. Băieții se fugăreau unul pe celălalt în joacă; fetițele se agitau în jurul lui Roselle asemeni păsărilor colibri. Jo lăsa deoparte lucrul din mână și merse afară ca să vorbească cu ei, punându-se în pragul ușii din spate pe când ei o luară fuga spre curte. Le auzi pe Lizzie și pe Clara lucrând în

bucătărie și simți miros de cartofi dulci copti.

— Cum a fost la școală? Aveți o învățătoare nouă? îi întreabă Josephine.

— Astăzi am făcut cu dl Chandler, spuse Jack în timp ce sărea când sus, când jos pe coridorul lambrizat. Dar cu el nu e la fel ca și cu domnișoara Hunt.

— A spus că poate vechea profesoară se va întoarce, adăugă Rufus. Dar cel mai mult ne-a plăcut cum ne-ați predat dumneavoastră, domnișoară Jo.

Își trecu mâna prin părul stufos al lui Rufus.

— Frumos din partea ta să spui asta, dar eu nu sunt o învățătoare adevărată. Se bucură că copiii se simțeau liberi să discute și chiar să râdă cu ea după ce lucraseră cu toții împreună. Îi era dor să mai stea cu ei și chiar luă în calcul să îi angajeze să mai ajusteze alte câteva porțiuni din pământurile plantației unde iarba crescuse prea mult, doar pentru a mai petrece timp cu ei. Dar mersul la școală era mult mai bun pentru ei decât munca de grădină.

Copiii se făcură nevăzuți, iar ea fu pe punctul de a merge înăuntru când Roselle o strigă:

— Domnișoară Josephine, stați puțin.

Roselle îi luă ambele mâini într-ale sale și îi strecură în ele o bucățică de hârtie, strângându-i-o în pumn.

— Dl Chandler m-a rugat să vă dau asta, îi șopti ea.

În timp ce Roselle o și luă în grabă spre bucătărie, Josephine se uită în palmă și văzu un bilețel împăturit pe care scria cu litere mari: PENTRU DOMNIȘOARA WEATHERLY. Jo se uită în jur, apoi se duse repede pe terasă, pe partea cu casă, pentru a-l citi. Inima îi bătea atât de tare, de parcă ar fi fugit în jurul casei, și nu s-ar fi plimbat agale. Găsi un con de umbră și se propti de balustrada proaspăt vopsită, cu spatele spre casă. Scrisul lui Alexander era la fel de înalt, de subțire și de unghiular ca și el, iar asta o făcu să zâmbească. Își și imaginează ochii săi albaștri și favoriții săi șateni pufoși și parcă auzi accentul său de yankeu când începu să citească:

Draga mea Josephine.

Putem să ne întâlnim? Aș vrea să mă asigur că nu ți-am provocat probleme în familie și... ei bine, adevărul gol-goluț e că mi-e dor să stau de vorbă cu tine. Mâine voi fi la casa din copac, puțin după răsărit, la fel ca data trecută. Apoi, tot așa și poimâine, în cazul în care nu vei putea veni mâine din vreun motiv. Sau poți să îmi scrii un bilețel oricând dorești și să o rogi pe Roselle să mi-l aducă. Aștept cu nerăbdare răspunsul tău.

Cu drag.

Alexander Chandler

Trebuia să arunce scrisoarea. Nu, trebuia să o ardă ca să nu o găsească nimeni. În schimb, o puse în buzunar, unde putea să o mai atingă din când în când.

Tot restul zilei, Josephine se gândi la propunerea lui și analiză toate motivele pentru care nu ar fi trebuit să meargă. Trebuia să îi transmită un mesaj prin Roselle, în care să îi explice promisiunea pe care i-o făcuse surorii ei și faptul că nu mai avea rost să continue această prietenie. Dar în următoarea dimineață, Jo fu trează ca laptele înainte de cântatul cocoșului și, după ce se asigură că Mary dormea buștean, își luă hainele în camera oaspeților ca să se îmbrace acolo. Nu își mai făcu timp să își prindă părul, lăsându-l să cadă despletit pe spate, ca să poată spune că a fost la closet în cazul în care cineva ar fi prins-o afară.

Aerul se încălzise deja când ea se strecură pe ușa din spate și o porni în grabă spre casa din copac. Nu va sta mult, își spuse. Doar atât cât să îl întâlnească.

Alexander stătea deja sub casa din copac, așteptând-o. De îndată ce o văzu, zâmbi și alergă ușor pe cărare spre ea, cu mâinile întinse.

— Josephine! Mă bucur tare mult că ai venit. Ea simți nevoia irațională de a fugi în brațele lui și de a-l strânge puternic. În schimb, îi întinse mâinile și i le luă într-ale ei,

strângându-le ușor înaintea să i le lase. Speră ca el să nu îi spună lucruri ciudate cum ar fi că îi fusese dor de ea. Îi era teamă de ce ar fi putut să îi răspundă, așa că se grăbi să vorbească prima.

— Nu pot să stau mult. I-am promis surorii mele că nu mă voi mai întâlni cu tine niciodată, iar acum deja îmi încalc promisiunea. Privi înapoi, hotărâtă să fie în gardă de data aceasta. Și nu dorea să îl mai lase pe Alexander să o ia de mână oricâtă căldură, putere și plăcere ar fi simțit.

— Ți-am făcut probleme cu familia?

Jo dădu din cap.

— Am convins-o pe Mary să nu spună nimic, dar a trebuit să îi promit că nu mă mai întâlnesc cu tine. În acea dimineață nu adia nicio briză. Auzi vaca cea nouă mugind în grajd, așteptând să fie mulsă, cocoșul cântând pentru a primi mâncare.

— Ce mai faci, Josephine?

— Bine, mulțumesc. Cuvintele îi ieșiră mai pompos decât intenționase, dar se afla într-o asemenea stare de confuzie, încât nu știu ce să spună sau cum să o spună. Nu mai putem fi prieteni, Alexander. Vreau să spun că eu te voi considera întotdeauna un prieten, dar nu mai putem să ne întâlnim. Am venit astăzi pentru că am vrut să îți spun că asta nu e din cauza a ceva ce ai spus sau pentru că aș fi supărată pe tine, ci... ei bine, pentru că...

— Sunt yankeu.

— Da. Și bărbat. Nu știu cum se procedează în zona din care vii tu, dar pe aici nu se cade ca un tânăr și o tânără, ambii necăsătoriți, să stea singuri fără o însoțitoare.

— Te asigur că intențiile mele sunt onorabile.

— Știu. Nu mă îngrijorez în privința asta. Dar venind aici îmi risc reputația. Asta era. Acum o spusese deschis. Ea risca și mai multă confuzie și tristețe dacă continua să se mai întâlnească cu el deoarece între ei o prietenie era imposibilă. Și chiar risca să se atașeze și mai mult de el decât o făcuse deja.

— Ce ai mai făcut? Cum ai mai avansat cu munca? Îl întrebă.

— Sunt sigur că ai auzit că am redeschis școala.

— Da. Copiii au fost foarte încântați de asta. Nu știam că s-a restaurat clădirea.

— Nu s-a restaurat încă. Dar am decis să ținem lecțiile afară dacă tot e vreme bună. Nu este idealul, dar e mai bine decât nimic.

— Ce te-a făcut să te răzgândești?

— Servitoarea voastră Lizzie m-a implorat să o redeschidem - și are dreptate. Singurul mod în care generația viitoare de sclavi eliberați va putea avea un viitor mai bun este prin primirea unei educații.

— Roselle mi-a spus că lecțiile copiilor le ții chiar tu.

— Recunosc că sunt un profesor groaznic. Am scris Societății Misionare și i-am rugat frumos să o trimită pe domnișoara Hunt sau pe altcineva cât mai repede, dar tot va dura câteva săptămâni. Așa că mă întrebam... există vreo posibilitate ca să vii tu să ții orele între timp? Știu că te-am mai întrebat și înțeleg de ce a trebuit să refuzi, dar...

— Nu s-a schimbat nimic de atunci. Mai aruncă o privire spre cărare. Spre deosebire de femeile pe care le știi tu din Nord, eu nu am libertatea de a pleca unde vreau sau de a face ce doresc. Așa este pe aici. Îmi pare rău.

— Și mie îmi pare rău. Am o grămadă de treburi la birou de care trebuie să mă ocup și nu le voi putea termina atât timp cât trebuie să țin și lecții. Trebuie să mă duc la Richmond, întâi de toate. O bună parte din treaba mea e să le fac dreptate sclavilor eliberați, așa că încerc să organizez o anchetă cu privire la bătaile care au avut loc, la cele două crime și la incendiere. Școala e proprietatea guvernului, iar cei care au dat foc școlii trebuie predați justiției.

Josephine nu știe ce să spună. Bănuia că Daniel era unul dintre cei responsabili pentru acel incendiu și pentru bătaile din pădure. Ceea ce făcuse el și ceilalți era greșit, dar nu voia ca yankeii să îi trimită la închisoare. L-ar putea judeca

pentru crimă? L-ar putea spânzura? Ce s-ar alege de Stejarul Alb?

Jo realizează că nu trebuia să fie acolo. Nu trebuia să stea de vorbă cu un yankeu. Prin aceasta era lipsită de loialitate față de familia sa și față de cauza Sudului.

— Ai mai vrut să-mi spui ceva? Întrebă ea, îndepărtându-se cu un pas de el. Nu pot să lipsesc mult. Nu ar fi trebuit să vin, de fapt, dar... Dar dorise să îl vadă. Îi fusese dor de el. Faptul că se afla acolo era ceva greșit din toate punctele de vedere, totuși ea se gândea la Alexander în fiecare zi, se gândea la el când stătea în pat noaptea. În seara cu dansul își dorise în mod prostesc ca el să intre pe ușă, înalt și chipeș, și să o invite la vals. Își imaginase că cel cu care valsase era Alexander, și nu Henry Schreiber.

— Înțeleg, spuse el. Întrucât nu avem prea mult timp, am vrut să te întreb și dacă mai ești supărată pe Dumnezeu și dacă încă nu te mai poți ruga.

— Îl evit total pe Dumnezeu, spuse ea, privindu-și picioarele și pantofii pe care îi primise de la el. Merg la biserică cu familia pentru că așa mi se cere, dar nu fac decât să respect ritualul. Se mai îndepărtă cu un pas de el. Poate că dacă ar fi făcut așa, tot câte un pas, nu ar fi fost atât de dureros momentul în care i-ar fi întors spatele și ar fi plecat.

— Ai încercat să ții la Dumnezeu? Să te înfurii? Să îi spui ce gândești?

Ea râse scurt.

— Încep doar să fac asta cu oameni în carne și oase, cum ar fi Harrison Blake. Am început și să îi mai dau replici mamei uneori - un lucru pe care nu l-aș fi îndrăznit înainte să te cunosc pe tine. Dar încă nu am curajul să țin la Dumnezeu.

— Nu trebuie să ții efectiv, spuse el râzând. Doar vorbește cu El liber, așa cum facem noi tot timpul.

— El nu îmi răspunde la întrebări la fel de răspicat ca tine. Ridică privirea spre el, iar zâmbetul lui larg o făcu să

surâdă. Te-ai comportat ca și purtătorul Lui de cuvânt și mi-ai dat o groază de lucruri la care să mă gândesc. Îți sunt recunoscătoare.

— Îți stă tare bine cu părul lăsat așa, spuse el încet. Mi-a fost dor de tine, Josephine. Nu îți dezlipise privirea de la ea de când ajunsese. Ea închise ochii, tânjind să îi spună că și ei îi fusese dor de el, dar nu avea niciun rost. Prietenia dintre ei era imposibilă. Iar orice altceva, mai mult decât o prietenie, era de-a dreptul scandalos.

— Trebuie să plec. Îmi pare rău. Mă simt prost că mi-am încălcat promisiunea față de Mary.

— Așteaptă! îi atinse mâna, iar ea îl lăsă să i-o ia. Își ținea capul în jos, ascunzându-și lacrimile pe care nu dorea ca el să le vadă. Putem măcar să ne scriem? Asta nu ți-ar încălca promisiunea, nu-i așa? Am putea să ne trimitem scrisori prin Roselle.

— Nu am hârtie. Am folosit-o pe toată când le trimiteam scrisori fraților mei în război. Știu că sună ca o scuză proastă, dar chiar așa a fost.

— Atunci am să-ți trimit eu niște hârtie. Și cerneală, dacă ai nevoie. Le voi trimite chiar azi, după-masă. Te rog, Josephine. Ai putea să mă întrebi ce vrei în scrisori, iar eu voi încerca să îți răspund. Trebuie să știi cum o mai duci.

Nu trebuia să accepte să îi scrie. Dar dacă astăzi și-ar fi luat la revedere și ar fi plecat, putea să nu îl mai vadă niciodată, să nu mai vorbească cu el niciodată și nu suporta acest gând.

— Poate că am putea încerca o perioadă.

Chiar și asta îi părea un lucru necinstit. Trebuia să o facă în secret, pentru că mama ar fi dorit să afle de unde avea hârtie și pentru cine scria scrisori. Dar Josephine nu putea nega faptul că se simțea ușurată, acum că găsise o cale de a întreține prietenia cu el.

— Mulțumesc, Josephine. Și cuvintele lui sunară ca un oftat de ușurare.

Înainte să o lase, îi strânse mâna.

— Și încă ceva... spuse el când ea dădu să plece. Se întoarse și se uită la el. Dă-i încă o șansă lui Dumnezeu.

Josephine parcurse drumul spre casă fără să fie văzută și se așază la măsuța de toaletă din dormitor, aranjându-și părul, când Mary se trezi. Se duseră să ia micul dejun împreună, dar Jo evită privirea surorii ei, sigură că aceasta i-ar putea citi în ochi vinovăția. Sau poate fericirea.

— Am vești bune, fetelor, anunță mama la micul dejun. Le-am invitat pe doamna Schreiber și pe doamna Gray la ceai astăzi. Aș vrea ca amândouă să fiți prezente, bineînțeles, și să le faceți pe musafirele noastre să se simtă bine-venite. Fiii lor ar fi niște partide foarte bune, după cum bine știți. Josephine se uită la vârful mesei, încercând să își stăpânească o tresărire ascendentă de panică. Tatăl său îi explicase odată cum el și alți bărbați au vânat niște fazani făcându-i pe sclavi să se miște într-un tufiș în cercuri tot mai strânse, hăituind păsările în calea vânătorilor. Acum și ea se simțea ca una din acele păsări neajutorate. Mama ei era o femeie puternică, hotărâtă. Planurile ei nu lăsau loc de scăpare.

— Dar... dar Joseph Gray e aproape cu zece ani mai mare ca Mary, îi scăpă lui Josephine. E mult prea tânără pentru el.

— În august voi face șaptesprezece ani. Obrajii lui Mary erau roșii ca niște mere coapte. Petrecuse mult timp cu Joseph în seara dansului, iar Jo își dădea seama că deja prinsese drag de el.

— Mary are vârsta numai bună, spuse Eugenia. Și, după cum știi, și tatăl tău a fost cu câțiva ani mai mare ca mine. Tinerii din comunitatea noastră sunt pregătiți să se așeze la casa lor, acum că s-a terminat războiul. Nu ne permitem să mai așteptăm.

— De ce nu o spui direct, mamă: Eu am douăzeci și doi de ani, nu strălucesc de frumusețe și sunt deja fată bătrână. Continuă și caută-i lui Mary un soț, dar pe mine te rog să mă lași în pace.

— Să te las în pace? Ca să faci ce, scumpo? Mama încă își menținea acel ton plăcut, dar Josephine auzise nuanța tăioasă din vorbele sale. Ai de gând să te adâncești în religie ca mătușa Hatie, să citești toată ziua din Biblie și să ții morală? Știu că nu mă crezi, dar să fii stăpâna propriei tale case, să crești copii și să ai alături un bărbat bun care să îți poarte de grijă îți aduce multe satisfacții. Puține alte variante ți-ar aduce aceleași satisfacții.

Josephine știa că era adevărat. Se gândi la drumul lung și însingurat pe care o porneau fetele bătrâne și nu văzu nimic – nici urmă de casă proprie, ci o condamnare la a depinde de bunăvoința familiei pentru sprijin până în ultima zi. Alexander îi repetase mereu că războiul o eliberase și, chiar dacă asta era adevărat pentru femeile din Nord, nu era adevărat și pentru ea.

— Ce părere ai despre Henry Schreiber? Ai vorbit cu el în seara dansului, nu-i așa?

— Pare destul de plăcut. Nu prea am avut timp să îl cunosc mai bine.

— Pentru asta este curtarea. Ai putea măcar să îi dai o șansă înainte să te dai bătută. Iar un prim pas ar fi prin a fi amabilă cu mama lui.

Henry era unul din prietenii lui Daniel, unul dintre bărbații care îi atacaseră pe Otis și pe Willy și care dăduseră foc la școală. De dimineață Alexander îi amintise că în acea noapte doi negri au fost uciși. Oare ea și Mary se vor căsători până la urmă cu niște ucigași? Oare se va uita toată viața la soțul ei și se va întreba dacă era capabil să ucidă un om nevinovat – și să nu aibă curajul să-l întrebe deschis?

— Și, te rog, Josephine, încheie mama, nu vreau să-ți mai aud ideile radicale cum că vrei să faci muncă de grădină, să gătești sau să coși.

La ceaiul din acea după-amiază, Josephine se simți ca un bibelou în vitrină. Mai participase și înainte de război la astfel de ceaiuri, care avuseseră același obiectiv: de a

prinde în cursă un soț – asta nu se schimbase. Dar războiul o schimbase pe Josephine. Își regăsea acum glasul și tânjea să spună ce gândește, să își găsească ea un soț sau să aleagă să nu se căsătorească deloc. Dar rămase tăcută, modestă, făcând ce se cuvenea de dragul mamei și al lui Mary. O parte din pământul familiei Schreiber se alipise de plantația Stejarul Alb, iar după cum auzea Josephine, Daniel și Henry complotau pentru a crea un imperiu prin combinarea familiilor lor și a celor două plantații. Ea nu avea voie să stea în calea planurilor fratelui său, refuzând o propunere de căsătorie.

După-amiaza aceea păru interminabilă pentru Josephine. Când Roselle se întoarse de la școală cu provizii de hârtie și cerneală pentru ea, se duse sus și se ascunse în sufragerie și începu să îi scrie lui Alexander.

Dragă Alexander.

Nu înțeleg cum poți să crezi că Dumnezeu a îngăduit războiul pentru a mă elibera și pe mine, așa cum i-a eliberat pe sclavi. Mama s-a lansat într-o campanie de a mă mărita bine, o campanie căreia eu îi sunt împotrivă. Dar nici alternativă, cea de a rămâne fată bătrână, nu mi se pare mai atractivă. Eu nu sunt ruptă din stele ca sora mea, nu visez la o poveste de dragoste cu un tânăr chipeș și înstărit – nu că cei din comunitatea noastră ar fi prea bogați în perioada asta. Și chiar dacă am protestat și am spus că nu îmi pasă dacă mă căsătoresc sau nu, adevărul este că să ajung fată bătrână ar însemna să duc o viață de singurătate, având în vedere că femeile singure sunt pendulate de la o rudă la alta tot restul vieții, devenind o prezență sumbră, lipsită de putere în fiecare gospodărie nefericită pe care o vizitează.

M-ai întrebat ce îmi doresc pentru viața și pentru viitorul meu și încă nu înțeleg întrebarea. Nu știi că eu nu sunt liberă să vreau ceva pentru mine, mai mult decât erau sclavii liberi să viseze la viitorul lor înainte de război? Măcar

dacă ai putea să îmi explici la ce te refereai...

Se opri. Oare tonul era prea dur, lăsa să transpară că cere prea mult? Îi veni dintr-odată în minte imaginea lui Alexander uitându-se la ea de dimineață și spunând: „Îți stă foarte bine cu părul lăsat așa”. Își stăpâni cu greu lacrimile și continuă să scrie.

Îmi pare rău dacă par mai tăioasă, dar sunt foarte confuză. Viitorul pe care mi-l doream odată, care presupunea să mă căsătoresc și să am o familie pare de neacceptat acum, dar nu-mi surâde nici alternativă. Aș aprecia enorm un sfat de înțelepciune din partea ta.

*Cu drag.
Josephine*

În dimineața următoare trimise scrisoarea prin Roselle și primi alta înapoi:

Draga mea Josephine.

Simt frustrarea ta și sentimentul pe care îl ai că ești prinsă într-o cursă. Ți-aș sugera să iei în calcul o a treia alternativă, care nu presupune nicio căsătorie aranjată cu cineva pentru care nu ai sentimente, și nici celibatul. Este o opțiune care ar putea să ți se pară imposibilă pentru moment, dar care poate fi realizată cu ajutorul lui Dumnezeu. Aceasta ar fi să te căsătorești cu un bărbat pe care îl iubești și să vă creați o viață nouă împreună ca parteneri, așa cum Dumnezeu a conceput lucrurile atunci când a făcut-o pe Eva „os din oasele lui Adam, carne din carnea lui”.

Înțeleg că dorința de a face pe plac familiei și de a accepta

o alianță cu un bărbat ales de ei e puternică și bine înrădăcinată. Dar adevărul e că Singurul pe care suntem datori să îl mulțumim este Dumnezeu. Intențiile mamei tale

sunt onorabile în ideea că își dorește să te știe cu o situație sigură care te va scuti de multe griji. Dar dacă noi îl slujim pe Dumnezeu și îl onorăm, El ne-a promis că se va ocupa de toate nevoile noastre. Aceasta este chiar definiția credinței – mersul prin speranță, cu încredere în ce nu putem vedea sau controla.

Așa că te chem să aduci situația ta înaintea lui Dumnezeu, să i te confesezi așa cum ai făcut-o cu mine și să îi ceri îndrumare și să găsești care e voia Lui. El îți va arăta ce să faci. Scrie-i o scrisoare dacă vrei, așa cum mi-ai scris mie. Ai nevoie de mai multă înțelepciune decât aș putea eu să îți ofer. Rămâi cu bine, dragă Josephine – și, te rog, încearcă să te rogi.

*Cu drag.
Alexander*

Să se roage? Se aștepta să se roage? Josephine împătură scrisoarea și o înghesui în buzunar, nedorind să riște să fie și mai dezamăgită în cazul în care ar apela la Dumnezeu. Rugăciunile ei ar fi rămas în mod sigur tot fără răspuns și acum, la fel ca toate celelalte din trecut.

La o săptămână după ce ea și Alexander începuseră să își scrie scrisori, Josephine și mama ei fură invitate la un ceai pe plantația Blake. Când trăsura se opri în fața conacului, Jo fu uimită să îl vadă pe Harrison mergând, împiedicat, prin curte în cârje, făcându-și încet drum spre gardul cu balustradă care marca granița cu câmpul de bumbac. Se opri pentru a sta o clipă înainte de a intra să servească ceaiul și fu cuprinsă de un val de fericire pentru Priscilla – și pentru el.

— Ce plăcut e să îl vezi pe Harrison că a început să umble, spuse ea în timp ce își aranjă șervetul în poală.

— Ție trebuie să îți mulțumesc pentru asta, Josephine. Ție și domnului dr. Hunter. Dna Blake zâmbi în timp ce turnă ceai în fiecare ceașcă.

— Doctorul mai vine pe aici? Întrebă Eugenia.

— Nu în fiecare zi. Acum că Harrison e mai bine, nu mai e nevoie. Se mai oprește pe aici o dată pe săptămână. Mai mult dacă se întâmplă să aibă drum pe aici.

Josephine se întrebă de ce întrebase mama, apoi realizează că dr. Hunter nu mai venise în vizită nici pe la Stejarul Alb în ultima vreme. Mai exact, din seara dansului. În săptămânile dinainte, trecea destul de des și chiar o ducea pe mama la plimbare cu trăsură.

Dna Blake se trase pe marginea scaunului, de parcă ar fi fost prea entuziasmată ca să poată sta liniștită. Nici nu se atinsese de ceai. Josephine își dădea seama după obrajii săi îmbujorați că se gândea la ceva.

— Eugenia dragă... am auzit că fetele tale au primit pețitori. Nu, acesta nu e cuvântul potrivit. Dar mi-ai spus că îți dorești ca fetele tale să se așeze la casa lor bine, nu-i așa? Și le-am văzut și pe Josephine și pe Mary dansând cu tineri la acea reuniune și... ei bine, voi fi directă. M-aș bucura tare mult dacă l-ai putea lua în calcul pe Harrison ca pețitor pentru Josephine.

Jo lăasă jos ceașca, de teamă să nu-i scape când mâinile începură să-i tremure și să se spargă de podea. Nu putea să se întâmple așa ceva. Pur și simplu nu se putea!

— După cum vezi, continuă Priscilla, Harrison e mult mai bine acum. Merge peste tot în cârje și a și călărit într-o zi. Munca pe plantație merge de minune; avem din nou lucrători, servitori și animale.

Josephine vru să strige: *Nu!* Dar nu putea vorbi, nu putea să se miște.

Perspectiva unei căsătorii cu Harrison era ceva mai înspăimântător decât perspectiva unei căsătorii cu Henry Schreiber.

Mama răspunse însă în locul ei.

— Doamne, Priscilla! Nu mi-aș fi putut imagina! Dar cum rămâne cu logodna cu Emma Welch? Nu ar putea ea să se întoarcă, acum că Harrison e mai bine? Nu aș vrea ca Josephine să fie acuzată că i-a furat altei fete craiul.

— Intre Harrison și Emma nu mai e nimic. Ea s-a mutat la Norfolk, iar mama ei mi-a spus că primește alți pețitori. Priscilla se apropie să îi ia mâna lui Jo, care îi căzuse țeapănă în poală. Am prins drag de tine cât ai stat la noi, Josephine. M-ai ajutat în una dintre cele mai grele perioade din viața mea. Deja te consider ca o fiică. Ai fost foarte bună cu mine și cu Harrison. Iar tu, Eugenia, ești cea mai dragă prietenă a mea, spuse ea, atingându-i și ei brațul. Această alianță ar fi răspunsul la cea mai mare dorință a mea.

Jo nu putu să vorbească. O iubea pe doamna Blake și se bucurase să-i poată fi de ajutor. Dar cu niciun chip nu s-ar fi putut căsători cu Harrison. Nicidecum. Numai gândul îi făcea stomacul să i se întoarcă pe dos.

— Cred că e o idee minunată! spuse mama. Părea mai fericită decât fusese de mult timp.

— Ce părere ai, Josephine? întrebă doamna Blake. Nimeni nu te va face să te căsătorești împotriva voinței tale. Dar când am auzit că îl iei în calcul pe Henry Schreiber, m-am gândit să îți propun să îl iei în calcul și pe Harrison. Eu mă simt de parcă tu ai aparține deja de locul acesta.

Cele două doamne se uitară la ea, așteptând un răspuns. Încercă să vorbească, dar nu reuși să scoată niciun sunet. Își dresе glasul și încercă din nou.

— Harrison ce părere are despre asta?

— Am discutat și cu el și mi-a promis că se va gândi. Dar ține de părinți să demareze lucrurile, nu crezi? Să dea lucrurilor un ghiont. Eugenia, știu că ai încercat să îl faci pe Daniel să se gândească la căsătorie. Și eu fac același lucru cu Harrison.

— Este adevărat, răspunse mama. E ceea ce trebuie să se întâmple ca să putem merge înainte și să revenim la normal. Ce ar putea să fie mai normal decât să unești două familii prin căsătorie?

Femeile pâlăvrăgiră pe marginea căsătoriei și a posibilității de a avea nepoți comuni, dar Josephine era prea

îngrozită ca să mai spună ceva. De-abia reușea să își mențină o mimică plăcută, cu greu stăpânindu-se să nu izbucnească în lacrimi. Nu ar fi vrut să o jignească pe doamna Blake pentru nimic în lume, dar conversația părea ceva desprins dintr-un coșmar, din care își dorea să se trezească.

Se apropiau cu pași repezi de finalul vizitei, când Josephine auzi ușa din spate deschizându-se și închizându-se la loc, apoi scârțâitul și bocănitul cârjelor lui Harrison pe podeaua din lemn a coridorului. Își dădea seama că se oprise în coridorul salonului, deși nu putu să se întoarcă ca să îl privească.

— Harrison! Hai și salută-le pe musafirele noastre, spuse Priscilla. Din nou, Josephine auzi scârțâitul și bocănitul cârjelor când Harrison intră pe ușă.

— Bună ziua, doamnelor. Ce mai faceți?

Josephine ridică într-un final privirea pentru a-l saluta, sperând să resimtă aceeași repulsie față de acea idee pe care o resimțise și ea, sperând că și el se va gândi la o cale de a-și convinge mama să renunțe la idee fără să o facă să sufere. Jo fu surprinsă să vadă că reușise să zâmbească. Câștigase în greutate de când nu îl mai văzuse și nu mai semăna deloc cu un schelet, iar soarele îi dăduse pielii un aspect sănătos.

Se zburli când își aminti cum se luptase cu el pentru a îndepărta lama și gândindu-se la tot sângele care îi cursese, printre blesteme. Alexander ajunsese și îi salvase pe amândoi, oprind sângerarea, ajutând-o să îl supună... refăcându-i oglinda. Acum încerca să o facă să își refacă viața în același mod, dar se părea că era ceva imposibil. La fel de imposibilă ca și căsătoria ei cu Harrison. La fel de imposibile ca și sentimentele ei pentru Alexander.

Mama ei și doamna Blake continuară să vorbească, îndreptându-se spre ușă pentru a-și lua la revedere. Josephine reuși să îl tragă pe Harrison de-o parte pe coridor și îi șopti:

— Știi ce planuri îți fac pentru noi?

— Da, mi-a spus mama. Și ce încântată e! Arată spre doamna Blake chiar în momentul în care aceasta izbucni într-un râs ce umplu tot salonul.

— Ai acceptat așa ceva? Jo știa că îi servise mingea pentru un răspuns usturător, că acum ar fi putut să încerce să o rănească, dar trebuia să afle.

— De ce nu? spuse el ridicând din umeri. Sunt șocat că mai trebuie să întrebi. Asta ți-ai dorit pentru mine în tot acest timp, nu-i așa? Nu îmi spui tu mereu să merg înainte și, cel mai mult, să fiu drăguț cu mama, să o fac fericită? Trebuie să recunoști că ideea căsătoriei noastre a făcut-o foarte fericită.

Jo se întoarse să plece, prea supărată pentru a mai răspunde, dar el o apucă de braț pentru a o ține în dreptul lui:

— Dacă vei refuza această căsătorie, tu vei fi cea care o va răni de data asta.

Văzu că strălucirea din ochii săi scăpăra de furie, nu de fericire. El ar fi acceptat această căsătorie ca mama sa să aibă companie, apoi probabil că s-ar sinucide așa cum își dorise să facă în tot acest timp. De data asta, Alexander nu ar mai fi putut să îi salveze pe niciunul.

— Chiar mă urăști atât de tare, Harrison?

— Să te urăsc? Nu fac decât să îți întorc favorul. M-ai salvat de la sinucidere; acum te voi salva eu de la o viață de fată bătrână. Ai făcut o alegere importantă pentru viața mea, iar acum eu voi alege pentru tine. Ar trebui să ne fim recunoscători reciproc, nu crezi?

Își smulse mâna din brațul său.

— Te urăsc, îi șopti ea.

— Ei bine, eu nu te urăsc, Josephine. De fapt, chiar te admir. Eu viața mi-o urăsc.

Se zbătu să își stăpânească sentimentele în timpul drumului spre casă, încercând să nu plângă, ascultând-o pe jumătate pe mama vorbind întruna despre cât de

norocoasă era Jo și despre faptul că Priscilla îi era o prietenă atât de bună. Pe când ajunsese trăsura, Jo realizează că mama sa o întrebase ceva, dar nu știa ce.

— Îmi pare rău. Nu mă simt bine. Ce ai spus?

— Te-am întrebat ce părere ai despre curtea lui Harrison?

Din nou, Josephine se temu să nu vomită.

— Nu am niciun sentiment pentru Harrison.

— Bineînțeles că nu ai. Nu încă. Pentru Henry Schreiber ai sentimente?

— Nu.

— Vezi? Va fi un lux să ieși în calcul mai mult de un pețitor. Fratele tău și Harrison au fost apropiați. Nu pot să nu mă gândesc că Samuel ar fi fost fericit să te căsătorești cu prietenul său.

Josephine păru că nu se mai putea ține pe picioare când Willy o ajută să coboare din trăsura. Tot ce își dorea era să fugă la ea în cameră, unde putea în sfârșit să plângă. Dar își scoase cu grijă mânușile și pălăria în salon ca mama să nu o ia la întrebări, apoi o luă încet spre scări până în dormitor.

Acolo era așteptată de Mary și Daniel, care erau așezați pe pat. Scrisorile ei de la Alexander Chandler erau în mâinile lui Daniel.

Acum toată furia și angoasa pe care Josephine le ținuse în ea explodară și sări la fratele ei încercând să îi smulgă din mână scrisorile.

— Ce faci cu astea? Sunt ale mele! Era mult prea puternic pentru ea. O dădu cu ușurință la o parte și se ridică în picioare, ținând scrisorile deasupra capului, ca ea să nu poată ajunge la ele. Se întoarse la sora sa și o apucă de umeri, scuturând-o. Cum ai putut să faci așa ceva, Mary? Cum ai putut să te atingi de lucrurile mele personale? Nu aveai niciun drept!

— Oprește-te, Jo, spuse Daniel. Oprește-te! Se băgă între ele și o îndepărtă pe Josephine de Mary. Înghesui scrisorile

mototolite în buzunar. Stai jos și calmează-te. Vrei să te audă mama? O scutură pe Josephine până ce aceasta alunecă jos pe patul lui Mary, căci picioarele care îi tremurau nu o mai puteau ține. Mary mi-a arătat scrisorile pentru că e îngrijorată pentru tine. Mi-a spus că te-ai întâlnit singură cu yankeul acela în pădure. Scrisorile acestea sunt dovada a ceea ce se întâmplă: „Draga mea Josephine”, spuse el cu un ton teatral, „ar trebui să te căsătorești din dragoste. Cu drag, Alexander”. Gândul că Mary și Daniel stătuseră împreună și îi citiseră scrisorile personale o umplu pe Jo de revoltă. Sări în picioare și se răsti din nou la el.

— Nu ai niciun drept! Viața mea nu e treaba ta!

— Nu mai țipa! spuse Daniel. Vorbea încet și neobișnuit de calm în momentul în care o opri. Noi suntem cei care ar trebui să fim furioși, nu tu. Te-ai întreținut în chip rușinos cu un dușman de-al nostru. Ascultă-mă bine. Să nu te mai prind că te întâlnești sau că îi mai scrii vreodată, ai înțeles? O strânse și mai tare de încheieturi. Am să te încui în casă cu cheia dacă trebuie, ca să mă asigur că nu o vei mai face. Ești o rușine, Josephine!

— Nu! Tu ești o rușine! Știu ce ai făcut. Ai dat foc la școală și i-ai bătut pe Otis și pe Willy și pe oamenii aceia nevinovați în pădure. Ai ucis doi oameni nevinovați! Și tu vei regreta! Alexander Chandler investighează totul și are și martori. Va afla că tu ai fost!

— Mă acuzi?

— Da! Tu și prietenii tăi ați făcut toate lucrurile acelea îngrozitoare. Se întoarse spre sora sa, vrând să o rănească și pe ea. Și Joseph Gray a fost printre ei, Mary. Și el e la fel de vinovat ca și Daniel. Vrei să te măriți cu un om capabil să ucidă oameni nevinovați?

— Nu e adevărat! spuse Mary. Nu știi ce vorbești!

— Ce dovezi ai? întrebă Daniel. Cum îndrăznești să faci acuzații fără dovezi?

— Știu că tu și ceilalți ați fost acolo în noaptea aceea.

Jacheta îți mirosea a fum a doua zi.

— Asta putea fi de la orice foc de tabără sau chiar și de la un cămin, spuse el ridicând din umeri. Dar eu am aici dovada a ceea ce faci tu! Trase scrisorile din buzunar și i le flutură în față. Să i le arăt mamei?

— N-ai decât. Sunt doar niște scrisori. Nu are de ce să-mi fie rușine.

— Te-am văzut cu el în pădure, spuse Mary. Îl țineai de mână.

— Eu zic că ai avea de ce să-ți fie rușine, încheie Daniel. Dar ascultă-mă. Nu numai că ți-ai pus în pericol propria reputație, dar pui în primejdie și siguranța familiei. Știi ce pătesc cei care colaborează cu dușmanul? Știi?

— Plecați de aici, amândoi! Plecați și lăsați-mă în pace! Daniel dădu din cap.

— Am decis să nu îi spun mamei ce ai făcut pentru că ar ucide-o, Josephine. Îi vei zdrobi inima. Și așa a suferit destul. Dar din acest moment voi fi cu ochii pe tine. Nu vor mai exista astfel de întâlniri și astfel de scrisori.

Cineva bătu la ușa dormitorului, iar într-o clipă mama își făcu apariția, încă radiind după întâlnirea cu Priscilla.

— Aici erați! V-a spus Josephine veștile bune?

— Nu. Ce vești? Daniel zâmbi, strecurând discret scrisorile înapoi în buzunar.

— Harrison Blake este interesat să o curteze pe Josephine!

Oare mama chiar era atât de oarbă? Chiar nu vedea furia de pe fețele lor și nu simțea tensiunea din încăpere?

— Ce vești extraordinare, Josephine! spuse Daniel, întorcându-se la ea. Nu e de mirare că ești așa de fericită. Vezi, mamă, are în ochi lacrimi de fericire. Eu îmi dau acordul pentru această alianță. Harrison e o partidă chiar mai bună decât Henry Schreiber.

Daniel reuși într-un final să le scoată laolaltă pe mama și pe Mary din cameră, lăsând-o în sfârșit pe Josephine singură. Acum cerul îi căzuse în cap la fel cum se

întâmplase în timpul războiului. Pierderile devastatoare începuseră deja: pierderea libertății, a independenței, pierderea prieteniei cu Alexander... și nu putea să facă nimic în privința asta.

Putea să îi mai scrie o ultimă scrisoare și să i-o dea lui Roselle să i-o trimită mâine dimineață. Daniel îi luase hârtia de scris, dar ea rupse o bucățică de pe marginea unei file de carte și începu să scrie:

Dragă Alexander.

Scrisorile noastre au fost date în vileag. Nu mai putem să ne vedem și nici să ne scriem. Îmi pare rău.

Josephine

Capitolul 28

13 iulie 1865

Unde este Josephine? Întrebă Eugenia la micul dejun. Nu coboară? I se răcește mâncarea.

Mary își pironi privirea în farfurie.

— Jo a spus să mâncăm fără ea, îngăimă ea. Nu se simte bine. Dansul o readusese pe Mary la viață, iar în zilele ce urmară se simți foarte fericită și încrezătoare. Eugenia spera să nu se transforme din nou într-o pisicuță fricoasă.

— Și tu ești bolnavă?

— Nu.

— Atunci nu mai sta ca o floare veștejită și mănâncă din farfurie. Și te rog să nu îți mai rozi unghiile. Mary își scoase degetele din gură și puse mâna pe furculiță, dar umerii încă îi mai erau gârboviți. Chiar trebuie să te adaug și pe tine pe lista mea de îngrijorări?

— Nu, mamă.

— Josephine nu a coborât nici la cină aseară, iar acum sare și peste micul dejun? Ea nu prea se îmbolnăvește.

Masa păru foarte liniștită cum nici Mary, nici Daniel nu vorbiră prea mult. Fuseseră tăcuți și seara trecută la cină. De îndată ce Eugenia termină de mâncat, se duse sus la Josephine și o găsi stând nemișcată în pat cu perna peste cap și draperiile trase.

— Te simți bine, draga mea? Eugenia dădu la o parte plasa de țânțari și îi luă perna de pe față. Josephine avea ochii roșii și umezi și nasul înfundat. Ai stat aici de ieri după-amiază.

— Nu mă simt bine.

— Ce nu e în regulă?

— E doar o răceală de vară. Mă fac bine.

— Ai febră? Eugenia își duse mâna pe fruntea ei. Părea caldă și umedă, dar toată încăperea era umedă și sufocantă chiar dacă numai ce se crăpase de ziuă. De ce nu vii jos? În

salon e mai răcoare și măcar adie o briză dinspre terasă.

— Nu, mulțumesc. Nu vreau să mai îmbolnăvesc și pe alții.

— Ei bine, te-a luat răceala într-un moment foarte prost. Acum că doi pețitori eligibili și-au manifestat interesul față de tine, ar trebui să faci vizite și să primești musafiri.

— Îmi pare rău, spuse Jo. Cămașa ei de noapte, dar și părul îi erau îmbibate de sudoare. La fel și așternuturile de pat. Chiar arăta groaznic.

— Să știi că sunt încântată de pețitorii tăi, scumpo. Într-o zi vei privi înapoi la zilele acestea ca la cea mai fericită perioadă din viața ta.

Josephine nu răspunse nimic. Își acoperi ochii cu mâna.

— Nici nu mi-ai spus ce părere ai de Harrison ca pețitor. Nu vreau să te zoresc cu nimic, dar știi că eu și Priscilla am fi încântate dacă ați hotărî să vă căsătoriți.

— Nu am putut să mă gândesc la nimic. M-a durut capul foarte tare de ieri.

— Îmi dau seama că probabil nu ești îndrăgostită de niciunul dintre cei doi încă, dar sper să nu uiți care ar fi alternativă.

— Sigur că nu uit.

— Bine. Să o trimit pe Lizzie aici cu o tavă? Ai avea poftă să mănânci, să bei ceva?

— Nu, nu vreau nimic. Vreau doar să dorm.

Eugenia auzi zgomot de forfotă jos. Ascultă o clipă și se gândi că poate se deschisese și se închisese ușa din față, apoi auzi niște voci de bărbați în salon. Să fi venit cineva? Poate David Hunter? Se folosi de oglinda lui Josephine pentru a-și aranja părul și apoi se grăbi să coboare în antreu. Coridorul era gol; persoana care venise intrase deja și dispăruse fără a saluta cum s-ar fi convenit. Auzi voci în biroul lui Philip și ascultă la ușă. Părea să fie vocea lui Joseph Gray, dar era prea devreme să fi venit la Mary. Eugenia speră că nu se întâmplase nimic rău.

Era pe punctul de a intra în birou și de a-l saluta, când îl

auzi pe Daniel spunând:

— E grav, Joseph. Yankeul de la Biroul pentru Eliberați va investiga incendiul. Și este hotărât să afle cine i-a omorât pe cei doi negri. Are și martori.

— Sclavul tău știe că am fost noi? Dar celălalt sclav, vizitiul? Nu a fost și el acolo?

— Nu știu dacă ne-au recunoscut, dar trebuie să ne întâlnim toți să vedem ce să facem. Dă sfoară în țară. Ne vom întâlni diseară aici, după ce familia se va duce la culcare.

Eugenia nu mai simțise de mult timp durerea din piept, dar acum greutatea începu să se formeze pe măsură ce asculta discuția lui Daniel, presiunea devenind tot mai mare, storcându-i aerul din corp. Merse clătînându-se până în camera sa de zi, sprijinindu-se de pereți și se lăsă pe un scaun. Ce băieți fără minte! Trebuia să îi oprească să facă dintr-o situație foarte proastă ceva și mai rău – dar cum? Daniel îi respinsese argumentele ultima oară când încercase să îi bage mințile în cap. Îi spusese să nu se îngrijoreze și să îl lase să fie capul familiei. Probabil că i-ar fi spus același lucru și acum.

Eugenia își dorea să fi avut pe cineva cu care să vorbească, dar cine putea fi acea persoană? Toate prietenele ei i-ar spune să nu se bage, să îi lase pe bărbați să își vadă de treburi. Asta și făcuse când Philip era în viață. Dar yankeii nu ocupaseră Sudul când Philip era în viață. Dacă Daniel și ceilalți ar fi fost prinși atunci, ar fi dat ochii cu un judecător prietenos care înțelegea de ce negrii trebuie ținuti unde le e locul.

Singura persoană la care Eugenia putea să se gândească era David Hunter, dar pe el nu îl mai văzuse din noaptea dansului, de aproape două săptămâni. Îi era dor de el – chiar dacă acum avea mai multă activitate socială care să îi ocupe timpul. Dar pe când închise ochii ca să-și aline durerea, făcând eforturi să poată respira, tânjea după el, să vină să o salveze așa cum o mai făcuse. Ce bine era dacă

ar fi putut să i se confeseze lui și să îl întrebe pe el ce să facă. Îi era dor să îi predea lui problema și să îl lase să se ocupe el de ea în locul ei, așa cum făcea Philip. Dar acum se simțea prea rău ca să plece cu trăsura în oraș și să vorbească cu el sau ca să o viziteze pe Priscilla în eventualitatea bizară ca David să fie acolo cu Harrison. Dacă ar fi trimis o servitoare după el, copiii ei ar fi aflat de crizele pe care le avea.

Mai stătu puțin pe scaun, așteptând ca durerea să cedeze, înainte de a-și aminti brusc că și Josephine se simțea rău. De ce nu s-ar folosi de febra lui Jo ca pretext să îl cheme pe dr. Hunter? Eugenia bâjbâi după clopoțelul său de argint și sună după servitoare. Păru o veșnicie până ce Lizzie intră șovăind în încăpere.

— Da, doamnă.

— Spune-i lui Willy că doresc să se ducă în oraș ca să îl aducă aici pe dr. Hunter. Josephine este bolnavă și sunt îngrijorată pentru ea. Eugenia parcă întrezări o umbră de îngrijorare în ochii lui Lizzie înainte ca aceasta să dea să se întoarcă ca să plece.

— Da, doamnă.

Îl auzi pe Joseph Gray plecând câteva minute mai târziu, dar păru o veșnicie până ce Eugenia auzi într-un final trăsura pornind spre oraș. Willy era bătrân și molcom. Ar fi trebuit să îl trimită pe Otis. Mai trecu o eternitate până ce Eugenia auzi trăsura întorcându-se, pe când durerea din piept deja se preschimbase într-o vagă senzație de disconfort. Se duse chiar ea la ușă și îl văzu pe David pe scaunul de lângă Willy parcă amintindu-i de prietenia lui cu negrii și de prăpastia dintre clasa socială a doctorului și a sa. Oare greșea să i se confeseze legat de Daniel?

— Bună dimineața, Eugenia, spuse el coborând din trăsură. Își dezlegă calul din spatele trăsurii și îl priponi de stâlp.

— Mai aveți nevoie de trăsură, doamnă? întrebă Willy

— Nu, poți să o duci la loc. Și se întoarse spre doctor în

timp ce trăsura luă drumul grajdurilor.

— Îți mulțumesc că ai venit, David. Sunt îngrijorată pentru Josephine. Nu a mai mâncat de ieri, iar răcelile acestea de vară pot să ducă la multe lucruri îngrozitoare, după cum știi. Familia mea nu cred că ar mai suporta încă o pierdere.

— Înțeleg.

Era tăcut. Abia dacă o privise sau salutase. Eugenia știa că îl supăraseră în seara dansului și îi părea rău pentru asta. Acum nu știa cum să se revanșeze.

— Te conduc spre camera lui Josephine.

Îl conduse sus și bătu la ușa dormitorului.

— Josephine? Te rog să nu te superi pe mine, scumpo, dar l-am adus pe dr. Hunter. Voi fi mai liniștită dacă te va vedea puțin.

— Intră. Josephine se întoarse spre ei când intrară pe ușă. Ochii îi erau îngrozitor de roșii și de umflați. Te rog să ne lași singuri, mamă.

— Foarte bine. Anunță-mă dacă ai nevoie de ceva, domnule doctor. Eugenia coborî ca să aștepte, plimbându-se în sus și în jos pe coridor, întrebându-se ce să mai facă cu copiii ei. Părea că Dumnezeu nu îngăduia să fie fericită. Chiar când totul mergea atât de bine și începuse să îndrăznească să spere să ducă o viață fericită din nou, veniseră motive de îngrijorare pentru toți cei trei copii ai săi. Stătea acum în picioare în prag, privind buruienile care năpădiseră curtea, depănând amintiri legate de cât de încântătoare fusese priveliștea plantației odată, când David coborî într-un final. Eugenia se grăbi spre scară.

— Ei bine? Va fi bine? Ai aflat ce nu e în regulă?

— Nu e vorba de febră. Sunt convins că va fi bine în câteva zile. Las-o doar să se odihnească până ce boala va trece de la sine. Dacă chiar va face febră, cheamă-mă din nou. Se îndreptă spre ușă. Dădea să plece.

— Chiar trebuie să pleci? Nu ai avea puțin timp ca să vorbim?

Păru să ezite înainte de a spune:

— Am puțin timp.

— Vrei ceva de băut? Să chem o servitoare?

— Nu, mulțumesc.

Eugenia îl conduse în salon. El alese să se așeze pe un scaun, nu pe canapea și se așeză cu trusa medicală pe genunchi. Eugenia își aminti cum o ridicase în brațe și o așezase aici după ce avusese un atac. Fusesse atât de tandru, atât de îngrijorat pentru ea în acea zi. Acum se purta de parcă ar fi fost niște străini.

— David, mă tem că te-am jignit și aș dori să îmi cer scuze. Când ai plecat de la dans fără să îți iei rămas-bun, am știut...

— Nu, eu ar trebui să îmi cer scuze. A fost foarte nepoliticos din partea mea să plec așa. Am simțit că te-am supărat și nu am vrut să fac totul și mai rău. Dar m-am simțit foarte bine în seara aceea. Mulțumesc că m-ai invitat.

— Cu drag. Se lăasă o liniște ciudată. Eugenia fusese învățată să evite astfel de momente de liniște, dar simți că era cât pe ce să-i dea lacrimile și nu știa de ce. Își simțea gâtul atât de strâns, încât se temea că lacrimile o vor năpădi în timp ce va încerca să vorbească. David rupse primul tăcerea.

— Cum te-ai mai simțit, Eugenia? Ai mai avut dureri în piept?

Dădu din cap, ridicându-și bărbia pentru a-și stăpâni lacrimile.

— Organizarea dansului a fost apăsătoare pentru mine. Nu m-am mai simțit niciodată atât de bine. Iar dansul s-a dovedit a fi un început pentru zile mai bune. Fetele mele au atras interesul pețitorilor și m-am întreținut cu multe dintre prietenele mele la ceai – nu că am avea ceai adevărat, țin să spun. Dar avem frișcă.

Și avem și unt pentru pâine acum. Avem și mai mulți servitori și o bucătăreasă... Se opri căci gâtul i se strânse din nou. Speră ca el să nu întrebe ce nu e în ordine pentru

că nu știa nici ea.

— Toată lumea a văzut că ai fost foarte fericită în seara aceea. Mă bucur că te simți mai bine și că nu mai e nevoie de sfaturile mele medicale.

Vorbele sale păreau pline de răceală. Dar la ce se putea aștepta? De ce și-ar mai pierde timpul cu o prietenie care nu ar putea deveni ceva mai mult? Nu îi spusese ea că nu vedea necesitatea eliminării granițelor tradiționale?

— Ai muncit mult, Eugenia, și nu mă îndoiesc că ai realizat ce ți-ai propus. În câțiva ani, Stejarul Alb va fi din nou înfloritoare. Nu mai putu decât să încuviințeze din cap și, în ciuda eforturilor sale de a-și stăpâni lacrimile, acestea începură să îi curgă pe obraz. Acum trăsăturile lui începură să se îmblânzească și văzu tandrețe în ochii săi când acesta se aplecă în față.

— Eugenia, ce se întâmplă?

— E vorba de Daniel. Sunt îngrijorată de moarte pentru el. Te rog să nu spui nimănui ce ți-am zis pentru că nu pot să fiu sigură... dar cred că a fost implicat în focul pus la școala sclavilor. Iar acum... mă tem că el și prietenii lui pun la cale altceva. Este implicat și Joseph Gray, iar fiica mea Mary își pune speranțe că el o va curta... Cum aș putea să îi fac să se liniștească și să uite de patrulele de noapte și de toate? De ce își pierde Daniel vremea cu toate astea în loc să mă ajute să ne reîntoarcem la viața pe care am avut-o odată?

— Dacă vrei înapoi totul așa cum a fost, atunci ura și brutalitățile împotriva negrilor vor reapărea. Daniel și prietenii lui au pierdut controlul asupra foștilor sclavi și asta e metoda lor de a recupera totul.

Eugenia se uită în poală. Știa că ce spune David era adevărat, dar totuși lucrurile nu erau așa cum trebuia.

— Tu ai imaginea ta de cum ai vrea să fie Sudul, continuă el, iar tinerii aceștia o au pe a lor. Nu mi-ai spus tu că deja au fost prea multe schimbări? Nici Daniel nu mai dorește schimbări, la fel ca tine. Singurii care doresc ca lucrurile să

fie altfel ca înainte de război sunt foștii sclavi. Ei vor să aibă libertatea de a merge unde vor și de a trăi unde doresc. Vor să își educe copiii. Dar tocmai împotriva acestor lucruri luptă Daniel și prietenii lui.

— E foarte complicat, nu-i așa? întrebă ea, stăpânindu-și lacrimile, rușinându-se cu ele. Cum vom descâlci toată dezordinea asta?

— Fie ne vom schimba cu toții, fie nu se va schimba nimeni. Fie o vom lua de la capăt din nou cu un Sud nou, fie totul va reveni cum a fost. Nimeni nu va accepta jumătăți de măsură.

— Nu știu ce să fac. Am încercat să vorbesc cu Daniel, dar nu acceptă ce am de spus. Vrea să dețină el controlul și...

— Nu asta ți-ai dorit? Ca el să dețină controlul? Nu așa au și fost lucrurile, când soțul și fiii tăi luau toate deciziile?

— Ba da. Dar cum aş putea să stau și să îl las să ia parte la violențe? Yankeeii îl vor investiga, acum că ei controlează tribunalele. Ei nu înțeleg Sudul. Nu știu ce să fac, David... ce trebuie să fac?

— Îți voi spune părerea mea, dar nu îți va plăcea.

Părea necruțător, refuzând să îi spună să nu se îngrijoreze, că totul va fi bine. Dar avea nevoie de un sfat și nu avea cu cine să vorbească.

— Te ascult.

— Trebuie să conducem după un model. Generația noastră va trebui să facă pace cu negrii și cu yankeii. Trebuie să le arătăm fiilor și fiicelor noastre că vechiul Sud a fost distrus pentru că avea hotarele sale și că suntem dispuși să acceptăm schimbările. Dacă nu vom proceda astfel, va fi și mai multă suferință. Le putem arăta copiilor noștri că multe din aceste schimbări sunt bune... Totul începe cu noi - eu și tu. Eugenia se lăsă pe spate, netezindu-și părul de pe față cu ambele mâini.

— Cum ni s-a putut întâmpla așa ceva? Cum am putut să pierdem tot ce am avut odată?

— Mândria. Am început să credem că suntem niște mici dumnezei, care își extind imperiul, trăiesc bine pe seama întregii rase umane. Cel Atotputernic s-a săturat și ne-a arătat că suntem doar niște oameni până la urmă, că sângerăm și murim de tunuri și gloanțe. Ne-a redus la aceeași sărăcie și neajutorare pe care le-am impus-o noi negrilor – dar o parte din noi încă nu a învățat lecția. Tineri ca și fiul tău și prietenii lui încă se mai agață de iluzia puterii, refuzând cu încăpățănare să renunțe la viața de altă dată care a fost considerată greșită. Ei și-au pierdut posesiile, vitalitatea, statutul de aristocrați – chiar și mândria pe care o aveau în Sudul lor frumos – cu toate acestea, încă mai încearcă să fie dumnezei și să exerseze puterea asupra destinului altora.

Eugenia privi jur-împrejur la salonul său odată frumos și văzu praf, ponoseală și pânze de păianjeni.

— Am crezut că averea și prosperitatea erau binecuvântări din partea lui Dumnezeu, semne ale favorii Sale.

— Acum îți e imposibil să mai crezi așa ceva, nu-i așa? Războiul a dat în vileag falsele noastre credințe și decăderea morală care însoțea sclavia. Toate deciziile noastre vanitoase și chipul rușinos în care am tratat negrii a fost scos la iveală. Am greșit, Eugenia. Așa a spus Dumnezeu. E vremea să renunțăm la vechea noastră atitudine și să reconstruim Sudul cu compasiune pentru ceilalți și cu convingerea că aceasta este baza Constituției noastre – că toți oamenii au fost creați egali. Și depinde de noi să conducem după acest model.

Putea ea să facă asta? Putea ea să nu mai țină cont de convingerile de o viață și să pretindă că îi vede pe negri ca egali ei și nu ca o rasă inferioară care nu ar putea niciodată să fie educată sau să primească vreo responsabilitate?

— Cum pot să discern între schimbările necesare și cele care vor întoarce lumea pe dos? Întrebă ea.

David oftă și medită o clipă înainte de a-i răspunde.

— Când a venit invazia yankeilor și ai plecat la Richmond, a trebuit să decizi ce lucruri din viața ta au fost cu adevărat valoroase și ce lucruri au trebuit lăsate în urmă. Acum ai ocazia să o faci din nou.

— Pentru mine, familia și copiii sunt cele mai importante lucruri – și atunci, și acum. De aceea sunt atât de îngrijorată că Daniel nu face față responsabilităților. De aceea încerc să mă asigur că fiicele mele își găsesc soți care să le întrețină și care să aibă grijă de ele.

David dădu din nou din cap.

— Acesta este modul vechi de a gândi. Ești o femeie puternică, inteligentă, care a dovedit că nu are nevoie să îi poarte nimeni de grijă. Poți decide pentru tine ce e mai bine pentru Stejarul Alb și poți să îl înveți pe Daniel că acest mod de gândire legat de negri este greșit. Poți să le lași pe fiicele tale să gândească singure în loc să le aranjezi tu căsătoriile – în special cu tineri care consideră că e acceptabil să ucizi negri. Fericirea fiicelor tale nu e mai importantă decât legăturile de familie și clasele sociale și menținerea vechilor alianțe?

— Schimbarea este foarte grea, murmură ea. Am îndurat prea multe deja.

— Știu. Dar unele lucruri care erau atât de importante în zilele de altă dată, acum nu mai are rost să le târăști în noua ta viață. Te vor ține legată de trecut și te vor doborî. Întreabă-te pentru ce merită să lupti, de ce merită să te agăți în ochii lui Dumnezeu și lasă restul. Vei fi mai fericită și mai liberă fără ele. Doctorul se ridică, pregătit să plece.

Eugenia se ridică pentru a-l privi în ochi, punându-și mâna pe brațul său pentru a-l ruga:

— Nu vrei să vorbești cu Daniel în locul meu? Poate îl poți opri să mai comită și alte violențe. Ai putea să îi explici lucrurile acestea așa cum mi le-ai explicat și mie.

David dădu ușor din cap.

— Nu mă va asculta, Eugenia.

— Ba da, te va asculta. De ce să nu te asculte?

— Pentru că el este un aristocrat din Sud, iar eu nu.

Capitolul 29

Josephine se învârtea în pat, neputând să doarmă. Noaptea de vară lipicioasă făcea ca hainele să i se lipească de piele și ca părul să i se lipească de gâtul plin de sudoare. Încă mai era furioasă pe Mary, iar zgomotul somnului ei adânc și liniștit din patul din cealaltă parte a camerei o făcu pe Jo și mai neliniștită.

După ce stătu în pat încă două zile, Josephine nu mai avea lacrimi. Plânse pierderea prieteniei cu Alexander și suferi pentru temnița inevitabilă a condamnării la o căsătorie cu Harrison Blake. Dr. Hunter își dăduse seama că zăcea la pat din cauza suferinței sufletești, și nu din cauza bolii, dar ea nu avusese încredere suficientă în el pentru a-i mărturisi motivul durerii ei.

— Mi-aș dori să te pot ajuta, spusese el.

În momentul în care nu mai suportă nicio clipă în plus acea căldură, Josephine apucă perna, trase cuverturile subțiri de pe pat și porni pe hol spre veranda de sus, sperând să ia puțin aer. În liniștea serii, auzi murmurul încet al unor voci de bărbați ce venea de pe veranda de sub ea.

Pentru o clipă se temu că o bandă de vagabonzi negri intraseră în casă și căutau acum să se răzbune pe rasa lor. Cultivatorii albi și familiile lor se temuseră de mult că asta s-ar întâmpla și ar putea fi măcelăriți în pat. Jo își aminti cât de îngrozită fusese în săptămânile acelea haotice după ce tatăl său plecase la război, lăsându-le pe ea, pe mama și pe Mary singure în inferioritate numerică. Dar acum Daniel era aici ca să le protejeze și, pe când asculta, se simți ușurată să îi recunoască vocea printre ale celorlalți. Își lăsă să cadă perna și cuvertura încet pe podea și rămase nemișcată, încercând să audă ce vorbeau.

— ... bagă-l în sperieți, dar nu îl răni...

— Nu se va speria! Am mai încercat, îți amintești?

— Ssst... Familia mea doarme.

Podeaua trosni sub picioarele-i goale când Josephine se

târî spre marginea verandei pentru a privi în jos. Bărbații se aflau dedesubt, sub verandă, dar nu putu să îi vadă. Observă în schimb câțiva cai ce moțăiau, priponiți de stâlp, dar era prea întuneric ca să poată să își dea seama ai cui erau.

— ... Biroul pentru Eliberați afară din oraș pentru totdeauna... Știu sigur că investighează împușcăturile și focul din acea seară. Trebuie să îi împiedicăm pe sclavi să depună mărturie.

Jo se lăsă pe podea, așezându-se cu picioarele încrucișate, sperând ca astfel să audă mai multe, dar se vorbea prea încet, iar zumzetul greierilor acoperea unele cuvinte.

— Chandler a făcut probleme din ziua în care a venit.

— Trebuie să scăpăm de el definitiv. De acord? Sclavii vor fi prea speriați pentru a depune mărturie când vor vedea ce i se întâmplă.

Josephine auzi murmur de aprobare și inima începu să îi bată cu putere de teamă.

— Bine, și cum?

— Accidentele se întâmplă... trebuie să pară un accident.

— ... îl facem să dispară... și îngropăm dovada.

— Biroul va trimite pe altcineva, deci care e rostul?

— Poate că vor trimite... dar poate că ceilalți se vor teme să mai vină.

— Când să o facem?

— În seara asta. De ce să mai pierdem timpul?

Josephine auzi mai mult murmur cum mai mulți dintre ei vorbiră deodată.

— Destul! Am hotărât, spuse Daniel.

— Deci care e planul?

Ascultă îngrozită cum fratele ei și ceilalți discutau de cum ar putea să îl omoare pe Alexander Chandler în pat chiar în noaptea aceea, apoi să dea foc la birou pentru a șterge orice urmă. Planul lor o șocă. Alexander nu făcuse nimic ca să merite asta. Războiul se încheiase. El nu mai era

dușmanul lor. Cum putea fratele ei să ucidă un om nevinovat, doar pentru a-și ascunde propria vină?

Josephine se ridică și fugi în casă, hotărâtă să fugă jos ca să îi oprească. Nu puteau face așa ceva! Astfel afla cine erau și ceilalți bărbați și îi înștiința că auzise tot complotul. Nu scăpau ei cu asta.

Dar când ajunse la trepte se opri, amintindu-și de recentul conflict cu Daniel și de cât de furios fusese pe ea. Își aminti că sărise la el de furie și realizează atunci că fusese vina ei că el aflase de investigația asupra incendiului. Dacă acum îl omorau pe Alexander, ar fi fost tot vina ei.

Daniel și prietenii săi nu ar fi ascultat-o. Fratele ei fusese scandalizat de prietenia ei cu un yankeu. Și prietenii lui ar fi fost la fel. Dacă ar fi aflat că îi spionase, ar fi reținut-o aici în timp ce ei și-ar fi dus la îndeplinire complotul.

Trebuia să îl avertizeze pe Alexander. Trebuia să fugă. Acum!

Jo se grăbi sus în camera ei. Păru că îi luă o eternitate să își tragă hainele pe ea, având trupul îmbibat de sudoare și teamă. Într-un final, reuși să se îmbrace – dar acum ce urma? Nu putea să fugă tot drumul în oraș de una singură în miez de noapte. Nici nu putea să meargă călare. Grajdurile erau în plină vedere a verandei, unde bărbații încă mai puneau totul la cale. Altcineva trebuia să îl avertizeze pe Alex, dar cine?

Lizzie. Ea sigur știa pe cine să trimită. Ea și Otis erau prieteni cu Alexander. Josephine se strecură pe ușa din spate și se grăbi să ajungă în coliba lui Lizzie. Noaptea aceea fusese extraordinar de caldă și umedă, iar aerul era gros și sufocant la fel ca bumbacul ud. Chiar și insectele își zumzăiau protestul. Bătu la ușa lui Lizzie și o strigă încet.

— Lizzie!... Lizzie, sunt eu, Josephine.

O clipă mai târziu, ușa se deschise și Jo simți un aer cald ieșind din colibă de parcă deschisese ușa unui cuptor.

— Domnișoară, ce se întâmplă? Fața osoasă a lui Lizzie sclipea de sudoare. Părea dezorientată și speriată, și la fel

arăta și Otis, care apăruse în întuneric în spatele ei. Nu avea cămașă pe el, iar Jo își întoarse privirea de la bustul său gol.

— Te rog! Am nevoie de ajutorul tău. Tocmai i-am auzit pe Daniel și pe prietenii lui vorbind. Pun la cale ceva îngrozitor.

— O, Doamne, ai milă!

— Nu împotriva voastră, Lizzie... sunt porniți împotriva lui Alexander Chandler și a Biroului pentru Eliberați. Te rog, trimite pe cineva în oraș și avertizează-l să plece de acolo. Trebuie să se ascundă!

Lizzie se uită în jur, cu ochii larg deschiși de teamă și șopti:

— Intrați, domnișoară Jo, să nu vă audă cineva.

Deschise larg ușa și Josephine intră într-o colibă de negri pentru prima dată în viața ei. Lizzie închise ușa în spatele ei.

Casa cu o singură cameră, fără aer, sufocantă, mirosea a fum de lemn și a sudoare. Copiii lui Lizzie erau întinși pe podea în rând ca niște bușteni. Nu exista plasă de țânțari care să îi protejeze. Mâinile și picioarele lor goale sclipeau, din cauza fierturii unsuroase cu care îi dăduse Lizzie ca să-i protejeze de mușcăturile țânțarilor. Josephine auzea insectele zumzăind de foame și văzu un nor subțire de astfel de vietăți planând deasupra copiilor care dormeau.

— Spuneți acum, domnișoară.

Josephine îi spuse ce auzise din conversația trunchiată, șoptită.

— Te rog! Trebuie să mergi în oraș să îl avertizezi pe dl Chandler. Vor să îl omoare!

Otis dădu un mârâit ca un om în suferință. El dădu din cap.

— Nu putem, domnișoară. Nu putem. Oricât de mult mi-aș dori să vă pot ajuta, știți că nu putem să ieșim după căderea nopții. Avem interdicție noi, toți negrii. Dl Daniel și prietenii săi m-ar pune în lanțuri dacă m-ar prinde pe drum

sau în oraș la ora asta din noapte.

Josephine uitase de patrulele de noapte. Nu putea să-i ceară lui Otis să își riște viața pentru un alb, deși Alexander își înființase biroul ca să îi ajute pe foștii sclavi. Ochii i se umplură de lacrimi.

— Dar nu știi ce altceva să fac! O să îl omoare!

— Când au de gând să o facă? întrebă Lizzie.

— Acum! În noaptea asta! Chiar acum pun totul la cale. Cineva trebuie să îi oprească!

— Ei bine, acela nu va fi Otis al meu, spuse Lizzie. Își trecu brațul după al său de parcă ar fi încuiat un lanț, iar Jo știu după cum își ridică bărbia că nu ar ceda.

— În mod clar nu aș vrea să i se întâmple ceva rău domnului Chandler pentru că este un om bun. Dar dacă Otis sau oricare dintre ai noștri ar încerca să îl avertizeze, albiile aceia ne vor face și nouă ceea ce și-au pus în gând să le facă lor. Otis nu se duce nicăieri. Asta e. Are și el o familie de întreținut.

— Va trebui să mergeți chiar dumneavoastră, spuse Otis. Bărbații aceștia nu vă vor face rău.

— Dar... nu pot să merg!

Bărbia lui Lizzie păru că se ridică și mai mult.

— De ce nu?

— Eu singură? M-mi-e frică!

— Și cum credeți că ne simțim noi? întrebă Lizzie. Trăim speriați de moarte în fiecare zi a vieții noastre.

Josephine se uită în ochii lui Lizzie – poate pentru prima dată în viața ei – și văzu groaza care se ascundea în spatele fațadei dure. În mod sigur își amintea de bătaia pe care o încasase deja Otis.

— Timpul trece, spuse Otis. Dacă oamenii ăștia o vor face înaintea de răsărit, nu mai aveți mult timp la dispoziție. Au cai?

— Da.

— Cea mai bună cale e să o luați pe scurtătură prin pădure.

După spusele lui Daniel, un grup de negri periculoși, fără adăpost, încă mai locuiau în pădure între locul acesta și oraș, în ciuda eforturilor călăreților de noapte de a-i goni de acolo.

Josephine se cutremură și dădu din cap.

— Pădurea e prea periculoasă pentru o femeie albă chiar și ziua.

Otis se uită la soția sa, iar aceasta dădu într-un final din cap. Își trase încet brațul din prinsoarea ei.

— Voi veni cu dumneavoastră până acolo, domnișoară Josephine, dar nu voi putea să vin până la Fairmont sau pe drum. Îmi pare rău.

Jo nu putea să respire. Ar fi fost periculos pentru amândoi. Acum tânjea să fugă înapoi în camera sa, să se urce în pat și să își spună că totul nu fusese decât un coșmar. Dar nu putea să stea cu mâna în sân și să le permită să îl ucidă pe Alexander. Ar fi la fel de vinovată ca și Daniel și ca și ceilalți.

Otis își luă cămașa și pantofii distruși, luând decizia în locul ei.

— Să mergem, domnișoară Josephine.

Noaptea era atât de întunecată, pădurea atât de deasă, încât de-abia vedea pe unde călca. Josephine nu își amintea să mai fi fost atât de speriată. Nu numai că se temea de pădure și de pericolele pe care le ascundea, dar era îngrozită că ar putea ajunge prea târziu. Alexander putea să moară și ar fi fost numai vina ei. Otis mergea de-a lungul cărării atât de repede, încât ea trebui să alerge ușor pentru a ține pasul cu el. Și oricât de mult ar fi tânjit să se oprească și să își tragă sufletul, deveni tot mai frustrată când el se mai oprea din minut în minut și se uita în jur ascultând.

— Trebuie să ne grăbim, Otis! De ce te tot oprești?

— Ascult dacă se aud cai. Ar fi putut și ei să vină pe scurtătură și mă tem și de patrulele de noapte. Dacă m-ar mai prinde noaptea, mi-aș primi o bătaie mai ceva ca prima

dată.

Josephine nu vru să creadă că fratele ei i-ar fi făcut rău lui Otis atâta timp cât era cu ea. Dar îl auzise punând la cale să îl ucidă pe Alexander, iar el era alb.

— Mi-e foarte frică, Otis. Dacă călăreții vor ajunge acolo înaintea noastră, îl vor ucide!

— Vă rugați, domnișoară Josephine?

Otis o porni iar în ritm alert înainte ca ea să poată răspunde, dar adevărul era că nici nu se gândise să se roage. Nu se mai rugase de luni de zile. De ce să se mai deranjeze când lui Dumnezeu nici nu îi păsa să o asculte sau să îi răspundă? Otis privi înapoi peste umăr parcă să vadă dacă încă mai era în spatele ei și spuse:

— Și eu mă rog, domnișoară Josephine.

O, *Doamne, Te rog*, începu ea încet să implore – apoi se opri. Ce spusese Alexander despre rugăciune? spusese că Dumnezeu nu putea să răspundă dacă te rugai pentru ceva ce era contrar voinței Sale. Sigur nu era voia lui Dumnezeu ca Alexander să moară, nu? Sau ca fratele ei și ceilalți să comită o crimă?

Tată din cer... Aceste cuvinte îi umplură ochii de lacrimi, amintindu-și de propriul ei tată. Fusese sever atunci când trebuia, dar și bun și iubitor, gata să îi dea lui Josephine ce își dorea dacă era ceva ce i-ar fi făcut bine, și nu rău. În mod sigur și Tatăl Ceresc era la fel. În final înțelesese ce încercase Alexander să o învețe: Dumnezeu nu putea să îi răspundă la rugăciuni în timpul războiului dacă asta ar fi însemnat să îi rănească pe alți copii ai Săi, pe sclavi.

Deodată, Josephine realizează că Dumnezeu era cu ea și cu Otis în acea pădure întunecată, îngrozitoare și strigă către El, în liniște, în calitate de copil al Său. *Tată Ceresc, Te rog ajută-ne. Te rog ajută-ne să ajungem la Alexander la timp ca să îl salvăm.*

Încearcă și el să îi ajute pe negri, Doamne. Te iubește și a vrut să te asculte venind aici, iubindu-și dușmanii și ajutându-ne pe noi să reconstruim totul. Îl trase pe Otis de

cămașă, străduindu-se să țină pasul cu el în timp ce lacrimile îi cădeau tot mai tare, orbind-o. *Îl iubesc, Tată. Îl iubesc pe Alexander Chandler și știu că și Tu. Și nu aș vrea să i se întâmple nimic rău.*

Labirintul de copaci începu să se rărească când ajunseră pe partea cealaltă a pădurii. Erau deja în oraș. Otis se opri din nou, dar de această dată Josephine fu recunoscătoare că avu ocazia să se odihnească. Nu era obișnuită cu atât de mult efort și se simți epuizată, hainele fiindu-i îmbibate cu sudoare de la căldură.

— Mai mult de atât eu nu mai pot să merg, șopti Otis. Îmi pare rău, dar aici e prea mult spațiu deschis până în oraș.

Noaptea era prea întunecată ca Jo să poată vedea semne familiare. Nu părea să fie undeva mai aproape de drum. Putea să facă asta de una singură?

Nu avea încotro. Nu voia ca Alexander să moară.

— Nu am fost niciodată în biroul lui, Otis. Nici nu știu unde este sau cum să-l caut.

— Mergeți tot înainte pe cărarea asta până vedeți niște linii de tren și...

— Cărare? Ce cărare?

— Țsta e drumul pe care merg Rufus și Roselle și ceilalți la școală. Îl vedeți? Josephine trebui să se aplece și să privească atent la pământ pentru a vedea linia de tren îngustă și murdară care dădea spre pădure și prin câmpul plin de buruieni crescute. Fiți cu ochii pe linia asta și ea vă va duce până la liniile de tren. Apoi, întoarceți-vă și urmați liniile spre birou. Este o clădire mică din cărămidă în spatele gării.

Ridică privirea spre el, dorindu-și să poată să îl implore să vină cu ea.

Lacrimile îi înăbușiră gâtul. Otis întinse mâna și i-o puse pe cap, apoi închise ochii.

— O, Doamne, Te rog să o veghezi pe domnișoara Josephine și să o îndrumi pe restul drumului. Ajut-o să ajungă acolo înaintea celorlalți. Și, Doamne, ține-l în pază și

pe dl Chandler. Deschise ochii din nou și își retrase mâna. Veți fi bine, domnișoară Jo. Bunul Dumnezeu va veghea asupra dumneavoastră.

— Mulțumesc, Otis. Își apucă materialul din fustă în pumni, ridicându-și marginea fustei pentru a nu călca pe ea și o luă la picior cât de repede putu prin întuneric, atentă la linia de tren. Nu ajunsese departe, când simți o durere ascuțită într-o parte, dar o ignoră și continuă să alerge. Căi puteau să acopere distanța până la Fairmont mult mai repede ca ea, chiar și pe scurtătura lui Otis.

În momentul în care Josephine reperă în sfârșit liniile de tren abia mai respira. Se împiedică de movila de balast și o luă spre oraș, urmând liniile de tren. Otis nu îi spusese cât de departe trebuia să le urmeze, dar în final, luă o curbă și văzu turla bisericii și casele în depărtare, inclusiv acoperișul lung și jos al gării. În spatele lui era o clădire cu două etaje din cărămidă, spatele ei fiind afectat de foc.

Josephine alunecă de pe linie într-un șanț și se opri pentru o clipă, gâfâind. Ascultă, la fel ca Otis, să se asigure că nu aude zgomot de cai în timp ce își goli nisipul dintr-un pantof. Era greu de auzit ceva în afara bătăilor inimii sale și a respirației epuizate. Așteptă până fu sigură că nu era nici urmă de fratele său și ceilalți, apoi se ridică și țâșni spre spațiul deschis înspre Biroul pentru Eliberați. Paguba făcută de foc făcea ca lui Alexander să îi fie imposibil să descuie ușa din spate, așa că se grăbi să intre, ocolind dărâmăturile arse. Daniel ar fi putut intra tot atât de ușor.

Își făcu drum pe un coridor îngust, nemaiașteptând ca ochii să i se adapteze la întuneric și ajunse la niște trepte.

— Alexander! îl strigă ea. Alexander, trezește-te! De-abia respira și era atât de speriată, încât de-abia putu rosti și aceste cuvinte. Se opri în scobitura de la scări, rugându-se să o audă.

Fratele ei și prietenii lui puteau să o audă, dacă erau afară, dar măcar Alexander putea să se apere odată ce era treaz. Alexander! Te rog, trezește-te!

Să fi ajuns oamenii înaintea ei? Să fi fost deja mort? Începu să urce scările, ținându-se de pereți cu ambii pumni, strigându-l pe nume. Într-un final auzi un scârțâit și niște foșnete deasupra ei, apoi o voce spunând:

— Cine e acolo?

Se prăbuși pe o treaptă, cu ușurare.

— Alexander, sunt eu – Josephine. Trebuie să te trezești! Este ceva urgent! Acesta veni în capul scărilor pe jumătate adormit. Își trăsese pe el niște pantaloni, dar nu avea nici pantofi, nici cămașă.

— Josephine! Ce faci aici? Ce s-a întâmplat?

— Vin să te omoare! Trebuie să pleci de aici! Chiar acum!

— Poftim? Cine vine? Părea pe jumătate adormit și se vedea că nu prea înțelegea ce îi spunea.

— Nu am timp să-ți explic. Ia-ți arma, pantofii și hai să plecăm!

— Nu am armă. Stai să aprind o lampă...

— Nu! strigă ea când acesta se întoarce și se duse în dormitor. Fără lumini! Trebuie să plecăm! Acum! El o privi încă confuz din cauza somnului, iar în liniștea de moment, lui Josephine i se păru că auzi un cal nechezând. Se avântă pe scări și îl trase de braț, trăgându-l spre ea. Te rog, Alexander! Vin să te omoare și să dea foc la birou. Sunt pe drum. Vor fi aici din minut în minut. Trebuie să fugi! Înainte să fie prea târziu! Lacrimile pe care și le stăpânise în tot acest timp începură să îi brăzdeze obrazul.

El o privi lung de parcă ar fi înțeles în sfârșit vorbele sale.

— Bine, bine... Stai să-mi iau cizmele... Fugi în camera sa, iar ea rămase pe loc și îl auzi cotrobăind.

Te rog, Doamne. Te rog mai dă-ne câteva minute să putem fugi.

O clipă mai târziu se întoarce cu cizmele. Cu brațele își aranjă cămașa.

— Ce se întâmplă, Josephine?

— Nu e timp de explicații. Trebuie să fugim... Nu, nu, prin față. Să folosim ușa din față. Fu convinsă că mai auzise un

cal nechezând în spate.

El o luă prin birou, apoi se opri o clipă și se uită în jur.

— Am câteva dosare pe care ar trebui să le salvez...

— Nu este timp!

— Dar manualele... Nu le voi lăsa să mai ardă.

Ridică o cutie de lemn și aruncă conținutul din ea pe podea, apoi, înghesui în ea o stivă de cărți de pe masa sa. Josephine puse și ea încă o stivă de cărți.

— Acum, te rog, Alexander! Pleacă! Fugi spre ușă înaintea lui, o deschise puțin cât pentru a privi, luptându-se cu instinctul de a țâșni din birou și de a o lua la sănătoasa cât putea de repede. Drumul plin de praf din fața clădirii părea pustiu. La fel și strada principală din fața gării. Josephine reperă un chioșc în spatele gării, unde era parcat un vagon de marfă și arătă spre el. Într-acolo! Putem să ne ascundem acolo. Să fugim!

Se cufundă în întuneric, ridicându-și fusta, încercând să nu se împiedice în poalele ei. Se simțea ca într-un coșmar, încercând să fugă și neputând să se miște. Alexander era în spatele ei și se mișca chiar mai încet, împovărat cu cutia grea de cărți. În apropiere începu să latre un câine trimițând un semnal, dar într-un final, ajunseră la chioșc și se cufundară în umbrele dindărătul vagonului de marfă, suflând greoi.

— Josephine, ce Dumnezeu...

— Ssst!

Din spatele Biroului pentru Eliberați apărură doi bărbați în întuneric, ghemuindu-se jos. Se duseră la ușa pe care ea și Alexander tocmai ieșiseră - ușa pe care o lăsaseră în mod nechibzuit larg deschisă - și priviră în jur.

— Dacă te prind, te vor omorî, șopti ea.

Se întreba cum putea să se simtă știind că era urmărit, știind că dușmanii încercau să îl ucidă. Venise să lucreze pentru Biroul pentru Eliberați, crezând că astfel se supune poruncii lui Iisus de a-și iubi dușmanii. Oare credința lui se clătina într-un astfel de moment?

Alexander refuzase să poarte armă sau să se apere – oare acum regreta și această decizie?

Josephine îi căută mâna și i-o apucă strâns, în timp ce două noi siluete își făcură apariția în prag. Probabil că ei căutaseră prin casă și o găsiseră goală. Toți cei patru bărbați stătură nemișcați pentru o clipă, studiind gara pustie.

— Nu putem sta aici, șopti Josephine. Vor căuta și în gară.

— Unde putem să ne ascundem?

Ea ezită o clipă, apoi spuse:

— În biserică. Sau în cimitirul din spate, dacă ușa e închisă. Lăsară acolo cutia cu cărți și se târâră prin tufișurile ce înconjurau clădirea până ce nu mai puteau fi văzuți de la birou. Începură să mai latre alți doi câini, dându-i de gol în timp ce parcurgeau mica distanță până la biserică, încercând să rămână ascunși în spatele copacilor, al tufișurilor și al gardurilor, ezitând, rugându-se și ținându-se de mâini în timp ce fugeau.

— Nu pe ușa din față, șopti Josephine. Este o ușă laterală care duce la sala enoriașilor. *Doamne, fă să fie descuiată*, se rugă ea încet. *Te rog, fă să fim în siguranță*.

Ușa era descuiată. Josephine respiră cu ușurare și simți o brumă de speranță. Până acum, Dumnezeu îi răspunsese la toate rugăciunile. Fusesse cu ea, o ajuta, îi ajuta. Închise ușa în spatele lor și rămase nemișcată pentru o clipă, încercând să-și revină. Privirile li se întâlneau, iar în momentul următor, ea fu în brațele lui, cuprinzându-se unul pe celălalt cu putere.

— Mulțumesc, șopti el. Nu știu cum sau de ce ai venit pentru mine, dar îți mulțumesc.

Brațele lui erau acum în jurul ei. Alexander era în siguranță acum, la fel ca și ea. Josephine închise ochii, tânjind să stea acolo cu el pentru totdeauna. Dar încă mai auzea câinii lătrând în semn de avertizare în satul adormit, așa că alunecă din brațele sale și îl trase din nou de mână.

— Vino. Tot mai trebuie să ne ascundem.

Îl conduse în altar și se lăsară în jos împreună, în spatele unor strane în amvonul de la cor, ascunși privirilor.

— De unde ai știut că vin după mine? Întrebă el. Cine sunt oamenii aceștia?

— Fratele meu e unul dintre ei. Nu am putut să dorm și i-am auzit din întâmplare pe el și pe ceilalți punând totul la cale. Au aflat că investighezi incendiul și crimele și ei sunt cei responsabili. Au decis să te ucidă și să șteargă orice urmă.

— Dar tu... ai bătut atâta drum singură? Pe întuneric?

— Otis a venit cu mine o parte din drum. M-am rugat și i-am cerut lui Dumnezeu să mă aducă aici la timp, ca să te scot de acolo. Chiar mi-a răspuns la rugăciune.

— Stai. Vrei să spui că... te-ai rugat?

Josephine dădu din cap că da, tot atât de uimită pe cât era Alexander. O luă în brațe din nou și o ținu la pieptul lui.

— Te iubesc, Josephine. Nu doar în noaptea asta sau pentru că mi-ai salvat viața, ci... te-am iubit în tot acest timp.

Se trase înapoi și se priviră unul pe celălalt în întuneric. Josephine își aminti golul covârșitor pe care îl simțise când Daniel îi luase scrisorile, rupând-o astfel definitiv de Alexander. Își aminti teribila ei teamă în drumul spre el pentru a-l salva și siguranța pe care o avea în inimă că și ea îl iubea.

— Și eu te iubesc, șopti ea.

Îi mângâie fața cu palmele sale, netezindu-i părul umed de pe obraji. Apoi, Alexander se aplecă spre ea și o sărută. Sărutul său fu tandru și frumos, iar ea îl cuprinse cu brațele și îi întoarse sărutul. Simți că inima i-ar fi putut exploda de la acel amestec minunat, teribil de dragoste și suferință. Dragostea sa pentru el era imposibilă. Îl iubea, îl dorea, dar nu putea să îl aibă niciodată. Când sărutul se termină, iar el se trase într-un final, ea își lăsă capul pe pieptul lui și se strânsură unul pe celălalt în brațe.

— Mai ții minte în scrisoarea mea, murmură el, când ți-

am spus că ar trebui să te căsătorești cu un bărbat pe care îl iubești? Mă refeream la mine.

— Știu... Știu... dar e imposibil. Familia mea nu ar îngădui niciodată așa ceva. Fratele meu încearcă să te omoare.

— Am putea să fugim împreună și să ne căsătorim. Te iau acasă cu mine și am putea să începem o viață nouă împreună departe de toate acestea.

Putea să-și părăsească familia, casa? Josephine încă mai era supărată pe Daniel și pe Mary și nu știa dacă va mai putea să aibă încredere în ei vreodată. Iar mama avea să stăruie în planurile ei de pețit până ce Jo avea să se căsătorească cu Harrison Blake. Mama era puternică și nu se lăsa până nu obținea ce dorea – așa se întâmpla întotdeauna. Dar putea Jo chiar să fugă de familie și de Stejarul Alb și să nu mai privească înapoi? Dacă nu, ar suporta să rămână aici și să trăiască o viață care i-ar fi impusă? Să trăiască fără Alexander?

— Vino cu mine, Josephine.

— Nu pot. Aș răni prea mulți oameni dacă aș dispărea pur și simplu. Familia mea deja a suferit suficient și a îndurat prea multe. Nu vreau să mai adaug și eu la asta.

— Dar dacă aș găsi o modalitate de a-ți cere mâna?

— Asta ar fi imposibil. Ei te urăsc.

— Dar dacă aș găsi o cale de a face pace cu ei, le-aș cere mâna ta și am veni aici cu binecuvântarea lor – atunci te-ai căsători cu mine?

— Bineînțeles, dar... nu se poate realiza. Nu vor face niciodată pace cu tine, cu atât mai puțin să ne dea binecuvântarea.

Se aplecă în față și o sărută din nou.

— Voi găsi o cale. Ai încredere în mine, Josephine. Și ai încredere în Dumnezeu.

Se ridică și o luă de mână, trăgând-o și pe ea în picioare. Picioarele îi erau înțepenite de la poziția ghemuită, iar mușchii îi erau extenuați de la fugă.

— Așteaptă. Nu ar trebui să mai stăm ascunși puțin?

Dacă încă te mai caută? El o conducea afară din sanctuar și înapoi prin strane. Unde mergem?

— Vreau să mă asigur că ajungi acasă în siguranță.

— Nu, așteaptă! Se puse în fața ușii, baricadând-o înaintea ca el să poată să o deschidă. Eu pot să merg singură acasă, dar tu nu poți să riști să fii văzut. E încă foarte periculos.

— Nu te voi lăsa, Josephine. Trebuie să mă asigur că ești în siguranță. Se întinse și îi mângâie părul, obrazul.

— Domnul m-a adus aici în siguranță în noaptea asta. Poți să ai încredere că mă va duce din nou acasă. Josephine știu atunci ce trebuia să facă. Îl luă de mână și îi sărută degetele înainte de a-l lăsa. Unde ți-e calul?

— În grajdul cu chirie.

— Ia-ți calul și du-te la Richmond – cât de repede poți. Nu te mai întoarce decât însoțit de un pluton de soldați cu tine. Soldați înarmați. Dacă te vei întoarce fără protecție, oamenii ăștia te vor uide. Data viitoare nu vor mai rata.

— Dar tu...

— Eu voi crea o diversiune. Se ridică pe vârfuri și îl sărută încă o dată, tăindu-i protestele. În acest timp, ea se întinse și deschise ușa. La revedere, Alexander.

— Nu, stai!

Dar Josephine deja fugea, înainte ca el să o mai poată opri, luând-o la fugă pentru a ajunge la clopotul de alarmă de la biserica din centrul orașului. În spatele ei, cerul de noapte de deasupra gării era luminat de strălucirea purpurie a flăcărilor, aerul cald umplându-se de fum. Apucă frânghia clopotului și trase cât putu de tare, făcându-l să răsună și să trezească tot orașul.

Probabil că focul se extinsese prea mult pentru ca clădirea să mai poată fi salvată, dar Alexander reuși să ajungă la cal în toată această agitație și fugi.

Josephine văzu cum în câteva case se aprinseră lumini în timp ce trăgea clopotul. Căinii lătrau și urlau. Bărbații începeau să iasă din case, trăgându-și hainele pe ei, uitându-se în jur după foc. Josephine auzi strigăte, tropote,

dar continuă să tragă clopotul. Niciunui orășean nu i-ar fi părut dacă Biroul pentru Eliberați s-ar fi făcut scrum, dar nimeni nu ar fi conceput să se piardă gara din apropiere.

Brațul deja îi obosise, așa că se opri pentru o clipă ca să se odihnească. În liniștea de moment, auzi un cal galopând undeva în întuneric și se rugă ca acesta să fie Alexander, fugind. Dar sunetul copitelor se apropia și, cum aruncă o privire în bezna nopții, întrezări un cal negru cu un călăreț mascat gonind spre ea. Lăsă frânghia clopotului și se întoarse să o ia la fugă, țâșnind în direcția opusă grajdurilor cu chirie. Unde să meargă? Unde putea să se ascundă? În apropiere era casa dr. Hunter. Ar fi fugit la el și i-ar fi cerut ajutorul. Dar calul o ajunsese din urmă numaidecât, înainte ca ea s-a ajungă acolo.

— Josephine! Josephine, oprește-te! recunosc vocea lui Daniel, chiar și înăbușită de mască. Nu se opri din fugă, disperată să scape de el. Aruncă o privire peste umăr și îl văzu pe Daniel descălecând și luând-o la fugă după ea. Fustele largi o încetineau, astfel că Daniel o ajunsese rapid și o apucă de brațe.

— Lasă-mă! strigă ea. Lasă-mă în pace! Daniel îi astupă gura cu mâna.

— Taci! Nu te mai împotrivi! O trase pe ea și calul său într-un umbriș lângă o casă cu trăsuri. În oraș, oamenii încă se trezeau și fugeau spre foc. Nimeni nu ar fi auzit-o, dacă ar fi țipat.

— Tu l-ai avertizat, nu-i așa? spuse Daniel, scuturând-o.

Încă o ținea strâns, dar îi luă încet mâna de la gură, atent încă să vadă dacă ea avea să mai țipe.

— Fată nerușinată! Ajuți dușmanul. Nu știi ce pătesc cei care ajută dușmanul? Asta e trădare! Ești o trădătoare!

— Ai vrut să îl omori - te-am auzit. Chiar și acum, când ai auzit clopotul, ai crezut că e Alexander și ai venit să îl omori.

— Și câți oameni de-ai noștri au ucis yankeii? Cum au fost Samuel și tata și alte mii ca ei? Yankeii ne-au omorât

familia și ne-au luat tot ce am avut. Ne-au distrus viețile. Chiar nu înțelegeți? De ce îi ajuți? Fața fratelui său era acoperită cu o bandană și nu putu să-i vadă decât ochii sub borul pălăriei. Dar ochii aceia scăpărau cu suficientă ură cât pentru a ucide o armată întreagă de yankei ca Alexander.

— Războiul s-a terminat, Daniel. Dacă îl omori acum, înseamnă crimă.

— Când o să crești și tu, Josephine? Atâta timp cât armata lor ocupă Virginia, suntem încă în război. Biroul ăla e un simbol al unei intervenții din exterior, care ne spune că de fapt nu suntem liberi. Prietenul tău yankeu reprezintă un guvern străin care nouă ni se impune. Nu avem alternativă decât să ne protejăm împotriva lor.

— Nu au fost suficiente lupte și omoruri? Când ne vom opri?

— După ce ultimul yankeu și oportunist va dispărea. Când vor pleca cu toții și ne vor lăsa în pace și când pământul va fi iarăși al nostru. Daniel se uită din nou pe stradă să vadă dacă drumul era liber, apoi se întoarce și o privi în ochi. Ascultă. Vei urca cu mine pe calul meu și vom pleca acasă. Dar vreau să știi că dacă prietenul tău yankeu se va întoarce cu o armată de soldați și ne va pedepsi comunitatea, o vei avea pe conștiință, Josephine. Va trebui să trăiești cu consecințele și cu vina asta tot restul vieții.

— Dar cu ce e vina mea? Dacă reușeai să îl omori, crezi că nu ar fi urmat o pedeapsă pentru asta?

— Dacă nu te-ai fi amestecat, totul ar fi fost un accident nefericit într-un oraș liniștit.

— Știu adevărul, Daniel. Și nu va rămâne ascuns.

— Și eu știu adevărul despre tine și yankeul ăla, așa că amândoi ar trebui să ne ținem gura, nu crezi? Nici nu va trebui să mă mai obolesc să te pedepsesc eu, dacă va afla lumea. S-ar bucura să se răzbune pe o trădătoare ca tine.

O împinse înaintea lui și plecară din piață, departe de fum și de haos, dar ținându-se tot în umbră, să nu fie văzuți. Când ajunseră la marginea orașului, Daniel o ridică

pe Josephine pe cal, se urcă și el în spatele ei, ca să parcurgă călare restul drumului până acasă.

Aproape ajunseseră la Stejarul Alb când Josephine își aminti de cutia cu manualele pe care le salvase Alexander. A doua zi, trebuia neapărat să ajungă cumva înapoi în oraș să le recupereze. Apoi va avea ea grijă ca Rufus, Jack și Roselle și fiecare copil negru care voia să scrie și să citească să primească câte un manual.

Și chiar dacă familia ar renega-o, chiar dacă nu îl va mai vedea pe Alexander Chandler niciodată, Josephine tot era bucuroasă că îi salvase viața.

Capitolul 30

14 iulie 1865

Dimineață, la cântatul cocoșului, lui Lizzie îi părea că avusese coșmaruri toată noaptea și de-abia pusese geană pe geană. Oare domnișoara Jo chiar venise la miezul nopții, trezind-o cu o poveste teribilă despre cum dl Daniel voia să îl omoare pe dl Chandler? Lizzie se întoarse, dar partea de pat a lui Otis era goală. O, *Doamne!* Se ridică în fund, privi prin coliba întunecată și îl zări îngenuncheat rugându-se, cu coatele proptite de un scaun. Se așază și așteptă ca bătăile inimii să îi revină la normal.

Lui Lizzie îi fusese teamă să o ajute pe domnișoara Jo, dar Otis spusese că trebuiau să o facă. Aproape jumătate din noapte se scurse în timp ce ea se plimbă în sus și în jos prin încăpere, așteptându-l să se întoarcă. Pe când îl văzu pe Otis venind într-un final, ca o umbră întunecată proiectată pe cerul și mai întunecat, era deja îngrijorată de moarte.

— Ce s-a întâmplat? întrebese ea. A ajuns bine, domnișoară Jo? A ajuns la timp?

— Nu am putut să merg cu ea decât până la cealaltă parte a pădurii. Domnul știe cât mi-a fost de greu să o las singură, asta e sigur.

Lizzie se lăsase atunci pe salteaua lor din paie, ușurată să îl vadă, roasă de griji, epuizată de nesomn.

— Hai înapoi în pat, Otis. În curând se va crăpa de ziuă.

— Nu, nu dorm. Cred că stau să mă rog, dacă nu te deranjează.

Acum Lizzie nu putu să nu se întrebe ce făcea domnișoara Josephine.

— Otis? șopti ea. El își ridică capul plecat și se uită la ea, apoi se ridică în picioare, întinzându-și brațele și umerii. Domnișoara Jo s-a întors? îl întrebă ea.

— Nu știu. Mă gândesc că vom afla în curând.

Lizzie se ridică și își luă repede rochia și pantofii. Soarele

de iulie răsărea deja, încingând cerul. Lizzie ar fi preferat să mai doarmă. Noaptea trecută părea un coșmar și se temea să se trezească și să vadă că totul devenise realitate.

Diminețile erau întotdeauna aglomerate pentru Lizzie, fiind ocupată să le servească masa albilor, apoi pregătind mâncarea pentru Otis și ceilalți lucrători și apoi să îi trezească pe copii și să le dea să mănânce ca să îi trimită la școală. Toate acestea gravitau în jurul bucătăriei și era un spațiu aglomerat în cele mai multe dimineți. Dar, în timp ce Lizzie ațâța cărbunii rămași din ziua dinainte și aprinse focul în cămin, simțea de parcă cineva i-ar fi ținut o căldare din fier deasupra capului, umplută cu tot felul de lucruri rele și abia aștepta să o răstoarne peste ea.

— Calul domnului Daniel e în grajd, îi spuse Otis când se întoarse câteva minute mai târziu, așa că sigur s-a întors.

— Poate că ar trebui să îi ținem acasă pe copii astăzi până aflăm de la domnișoara Jo ce s-a întâmplat azi-noapte.

— Ce să le spunem lui Saul și Clarei și celorlalți?

— Adevărul. Trebuie să știe ce fel de om e dl Daniel și ce a încercat să facă.

Otis încuviință din cap.

— Dar nu le spunem copiilor. Nu vreau să trăiască cu teamă tot timpul.

— Dar nu ar trebui să îi avertizăm în privința lui? Trebuie să știe.

— Să stăm deocamdată să vedem ce s-a întâmplat de fapt noaptea asta. Lizzie nu dorea să mai aștepte. Voia să își adune familia și să fugă cu toții cât mai departe de Stejarul Alb și să se ascundă într-un loc sigur. Numai de ar fi știut unde era acel loc sigur. Luă coșul de ouă și se duse afară ca să lase găinile afară din coteț și să culeagă ouă. Cu câteva zile în urmă fusese foarte mulțumită. Copiii învățau să scrie și să citească, Otis creștea propria recoltă fără ca cineva să stea cu gura pe el, iar ea o avea pe Clara cu care să vorbească toată ziua și cu care să împartă munca – spălatul, gătitul și băutul smântânii din laptele de la noua

lor vacă. Lizzie era aproape gata să creadă că Biblia era adevărată și că fiecare lacrimă urma să aducă o recoltă de bucurie. Dar nu și acum.

Clara intră în bucătărie cu o găleată de lapte proaspăt muls chiar în momentul în care Lizzie punea biscuiții în cuptor. Știa din teama ce se citea în ochii Clarei că Otis îi spusese de noaptea trecută. Clara puse găleata de lapte pe masă, dar umerii încă îi rămăseseră adunați de parcă ar fi cărat o greutate mare.

— Ce ne facem, Lizzie?

— Nu știu. Otis spune să așteptăm și să vedem.

Lizzie se îndrepta spre conac cu o farfurie cu omletă într-o mână și cu un coș de biscuiți calzi în alta când aruncă din întâmplare o privire spre colibă. O mână de foști sclavi, cam vreo 10-12, veneau dinspre dealul de la colibele sclavilor. Oare veneau după dl Daniel la fel cum se dusese el după dl Chandler noaptea trecută? Oare avea să se pornească un război acum, negrii împotriva albilor? Tremură de teamă și se grăbi spre sufragerie cu mâncarea, sperând să o vadă pe domnișoara Jo șezând la fel de drăguță ca întotdeauna, sperând ca domnișoara să îi spună că totul fusese o greșeală, că noaptea trecută nu se întâmplase nimic până la urmă. Dar la masă erau doar doamna Eugenia și domnișoara Mary.

Lui Lizzie îi tremurau mâinile ca la o femeie bătrână în momentul în care puse mâncarea pe masă în fața lor.

— Altceva, doamnă? întrebă ea, pornind-o încet spre ieșirea din încăpere.

— Unde e untul?

— Îl aduc imediat, doamnă. Îmi cer scuze.

Pe când se întoarse ea, străinii se adunaseră în fața ușii de la bucătărie și stăteau de vorbă cu Otis, Saul, Willy și Robert. Roselle și Clara stăteau în pragul de la bucătărie, ascultând. Lui Lizzie i se întoarse stomacul pe dos când văzu câți bărbați se uitau unul la altul, de parcă tocmai se întâmplase ceva teribil.

— Roselle, scumpo, spuse ea, împingând-o în bucătărie. Adu farfuria cu unt și du-o la doamna în sufragerie.

— Dar vreau să ascult...

— Și eu. Du-te.

Roselle luă untul și dispăru în conac, val-vârtej. Lizzie se uită la Otis, temându-se și să respire.

— E acolo domnișoara Josephine? întrebă el. Lizzie dădu din cap că nu. El închise ochii pentru o clipă înainte de a-i deschide din nou. S-a dus, Lizzie. Biroul pentru Eliberați a ars din temelii noaptea trecută. De data asta nu a mai rămas nimic.

— O, Doamne, nu! Genunchii i se înmuiară când vru să se așeze, dar nu avu unde.

— Și Dl Chandler s-a dus, spuse unul dintre bărbați. Nu știe nimeni ce s-a întâmplat cu el, dacă e viu sau mort, dar după cum se vede... va trebui să se sape printre cărămizi și cenușă ca să se dea de el.

— O, Doamne! Lizzie își duse mâna la gură pentru a-și stăpâni durerea. Oare și domnișoara Josephine murise? I se întâmplase ceva pentru că o lăsaseră să meargă singură? Și totul din cauza școlii. De asta au și ars biroul. Și Lizzie fusese una dintre cei care vorbiseră cu dl Chandler să redeschidă școala.

— Se pare că nu se va mai face dreptate pentru bărbații care au murit în pădure, spuse Willy dând din cap.

— Iar fără școală, adăugă Clara, copiii noștri vor rămâne sclavi pe viață.

Otis trase aer în piept și apoi, oftă.

— Dl Chandler a fost un om cu frică de Dumnezeu, iar dacă chiar a murit, sunt convinși că e într-un loc mai bun. Dar Domnul știe, nu a vrut decât să ne ajute.

Acum totul a revenit la cum era și înainte. Lizzie nu ar fi trebuit să spere la ceva mai bun. Era pe punctul de a se lăsa jos pe ultima treaptă, gata să înceapă să plângă, când Roselle veni în zbor pe ușă, cu sarcina îndeplinită.

— Ce s-a întâmplat? Ce se întâmplă?

Otis o luă pe după umeri.

— Școala a ars, scumpo. Îmi pare rău.

— Dar... dar putem să ne așezăm pe iarbă și să învățăm, nu? Pe noi nu ne deranjează. Când nimeni nu îi răspunse, își lăsă capul pe umărul lui Otis și începu să plângă.

— Am venit să vă spunem că noi ne mutăm, spuse unul dintre bărbați. Dl Chandler a promis că ne va muta undeva în Vest și că ne va da un pământ și un catâr. Acum că asta nu se va mai întâmpla, nu are rost să mai stăm pe aici. Ne-am gândit să vă întrebăm dacă nu doriți să veniți cu noi.

— Nu putem să ne pierdem speranța, spuse Otis. Recolta va crește, nu-i așa? De ce nu vă mutați toți aici ca să lucrăm pământul împreună?

— Crezi că ne vor lăsa să ținem noi bumbacul și să îl vindem tot noi? Ne-au luat tot ce am avut, de ce nu ne-ar lua și asta, când va sosi vremea? Cine îi va opri, acum că dl Chandler nu mai e?

— Nu ar fi trebuit să avem încredere în ei, spuse Lizzie. În niciunul. Stăpânul se poate să fie chiar unul dintre cei care au făcut asta.

— Nu știm sigur, Lizzie.

— Să mergem cu ei, Otis. Au dreptate. Nu mai are rost să stăm aici. El nu răspunse. Încă o mai ținea pe Roselle și își duse și cealaltă mână pe obrazul lui Lizzie, mângâind-o ușor pentru a-i liniști temerile. Oricât de speriată ar fi fost și oricât de mult și-ar fi dorit să fugă, știa că soțul ei nu ar fi plecat acum. Nu după toată munca pe care o începuse la câmp.

În plus, unde să se fi dus? Cum să trăiască? Trebuiau să aștepte până la recoltat, cel puțin, ca să aibă ce mânca în călătorie.

— Ei bine, eu sunt de acord cu restul, spuse Saul încet. Am vrut să te ajut, Otis, și am vrut să-mi văd copiii la școala aia. Dar acum că nu mai e dl Chandler, nu mai veghează nimeni asupra noastră...

Lizzie îl auzi pe Otis oftând. Se uită spre câmpurile sale,

cu umerii încă drepți și puternici.

— Am nevoie de timp ca să mă rog să văd ce să fac, spuse el. Acum Dumnezeu e stăpânul meu și vreau să fac ce spune El. Dacă El îmi va spune să rămân aici, atunci mă voi încrede în El și El va veghea asupra mea. Dacă El îmi va spune să merg, atunci am să plec. Între timp, dacă tu și Clara doriți să mergeți cu el, Saul, nu îți port pică.

Lizzie auzi în depărtare clopoțelul doamnei Eugenia sunând în sufragerie. Uitase cu totul de micul dejun al albilor.

— Trebuie să văd ce vor, spuse ea.

Dar cu mintea era la mile depărtare în timp ce o porni spre casă și apoi intră pe coridor spre sufragerie. Unde putea să meargă ea și familia ei ca să fie în sfârșit liberi și să ducă o viață fără griji și teamă? Exista un astfel de loc pe lume?

— Lizzie! spuse doamna Eugenia, când aceasta intră pe ușă. Ce Dumnezeu se întâmplă? Roselle mai că nu mi-a aruncat untul în față și a fugit și de atunci tot așteptăm ceaiul.

— Îmi cer scuze, doamnă... Se opri. Domnișoara Jo era și ea la masă la locul ei obișnuit. Lizzie simți o ușurare în toată ființa ei. Nu știu ce să spună sau ce să facă în timp ce ochii i se înlăcrimă. Domnișoara părea albă ca varul și avea niște adâncituri negre ca niște vânătaii sub ochi, dar era în viață. Numai de ar fi fost și dl Chandler în viață.

— Lizzie? Ce este în neregulă cu tine astăzi? întrebă doamna Eugenia.

— Îmi pare rău, se bâlbâi ea.

— Spune-ne, spuse domnișoara Jo. Te rog.

Lizzie privi spre domnișoara Jo și o văzu dând din cap. Voia să spună adevărul.

— Ei bine... tocmai... tocmai am primit niște vești proaste, doamnă. Școala noastră a ars din temelii noaptea trecută și... își acoperi gura, nemaiputând să spună restul, amintindu-și că era vina ei.

— Și yankeul care lucra acolo? Întrebă doamna Eugenia. Lizzie se uită la ea, surprinsă că tocmai ea era cea care întreba, surprinsă să vadă că doamna Eugenia devenise aproape la fel de palidă ca fiica sa. Stătea încremenită, cu mâinile neputincioase. Pentru prima dată, nu mai avea bărbia ridicată în vânt.

Lizzie înghiți un nod de durere.

— Se vorbește că îl vor găsi printre dărâmături, mort.

Scaunul doamnei Eugenia scrâșni pe podea când aceasta se ridică de la masă.

— Mă scuzați, murmură ea și se grăbi spre cameră. Lizzie stătea înțepenită în loc, neștiind ce să facă în continuare. Cum i se putea cere lui Lizzie să gândească limpede când dl Chandler era mort și totul se petrecuse din vina ei? Domnișoara Mary se ridică și se grăbi să o ajungă pe mama sa, lăsând-o pe Jo singură la masă.

— Lizzie, vino aici, spuse ea încet. Lizzie se supuse, traversând camera pentru a se apropia de ea. Lizzie nu știa la ce să se aștepte, iar picioarele îi tremurau.

— Nu e mort, șopti domnișoara Jo.

— Po... poftim?

— Dl Chandler nu a murit în incendiu. Am ajuns la timp, mulțumită ție și lui Otis. Este în siguranță, Lizzie.

— O, mulțumesc, Doamne! Se balansă și aproape că leșină. Domnișoara Jo sări să o țină de braț, pentru a o ajuta să-și câștige echilibrul.

— Dar te rog să nu spui nimănui deocamdată. Doar lui Otis. Fratele meu știe că eu am fost cea care l-a avertizat pe dl Chandler și... nu știu ce ni se va întâmpla acum.

Lizzie își ridică șorțul și își acoperi fața, vărsându-și lacrimile în el. Nu se putu abține. Ușurarea, suferința, teama și speranța dădeau o luptă în ea. Nici ea nu știa ce urma să se întâmple – școala nu mai era, iar ceilalți voiau să plece cu toții – dar măcar domnișoara Josephine și dl Chandler erau în viață. Astea erau niște vești bune suficiente pentru o zi.

Capitolul 31

Eugenia se grăbi să iasă din sufragerie, întrucât simți o durere strângându-i-se în piept. De-abia putea să respire. Biroul pentru Eliberați era scrum. Un om murise! De ce, Doamne, nu îl confruntase pe Daniel când îl auzise vorbind cu Joseph Gray? De ce nu încercase să îl oprească? Acum fiul său omorâse un om! Fiul său!

Încercă să ajungă sus pentru a se întinde ca fetele să nu vadă că se simte rău, dar camera era prea departe, iar durerea era prea intensă. Se împiedică prin salon și se prăbuși pe canapea. Cum putea să i se întâmple așa ceva? Ce să facă? închise ochii, încercând să alunge durerea, spunându-și că veștile pe care le auzise nu puteau fi adevărate.

— Mamă? Ești bine? întrebă Mary cu vocea ei de pisicuță speriată.

Eugenia deschise ochii.

— Voi fi bine... încercă ea să spună, dar cuvintele îi ieșiră ca strangulate, trădând faptul că de-abia mai respira.

O auzi pe Mary fugind în sufragerie, strigând:

— Josephine! Josephine, vino repede! Eugenia încercă să le strige, să le spună că e bine, să nu se îngrijoreze, dar durerea îi luase tot aerul din plămâni și nu mai putu nici să inspire. Înainte ca Eugenia să o poată opri, Mary țâșni pe scări și bătu la ușa lui Daniel.

— Daniel, trezește-te! Trezește-te! Mama are nevoie de un doctor!

Eugenia deschise din nou ochii și o văzu pe Josephine îngenunchind în fața ei.

— Mamă? Mamă, spune ceva! Ești bine?

Încercă să dea din cap, să o liniștească.

— Voi... fi bine...

— Nu ești bine! Ești albă ca varul! Ce trebuie să facem? Trebuie să îl chemăm pe dr. Hunter?

— Nu... nu e nevoie. Își aminti ce îi spusese doctorul cu

doar câteva zile în urmă. Că era suficient de puternică pentru a decide singură ce era mai bine pentru Stejarul Alb și familia sa. Că trebuia să îl învețe pe Daniel că atitudinea pe care o avea la adresa negrilor era greșită. David îi spusese că dacă ar accepta schimbarea, atunci ar putea să îi conducă pe copiii lor după exemplul ei. Își dorea ca David să fie acolo ca să o ajute, dar știa că avea dreptate: Daniel nu ar asculta nimic din ce ar spune pentru că el nu era din clasa lui socială – iar Eugenia contribuise la cultivarea acestei atitudini în fiul său.

Daniel se grăbi în jos pe scări spre salon, încă încheindu-și nasturii de la haină. Mary îl urma îndeaproape. Eugenia găsi puterea să se ridice pe canapea, rugându-se lui Dumnezeu ca durerea să-i cedeze și să îi dea puterea de care avea nevoie. Înainte ca Daniel să apuce să vorbească, ea îi întâlni privirea.

— Daniel... ce ai făcut?

— Ce vrei să spui?

— Fetelor, vă rog frumos să ne lăsați singuri.

Dar niciuna din ele nu se mișcă. Eugenia nu avu tăria să insiste. Poate că trebuia să audă și ele.

— Biroul pentru Eliberați... a ars azi-noapte, spuse Eugenia, forțându-se să vorbească, în ciuda durerii. Yankeul e mort. Știu că tu ai fost... te-am auzit vorbind și punând totul la cale.

Daniel întoarse privirea pentru o clipă de parcă i-ar fi fost rușine. Când o privi din nou în ochi pe Eugenia, ea îi văzu frustrarea.

— Mă lupt pentru Stejarul Alb, pentru casa noastră, spuse el. Încerc să te protejez pe tine și pe surorile mele. Doar asta fac eu și prietenii mei, chiar nu înțelegi? Acționăm în legitimă apărare.

— Sunt sigură că ceea ce faceți și felul în care o faceți este greșit. Violența nu este bună. Războiul s-a terminat, Daniel. Nu poți să te streкори noaptea ca să omori oameni.

— Nu am omorât pe nimeni.

— Poți să-mi spui cu mâna pe inimă că nu ai nicio legătură cu focul de azi-noapte?

Daniel făcu câțiva pași în fața Eugeniei, trecându-și degetele prin păr, înainte de a se lăsa pe un scaun în fața ei.

— Ascultă, mamă. Nu am vrut să aflu ce se întâmplă pentru că nu am vrut să te supăr. Încerc să te protejez de astfel de lucruri și să previn un dezastru înainte de a avea loc. Îi aruncă lui Josephine, care încă mai stătea la picioarele Eugeniei, o privire furioasă.

— Dar acesta este adevărul: Josephine se întreține cu yankeul de la Biroul pentru Eliberați și se întâlnea cu el în secret.

— Poftim...? Eugenia se holbă la el, apoi la fiica sa. Nu putea fi adevărat. Dar expresia lui Josephine și lacrimile pe care le avea în ochi îi confirmară că așa era.

— Nu am făcut nimic rău, spuse ea. Nu este dușmanul nostru.

— Minte, spuse Daniel. Mary i-a văzut întâlnindu-se în pădure. Singuri. Am găsit și un teanc de scrisori pe care i le-a scris. De asta a trebuit să îl lichidez azi-noapte. Dacă adevărul ar fi ieșit la iveală, ar fi ieșit un mare scandal. Reputația lui Josephine ar fi fost distrusă, la fel și a noastră. A trebuit să apăr onoarea familiei.

— Ai vrut să îl omori! ripostă Josephine. Te-am auzit. De asta l-am avertizat. Acum ar fi fost mort dacă nu aș fi ajuns eu prima.

— Deci yankeul e încă în viață? Întrebă Eugenia.

— Da, spuse Daniel. Iar acum, mulțumită lui Josephine, se va întoarce în oraș cu o armată de yankei ca să se răzbune. Ne-a trădat, mamă.

— O, Doamne... murmură Eugenia. Cum putea vreunul dintre copiii ei să facă astfel de lucruri? Cum de scăpaseră lucrurile de sub control chiar așa? Durerea din piept îi îngreună și mai mult respirația și vorbirea. Dar în timp ce îi asculta pe copiii săi certându-se, durerea din piept se

întețea nebunește.

— Tu și prietenii tăi ați provocat toate aceste probleme, nu eu, spuse Josephine. Ați atacat tabăra negrilor din pădure și i-ați bătut. Doi oameni au murit. Și ați încercat să ardeți și școala prima dată. Nu poți să dai vina pentru toate aceste lucruri pe mine sau să spui că nu ai făcut decât să aperi onoarea familiei.

— Dacă sclavii susțin că noi am fost responsabili pentru acea violență, mint.

— Tu ai fost! Știi asta. Tu i-ai gonit din pădure.

— Pădurea e proprietate privată, Josephine, și aveam tot dreptul să îi alung de acolo. Voiai ca banda de sălbatici și vagabonzi să trăiască lângă Stejarul Alb? I-am avertizat și le-am dat șansa să plece în liniște, dar nu ne-au ascultat.

— Doi oameni au murit!

— Asta nu a fost vina noastră! Sclavii au luat-o razna și ne-au atacat primii! Nu am făcut decât să acționăm în legitimă apărare. Ei erau mai mulți și aveau și arme...

— E ridicol. De unde să aibă ei arme?

— Yankeul i-a aprovizionat...

— Nu cred.

— Știu că nu vrei să crezi adevărul despre prietenul tău yankeu, dar asta se întâmpla de fapt în spatele ușilor în biroul său. Eu îmi dau silința să te protejez. Asta încercăm să facem cu toții.

— Ai dat foc la școală. De două ori!

— Am făcut-o doar ca să îi gonesc pe vagabonzi. Își făceau veacul pe acolo din cauza școlii și făceau probleme. După ce ne-au atacat în pădure, a trebuit să facem ceva ca să îi oprim să mai pună mâna pe arme.

— Nu te cred. Willy nu ar omorî o muscă. Cum de au fost el și Otis bătuți măr? Și toți ceilalți?

— A fost un haos. Nu ai fost acolo în acea noapte. Sclavii aceștia sunt periculoși. E suficient de rău că am pierdut războiul, dar, din felul în care decurg lucrurile, vom mai avea un război cu negrii, ajutați de yankei. Trebuie să

punem pe fugă toți vagabonzii și să le arătăm ce putere avem.

Eugenia își apăsă pumnul pe piept, să-și rețină durerea. Pentru a doua oară, tot universul i se prăbuși. Deși dorise să revendice tot ce pierduse, David avea dreptate – trecutul era plin de ură și de violență. Întoarcerea în trecut însemna să își bage capul în nisip și să pretindă că totul va fi bine, să îl lase pe Daniel să aibă grijă de ea. Iar el nu făcuse decât să încurce și mai tare lucrurile.

— Cine mai știe de Josephine și de acel bărbat? întrebă Eugenia.

— Nimeni, spuse Daniel. Doar familia noastră.

Eugenia se simți puțin mai ușurată.

— Ce se va întâmpla acum că ai dat foc Biroului pentru Eliberați?

— Nu știu. Daniel își trecu din nou mâna prin păr. Yankeul știe cine a făcut-o, mulțumită lui Josephine. De ce ai trădat familia în acest fel? întrebă el, întorcându-se spre ea. Cum ai putut?

— Pentru că ai greșit, Daniel. Nu puteam să stau și să văd cum omori un om nevinovat. Yankeii v-ar fi trimis pe toți la spânzurătoare.

— Nu este nevinovat. Ia pământul de la toată lumea și îl dă sclavilor. Îmi pare rău, mamă, dar tu nu îi știi pe negri așa cum îi știu eu. Le-ai pregătit terenul la Stejarul Alb când le-ai închiriat o bucată de pământ și vei vedea în curând că nu le va fi suficient.

Vor dori și mai mult pământ, apoi vor dori animalele noastre și, într-un final, casa. Yankeii le-au tot spus că merită totul. Asta îi și învață la școală și tot o țin că negrii sunt la fel ca și albi. De asta a trebuit să o închidem. Știți cu toții foarte bine ce se poate întâmpla dacă sclavii învață să scrie și să citească, mamă. Știu că știți. Eugenia nu putu să răspundă. Daniel nu făcea decât să repete ceea ce ea și Philip îl învățaseră. Cum putea să îl convingă acum că greșiseră?

Daniel se ridică și începu din nou să se plimbe prin fața ei.

— Îmi pare rău că a trebuit să auzi toate astea. Nu am vrut să aflu lucrurile îngrozitoare care se întâmplau. Ai fost atât de fericită în seara dansului și am știut că veștile te vor supăra – așa cum s-a și întâmplat. De acum înainte, când voi hotărî că nu vreau să îți spun ceva, va trebui să ai încredere în mine.

— Niciodată! spuse Josephine. Nu voi mai avea niciodată încredere în tine!

— Și crezi că vreunul dintre noi va mai avea vreodată încredere în *tine*? strigă el. Ești o trădătoare! Se ținutură cu privirea preț de câteva clipe, apoi Daniel se întoarse spre Eugenia. Și cât a trăit tata am avut tot timpul probleme cu sclavii, dar el te-a protejat de astea. Tot asta am încercat și eu să fac. Te rog să nu te mai îngrijorezi, mamă. Apele se vor liniști în câteva zile și toată această nebunie va dispărea, promit.

— Asta nu poate fi adevărat, spuse Eugenia. Ce se va întâmpla când yankeii se vor întoarce? Vor dori să îi pedepsească pe cei care au dat foc la birou.

— Nu se va întâmpla nimic. Nu vor putea să ne acuze pentru că ne vom alia cu toții, întreg orașul. Incendiul a fost un incident

— De ambele părți. Josephine nu va îndrăzni să se ridice împotriva întregii comunități și să ne trădeze.

— Și negrii știu adevărul, murmură ea.

— De asta trebuie să mă asigur că le va fi frică să deschidă gura. Știu că sună ca ceva plin de cruzime, dar trebuie să o facem.

— Dar când se va termina toată această violență? întrebă Eugenia. Trebuie să se termine odată, Daniel. Chiar nu îți dai seama?

— Știu, știu! Încerc să îi pun punct, chiar încerc! Noaptea trecută am fi dorit să se termine totul. Am fi putut să încheiem cu patrulele de noapte și cu toate aceste lucruri,

după ce biroul nu mai era. Dar Josephine a stricat totul.

— Nu poți să închei un ciclu de violență tot cu acte de violență, spuse Eugenia. Trebuie să existe o cale mai bună.

— Ei bine, mi-aș dori să știu care e aia, crede-mă.

Eugenia chiar îl credea. Vedea expresia de epuizare și disperare de pe chipul său îngrijorat. Fiul său odată fără griji cedase înverșunării, iar acum nu știa cum să se oprească.

— Știu că tatii nu i-ar plăcea asta, spuse el, și am tot încercat să găsesc un plan mai bun, dar yankeii vor să se răzbune...

— Nu toți, spuse Josephine. Dl Chandler a vrut să ne ajute.

— Ești proastă dacă ai încredere în el, spuse Daniel. Iar dacă mama chiar vrea dovezi că te-ai întreținut cu el, pot să îi arăt scrisorile.

Eugenia îl credea. Nu trebuia să le vadă. Dar violența de care era capabil Daniel era pentru ea la fel de îngrozitoare ca și actul de trădare al lui Josephine.

— Daniel, aș vrea ca tu și Mary să ne lăsați singure, spuse ea. Vreau să vorbesc cu Josephine între patru ochi.

— Să trimitem după dr. Hunter? întrebă Mary. Tot nu arăți prea bine.

— Nu este nevoie. Acum sunt bine. Te rog să ne lași și să închizi ușa. Odată ce fură singure, Eugenia nu mai știa cu ce să înceapă. O privi pe fiica sa, care avusese lacrimi pe obraz în tot acest timp și părea atât de palidă și de îndurerată încât Eugeniei îi fu milă de ea, chiar dacă și-o făcuse cu mâna sa.

— Spune-mi adevărul, spuse Eugenia încet. Chiar a vrut Daniel să îl omoare pe omul ăla?

— Da. I-am auzit vorbind azi-noapte. Voiau să facă să pară totul un accident.

Eugenia închise ochii. Cum putea fiul ei să facă așa ceva? Trebuia să îi fie recunoscătoare lui Josephine pentru că împiedicase crima, dar cu ce preț? Cu prețul de a-și fi trădat

familia față de dușman? Deschise ochii și întâlني privirea lui Josephine.

— Yankeul acela ți-a compromis virtutea?

— Nu! Bineînțeles că nu! Când Mary ne-a văzut în pădure, vorbeam doar. Suntem prietenii. El este un om onorabil...

— Nu este onorabil. Dacă era așa, nu s-ar fi întâlnit cu tine singur. Nu ți-ar fi trimis scrisori pe la spatele meu fără permisiunea familiei tale. Cum ți-a trimis scrisorile acelea, că tot veni vorba?

Josephine își lăsa privirea în poală.

— Copiii mi le aduceau după școală.

— Copiii sclavilor? După câte te-am învățat despre care ți-e locul? Ai aruncat totul pe geam? Nu a fost suficient că te-ai purtat ca o sclavă mai tot timpul și ai făcut munca în locul lor?

— Daniel greșește în privința sclavilor. Nu sunt oameni violenți și nu ne vor asalta. Vor doar să trăiască în pace, la fel ca și noi.

Eugenia oftă. Știa că o pierduse pe Josephine. Nu știa cum sau când, dar își pierduse fiica și nu știa cum să o aducă înapoi.

— Ești îndrăgostită de yankeul ăsta? Privește-mă în ochi, Josephine, și spune-mi adevărul.

Josephine ridică privirea, ștergându-și o lacrimă.

— Da. Și el mă iubește.

— Doamne, ajută-ne...

— Sigur știi ce simt, mamă. Nimeni nu se poate abține să nu se îndrăgostească! Dar gândește-te ce ar fi fost dacă nu ai fi putut să te căsătorești cu tata sau ai fi fost forțată să te căsătorești cu altcineva. Ce ai fi făcut?

— Nu despre asta vorbim acum, nu-i așa? În astfel de împrejurări nu mai e corect din partea mea să îți aranjez o căsătorie cu niciunul dintre pețitori. Va trebui să te împaci cu ideea că îți vei petrece tot restul vieții singură.

Josephine nu răspunse nimic. Eugenia își aminti de

visurile pe care le avusese pentru familia sa și de propria ei viață dinainte de război. Toate aceste visuri fuseseră năruite, cu toate acestea găsisese curajul și puterea de a o lua de la capăt. Îndrăznise să viseze la un viitor luminos, la un viitor nou pentru ea și copiii ei. Acum chiar și de noile ei visuri se alesese cenușa.

— O, Josephine, murmură ea. Cum ai putut...? Cum ai putut?

Josephine se ridică și o cuprinse pe Eugenia în brațe, plângând pe umărul ei.

— Îmi pare rău, mamă... îmi pare atât de rău!

Capitolul 32

Josephine se așeză lângă mama sa pe canapea, cu brațele în jurul ei, întrebându-se ce să facă. Părea că toată această dramă și suferința nu se mai terminau și nu se mai ivea o soluție. După o noapte de coșmar, cu teamă și bucurie, violență și tandrețe, dimineața nu adusese niciun final pentru acea furtună de emoții. Josephine nici nu se putea gândi prea mult la altceva în afară de Alexander, amintindu-și săruturile, căldura și confortul brațelor sale cuprinzând-o - și golul pe care îl simțea acum că îl pierduse.

Mama sa o adusese din nou în prezent.

— Ce vom face cu Priscilla și Harrison? întrebă ea. Priscilla va fi dăruită, să știi. Abia aștepta să îi fie noră.

— Eu nu mi-am dorit niciodată să mă căsătoresc cu Harrison. Și nici cu Henry Schreiber.

— Pentru că erai îndrăgostită de yankeu?

— Da.

Îl iubea, iar acum avea inima frântă. Dacă ar fi știut cât de tare putea să doară când iubești pe cineva, nu și-ar fi dăruit niciodată inima. Dar nu era atât o problemă de a-și dăruia inima, cât de a te îndrăgosti împotriva voinței - efectiv, fără să îți dai seama, fără să realizezi de schimbarea care se produce până te trezești că e prea târziu.

— Dar nu putem să spunem familiei Blake că ești îndrăgostită de un yankeu, spuse mama, trăgându-se înapoi pentru a o privi pe Josephine.

— Daniel jură că nimeni în afară de familie nu mai știe adevărul despre trădarea ta, dar...

— Nu am trădat pe nimeni. L-am salvat viața lui Alexander. Și l-am ferit pe Daniel să nu comită o crimă.

Mama tăcu pentru o clipă.

— Oamenii din comunitatea noastră nu vor privi lucrurile astfel, spuse ea. Realizezi asta, nu-i așa?

— Dacă Alexander nu era yankeu, dacă ai dori să îl cunoști așa cum îl cunosc eu, ai vedea ce om cu frică de Dumnezeu, respectuos și cinstit este. A ales să vină aici și să încerce să ne ajute să reconstruim totul din dragoste față de Dumnezeu, deși a știut că va fi urât pentru asta.

— Nu vreau să mai aud nimic despre omul ăsta, Josephine. A plecat. Acum trebuie să vedem cum putem să curățăm toată mizeria asta.

Alexander promisese să vină după ea. Spusese că va izbuti cumva. Oare să îndrăznească să creadă asta, să se agațe de speranță? Josephine știa că Alexander ar putea să se întoarcă să îl aresteze pe Daniel. Și dacă i-ar fi propus să fugă cu el din nou, probabil că tot nu ar fi putut să o facă. Aceasta ar fi fost cea mai mare trădare pentru mama și pentru familia ei.

Își aminti de vorbele lui Alexander, de promisiunea lui de a găsi o soluție:

Dar dacă aș găsi o cale de a face pace cu ei și le-aș cere eu mâna ta și am pleca cu binecuvântarea lor - atunci te-ai căsători cu mine? În această dimineață, asta părea ceva imposibil. El îi mai spusese: „*Voi găsi o cale. Ai încredere în mine, Josephine. Și ai încredere în Dumnezeu*”. Dar ea se temea să creadă acest lucru și îi era teamă să se roage lui Dumnezeu pentru ajutor. Aceasta era o rugăciune la care Dumnezeu nu avea cum să îi răspundă.

— Nu știu ce să îi spun Priscillei, spuse mama suspinând. Chiar nu știu. A trecut prin atâtea și chiar acum când începuse să spere...

— Spune-i adevărul. Spune-i că m-am îndrăgostit de altcineva - nu contează de cine. Spune-i că nu îl iubesc pe Harrison.

— Este prietena mea cea mai bună, Josephine. Va dori să știe cine este acel altcineva. Eu cred că are dreptul să afle.

— Atunci spune-i de Alexander.

— Nu putem. Daniel nu vrea să afle nimeni de tine și de yankeu, și are dreptate. Adevărul va aduce rușine familiei.

— Dar dacă aş vorbi doar eu cu Harrison? Dacă îi voi spune adevărul, sigur nu va mai vrea să se căsătorească cu mine. Lasă-l pe el să îi dea veştile mamei sale. Lasă-l pe el să îi spună că nu mai vrea să se căsătorească cu mine. Mama sa va fi dezamăgită, dar va respecta decizia fiului ei.

— Nu ştiu... putem să avem încredere în Harrison că nu va da în vileag acest scandal? A făcut şi el mari sacrificii pentru Confederaţie şi se poate să fie la fel de scandalizat ca şi Daniel de ce ai făcut. Mama avea dreptate. Harrison deja o ura pentru că îi salvase viaţa şi ar profita imediat de ocazia de a-i distruge viaţa. Sau poate ar accepta să se căsătorească cu ea doar de ciudă. Nu, nu putea să îl lase pe Harrison să îi decidă viitorul.

— Oricum, mamă, mult nu vom mai putea să ne protejăm familia de scandal. Yankeeii vor vrea să îi pedepsească pe cei care le-au distrus biroul. Rolul pe care l-a jucat Daniel în toate acestea sigur va fi descoperit.

— Dar în ochii acestei comunităţi, Daniel ar apărea un erou. Ruşinea familiei noastre este că tu ai fost cea care l-ai dat de gol. Josephine îşi acoperi faţă pentru o clipă, apoi întrebă:

— Să fi privit lucrurile astfel şi să-l fi lăsat pe Daniel să comită o crimă? Războiul este gata. Nu putem să tot omorâm yankeii, indiferent de ce simt ceilalţi pentru ei.

— E aşa o nebunie... murmură mama.

— Ştiu, dar chiar trebuie să o rezolvăm astăzi? Nu putem să aşteptăm şi să vedem ce se întâmplă înainte de a-i spune doamnei Blake că nu pot să mă căsătoresc cu Harrison? Nu trebuie să spunem nimic, nu-i aşa?

— Nu e corect să o tot amânăm. Şi-a făcut speranţe cu privire la această căsătorie. Cu fiecare zi cu care aşteptăm, ea vă vede tot mai mult pe tine şi Harrison împreună. Pot să îi spun doamnei Schreiber că deja a intrat în joc altcineva, dar Priscilla are dreptul să ştie.

— Nu poate să mai aştepte câteva zile? Josephine era disperată să tragă puţin de timp, să vadă dacă Alexander

chiar găsea o soluție.

— Foarte bine. Cred că cu toții trebuie să ne revenim. Mama se mișcă, gata să se ridice de pe canapea. Și știu că acum trebuie să mă duc la biata Mary. E supărată și are și de ce.

Josephine se ridică și ea, frământându-și mintea ce anume mai putea să-i spună mamei și ce nu.

— Mamă... mai am ceva de făcut, dar am nevoie de Willy și de trăsura pentru asta.

— O, Josephine! Te rog să nu îmi ceri să mai accept ceva. Nu cred că aş mai suporta să mai ascult ceva.

— Nu e nimic rău, promit. Ai încredere în mine.

— Îmi pare rău, dar mi-ai trădat încrederea. Spune-mi ce este și apoi voi decide.

— Noaptea trecută, când i-am spus lui Alexander că trebuie să fugă, nu a vrut să lase manualele copiilor să ardă din nou. A reușit să salveze o cutie cu manuale și le-am ascuns în spatele gării. Aș vrea să merg în oraș să le iau.

— Și ce vei face cu ele?

— Sunt pentru copiii negrilor. Ca să poată să scrie și să citească.

— Nu. Las-o baltă, Josephine. Școala aia a provocat deja suficiente probleme. E foarte clar că oamenii din comunitate nu o vor aici. Nu te vreau implicată în asta.

Josephine nu mai avu curajul să se mai certe cu ea. Deja o rănisese suficient de mult pe mama sa. Mama părea la fel de epuizată și suferindă ca atunci când murise tata.

— Atunci, lasă, spuse Josephine oftând.

Posibilitatea de a le ține lecții copiilor lui Lizzie îi adusese multă bucurie. Rufus, cu mintea sa ascuțită, atât de dornic să învețe; Jack, cu firea sa inocentă și încrezătoare; și Roselle, atât de dulce și de drăguță și plină de speranță pentru viitor, dorindu-și să devină profesoară. Cei trei copii noi erau încântători, de asemenea, dar nu ar fi putut să îi învețe nimic fără să creeze un nou scandal.

Ce putea să facă Josephine cu zilele sale lungi și

singuratică care i se întindeau înainte? Visul de a se căsători cu un bărbat pe care îl iubea, cu un bărbat care o iubea la rândul lui, era doar – un vis. Din nou își aminti de sărutările lui Alexander, de sentimentul pe care îl lăsaseră brațele sale în jurul ei și își dori – probabil cu la fel de multă ardoare ca și mama sa – să nu îl fi cunoscut niciodată, să nu se fi îndrăgostit niciodată.

Josephine hoinări prin camerele goale din Stejarul Alb, tânjind să aibă pe cineva cu care să vorbească, știind că familia nu dorea să stea de vorbă cu ea – și se gândi la Lizzie și la Otis. Nici nu apucase să le mulțumească cum se cuvenea pentru că își riscaseră viața ca să o ajute noaptea trecută. Poate că ei sau unul din ceilalți ar fi putut să meargă în oraș să recupereze manualele. Ieși afară pe ușa din spate și îl văzu pe Otis lucrând pe câmpul de bumbac dincolo de grajduri. Capetele lui Jack și Rufus se vedeau deasupra plantelor de bumbac lucrând și ei cot la cot cu restul. Nu îi văzu pe ceilalți, pe Saul, Robert și Willy. Josephine o luă pe poteca prin pădure spre bucătărie și o găsi pe Lizzie lucrând singură, dezghiocând fasole din grădină.

— Unde sunt ceilalți? Unde sunt Clara și fetele? Astăzi nu ai ajutoare?

— Nu, doamnă. De acum voi fi doar eu. Ceilalți... își adună lucrurile și se pregătesc de plecare.

— De plecare... de ce?

Lizzie se uită în jur de parcă i-ar fi fost teamă ca cineva să nu o audă. Părea nervoasă și iritată.

— Sunt speriați, domnișoară Jo. Au aflat că dl Daniel și prietenii lui au dat foc la școală și... nu mai vor să stea aici.

— Plecați și tu și Otis?

— Eu aș vrea, domnișoară Jo. Să fiu sinceră, și eu sunt la fel de speriată. Își răsuci mâinile ca și cum ar fi stors niște rufe, ochii săi negri fiind plini de teamă. Dar nu ar fi corect față de Otis dacă am pleca acum. A muncit din greu cu bumbacul și grădina lui. Și avem trei copii la care să ne

gândim și încă unul pe drum... Se opri. Își puse repede mâna la gură de parcă ar fi spus ceva ce nu și-ar fi dorit.

Josephine o privi surprinsă. Un copil. Lizzie și Otis așteptau încă un copil. Ce viitor ar fi avut dacă Daniel și prietenii lui continuau să îi terorizeze? Biroul pentru Eliberați era singura lor scăpare, iar ei îl prăpădiseră.

— Lizzie, crezi că ar ajuta dacă aș vorbi cu Clara, cu Willy și cu toți ceilalți? Pot să le spun că dl Chandler nu a murit și că se va întoarce. Mi-a promis că se va întoarce. El îi poate proteja. Lizzie dădu repede din cap, de parcă ar fi tremurat.

— Nu vă vor asculta, domnișoară Jo, întrucât...

Nu termină. Nici nu trebuia. Josephine era sora lui Daniel. Și era și albă. Se gândi din nou la manuale și realizează că nu putea să le ceară niciunuia dintre ei să le aducă. Ar fi fost acuzați că le-au furat. Nimeni nu dorea să vadă un negru cu o carte.

— Nu contează, Lizzie. Înțeleg. Dar te rog să mă crezi când spun că poți să ai încredere în mine. Eu nu sunt ca și fratele meu.

Nu îmi place ce fac ei și ceilalți. Dacă vei avea vreodată nevoie de ajutorul meu, te rog să mi-l ceri.

Se întoarse înăuntru, simțindu-se ca o străină în propria casă. Ea nu era ca și fratele sau mama sa și ca ceilalți din oraș. Nu le împărtășea opiniile și convingerile. Dar nici servitorii nu aveau încredere în ea. Unde putea să își găsească o prietenă, o confidentă? Oare singurătatea aceasta îngrozitoare pe care o simțea avea să fie permanentă? Îi spusese lui Alexander că nu putea să își părăsească casa și familia ca să meargă cu el, dar acum se întreba dacă ar mai fi suportat să rămână acolo.

Capitolul 33

24 iulie 1865

Trecuse mai bine de o săptămână de la incendiul de la Biroul pentru Eliberați, iar Eugenia aștepta cu sufletul la gură ca yankeii să se întoarcă și să îi aresteze fiul, așa cum sigur urmau să o facă. Cu fiecare zi care trecea, trăia cu o tensiune crescândă, îngrijorată pentru fiul ei, pentru fiica ei, neîndrăznind să plece de acasă, de teamă să nu dea ochii cu cineva în cazul în care s-ar fi aflat totul despre Josephine și yankeu. Vremea umedă de afară amplifică nefericirea generală, făcând atmosfera din casă din ce în ce mai tensionată.

După-amiaza aceasta părea și mai dogoritoare decât toate celelalte, iar Eugenia se plimba prin salonul unde se ținuse seara de dans, căutându-și un loc mai răcoros să stea jos. Deschise larg ușile ce dădeau spre terasă, iar acolo chiar părea să se simtă o briză venind spre ei de la râul din depărtare. Terasa păruse atât de plăcută în seara dansului, dar deja vedea semințe răsărind printre pietre și nu era cine să se ocupe de ele. Sclavii plecaseră din nou, cu excepția lui Lizzie și a lui Otis și a copiilor lor. Eugenia își aminti de șocul ce-l avusese cu o săptămână în urmă când îl chemase pe Willy ca să îi pregătească trăsura și aflase că plecase și el – ceea ce pusese capac, după toate câte aflase în acea zi teribilă.

— Ce se întâmplă? o întrebase pe Lizzie. Unde sunt restul?

— Sunt doar eu și Otis, doamnă. Ceilalți au plecat.

— De ce? Unde s-au dus?

— Sunt speriați, doamnă. După problemele de la Biroul pentru Eliberați.

Faptele lui Daniel pusese ră pe fugă ajutoarele, iar acum Eugenia trebuia să asiste din nou la părăginierea casei sale, în timp ce Lizzie ducea tot greul singură. Eugenia fusese

atât de însuflețită de speranță în seara dansului! Acum, toate aceste probleme cu Daniel și Josephine îi aduseseră Eugeniei înapoi toate celelalte pierderi, făcându-i suferința din nou crudă și tăioasă.

Îi era teribil de dor de Philip. Și de fiul lor Samuel, care ar fi moștenit Stejarul Alb. Pentru Eugenia, Daniel era la fel de pierdut ca și ceilalți doi bărbați ai familiei sale, văzându-l măcinat de furie și amărăciune. Chiar dacă yankeii nu îl arestau pentru ceea ce făcuse, nu ar mai fi putut să se lase în grija lui, așa cum făcuse cu Philip.

Josephine era și ea pierdută pentru Eugenia. Jo își petrecuse toată săptămâna hoinărind prin casă, așteptându-l pe yankeu, de-abia schimbând o vorbă cu ceilalți. Eugenia nici nu știa ce să-i mai spună. Mary era singurul copil care îi rămăsese Eugeniei, iar ei i se aprinseseră călcâiele după Joseph Gray, unul dintre cei implicați în actele de violență împreună cu Daniel. Chiar și dacă Joseph ar fi scăpat cumva de arest, cum ar fi putut Eugenia să o lase pe draga și scumpa ei Mary să se căsătorească cu un asemenea bărbat?

Eugenia se întoarse de la ușă și se așeză la măsuta de scris ca să lucreze puțin. Îi trecuse prin cap în timp ce se chinuise în zadar să doarmă cu o noapte înainte, că dacă yankeul ar emite o amendă pentru distrugerea biroului, ar putea să își piardă plantația. Dar între timp, avea o casă de ținut, oameni de hrănit și de întreținut, chiar dacă viitorul plantației Stejarul Alb părea nesigur. Sună din clopoțel pentru a o chema pe Lizzie, dar trebui să sune și a doua și a treia oară până să își facă apariția.

— Da, doamnă. Părea că abia se mai ținea pe picioare, iar pielea ei tuciurie sclipea de sudoare. Dacă și acolo era cald, cum putea fi în bucătărie? Înainte de război, Eugenia nu s-ar fi gândit la asta nicio secundă. Acum, pentru prima dată, părea să se gândească la nevoile sclavilor ei. Își drese glasul.

— Mă gândeam să îți dau o mână de ajutor să planifici

mesele, acum că a plecat Clara. Sunt ceva legume în grădină care ar fi numai bune? Dacă ai nevoie de niște idei pentru... Eugenia se opri. Lizzie ar fi trebuit să îi acorde atenție, dar, în schimb, avea privirea ațintită în spatele ei, fiind absorbită de ceea ce vedea prin ușile deschise. Ce e atât de interesant acolo de...?

Înainte ca Eugenia să apuce să-și întoarcă privirea peste umăr ca să urmărească privirea lui Lizzie, servitoarea o zbughi pe lângă ea, luând-o la fugă prin ușile deschise țipând:

— Nu! la mâinile de pe ea! Să nu îndrăznești să o atingi! Eugenia se întoarse. Daniel o ținea pe fiica lui Lizzie, Roselle, în brațe, valsând pe terasă împreună cu ea. O Doamne, ce făcea acolo?

— Las-o în pace! Lizzie țipă în timp ce năvăli spre ei, împingându-i la distanță unul de celălalt.

Lui Daniel îi trebui o clipă să-și revină, apoi ridică mâna și o plesni pe Lizzie peste față.

— Cum îndrăznești să vorbești așa cu mine?

— Mama! Ai lovit-o pe mama! strigă Roselle.

— Roselle, pleacă de aici. Du-te acasă, spuse Lizzie. Dar fata nu se clintea. La fel și Eugenia. Nu te-am avertizat, Roselle, să nu te mai apropii de el? Pleacă de aici! Acum! Lizzie o împinse pe fiica ei să plece, iar aceasta se împiedică, cât pe ce să cadă. De îndată ce Roselle își redobândi echilibrul, o porni la fugă, plângând.

— Ce naiba vrei să faci? strigă Daniel. O învățam să danseze. Stătea cu mâinile încleștate în pumni, părând suficient de nervos cât să o plesnească pe Lizzie din nou. Dar Lizzie se ținu pe poziție, nedând înapoi, părând la fel de furioasă.

— Asta nu e singurul lucru pe care l-ați făcut. Am văzut felul în care vă uitați la ea și vă cer să o lăsați în pace. Lăsați-o în pace!

— Nu făceam decât să...

— Nu mă puteți prosti. Ne urâți pe noi, negrii. Ne-ați urât

dintotdeauna. De ce spuneți că vreți să dansați cu ea? De ce îi spuneți tot timpul că e frumoasă? O tot luați cu vorbe dulci pe fetița asta ca să puteți să faceți ce vreți cu ea.

— Cum îndrăznești să vorbești așa cu mine? Daniel se întinse să o mai pocnească o dată, dar Lizzie se apără de această dată, apucându-i brațul ridicat și luptându-se cu el. Eugenia privea totul, înghețată de groază. Nu mai văzuse așa ceva niciodată și încremeni.

— Știu ce vreți să faceți pentru că asta se întâmplă tot timpul, strigă Lizzie. Albii întotdeauna iau fetele cu vorbe dulci până obțin ce vor. Asta ați tot făcut și cu Roselle, dar nu o veți putea avea! Fata asta este o Weatherly la fel ca și dumneavoastră! Cuvintele lui Lizzie o izbirlă pe Eugenia ca și o adevărată palmă peste față. Cum putea Roselle să fie o Weatherly? Ce tot îndruga Lizzie?

Daniel o plesni pe Lizzi încă o dată, iar aceasta se clătină pe spate și căzu.

— Daniel! Încercă să strige Eugenia. Daniel, oprește-te!

Dar el nu păru să o audă. Inima Eugeniei bătea atât de tare, încât abia putu să meargă spre ușă în timp ce Daniel și Lizzie continuau să se certe.

— Puteți să mă loviți cât doriți, spuse Lizzie de unde aterizase pe pământ, dar asta nu va schimba faptul că ea are sângele vostru. Întrebați-l pe doctorul vostru alb. El știe adevărul. Dl Philip i-a spus totul în noaptea în care Roselle s-a născut. Daniel o ridică pe Lizzie cu o mână și o trase în picioare.

— Dacă mai spui vreodată minciuna asta sau dacă o vei spune în fața mamei, am să te ucid! Lizzie privi în spate spre casă în încercarea de a se desprinde din brațele lui. O văzu pe Eugenia stând în prag. Daniel îi urmări privirea și o văzu și el.

— Mamă! Să... să... să nu ascuți astfel de minciuni! Și o îmbrânci pe Lizzie.

— Nu-i nicio minciună, este adevărul, spuse Lizzie. Roselle este o Weatherly la fel de sigur cum sunteți

dumneavoastră. De asta dl Philip a promis că va avea întotdeauna grijă de mine și de Roselle, că vom avea întotdeauna un acoperiș deasupra capului aici.

Eugenia nu voia să audă mai multe. Se întoarse și se îndepărtă de ușă clătinându-se, iar camera părea că se învâрте și se clatină cu ea. De-abia își revenise din trauma celor făcute de Daniel și Josephine, iar acum așa ceva? Nu putea să fie adevărat. Ar fi omorât-o. Philip și Lizzie? Nu.

Fu nevoită să se oprească la jumătatea drumului în cameră, fiindu-i greață. Îi era rău. Nu putea să fie adevărat! Imposibil! Durerea din piept, din inimă, atinsese acum maximul.

— Mamă! Mamă, așteaptă! Îl auzi pe Daniel strigând în spatele ei. Se clatină din nou. Trebuia să scape de el, să scape de scări și să își găsească refugiul în cameră. Dar amețeala era prea puternică, durerea, copleșitoare.

Eugenia mai auzise povești despre stăpâni albi care au făcut copii cu sclavele, dar Philip sigur nu era unul dintre ei. Sigur nu! Cu toate acestea, Lizzie nu era altceva decât o lucrătoare de câmp până ce Philip o mutase sus în conac. Acesta să fi fost motivul? Ca să o aibă aproape de el?

— Mamă... Daniel o ajunsese din urmă și încercă să o ia de braț. Eugenia îl dădu la o parte.

— Lasă-mă în pace!

Tot universul i se prăbușise. Tot ce crezuse despre soțul ei fusese o minciună. Philip nu o iubise – nu avea cum să o iubească dacă făcuse una ca asta. Se căsătorise cu ea de ochii lumii. Nu fusese decât un trofeu în jocul social al peștitului. Acum viața Eugeniei era distrusă, la fel cum se întâmplase în timpul războiului, doar că acum nu îi mai rămăsese nimic, nici măcar niște amintiri. Durerea crescuse și se umflă de parcă inima stătea să îi plesnească. Nu știa ce să mai facă, încotro să se îndrepte. Își dorea să moară.

Era aproape de ușa salonului când picioarele nu o mai ascultară. Nu le mai simțea, nu mai putea să meargă. Vederea i se încețoșă și i se îngustă. *Philip și Lizzie*. Eugenia

simți că se învâрте, căzând, de parcă ar fi alunecat într-o gaură adâncă, neagră. Apoi, totul se făcu negru.

Când Eugenia se trezi, stătea întinsă pe canapea în salon. Dr. Hunter îi trecea pe la nas o fiolă cu săruri mirositoare și o lovea ușor peste obraji.

— Eugenia...? Eugenia, deschide ochii. Trezește-te.

Îl văzu pe Daniel, pe Josephine și pe Mary stând în spatele său, arătând speriați de moarte.

Închise din nou ochii și întoarse privirea, încercând să scape de acel miros.

— Nu... Nu, ia-o de-aici... Durerea din piept devenise înfiorătoare, tot trupul și-l simțea arzând și tânjea doar să se cufunde într-un somn din care să nu se mai trezească niciodată. Dar David insistă să se trezească.

— Nu închide ochii, Eugenia. Uită-te la mine.

La început, Eugenia nu putu să-și amintească ce i se întâmplase, dar apoi reuși.

Philip și Lizzie.

Eugenia își dori să poată muri. Își dorea ca David să plece și să o lase să moară.

— Mă auzi, Eugenia? întrebă el. Te ajut să te ridici, ca să poți înghiți tabletele astea de laudanum. Îți vor lua durerea și te vor ajuta să dormi.

— Nu... nu... Nu vreau să dorm.

Pentru că atunci când avea să se trezească, nu se schimba nimic. Roselle tot fiica lui Philip rămânea, dovada trădării sale.

— Trebuie să le iei ca să îți treacă durerea, Eugenia. Te vor ajuta să te calmezi și îți vor opri spasmele.

Eugenia dădu din cap că nu dorește. Pastilele nu aveau ce bine să îi facă. Durerea din inimă nu avea cum să dispară până în ziua în care murea. Iar acum își dorea să moară.

— Mamă, nu o crede pe sclava aceea mizerabilă, spuse Daniel. Minte! Nimic din ce spune nu este adevărat!

— Eugenia, ascultă, spuse David. Ai suferit un șoc. Te

ajută să vorbești despre asta?

Dădu din cap că nu. Nu voia ca cineva să afle felul în care Philip o umilise și o rușinase. Cum venise în patul ei după ce se culcase cu sclava de la câmp? Dar apoi își aminti ce mai spusese Lizzie, că doctorul fusese acolo în noaptea în care se născuse Roselle. David știa deja de Philip și Lizzie.

Îl va face să îi spună adevărul. Dacă îl auzea de la el, poate că inima i-ar fi cedat într-un final și ar fi putut să moară.

— Trimite-i pe toți afară și rămâi doar tu, murmură ea.

Închise ochii în timp ce David dădu ordine. Auzi pași împiedicându-se în timp ce copiii ei părăsiră camera. Apoi, se făcu liniște.

O amintire vagă începu să i se învârtă Eugeniei prin minte, un zgomot în miezul nopții pe când fiica sa Mary era mică. Unul dintre sclavi venise în cameră ca să îl trezească pe Philip, șoptindu-i ceva de un bebeluș și cerându-i să cheme un doctor din oraș. Eugenia intrase în panică, temându-se că i se întâmplase ceva lui Mary, copila ei.

— Ce se întâmplă, Philip? Ce nu e în regulă? îl întrebase ea.

— Nimic. Una dintre slave nu poate să nască. Mă voi ocupa eu de tot. Culcă-te înapoi. Și așa și făcu. Îl crezuse pe Philip, avusese încredere în el.

Acum David se așeză din nou lângă ea.

— Au plecat, Eugenia. Spune-mi.

— Ce ți-a spus Daniel? întrebă ea.

— Mi-a spus că una dintre servitoare a zis o minciună groaznică despre Philip și de aceea ai avut o criză și apoi ai leșinat.

— Dar chiar a fost o minciună? Lizzie spune că tu știai adevărul.

— Eu? Ești sigură? Cum aș putea eu să știu...?

— Vreau să știu adevărul, David. Nu-mi pasă că Philip a fost prietenul tău, vreau să știu! Eugenia încercă să se așeze în fund, dar el o ținu nemișcată.

— Eugenia, oprește-te. Dacă e ceva legat de trecut, de ce nu lași totul acolo? Trebuie să te liniștești și să îți lași inima să își revină.

— Inima stă să îmi plesnească, David. Vreau să știu adevărul. Nu te voi lăsa să pleci până nu îmi vei spune adevărul.

— Bine... dar... numai întinde-te. Încearcă să te relaxezi... trage aer în piept de câteva ori.

Eugenia făcu cum îi spusese doctorul, încercând să se liniștească, așteptând adevărul.

— Philip te-a chemat noaptea târziu, la puțin timp după ce s-a născut Mary ca să o ajuți pe o sclavă să nască... mai ții minte?

Doctorul își adânci privirea în poală gândindu-se.

— Acum așa mult timp? Mă gândesc... Ridică privirea, iar în ochi i se citi o sclipire cum că își amintea. Îmi amintesc că Philip a avut o sclavă foarte tânără. Vreo paisprezece sau cincisprezece ani. Moașa negrilor ajuta femeile să nască, dar fata aceea era foarte tânără și a avut nevoie de ajutor.

— Se numea Lizzie? Eugenia își strânse mâinile pumn, încercând să rămână calmă și să nu plângă. Durerea din coșul pieptului era încă foarte intensă.

— Nu știu. Îmi amintesc doar că am fost revoltat să văd o fată atât de tânără născând – era doar o copilă. L-am confruntat pe Philip și i-am spus că trebuia să îi dea de capăt și să îl pedepsească pe sclavul care o violase și să scape de el. Cum putea să îngăduie astfel de lucruri? L-am întrebat eu. Nu putea el sau oamenii lui să protejeze fetele astea? Philip nu mi-a răspuns. După ce bebelușul s-a născut într-un final, mi-am dat seama de ce. Copilul avea pielea deschisă. Mai deschisă decât a mamei. Era clar că tatăl bebelușului era alb. Dr. Hunter se opri o clipă. Apoi, mama a început să îl strige pe Philip. L-am văzut ținând-o de mână, liniștind-o, și am fost revoltat.

Eugenia nu mai putu să își stăpânească lacrimile.

— Pleacă acum, David. Vreau să fiu singură.

— Așteaptă. Asta nu e tot, Eugenia. Când l-am confruntat pe Philip, el mi-a spus: „Nu e ce crezi. Nu sunt eu tatăl – nu că asta ar fi treaba ta. Dar voi avea grijă de fată și de copil. Pe fată o voi muta sus ca să lucreze în casă. Și mă voi asigura și că acest copil va fi îngrijit”. M-am certat cu el și i-am spus:

— Dacă copilul acesta este fiica ta, nu poți să o lași să crească cu bună seamă ca o sclavă.

— Nu am fost eu, insistă el.

— Atunci cine a fost? Cel care a făcut-o trebuie oprit. Pedepsit. E doar o copilă, pentru Dumnezeu. Îmi promiți că nu vei mai îngădui să se întâmple așa ceva? Philip mi-a spus că se ocupase deja de asta. Nu știu ce s-a ales nici de fată, nici de copil, Eugenia. Asta a fost ultima oară când eu și Philip am discutat despre asta.

Eugenia nu se simți deloc ușurată.

— Dacă nu a fost el tatăl, atunci cine a fost?

— Philip nu mi-a spus. M-am gândit că poate a fost unul din oamenii săi.

— Dar sclava mea a spus că fata ei este o Weatherly. Cheam-o, te rog, David. Trebuie să aflu adevărul.

— Chiar vrei să faci asta? Pe cine vei crede, pe ea sau pe Philip? Cum îți vei da seama cine minte?

— Spune-i lui Josephine să o caute pe Lizzie și să o trimită înapoi.

— Bine. Așa voi face. Dar te rog să iei tabletele acestea între timp. Orice ar spune fata, sigur te vei supăra din nou și...

— Nu. Nu vreau laudanum. Lasă-mă să stau întinsă și să aștept. Eugenia știa că David avea dreptate – nu avea cum să își dea seama cine spunea adevărul. Nu avea cum să îl confrunte pe Philip față în față, dar putea să o sperie pe Lizzie astfel încât să nu mai spună acea minciună niciodată.

Păru să treacă mult timp până ce Josephine se întoarce cu Lizzie. Servitoarea tremura din cap până în picioare și se

ținea de brațul lui Josephine de parcă i-ar fi fost teamă să o lase să plece. Avea o urmă pe obraz, în locul în care o plesnise Daniel.

— Mulțumesc, Josephine. Te rog să ne lași singure.

— Nu pot, mamă. Lizzie a acceptat să vină și să vorbească cu tine numai dacă stau și eu. E speriată de moarte. Ea și Otis își adunau lucrurile să plece de pe Stejarul Alb. Eu sunt singura persoană în care are încredere.

Eugenia oftă de frustrare și îi ceru lui David să o ajute să se așeze. Nu voia ca fiica ei să audă totul, dar nu avu încotro. Doar așa putea să afle adevărul o dată pentru totdeauna.

— Nu îți fac nimic, Lizzie. Fiul meu nu a avut niciun drept să te lovească. Am auzit ce ai spus despre fiica ta, Roselle. Ai spus că e o Weatherly. Aș vrea să aud de la tine toată povestea. Nu te gânde că trebuie să mă menajezi. Vreau adevărul. Nu ți se va întâmpla nimic, îți promit. Spune-mi cine e tatăl lui Roselle.

Lizzie se agăță de brațul lui Josephine în timp ce vorbe, neridicând nicio clipă privirea din pământ. Pe fața ei întunecată curgeau lacrimi, pe care și le ștergea acum cu cealaltă mână.

— Totul a început la fel cum făcea dl Daniel cu Roselle a mea. Tot mă lua deoparte și îmi spunea că sunt frumoasă. Așa am știut... De asta a trebuit să îl opresc pe dl Daniel!

— Lasă acum ce a făcut Daniel. Vreau să aud povestea ta.

Lizzie trase aer în piept tremurând.

— Uneori venea acolo și mă privea când plecam toți la câmp dimineața sau când ne întorceam seara. Când ne opream la prânz, îmi spunea să intru să nu mai stau în soare și îmi spunea că sunt prea frumoasă ca să fac o muncă atât de grea. Tot îmi spunea dulcegării, iar eu l-am crezut. Sclavele mai mari au încercat să mă avertizeze, spunându-mi să am grijă, dar era stăpânul nostru, nu? Nu

trebuia să îi fiu supusă? Durerea înjunghie din nou inima Eugeniei la auzul acestor cuvinte. David o luă de mână, ținând-o strâns în timp ce Lizzie continuă.

— Mama mi-a spus: „Fă-o, fată. Fă-ți o viață mai bună. Spune-i să îți dea o slujbă în conac”. Nimeni nu visa că ne vom câștiga libertatea. Nu ar fi trebuit să mă culc cu el ca să îmi fac o viață mai bună. Dar nu mai suportam munca de la câmp, așa că am început să îl las să mă sărute și să mă țină în brațe. Mi-a făcut cadouri, mi-a dat o rochie frumoasă și mi-a adus mâncare de la conac, lucruri pe care nu le mai mâncasem niciodată. M-a făcut să mă simt minunat. Nu m-am mai simțit niciodată iubită pentru că mama se temea să mă iubească, de teamă că am putea fi despărțite și vândute în locuri diferite. Îmi spunea întotdeauna să nu cumva să mă îndrăgostesc, dar nu m-am putut abține. Îl iubeam, așa că l-am lăsat și pe el să mă iubească.

Eugenia nu mai suportă să audă și restul, dar trebuia să asculte până la capăt. Să fi făcut Philip toate acestea? Să curteze o fată tânără în felul acesta? Să o seducă și să o mintă? Sau era posibil ca Philip să o fi iubit pe Lizzie?

— A pregătit un loc special unde să mergem, continuă Lizzie. Un pat special cu păaturi și alte lucruri frumoase. Apoi, într-o zi când am mers acolo, nu am fost doar noi doi. Și prietenul domnului aștepta acolo. Eu am vrut ca celălalt bărbat să plece și să ne lase pe noi singuri, dar domnul a spus că el împarte totul cu prietenul său, așa că urma să mă împartă și pe mine cu el. l-am spus că nu voiam asta. Nu îl iubeam pe prietenul lui, pe el îl iubeam. Dar amândoi au râs de mine. Iar când am vrut să plec...

— O... se tângui Eugenia.

— Lizzie, oprește-te, spuse dr. Hunter. Nu trebuie să termini.

— Dna Eugenia voia să știe cine e tatăl lui Roselle, spuse Lizzie, dar pot să îi spun sigur că nu știu. Poate fi dl Samuel sau poate fi prietenul lui, dl Harrison.

Eugenia închise ochii în timp ce îi dădură lacrimile. Fiul

său Samuel făcuse lucrul acesta teribil, nu Philip. Acum regreta că se îndoise o clipă de soțul ei, dar nu se simți cu nimic mai bine aflând că fiul său și prietenul lui profitaseră de o tânără sclavă, lăsând-o cu un prunc în pânțe. Iar dacă ar fi fost sinceră cu ea însăși, știa și că Daniel încercase probabil să facă același lucru cu Roselle.

Dar Harrison Blake? Eugenia era furioasă la gândul că Josephine ar avea ceva de-a face cu yankeul, iar ea aproape că aranjase o căsătorie între Josephine și un bărbat capabil să violeze o copilă.

— Dl Philip a avut grijă de mine, termină Lizzie. L-a trimis pe dl Samuel departe un timp, iar mie mi-a dat o slujbă aici, în conac. Iar pe cât de rea era situația, o aveam măcar pe Roselle, iar stăpânul mi-a promis că nimeni nu mi-o va lua niciodată. Lizzie își ridică într-un final capul, privind-o pe Eugenia pentru prima dată. Acum eu și Otis vom pleca de la Stejarul Alb. Știu că dl Daniel nu ne va mai lăsa să stăm aici. Vă rugăm să ne lăsați să ne adunăm lucrurile și...

— Nu, Lizzie. Eu conduc Stejarul Alb. Tu și Otis nu trebuie să plecați. Daniel e cel care va pleca. În timp ce privirea ei o întâlnește pe a lui Lizzie, Eugenia o privește ca o femeie și ca o mamă asemenea ei, poate pentru prima dată. I-am promis lui Otis că poate să îmi lucreze pământurile cu bumbac până la recoltă și intenționez să îmi țin promisiunea.

— Da, doamnă. Mulțumesc, doamnă.

Eugenia nu își ceruse niciodată iertare de la o sclavă, dar acum știe că trebuia să o facă. Întâlnește din nou privirea lui Lizzie.

— Îmi pare rău, Lizzie. Îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat și îmi pare rău că te-am făcut să re trăiești totul.

— Mulțumesc, doamnă.

De îndată ce Lizzie și Josephine pleacă, Eugenia îi spune lui David să trimită după Daniel.

— Ești bine, mamă? Am fost cu toții foarte îngrijorați pentru tine. Aș putea să o omor pe sclava aceea pentru că te-a supărat astfel.

— Sunt bine, Daniel. Lizzie mi-a spus toată povestea...
— Să nu-mi spui că o crezi!
— Ba da. Dr. Hunter a fost acolo când s-a născut Roselle. Samuel și Harrison Blake au fost. Ei sunt cei care...

— Poftim?

Eugenia se opri ca să înghită un nod de durere.

— Ascultă, cu toții avem nervii întinși la maxim în acest moment și cred că ar fi bine dacă ai pleca la Richmond o vreme. Am să îi transmit vorbă despre tine mătușii Olivia.

— Stai! Pe *mine* mă trimiți de acasă? De ce nu îi trimiți pe negri? Ei sunt cei care...

— Doar pentru o vreme. Și tatăl tău l-a îndepărtat o vreme pe Samuel după ce a aflat ce au făcut el și Harrison.

— Dar nu înțeleg nimic. Daniel devenea tot mai nervos, neputând să stea într-un loc. Cu toate acestea, Eugenia își dădea seama că încerca să își stăpânească furia ca ea să nu mai aibă un atac. Nu pot să te las pe tine și pe fete singure, fără niciun protector. Nu puteți avea încredere în sclavii ăia.

— Eu și fetele ne-am descurcat cât ai fost în război, așa că ne vom descurca și acum. Va trebui să lucrezi pentru unchiul Charles în Richmond o vreme. Nu cred că ești făcut să conduci o plantație. Acești așa-ziși prieteni ai tăi au avut o influență negativă asupra ta. Deși Eugenia nu putu să nu se gândească dacă nu cumva Daniel era capul răutăților.

— Nu îmi vine să cred că mă alungi și le iei partea.

— E cel mai bun lucru în momentul de față.

— Dar cum rămâne cu Stejarul Alb? Îl vei lăsa pe sclavul ăla să conducă plantația? Ar fi o nebunie!

— El a condus-o lunile acestea și a făcut o treabă bună - deși s-ar putea să nu mai dorească să rămână după câte s-au întâmplat. Nu l-aș învinui. Dar are dreptul să recolteze ce a semănat deja.

— Stejarul Alb este casa mea, nu a lui. Nu-mi pot imagina ce ar spune tata despre asta.

— Eu cred că ar fi de acord că fac cel mai bun lucru. El a

avut grijă de Lizzie și de copilul ei după ce i-a făcut Samuel și a adus-o în casă ca să lucreze pentru noi. Tatăl tău nu a atins niciun sclav – în timp ce te-am văzut cum ai plesnit-o pe Lizzie și ai trântit-o la pământ. Ai nevoie să pleci puțin de aici, Daniel. Ia-ți timp să te mai liniștești. Apoi vom decide cum e cel mai bine să procedăm în continuare. Aceasta este cea mai bună soluție pentru toată lumea.

— Te-ai schimbat, mamă. Vocea îi era rece, de-abia putând să își stăpânească furia. Nu mai ești aceeași femeie de dinainte de război.

— Se poate să mă fi schimbat. Sper că în bine.

Dar realizez că Daniel nu o mai auzi, căci ieși din cameră. Simți cum David o strânse de mână și realizez că i-o ținuse în tot acest timp.

— Ai făcut ce trebuia Eugenia, îi spuse el. Philip ar fi fost mândru de tine. El ura sclavia, știi asta? Mai discutam despre asta. Dar nu vedea cum ar fi putut să țină Stejarul Alb fără sclavi. Pur și simplu nu era posibil din punct de vedere economic.

— Nu știu unde am greșit în creșterea copiilor mei.

— Nu te mai necăji iar. Nu ești tu de vină. Toată cultură noastră din Sud are o influență asupra lor. Acum, ascultă-mă, Eugenia.

Sunt medicul tău și îți cer să iei aceste tablete de laudanum. Apoi trebuie să stai în pat cel puțin o săptămână până când inima ta va avea timp să își revină. Nu vei mai face față unei noi crize, să știi. Și e nevoie de tine aici. Familia ta are nevoie de tine. Îi dădu medicamentul și un pahar cu apă.

— Mulțumesc, David. Îmi ești un prieten drag. Nu știu ce m-aș face fără tine. Îi luă din nou mâna și i-o ținu strâns încă puțin, înainte de a-i da drumul.

Capitolul 34

Lizzie încă se ținea strâns de mâna domnișoarei Josephine când părăsiră salonul. Îi era frică să ia de bune cuvintele doamnei Eugenia. Ea și Otis nu trebuiau să plece de pe Stejarul Alb? În schimb pleca dl Daniel? După atâția ani, Lizzie îi spusese adevărul despre Roselle și, cu toate acestea, doamna Eugenia nu îi izgonea.

— Totul va fi bine acum, îi spuse domnișoara Jo. Mama se va purta bine cu tine, la fel ca tata.

— Am făcut un lucru groaznic împotrivindu-mă domnului Daniel astfel și spunând ce am spus. Știu asta, domnișoară Jo. Dar mă temeam de moarte pentru Roselle.

— Acum s-a terminat. Poți să te întorci în colibă și să îi spui lui Otis că totul va fi bine.

Dar Lizzie tot era îngrijorată. Dl Daniel scuipa foc de furie, și se temea de ce ar fi în stare să facă. Pe tot drumul spre cabană picioarele nu încetară nicio clipă să îi tremure, iar odată ajunsă, îi spuse lui Otis ce se întâmplase.

— Vei putea să mă ierți vreodată pentru că m-am certat cu dl Daniel și am stricat totul? îl întrebă ea.

— Lizzie, ce s-a întâmplat astăzi nu a fost cu nimic vina ta. Aș fi făcut același lucru dacă aș fi văzut ce face.

Se uită prin colibă. Toate lucrurile lor erau împachetate, gata de plecare. Roselle, Rufus și Jack priveau și ascultau totul cu ochii larg deschiși de teamă. Lizzie văzu că Roselle avea lacrimi în ochi și i se rupse și ei inima:

— Roselle, scumpo, îmi pare rău.

— Și mie, mamă, spuse ea încet. Ar fi trebuit să te ascult. Se duse spre mama sa și o îmbrățișă. Lizzie știa că trebuia să vorbească cu Roselle și să îi explice totul despre tatăl ei într-un fel în care ar putea să înțeleagă. Dar nu acum. Pentru azi, Lizzie retrăise destul din acel coșmar.

— Dna Eugenia spune că putem rămâne, îi spuse ea lui Otis, dar eu tot aș vrea să plecăm.

— Totul este pregătit, Lizzie dragă. Vom pleca chiar acum

dacă ți-e teamă să mai stăm.

— Unde putem să mergem? Cum am trăi? Biroul pentru Eliberați nu mai există ca să ne ajute. Ai muncit așa din greu să pui bumbac, grâu și legume degeaba?

Ce făcuse? Cum de putuse să îl înfurie chiar așa pe dl Daniel? Dar Roselle era în siguranță. Lizzie ar face același lucru ca s-o protejeze pe fiica ei.

— Nimic din toate astea nu contează, Lizzie. Tu și copiii valoiați pentru mine mai mult decât tot câmpul cu bumbac. Bunul Dumnezeu va avea grijă de noi orice am decide să facem.

Domnișoara Jo spusese că pot avea încredere în ea. Și, pentru prima dată în viața ei, doamna Eugenia fusese binevoitoare cu ea. Nu se mai îngrijora decât cu privire la dl Daniel, iar el urma să plece. Lizzie se uită la soțul și copiii lor și simți povara deciziei sale. Asta să fi însemnat libertatea? Să poți să decizi și să te îngrijești că ai putea să faci alegerea greșită?

— Dna Eugenia spune că îl va trimite pe dl Daniel la Richmond, spuse Lizzie într-un final. Vom aștepta să vedem dacă este adevărat. Sigur vom putea răsufla mai ușurați când nu va mai fi pe aici. Dar de îndată ce bumbacul va fi cules și vândut, eu zic să plecăm. Ne vom lua banii și bucatele din grădină și vom pleca cât mai departe de aici.

— Ești sigură, Lizzie?

Nu, nu era deloc sigură. Dar ce altceva putea să facă?

În următoarea dimineață după micul dejun, domnișoara Jo veni în bucătărie cu vești bune.

— Fratele meu Daniel a plecat dis-de-dimineață. Va sta la rudele noastre din Richmond un timp. Acum totul va fi mai bine, Lizzie. Vei vedea. Dar mai trecură încă trei zile până ce Lizzie reuși să nu se mai tot uite înapoi peste umăr sau să tresară la orice sunet abia perceptibil. Dna Eugenia încă mai stătea la pat toată ziua, iar cele două domnișoare îi țineau companie. Casa era atât de liniștită, încât părea goală. Doctorul venea în fiecare după-amiază să vadă de

doamna Eugenia, iar Lizzie urca cu o tavă cu ceai ca să îi servească. Nu se mai serveau mese în sufragerie pentru moment, nu mai erau fețe de masă și șervețele de spălat și de călcat. Lizzie era ocupată în grădină sau în bucătărie cu Roselle până la cină, în timp ce Otis era pe câmp cu băieții, la sapă.

În a patra zi, Lizzie fu de acord să îi lase pe Roselle și pe băieți nesupravegheați, dându-le voie să meargă jos la grajduri să aibă grijă de animale, iar apoi afară la zmeură. Fuseseră plecați toată după-amiaza și încă nu se întorseseră când Otis veni în bucătărie la cină.

— Poți să îi chemi pe Roselle și pe băieți? îl întrebă Lizzie. Spune-le că imediat e vremea mesei și mai au treabă de făcut.

— Sigur, Lizzie dragă. Unde sunt?

— Nu sunt jos lângă atelier să culeagă zmeură?

— Nu i-am văzut.

Lizzie se duse la ușa de la bucătărie și urcă pe prag ca să privească în jur. Inima începuse să îi bată cu putere, dar își spuse că nu trebuie să se îngrijoreze. Nu puteau să fie prea departe.

— Le-am spus să nu se aventureze. Lucrează în grădină?

— Nu îi văd. Mă duc să îi caut la grajduri.

Lizzie îl privi ieșind pe ușă, neputând să-și scoată din minte sentimentul că ceva nu era în regulă. Decise să meargă afară și să îi caute și ea și fugi spre colibă, cu inima grea ca o piatră. Poate că se jucau la colibele sclavilor. Lui Roselle îi plăcea să se joace de-a profesoara cu băieții și să se folosească de cărțile pe care i le dăduse domnișoara Jo. Poate că erau atât de ocupați jucându-se de-a școala, încât uitaseră cu totul de zmeură și de treburile din casă, chiar și de ora cinei. Dar la colibele sclavilor nu era nimeni. Lizzie îi strigă pe nume de mai multe ori, dar nimeni nu îi răspunse. Îi auzea și pe Otis strigându-i de la distanță. Lizzie o luă înapoi spre bucătărie în fugă, cuprinsă de panică.

Te rog, Doamne... Fă să nu li se întâmple nimic rău

copiilor mei. Te rog, adu-i înapoi la mine. Te rog...

Se duse și în curtea găinilor din nou, știind că lui Roselle îi plăcea să se joace cu rațele – și văzu cele trei găleți de tablă pe care i le dăduse, umplute vârf cu zmeură, așezate acolo de parcă ar fi fost uitate. Câteva minute mai târziu, Otis se întoarse, iar Lizzie îi arată gălețile.

— Nu te îngrijora, Lizzie. Copiii trebuie să fie pe aici pe undeva. Du-te și pregătește cina pentru albi, iar eu voi rămâne să îi caut. Încearcă să nu o arate, dar Lizzie văzu că și el era îngrijorat.

Termină de pregătit cina, zăpăcită cum era. Măinile îi tremurau ca unei femei bătrâne în timp ce ducea tava sus în camera doamnei Eugenia. În căldura de iulie, toate ferestrele erau deschise și putu să îl audă și de acolo pe Otis strigându-i pe Roselle, pe Rufus și pe Jack afară. *Doamne, Te rog. Arată-i unde să se uite*, se rugă ea. Dar când Lizzie se întoarse în bucătărie, Otis încă nu îi găsise. Stătea și se uita prin curte cu o privire goală, cu brațele moi. Lizzie îl apucă de cămașă și îl scutură.

— Unde sunt, Otis, unde sunt? Ce ne facem?

— Nu... nu știu... m-am uitat peste tot... îi strigă pe nume din nou, iar în timp ce el așteaptă în zadar după un răspuns, Lizzie realizează cât de liniște era în curtea de la bucătărie. De obicei, rațele lui Roselle începeau să măcăie și să cârâie la cel mai mic sunet, dar de data asta nu era așa.

— Otis, rațele! Rațele lui Roselle au dispărut!

— Crezi că le-a dus la râu ca să le dea drumul? spunea că o să facă asta odată.

Lizzie simți o brumă de speranță și un val de teamă.

— Atâta drum? De unde să știe unde să meargă? A mai fost vreodată la râu? Nu cred.

— Nu, dar băieții au fost. I-am dus eu la pescuit. Mă duc să văd.

— Stai! Vreau să vin cu tine.

— Nu trebuie să te ocupi de doamna Eugenia și de fete?

— Nu-mi pasă de ele, Otis! Trebuie să ne găsim copii.

— Hai atunci. O luă de mână și o conduse pe cărarea neîngrijită și îngustă, prin pădure până la râu. Părea că drumul nu se mai termina. Lizzie nu îndrăznea să plângă în timp ce urmărea cu privirea drumul plin de praf, având grijă la pietrele, la murii și crengile de copaci din calea sa. Se rugă tot drumul și știa că și Otis se ruga.

Auzi susurul apei înainte de a o vedea. Lizzie gâfâia de la atâta alergătură prin căldură. Își ținu respirația, ciulindu-și urechile după glasuri de copii și măcăit de rațe, dar când ajunseră din pădure pe malul râului, acolo nu era nici țipenie de om. Otis îi strigă pe nume. Ascultă. Apoi strigă din nou. Lizzie începu să se vaite, la limita isteriei. Otis o strânse în brațe, dar Lizzie simțea că inima îi bubuia de să-i sară din piept.

— Șșș... aș, o liniști el.

O, Doamne, ajută-ne! Arată-ne ce să facem...

— Mi-e frică, Otis! Sunt atât de speriată! Dacă li se întâmplă ceva...

— Știu, știu... Haide, hai să ne întoarcem.

Urmară cărarea înapoi spre plantație, fugind cât îi țineau picioarele. De fiecare dată când se opreau să respire, Otis striga numele copiilor, apoi ascultau. Pădurea era înfiorător de tăcută. Lui Lizzie îi venea să urle.

Curtea era tot pustie când ajunseră. Lizzie auzi din grajd vaca așteptând să fie mulsă, iar clopoțelul doamnei Eugenia sunând în casă.

— Ce ne facem? strigă ea.

— Du-te înăuntru și vezi ce vor albi. Întreab-o și pe domnișoara Jo dacă nu i-a văzut. Mă duc să mă uit prin pădure în cealaltă parte, pe lângă casa din copac.

Lizzie își uscă lacrimile și încercă să își revină, apoi se grăbi să meargă în casă. Genunchii îi erau atât de slăbănogiți, încât abia putu să urce scările spre dormitorul doamnei Eugenia. Cele trei femei terminaseră cina de ceva timp, iar tava stătea pe măsuta de toaletă, pregătită să fie dusă.

— Pe unde ai umblat? întrebă doamna Eugenia. Am fost gata să o trimit pe Josephine după tine când am văzut că nu răspunzi la clopoțel.

— Îmi pare rău, doamnă. Lizzie nu răspunsese la întrebare, dar dacă ar fi încercat să mai spună ceva, ar fi izbucnit în plâns. În plus, doamna Eugenia nu ar fi dorit să audă că lui Lizzie îi dispăruseră copiii. Încă părea slăbită și palidă, cum stătea întinsă printre perne. Nici ea nici cele două domnișoare nu puteau face nimic ca să o ajute.

— Te rog să iei tava, Lizzie. Și data viitoare să stai prin preajmă să auzi clopoțelul.

— Da, doamnă.

Otis încă nu se întorsese când ea reveni în bucătărie. Trebuia să spele vasele și să curețe bucătăria. Vaca trebuia mulșă, iar copiii, hrăniți. Nici ea, și nici Otis nu apucaseră să mănânce. Dar Lizzie era prea îngrijorată ca să mai facă toate astea. Stătea în prag, privind cărarea și așteptându-l pe Otis să se întoarcă.

Când se întoarse într-un final, era singur.

Lui Lizzie îi cedară genunchii. Se prăbuși pe prag și începu să plângă. Otis se așeză lângă ea și o trase în brațele sale.

— Am fugit până la Fairmont, spuse el, încă gâfâind. M-am gândit că poate s-au dus la școală. I-am întrebat pe toți oamenii în drum, dar...

— Ce vom face, Otis? Ce vom face? El nu răspunse. Știa că se roagă. Lizzie era prea necăjită ca să mai gândească, darămite să se mai și roage. Otis era nevoit să se roage și în locul ei.

Păru că trecu o veșnicie cât timp stătură ei așa, îmbrățișați, ghemuiți pe pământ. Soarele coborî pe bolta cerului până trecu de vârfurile copacilor. În curând se făcea întuneric. Lizzie își simțea inima pustie, ca o scoică uscată de pe malul râului. În sfârșit, Otis încercă să se ridice și o trase pe Lizzie în sus.

— Trebuie să mulg vaca, spuse el cu vocea răgușită.

Avea ochii roșii, iar fața udă de lacrimi.

— Vin cu tine. Nu pot să stau aici singură. El dădu din cap și merse în bucătărie pentru a aduce o găleată cu lapte. Lizzie îl luă de mână și porniră spre grajd împreună. În timp ce el lucra, Lizzie stătu în prag, privind când la Otis cum mulgea, când spre cărarea care se întuneca din ce în ce mai mult. Când auzi un țipăt slab dinspre pădure, Lizzie se gândi că imaginația îi juca feste. Apoi îl auzi din nou.

— Otis, vino aici! Ascultă!

Era strigătul unui copil care plângea și striga „mama!”

Lizzie și Otis fugiră din grajd împreună, gonind spre pădure, în direcția strigătului. Iar acolo – un miracol! Rufus fugea spre ei, strigând-o pe Lizzie. Lizzie ajunsese la el prima și îl luă în brațe, strângându-l la piept, legănându-l.

— Mulțumesc, Doamne... Mulțumesc, Doamne! suspină ea.

O, Rufus, copilul meu! Ești bine? El murmură ceva, dar plângea atât de tare, încât Lizzie nu îl înțelesese. Îl puse la pământ și îngenunche în fața lui. Unde sunt ceilalți, copile? Unde sunt Jack și Roselle?

— Sunt tot... cu bărbații aceia.

— Bărbații...? Bucuria și ușurarea lui Lizzie se evaporară într-o clipă. Otis îl luă pe Rufus de umeri.

— Spune-ne, fiule. Spune-ne ce s-a întâmplat.

Rufus începu să povestească printre plânsete și suspine într-un ritm încet, din cauza agoniei.

— Am auzit rațele lui Roselle în pădure... Trecuseră gardul... Și Roselle ne-a chemat pe mine și pe Jack să o ajutăm... să o ajutăm să le prindă. Ne-am dus tot după măcăitul lor, tata. Și ne-am tot adâncit în pădure. Iar acolo... acolo bărbații ăștia au pus mâna pe noi!

— O, Doamne, nu... se tângui Lizzie. Care bărbați, Rufus?

— Nu știu. Au fețele acoperite. Rațele... erau la ei, dar nu a fost decât o capcană!

— Unde sunt bărbații aceștia acum? Întrebă Otis. Încă îi mai țin pe Jack și Roselle? Cum ai scăpat?

— M-au... m-au lăsat ei! Rufus începu să se vaite, iar Otis îl luă în brațe, legănându-l ușor.

— Încet, fiule. Totul este bine acum. Totul este bine. Spune-mi cum de te-au lăsat să pleci.

— Pentru că... pentru că vor să veniți tu și mama. Au spus... au spus că îi vor lăsa și pe Jack, și pe Roselle numai dacă tu și mama veniți să vorbiți cu ei.

— O, Doamne! Lizzie începu să plângă.

— Unde sunt, fiule? Ți-au spus unde să venim?

— Să... Au spus... să veniți la tabăra sclavilor.

— Trebuie să mergem, Otis. Haide. Roselle și Jack sunt în mâinile lor! Otis îl lăsă jos pe Rufus și o trase pe Lizzie aproape de el.

— E o capcană, șopti el. Ne vor prinde în capcană pe toți.

— Atunci vom chema ajutoare. Îi vom căuta pe Saul, pe Robert și pe Willy și pe ceilalți și îi vom face să vină să ne ajute.

— Nu știm unde sunt. În plus, nu putem să le punem viața în pericol. Dacă vom merge înarmați, alții vor spune că noi am atacat primii. Va fi la fel ca înainte.

— Dar... dar ce să facem?

— Nu știu, dar hai să ne întoarcem la bucătărie să îi dăm băiatului ceva să mănânce și să îl liniștim. Cât timp faci asta, eu am să mă rog. Poate că Domnul ne va arăta ce să facem. Poate El ne va trimite ajutoare.

Lizzie făcu ce îi spuse Otis, deși intuiția îi spunea cu toată puterea să fugă în pădure și să își salveze copilașii. Îi pregăti lui Rufus o felie de pâine cu unt și i-o dădu deasupra poalei sale, mângâindu-i fața și părul în timp ce băiatul mânca. Otis se lăsă pe genunchi lângă ei, apoi se lăsă cu fața în jos, rugându-se în liniște. Lui Lizzie i se păru că treceau ore în șir în timp ce aștepta cu durere și teamă.

— Lizzie... Lizzie... Lizzie. Cineva o striga. Vocea părea foarte îndepărtată, dar când ridică privirea, o văzu pe domnișoara Jo stând în pragul de la bucătărie. O, Lizzie, ce se întâmplă? întrebă ea când îi văzu fața. Ridică și Otis

privirea, iar fața îi era udă de lacrimi. Se ridică încet. Ce s-a întâmplat? Întrebă din nou domnișoara Jo.

Lizzie nu dorea să îi spună domnișoarei Jo, dar cuvintele îi ieșiră fără să își dea seama.

— Mi-au luat copiii! Copilașii mei! îi țin pe Roselle și pe Jack în pădure și nu vor să le dea drumul!

— Cine, Lizzie?

Ea știa răspunsul. Dl Daniel. Sigur era el. Nimeni altcineva nu îi ura mai mult decât el. Dar se temu să o spună cu voce tare.

— Nu știm cine sunt, spuse Otis. Dar ne țin copiii acolo și l-au trimis pe Rufus să ne spună să venim să îi luăm. Spun că vor doar să vorbească cu noi și apoi le vor da drumul, dar...

— Nu mergeți, spuse domnișoara Jo. E o capcană.

— Știu, știu... dar nu avem ce să facem. M-am tot rugat pentru un răspuns și...

— Și am venit eu, spuse domnișoara. Nu vezi? Dumnezeu îți răspunde la rugăciune. Trebuie să rămâneți aici până mă duc să aduc ajutoare.

— Dar pe cine, domnișoară Jo? Cine vă va ajuta? Toată lumea din oraș îi urăște pe negri.

— Îmi vreau copiii înapoi! spuse Lizzie. Te rog, Otis. Nu mă mai face să aștept. Trebuie să ajung la ei. Înainte ca bărbații aceia să le facă vreun rău.

Domnișoara Jo își duse mâna la gură de parcă ar fi vrut să își stăpânească lacrimile. Se uită la Lizzie, la Otis și la Rufus pentru o clipă.

— Nu, niciunul din voi nu trebuie să meargă. Trebuie să aveți încredere în mine și să rămâneți aici. Voi merge în oraș și îi voi cere domnului dr. Hunter ajutoare. Sigur cunoaște oameni care ar vrea să vă ajute.

— Cum veți ajunge în oraș? Întrebă Otis. Dl Daniel și-a luat calul la Richmond.

— Voi merge din nou prin pădure, ca și data trecută. Poți să mă conduci, nu-i așa?

— Nu, domnișoară. Nu. Acolo sunt bărbații ăștia, în pădure. Ne vor auzi venind și nu vom mai scăpa niciunul.

— Atunci voi merge pe drum. Va lua puțin mai mult, dar voi aduce ajutoare, Otis. Îți jur că voi aduce. Promite-mi că tu și Lizzie veți rămâne pe loc și veți aștepta până mă întorc. Nu încercați să îi salvați singuri pe Roselle și Jack. Promiteți?

Lizzie nu putu să vorbească.

Într-un final, Otis dădu din cap că da.

— Da, doamnă. Promitem. Va fi cel mai greu lucru pe care l-am făcut vreodată, dar voi aștepta. Și mă voi ruga pentru dumneavoastră.

Capitolul 35

Josephine ieși în fugă pe ușa de la bucătărie și o luă după casă, spre drumul pietruit și lung, pe care mergeau trăsurile. Se împiedica în poalele voluminoase ale fustei, iar picioarele și le simțea ca niște pietre legate de glezne, în timp ce alerga pe cărare și, apoi, pe drumul principal. Nu avea timp să se gândească la faptul că se întuneca tot mai mult sau la pericolele ce se puteau ivi în drumul ei spre Fairmont în timp ce gonia cât putea de repede. Josephine se gândi că ar fi trebuit să le spună mamei și lui Mary unde plecase, dar nu voia să mai adauge nicio altă povară pe inima mamei sale. Iar în Mary nu avea încredere că ar putea să țină pentru ea.

Noaptea de vară era la fel de călduroasă ca și bucătăria de la Stejarul Alb atunci când era focul aprins în vatră, iar hainele i se îmbibaseră de sudoare, lipindu-i-se de piele. Ce n-ar fi dat să poată alerga mai repede. Ce bine era dacă nu ar fi trebuit să se oprească atât de des ca să își tragă răsuflarea și să își mai slăbească strânsoarea rochiei. Lua deja prea mult timp. În ritmul acesta ar lua mai mult de o oră până să ajungă acasă la dr. Hunter în oraș – și dacă nu mai era acolo? Ce se întâmpla? Se ruga... se ruga cu adevărat ca Otis și Lizzie să aibă răbdarea să aștepte și ca bărbații aceia să nu le facă rău lui Jack și lui Roselle – și continuă să alerge.

Josephine știa că în spatele acestei răpiri era Daniel. Dacă putuse să pună la cale o crimă, era capabil și de așa ceva. Anii întregi în care împușcase yankei în război îl făcuseră imun la omoruri. I-ar fi atras și pe Lizzie și pe Otis în pădure și le-ar fi șters urma de pe fața pământului. Toată lumea s-ar fi gândit că plecaseră și ei de la Stejarul Alb, la fel ca toți ceilalți negri. Otis trebuia să moară pentru că ar fi putut depune mărturie împotriva lui Daniel. Copiii fuseseră momeala în această capcană. Jo se cutremură știind că îi va omorî și pe ei. Lizzie ar muri pentru că îndrăznise să spună

adevărul despre Samuel. Daniel ar omorî-o ca să nu mai poată să spună nimănui ce i-au făcut Samuel și Harrison Blake.

Josephine se opri. Harrison Blake! Era aproape de plantația familiei Blake. Poate că ar fi putut să le împrumute trăsura ca să ajungă mai repede în oraș. Nu credea că ar fi avut puterea fizică de a merge atâta drum. Jo o luă spre casa lui Harrison. Apoi, avu un alt gând. Dar dacă ar fi putut să îl convingă pe Harrison să o ajute? îi datora lui Lizzie enorm pentru ce îi făcuse, astfel că măcar ar fi putut să o salveze pe ea și pe copiii ei. Daniel și ceilalți ar asculta de Harrison, vechiul lor căpitan.

Josephine decise să se ducă la ușa din spate și să trimită un servitor înăuntru ca să îl cheme. Nu voia ca Priscilla să afle că e acolo. Dar Harrison stătea în scaunul său cu roțile pe veranda din față, când Jo veni în fugă pe drum și el o zări chiar înainte să-l vadă ea.

— Cine e acolo? strigă el.

— Sunt eu, Josephine, gâfâi ea. Am nevoie de ajutorul tău.

— Josephine...?

— Da. Se opri, sprijinindu-se de stâlp pentru a-și trage sufletul. Ușa din față era deschisă, la fel ca și toate celelalte ferestre. Ea se rugă ca el să coboare să vorbească cu ea jos și să nu-i audă Priscilla. Păru o veșnicie până ce Harrison se ridică, își luă cârjele, apoi șchiopătă pe trepte.

— Ce faci aici? Arăți groaznic.

— Am fugit până aici.

— Ai fugit...? De ce?

— Pentru că am nevoie de ajutorul tău, Harrison. Te rog să mă ascuți. Voi face orice îmi vei cere în schimb, dar, te rog, ajută-mă.

— Numai încet. Liniștește-te. Nu înțeleg ce spui.

— Mă voi căsători cu tine dacă asta vrei și îți voi fi o soție iubitoare. Voi face orice, dar te rog din suflet să mă ajuți.

— Ce s-a întâmplat?

— Fratele meu Daniel și prietenii lui vor să le facă ceva teribil negrilor noștri. I-au luat pe copiii lui Otis și ai lui Lizzie și...

— Stai. Dacă e ceva legat de negri, țin să îți spun că eu cred ce are de spus fratele tău înainte să cred vreun cuvânt de-al negrilor. Discută tu cu el.

— Nu. Ascultă-mă, Harrison. E o capcană. Daniel a întins o capcană. Îi ține pe copiii servitorilor captivi. Încearcă să îi ademenească pe Otis și pe Lizzie în pădure și atunci probabil că îi va omorî.

— Nu cred așa ceva. De ce i-ar omorî?

— Otis a fost martor în noaptea în care doi negri au fost uciși în pădure. El știe că și Daniel a fost implicat. Otis știe și că Daniel a fost cel care a incendiat Biroul pentru Eliberați. Și Lizzie știe adevărul. Acum Daniel se teme că atunci când yankeii se vor întoarce, Otis și Lizzie vor depune mărturie împotriva lui. Vrea să îi omoare pe toți! Te rog, Harrison. Trebuie să îi salvăm.

— De ce vrei să mă implici pe mine?

— Pentru că... pentru că știu ce ai făcut acum cincisprezece ani. Mi-ai spus că te vei duce în iad pentru păcatele tale și... acum știu la ce te-ai referit. Tu și fratele meu ați batjocorit-o pe o sclavă de-a noastră. Era doar o copilă, iar voi ați sedus-o și ați batjocorit-o.

Harrison se clătină pe cârje și aproape își pierde echilibrul. Jo îl apucă de mână pentru a-l ține să nu cadă. Privirea de pe chipul său era una de rușine și oroare.

— Am plătit pentru acea faptă de o mie de ori, spuse el, cu vocea tremurându-i de emoție. Am ajuns în iad... și încă mă aflu în iad pentru acea faptă. Va trebui să trăiesc astfel pentru tot restul vieții. Cum aș putea să-mi ispășesc trecutul dacă te-aș ajuta cu ceva?

— Sclava pe care ai batjocorit-o a rămas însărcinată. Are o fiică. Ea este fata pe care Daniel a răpit-o acum – fiica ta. O va uide.

— Fiica...? Te ții de născociri?

— Nu. Deloc. Acesta este adevărul, ți-o jur. Te rog, Harrison. Daniel te va asculta. El și ceilalți bărbați te respectă. Aceasta este șansa ta să te revanșezi pentru ce i-ai făcut lui Lizzie. Poți să o salvezi pe ea și familia ei.

— Harrison? Priscilla ieșise pe verandă. Cu cine vorbești? Cine e aici?

— Nu e nimic, mamă. Du-te înăuntru. El și Josephine așteptară, niciunul dintre ei neîndrăznind să vorbească. Dar Priscilla nu se mișcă de pe verandă.

— Ea nu știe, șopti Harrison. Nu a aflat niciodată ce am făcut eu și Sam. Ar fi ucis-o.

— Atunci, ajută-mă, te rog, îi șopti la rândul ei Jo.

— Josephine? Ce faci aici? Priscilla coborâse scările. Stătea și se uita lung la ea, iar Jo realizează că arăta în ultimul hal, cu părul despletit, cu hainele lipindu-se de ea de sudoare. Pentru numele lui Dumnezeu, ce se întâmplă? E ceva în neregulă?

— Îmi pare rău, doamnă Blake. Promit să vă explic puțin mai târziu, dar am nevoie de ajutorul lui Harrison și trebuie să ne grăbim. Ridică privirea spre el, implorându-l fără cuvinte. Harrison nu acceptase să o ajute, astfel că Jo își ținea respirația, așteptând. Dacă refuza, i-ar fi cerut voie să îi împrumute trăsura și să meargă să îl găsească pe dr. Hunter. Dar timpul se scurgea nemilos.

— S-a întâmplat ceva la Stejarul Alb? întrebă Priscilla. Familia ta e bine?

— Da, familia mea e bine... Jo îl apucă pe Harrison de încheietură, de cea pe care și-o tăiasă cu lama.

— Te rog, îi șopti ea.

Într-un final, Harrison vorbi.

— Am să-ți explic totul mai târziu, mamă. Jo are nevoie de ajutor pentru o sclavă.

— Dar... unde te duci?

— Nu e nimic, mamă. Îți voi povesti totul când mă întorc. Haide, îi spuse lui Josephine. Va trebui să luăm calul meu.

Înaintă dureros de încet, șchiopătând cu cârjele lui, tot

drumul de-a curmezișul curții spre grajduri. Jo nici nu știa cum putea să le manevreze pe pământul atât de aspru și pe întuneric. Deja gâfâia și era tot transpirat după doar jumătate de drum, iar Josephine văzu efortul uriaș pe care îl depunea pentru a parcurge acea distanță. Îi deschise ea ușa grajdului, dar nu putu să vadă nimic înăuntru. Cum putea găsi calul, cu atât mai puțin să îi pună șaua?

— Henry! strigă Harrison. Henry, ești aici?

— Da, domnule, răspunse o voce.

— Am nevoie să îmi pui șaua pe cal.

— Da, domnule. Numai să aprind torța prima dată.

Josephine se sprijini de stâlp, cu ușurare. Mulțumea lui Dumnezeu că familia Blake avea servitori negri care să îi ajute. Mulțumea lui Dumnezeu pentru Alexander și Biroul pentru Eliberați. O clipă mai târziu se făcu lumină, iar Josephine se uită cum tânărul negru îi pregăti lui Harrison calul, gata de plecare, schimbând priponul cu frâul, așezând pătura, apoi șaua, strângând și potrivind scărița. Jo vru să îl roage să se grăbească, dar știa că nu ar ajuta la nimic.

— Acum ajută-mă, spuse Harrison într-un final. Băiatul luă cârjele lui Harrison, apoi îl ținu drept în timp ce acesta se sprijinea de cal și îl trase în șa. Harrison era deja obosit de la drumul prin curte și făcu un mare efort pentru a se ridica. Cât de umilitor trebuia să fie pentru el să aibă nevoie de atâta ajutor. Iar Jo putu să spună după grimasa de pe fața lui Harrison că și această manevră fusese dureroasă. Astfel că era tot transpirat și palid până ce ajunse călare.

— Ajută-mă și pe mine, te rog, îi spuse Jo servitorului.

— Nu, Josephine. Tu rămâi aici. Spune-mi unde să merg.

— Vreau să vin cu tine. Știu să călăresc. Spune-i să mă ajute și pe mine să mă urc.

Calul forăia și se agita pe loc așteptând.

— Nu ai încredere în mine, nu-i așa? spuse Harrison. Chiar nu crezi că îi voi ajuta pe sclavii tăi.

— Harrison, te rog. Nu vreau să mă cert cu tine. Le-am

promis lui Lizzie și lui Otis că le voi aduce copiii înapoi. Vor fi îngroziți dacă nu mă voi întoarce. Vin cu tine.

— De ce trebuie să fii întotdeauna așa de încăpățânată?

— Promit să nu te mai sfidez niciodată. Voi face tot ce îmi vei cere pentru tot restul zilelor mele, dar, te rog, lasă-mă să vin cu tine. Într-un final, Harrison dădu din cap spre servitor, iar acesta o ajută pe Josephine să urce în șa, în spatele lui. Își puse mâinile în jurul lui, cuprinzându-l. Harrison plesni din frâie, iar calul o luă spre ușă și se cufundă cu ei în noapte.

— Încotro? întrebă el. Se ascund în pădure, între Stejarul Alb și oraș. Acolo unde s-au adăpostit negrii într-o vreme. Știi unde spun?

— Cred că da. Dacă mergem pe drumul principal, vom da de o cărare care duce într-acolo.

— Doar grăbește-te, Harrison. Te rog.

Leșiră pe cărăruie, apoi pe drumul principal la trap, iar Josephine simți o imensă ușurare să meargă într-un final atât de repede. Dar apoi, păru o veșnicie până găsiră cărarea aceea pe întuneric și, când o găsiră, calul avansă cu greu prin tufișurile dese. Lumina lunii și a stelelor nu puteau pătrunde frunzișul pădurii. Se lăsase o noapte de iad, în care țânțarii și insectele atacau și zumzăiau în căldura toridă de vară în timp ce Josephine gonia în contratimp, rugându-se să nu ajungă prea târziu.

Începuse să se gândească că se rătăciseră, dar apoi copacii și tufișurile se răriră, iar Josephine văzu un luminiș chiar în fața lor. Auzi chiar un nechezat de cal și un murmur slab de voci cu doar o clipă înainte ca pădurea să se cufunde într-o liniște de mormânt. Harrison se opri. Auzi sunetul de pregătire a puștilor pe partea cealaltă a luminișului. De ce nu îi spusese lui Harrison să ia cu el o armă?

— Poți să te dai jos singură? șopti Harrison.

— Da... cred că da. Harrison ținu calul nemișcat până ce ea se întoarce și coborî, cu stomacul presat pe spatele

calului. Pământul era mult mai jos decât crezuse, iar picioarele îi erau slabe de oboseală, astfel că ateriză pe pământul dur cu o bufnitură dureroasă.

— Rămâi aici. Harrison înaintă spre luminiș. Oare fusese nechibzuită că avusese încredere în el? Jo începu să se roage cu la fel de multă ardoare ca în noaptea în care îl salvase pe Alexander, rugându-se și cerând milă de la Dumnezeu. Nu putea fi voia Lui ca niște copii nevinovați să piară.

— Salut, spuse el. Sunt eu, Harrison Blake.

Liniște. Jo își ținu respirația, așteptând. Apoi un individ mascat păși în luminiș.

— Căpitane Blake? Ce faci aici?

— Ar trebui să te întreb același lucru... Joseph, tu ești acolo? Cine mai e cu tine?

— Câțiva... prieteni. Nu trebuie să îți faci probleme, căpitane.

Alți doi inși își făcură apariția din umbră cu puștile în mână.

Jo era sigură că cel din stânga era fratele ei, dar niciunul nu își scoase masca. Încă un ins întunecat rămase pe jumătate ascuns la marginea poienii, iar Jo observă două siluete mici cuibărindu-se una lângă cealaltă la pământ, la picioarele lor. Roselle și Jack. Îi auzi scâncind.

— Tu ești, Daniel? Întrebă Harrison. Am auzit că ai probleme cu sclavii.

— Nu așa pătesc toți? Vocea îi era înăbușită, dar Jo i-o recunoscuse. Ne scapă din mâini, căpitane. Încearcă să preia controlul și ne pun în primejdie femeile. Trebuie opriți.

— Acum vorbești de copiii pe care i-ați luat? Ce pericol sunt ei pentru voi? urmă o pauză înainte ca Daniel să spună:

— Cu tot respectul, căpitane, nu e nevoie să te bagi.

— Poate că nu, dar sora ta m-a rugat să o fac.

— Josephine? Trebuia să-mi dau seama. Să nu crezi vreun cuvânt din ce spune, căpitane. E o trădătoare. A colaborat

cu yankeul acela și...

— Destul! strigă Harrison. Nu s-a vărsat suficient sânge? Am pierdut războiul! Dacă continui să lupti, vei mai pierde o dată!

— Sclavii mei ne vor da pe mâna yankeilor. Trebuie reduși la tăcere.

— Nu ar fi avut ce să spună dacă nu ai fi dat foc la Biroul pentru Eliberați, dacă e până într-acolo. Toată lumea știe că tu ai făcut asta.

— Am vrut ca yankeul acela să plece din oraș, dar nu a vrut să coopereze, așa că...

— Oprește-te! Nu-ți mai pierde timpul cu și mai multă ură și răzbunare. Nu se va termina niciodată. E timpul să o luăm de la capăt și să ne refacem casele și viețile. Chiar nu îți dai seama? Nici eu nu am înțeles până ce Josephine m-a făcut să văd adevărul. Dar are dreptate. Trebuie să punem punct urii și să începem să trăim.

Daniel se trase în lumină, mai aproape de Harrison.

— Ascultă, căpitane. Mulțumită surorii mele, cu toții vom fi predați prietenului ei yankeu. Pe lângă asta, una dintre sclavele noastre a scornit niște minciuni despre tine și Samuel, care aproape că au omorât-o pe mama. Trebuie să plătească. Astfel niciunul nu va mai încerca să sară calul vreodată.

— Sclava nu a mințit, Daniel. A spus adevărul. Am fost acolo. Eu și Sam am batjocorit-o, după cum a spus. Când tatăl tău a aflat, a spus că acesta a fost un afront față de Dumnezeu și l-a trimis de acasă pe Sam. Eu eram prea mic și prea încrezut ca să înțeleg. Credeam că am dreptul să îi tratez pe sclavi așa cum voiam. Dar am plătit pentru asta. Samuel a plătit un preț și mai mare. Nu-ți mai adăuga poveri pe suflet așa cum am făcut-o noi. Oprește totul chiar acum. Lasă copiii să se ducă acasă. Și du-te și tu acasă.

— De când ești de partea sclavilor?

— Nu mai sunt *părți*, chiar nu înțelegi? Războiul a dărâmat totul. Nimeni nu a mai rămas cu nimic. Nu a mai

rămas decât bine sau rău. Ce faci tu este rău! Chiar dacă yankeii te vor lăsa în libertate, Dumnezeu nu te va mai lăsa. Vei plăti pentru ce ai făcut într-un fel sau altul. Crede-mă, o știi.

Se opri și așteptă. Josephine de-abia mai respira.

— Lasă-i să plece, Daniel, repetă el. Du-te acasă. Când cauți să te răzbuni, nu faci altceva decât să cauți să te sinucizi.

Daniel mai făcu un pas înainte.

— Și dacă nu fac ce spui?

Pentru un moment mai lung, nimeni nu spuse nimic. Pe Josephine o treceau toate sudorile. Calul lui Harrison începea să frământa pământul cu copitele.

— Va trebui să mă omori și pe mine, spuse Harrison încet. Copila aceea, negresă pe care o ții acolo se poate să fie fiica mea.

Daniel îl pironi cu privirea pe Harrison un moment ce păru nesfârșit. Într-un final, se întoarse și o luă la pas ca să își dezlege calul. Fără să mai spună un cuvânt, Daniel se învârti în șa și plecă. După o pauză lungă, ceilalți bărbați făcură același lucru, lăsându-i acolo pe Roselle și pe Jack. Josephine fugi în luminiș și îi luă în brațe. Se agățară atât de strâns de ea, încât pe Jo o durură oasele.

— S-a terminat acum. Sunteți în siguranță, îi liniști Josephine. Acum totul va fi bine.

— Vreau să merg acasă! plânse Jack.

— Da, Jack. Da. Căpitanul Blake ne va arăta calea. Harrison găsi calea și îi conduse prin pădure. Jack și Roselle o țineau strâns pe Josephine de mâini, în timp ce se poticneau în urma lui, prin întuneric.

— Dar cum rămâne cu rațele? întrebă Jack. Oamenii ăia au luat rațele lui Roselle.

— Vor fi bine. Rațele sunt creaturi sălbatice. Vor fi mai fericite acum că sunt libere.

Până în momentul în care ieșiră din pădure și se apropiară de casa din copac, pe Josephine începură să o

doară picioarele. Erau aproape acasă. Harrison se opri, iar copiii o lăsară de mâini pe Josephine și fugiră spre casă. Lizzie și Otis erau în fața bucătăriei privind, așteptând. Îi văzură venind prin curte și fugiră spre ei.

— O, mulțumesc, Doamne! Mulțumesc! strigă Otis. Lizzie nici nu putu să vorbească în timp ce îi strânse pe copii în brațe. Josephine era atât de obosită, încât îi veni să se lase jos și să plângă de ușurare, de epuizare și de bucurie. Se uită în spatele ei pentru a-i mulțumi lui Harrison și văzu că el se întorsese și dădea să plece înapoi în pădure.

— Harrison, așteaptă! Când nu se opri și nici nu încetini, alergă după el, cu ultimele puteri, și apucă frâul calului ca să îl oprească. Stai!... Ascultă... cum aş putea să îți mulțumesc vreodată pentru ce ai făcut?

El dădu din cap privind înainte spre pădure. Nu îi întâlni privirea.

— Fata aceea e fiica lui Lizzie? întrebă el încet.

— Da. Ascultă... Am vorbit serios când am spus că mă voi căsători cu tine. Mă voi...

— Mă duc acasă acum. Sunt sigur că mama e îngrijorată. Calul înaintă.

— Harrison! Privi în spate peste umăr la ea. Nu te mai pedepsi. Ai câștigat iertarea lui Lizzie. Și Dumnezeu te va ierta, dacă îi vei cere.

— De când ești purtătorul Lui de cuvânt? întrebă el cu înverșunare. Dădu din frâie, iar calul o porni din nou. Josephine îl privi cum pleacă, părându-i rău de el. Fie că se căsătorea sau nu cu Harrison, știa că îi datorează ceva în schimb. Își făgădui că va petrece mai mult timp cu el. Poate că putea să îl ajute să îl găsească din nou pe Dumnezeu așa cum o ajutase Alexander pe ea.

Își târî picioarele până acasă, atât de ostenită, încât ar fi putut să doarmă zile întregi. Lizzie și Otis vrură să îi arate recunoștința lor, dar ea le spuse să ducă copiii la culcare.

— Mulțumiți-i lui Dumnezeu, nu mie, spuse ea. În timp ce îi privi cum pleacă, se întrebă dacă vor mai putea vreodată

să se simtă în siguranță.

Războiul se încheiase – dar încă continua. Yankeii urmau să se întoarcă. Înverșunarea lui Daniel probabil creștea, iar mama urma să sufere încă o pierdere dacă yankeii îl luau. Oare aveau să-și trăiască din nou viața ca înainte? Oare suferința și teama vor dispărea vreodată? Poate că războiul se terminase, dar efectele sale continuau. „*Nimeni nu câștigă în război*”, îi spusese odată Alexander. „*Cu toții pierdem într-un fel sau altul*”. Pe când urca treptele, clătinându-se, ca să meargă la culcare, Josephine știu că avea dreptate.

Capitolul 36

29 iulie 1965

Josephine fu extenuată în dimineața următoare, dar se trezi ca de obicei, de teamă ca mama să nu pună prea multe întrebări dacă rămânea în pat. Se îmbracă rapid și plecă spre bucătărie ca să îi găsească pe Lizzie și pe Otis. Nu s-ar fi mirat dacă i-ar fi găsit prea marcați și epuizați de la tot acest coșmar pentru a mai lucra ceva. Nici nu ar fi fost surprinsă dacă și-ar fi adunat lucrurile și ar pleca definitiv de la Stejarul Alb. Dar bucătăria arăta ca în fiecare dimineață, cu foc în cămin, cu Lizzie lucrând din greu și cu aroma de biscuiți proaspeți în aer. Roselle scotea untul, Rufus umplea lada de lemne, Jack pompa apa - toate activitățile de rutină derulându-se ca pe roate.

Jo se uită în jur la toate acestea cu amuzament.

— Ești bine? Nu eram sigură că o să mai vreți să lucrați după...

Lizzie lăsă din mână castronul și lingura și se grăbi spre ea. Spre surprinderea lui Josephine, aceasta o prinse de mâini, zicând:

— Vă suntem datori, domnișoară Jo. Vă suntem datori pentru că ne-ați salvat viața, așa că am hotărât să mai rămânem pe aici să vă ajutăm până la culesul bumbacului sau până veți găsi pe altcineva care să lucreze pentru dumneavoastră aici, la Stejarul Alb.

— Dar... mă gândeam că îți va fi teamă să rămâi.

— Să fiu sinceră, mă tem să rămân. Dar Otis îmi spune că va fi greu pentru noi, negri, oriunde am merge. Și spune că bunul Dumnezeu ne va purta de grijă.

— Otis are dreptate. El ne-a răspuns la toate rugăciunile, nu-i așa?

— Da, doamnă. Spuneți-i mamei dumneavoastră că îi voi aduce micul dejun de îndată ce sunt gata biscuiții.

Jo se întoarce în casă și urcă în camera mamei ei. Ea și

Mary își luaseră mesele cu mama lor de când doctorul îi prescrisese repaus total la pat. Dar în această dimineață, Jo o găsi pe Eugenia ridicată din pat și îmbrăcându-se.

— Ajută-mă să mă îmbrac, Josephine. Vreau să servesc micul dejun jos.

— Ești sigură? Nu ar trebui să așteptăm să vedem ce spune dr. Hunter? Parcă zicea că trebuie să stai la pat toată săptămâna.

— Prostii. Mă simt mult mai bine și sunt sătulă de camera asta. O schimbare de decor mi-ar prinde bine. Poate chiar îl voi lăsa pe doctor să mă ia la o plimbare cu trăsura când vine.

Mary intră în cameră o clipă mai târziu și își privi mama surprinsă.

— Ce se întâmplă? De ce te-ai dat jos din pat? Și de ce s-a întors Daniel din Richmond?

Josephine fu cuprinsă de un val de teamă.

— Daniel e acasă? Ești sigură?

— Da. L-am auzit scotocind prin camera lui mai înainte. Iar când am deschis draperiile, i-am văzut calul.

— Nu știu de ce s-a întors, spuse mama, dar du-te jos și spune-i lui Lizzie că vom mânca cu toții în sufragerie. Voi coborî și eu după ce îmi voi aranja părul cu ajutorul lui Josephine.

Veștile despre Daniel o neliniștiră pe Josephine. Se temea pentru siguranța lui Lizzie și a lui Otis și se îngrijoră că mama va afla cele petrecute noaptea trecută. Jo nu putea să riște să o vadă suferind și alte șocuri.

— Să mă duc să bat la ușa lui Daniel să văd de ce...

— Nu. Ajută-mă numai cu părul și vom vorbi apoi cu el. Mama se așează la măsuța de toaletă în timp ce Jo îi aranjă repede părul într-un coc lejer. Ieșiră pe coridor și erau cât pe ce să bată la ușa lui Daniel, când aceasta se deschise brusc și el apără în prag. Josephine de-abia îl putea privi, știind ceea ce încercase el să îi facă lui Lizzie și alor ei. Daniel zâmbi de parcă nici nu se întâmplase nimic.

— Bună dimineața, mamă. Te simți mai bine?

— Da, chiar că da. Dar mă întreb cum de ești acasă. Trebuia să fii la Richmond.

Îi aruncă lui Josephine o privire fugară, iar ea dădu din cap, înștiințându-l că mama nu aflate nimic despre cele întâmplate în cursul nopții.

— Nu am plecat la Richmond, spuse el. Am stat cu Joseph Gray zilele astea și am avut timp să mă mai gândesc la unele lucruri. Înainte de toate, nu este drept din partea mea să iau singurul cal al casei și să vă las aici fără mijloc de transport. Iar... în al doilea rând, voiam să îți spun cât de rău îmi pare că te-am supărat... pentru toată neînțelegerea cu sclavii.

— Nu sunt sclavi, spuse mama. Sunt servitori.

Lui Josephine i se umplură ochii de lacrimi la auzul vorbelor mamei ei. Încea cu adevărat să se schimbe.

— În orice caz, continuă Daniel, eu și prietenii mei am ajuns la concluzia că nu ar fi bine să plec din oraș chiar acum. Dacă yankeii vor veni după mine, ar părea crede că aș fi fugit și că aș fi vinovat.

Josephine nu putu să nu se gândească cât de *vinovat* era Daniel. Se întrebă chiar dacă și mama gândea la fel.

— Înțeleg, spuse mama.

— Și oricum, nu m-aș simți bine să te las aici singură. Așa că... aș putea să rămân acasă? Vrei să mă ierți, să-mi mai dai o șansă?

Josephine își privi fratele cu suspiciune. Ar fi trebuit să aibă încredere în el – puteau să aibă încredere în el? Oare mama l-ar mai fi primit înapoi dacă ar fi știut ce încercase să-i facă familiei lui Lizzie? Simpla amintire a celor petrecute în cursul nopții îi dădu lui Josephine fiori și îi veni să dea buzna în bucătărie să îi spună lui Lizzie să își ia familia și să plece. Trebuiau să plece undeva cât mai departe de locul acesta.

— Da, sigur că te iert, spuse mama. Îl trase aproape și îl îmbrățișă scurt. Acum hai să coborâm cu toții și să servim

micul dejun.

Dar înainte să ajungă la capul scărilor, o auziră pe Mary strigându-i din antreu.

— Daniel, vino repede! Au venit... au venit yankeii. Sunt zeci de yankei! Vin încoace! Mamei i se înmuiară genunchii și fu nevoită să se sprijine de Josephine.

— Lasă-mă să te duc înapoi în cameră, mamă. Josephine își trecu brațul pe după brâul Eugeniei. Doctorul a spus că nu ai voie să te mai necăjești. Dacă... dacă e dl Chandler, vorbesc eu cu el.

— Stați aici cu toții, spuse Daniel. Știu eu cum să îi iau pe yankei.

— Nu! spuse mama ascutit. Îmi pare rău, Daniel, dar îi vom lua cum vreau eu, nu cum vrei tu. Ajută-mă să cobor, Josephine. Vreau să aud ce au de spus. Îmi va face mult mai rău să stau aici sus frământându-mă oare ce se petrece.

Josephine o luă pe mama sa de un braț, iar Daniel o luă de celălalt braț și porniră spre scări până la ușa de jos. Când Mary deschise ușa, o mulțime de soldați cu uniforme albastre se apropia cu repeziciune dinspre drum.

— Nu au niciun drept, murmură Daniel. Este proprietatea noastră...

— Taci, spuse mama. Ea se ținea strâns de brațul său, împiedicându-l să fugă înainte. Să ascultăm ce au de spus.

Trupa se opri cu câteva sute de metri de casă, iar din aceasta se desprinsă un singur călăreț îmbrăcat civil care o luă înaintea lor.

Alexander.

Josephine își dădea seama că era el după postura umerilor și din felul în care stătea așezat în șa, chiar și înainte de a se apropia și a-i vedea fața. Inima începu să îi bată atât de tare, încât crezu că avea să-i plesnească. El se întorsese, așa cum promisese. Dar, judecând după trupa de soldați care era cu el, nu avea să fie o vizită amicală. Alexander venise să îl aresteze pe Daniel. Nu găsisese nicio modalitate ca ei doi să fie împreună, până la urmă. Nu

putea să vină însoțit de zeci de soldați ca să-l aresteze pe fratele său și apoi să se aștepte ca ea s-a plece cu el. Cum putea să își părăsească mama în astfel de circumstanțe?

Alexander se opri lângă stâlp și descălecă.

— Bună dimineața, spuse el cu amabilitate.

Ridică privirea spre ei și îi văzu stând în rând pe verandă. Trebuia să își dea seama că acesta era locul unde Josephine trebuia să fie – cu familia ei.

— Vă rog să mă iertați că am venit însoțit de atâția oameni, spuse el. Vă asigur că nu a fost ideea mea. Nu sunt înarmat, își ridică brațele și întinse mâinile, apoi le lăsă să cadă liber.

— Ce dorești? Întrebă Daniel.

— Vreau doar să discutăm. Și pot să spun ce am de spus chiar aici. Înțeleg cum trebuie să vă simțiți să aveți un yankeu în casa voastră. Dar mă bucur să văd că sunteți toți aici. Aș vrea ca întreaga voastră familie să audă ce am de spus.

— Nu o amesteca pe mama în toate astea. Nu se simte bine.

— Îmi pare rău să aud asta. Nu doresc să vă supăr, doamnă Weatherly, credeți-mă. Iar dacă nu vă supărați, aș vrea ca și cei doi servitori ai dumneavoastră, Otis și Lizzie, să vină să asculte.

Daniel încercă să protesteze, dar mama i-o tăie scurt.

— Mary, te rog să îi chemi pe Lizzie și pe Otis aici. Mary dădu fuga în casă și se grăbi să îi aducă.

Josephine se simți ușurată că mama nu o trimisese pe ea cu această misiune. Începuse să tremure atât de violent, încât nu credea să poată să mai facă vreun pas. Se ținea de brațul mamei sale, așteptând, întrebându-se ce urmărea Alexander. Ea îi căută privirea să îi citească în ochi vreun indiciu, dar acesta nu îi întâlni privirea când i se adresase mamei și fratelui său. De ce voia să vină și Lizzie și Otis? Alexander nu avea cum să știe ce se întâmplase noaptea trecută. Dacă Lizzie îi spunea acum, s-ar crea o scenă

groaznică, iar doctorul spusese că mama nu ar mai suporta alte vești rele.

— Să mergem jos și să vorbim, spuse mama în timp ce așteptau. O porni în jos pe scări, încă ținându-se de brațul lui Jo. Daniel stătea alături de ele. Jo se uită lung la Alexander, dar el tot nu îi căută privirea. „*Ai încredere în mine*”, îi spusese el. Oare reușise să găsească o modalitate ca ei să fie împreună cu binecuvântarea familiei?

Mary se întoarse în final cu Otis și Lizzie, înconjurând casa prin spate, pentru că Otis nu ar fi îndrăznit să intre în casă.

El o ținea pe Lizzie de mână și amândoi păreau speriați de moarte.

— Bună dimineața, domnule Chandler, spuse Otis.

— Bună dimineața, Otis. Vă mulțumesc că ați venit să vă întâlniți cu noi. Am vrut ca tu și Lizzie să ascultați ce am venit să spun întrucât vă privește și pe voi. Așa că, domnule Weatherly... Alexander făcu un pas spre Daniel, privindu-l în ochi. Am venit ca să încerc să ajung la o înțelegere cu dumneata. Consider că am suficiente dovezi ca să te condamn pentru cel puțin câteva dintre acuzațiile pe care guvernul ți le-ar putea aduce: două incendieri ale biroului și distrugerea școlii. Dar începând din acest moment, dovezile rămân sau se sting odată cu mine. Nu am înaintat niciun raport spre superiorii mei din Richmond. Până în momentul în care eu le voi spune contrariul, incendiile vor rămâne niște accidente, și nicidecum un atentat la viața mea. Sunt dispus să mă asigur că acele dosare nu vor fi niciodată înaintate dacă voi primi cuvântul dumitale că toate aceste violențe se vor opri aici. Mama păru că se clatină.

— Un moment... Vei renunța la *toate* acuzațiile împotriva fiului meu?

— Da, doamnă. Atât timp cât dl Weatherly îmi jură că el și prietenii lui vor face pace cu negrii. Că nu vor mai exista patrulare de noapte. Că le vor permite sclavilor eliberați din comunitate să se așeze la casele lor, să primească slujbe și

case și să fie tratați corect. Ești de acord, domnule Weatherly?

Daniel așteaptă câțva până să răspundă. El era mai mare și mai puternic decât Alexander și probabil că Daniel ar fi câștigat o confruntare directă. Dar alte zeci de yankei așteptau la capătul aleii.

— Ce joc e ăsta? Întrebă Daniel într-un final.

— Nu joc niciun joc. Îți ofer grațiere. Încerc să ajungem la un armistițiu. Poate că ai observat că nu am pomenit nimic de violențele din pădure sau de cei doi negri care au murit de pe urma împușcăturilor. Asta e altceva, tocmai de aceea i-am cerut lui Otis să vină ca să audă ce am de spus. Alexander se întoarce cu fața spre el. Otis, dacă tu și ceilalți doriți să veniți în față și să aduceți dovezi, să lansați acuzații împotriva celor responsabili, mie îmi va reveni obligația, ca agent de birou, să cercetez acuzațiile și să mă asigur ca părțile vinovate să fie pedepsite. Vrei să fac asta?

Jo își ținu respirația. Ce avea să spună? Daniel încercase să îi omoare familia noaptea trecută, iar dacă Otis dorea răzbunare, acum avea ocazia să o ceară. Alexander nu avea cum să își dea seama ce îi cere. Jo ar fi fost nevoită să depună mărturie împotriva fratelui său – sau să asiste la cum scapă după un astfel de atentat.

— Ei bine... spuse Otis încet. Consider că, să trimiți oamenii la închisoare nu face decât să înrăutățească lucrurile. Astfel, vor fi și mai multe crime și mai multă răzbunare și nu îi va aduce înapoi pe cei doi oameni morți. Nu, domnule. Aș dori să mă asigur că familiile celor doi bărbați omorâți primesc un ajutor ca să se poată descurca fără soții și tații pierduți. Dar Cel Atotputernic spune că răzbunarea îi aparține Lui, nu nouă. El spune că îi va pedepsi pe cei vinovați în Ziua Judecății dacă nu se pocăiesc. Dacă dumneavoastră puteți să îi iertați, domnule Chandler, atunci și eu mă mulțumesc să aștept și să îl las pe Dumnezeu să îi pedepsească.

— Așadar, Otis, dacă vom găsi o cale de a despăgubi

famiiliile, ești mulțumit să facem pace? întrebă Alexander.

— Va trebui să ne lase să ne ducem copiii la școală, spuse Lizzie.

— Da, asta e o idee bună. Școala trebuie să facă parte din această înțelegere. Alexander se întoarse la Daniel. Dumneata, domnule Weatherly, accepți acești termeni? Eu și Otis acceptăm să nu depunem nicio acuzație dacă accepți să pui punct violențelor și să trăim în pace.

— De ce ai face asta? întrebă mama. Nu înțeleg.

— Probabil că ne joacă o festă, spuse Daniel.

— Nu vă joc nicio festă. Se numește har, asta ne-a oferit nouă Iisus. El ne iartă, deși suntem vinovați. El ne îngăduie să luăm totul de la capăt. Asta vă ofer și eu. Trebuie să iertăm trecutul și să o luăm de la capăt începând chiar de acum. Din acest moment, putem să facem alte alegeri.

— Nu ți-am cerut milă, spuse Daniel.

— E adevărat. Dar eu v-o ofer oricum. În Apocalipsa este un pasaj minunat, în care Iisus vorbește despre sfârșitul vremurilor când Dumnezeu ne va șterge toate lacrimile. El spune că nu va mai fi nici moarte, nici suferință și nici durere – toate aceste lucruri vor dispărea. El spune: „*lată, Eu fac toate lucrurile noi*”. Eu cred că am avut parte de suficientă durere și suferință cât pentru o viață, sunteți de acord cu mine? Acum vă ofer șansa de a o lua de la capăt. Dacă eu vă pot ierta că mi-ați dat foc la birou și ați încercat să mă omorâți, poate că mă puteți ierta până la urmă și pentru că v-am fost dușman în război. Dacă Otis te poate ierta pe dumneata și pe prietenii dumitale că l-ați bătut și ați distrus școala copiilor lor, poate îi vei putea ierta și dumneata că îți doresc să fie liberi... Dar dacă nu vei accepta acest act de clemență, putem continua acest război și toată suferința care vine cu el. Depinde de dumneata, domnule Weatherly.

Josephine văzu că vorbele lui Alexander îl atinseră pe Daniel. Numai de ar fi putut să își calce pe mândrie și să primească pacea.

Și mama avea lacrimi în ochi.

— Daniel, fă-o, îi șopti ea. Ai spus că vrei să pui punct acestor violențe și că dorești o soluție. Acum ai ocazia.

— De ce...?

Daniel trebui să se oprească ca să își dreagă glasul.

— De ce mi-ai acorda acest act de clemență? Care e miza ta?

— Când Dumnezeu ne oferă harul și iertarea Sa, singura condiție e să ne căim. Să ne întoarcem de pe cale și să ne schimbăm direcția, adică să începem să trăim după legile Lui de acum înainte, în semn de recunoștință.

— Iar apoi... toți se vor întoarce la ale lor ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat?

— Da, domnule Weatherly. Așa este. Deci... ești de acord?

Alexander îi întinse mâna lui Daniel. Urmă un lung moment în care toată lumea își ținea respirația. Jo privi spre Otis și Lizzie și văzu teama și suspansul și de pe fețele lor. Într-un final, Daniel acceptă mâna lui Alexander.

— De acord, spuse el încet. Părea la fel de zdrobit cum fusese în ziua în care se întorsese de la război. Tot nu înțeleg de ce faci asta, totuși. Ție ce îți iese de aici?

Alexander afișă acel zâmbet sfios pe care Josephine ajunsese să îl iubească.

— Înțeleg de ce ești suspicios, spuse el. Și recunosc că într-adevăr doresc ceva în schimb, pe lângă oprirea violențelor. Cred că faptele unui om îi oglindesc caracterul, așa că sper ca faptele mele să vă arate că nu am venit aici ca să vă fac vreun rău. Sunt un om cu frică de Dumnezeu care dorește să vă ajute să vă reconstruiți viețile. Dacă veți ajunge să aveți încredere în mine, mă voi găsi în poziția de a fi la mila *dumneavoastră* și să vă cer ceva în schimb.

— Ce? întrebă Daniel.

— Sunt îndrăgostit de Josephine.

Lui Josephine inima începu să îi bată cu putere. Pentru prima dată, Alexander își întoarse privirea spre ea și

Întreaga lume ar fi putut să vadă în ei dragostea ce i-o purta și care îi strălucea în ochi. Vreau să vă cer mâna ei – dacă va dori și ea să se căsătorească cu mine.

— Da, spuse ea, dar păru doar o șoaptă, inima fiindu-i prea plină de speranță și de bucurie ca să vorbească.

— Căsătoria aceasta nu va putea fi niciodată acceptată în oraș, spuse Daniel. Veți fi amândoi disprețuiți, ocoliți.

— Știu... Eu nu m-am întors aici ca să lucrez. De aceea nici nu mai port uniformă. De acum înainte de biroul de aici se va ocupa un alt intermediar. Eu am acceptat o slujbă în Nord, unde mă angajez să îi ofer lui Josephine o casă frumoasă.

— Pari un om bun, domnule Chandler, spuse mama. Josephine deja mi-a spus că și ea te iubește. Eu zic că trebuie să acceptăm această cerere, Daniel.

— Dar nu e potrivit să o lăsăm să plece pur și simplu cu el.

— Nici nu mă aștept la așa ceva, domnule Weatherly. Îi datorăm lui Josephine să își ia timp să se gândească la această cerere în căsătorie, să se gândească la ce înseamnă aceasta pentru viața și viitorul ei. Pentru moment, eu voi lucra în Richmond. Din câte am auzit, aveți rude acolo. Dacă Josephine ar putea să stea la ei o perioadă, am putea să avem o perioadă de curtare cum se cuvine. Apoi, dacă ea va dori, preotul nostru militar ne va cununa.

Josephine nu avea nevoie de timp să se gândească. Își dorea cu ardoare să fugă spre Alexander și să se arunce în brațele sale. Dar înțelegea de ce era înțelept să mai aștepți, spre binele familiei.

— Daniel o va duce la Richmond, spuse mama. Sora mea, doamna Charles Greeley, locuiește la Church Hill. Josephine îi strânse mamei sale mâna, cu inima copleșită de bucurie. Domnule Chandler, adăugă mama, îți sugerez ca atunci când vii să o curtezi pe Josephine a mea, să-ți lași soldații acasă.

— Da, să trăiți! spuse el, zâmbind larg. Bine, doamnă, așa voi face.

Se întoarse și se urcă pe cal. Cu toții rămaseră înmărmuriți, privindu-l cum se îndepărta. Apoi se uitară unii la alții – mama, Daniel și Mary, Lizzie și Otis – cât despre Josephine, pentru ea, astăzi la Stejarul Alb se întâmplase un adevărat miracol.

Capitolul 37

24 august 1865

Lizzie împături fusta uzată a domnișoarei Josephine și o așează în bagaj. Era fusta pe care o purta când lucra în grădină, iar amintirea tuturor lucrurilor pe care domnișoara le făcuse pentru ea și familia ei o făcu să lăcrimeze.

— Îmi va fi tare dor de dumneavoastră, domnișoară Josephine.

— Știu. Și mie. În ochii lui Josephine licăreau niște lacrimi. Nu știu dacă mă voi mai întoarce vreodată la Stejarul Alb, Lizzie.

— Locul acesta nu va mai fi la fel fără dumneavoastră.

Domnișoara oftă încercând parcă să își revină.

— Mulțumesc că ți-ai făcut timp să mă ajuți să îmi adun lucrurile.

— Este în ordine. Nici n-a fost mare lucru.

Josephine nici nu avea multe lucruri de adunat, dar se mai uită prin tot dormitorul ca să fie sigură.

— Ați pus tot? Întrebă Lizzie după ce închise geanta.

— Da, cred că da. Se întoarse spre Lizzie și îi luă mâinile într-ale sale pentru o clipă. Ascultă. Daniel va sta cu mine la Richmond câteva luni și va lucra la unchiul meu. Vei fi în siguranță.

— Știu, domnișoară Jo.

Otis avea să îi ducă acolo și să rămână peste noapte, urmând să se întoarcă cu trăsura înapoi singur a doua zi. Lizzie își aduse aminte de lunile lungi în care fusese plecat în timpul războiului și cât de mult se îngrijorase ea, întrebându-se dacă avea să îl mai vadă vreodată.

— A fost greu, domnișoară Jo. Nu spun că nu a fost. Eu și Otis am trecut prin multe vremuri grele. Dar Otis spune întotdeauna că putem să ne încredem în Cel Atotputernic și după toate câte s-au întâmplat... ei bine, încep să cred că are dreptate.

— Am auzit că școala se va redeschide. Sper ca Roselle să aibă șansa să devină învățătoare. Sigur va fi o învățătoare foarte bună.

— Dar dumneavoastră și dl Chandler? Vă veți căsători și vă veți muta în Nord, departe de casă?

— Așa mă gândesc.

Domnișoara zâmbi – un lucru rar în acele zile. Dacă îl iubea pe dl Chandler doar pe jumătate din cât îl iubea ea pe Otis, urma să zâmbească din plin de acum înainte.

— Nu știu dacă vă voi mai vedea vreodată, domnișoară Jo... Lizzie fu sigură că va izbucni în plâns.

— În cer, Lizzie. Ne vom mai întâlni în cer. Domnișoara deschise sertarul de la noptiera de lângă pat și scoase de acolo o carte. Ascultă. Îmi pare foarte rău de felul în care familia mea s-a purtat cu voi, așa că aş vrea să vă dau ție și lui Otis asta. Este Biblia mea. Într-o zi o veți putea citi.

Lizzie își duse mâinile la față.

— Nu pot să vă iau Biblia!

— Cum să nu poți? Te rog, insist chiar. Îi luă lui Lizzie mâinile și o sili să accepte cartea. Lizzie se uită lung la ea, lacrimile căzându-i pe copertă.

— Acesta... acesta este cel mai frumos cadou pe care cineva mi l-a făcut vreodată. Nu știu ce să spun, domnișoară Jo... Eu nu am nimic pentru dumneavoastră.

— Mi-ai oferit prietenia ta, iar asta îmi e de-ajuns. Păstrează-o, Lizzie, și adu-ți aminte de mine.

Lizzie se șterse din nou la ochi, încă uitându-se la carte.

— Nu vă voi uita niciodată și nu voi uita nici tot ce-ați făcut pentru noi.

Domnișoara oftă din nou.

— Eu am decis să nu mă mai uit la trecut de acum înainte. Voi privi doar înainte... La revedere, Lizzie, și Dumnezeu să te binecuvânteze. Își luă sacul de călătorie și ieși în grabă din cameră.

Lizzie rămase în urmă, ținând strâns Biblia, neputând să se uite cum domnișoara Josephine părăsea casa pentru

totdeauna. Dintr-odată, Lizzie simți un ghiont ușor, căci pruncul i se mișcă în pânțele pentru prima dată. Își așează mâna pe mijloc. Ascultă. Simți același ghiont din nou, o bătaie ușoară de parcă pruncul ar fi fluturat un pământ de pene în burta ei. Lizzie fusese cuprinsă de aceeași exaltare când acest lucru i se întâmplase cu ceilalți trei copii ai ei, când într-un final realiză prezența micii făpturi crescând în pântecul ei. Un alt prunc.

Fusese supărată când aflate că urma să aibă acest copil pentru că viața fusese foarte dură cu ea. De ce să mai aducă încă un copil pe lume? Nu ar mai fi avut decât încă o ființă pentru care să se îngrijoreze, încă cineva pe care l-ar fi iubit și pentru care ar fi suferit dacă i s-ar fi întâmplat ceva. Dar, uitându-se pe fereastră și văzând cum creșteau rândurile verzi, dese, de bumbac puse de Otis, știu că totul va fi bine pentru ea și familia ei. În mod sigur aveau să vină și vremuri grele. Dar mulțumită lui Dumnezeu, pruncul care se legăna acum în pântecul ei nu va ști niciodată cum e să fii sclav.

Eugenia se plimba fără țintă prin încăperile goale de jos, neștiind ce altceva să facă. După o dimineață agitată, Daniel și Josephine pleaseră într-un final la Richmond. Mary decisese să plece cu ei ca să mai stea cu verișoarele ei. Eugenia era singură și, deși insistase că aștepta de mult câteva zile de singurătate, acum că dorința i se împlinise, nu știa cum să-și petreacă timpul.

Așa că se odihnea în camera de zi, când auzi zgomotul unei trăsuri care se opri în fața casei. Eugenia se duse personal la ușă, știind cât de ocupată era Lizzie. Era dr. Hunter.

— Te invit la o plimbare cu trăsura, îi strigă el în timp ce se dădu jos de pe scaunul său de vizitiu. Recomandarea medicului.

— Astăzi nu cred că aș putea. Îmi pare rău.

Doctorul o luă în sus pe treptele verandei și îi luă mâinile într-ale sale.

— Am auzit că restul familiei pleacă astăzi la Richmond. M-am gândit că nu ți-e ușor. O schimbare de decor ar putea fi bine-venită. Te rog, Eugenia.

— Chiar acum? Dar e aproape...

— Prânzul. Știu. Aș vrea să te invit la un prânz, dacă îmi dai voie. Mama m-a învățat să îmi achit obligațiile sociale și mi-am dat seama că nu ți-am întors până acum invitația la seara de dans. Îmi pare rău că te anunț în ultimul moment, dar totul este pregătit. Deci?

Eugenia încercă să născocească o scuză plină de tact, dar zâmbetul lui o dezarmă. El își trecu brațul după al ei și îi făcu semn spre trăsură.

— Trăsura ne așteaptă.

— Bine. Ai câștigat, David. Lasă-mă să îmi iau pălăria și mănușile. Trebuie să îi spun și lui Lizzie că plec.

Câteva minute mai târziu, cei doi se aflau în trăsura ce luă drumul orașului.

— Știu că acum suferi o nouă pierdere, Eugenia. Mă gândesc cât îți e de greu să îți lași copiii să plece.

— Ai dreptate. Nu a fost ușor să îmi iau rămas-bun. A fost aproape la fel de greu ca atunci când mi-am trimis băieții la război. Dar probabil că Daniel și Josephine vor putea să se ierte unul pe celălalt dacă vor petrece mai mult timp împreună în Richmond. Înghiți un nod din cauza emoției. Mă îndoiesc că o voi mai vedea pe Josephine după ce se va căsători.

— Dar măcar vei ști că este cu un om foarte cumsecade. Am ajuns să îl cunosc pe Alexander Chandler și mi s-a părut un om foarte înțelept pentru anii lui. În mod sigur va avea grijă de ea.

— Da, așa este. Eugenia încă se mai minuna de felul în care dl Chandler pusese punct acelui cerc vicios de ură și violență și făcuse posibil un nou început pentru toți.

— Și cine știe, spuse David, probabil după ce liniile ferate vor fi din nou funcționale, poate vei putea să mergi în Pennsylvania ca să o vezi sau poate ea va putea să vină la

tine.

— Da. Și mi-a promis că o să-mi scrie.

Trăsura trecu pe lângă plantația Priscillei Blake și își continuă drumul spre oraș. Eugenia trebuia să discute cu prietena ei în curând. Priscilla va fi în mod sigur dezamăgită să audă veștile despre Josephine. Dar erau multe fete în comunitate, în căutarea unui soț potrivit, iar plantația familiei Blake era una dintre puținele care începuseră să prospere din nou.

— Înainte ca Josephine să plece în această dimineață, i-am spus că viața este scurtă – și că dragostea este importantă. I-am spus că dacă va avea chiar și o mică măsură din dragostea și fericirea pe care le-am avut eu cu Philip, atunci înseamnă că e binecuvântată.

— Acesta este un sfat foarte bun.

— Știi ce mi-a spus? Întrebă Eugenia ridicând privirea spre el. Dădu din cap. Mi-a spus: „Să nu rămâi singură. Tata nu ar fi vrut asta pentru tine”.

El îi zâmbi cu căldură.

— Și acesta este un sfat foarte bun.

Trăsura ajunsese în Fairmont puțin mai târziu, iar David arătă spre locul din față unde se stabilise Biroul pentru Eliberați și școala negrilor.

— Poți să-ți cer o favoare, David? Ai putea să vii cu mine săptămâna viitoare ca să vorbim cu noul agent? Mi-aș dori să văd dacă aș putea să mai angajez și alți servitori. Otis se ocupă de plantație, dar el și Lizzie nu pot să facă totul singuri.

— Mi-ar face plăcere.

Și se întoarseră pe strada unde locuia doctorul și traseră trăsura la o parte în fața casei sale. David o ajută să coboare, iar Eugenia intră pe ușa casei sale pentru prima dată. Fu uimită să vadă cât de simplă, dar cât de elegantă era, camerele fiindu-i pline cu antichități frumoase.

— Vai, dar ce frumos e totul, David!

— Mulțumesc, dar nu simt că ar fi meritul meu. Am și eu

o menajeră. O conduse în sufragerie, unde îi aștepta o masă pregătită pentru două persoane, cu o față de masă de în și farfurii din porțelan fin. Doctorul trase un scaun și o ajută să se așeze.

— O, David... nu m-am gândit că...

— Că o duc așa de bine?

— Îmi pare rău. Nu am vrut să sune...

— Nu face nimic, Eugenia, spuse el râzând. Mi-a făcut mare plăcere să te surprind. Am moștenit aproape tot ce vezi aici de la familia mamei. Familia Blandford ne-a primit înapoi până la urmă. Doctorul își trase scaunul de alături și desfăcu o sticlută. Mai am puțină vișinată - ai dori un păhărel?

— Da, mulțumesc.

Turnă câte puțin atât în paharul ei, cât și într-al lui, apoi ridică paharul lui.

— Ce zici de un toast, Eugenia?

— Desigur. Pentru viitor. Nu doresc să mai trăiesc în trecut. Viața mea nu mai poate fi la fel ca înainte. Am fost nechibzuită cât timp am căutat să mi-o recapăt. Dacă am învățat ceva în anii aceștia teribili, este că viața este un dar neprețuit care nu trebuie luat ca un lucru de apucat. Așa că, zic să ciocnim pentru zilele ce ne stau în față.

— Pentru viitor, spuse David, ciocnind cu paharul ei.

— Da. Pentru viitor.

15 septembrie 1965

Josephine şedea lângă fereastra de la dormitorul din casa mătuşii sale, privind panorama de frunze a vârfurilor de copaci din Richmond care se întindea în faţa casei. Părea că trecuseră ani de când stătuse aici privind flăcările şi fumul înălţându-se spre cer în timp ce oraşul era în flăcări – şi fu surprinsă să realizeze că nu trecuseră decât cinci luni. Un timp atât de scurt şi totuşi cuprinzând atât de multe schimbări!

În câteva minute, Alexander urma să ajungă cu capelanul. Aveau să îşi rostească jurămintele unul celuilalt în salonul mătuşii Olivia şi să înceapă o viaţă nouă împreună. Josephine îşi coborî privirea la inelul pe care acesta i-l dăruise şi văzu că mâinile îi tremurau. Recunoştea că era speriată – dar nu aşa cum fusese data trecută când mai stătuse aici. În acea zi teribilă, lumea părea că se sfârşise şi se temea de ce urma să aducă a doua zi, când sosiseră yankeii. Atunci nu şi-ar fi putut închipui că acea zi îl aducea pe Alexander Chandler – şi multă bucurie.

Dinspre strada alăturată, doi călăreţi cotiră şi se apropiară de casă. Unul dintre ei era Alexander. Jo se întoarse de la fereastră, gata să coboare în fugă scările şi să deschidă uşa dintr-odată – apoi se opri când auzi parcă vocea mamei sale. *Aranjează-ţi părul, Josephine. Şi nu alerga. O domnişoară trebuie să-şi păstreze întotdeauna ţinuta şi graţia.*

„Da, mamă”, şopti ea zâmbind. Se opri o clipă pentru a-şi aranja părul în oglindă, apoi coborî scările pentru a începe o viaţă nouă. Nu ştia ce schimbări îi stăteau înaintea, dar de un lucru era sigură: Dumnezeu avea să fie cu ea şi cu Alexander oriunde i-ar duce paşii.

Ghid de discuție

1. La începutul romanului, ce își doresc cel mai mult Josephine, Eugenia și Lizzie, acum că războiul s-a încheiat? A primit fiecare din ele ce a sperat să primească?

2. În ce fel s-a schimbat fiecare femeie de-a lungul cărții? Ce evenimente specifice au atras aceste schimbări? Care dintre femei s-a schimbat cel mai mult?

3. Ce spune romanul despre efectele pe care războiul le are asupra vieților umane? Cum i-a schimbat războiul pe Alexander Chandler, pe Daniel Weatherly și pe Harrison Blake?

4. Ce personaj din carte a avut credința cea mai mare? Cum și-a dezvoltat această persoană credința? Cum i-a fost pusă la încercare?

5. De ce credeți că Harrison a ajutat-o pe Josephine să îi salveze pe copiii lui Lizzie?

6. Credeți că Daniel își va ține angajamentul făcut față de Alexander Chandler la finalul poveștii? De ce? De ce nu?

7. Care au fost câteva metode prin care au fost prezentate în roman haosul și fărădelegea epocii de reconstrucție a Statelor Unite?

8. Dacă ar fi să scrieți continuarea romanului *Un nou început*, ce credeți că li s-ar întâmpla lui Josephine și lui Alexander? Dar lui Lizzie, lui Otis și copiilor lor? Dar Eugeniei și dr. Hunter?